

SZOMBATON TARTOTTA ESKÜVŐJÉT A MÖDLING MELLETTI SONNEBERGI KASTÉLYBAN MARGIT FŐHERCEGNŐ AZ OLASZ TAGLIANI MARKIVAL. A képen: az új pár az esketési szertartás alatt, balról Jenő főherceg áll

A FELSŐHÁZ MAI ÜLÉSE

Az amerikai magyarokról beszélt ma a felsőházban Shvoy püspök

— Az Est tudósítójától —

Ma délelőtt 11 órakor nyitotta meg grófi Széchenyi Bertalan elnök a felsőház mai ülését. Kegyeletes szavakkal parentálta el *Miklóssy* István hajdudorogi megyéspüspök és gróf *Zichy* Aladár felsőházi tagokat, majd megemlékezett gróf *Széchenyi* Frigyes és báró *Solymossy* Jenő volt főrendiházi tagok haláláról. Emléküket a felsőház jegyzőkönyvében örökíti meg.

Napirend előtt **Shvoy Lajos** székesfehérvári püspök beszélt *az amerikai magyarok helyzetéről.*

— Úgy érzem, — mondotta *Shvoy* püspök — hogy kötelességem *Amerikában megtett négyhónapos utamról* beszámolni a felsőház előtt és mindazokról a *tapasztalataimról*, amelyeket az amerikai magyarság körében tett látogatásom során szereztem.

1,200.000 magyar testvérünknek *tartozunk azzal, hogy itt beszéljünk róluk és éreztessük velük a magyar haza szeretetét és megbecsülését. (Taps.)* Azért mentem Amerikába, hogy a *Szent István*-évre és az eucharisztikus világkongresszusra meghívjam az amerikai püspöki kart és az Amerikában élő magyarságot.

Négy hónapon keresztül *50 000 km-es utat tettem meg* és huszonhárom egyházmegyébe látogattam el. Végigjártuk az Egyesült Államok magyarlakta vidékeit. Úgy számolok be tapasztalataimról, mint aki közelről látta az amerikai magyarság életét.

— Azzal a meggyőződéssel mentem át Amerikába, hogy *a magyarsága élete és évei meg vannak számlálva.* De örömmel láttam, hogy

az amerikai magyarság rendkívül nagyot nyert szervezésében,

vallásos és erkölcsi életében. Sokkal lelkesebb és önérzetesebb magyar, sokal odaadóbban csüng az ezeréves hazán és Amerika kulturéletében is jelentős tényező.

— Hálámat és tiszteletemet jelentem az amerikai püspöki karral szemben, amely őszintén megbecsüli az amerikai magyarságot. Hálával gondolok arra az önfeláldozó lelkes munkára, amely

összekovácsolta és megtartotta magyarnak

az Amerikába kivándorolt magyarokat. Ahol csak megjelentem, mindenütt *magyar ünnepélyeket* rendeztek, de talán a legmeghatóbb az volt, amikor egy-egy istentisztelet után magyar emberekkel, akik már évtizedekkel eltávoztak Magyarországból, szóba elegyedtem és amikor megtiszteltem őket azért, hogy most is magyarok, ellágyult a lelkük és drága magyar hazájuk iránt érdeklődtek.

Az amerikai magyarságnak őszinte, meleg üdvözlését adom át most a felsőháznak. Amerikában a magyar nemes, finom és becsületes.

— *De volt az utamnak szomorú tapasztalata is. (Halljuk! Halljuk!)* Meglátogattam a teológiákat, a főiskolákat és az egyetemeket is.

— A könyvtárakban kerestük a magyar csoportot és megdöbbenve forgattuk a magyar rész anyagát, amelyben *csupa csehszlovák íróktól származ óangol nyelvű könyvet találtunk Középeurópáról.*

Ezek világosítják fel az amerikai tudományos világot a magyar ügy felől. Egész magyar érzésem felháborodot ez ellen, viszont egy newyorki magyar könyvtárban 5000 kötet angolnyelvű könyv szerepel, csupa magyar vonatkozású tartalommal.

— Gondoskodnunk kellene, hogy az amerikai magyarság és az óhaza közötti kapcsolat őszinte és bensőséges legyen. *Ne a dollárt lássuk meg Amerikában, hanem odaszakadt véreinket.*

A kúria is halálra ítélte a gyilkos cigányt

Emlékezetes az a *szörnyű gyilkosság*, amely a mult év november 19-én történt az Uj-Lipótvárosban. *Varga* Pál szegkovács cigány borzalmas módon meggyilkolta *Streisinger* Ernő ócskavaskereskedőt.

A törvényszék, majd a tábla is gyilkosság bűntette miatt a vádlottat halálra ítélte és a halálos ítéletet ma *a kúria Lloyzell-tanácsa jogerőre emelte.*

„Szénásy áru — minőségáru."

Egy sorozat a kristóftéri Szénásy Gyula cég nőikelme osztályából.

Minőségbeli és árbeli olyan teljesítmények, amelyek nemcsak a céggel szemben támasztani szokott magasabbrendű igényeknek, de egyben a Szénásy név reputációjának öregbítésére is szolgálnak.

Crepe de Maroc double, tükörfényű háttal. Abszolút divatos színek. Esésben finom vonalú délutáni-kisesti ruhára. 80 cm széles ... P 4.90

Shantung-típus, divatos színárnyalatok: terracotta kinai zöld, beige stb. szerényebb délutáni-esti ruhára 90 cm széles... P 3.90

Őszi-téli kosztümanyag, tiszta gyapjúból, 4 divatos színben 125/130 cm széles ... P 6.90

Szín-színben tartott divatmintázatú ízléses cocktail ruhaanyag. 140 cm széles... P 5.90

„Celtamac" Az idei tavaszi-nyári évad egyik vezető könnyű kosztümkelméje, finom pasztellszínekben. A jövő tavaszra újból megrendelve 90 cm széles P 4.90

Hálás háziruha anyag. Velour kikészítésű puha, meleg gyapjúból, több melírt színben 70 cm széles ... P 3.90

Őszre-télre alkalmas anyagu, jó kis trotteur ruhakelme. 70 cm széles... P 2.40

Szövött mosóflanell, az átlagnál szélesebb és jobb minőség, 75 cm széles... P 1.08

Fehérneműi „Lavable" Minőség és jól moshatóságáért garancia. A szokottnál jóval — 30 cm-rel — szélesebb. 102 cm széles... P 2.48

Kos tűmszövet, egy színű, meleg, puha gyapjúból 6 divatos színben. 70 cm széles P 3.90

Meleg hosszú kabátra. strapaaljakra, tartalmas, kompakt anyag. 145 cm széles... P 7.50

Kipróbált, teljes értékű minőségek, — csak az áruk ára olcsóbb!

Amíg a készletek ki nem merülnek, mintákat a vidékre is szívesen küldünk.

A

MOULIN ROUGE

laboratórium vezetősége és munkatársi kara tisztelettel jelenti, hogy legújabb produktuma a

SZERELMI VITAMIN

minden este bemutatásra kerül és belőle bárki ingyen kap egy adagot.

Feltaláló: **KELLER DEZSO**

Izesitő: *Buttola Ede.* Adjusztáló *Jimmy.* Csomagoló *Eric.*

Főterjesztők **LASZLO LOLA,**

Feleky, Fekete, Komlós, Keleti, Hacsek és Sajó, Szász Ibi, Martossy Rózsi, Ormos, Balogh Ica, Eleky Grete, Somogyi Irén.

Mintabemutató: december 1, szerda

Szénkrekedés

károsan befolyásolja a szervezet munkáját. Jó szer, mely megbizhatóan hat és jó izü, a DARMOL hashajtó.

DARMOL

HÍREK

— **Németország, a bálnaolaj és a halfehérje.** *Hamburgból* jelenti a Német Távirati Iroda: Az itt rendezett külön kiállítás szemléltetően mutatja be, hogy milyen eredményeket ért el Nagy-Hamburg a négyéves terv keretében. Három *bálnavadászcsoport* az elmult idényben több mint *30.000 tonna elsőrendű bálnaolajat* juttatott az országba; a jövő év tavaszán az eredmény már mintegy *100.000 tonna olaj* lesz. A most kezdődő téli időszakban nagyobb keretekben kezdik meg *a friss bálnahús felhasználását*. Új és jelentős eredményt értek el Hamburgban a fehérjetermelés terén. *A halból nyert fehérje* egyaránt alkalmasnak bizonyult mind táplálkozási, mind műszaki célokra. Minthogy évenként sütési célokra mintegy 800 millió tojást használnak el, igen jelentős — *400 millió darab — tojásmennyiséget takarítanak meg*, ha a sütésnél az eddigi mennyiségnek csak a felét is *halfehérjével* helyettesítik a háztartásokban. *A halfehérje nagyértékű tápanyag és teljesen szagtalan*. A műszaki iparban az új halfehérje különösen bevált zsírozásra és impregnálásra is. Új üzemanyag a halbőr. A kiállításon látható bőrtárgyak bizonyítják a halbőr kiváló minőségét.

— **A Munkácsy-szobor ügye.** Az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács *magáévá tette a Munkácsy Mihály-szobor ügyét* és a hivatalosan felállítandó szobrok sorába iktatta a szobrot. A *Munkácsy Céh* 1938-ban, 10 éves fennállásának évfordulóján, *nagy, jubiláris kiállítást* szándékozik rendezni, ezért a Céh elnöksége és szoborbizottsága a *sorsjegyakció* november végére tervezett húzását későbbi időpontra halasztotta és az akciót tovább folytatja.

— **Holnap temetik Pólya Tibort.** A Szolnoki Művészeti Egyesület gyászjelentést adott ki a hirtelenül elhúnyt kitűnő festőművész, *Pólya* Tibor haláláról. Mélyen megrendülve jelentik, hogy a Szolnoki Művésztelep pótolhatatlan művésze és törzstagja, a legjobb kolléga és barát, életének 52. évében tövid szenvedés után hirtelen elhúnyt. Közli a gyászjelentés a temetés helyét és idejét. *Pólya* Tibort *december 1-én délután 3 órakor temetik* a szolnoki református temetőbe. A szolnoki művészek gyászjelentése így végződik: »Emlékét el nem múló kegyelettel őrizzük«.

— **Gróf Takách Tolvay József a francia köztársaság elnökénél.** *Párizsból* jelentik: Az Országos Frontharcos Szövetség országos elnöke, gróf *Takách Tolvay* József ny. altábornagy — ki ezidőszerint Párizsban tartózkodik — kedden délután *Lebrun* francia köztársasági elnöknél kihallgatáson jelenik meg.

— **Az apa az autó alatt, a fiu a gázoló autón.** Drámai körülmények között súlyos autószerencsétlenség történt ma reggel Pestszenterzsébeten, a Horthy Miklós híd és Kossuth Lajos ucca sarkán. *Sáska* Sándor 47 éves Soroksár-újtelepi földműves át akart menni az úttesten, de egy arra robogó MATEOSz teherautó elütötte és két lábát teljesen összeroncsolta. Ebben a pillanatban borzalmas sikoltás hallatszott a MATEOSz autó tetejéről, *véletlenül ugyanis éppen ezen a MATEOSz autón ült Sáska fia. Apja szerencsétlenségét látva, idegrohamot kapott*. A mentők az idősebb Sáskát súlyos állapotban szállították a Szent István kórházba. A nyomozás megindult.

Kellemes Karácsonya,
Boldog Ujéve lesz,
ha 7—10 napot tölt
a Svábhegyi
Szanatóriumban
Szobaelőjegyzés: 165-447

PIERROT

Irta: Szép Ernő

Lefogták két szerelmes ragyogó szemét.

Ki van terítve a szolnoki művésztelep bemutató-nagytermében.

Ez a drága kedves fehér Pierrot, ez az egyetlen Pólya Tibor.

Mintha rá volna akasztva a mellére az a pappendekli: *MEGVETTÉK*. Megvette a Halál.

Borzasztó kegyetlen ez az újságírás, borzasztó. Reggel kilenc óra fele rám telefónoz a szerkesztő úr: szomorú hírt kell veled közölnöm

Szóval arra kér a szerkesztő úr, írjak Róla. Tudja milyen nagyon szerettem.

Estefele a Fészekben egy sarokban hallgatgattunk, össze voltunk telefonozva; mikor indul a reggeli gyors Szolnokra, sínautó is megy félegykor, ki beszéljen a ravatalnál, a sírnál

Jaj, jaj.

Falus Eleket éjszaka csengették fel Szolnokról. Karczag professzort is. Iványi-Grünwald Bélát, Hermann Lipótot, Kandó Lacit, Zádor Pistát, Strobl Zsigát reggel hétkor, félnyolckor. Mind azt meséli: csak fogtam a hallgatót, nem tudtam felelni

Elfogadhatatlan ez a haláleset.

Egész nap szipogok, nem tudok dolgozni, hozzá se fogok. Kótyagos vagyok, mintha az éjszaka tökre ittam volna magamat. A sültem felét megettem délben, lenyeltem a kétdeci boromat is, szégyellem. Tibi meghalt

Fényes Adolf tudja már? Szegény Fényes bácsi. Harminc éve ugratják egymást Fényes bácsi meg Tibi, harminc éve kacagunk. Szegény Lippay, Kelemen Sándor, meg a szolnoki Borbélyok, György meg Balázs, nem tudtak Tibi nélkül élni.

Felesége lánya. Istenem istenem.

Önző vagyok, borzalmas! senkit semmit nem érzek úgy, mint a magam csapását. Nincs többet Tibi.

Valami tíz éve hogy visszament a pátriájába, Szolnokra. Havonta, kéthavonta egyszer felhívtak a Royalból: Pólya nagyságos urat kapcsoljuk. Még két hete is. Itt volt egy napot, kettőt; vagy egy ebédre vagy egy vacsorára együtt voltunk; Megcsókolgattam azt a gyönyörű, sápadt, boldog, watteaui fejét a vendéglőben mindenki szeme láttára.

Senki sem tudott nekünk olyan ízesen, édesen kedvesen mesélni mint Tibi. Parasztról, hangászokról, modelről, lányokról, részegekről.

Soha egy szót se piktúráról. Egy árva szót se pénzről, bajokról. Ki hallott Tőle csak annyi panaszt is életében, hogy fáj a feje?

Ha feljött Szolnokról, kivett a belsőzsebből egy töknyolcast, vagy makkalsót: idenézz kérlek. A kártya az élin meg volt sebezve. Azt a svájci kártyát Tibi a szolnoki telepen a fa tövébe állította, ötven lépésről lőtt rá golyóspuskából. Ilyen céllövő volt. Ez volt a Tibi *„violon d'Ingres"*-je.

Mit tudtátok ti kik nem ismertétek, kik ezen az elrontott világon keserveskedtek irígykedtek ostobúltok, mit tudjátok ki volt mi volt ez az egyetlen bohém piktor aki kedvence volt a festőtársainak, akit imádott a hordárja is meg a főispánja is, mit tudjátok már mi az a csúrom szeretet kedvesség báj és ártatlanság, ez a tündérség az emberben ami volt Pólya Tibor.

Ó de csúnyát öregedtem ma.

— **Holnap délután temetik Ady Endre anyját.** A nyolcvanéves korában hirtelen meghalt özv. *Ady* Lőrincnét, *Ady* Endre anyját holnap, *december 1-én délután ½4 órakor temetik a kerepesiúti temető halottasházából a református egyház szertartása szerint*. A család gyászjelentésének szavai szerint: »*Elpihent a szív, amely 18 év óta vérzett jó fiának, Endrének korai halála miatt. A mindig könnyes, megtört fényű szemek örökre lecsukód'ak.*« Özvegy *Ady* Lőrincnét a főváros hozzájárulásával a kerepesiúti temetőben a fia mellé fogják temetni.

x **Kékes Szálló.** Megnyílik december 4-én.

x **12 fillér nem nagy összeg.** Ennyibe kerül egy Aspirin-tabletta és sokszor már ennyi is elég, hogy fejfájásától megszabaduljon vagy meghűlésnél nagyobb bajnak elejét vegye. Doboz 20 tablettával csak 1.80 P. Aspirin csak a »Bayer«-kereszttel valódi.

x **Mintha virágszirmokba burkolózna,** olyan kellemes érzés, amikor finom, könnyű, hamvas fehérneműt ölt magára... Az elegáns, gusztusos fehérnemű-anyag szélén a Goldberger-Goldsol név olvasható. Ez a garancia, hogy fehérnemű divatos, jól mosható és elegáns legyen.

x **Megkezdődött a téli szezón a Tátrában.** A legnagyobb szállókat a karácsonyújévi hetekre máris teljesen lefoglalták, de a teljesen korszerű és olcsó penziókban még van hely. A csekkrendszernél is kényelmesebb és előnyösebb pengőfizetés módozatairól részletes felvilágosítással szolgál és szobarendeléseket elfogad a Tátrai Fürdők vezérképviselete, Budapest, V., József tér 8. (Telefon: 1835—20.)

Szebbet hiába keresnél, -
Gyermekfénykép csak Veresnél

— **Villamosművek és építészek együttműködése.** Zipernovszky Ferenc műszaki igazgató fenti címmel f. év december 2-án, csütörtökön d. u. 6 órakor a Műegyetem »Villamosgépek« tanszékének előadótermében (XI., Budafoki út 8. sz.) előadást tart. Az előadó nagyfontosságú kérdésekkel fog foglalkozni, amelyek közelről érintik az építészeket, az ipart, a közönséget és a villamosműveket. Az előadás tárgya: »A villamosáramhasználat és építészet kapcsolatai. A teljesen villamosított lakóház. A villamosipar érdekei. A világítás művészeti kapcsolatai az építészettel. Uj munkaalkalmak építészek és mérnökök számára. Országos munkaközösség megszervezése«. Ezt a közérdekű előadást a Magyar Elektrotechnikai Egyesület rendezi, melyen vendégeket is szívesen lát.

— **Dr. Lakatos** személyesen vesz fel üdülőket badeni szanatóriumába. Carlton szálló. Tel.: 188—970, 380—122.

x **Szerelmi vitamin.** *Flaschner* Ernő népszerű revümulatója, a *Moulin Rouge* december elsején remek csemegével szolgál hűséges publikumának. Bemutatja *Kellér* Dezső legújabb revüjét, a *Szerelmi vitamin*-t, amelynek zenéjét Buttola Ede szerezte. Az új revü primadonnát is avat: *László* Lolát, aki játékban, táncban és énekben egyaránt szenzációs lesz. Természetesen *Hacsek és Sajó* is minden este fellép *Vadnay* László legújabb és igen mulatságos tréfájában. Vasárnap délután ötórai tea teljes esti műsorral.

x **A székesfővárosi pénzügyigazgatóság** figyelmezteti t. olvasóinkat, hogy csak kifizetett sorsjegyekre igényelhető nyeremény, tehát nagyon fontos, hogy a sorsjegyek vásárlásánál igazolva legyen annak a megfizetése is.

„Zsuga" szerencsejáték Mikulásra
P. 1.50 Liebner. Szt. István-tér 4.

— **Hamis pápa lépett fel Mexikóban.** Az amerikai lapok jelentése szerint — amint a K. K. K. írja — Mexikóban egy José Eduard *Davila* nevű ember *I. Eduard* néven *pápának kiáltotta ki magát*. Ezzel a kísérlettel alá akarja aknázni a mexikói katolikus egyházat. Rezidenciáját Mexikó City melletti *Talastoc* nevű faluban ütötte fel. A mexikói püspöki kar részletes jelentést küldött a mexikói szakadár mozgalmakról *Pacelli* bíborosnak.

— **Short, vagy nem short, ez itt a kérdés...** *Londonból jelentik: Port Darwin egyike Ausztrália legmelegebb városainak. Ausztráliában, ahol most nyár van, nemcsak Port Darwinban, hanem még ennél hűvösebb városokban is, általános a szokás, hogy a kánikula napjaiban shortban járnak a nők és még irodába is így mennek. Port Darwinban most Abbott polgármester megtiltotta a tisztviselőnőknek, hogy shortban járjanak hivatalba, sőt elbocsátás terhe alatt tilos a tisztviselőnőknek akár szolgálaton kívül is shortban megjelenni a nyilvánosság előtt. A szigorú határozat lázba hozta az egész várost. A nők nem hajlandók a parancsnak engedelmeskedni és mindenki szolidaritást vállalt velük, még Abbott polgármester két leánya is, akik szintén shortban járnak, apjuk heves tiltakozása ellenére is.*

— **Házasság.** *Róth* Zsuzsi gyógyszerész és *Singer* György gyáros november 11-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Világvárosi újítással** lepte meg karácsony előtt az ország vásárlóközönségét a Magyar Divatcsarnok: elkészült a nagyarányú átalakítási és modernizálási munka és ennek során az alsóerdősori és Rákóczi úti kirakatokat összefoglaló passage. A márványportál fölött neon-fények vibrálnak a pesti éjszakában, — a kirakatban a legújabb női- és férfidivatcikkek. Az új üzletrészt »Divatsarok«-nak nevezték el. Minden jel arra mutat, hogy a Divatcsarnok divatsarka gyorsan népszerű és — divatos lesz!...

De menjünk tovább az átépített Divatcsarnokban, amely most már öt házra terjed. Itt vagyunk a szőnyegosztályon; ötvenméteres terem, tele szőnyeg- és függönycsodákkal.

Megérkezünk a játékosztályba. Tündérország népe tanyázik itt. Búgó csigák, nagysörényű hintalovak, kisvasút, komorarcú mackó és — 1937-et írunk — és tankok. A karácsonyi vásár forgatagában mindenütt repeső gyerekarcok, csilingelő nevetés, ragyogó szemek. Olyan nagy a forgalom, hogy a szülők — a tankok és repülőgépek között — valóságos közelharcot vívnak. A vásárlás-háborúsdi mindig a mamák és papák győzelmével végződik, mert a játékok olcsók. Hiszen a Divatcsarnok üzleti jelszavát is talán ebben az egy mondatban lehetne összesűríteni:

— Ebben az áruházban minden kapható, ami finom, divatos és olcsó!

Írjunk még ide néhány érdekes adatot Európa egyik legmodernebb és legnagyobb áruházáról, a Magyar Divatcsarnokról: közel húszezer kvadrátméter területen fekszik a város szívében, a Rákóczi úton, kétszáz méter hosszú a kirakatsora és ez az ország határain túl is ismert cég nyolcszáz alkalmazottnak ad kenyeret.

A nagyszabású átalakítással és modernizálással valóságos áruház-világváros lett a Magyar Divatcsarnokból!

CSEHSZLOVÁKIA
A TÉLI SPORT
— magaslati gyógyhelyek hazája —
„ČIFI"
útján nyujt felvilágosítást!
Vízum, utazás, szálloda,
valutaigénylés!
„ČIFI" csehszlovak hivatalos
fürdő- és idegenforgalmi Információs
iroda, V., József tér 8.
Telefon 182-062, 183-520

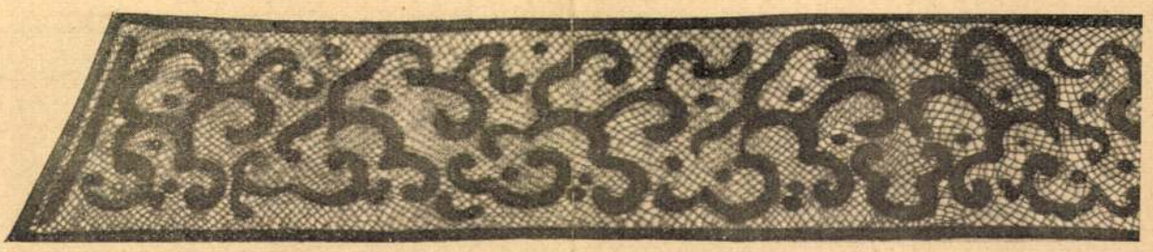

A sál

Feigl Ilonka rajza

Ujszerű kézimunkasapka és sál. Körülbelül hat méter láncszemet horgolunk. Ezt a láncsort rávarrjuk a sál szabásmintájába belerajzolt levélminták széleire. A leveleket egy szál gyapjúval sűrűn beöltögetjük ide-odaöltéssel, hogy a szál egymásra ne kerüljön. Ha valamennyi levél kész, a leveleket pókokkal kötjük össze. A sapka is így készül, csak a szélére négy-öt sor szoros pálcikát horgolunk. Mintája 60 fillérért rendelhető meg az Uj Idők kiadóhivatalában. Közli Harmatzyné Mayerffy Katinka

szát illeti: ne vegye észre, hogy az ura rokonsága nem szereti Önt. Az is lehet, hogy ez csak képzelődés; ha azonban így lenne is, akkor sem fontos. Ne hallgasson semmiféle pletykálkodásra; ne törődjék vele, hogy ők állítólag mit beszélnek Önről. Ha a szomszédság megjegyzést tesz viselkedésükre: vegye pártfogásába őket, mert különben — amint már meg is történt — azt fogják mondani, hogy Öntől ered a megszólás. Mindig Ön legyen az, aki az udvarias *nemtörődöm* álláspontjára helyezkedik. Meglátja, így nem lesz többé semmi bajuk egymással. A szeretetet viszont nem lehet erőltetni! *„Az a rokonom, akit szeretek“*, — tartja egy angol közmondás, de megfordítva nem mindig áll, hogy: „azt szeretem, aki rokonom“. Ha ők nem tudnak Önnel szemben fölmelegedni: ne kutassa ennek okait. Egyszerűen vegye tudomásul, hogy nem számíthat tőlük többre, mint egy-egy udvariassági látogatásra. Ilyenkor azonban a magyaros szívesség legyen a jelszó: lássa el őket bőkezűen; még az se baj, ha egy fokkal jobban látja el őket, mint a saját hozzátartozóit, mert a saját rokonai bizonyára nem fogják Önt sem megszólni, sem bepanaszolni. Ami azt a panaszát illeti, hogy az ura mindent a sajátjának tekint, bár Ön is tevékeny részt vett vagyontárgyaik megszerzésében: ehhez neki csak abban az esetben van joga, ha magyar nemesember. Ellenkező esetben minden olyan vagyon, amelyet a házassági együttélés tartama alatt szereztek: *közszerzemény* és egyenlő részben illeti meg a házastársakat, tekintet nélkül arra, hogy melyikük milyen természetű és mennyi munkával járult hozzá a megszerzéshez, valamint tekintet nélkül arra is, hogy az ingatlan vagyon melyik házastárs nevére van telekkönyvezve. Ezt a kérdést a magyar bírói gyakorlat már régen eldöntötte. Kérjük tehát: ne eméssze magát tovább ezekkel a kérdésekkel. Mindennél fontosabb, hogy vigyázzon az egészségére. Nem szabad egyszerűen belenyugodnia abba, hogy fáj a lába! Forduljon orvoshoz, használjon kúrát, ha kell. A hosszú élet és a soká megőrzött fiatalság jórészben függ az ép, egészséges lábtól s ha az ilyen, mellékesnek vett testi kínlódáson idejében segítenek, sokszor a kedély is annyira megjavul, hogy még a házibéke is helyreállhat.

CSUPA SZÍV. 5305. Szeretettel fogadjuk nagy családunk tagjai közé: első levelével máris megnyerte rokonszenvünket. Önnel érzünk a nagy csapásban, amely lesujtotta. Enyhítse fájdalmát az a tudat, hogy jó szülei, akik annyira szerették egymást: egyek maradtak a halálban is és egyikükre sem várt az a sors, hogy magára-maradtan, jóságos, hűséges párja nélkül éljen szomorú

Nyári ruha lenvászonból, vagy jerseyből, üveggombokkal, üvegcsattal, elütő színű csíkos selyemsállal. Tervezte Feigl Ilonka

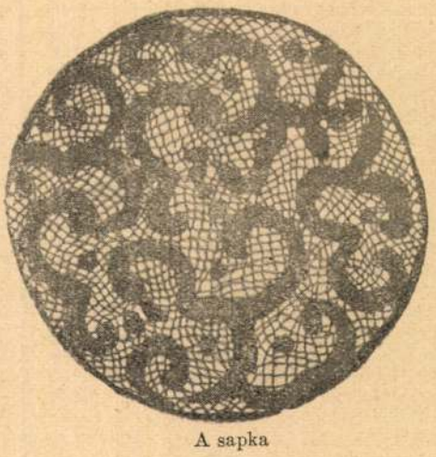

A sapka

öregséget. Hinni kell a Gondviselés rendelésében és meg kell nyugodni az elmulásban, amely az ember sorsának beteljesülése. Másik panasza talán összefüggésben van az elsővel. Most, hogy Édesapja és Édesanyja nincs többé, fájdalmasan nélkülözi azt a gyöngédséget, amely velük együtt mult el a világból. A férjek [illegible] olyan dédelgető melegséggel beszélni a feleségükkel, mint amilyennel az anya beszélt a leányával; aki pedig ért a hízelgéshez, a babusgatáshoz: arról még nem bizonyos, hogy őszinte és igazmondó jellem. A legtöbb férfi — különösen a mai világban — annyit fárad és dolgozik, hogy otthonában fáradt, kimerült; és inkább ő szorul rá a kedves és meleg szavakra, mintsem hogy tőle lehetne várni udvarlást, bókot. Nincs is erre szükség. Férjet-feleséget a kötelesség és a hűség tart össze: ennek a két komoly erénynek pedig nincsenek mézes-mázos, szép szavai. Azt írja, hogy Édesapja utolsó pillanatáig gyöngéd és udvarias volt Édesanyjához. El tudjuk képzelni azt a szép, finom, régimódi házaséletet és szívből kívánjuk, hogy bár ma is olyan lenne, olyan lehetne minden házasság, mint amilyenben Apáink és Anyáink éltek. Az ő idejük azonban más, boldogabb idő volt. A mi életünk hajszolt, ideges: hajszolttá, idegessé, komorrá teszi az embereket is. Éppen azért arra kérjük: ne tartsa túlságosnak urához való jóságát; sőt legyen hozzá annál jobb, minél fáradtabbnak, szükszavúbbnak látja őt. Hiszen az Önök esetében nincs szó szeretetlenségről, lelki gyöngédtelenségről, csak a megfelelő szavak hiányában van a baj. Ön azonban nem trubadurhoz ment feleségül, aki lantot penget az ablaka alatt. Egy hízelgéshez nem szokott kéz egyetlen simogatásában néha több szeretet és elismerés van, mint a könnyen perdülő szép szavak egész áradatában: erre gondoljon, amikor azt fájlalja, hogy urának szeretete csak *„gondolat, amely nem tud kifejezést ölteni“*. Ön nemrég ment férjhez: azt hisszük, néhány év mulva úgy megismerik majd egymást, hogy nem is lesz szükségük szavakra. Az az igazi jó házasság, amelyben a férj és a feleség hallgatagon is megérti egymást és természetesnek találja, hogy minden elismerés nélkül is min-

bálja egyszer-kétszer hívni és tegye próbára azzal, hogy sokáig — mondjuk — egy hónapig nem ad alkalmat a találkozásra. Tudjuk, hogy nehéz lesz a próbát megállni, de csaknem bizonyosra vesszük, hogy egy ilyen hosszú szünet a találkozások között eldönti a dolgot, jobbra, vagy balra. Mi reméljük, hogy jobbra dönti el. De ha a rosszabbik eset következnék be, akkor is örülnie kell, hogy végre tisztázódik a helyzet. Mert ha ő — amit nem hiszünk — csak játszott volna és nem önt szerette, akkor rágondolni is rossz, hogy milyen kínos és megalázó helyzetbe hozta Ön önmagát, valahányszor „korrigálta a szerencsét" és „véletlenül" találkozott vele. Mert hiszen, ha ő nem önbe szerelmes, akkor ő már régen keresztül látott a szitán és akkor lelketlen játékot üzött Önnel. De, ismételjük, ezt nem hisszük. Írja meg, megfogadta-e tanácsunkat.

ÚGY VÁROM ISTENT. 5306. Mi azt hisszük, taktikának is legjobb, ha nem változtat a viselkedésén vele szemben. Közömbösen, kicsit szórakozottan kedvesnek lenni, nem kérdezni semmit, nem kérni tőle számon semmit. Az is jó, ha ő látja, hogy mások foglalkoznak Önnel. De ezt ne csinálja feltűnően. És arra is vigyázzon, hogy mindig olyan csinos legyen, amilyen csinos csak tud lenni, amikor vele találkozik. Hogy néki, akarva nem akarva, észre kelljen vennie: mennyivel szebb ez a leány, mint az a másik. És mennyivel kedvesebb, menynyivel finomabb. A világért se adja vissza a kölcsönt azzal, hogy minden rosszat elmond a vetélytársáról. Még akkor se, ha egészen bizonyosan tudja, hogy minden igaz, amit róla beszélnek. *„Sohase beszélj rosszat embertársadról, ha nem vagy bizonyos benne, hogy igaz, amit hallottál róla,* — mondja Lavater. — *És ha bizonyos vagy benne, akkor is kérdezd meg előbb magadtól: minek mesélem el?"* De ettől a magasabb szemponttól eltekintve is, *rosszat beszélni a vetélytársról: kétélű fegyver.* Még az Ön vetélytársa is rajtaveszthet, rajta fog veszteni. Egyszer majd lesznek a férfinak világos pillanatai, amikor eszébe fog jutni: mégis csak különös, hogy *az* a leány soha, egy gáncsoló szót nem mondott emberről. Pedig neki több oka lett volna rá. És meghatottan fog önre gondolni. *Noblesse oblige!* Még ha, tegyük fel, amit nem hiszünk: ha sikerülne is ezzel a módszerrel visszahódítani őt, szégyenkeznie kellene önmaga előtt, hogy csak ilyen alacsony eszközökkel sikerült öt visszaszereznie. Ma még, sajnos, erősebb a másik és a harc egyenlőtlen. De a jóság, a szelídség, a tisztaság, a maga fegyvertelen passzivitásában sokszor éppen az ilyen nőkkel szemben diadalmaskodik. Még csak annyit, hogy nem kell ám szószerint venni, amit azok a gyerekek beszélnek. Elhisszük, hogy jólesik a vetélytársról ilyesmit hallani, — emberi gyöngeségünk ez, — de a gyerekek önnek akarnak kedvében járni azzal, hogy így beszélnek és könnyen meglehet, hogy önről meg nekik beszélnek hasonló hangnemben. Érdeklődéssel várjuk a fejleményeket.

TÜRELEM RÓZSÁT TEREM. 4974. Attól nem kell tartania, hogy üzenetünk alapján valaki ráismer ennek a kedves, rajongó levélnek az írójára. Így, az iskolai év befejeztével tucatszámra kapjuk a leveleket, amelyeknek fiatal írói azt képzelik, hogy nem bírják el az életet, ha ezentúl nem gyönyörködhetnek hetenként két-három órán át az irodalomtörténet, vagy a fizika tanárának érdekesen sápadt, magas homlokában, ha nem hallhatják többé mély, dallamos hangját. Amióta a világ világ, az iskoláslányok mindig szerelmesek voltak a tanáraikba. Az Ön esete nem „elszigetelt jelenség". Ha statisztika készülne arról, hogy a tizenöt-tizennyolc éves leányok szívét milyen foglalkozású férfiak dobogtatják meg legsürűbben, a leányiskolai tanárok, a színészek és az orvosok vezetnének a statisztikában. De az első táncmulatságon az első jogász, akivel egy hosszú keringőt táncol a diákkisasszony, rendesen mindörökre kitörüli a tanár úr arcképét a csapodár leányszívből. Vannak persze kivételek is. Nem egy esetet tudunk, hogy a tanár úr az érettségi vagy a képesítő, sőt a szakvizsga után feleségül vette ifjú tanítványát. Önnek szinte félve mondjuk ezt, mert amúgy is túlontúl ábrándos hajlamú. Nem szabad beleélnie magát abba, hogy most már ön is meg fogja hódítani a tanár urat. A diploma megszerzése és az elhelyezkedés két különböző és egymástól — fájdalom! — nagyon távoleső dolog. Meg aztán, ha olyan szerencsés lenne és véletlenül csakugyan kinevezné is, még akkor is kérdés, hogy ugyanabba az iskolába nevezné-e ki, ahol a tanár úr tanít. Annyi iskola van Pesten! És különben is: hol lesz már a tanár úr az Ön emlékezetében, mire a diploma a kezében lesz! Szívesen olvastuk ezt a hosszú-hosszú levelet, mert egy kicsit a magunk diákkorát idézte föl emlékezetünkben. De bizonyosra vesszük, hogy ha egy év múlva kezébe kerülne ez a levele és újra elolvasná, belepirulna és azt mondaná: Jaj, milyen csacsi voltam! Azt tanácsoljuk, ne keresse a találkozást, ne leselkedjék a tanár úr után és ne törje a fejét azon, hogy mivel hódíthatná meg őt. Ha a tanár úr érdeklődik, majd talál ő módot a közeledésre. Ön ahhoz mégse eléggé gyerek már, hogy rajongását most is, amikor már nem tanítványa többé, minduntalan a tudtára adja.

CSILLAGHEGY. 5160. Szomorú az, ha a derék, jó asszonyt, aki világéletében sem ismert más életcélt, mint hitvesi és háziasszonyi kötelességeinek teljesítését: ura nemcsak hogy nem méltányolja, hanem durván, brutálisan is bánik vele. Innen, a távolból alig segíthetünk. Arra kell gondolnia, amit Szokratesz mondott és ami tanításainak alapköve volt: *„Nagyobb baj a rosszat elkövetni, mint a rosszat elszenvedni."* Nincs más hátra, mint lemondani az elismerésről és jutalmát abban találnia, amit sem a durvaság, sem a méltatlan bánásmód el nem vehet öntől: abban a megnyugtató érzésben, hogy ön a különb kettőjük közül; türjön minden igazságtalanságot védekezés nélkül. Ez az egyetlen módszer arra, hogy a dühöngőt leszerelje. Ha észreveszi, hogy egyedül ő veszekszik, nem pedig ketten veszekszenek egymással: el fogja magát szégyelni és lassacskán elcsendesedik. Ami második pana-

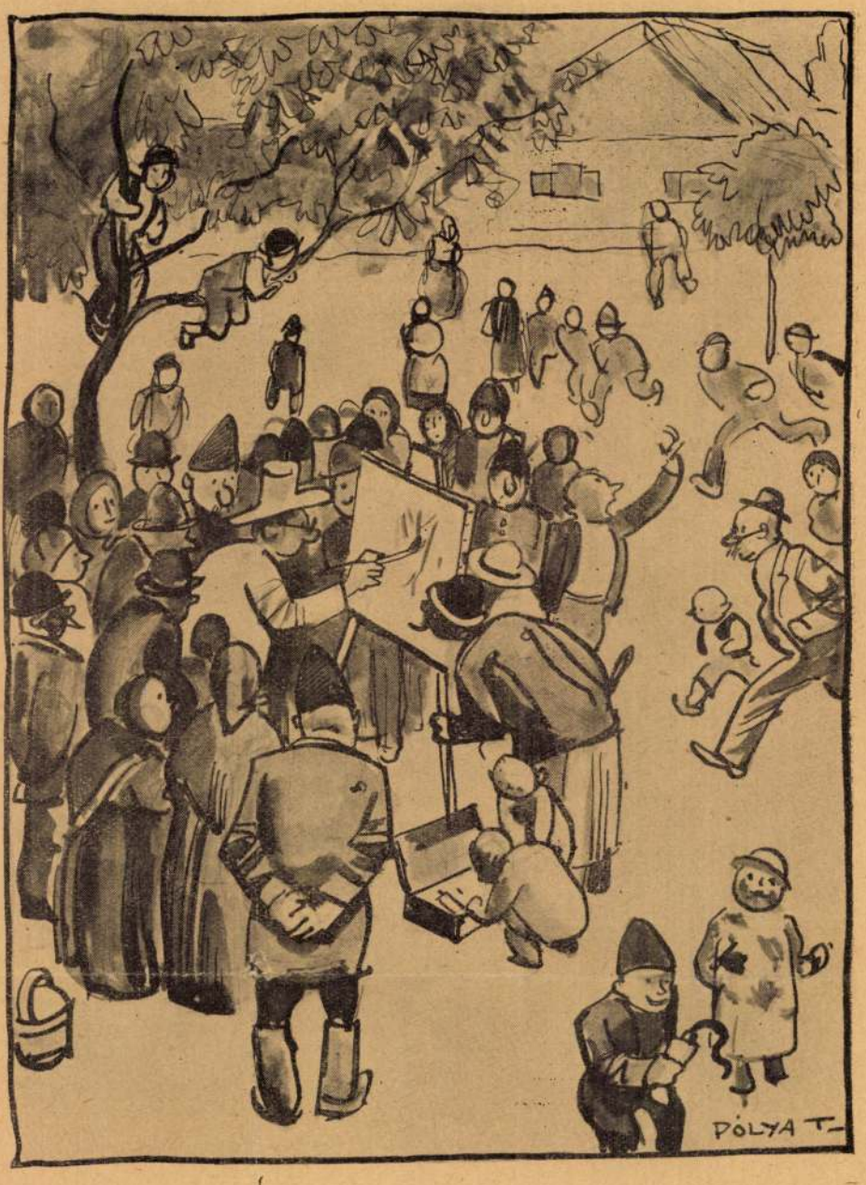

A pesti festő, aki csöndes faluba vonult, hogy zavartalanul dolgozhassék

Az Uj Idők számára rajzolta Pólya Tibor

Uj Idők 1932. 29. 7.

személyre a következőkből áll: három csésze kakaó, kávé, vagy tea, mintegy tíz deka vaj, ugyanannyi méz, kétszerannyi jam, két tojás, két szelet sonka, két szelet hideg sült, vagy tíz deka sajt, két darab cukrászsütemény. Mindehhez megfelelő mennyiségű kenyér és kétszersült.

Amsterdamban vannak különben Európa legszebb kávéházai. Mindmegannyi elegáns szalón, batikolt selyem asztalterítőkkel és lámpaernyőkkel. Van egy kávéház, ahol gombnyomásra üvegfalak veszik körül asztalodat, hogy tompítsák a kávéház lármáját.

*

Stockholmban az egyik kávéháznak saját telefonhírmondó leadója van. A zenekar fenn játszik az emeleti zeneteremben és a vendégek, ha éppen kedvük tartja muzsikát hallgatni, fülükre illesztik a fejhallgatót. Ezzel a rendszerrel elérhető, hogy az egyik asztalnál üzleti ügyekről vitatkoznak, a másiknál írnak, a harmadiknál olvasnak, a negyediknél pedig éppen a divatos slágereket hallgatják, amelyeket a kávéház saját zenekara húz minden egyes vendég — fülébe.

*

Eszkizirben, ázsiai Törökország egyik legnagyobb városában (a törökök Eski-Sehirnek nevezik), minden forgalmasabb utcának megvan az íródeákja. Öreg muzulmánok, akik kis ketrecekben ülnek, néhány török fontért megírják az analfabéták üzleti, szerelmes és rokoni leveleit. Az árjegyzékben a szerelmes levél a legdrágább, mert azt kell a legszebben fogalmazni és különben is azt tartják, hogy aki szerelmes, az fizessen.

Ha valaki az anyósának irat, alig számít fel néhány fillért a derék íródeák.

*

Oslo. Az automaták városa. Az utcákon felállított automatákból vásárolhatsz: cigarettát, gyufát, szalámit, virstlit, bort, szinház- és mozijegyet, ujságot, sütemény, töltőtollat, radirgummit, benzint, harisnyát, zsebkendőt, szappant, kölni vizet, könyvet, rádiókristályt, gyümölcsöt, sajtot. A kereskedő, amikor este becsukja az üzletét, a boltajtó elé teszi a jól megtömött automatát. Ezzel megoldották azt, hogy a kereskedőnek éjszaka és vasárnap is van bevétele, a közönség pedig nem jön zavarba, ha hirtelen szüksége van valamire.

*

Alig van a világon olyan nagyváros, ahol ne volna magyar vendéglő. De a legjobb tejfeles paprikás csirkét — Barcelonában ettem.

*

A sörivásban természetesen a bajorok vezetnek.

Münchenben egy kis vendéglő ablakában egyszer öreg asszonyt láttam, aki előtt kétliteres söröskorsó állt, színültig tele. Beültem a vendéglőbe, hogy végignézzem, megbírkózik-e a néni a kétliter sörrel.

Megbírkózott.

Másfélóra leforgása alatt megitta és egy kis (félliteres) pohárral rendelt utána.

*

Szmirnában minden ablak vasredőnnyel van felszerelve. Ezek a redőnyök légmentesen záródnak.

Nyáron olyan borzalmas a meleg, hogy a város lakói ezekkel a redőnyökkel csukják be házaikat a meleg elől. Egész napjukat a szigorúan lezárt szobákban töltik, az utcák néptelenek, az üzletek csukva vannak. Szmirnában az élet nyáron este hét óra után kezdődik.

*

Nem fából vaskarika, de ha olcsón akarsz Deauvilleban nyaralni — utazz Trouvilleba.

A két fürdő közvetlenül egymás mellett van és egy híd köti össze.

Trouvilleban negyedrészt olyan árak vannak, mint előkelőbb szomszédjában, viszont az alvást és étkezéseket leszámítva, egész nap Deauvilleben élvezheted a dúsgazdag embereknek kijáró tiszteletet.

TERNAY ISTVÁN

Piccard tanár, a tudományos repülés legújabb hőse, akinek veszedelmes útját az egész világ aggódással és lelkesedéssel kísérte. Piccard professzor és társa a földgömböt övező levegőréteg áttörését kísérelték meg. A kozmikus sugarak tanulmányozására emelkedtek oly magasságba, amelyben előttük még ember nem járt. 21 órát töltöttek a sztratoszférában, 16.000 méter magasságban, a világűr határán

---

Mi lenne?

Mikor a sápadt téli éjjel
a csöndben alvó bús világot
hidegen, halkan átöleli
s az ablakokban jégvirágok,
mikor a perc megmérhetetlen
s a szívünk is csak néha ver még,
mikor a semmi ős üresség
s minden vágy értelmetlensége,
minden hajnal komédiája,
minden álomnak szörnyű vége
kisérteni jár a szobámba,
mikor úgy fáj, hogy semmi nincsen
se hitem, se álmom, se kincsem,
mikor az én nagy bánatomon
vörösen vigyorog a kályha
s a fekete, bús bútoroknak
irtóztatón megnő az árnya,
mikor a szívem, mint kifosztott,
régi, fényes templomi oltár —
— eszembe jut, mi lenne jaj,
mi lenne, hogyha te se volnál.

HÁMOS GYÖRGY

Ami az angol szótárból kimaradt

Azok a kis amerikai cserkészek, akik, hála a „Külföldi Barátom“ című akciónak, az idén nyáron meg fogják ismerni a magyar vendégszeretetet, új kis barátjukat úgy fogják szólítani, hogy „MY DEAR PAL“.

Vigyázzunk. Ez nem azt jelenti, hogy: Kedves Pali, hanem azt, hogy: kedves cimborám. De még a cimbora szó sem fedi egészen ezt a furcsa fogalmat, amely amolyan lelki tegeződésféle, olyan nyelven, amelyen nem lehet tegezni. Az Úristen az angol nyelvben kizárólag és egyedül önmagának tartotta fenn a tegezést. De ezzel a szóval „Pal‘, valamiképpen kárpótolhatják magukat az angolok. Mivel is dicsekedhetne az angol Háry János, ha nem azzal, hogy a walesi herceg az ő „Pal Friendje“, amely pertu barátféle, vagy mit is mondhatnának egymásnak a jó cimborák az ikszedik pohár whisky után? . . . My Dear Pal!

Azt mondják, hogy ez a szó a Pall Mall klubból származik. Aki annak tagja volt, klubtársának Palje lett. Pall Mall viszont, valami régen divatját mult játékot jelent, olyan formát, mint kriket, vagy tennisz. Most képzeljük el, hogy ha nálunk nem lenne ez az áldott jó tegeződés és az István meg Laci vadászaton összetalálkozván, úgy szólítanák egymást, hogy kedves, öreg Tenniszem (a tenniszklubra gondolva), vagy egyetlen Parkom (a Parkklub-tagok egymás között) és általánosságban azt mondanák: Kedves Tekém!

Természetesen egészen más, ha valakire azt mondják, hogy GOOD SPORT. Ez főleg fiatal hölgyekre nézve igen hízelgő és ma, 1931-ben a megkéréshez (ami elég ritka jelenség) az első lépést jelenti.

Ha az országúton elakad az autód, a Good Sport nem pityereg, nem panaszkodik, hanem a kereket és a hűtőt gondosan átvizsgálja, majdhogy a kocsi alá nem bújik, segít a szerszámokat összekeresni, a hibát kikutatni, a bajt megjavítani. A Good Sport mindig jókedvű, sohasem fáradt, érti a tréfát. Százszázalékos dáma és kitünő pajtás. Jókedvvel feszíti vitorláit az élet és a vihar szelének, nem ül ölbetett kézzel, nem várja a felhők lovagját, hogy leszálljon az árbócrúdról, hanem vele együtt mászik, küzd, nevet és sír. A Good Sport fogalmában benne van a sport szónak az a magasabb és rejtett elgondolása, hogy a sport igazán csak előgyakorlat az életre, testi és lelki előtorna. Előgyakorlat, hogy aztán a nagy küzdelemben feltalálja magát, ötletesen, kedvesen, fáradhatatlanul, csüggedés nélkül és az összjáték kötelező érzetével. Good Sport; most már nem is dícséret, több mint elismerés, a Good Sport a modern női ideál.

Az elismerésnek egészen különös és igen kedves jelzője: A. ONE. (Ejtsd éoan.) Annyit tesz A. I. Magyarul azt mondhatnók helyette: római egyes. Az elemi iskola padsoraiból származott át a közéletbe. A tanév lezárásakor t. i. névsort olvasnak, de nem betűrendben, hanem érdem szerint. Az első eminens neve az első, akármilyen betűvel kezdődjék is. Aki tehát az A betű helyén az első, az minden földi jótulajdonnal rendelkezik. Képviselők egymásnak, egy-egy feltűnést keltő beszéd után, úgy gratulálnak, hogy A. I. Mikor Will Rogers, amerikai humorista, aféle tengerentúli Karinthy, megismerkedett Bernard Shawval, csak annyit mondott neki, hogy A. I.

Van még egy ilyen kedves földi maradványa a régi iskolai életnek, amely egészen átment a köztudatba és most aktuálisabb, mint valaha volt. A tizenhetedik század közepéig Eton collegebe, csak nemes ifjakat vettek fel. Ha polgári család származottja nagynehezen abban a kitüntetésben részesült, hogy felvették, az igazság és rend kedvéért a neve mellé írták, hogy S. NOB. (sine nobilitas.) A rövidített szót később egybeolvasták és azokat, akik őket megnem illető társaságba akartak bejutni, röviden snobnak nevezték.

Amióta a gondos páter odabiggyesztette a kis diák neve mellé a négy latin betűt, azóta, körülbelül háromszáz és egynéhány év telt el és nagyon sok minden változott meg. A brit birodalom kiterjedt és a globus tekintélyes részét foglalja el. Új fogalmak, új társadalmi rétegek keletkeztek, régiek megrendültek, új világrészek népesedtek be. De ez a négy latin betű nem homályosodott, nem kopott el. A nagy idő, sőt a technika vívmányai, a snobok légióját nem csökkentették, hanem inkább szaporították.

Érdekes, hogy az angol úritársaságban ma is a legnagyobb sértésszámba megy, ha valakire azt mondják, hogy *snob* . . .

Galsworthy egyik ízig-vérig mai regényének: *The silver spoon*-nek (Az ezüstkanál; a világhíres Forsyte-Saga egyik kötete), amely a háború utáni Londont festi, például ez a témája: egy szép, előkelő, nagyvilági asszony a háta mögött snobnak mondja azt az ugyancsak szép, előkelő, nagyvilági, de nem nemesi származású hölgyet, aki őt vendégül látja s ebből az odavetett szóból, csúnya, keserű, piszkos, gyűlölködő, úrihölgyekhez nem méltó, becsületsértési pör keletkezik.

HÉDERVÁRY KLÁRA

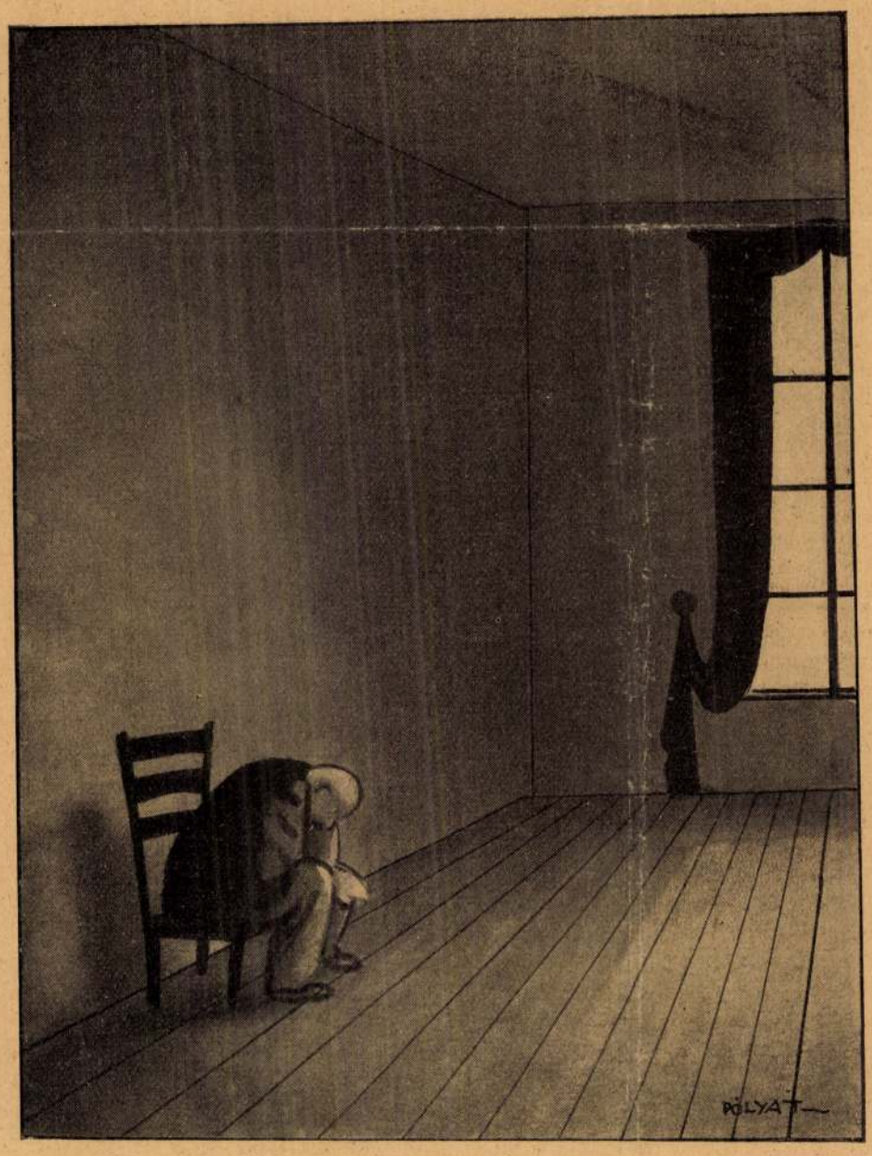

A gond. Az *Uj Idők* számára rajzolta Pólya Tibor

Uj Idők 1931. 24. 4.

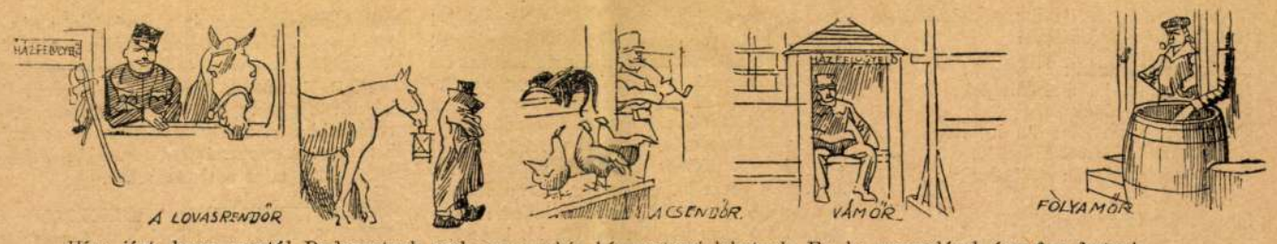

Híre járt, hogy ezentúl Budapestnek csak egyenruhás házmesterei lehetnek. Ez, ha megvalósul, így fog festeni
Mühlbeck Károly rajza

fogyott a papír. Reméljük, nemsokára ujra ír.

B. L. 6824. — 1. Elismerő sorait hálásan köszönjük. 2. A névjegybehajtás szabályait, őszintén megvalljuk, mi nem ismerjük. Ezek a szabályok, ha vannak is, nem kötelezőek és semmit sem vét az illendőség ellen az, aki egyáltalán be se hajtja a névjegyét. 3. Ami másik kérdését illeti: teljesen igaza van. De a régi szép tekintetes címzés évtizedekkel ezelőtt kiment a divatból. Ki kutatja ma már, hogy megilleti-e a nagyságos cím azt, aki használja? És valljuk be őszintén: olyan nagyon irigylésreméltó, értékes valami az a nagyságos cím, hogy érdemes kutatni: jogosan vagy jogtalanul használja-e a szegény nagysagos úr, akinek ezer gondban fő a feje? Hiszen ingyen osztogatjak, mint az utcán a reklámcédulákat. A tekintetes címre még fölfigyelünk, ha nagyritkán megüti a fülünket, de a nagyságos, sőt a méltóságos cím bizony sokat vesztett régi értékéből.

SZERETNÉM, HA SZERETNÉNEK. 6688. Milyen kedves, hogy azt írja: minden jóismerősének büszkén mutatta meg üzenetünket s kívülről megtanulta az egészet. Bizony egy szép, új lakás nagy gyönyörüség, de egyúttal nagy gond is. Minthogy úgynevezett „komplett“ hálószoba- és ebédlőbutorai vannak, az ebédlőbútort az ebédlőbe kell tenni, a két hálószobát egy-egy külön szobába s a negyedikbe a nappali szoba berendezését. De a ruhásszekrényt ne tegye a nappaliba. Azt inkább valamelyik hálószobában, vagy a hallban helyezze el. A meglevő bútorokkal sok változatosságot nem lehet elérni. De úgyis *a szőnyegek, függönyök, terítők, virágok, stb. teszik igazán otthonossá, széppé a lakást.* Függönyanyagnak legolcsóbb a grenadin. Szélessége szerint 2—6 P között mozog az ára. A sztór most nem divatos, csak az úgynevezett szárnyas függöny, amelyet vastag selyemzsinórral kötnek ki kétfelé. A grenadinfüggönyre nem kell más dísz, mint a sajátjából szabott fodor. Elhisszük, hogy öröme telik a sok szép kézimunkában, amelyek mind a Maga ügyes kezét dicsérik. Természetes, hogy egy dolgozó leány szívesen szórakozik, ha alkalma nyílik reá. Jól teszi, ha minden alkalmat megragad. Ha a kötelességét becsületesen elvégzi, ezekért az ártatlan szórakozásokért csak olyan emberek róhatják meg, akiknek a véleményével nem érdemes törődni. Örülünk, hogy jólesett a szívét kiöntenie előttünk. Hogy az írása megjavuljon, vegyen valamelyik papírkereskedésben szépírásmintákat s vonalozott füzetbe mindennap rendszeresen és gondosan írjon a minta szerint két-három oldalt. Az írása egyébként nem is olyan rossz. Szépnek nem mondható ugyan, de könnyen olvasható s nekünk ez mindennél többet ér.

SVÁJC. 6881. Sajnáljuk, közelebbi címet nem tudunk. A lutry-i lelkészről volt szó. Máskor, ha kérdez valamit tőlünk, szíveskedjék a nevét is aláírni.

VISSZATÉRŐ MULT. 6712. Megörültünk a kedves, ritka vendégnek és még jobban annak, hogy elmaradása nem jelentette azt, hogy érzelmei megváltoztak, hanem most is a régi barátsággal viseltetik irántunk. Egészen tisztán emlékszünk a régi leveleire, problémáira, sőt még a levélpapirosa és írógépének betűi is ismerősek előttünk. Örülünk, hogy mai levele jóval derültebb, kiegyensúlyozottabb lelket tükröz vissza, mint a régi levelei. A kis történet, melyet elmesél, érdekes és *mulatságos.* Kár volt olyan nagyon a szívére venni. Hiszen az egész manővernek nem volt más célja, mint az, hogy Magát egy kicsit megbosszantsák, borsot törjenek az orra alá s a hiúságát megalázzák. Most aztán haragszanak, amiért a bosszuló hadjárat nem sikerült. Meg kell Magát dicsérnünk. Okosabban, ügyesebben nem is viselkedhetett volna. Csak azt sajnáljuk, hogy belül mégis szenvedett. Belül is nevetni, ujjongani kellett volna. Igaz, hogy az elégtételt így is megkapta, de kár volt azért a sok könnyért, azért a sok keserűségért. „Ezt a csatát nem a saját erőmből nyertem meg, — ezzel fejezi be levelét, — hanem az Uj Idők meleg baráti tanácsainak köszönhetem. Nagyon sokszor elcsüggedtem ugyan, de olyankor mindig megjelent előttem a szerkesztő úr rosszaló fejcsóválása és szinte hallottam, hogy kitartásra bátorít“. Meghatottan köszönjük — köszönetét. De mielőtt elbúcsúzunk, még volna egy szavunk. A büszkeségnek is vannak határai. Mindig azt vallottuk, azt hirdettük, hogy a megtérő bűnösnek meg kell bocsátani. Alkalmat kell neki adni a javulásra. Ha ő mindent megbánt és szeretné meg nem történtté tenni a dolgokat, bocsásson meg neki. Gyarló emberek vagyunk, mindnyájunkkal megesik, hogy tévedünk. Nem mondjuk azt, hogy azonnal boruljon a nyakába, de ha megbánása őszinte — ezt maganak, amilyen okos és józan, látnia kell, — akkor lelketlenség volna most már örökre elzárni előle a visszatérés útját. Azt írja, hogy rossz színben van és valósággal kedélybeteg. Sokszor tapasztaltuk, sokszor el is mondtuk e helyen, hogy *a megtért „bűnös“ még állhatatosabb szokott lenni a jóban, mint az, aki sohase botlott meg.* A versről nem sok mondanivalónk lehet. Nincs formaérzéke s ezért nem is biztathatjuk, hogy belátható időn belül jó verset fog írni.

D. J. HULLÓ FALEVELEK. 6718. Örülünk, hogy lapunkat már ez alatt a rövid idő alatt is annyira megkedvelte, hogy, mint írja, „nem tudna lemondani róla“. Annak is örülünk, hogy új regényünket nagy élvezettel olvassa s hogy üzeneteinkből „sok életbölcsességet tanult“. Mi nem vagyunk hívei az ujsághirdetések útján való megismerkedésnek. Féltjük a leányokat attól, hogy lelkiismeretlen, rideg, érdekhajhász emberek hálójába kerülnek. Maga még olyan fiatal, hogy nem kell sietnie a férjhezmenéssel. Ilyen derék, okos, kedves kislánynak majd akad kérője más úton is. Köszönjük, hogy bizalommal fordult hozzánk. Mindig örülni fogunk, ha ír.

VILMA II. 6707. Mi nem látunk komoly okot az aggodalomra. Abból, hogy az ő első eljegyzése felbomlott, egyáltalán nem következik, hogy megbízhatatlan, csapodár természet. *Attól* még lehet komoly, megbízható ember is. Az, hogy a szülei még nem vettek tudomást jegyességükről, mindenesetre különös, bár nem értjük, hogy miért ellenezné fiúk házasságát egy csinos, eszes és vagyonos fiatalleánnyal, aki még hozzá nagyon szereti is a vőlegényét. Beszéljen erről nyiltan a vőlegényével. Kérdezze meg, mi van emögött? Miért nem viszi el magát a szüleihez? Egy kissé több önbizalom nem ártana, kedves Vilma II. Maga úgy beszél, mintha a férfi kegyet gyakorolna, leereszkednék ezzel a házassággal, holott teljesen egyenrangú felek, ha ugyan nem maga áll minden tekintetben fölötte. A szeretet és a szerelem kiegyenlíti ezeket a különbségeket s a világért sem akarjuk azt a tanácsot adni, hogy most Maga vegye át a vőlegénye leereszkedő, fölényeskedő szerepét. De azért önérzetesnek és, hogy egy régi jó népies magyar szóval éljünk: kissé *rátarti*-nak kell lennie s nem szabad ennyire reszketnie attól, hogy a vőlegénye esetleg magára is „ráún“, mint az első menyasszonyára. A szóbeszédre nem kell adni. A „szavahihető“ közeli rokon, akinek a vőlegény „szavahihető“ rokona *úgy* nyilatkozott, egészen bizonyosan elferditve hallotta azt a különben csöppet sem aggasztó kijelentést. Mi csak annyit mondhatunk, hogy — megint egy népies kifejezés tolakszik tollunkra: — a vőlegény úr megnyalhatja mind a tíz ujját, ha egy ilyen leány, amilyen Maga, hozzá megy. Ezt persze ne mondja meg neki ilyen világosan, de önmagának néha mondja el, kedves Vilma II. S higyje el, ha ő, amit nem hiszünk, lelketlen játékot űzne Magával, nincs rajta mit sajnálnia, mert Maga minden ujjára kap különb embert nála. — Máskor legyen szíves a pontos címét is megírni.

B. B. 6614. Kérjük, engedje meg, hogy közöljük a levelét, amelyet *„Felháborodott anyós“* jeligéjü üzenetünkre írt. Azt hiszük, sok olvasónkat fogja érdekelni: „Mikor megnősültem, Édesanyám kívánságára persze hazavittem a kis fiatalasszonyt. Anyám már előre igen örült a jó segítségnek. Nem akarom hosszú lére ereszteni a dolgot: *pokol lett az élet a házban,* de leginkább az enyém. Volt egy jóképü, 60 év körüli derék gazda-szomszédunk, elpanaszkodtam neki, milyen nagyot csalódtam a nősüléssel. Ez felelte: *„Van egy szék a mennyországban, arra az az anyós ülhet, aki ki tud jönni a menyével, ha egy födél alatt laknak.* De már annyi a por *azon a széken, hogy több nem is fér rá, mert mióta a mennyország megvan, még senki sem ült rajta.“* Én tehát elmentem hazulról lakni. Ezután szent lett a békesség. Szegény anyám jobban szerette a menyét, mint a leányát, minden nap nálunk volt, nem tudtak semmit egymás nélkül elintézni. Csak ezt óhajtottam megírni.“ Köszönjük, hogy megírta s szeretnénk még egy-két szót hozzátenni a leveléhez. Először is azt, hogy mi egy másik szókról is tudunk a mennyországban, az a fiatal menyecskéket várja, mire megöregszenek, azokat, akiknek nem terheli a lelküket semmi, de semmi az anyósukkal szemben. Másodszor pedig, hogy nagyon helyesen oldotta meg a dolgot: *elment* hazulról lakni a feleségével s nem az öreg édesanyját küldte el. *Itt van az egész probléma magva.* Az anyós, aki ott öregedett meg a házban, vagy lakásban, a régi bútorok között, természetes, hogy akármennyit szenved is, nehezen megy el és joga is van hozzá, hogy ott élje le élete hátralevő idejét, ahol mindig ő volt a háziasszony. A dolgok természetes rendje az, hogy a fiatal pár verjen

zonyára. Olyan szép, mint egy imádság. Nem árt, ha néha felidézzük:

„Akit szeretsz, akik szeretnek,
Ha bántanak, ha megsebeznek,
Ne haragudj rájuk sokáig!
De öntsd ki szíved s ha letörléd
A fájdalom kiontott könnyét,
Bocsáss meg s hidd: enyhedre válik.

Ó, egymást hányszor félreértjük!
Szeretteinket hányszor sértjük,
Bár szívünk éppen nem akarja.
Mi is talán vérzünk a sebben,
Nekünk is fáj, még élesebben,
De büszkeségünk be nem vallja.

Ne légy te büszke, légy őszinte,
Híved legott azzá lesz szinte.
Oszlik ború, megenyhül bánat.
Oly hirtelen jöhet halálunk
S ha egymástól haraggal válunk,
A sírnál késő a bocsánat.“

Gondolkozzék ezen. Beszéljen őszintén az édesanyjával. És írjon nekünk nemsokára újra. Örülünk, hogy új angol regényünk Magának is tetszik.

NEHÉZ AZ ÉLET. 6684. Nem haragszik, úgy-e, hogy angol jeligéjét magyarra fordítottuk? Elkeseredését túlzottnak találjuk. Nem tudjuk ugyanis elképzelni, hogy komoly férfi, aki komolyan érdeklődik egy leány iránt, hitelt ad annak a szóbeszédnek, amelyről tudja, hogy ellenséges, rosszindulatú emberek szájából származik. Azóta bizonyára találkoztak és megtörtént a kimagyarázkodás. *Akinek nyugodt a lelkiismerete, annak nem kell a pletykától félnie.* A pletyka ugyan sok kellemetlenséget és keserűséget okozott már, de igazi, mély érzéseket alapjukban nem rendíthet meg. Egyenesjellemű ember csak azt hiszi el, amit szavahihető forrásból hall. Az a forrás pedig egyáltalán nem nevezhető szavahihetőnek. Ha a férfi mégse jelentkezett volna, kérdezze meg nyiltan, hogy mit jelent a távolmaradása. Majd meglátja, hogy ő hogyan viselkedik, húzódozik-e, stb. A továbbiakban az ő viselkedéséhez tartsa magát. Ha őt csakugyan lehűtötte volna a pletyka: ne könyörögjön neki, hogy bocsásson meg. „Qui s'excuse, s'accuse.“ Aki mentegetődzik: önmagát vádolja. De ne vegye előre a fejébe, hogy „ezt nem lehet túlélni“. Majd meglátja, hogy túléli, sőt: még nevetni is fog rajta. Levelének egyik mondatánál szeretnénk megállni egy pillanatra. „Tudja, mi az én életem, Szerkesztő Úr? — kérdezi. — Reggel 9—1-ig és délután 3—6-ig az iroda, azután hazamenni, egy kis kézimunka és olvasás. Ez az életem, nap-nap után.“ Ezt úgy mondja, mintha azt várná, hogy sajnáljuk ezért az egyhangú életért. Ha tudná, hányan irigyelnék érte! Nekünk, mikor levelének ezt a részét olvastuk, Goethe örökszép szavai jutottak eszünkbe: *„Életünk körülbelül 70 évig tart. Ha nagyon sokat mondok: nyolcvan évig. És ha értékes volt ez az élet: nem állott egyébből, mint munkából és fáradságból.“* Ezt olyanvalaki mondta, aki nyolcvanhárom évet élt és akiről életrajzírói feljegyezték, hogy a természetnek és az embereknek egyaránt elkényeztetett kedvence volt. Jólesik tudnunk, hogy szereti lapunkat és benne üzeneteinket. Örülni fogunk, ha máskor is ír — megírja, hogyan dőlt el ez a ma még megoldhatatlannak látszó probléma. Reméljük, hogy elkeseredése korai volt.

VÁLASZTÓN. 6773. Azt írja: ha csak rágondol is, hogy esetleg azt fogjuk tanácsolni, szakítsák meg a barátságot, megfájdul a szíve. Ne féljen. A szakítást csak abban az esetben tartanók kívánatosnak, ha a férfi nem szeretné Magát. Eddig, úgy látjuk, hogy szereti, bár szerepét kissé kényelmesen fogja fel. Szerelmükért nemcsak Magának kell áldozatot hozni, hanem neki is. Hol él ő, micsoda hihetetlen izoláltságban, világtól elszakadtan, hogy a szerelmet csak egy kis családi házban tudja elképzelni?! Azért, hogy ne legyenek lakbérgondjaik! Hiszen ez már csaknem a Marie Antoinette esetéhez hasonló. Tudja, úgy-e, hogy az életet, a gondokat nem ismerő, szerencsétlen francia királyné azt mondta, csodálkozva, amikor az éhes csőcselék már forradalommal fenyegetett: „Nincs kenyere a népnek? Hát mért nem eszik kalácsot?“ A Maga vőlegénye pedig, mert nem tudja a lakbért megfizetni, azt a megoldást találta ki, hogy vegyenek egy családi házat! Magának van igaza: el lehet képzelni a boldogságot szobakonyhás lakásban is. Annak az egy szobának nem is kell nyomasztóan szegényesnek, konyhaszagúnak lennie. Ma nagyon sok fiatal házaspár lakik egyszobás garszonlakásban, ahol minden kényelmük megvan és a háztartással alig van gondja a fiatalasszonynak. Hogy egy ilyen kislakást hogyan lehet szépen és célszerűen berendezni, azt büntetésből nem mondjuk el. Büntetésből, mert nem írta alá a nevét. Ha azonban bizalommal lesz hozzánk, készségesen felelünk majd minden kérdésére.

TAROKK. 6735. Furcsa eset. Igen bizalmas barátok között ugyan el tudjuk képzelni, hogy megtörténhet anélkül, hogy sértődés lenne belőle. El tudjuk képzelni, de megérteni nehezen tudjuk. *Nincs az az érdekes kártyapartie, amelyet mi abba ne hagynánk, hogy kedves, meghívott vendégünknek elébe menjünk.* Helyesen teszik, ha egy kicsit visszavonulnak és megvárják, amíg ők közelednek. Ha azonban látják, hogy őket is bántja az eset, ne tartsanak haragot.

D. B.-NÉ. 6816. A világos csipkeszövetből készült függöny mindenféle szobába illik, tehát abba is, amely férfiszoba és nőiszalon keveréke. A csontszínű divatosabb, szebb és célszerűbb, mint a tiszta fehér.

LEGKEDVESEBB AJÁNDÉK A KÖNYV. 6604. Levelének ezt a mondatát írtuk jeligének, minthogy a Nagytiszteletű Asszony azt kívánta, hogy mi válasszunk jeligét. Örülünk, hogy a keresztrejtvény-megfejtésért küldött könyvvel „óriási“ örömet szereztünk s hogy meggyőződött és másokat is meggyőzött róla: a nyeréshez nem kell protekció, legalább is az Uj Idők-nél nem. Abban téved a Nagytiszteletű Asszony, hogy mi azt hisszük: azért látja szépnek az életét, mert soha nem volt bánata, soha nem járt az élet göröngyös útjain. Mi jobban tudjuk, mint bárki más, hogy — mint a Nagytiszteletű Asszony is írja, — *szomorúságokon, csalódásokon keresztül vezet az út a derültebb életfelfogáshoz, az élet apró örömeinek meglátásához.* Örülünk, hogy szerette Delmont regényét, *A csavargó Krőzus*-t s örülünk, hogy Dulovics Jenő művészi fényképeiben gyönyörüsége telik. Szép lehet az a folyómenti kert, tarka fáival! Szívesen megnéznők mi magunk is. Nem untuk meg olvasni a levelét és nem örültünk, hogy el-

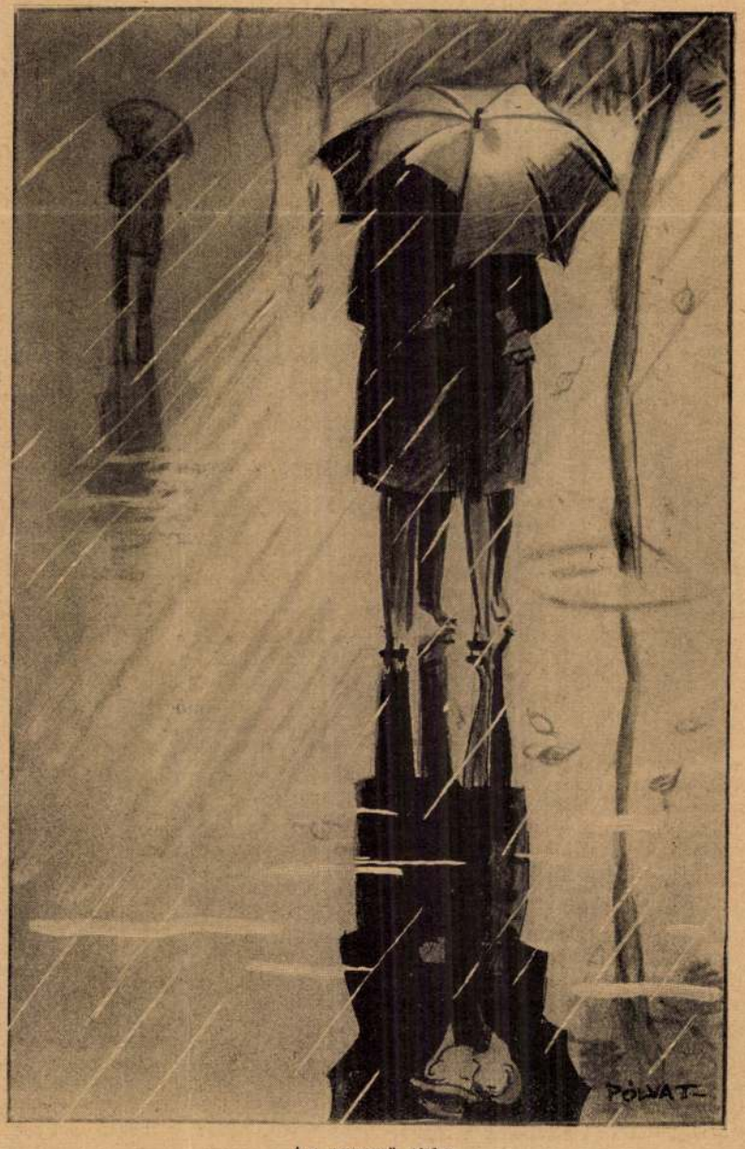

Az esernyő titka
Az UJ IDŐK számára rajzolta Pólya Tibor

Uj Idők 1931. 45. sz.

Az Uj Idők Barátai

Az *Uj Idők*-nek új előfizetőket szereztek a következő hölgyek és urak a magyar kultura s az *Uj Idők* igaz Barátai:

Ács Sára
Ágoston Sándorné
Bakó Manci
Bebják Sándorné
Benedek Istvánné
Benkó Aranka
Biszterczky Nusi
Bizzer Jánosné
Bolla Ferenc
Bordás Károly
Bölcsházy Márta
Böhle Jánosné
Buvári Józsefné
Csausz Mihály
fehértemplomi Deutsch Oszkár
Ecker Margit
Ellinger Mária
Farkas Antal
Farkas Mihályné
nagyszegi Gábor József
Graf Mihályné
Grim Pál
Gyarmathy Dénes
dr. Gyuk Lászlóné
Hankóczy Aranka
Hegedüs Jánosné
dr. Hegyi Lajosné
Helcz Kálmánné 2
Höger Antalné
Jalsoviczky Jánosné
Járvás Gáborné
Jurányi Etelka
Jurányi Henrikné
Jurkovits Géza
Karsay Ilus
Katona Mihályné
Kempf Gézáné
Kesselbauerné Hangya Mária
dr. Koronki Jánosné
Kotsis Jenőné
Kováts Irmus
Kraft Gáborné
Lichtenberg Boriska
Lienwerth Aladár
Magyar Emilné
Meszlényi Miklósné
Mezőssy Gusztávné
Mészáros Sándor
dr. Mórocz Mihályné
dr. Nagy Kálmán
Nagy Manci
Oeconomo Györgyné
Péter Józsefné
Pfeiffer Miklósné
Pintér Károly 2
Pongrácz Bartha Ilona
Radványi Sándor
Reich Imréné
Rosenberg Bella
Rubint Károlyné
Rudolph Erzsébet
Sánta Teréz
Simon Ilonka
Sinkovits Anci
Sipler Dezsőné
Schindler Anna
Schmidlinger László
Szentpétery Margit
Szigvárt János
Timár G. Frigyesné
Las Torres Aladárné
Trunk Tibor
Turián Zoltán
Uram Imréné
Ürményi Mária
Vajda Ákosné
Verbay Károlyné
Vincze Pál
Vojtek Jánosné
Vörös József
Weininger Károlyné
Zeller Viktória
dr. Zsámár Györgyné

Az Uj Idők fentebb felsorolt igen tisztelt Barátait arra kérjük: közöljék velünk, hogy melyik könyvet választották abból a könyvjegyzékből, amelyet ezévi 1. számunk 28. oldalán közöltünk.

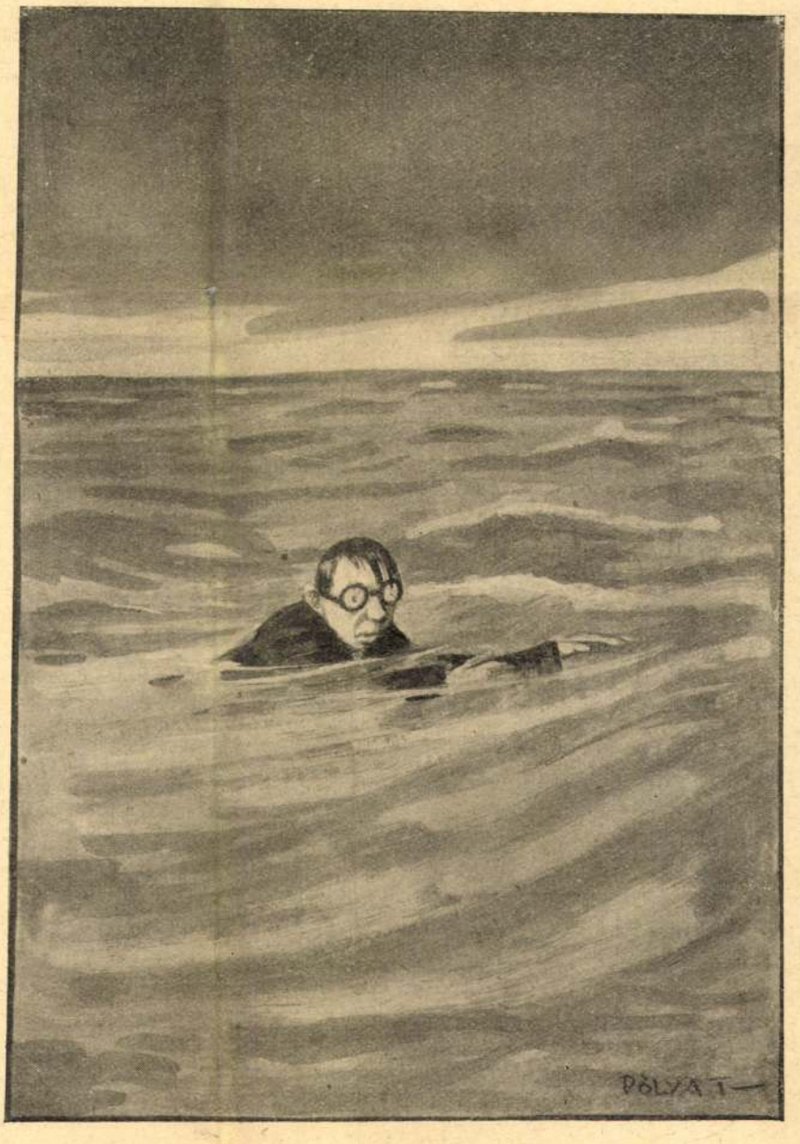

Dilemma
Hajótörött, az óceán közepén:
— Most merre ússzak: Amerika, vagy Európa felé?
Az *Uj Idők* számára rajzolta Pólya Tibor

1931. XXXVII. 34.

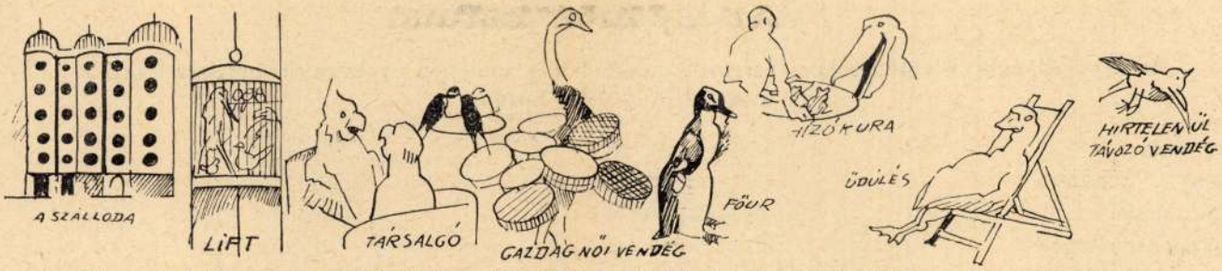

Nincs már lakásnyomor a madárvilágban: Amerikában szállodákat szerkesztettek kizárólag szárnyasok számára. Majd ha az összes verebek és kakaduk el lesznek helyezve, sor kerül a hajléktalan emberekre is. Mühlbeck rajza

A SZERKESZTŐ ÜZENETEI

Ebben a rovatban csak olyan levelekre találhat választ az olvasó, amelyek augusztus 8-ig érkeztek szerkesztőségünkbe, mert a rovatot akkor zártuk

Tudnivalók

Kérjük mindazokat, akik hozzánk fordulnak, hogy:

1. Külön papírra írják a különböző rovatok vezetőinek szánt kérdéseiket és közléseiket;

2. közöljék velünk pontos címüket és

3. mellékeljenek válaszbélyegeket, hogy esetleg levélben válaszolhassunk.

Névtelen levelekre érdemleges választ nem adunk.

—

FÖL A FEJJEL! 4715. A jeligéje illik Magához, ahhoz a vidám és okos leányhoz, akinek a leveleiből megismertük. Különben is, a mai fiatalságnak csak ez lehet a jeligéje, mert a mai mostoha időkkel csak bátran és emelt fővel lehet megvívni. Látja, azért az ördög sem olyan fekete, mint amilyennek festik. Különösen, ha a szóban lévő ördög egy ujsághír, amely a külföldi lapokban jelent meg. Tudjuk, hogy ha az ember külföldön él, lázasan kutat a lapokban minden hír után, amely a hazájáról szól. De gyakran egészen lehetetlen dolgokat írnak Magyarországról a külföldi lapok. Azért nem kell mindent elhinni és ijedezni. Jól emlékszünk még rá, hogy két évvel ezelőtt az egyik legnagyobb angol napilapban borzadva írta meg egy angol ujságíró, hogy „Budapesten, a Rákóczi-útra 20 balkáni farkas tört be és 300 embert szőröstől-bőröstől megevett". A mult héten pedig arról értesültünk egy szintén jelentékeny angol ujságból, hogy „Budapesten a magyar és német szeszesempészek szindikátusa elhatározta, hogy megkezdi a száraz Finnország rummal való ellátását". Tehát a hírlapi „kacsa", amelyről egykor annyi rossz tréfát gyártottak, még ma is hízik és hápog. Ez az egyetlen baromfi, amely, úgy látszik, örök életű. Érdeklődéssel olvastuk levelének azt a részét, amely az angol egyetemi városok életéről szól. Tekintettel arra, hogy egyetemi hallgató és középiskolát végző olvasóink gyakran érdeklődnek a külföldi egyetemek, körülmények, diákszokások iránt, levelének ezt a részét — szíves engedelmével — idézzük. „Az angol életben tulajdonképpen az a legkülönösebb, hogy — a mi felfogásunk szerint — egymással homlokegyenest ellenkező dolgok, a legnagyobb békességben megférnek egymással. Ilyen például mindjárt az egyetemisták élete, amely egyrészt hihetetlen ellenőrzés alatt áll, másrészt olyan szabad, hogy szinte ijesztő. Az egyetemnek nemcsak önkormányzati joga van, nemcsak *az egész város fölött is* kiváltságos jogokat gyakorol. Ha például úgy ítéli, hogy a város területén lakó valamely „laikus" egyén az egyetemi élet nyugodt folyására káros hatással van, — például erkölcsi magaviselete által, — akkor azt az egyetem kitilthatja a város területéről. Hasonlókép kitilthatja és *nagyon sokszor ki is tiltja azokat a hallgatókat, akiknek tanulmányi előmenetele nem megfelelő.* Az egyetemi év három részre oszlik, közben mindig egy-, illetve háromhónapi szünettel. Aki három, egymásután következő harmadban nem felelt meg, azt kérlelhetetlenül kitiltják a városból, még akkor is, ha a családja is ott lakik a városban. Egyéni elbírálás szerint vagy csak egy harmadra szól a kitiltó ítélet, vagy egy évre, vagy csak azt engedik meg, hogy ott vizsgázzon, vagy *egyáltalán nem szabad többet a városba jönnie.* Az ilyen, kitiltott egyetemistára azt mondják, hogy *„he is sent down"*. Az ottani egyetemen jó tanulónak lenni sokkal nehezebb, mint nálunk, mert ott olyan egyéni oktatás folyik, hogy *az alól nem lehet kibújni.* Minden tíz hallgatónak van egy „tutor"-a, „gyámja", aki velük az előadások tartalmát megbeszéli, nekik az olvasandó könyveket egyénenként kijelöli és írásbeli dolgozataikat, melyeket az olvasott művekről hetenként tartoznak írni, kijavítja. A hallgatók az úgynevezett college-ekben laknak, de mivel sokkal több a — különösen női — hallgató, mint amennyit el tudnak helyezni, tehát azok, akik a college-ekből kimaradnak, privát házakhoz mennek úgynevezett „home-student"-nek. Azonban ezek a hallgatók is egyetemi felügyelet alatt állnak. A hallgatóknak, kivétel nélkül, minden este tizenegykor otthon kell lenniök s az egyetemi harmad alatt a városon kívül hálni csak elkerülhetetlen esetben szabad, akkor is természetesen előre bejelentve és kellően igazolva a künn-hálás elkerülhetetlenségét. Ettől eltekintve azonban, teljes a szabadság, mondhatnám szabadosság; de folyik is olyan „flirt", amilyenről magyar embernek fogalma sincs és folyik ez a szülőknek és egyéb autoritásoknak nemcsak elnézése, de tudomásulvétele, sőt helyeslése mellett. Kettesben ebédelni, uzsonnázni, vacsorázni, csónakázni — este is — teljesen megszokott dolog. A fiúk a lányokat collegebeli szobájukba hívják meg teára, de azért ilyenkor rendszerint két lány szokott együttmenni és a fiú is gondoskodik egy második gavallérról. Minden fiúnak van egy háló- és egy fogadószobája, amelyekbe a bútort otthonról hozza magával, van teáskészlete és teljes felszerelése is, úgyhogy a fiúk ott, az ember szeme előtt készítik el az uzsonnát; de ha kérik, akkor a collegetől is kapnak több személyre való uzsonnát a szobájukba. A táncmulatságokra, amelyekből, nagybőjti szünet nélkül, minden héten van legalább három, a lányokat eleve úgy hívják meg, hogy *„with a partner"*, azaz: táncossal együtt. Ilyenkor aztán a lányok végigjárják fiúismerőseiket, míg akad egy, aki hajlandó elmenni partnernek, de ha egyetemista az illető, akkor persze csak tizenegyig maradhat. A társadalmi érintkezés terén az angolok nagyon kedvesek és előzékenyek és annak ellenére, hogy „elvben" nagyon útálják azt az idegen-inváziót, amelylyel állandóan el vannak árasztva, nagyon figyelmesek a külföldivel szemben; de az udvariasság és előzékenység egy bizonyos fokán túl nem fogadják be az embert a társaságukba. Ebből kifolyólag azután az ember az ottlevő külföldiekkel barátkozik inkább össze, ami persze a nyelvtanulás szempontjából fölötte káros." Mindig örömmel fogadjuk levelét. A jól sikerült fényképeket köszönjük. A cicahistórián jól mulattunk. Örülünk, hogy Csathó Kálmán új regényét Ön is nagyon érdekesnek találja. Üdvözlet.

ROZMARING. 4872. Bizony, tudjuk mi is, hogy nagyon-nagyon rossz napok köszöntöttek a földbirtokosokra, a kis- és nagygazdákra. Mostoha volt az idei esztendő, gyönge a termés és még hozzá a terményárak is annyira leestek, hogy méltán könnyes a szeme és borús a homloka minden földdel foglalkozó embernek. Kedves kis Rozmaring, nem is tudjuk, hogy miképpen vigasztaljuk meg magát. Annyira átérezzük a bánatát, hogy nekünk is elszorul a szívünk. Hiszen mindannyiunknak reménysége, bizodalma és tőkéje a magyar föld, az áldott fekete talaj, amely a kenyerünket, a nyugalmunkat, a jólétünket, a mosolyunkat, a nőtás kedvünket

A vadevezősök világháborúja a parti lakósokkal, állítólag, megszűntnek tekinthető Mühlbeck Károly rajza

Az Uj Idők Barátai

Az *Uj Idők*-nek új előfizetőket szereztek a következő hölgyek és urak, a magyar kultúra s az *Uj Idők* igaz Barátai:

Anton Irénke
Alcser Jenő
Bartha Károlyné
Bartha Sándorné
Bullin Ernőné
Csiha Lilly
Daróczy Pálné 3
Dőry Ilonka
Ember Istvánné
Erhardt Miklósné
Felházy Erzsi
Fenyves Edith
dr. Halasy Károlyné
Halasi Lajos
Harmos Zoltánné
Hazslinszky Lászlóné
Dr. Hedry Aladár
Horváth Andorné
Ivánka Julia
Járdán Katalin
Joó Ferencné
Kada Aranka
Kálmány Andrásné
Károly József
Kocsár Gizella
Kőszegi Ferenc
László Juliska
Lázár Mária
Lonkay Éva
Lukáts Béla
Magistrát Karola
özv. Mészáros Józsefné
Mike Lászlóné
Mituch Pál
Molesányi Gáborné
ifj. Nagy Antal
Nagy Jenő
Némedy Ilona
Óváry Ambrus
Peller Ferenc
vitéz Pettendy Elemérné
Pollák Eszter
Ratzenböck Viktorné
Dr. Romsauer Lajos
Róna Magda
Somogyi Rezsőné
vitéz Somogyi Rezső
Soós Imréné
Stephani Miklós
Sugár Ilonka
Süssberg János
Schadl József
Schellenberg Mária
dr. Schuller Dezsőné
Szabó Ferencné
Szeles János
Székely Mária
Szeitz József 4
Szigethy Antalné
dr. Szontágh Sándorné
Szőke Rózsa
Tassy Kristófné
Dr. Tessényi Béláné
Dr. Tóth Béláné
Tréba Lajosné
Tóth Zsigmondné
özv. Várady Gézáné
Végh Katalin
Voigt János
Zindlné-Busch Emilia

Az Uj Idők fentebb felsorolt igen tisztelt Barátait arra kérjük: közöljék velünk, hogy melyik könyvet választották abból a könyvjegyzékből, amelyet ezévi 1. számunk 28. oldalán közöltünk.

...és pont most kell tüsszentenem!
Az Uj Idők számára rajzolta Pólya Tibor

A második rózsadombi ajándékház építését megkezdtük

Uj Idők 1931. 48. sz.

AZ UJ IDŐK 216. SZÁMÚ KERESZTREJTVÉNYE

Megfejtési határidő a megjelenéstől számított 15 nap. A keresztrejtvény megfejtéséből elegendő az első és utolsó vízszintes és a bal- és jobboldali függőleges sorok megfejtését beküldeni. A megfejtők közül bárki pályázhat a nyeremények re. Aki előfizető, írja ezt a neve alá; a példányvásárló pedig mellékelje a borítékoldalon levő rejtvényszelvényt.

Vízszintes:

1. Többnyire csak orvosi rendeletre szolgáltatható ki
18. Az egyiptomiaktól és a kháldoktól megalapozott tudomány
19. Úgy — németül (fon.)
20. Bírok — latinul (a német „haben'' rokona)
21. Meghátrálás
22. A Nagy Sándortól Indiáig elterjesztett görög műveltség jelzője
24. Látván — franciául (az abc egymást előző betűi)
25. Jegyzem
26. Bor — latinul
28. Berzsenyi föltedezője
29. A Vörös-tenger angol kézben lévő kulcsa
31. Megkeresztelésre váró tanulók a régi keresztény egyházban
34. A pohár
35. A magyar Alföld jellemző fája
37. Vissza: = 103. vízsz.
38. Földrehelyezés
40. De — latinul
41. Római házi védőistenek
43. Minden idők egyik legnagyobb zeneszerzőjének kezdőbetűi, ki a budai Várszínházban is játszott
45. Verés kezdete
46. Vívófegyver
47. Észak — kínaiul (... king = északi főváros)
48. 600 — római számmal
49. Magas, ausztráliai futómadár
52. Ukrajna legnagyobb forgalmú kikötője
55. Az „Emile'' írójának kezdőbetűi
56. Germán eredetű középkori bizonyító eljárásmódok, melyeknek zordságát az Egyház igyekezett enyhíteni
60. Vissza: vallásos alapítványok elnevezése mohamedán államokban
62. Délibábjáról híres puszta
63. Eeeee
64. Csapadék
65. Észrevevő szócska
66. Hitehagyott
68. A föld felé eső tárgy végsebességének fizikai képlete
70. Ürmértékrövidítés
71. Fejérmegyei nagyközség (1190 l.)
72. Állat — németül
74. Azov francia neve
76. Bejegyez
79. Gárdonyi „A láthatatlan emberé''-nek főszereplője
81. Visszaható
83. Pápai korona
84. A hellénizmus elterjesztőjének jelzős kezdőbetűi
84. Földúl
88. Egyszerű gép
89. Te meg ő
90. Kimerül
91. Zamat
93. A strandon látható nyáron
97. Fölhasad
98. A világháborúban rommálőtt belga város
99. Zamatos
102. Bánásmódban van
103. Fül — angolul
104. Római császár 261—268, a „Harminc zsarnok korá''-nak nevezett időszakból
108. Kötőszó
109. II. Henrik föllépésével kezdődött 1170-ben

Függőleges:

1. A marsalai partraszállás a legnevezetesebb köztük
2. E belga folyó állította meg a német előnyomulást
3. Csch király, ki a Habsburg Rudolfot uralomra juttató Kún László hadai ellen esett el
4. Fintor — franciául
5. Vissza: király — régi francia nyelven
6. Vissza: visszatorlás
7. Gyermeknév
8. Portugál király 1495—1521
9. Nevetést — latinul (... teneatis amici)
10. Kicsinyítő képző
11. Szállító fegyvernem katonái
12. = 7. függ.
13. Tea — franciául
14. Ószövetségi alak, József fia (idegenesen)
15. Vissza: betű fon.
16. Minden Györgynek április 24-én van
17. A jobboldal erős ellentüntetéseit vonta maga után Németországban
23. Kotzebue megölőjének kezdőbetűi
27. Méz — latinul (... egedik)
30. Kötőszó
32. Mult idő ragja
33. Jókedvét fejezte ki
34. Öreg tengerészek jelvénye
36. A „János vitéz'' kiváló zeneszerzője
39. Igeképző
42. Spanyol megszólítás
44. Zavar
50. Micsodában
51. Imitálni
53. = 30. függ.
54. Aláírásmásolat után látható rövidítés
55. Az abc egymást követő betűi
57. Nagy lakoma
58. És — latinul
59. Boszorkányok kivégzési módja a közép- és újkorban
61. Tengeralattjárók jelzése
67. Kivégeztette a betlehemi kisdedeket, azt hívén, hogy Jézus is köztük lesz
69. Nobeldíjas hindú író (Gora, Bimala, Mashi)
70. Helyhatározói kérdőnévmás
73. Dolgot — latinul (vissza: vizet vesz)
75. Vissza: betegnek szükséges
77. A kakas egy gyöngyszemet Lafontainenél
78. Fa — latinul (ebből a francia „arbre'')
80. Két igekötő (két szó)
82. Változat — németül
86. ő — németül
87. Tagore „A hajótöröttek'' (The Wreck) című regényének főhőse
89. Állóvíz
92. Haladás
94. 1735-ben katonai és parasztlázadást vezető szerb kapitány
95. Tudod — szláv nyelven (Szan anagrammája)
96. Mozog ikerszótársa .
99. Jegyzé
100. Ócskaság
101. Vissza: jó — németül
105. Svájci hitújító kezdőbetűi
106. Juttat
107. Ver
110. Régi

E REJTVÉNY KEZDŐBETŰI:

Ludwig von Beethoven
Jean Jacques Rousseau
Ulrich Zwingli
Ludwig Sand
Nagy Sándor

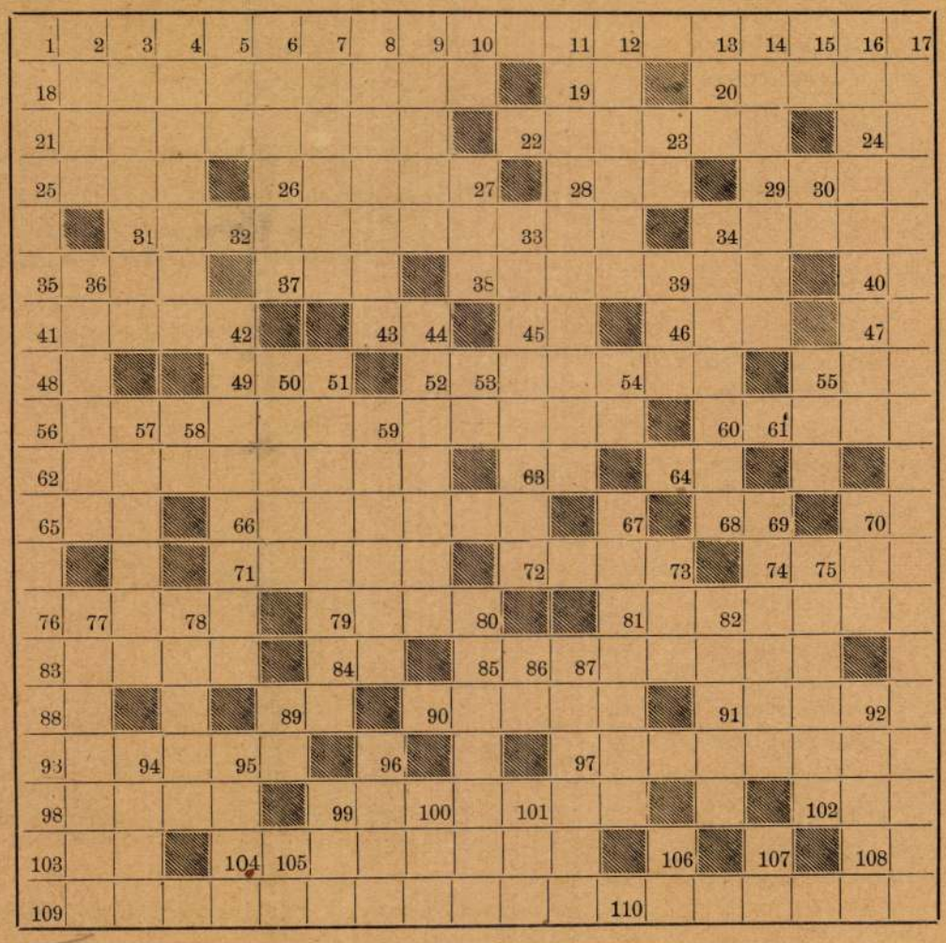

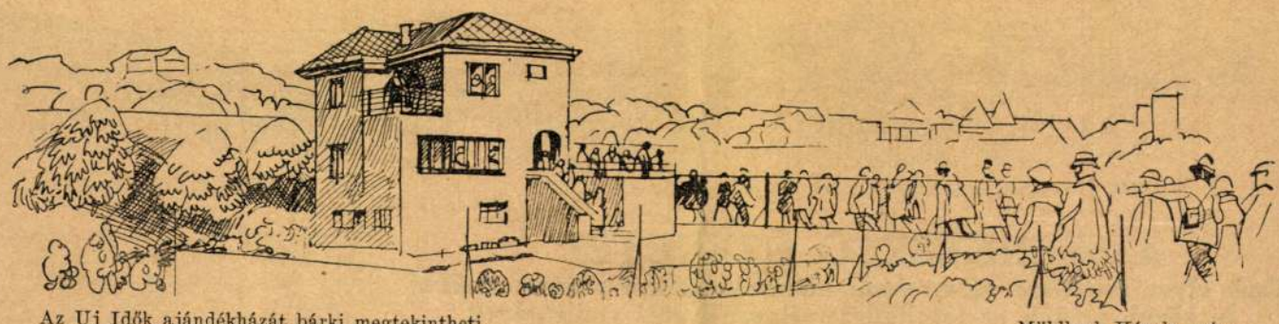

Az Uj Idők ajándékházát bárki megtekintheti

Mühlbeck Károly rajza

Az Uj Idők Barátai

Az *Uj Idők*-nek új előfizetőket szereztek a következő hölgyek és urak, a magyar kultúra s az *Uj Idők* igaz Barátai:

Alt Ferencné
dr. Balassa Lajos
Baráti Marcella
Bezdek Kálmánné
dr. Bodocsi Antalné
Boros Istvánné 2
dr. Czinner Elekné
Deutsch Leóné
Dőry Ervinné
Eckmann Margit
Faragó Lászlóné
Flamming Sarolta 2
Frankó Andorné
Gaszner Klára
Habram Mária
Halász Lajosné
Halász Józsefné
Hegedüs Erzsébet
Homola Rezső
Kanitz Irén 2
v. dr. Kelemen Béláné
Kelemen Margit
Kauffmann Béla
Kiss Ella
Kováts Ferencné
Kupits Gyuláné
Latzó István
László Magda
Lengyel Miklósné
dr. Lukács Zoltán
Maráczy Teréz
Márky Istvánné
Mészáros Józsefné
Migály Jánosné
Mike János
dr. Mórocz Mihályné
Munkácsy Margit
Müller István
Nagy Antalné 2
Nyomárky Ödönné
Opris Péterné
Peszer Józsefné
Rajner János
Roder Margit
Serák Károlyné
Stern Magda
Székely Kornélné 2
Tartallyné Stima Ilona
Taubert Ádámné
Tarnai Endréné
Thán Edéné
Thenn Ferenc
Torma Lajosné
Tóth Anna
Tóth László
Tóth Mici
Valu Józsefné
ifj. Vojacsek Ferenc
Vidovszky Lajosné
Vollerich Olga
Zsigmond Béla 2

Az Uj Idők fentebb felsorolt igen tisztelt Barátait arra kérjük: közöljék velünk, hogy melyik könyvet választották abból a könyvjegyzékből, amelyet ezévi 1. számuk 28. oldalán közöltünk.

Évődés. Veres fényképe

Az Uj Idők rózsadombi ajándékháza készen várja a boldog tulajdonost

Mühlbeck Károly rajza

A SZERKESZTŐ ÜZENETEI

Csak olyan levelekre válaszolunk, amelyeknek írói pontos címüket is közlik velünk és levelükhöz válaszbélyeget mellékelnek

KLÁRA. 6373. Mély részvéttel olvastuk panaszos sorait, amelyekben az Uj Időknek, — mint írja — legjobb barátjának, kiöntötte szívét. Mindig nehéz a helyzete az olyan asszonynak, aki igen népes család tagjához ment feleségül. A vérségi kötelék nagyon erős kapocs és bármennyire szereti is valaki a feleségét, ritka eset az, hogy saját családjától teljesen elszakadjon. Ez azonban nem is kívánatos, mert éppen az a hűség, amely a feleség szempontjából annyira vonzó tulajdonság, okozza azt, hogy a férj nem tud hűtlen lenni anyjához és gyermekségének társaihoz: testvéreihez sem. Ha ők azután a fiatalasszonnyal nem értenek egyet, vagy ha a férjtől olyasmit követelnek, ami miatt neki feleségét kell megrövidítenie: vége a családi boldogságnak. Ebben a szomorú esetben azonban nem szabad a férjet hibáztatni: ő maga is két malomkő között őrlődik, szegény. Ritkán születik csak olyan talpig erélyes, keménykezű ember, aki az ilyen családi huzavonában úgy tud rendet teremteni, hogy felesége is, családja is meg legyen vele elégedve! Nem írta meg azt, hogy most, újabban, milyen a viszony Maga és a férje között. Szerintünk csak arra kellene törekednie, hogy szeretetét és bizalmát teljes mértékben visszaszerezze: akkor, ha nem tudja is teljesen ellensúlyozni családja befolyását, elérheti azt, hogy őszinte lesz magához és nem fog amazok érdekében, a Maga tudtán kívül cselekedni. Nem vette észre, hogy azzal, ha családját — akár igazságosan is — vádolta előtte: csak ellentmondást váltott ki belőle? Ezt már az emberi természet hozza így magával. Beszéljen róluk tárgyilagosan, nyugodtan és meglátja, közelebb fognak kerülni egymáshoz férjével. Őt magát sem kell annyira vádolnia: talán nem egyedül ő és nem is a családja az oka anyagi romlásuknak. Olyan gyakori eset az mostanában, hogy jól megalapozottnak látszó vagyonok lesznek semmivé. Talán nem is olyan sok az, amit férje a családjának juttatott s Maga csak gondolja, hogy ez volt az az út, amelyen vagyonát elvesztette. De ha így volna is! Gondoljon arra, hogy sokkal, de sokkal nagyobb érték minden pénznél, kincsnél: a szeretet. Próbálja az összeomlásból a szeretetet megmenteni és mindent megmentett! Százszámra olvassuk gondokkal küzdő, anyagilag tönkrement, sőt nélkülöző asszonyok levelét, akik hálát adnak az Úristennek, hogy legalább házi békéjük, egyetértésük megvan és ennek birtokában semmi másról nem panaszkodnak. Magának is azt ajánljuk, hogy nyugodjék bele abba, amin most már úgysem lehet változtatni, ne tegye önmagát még betegebbé azzal, hogy folyton azon töri fejét: férjének milyennek kellene lennie és hogyan kellene viselkednie családjával szemben! Most már, — ugy-e bár — úgy sem adhat nekik semmit? Ez is bizonyos megnyugvás lehet a Maga számára. Azzal viszont, hogy ők mint gondolkodnak és mint beszélnek Magáról, egy pillanatig se törődjék és Maga és férje között ez ne is legyen beszéd tárgya. Egyébként az, hogy ők Magát vádolják, éppenúgy, mint ahogyan Maga őket vádolja: már magában is elárulja, hogy mindkét részről elfogultság is szerepel és az igazság valószínűleg egészen máshol van, mint ahol keresik! Nem kívánjuk Magától, hogy szeresse azokat, akiket — talán jogosan — rosszakaróinak tart, mert erre nem is lenne képes. De, kérjük: ne törődjék velük! Irányítsa figyelmét a kettőjük életének nagyobb és fontosabb kérdéseire és elsősorban a saját egészségére! Azt hisszük, ha sikerülne néhány hétre kellemes környezetbe kerülnie, esetleg a saját rokonai közé: idegei megerősödnének, a távolság tisztábbá tenné ítéletét és nyugodtabban viselné el sorsát, amely ellen megviselt idegei most annyira lázonganak. Fő a magunk kiegyenlített lelkinyugalma, melynek első feltétele: *vissza nem nézni, a multakon nem siránkozni és menteni azt, ami menthető* — az anyagiakat jó ügyvéd útján; az erkölcsieket a magunk erejével, jóakaratával, okosságával! A Részvételi Jegyet e hónap 6-án postára tettük. Ezóta bizonyára megkapta.

A tudás hatalma. Az UJ IDŐK számára rajzolta Pólya Tibor

ISTENBEN BÍZOM! 6387. Igen, bízzék a jó Istenben s kövesse mindig a lelke mélyén élő hangot, amely csak jóra vezeti. Boldognak kell lennie, bíznia kell a jövőben s nem szabad gyötörnie magát, mert ez árt a gyermekének. Akármennyit szenvedett is az édesanyja: azt, hogy anya elgyen, nem tilthatja meg. De ő maga is írtóznék attól, hogy ezt a kívánságát önre kényszeritse, hiszen, ha csak nem korlátolt beszámíthatóságú idegbeteg, neki kell legjobban örülnie, hogy unokája lesz és szeretnie kell a gyermeket. Attól tartunk, hogy mostani állapotában túlságosan sötéten ítéli meg a dolgokat. Ha édesanyja

Uj Idők 1931. 43. sz.

A SZERKESZTŐ ÜZENETEI

Csak olyan levelekre válaszolunk, amelyeknek írói pontos címüket is közlik velünk és levelükhöz válaszbélyeget mellékelnek

Üzenetek levelekre

MÓRICZ EMIL urat kérjük, tudassa pontos címét a lap szerkesztőjével.

BOGÁRKA. 6216. Nagy örömet szerzett a „beszámoló"-jával! Boldoggá tesz minket, hogy tanácsunk segítségével olyan kellemesen és hasznosan tudja idejét a tanfolyamon felhasználni és hogy mindenki olyan szívesen fogadta! Ki ne örülne, ha ilyen bátor, okos, fiatal teremtést lát, ilyen aranyosszárnyú „bogárkát", aki a napnak minden kis sugarát visszatükrözteti gyönge, de töretlen szárnyacskáin? Jövendő terveihez minden jót! A Gondviselés sokszorosan megérdemelt segítségét kívánjuk! Kedvesen írja: szinte azt hihetnők, hogy Maga üzen most nekünk, nem pedig mi Magának! Igaza van: bölcs és tanulságos sorok azok, amelyekben közli velünk, hogy milyen vitézül állt talpra, egyik nem sikerült terve helyébe rögtön újat, jobbat szőtt és tele van reménységgel a jövendőre nézve. Ha mindenki olyan volna, mint Maga, Bogárka: szebb és jobb lenne ez a világ! Többek között ezt írja: „Annyiszor olvastam unatkozó falusi asszonyokról, leányokról s ezt sohasem tudtam megérteni... Nagy örömmel készülök kifelé, bár nehezemre fog esni megválni a fővárostól. De ma, azt hiszem, nem szabad válogatnunk és én igazán szívesen készülök „kisgazdának" vagy „törpebirtokosnak", pedig segítséget nem igen tarthatunk, mert akkor oda a haszon; így inkább harmadába adok ki valamit, a többit meg ellátom magam, illetve: van nékem két jó kis segítségem — négy és öt évesek, — akik már számba is jönnek. Hiába mosolyognak, itthon is sokat tesznek az apróságok; a pici a kamrából hoz ki egyet s mást, szerszámokat visz helyre, apróságokat elrak stb., a „nagy" pedig már maga mosdik meg este a kádban, még pedig alaposan, elrakja a ruháit, előszedi, öltözködik, apró bevásárlásokat intéz el... Ha ninesenek itt, bizony, megérzem!" A mintaszerű nevelésnek ragyogó példáját és a — bár nem megszokott — szegénységben való csöndes boldogságot olvassuk ki ezekből a sorokból és velünk együtt bizonyára minden olvasónk! Rendkívül érdekes az is, amit szerény jövedelmének beosztásáról ír: „Azoknak, akik a kevés jövedelemről panaszkodnak és nem tudnak „kijönni", azt üzenem, hogy — sok számolgatás, kalória-táblázatok stb., stb. után — *fejenként és havonként 34—35 pengőt költünk háztartásra, mely összegben az élelmezés, gáz, villany és mosás is bentfoglaltatik;* természetesen cselédet nem lehet ebből az összegből fizetni, de mondhatom: azért ízletes és tápláló kosztot eszünk s még a nagyobbik, kissé gyengébb fiam külön ételei is benne vannak ebben az összegben, sőt a nagymosás is, amelyet pedig mosóintézetben végeztetek". Ez az összeg — a Maguk négytagú családját számítva, havi százhetvenegyven pengő — valóban meglepően kevés és azt írja, hogy amellett nem is nélkülöznek. Ez már beszéd! Mivel bizonyosak vagyunk benne, hogy levelének ez a pontja valamennyi előfizetőnket érdekelni fogja — megkérjük: *árulja el a titkát* és ha nagy elfoglaltságában egyszer nem esik terhére — írja meg *részletesen* számadásait: mire mennyit szán, mit ebédelnek, járnak-e villamoson, mijük maradt télire a kertből és így tovább. A mai időknek sem hasznosabb, sem érdekfeszítőbb olvasmánya nem lehet, mint az ilyen okos, leleményes és takarékos uriasszony háztartási naplója: olyan asszonyé, aki az előkelő középosztály igényeiben nevelkedett és aki, ha a fényüzésről teljesen le is tud mondani, a kultúrember rendes szükségleteit nem nélkülözheti. Nagyon fogunk örülni, ha minél előbb viszontlátjuk az „üdülés"-ből megtért írógép kedves, gömbölyű betűit!

ISTEN RENDELÉSE. 5981. Jeligét nem írt, de reméljük, hogy így is megtalálja válaszunkat. Azt írja: nem várta és nem érdemelte külön levelünket. Ugyanezt mondhatjuk mi is: nem vártuk és nem érdemeltük azt a bájos megemlékezést, amelyet leveléhez csatolt! Mi önzetlen szeretettel állunk olvasóink szolgálatára és ha tanácsolhattunk, vagy segíthettünk, akkor már jutalmunkat is megtaláltuk! Ám azért hálásan köszönjük, hogy gondolt ránk és szeret bennünket: szeretetének finom jele legkedvesebb emlékeink között fog helyet foglalni! Hogy mit olvastunk ki írásából, de „egészen őszintén"? Egy tiszta és meleg, talán kissé túlságosan érzékeny asszonyi lelket, amely arra született, hogy gyöngédségét hasonló gyöngédséggel viszonozzák és amelyet — miután az élet ezt nem adta meg neki — állandóan valami enyhe szomorúság tart árnyékában. Nem szabad a szomorúság elől elfutni, Asszonyom! Egy régi mondás azt tartja, hogy az örökös jókedv közönségessé tesz. A szomorúak viszont egy átlelkesültebb, megfinomultabb embercsoportot alkotnak ebben a világban: különösen akkor, ha sikerül nekik, mint Magának, bánatukat megadássá, Isten akaratában való megnyugvássá és jósággá átformálni. Ők többet látnak, mint a vidámak és elégedettek. Örökös nyugtalanságuk arra készteti őket, hogy keressék, ami túl esik a látható és kézzel fogható dolgok világán és megtalálják azt az igazságot, amelyet Eötvös mond a „Karthauzi" befejezéséül és amelyre minden derék ember rátalál előbb-utóbb, hogy *„csak az önzőnek nincs vigasztalása a földön"*. Nagy öröm és áldás rejtőzik az önfeláldozás mélységeiben, Asszonyom! *Az önfeláldozás kezdete azonban az a belátás, hogy az em-*

Lennék én kis madár... Az UJ IDŐK számára rajzolta Pólya Tibor

Uj Idők 1931. 42. sz.

Pólya Tibor

AZ UJ IDŐK 210. SZÁMÚ KERESZTREJTVÉNYE

Megfejtési határidő a megjelenéstől számított 15 nap. A keresztrejtvény megfejtéséből elegendő az első és utolsó vízszintes és a bal- és jobboldali függőleges sorok megfejtését beküldeni. A megfejtők közül bárki pályázhat a nyeremények re. Aki előfizető, írja ezt a neve alá; a példányvásárló pedig mellékelje a borítékoldalon levő rejtvényszelvényt.

Vizszintes:

1. Maeterlinck legtöbb műve. — 19. Texasban gyakran verik föl az éj csöndjét. — 20. Az „Apostolok cselekedetei"-ben szereplő kiváló törvénytudó. — 21. Az anyagot mozgatja. — 22. 2 — római számmal. — 23. Kiváló francia tudósnak, a leszármazástan egyik megalapozójának (1744—1829) keresztnévkezdőbetűi és családneve (3 szó). — 24. Vissza: japán aprópénz. — 25. III. Henrik párbajban elesett kegyencének kezdőbetűi. — 26. Vissza: európai főváros. — 29. Fohász. — 30. United States of America. — 31. Futni kezd. — 34. Betű fon. — 35. Női név. — 36. Ruhák. — 38. Apollónak és a Múzsáknak szentelt hegy Thessalia és Epiros közt (ma: Agrapha). — 41. Kiváló magyar ifjúsági író kezdőbetűi. — 42. Igekötő. — 43. Rougeok. — 44. Önmegtartóztató életű. — 46. Vallástani fogalom, mely már a különböző hitregékben fölbukkant. — 48. Vörös — angolul. (Vissza: német növelő.) — 50. A jó barát. — 51. Péterpálkor kezdődik. — 52. Szénsavas mész és magnézium kettős sója, a budai hegyek főanyaga. — 54. Vissza: keresztül. — 55. Szel — tájnyelven. — 56. Apacstanyákon gyakori. — 57. Járás eleme. — 58. Vissza: könnyen megy a táncba — mondás szerint. — 60. Francia eredetű férfinév. — 61. Francia birtokosnévmás (... tes). — 62. Ón vegyjele. — 63. Vissza: ház. — 64. Enyhe mássalhangzói. — 65. Igeképző. — 66. Pompás színekkel festő művész (1598—1662) magyar kezdőbetűi. — 68. Kezdeményez — latinosan. — 70. Elkezd csorogni — népies szóval. — 73. Ritmikus. — 74. Testi fogyatkozás. — 75. Kiváló magyar szobrász. (Ezredéves emlék.) — 76. Jólesik — mássalhangzói. — 78. Füves, virágos térség. — 79. Vissza: az „ütem" szó ritkább alakja. — 82. Igekötő. — 83. Öt centimes. — 84. Méhek — latinul. — 86. Elfogad. — 87. Kényszerkezes. — 90. Szóból álló. — 92. Figyel. — 93. Kettő — idegen összetételekben. — 94. Égtáj. — 96. Nem azonos a gründolással. — 98. Mind — németül. (Vissza: női név.) — 100. Zrinyi vitézségét tanusítják.

Függőleges:

1. Az első emberpárt sujtó büntetés. — 2. Hitvány ital. — 3. Edz. — 4. Jónevű francia tájképfestő (1812—1867) kezdőbetűi. — 5. Óránál olykor szükséges művelet. — 6. Ritka erény. — 7. Folyadék. — 8. Halkulás. — 9. Tiltószó. — 10. Eeeee. — 11. E. G. B. — 12. Olasz. — 13. Török pap (idegenesen). — 14. Szülő. — 15. Latin kicsinyítő képző. (M... tozás.) — 16. Vissza: itt remetéskedett Kossuth. — 17. Csábítás. — 18. Egyre szaporodik a számuk. — 23. Híres, 1352-ben lezajlott csata egyik hőse. — 27. Izléstelen, vagy legalábbis zavaró. — 28. = 10. függ. — 32. Utnak indítok a levegőben. — 33. Vissza: futó ikerszótársa. — 34. Az ingmell kelléke. — 35. Pap munkája a házasságnál. — 37. Az alsó része a földet éri. — 38. Néha rossz nebulón is használnát veszik. — 39. Ott — németül. — 40. Kelet — németül. — 45. Holt képző. — 47. = 20. vizszintes. — 49. Félhanggal emelt hang. — 53. Balti nép tagjai. — 56. Tar — németül. — 57. Sok nő vágya. — 59. Kínjai közmondásossá lettek. (fon.) — 60. Szomorú. — 61. Vissza: balti nép. — 64. Soha — németül. — 67. Bocsásd áruba (2 szó). — 69. Vissza: hivatal — németül. — 71. Kutatják. — 72. Festőeszköz mássalhangzói. — 74. Okiratmásolaton látható rövidítés. — 77. Vissza: megvakított és ólommal süketté tett Árpádházi herceg. — 80. Kiváló magyar király jelzős kezdőbetűi. — 81. Asztal — franciául (... d'hôtes). — 84. Haraszt. — 85. Ilyen öltözet a reverenda. — 86. Dobd. — 88. Szív. — 89. Vissza: dudva. — 91. Névutó. — 92. Kórtünet. — 95. Kicsinyítő képző. — 97. Eszköz. — 98. Rangjelző. — 99. Hitújító magyar kezdőbetűi.

E REJTVÉNY KEZDŐBETŰI:

Gaál Mózes, Nagy Lajos, Luther Márton, Zrínyi Ferenc, Jean de Beaumanoir, Théodore Rousseau, Georges de Schomberg.

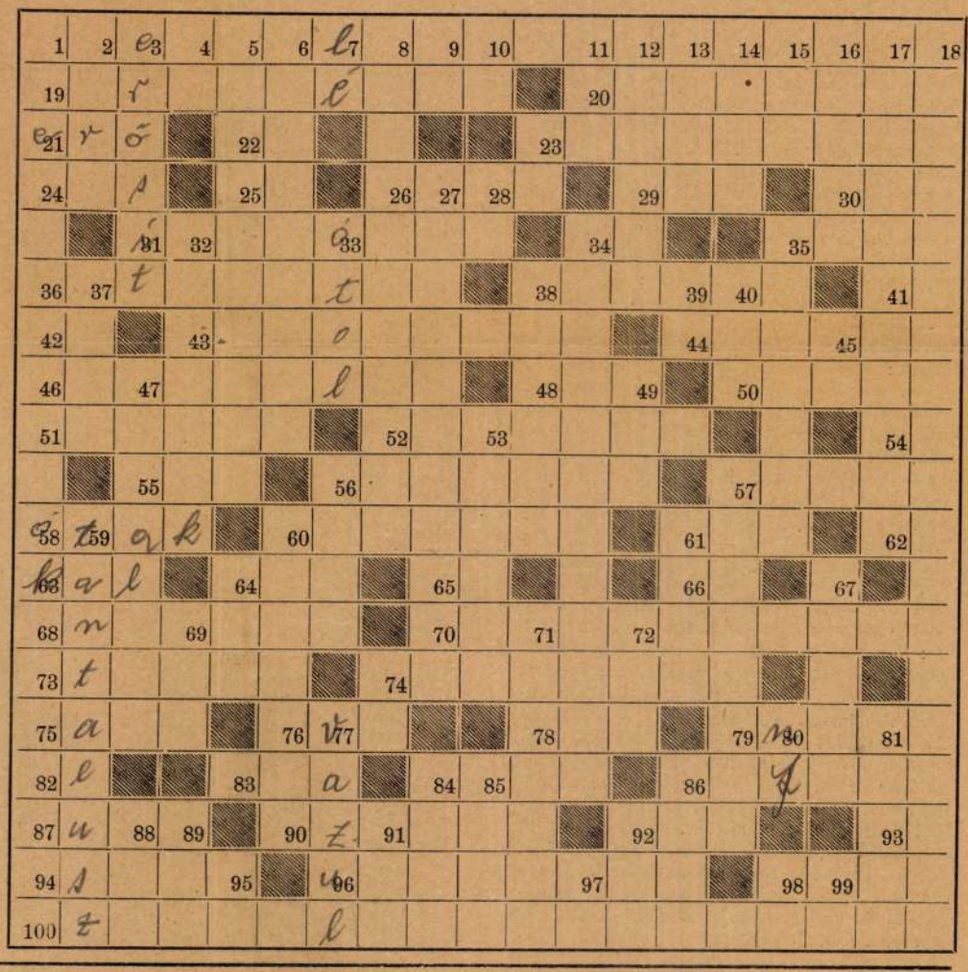

bereket úgy kell vennünk, amint vannak; megváltoztatni őket nem tudjuk, ellenben, jellemük teljes ismeretében, helyesen bánnunk mindenkivel lehet! Vannak tigristermészetű, vad és vérszomjas emberek, akiket feleségük akár egy selyemszálon is elvezethet: akkora az asszonyi jóság és szeretet hatalma! Ehhez azonban a másik félnek éreznie kell, hogy őt — az írás szavai szerint — *„meg nem utálják és meg nem ítélik"*. Tisztelje és szeresse őt úgy, mintha a legkitünőbb ember, férj és apa volna. Ha ő azt hangsúlyozza, hogy nem „gentleman", soroljon fel neki eseteket, amikor „gentleman" módjára viselkedett és bizonyítsa be neki, hogy igenis az! *Macbethet az juttatta királysághoz, hogy királyt megillető tisztelettel köszöntöttek.* Beszéljen urával úgy, mintha ő valóban az élet királyai, a ritkaság-számba menő, gyöngédlelkü, finom beszédü és odahaza is kifogástalanul udvarias férfiak sorába tartoznék: akkor nem felesége, hanem önmaga előtt fog szégyenkezni és ez sokkal üdvösebb hatással lesz rá. Mindezt azonban átmenettel és okos tapintattal kell véghezvinni, hogy tettetésnek, vagy éppen gúnynak ne vehesse! Erre, — amint már mondtuk, — a legjobb mód az, hogy elsősorban Magának kell őt szeretnie, úgy, amint van és úgy, amint apját vagy bátyját szeretné, sajnálná, bármilyen nagy hibáik volnának is, és igyekeznék őket menteni úgy sajátmaga, mint mások előtt! Hogyan tartanók gyávának vagy túlmérésznek azért, mert Isten akaratára bizza magát? Ügyét a legjobb kézbe tette le és ha úgy fog élni, hogy lelkiismerete megvizsgálásánál semmit sem vethet a maga szemére: higyje el, Isten is meg fogja segíteni!

HOL A HIBA? 6128. Hogy hol a hiba? A rendkívüli körülményekben, a világot átfogó gazdasági krizisben és a magyar nyomorúságban. Ezt, sajnos, igazán nem nehéz megállapítani. Átnéztük a költségvetését és

Ne hanyagolja el

arcbőrének ápolását

Pond's két creamje tisztítja, táplálja és megvédi. Soha sem lehet arcbőre igazán szép, ha nem ápolja naponta. Lefekvés előtt és felkeléskor, sőt napközben is használjon *Pond's Cold Creamot*, hogy a pórusokba hatolt port kitisztítsa vele, amire a víz és a szappan nem képes. A bőr épségéhez hozzátartozik, hogy teljesen tiszta legyen. Ha arcbőre hajlamos a szárazságra, hagyja rajta egész éjjel a krémet, hogy annak tiszta alkotóelemei táplálhassák a könnyen ráncosodható részeket.
A *Pond's Cold Cream* után kenje be arcbőrét egy csepp *Pond's Vanishing Creammel*, amely azt a hidegtől megvédi és hamvassá teszi. Ezenfelül kitűnő alapot ad a puder részére.

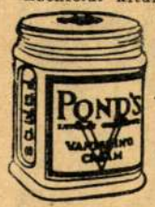

POND'S

Vanishing és Cold Creams

U. I. Kivágandó és beküldendő! 5

A Pond's Creme Vezérképviselet
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 10
ezen szelvény és 25 fillér portóköltség beküldése ellenében ingyen és bérmentve küld próbatubust a két Pond's creamből.

Minden jobb drogériában és illatszertárban kapható!
1 tubus P 2.90. kis tégely P 3.30. nagy tégely P 6.—.

lépni, mint most. De, ha vétkes volt, alaposan megbünhődött érte. Az a kérdés csak, hogy a megbánása őszinte-e. Nem fog-e ujra meginogni? Mert a családja aligha nyugszik bele abba, hogy ő visszatért. A kérdésnek ezt az oldalát mi sem láthatjuk tisztán. Ezt csak Maga tudhatja, kis Barátnőnk. Vagy ha nem is tudhatja, — mert ugyan melyikünk láthat a jövőbe? — Magának a szívével meg kell éreznie, hogy — emberi számítás szerint — most már bízhat-e benne. Van-e neki biztos állása? El tudja-e tartani a feleségét? Ezek is fontos kérdések ám, sokkal fontosabbak, mint ahogyan a szerelmesek, első boldogságukban gondolnák. Megnehezíti a döntést, illetve a tanácsadást: a másik férfi megjelenése. Hogy fogja vele elintézni az ügyet? Különösen, ha biztatta, bátorította őt és jogosnak látszó reményeket ébresztett a szívében? Ha nem biztatta, akkor rendben van minden. Azaz, hogy akkor sincsen egészen rendben. Mert akkor is kérdés marad: nem járna-e mégis jobban, ha őt választaná. Ismételjük: minderre egyesegyedül Maga felelhet. Vagy legföljebb egy nagyon bölcs valaki, aki amellett, hogy szívén viseli a Maga sorsát, elfogulatlan tud maradni. Vannak ilyen kivételes esetek, amelyekben a tárgyilagos, idegen harmadik nem tud tanácsot adni. De azért minket is nagyon érdekelne, hogy mit határozott. Írja meg.

ERDÉLYI. Köszönjük a kedves küldeményt. Az egyiket közölni fogjuk.

M. D. KŐBÁNYA. 5792. Rejtvénymegfejtéseit rendben megkaptuk.

B. GÉZA. 5189. Kérjük, közölje velünk pontos címét.

DR. B. E. Megkaptuk. Mit mondhatnánk? Igaza van.

KAMRA. 5588. Építészmunkatársunk azt tartaná leghelyesebbnek, ha egy nagyobb átmérőjű bádogcsövön keresztül kisérelnék meg szellőztetni azt a helyiséget. Problémájára azonban vegyészmérnöktől is kérünk tanácsot. Ha lehet a helyiség levegőjét vegyileg megtisztítani, értesíteni fogjuk. Kérjük, közölje velünk a címét.

EGYEDÜL... ELHAGYATVA. 5787. Milyen szomorú jeligét választott, bár semmi különös oka sincs a szomorúságra. Azért érzi magát elhagyatottnak, mert megszeretett valakit és most folyton arra gondol: mennyivel szebb lenne az élet kettesben! Megsúgjuk Magának, hogy *ez nem is olyan bizonyos!* Ebben a pillanatban is egész csomó olyan levél fekszik az asztalunkon, amely a „kettesben való élet" bajait panaszolja el; olyan bajokat, amelyek magányos nőket sohasem érhetnek. Ezt csak azért bocsátjuk előre, hogy ne tekintse szerencsétlenségnek, ha kívánsága nem teljesül és választottja nem szeret bele Magába. 1. Azt kérdezi tőlünk, vajjon nem azért viselkedik-e olyan tartózkodóan az a fiatalember, mert Magát idősnek gondolja önmagához mérten? Nem hinnők. Maga még a legszigorúbb mértékkel mérten is fiatal. Az sem baj, hogy kevés a korkülönbség Maguk között. Inkább azt hisszük, hogy ő nem akar könnyelműen olyan házasságot kötni, amelyben a feleségének nem tud kényelmet és jólétet nyujtani. Ezt az aggodalmát talán sikerülne eloszlatnia, ha meggyőzné őt a Maga igénytelenségéről, szerénységéről és dolgosságáról! 2. Tanácsunkat kéri, hogyan hódíthatná meg? Ennél nehezebb kérdés nincs. A szerelem magától szokott keletkezni, váratlanul, vagy idő multán, de mindig mesterkedés és céltudatos törekvés nélkül. Higyje el, nem lehet semmivel sem elősegíteni azt, hogy valaki belénk szeressen. Sőt: nagyon könnyen éppen az ellenkező hatást érheti el, aki túlságosan igyekszik. Még ha ismernők is annak az úrnak a jellemét és ízlését, még akkor sem adhatnánk tanácsot a viselkedésére vonatkozóan, mert: 1. ami nem természetes, az nem hat; 2. bármilyen is az ízlése, lehet, hogy éppen ellenkező természetű nőbe fog halálosan beleszeretni. Maradjon tehát vele szemben olyan, mint amilyen eddig volt. Csak azt igyekezzék észrevétlenül előmozditani, hogy elég alkalma nyíljék a Magával való együttlétre. Hívja meg magához, társaságba; keressen olyan munkateret, ahol együtt dolgozhatnak, kérje ki több dologban a tanácsát. Reméljük, hogy a gyakori együttlét és a Maga kedves és értékes egyénisége fölöslegessé fog tenni minden mesterkedést. Legföljebb azzal siettethetné a dolgok megérését, ha egy idő mulva abbahagyná a meghívásokat, túlságos elfoglaltságára vagy más efféle-vel mentve ki magát, ha ő kérdést intézne Magához. *Ha kérdést intézne:* mert ezen fordul meg az egész probléma. A mi tanácsunk ugyanis nem furfang és nem kacérság, hanem — *próba*. Ha a fiatalember könnyen bele tud nyugodni a találkozások ritkulásába; ha nem jön magától, ha nem kérdezősködik izgatottan, vagy sértődötten a változás oka felől: akkor nincs más hátra, mint lemondani! Ha azonban fáj neki a vélt mellőzés, akkor hívja újra, szeretettel, úgy, mint régen és ne féljen elárulni előtte azt, hogy Magának is mennyire kedves az ő társasága. Ebben az esetben úgyis rövidesen dülöre fog jutni az ügy és boldog eljegyzés lesz belőle! 3. Azt írja: „Lapjuk nélkül olyan üres lenne életem, mint a világ madárdal és virágillat nélkül." A sok kedves mondás között, amellyel a szeretet leleményessége elhalmoz bennünket: ez egyike a legkedvesebbeknek. Szívből köszönjük! Annak is nagyon örülünk, hogy annyira élvezik Csathó Kálmán szép regényét! 2. A Receptkönyvből további kötött példányokat szívesen küld címére a kiadóhivatal 4 pengős *kedvezményes* árért.

M. MARIA. 5383. A Magyar Cserkészlányok szervezetére stb. vonatkozóan részletes felvilágositást nyujtanak a Magyar Cserkészlányok Szövetségénél (Lindenmayer Antónia címén), vagy a Magyar Cserkészszövetség titkári hivatalában (V., Nagy Sándor-utca 6.). Magyarországon egyébként a fiúcserkész-mozgalom teljesen el van választva a lányecserkész-mozgalomtól. Korhatár stb. tudomásunk szerint nincs és semmiféle életkörülményekhez nincs kötve a felvétel.

SIKLÓS. 5777. Az Uj Idők minden előfizetője egyforma eséllyel pályázik a rózsadombi villára. A részvételi jegyeket szeptember végéig minden előfizetőnk mgkapja.

KICSI FALUSI HÁZ. 5809. Ne féljen, nem feleljük azt, hogy „még nagyon fiatalok". Fiatalok, hála Istennek, de ebben az esetben a fiatalságot nem látjuk akadálynak. Hiszünk a Maga érzelmeinek komoly és állhatatos voltában és nagyrabecsüljük, amiért ennyi akadályon keresztül híven kitart szerelme mellett. A kisleányt is csak tisztelni tudjuk. Szebben, kifogástalanabbul nem viselkedhetett volna. Őt teljes mértékben megértjük. A történtek igazolják vonakodását, amely vonakodás azonban korántsem jelenti azt, hogy nem viszonozza a Maga érzelmeit. Nagyon fegyelmezett, jólnevelt, úrimodorú, amellett okos és előrelátó. Nem csodáljuk, hogy nem mer mélyebben belemenni a dologba, hiszen méltán félhet a csalódástól. Hány leány csalódott az ő helyében! Egészen bizonyos azonban, hogy mihelyt Maga, mint komoly kérő lép fel, meg fog változni. Beszéljen vele nyiltan, komolyan. Az idő és a távolság: *próbái a szerelemnek*. Maga fényesen megállta a próbát. Ezt most már, ennyi idő multán neki is látnia kell. Hisszük: boldogan fog megdobbanni a szive, ha meggyőződik róla, hogy — csalódott Magában: mert Maga nem olyan léha, amilyennek képzelte. Szüleivel szemben legyen türelmes, gyöngéd, szeretetteltelj es. Próbálja őket is megérteni. A leányos mamák királyfit álmodnak a leá-

Diványátvetők, összekötők, ágyelők, függönyök, falvédők, padlószőnyegek óriási választékban olcsó árakon kaphatók a

TORONTÁLI SZŐNYEGHÁZBAN

(VI., Teréz-körút 8.)

Minden vevő kap ingyenszőnyeget

Fűző és mégsem fűző

Szabásban, minőségben is a jelenlegi gazdasági viszonyokhoz alkalmazkodó árban utólérhetetlen

GERŐ

BUDAPEST, VII., KIRÁLY-U. 69
a Király Szinháznál

Kérjen árjegyzéket

Szülők figyelmébe!

Urileánykák otthona saját modern villában, gondozásra, tanításra és teljes ellátásra elfogad vidéki és fővárosi 5—10 éves gyermekeket.

Prospektus ingyen! **Stern nővérek** **Budapest, III., Keve-utca 58.**

PIATRA MARE. 5641. Érdeklődéssel olvastuk levelét. Azt azonban nem értjük, hogy mért nem írta meg a nevét. Problémájával részletesen csak abban az esetben foglalkozhatunk, ha tudjuk, hogy kivel állunk szemben. Mi mást nem kérünk az olvasóinktól, csak bizalmat, de azt aztán föltétlenül.

MAGÁNY. 5924. Örülünk, hogy Ebeczky György *Solvejg dala* című cikke a Nagyságos Asszony tetszését is megnyerte. Köszönjük elismerő, meleg sorait. Levelét továbbítottuk.

P.-NÉ, DOROZSMA. 4539. A közelgő Szent Erzsébet-centennáriumra *színdarabot*, sajnos, csak németnyelvűt tudunk ajánlani, de az nagyon megfelelő. H. W. Müller: Die heilige Elisabeth. Geistliches Festspiel, Fulda, 1902. Magyarra könnyű lefordítani. *Költemények:* Sebestyén Gyula a Magyar Népköltési Gyüjtemény VIII. kötetében közöl dunántúli Erzsébet-legendákat. Garay János: Szent Erzsébet, elbeszélő költemény. Sujánszky: Órangyal című almanachjában. Szent Erzsébet. Árpádházi Szent Erzsébet születésének 700. évfordulója alkalmából. Verses történet. Írta egy tisztelője: Szapáry Ilona grófnő, Pozsony, 1907. Nagyon szép és alkalmas ezúttal Vargha Gyula Szent Erzsébet című verse, amelyet legegyszerűbben az Alszeghy—Sik-féle olvasókönyv 90. lapján talál meg (1926). A rendezésnél fel lehet használni Murilla, Flugger, Liezen-Mayer *képeit*, s ne feledkezzék meg Liszt Ferenc Szent Erzsébet-oratóriumáról sem. Beszédéhez gratulálunk. A Nagyságos Asszony igazi áldása a falujának. Sok-sok ilyen emberre volna szükségünk ma! A könyvek megszerzésénél könyvesboltunk (VI., Andrássy-út 16) szívesen áll rendelkezésére.

SOROKSÁR. 5846. Őszintén sajnáljuk, hogy ilyen nagyon szenved. De, férfi létére, erőt kellene vennie magán és le kellene gyürni a fájdalmát. Még a nőtől is elvárják, hogy küzdjön a boldogságért, hát még a férfitől. Nem is férfi, aki nem küzd, aki nem birkózik meg egész sereg akadállyal. Nem szabad az első akadálynál visszariadni, elveszíteni a fejét. Nem szabad lemondani. Ha szereti és úgy érzi, hogy nem tud nélküle élni: küzdjön érte tovább. Mutassa meg, hogy ember a talpán. Bizonyítsa be neki, hogy büszke lehet, ha egy ilyen férfi szereti őt. Ha így viselkedik, ha elhanyagolja a munkáját, ő azt fogja mondani: „Na, ezzel az anyámasszony-katonájával ugyan nem sokat veszítettem. Ezért ugyan nem lett volna érdemes a családommal szembeszállni.“ Bizalma megtisztelő reánk nézve. Szeretnénk segíteni. De idegen ember itt nem segíthet. Elsősorban magának kell erősen akarnia. Írjon nemsokára újra. Írja meg, hogy újra erős és bátor.

K. R. 5837. A *Magyar Külügyi Társaság* kebelében működő *British-Hungarian Society* (Angol-magyar társulat) és az *American Hungarian Society* (Amerikai magyar társulat) védősége alatt álló *angolnyelvi tanfolyamok* ebben az évben is az V., Markó-utca 18—20 alatt, az állami Bolyai Farkas-reáliskola épületében nyílnak meg. Beiratások kezdődnek szeptember 28-tól október 1-ig, régi hallgatóknak és haladóknak október 2—5-ig, délután 5—8-ig az igazgatóságnál (V., Markó-utca 18—20), a tanfolyamok megkezdése után pedig az előadási órákban. Első előadási nap október 7, szerda. Tanítási órák délután 4—9, kezdőknek heti 3, haladóknak 2 órában. Beiratási díj 14 pengő. *Tandíj nincs.*

TÉPELŐDŐ. 5915. A hosszú levélért és a gépírásért nem kellett volna bocsánatot kérnie. A levele ugyanis nem hosszú, a gépírásnak pedig mindig örülünk. Inkább azért kért volna bocsánatot, hogy figyelmen kívül hagyta sokszor hangoztatott kívánságunkat — bár, saját szavai szerint, az Uj Időket az utolsó betűig el szokta olvasni — és névtelen levelet írt. Bizalmatlanságának tulajdonítsa, hogy kérdésével nem foglalkozunk

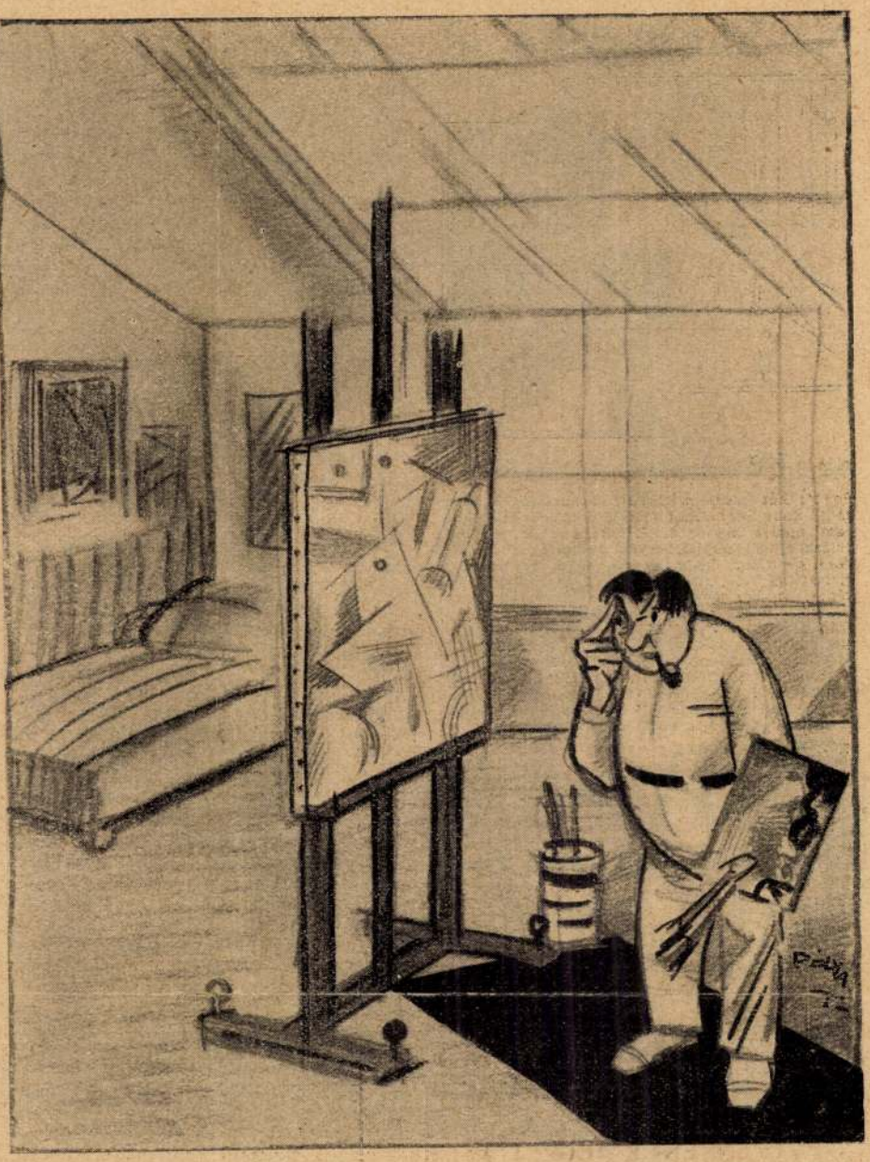

MODERN FESTŐ: Arra emlékezem, hogy a szájnál hagytam abba, de most elfelejtettem, hogy melyik a szája
Az UJ IDŐK számára rajzolta Pólya Tibor

olyan részletesen, mint ahogy különben foglalkoztunk volna. Röviden csak annyit jegyzünk meg, hogy *rangkülönbség* nincs kettőjük között. Azért, mert kevés a pénze és a szerencséje, *ő éppen olyan úriember, mint amilyen volt.* Ha Maga attól fél, hogy hiányozni fog mellette a megszokott társasága, akkor ne menjen hozzá, mert akkor nem szereti őt eléggé. Ha attól félne, hogy nem tudnának megélni, azt értenök. De hogy előbbre helyezi azt a társaságot, amely egy főiskolát végzett, kifogástalan úrimodorú, jó családból való, szerelmes fiatalembert nem fogad be, pusztán azért, mert az illető még nem kapott a képzettségének megfelelő állást — ezt, engedjen meg, képtelenek vagyunk megérteni.

MIMÓZA. 5721. Köszönjük, hogy súlyos helyzetében is híven kitartott lapunk mellett. Örülünk, hogy Csathó Kálmán regényét élvezettel olvasta. Nem féltjük attól, hogy nem tud majd erős maradni, ha találkozik *vele.* A Jóisten nem fogja elhagyni. Különben sem látunk okot a kétségbeesésre. Hiszen azt tapasztalta, hogy szebb és gazdagabb leányok mellett is magával foglalkoztak a férfiak. Olyan fiatal, ho[illegible]g még minden jóra fordulhat. Csak *csügge[illegible]va nem szabad soha.* És nem szabad magá[illegible] hónapokkal évvel idősebbnek érezni, mint ame[illegible]yi. Ezt az érzést bizonyára a fáradtság[illegible] az idegkimerültség okozza. Többet kell a szabad levegön tartózkodnia. Ha már hétköznapokon nem lehet, legalább vasárnap töltsön több órát a szabadban, mozogjon, járjon nagyokat, szívjon magába egész hétre való friss levegőt, életkedvet és már hétfőn reggel kezdjen el örülni a következő vasárnapnak. Be lehet úgy rendezni az életet, hogy a vasárnap valóban ünnepnap legyen, kellemes, derüs, várvavárt kis oázis a hétköznapok sokszor reménytelennek látszó sivatagában. Jobb annak, aki a munkájának is tud örülni, aki élvezettel, lelkesedéssel dolgozik, de ha már olyan munkára van kárhoztatva, amelyet nem szívesen végez, legalább a vasárnapnak kell örülni tudni. Öröm nélkül nem lehet élni.

TANÁCSTALAN. 5744. Elfelejtett jeligét írni, de talán magára ismer. Levele lapzárta után érkezett, mult számunkban már nem válaszolhattunk rá. Reméljük, most se késő. Úgyis nagyon nehéz ebben a kérdésben tanácsot adni. Nem hisszük, hogy válaszunk csak valamit is változtathat a helyzeten. Mit tanácsol az édesanyja? Mit szólnak a többiek, akik szeretik Magát és akik Magát is, a többi főszereplőt is jobban ismerik, mint mi. Mindig azt hangoztatjuk, hogy *a megtérő bünösnek meg kell bocsátani.* Ki tudja, talán ő nem is volt hibás. Talán minden vétke az, hogy *akkor* egy kicsit gyönge volt, hogy nem tudott mindjárt ilyen határozottan fel-

Uj Idők 1931. XXXVII. 40.

Az Uj Idők Barátai

Az *Uj Idők*-nek új előfizetőket szereztek a következő hölgyek és urak, a magyar kultura s az *Uj Idők* igaz Barátai:

Asztalos Irma 2
Bagó Eszter
Benedek Lajosné
Bogdán Lajosné
Bordás Károly
Bozó Sarolta
Braun Miksáné
Brunner Ferenc
Császár Irma
Cseh Erzsébet
Donáth Oszkár
Dömötör Béla
Fillinger Károlyné
Fodor Jolán
dr. Földess Gézáné
Földes Gusztáv
Fuchstädt Jenő
Groboics Jánosné
Hamza Gábor
Hilkene Fülöpné
Hobinka Aranka
Hoczer Emma
Horváth Jenő
Hubay Erzsébet
dr. Hubay Kálmánné
Humenau Ábelné
Ivencz Margit
Jámbor Antal
Kamudzinszky Anni
Karay Imre
Karsay Ilus
Kersmann Jolán
Kiss Béla
Kisgyörgy András
dr. Koháry Józsefné
Kolba Elemér
Koller Albert
dr. Margittay Valérné
Mihály Gizi
szőkefalvi Muzsnay Zoltán
Nagyfy Alajos
Noszlopy Aladárné
Novy Ferenc
Páll Mária
Pálffy Margit 2
Péterffy Károly
Rákosy Magda
Riba Mária
Riszter Mária
Simala Margit
Sinkovits Anna
Schilling Anna
Schreil Gyuláné
Szabó Katalin
Szentkirályi Anna
K. Szeremley Róza
Takácsyné br. Dániel Marietta
Trócsányi Dezsőné
Tirián Zoltán
Turián Mártha 2
Vidor Piri
Vujkovits Ilonka

Az Uj Idők fentebb felsorolt igen tisztelt Barátait arra kérjük: közöljék velünk, hogy melyik könyvet választották abból a könyvjegyzékből, amelyet ezévi 1. számunk 28. oldalán közöltünk.

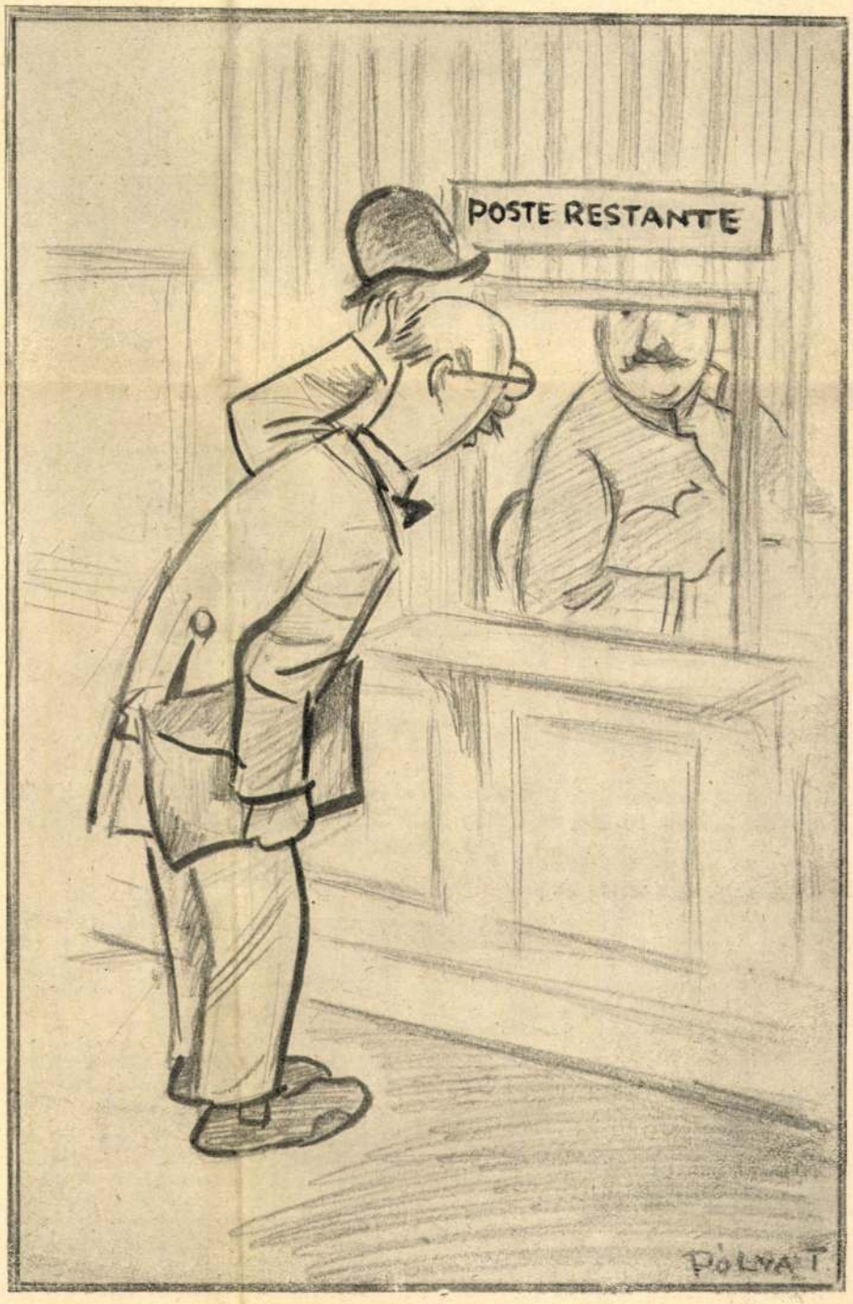

„Álomlovag" címre van levelem?
Az *Uj Idők* számára rajzolta Pólya Tibor

fordít

Uj Idők 1931. XXXVII. 30.

— Hm! Kemény kalap nem megy sárga cipőlöz...
Az *Uj Idők* számára rajzolta Pólya Tibor

A SZERKESZTŐ ÜZENETEI

Ebben a rovatban csak olyan levelekre találhat választ az olvasó, amelyek július 10-éig érkeztek szerkesztőségünkbe, mert a rovatot akkor zártuk

Üzenetek kéziratokról

SZEBB JÖVŐT! 3911. Sajnos, nem szorul bizonyításra, hogy az, amit leírt, megtörtént esemény. Azonban pusztán az, hogy megtörtént eseményt mond el, nem teszi művészivé az elbeszélést. Sajnáljuk, hogy egy kedves jóbarátunknak, aki szeretettel és bizalommal fordult hozzánk, szomorúságot kell okoznunk, de kötelességünk őszintén megmondani, hogy a novella nem árul el tehetséget. Azért, úgye, nem haragszik ránk?

„KISKORU." 3820. Elhisszük, hogy kiskorú. A versek is elemibe járnak.

TANITÓ, 40. 3649. Nem biztathatjuk. Ma már sokkal jobb versekre sem mondjuk, hogy jók.

ÉRDEMES? 3857. A jeligében feladott kérdésére határozott nemmel válaszolunk.

„1930." 3905. Hogy verstant nem tanult, látjuk. Söt. Azt is megjósolhatjuk, hogy verstantanulás után sem tud majd verset írni.

BÖLCSÉSZ. 3732. Nem.

T. GY. 3729. Nem tudjuk, mit akar a nyomtatásban küldött versekkel? Mi csak olyan verseket közlünk, melyek nyomtatásban még nem jelentek meg, de ebben az esetben is sokkal jobbaknak kell lenniök a verseknek az Önéinél.

PESTSZENTLŐRINCI MARGARÉTA. 3826. A szíves üdvözlést hálásan viszonozzuk. A küldött versek kedvesek, de egyéniség nem nyilatkozik meg bennük.

„NANIKA." 3983. Téved, ha azt hiszi, hogy bennünket valakinek a kiadóhivatalhoz való viszonya befolyásol. A döntő, s egyedüli szempont az irásmű értéke. A beküldött két vers őszinte érzések kezdetleges formába öntése. Csak kisigényű ujságok adnának nekik helyet.

S. V. LÁSZLÓ. 3985. A vers nem rossz, de üteme sántikál. Számolja csak össze a szótagokat. Máskor megint küldhet, de többet küldjön egynél.

X. 3815. „Tavaszasszony", „csókcsata", mintha már hallottuk volna. Erotikus verseit egyébként is rossz helyre címezte.

BÚZAVIRÁGOK. 3145. és 3701. Szemrehányást tesz nekünk, amiért verseit „agyonhallgattuk". Százszor is megírtuk ezen a helyen, hogy *kéziratok elolvasását négy-hat hétnél rövidebb idő alatt nem vállalhatjuk. Egy-két* verset, egy-egy rövid novellát még, *esetleg*, elolvasunk soronkívül is, hosszabb, terjedelmesebb kéziratokra azonban csak a sürgős, fontos levelek és a rövidebb irások elintézése után kerülhet sor. Ön *húsz* verset küldött nekünk, bár számtalanszor kértük olvasóinkat arra, hogy egyszerre csak két-három verset és egy-egy novellát küldjenek. Magára vessen tehát, amiért türelmét ilyen kemény próbára tettük. Verseiben csak itt-ott csillan fel egy-egy figyelemreméltó sor. Érzései többnyire utánérzések s a müvészi forma iránt nincs érzéke. Legsikerültebbek a *Keresztúton*, *Mint a nap* és *Vadregényes táj* címüek, mert ezek legalább egyszerüek. A többiben sok az üres, lélektelen frázis. Elkedvetlenedünk, valahányszor kezdő költők verseiben ezeket az értelmetlen szavakat olvassuk: *álombatár* és *végzetszekér*. Nem túlozunk, ha azt mondjuk, hogy legalább száz rossz versben olvastuk már ezt a két szót. De még soha, senki nem tudta megmagyarázni nekünk, hogy mit jelentenek.

A többi kéziratról legközelebb.

Üzenetek levelekre

UJHÁZI IRÉN, BÁSTI DEZSŐ, MÁRGAY MARGIT, PÁNDY-HJELT KÁLMÁN, RÁTHONYI SÁNDORNÉ, BARDÓCZ ÁRPÁD — kérjük, közöljék velünk pontos címüket.

24 ÉV. — 4252. — Tudja, mi a mostani levele? Diadalének és hősköltemény. Nekünk legalább az. A magyar középosztály testilelki erejének, szívósságának, büszke bátorságának, életrevalóságának bizonyítéka. Akármilyen nehéz volt is a sorsuk s nehéz ma is: nem bánatot és fájdalmat éreztünk elsősorban, hanem büszkeséget. *A mai világban kenyeret teremteni, a semmiből életet varázsolni: a legszebb emberi csoda.* Ezt teszik ketten a férjével. Legszivesebben közölnők itt az egész levelet, hadd olvassák a reményvesztettek, a keserüen vádaskodók, azok, akik már csak legyinteni tudnak és azok, akik csak Amerikában tudják elképzelni, hogy a munka minden formájában szép, nagy, szent dolog. Legalább néhány mondatot irunk le, utólagos jóváhagyása reményében. A férje tisztviselő volt és katonatiszt a háborúban. Most pedig: „szegény úgy jön haza este, mint egy igazi munkás: fáradt, izzadt, poros. Télen a hideg helyiségben, nyáron a forró kazán mellett nem könnyü dolgozni. Van ugyan egy segédje is, de a férjem többet dolgozik nála. Mindkettőnknek kijut a dologból. Eddig volt cseléd-lányom, most mosok, főzök, súrolok, mindent magam végzek a háztartásban és közben két kis gyermekünket nevelem. Egy évvel ezelőtt nem hittem, hogy mindezt bírom egyedül. *Dolgozunk és mosolygunk*, egyedüli cél előttünk: gyermekeinket szeretetben felnevelni". Ennél szebben aligha lehetne meghatározni a család egységét és a család hivatását. Szerencsét kívánunk egymáshoz mind a kettőjüknek és továbbra is erőt ehhez az élethez, ami csak úgy lehetséges, ha két igazán értékes ember tartja egyensúlyban. Nemcsak hogy volt türelmünk elolvasni hosszú levelét, de ez a levél egész napunkat szebbé tette. Amit a férje utóiratnak irt leveléhez, az utópiának is szép, de reális tervnek még szebb lenne. A megvalósítása, sajnos, nem tőlünk függ: „Nekünk, diplomás állásnélküli szellemi munkásoknak adják át az álló győri ágyúgyárat, a megszünt Schlick—Nicholson stb. telepeit. Szövetkezeti alapon, finom, sok munkást igénylő, kevés anyagból készülő mü-

Vacsoránál vettük a hírt, hogy a Bőhm kisasszonyok testületileg tiltakoztak a kötőde megnyitása ellen: a vállalkozók ipari képzetlensége és iparengedély hiánya miatt...

De hát hiába tiltakoztak...

III.

Már délután két órakor, — mert az iskolai előadások s az ebéd miatt csak délután nyithattunk. — nagy szülői, illetve „felnőtt" — tömeg állt az udvaron. Berkes Bandi megjelent a rejtekhelyen tartott hatalmas kulcsokkal és — nyitott...

A bolt — óriási, gerendás szoba volt, — határozottan imponáló képet mutatott. Négy hosszú asztalon sorakoztak a kötött áruk. Különböző színekben.

Elsőnek Ferlindis órásné nyitott be. Mosolygott. Magas, sovány asszony volt. Háta mögött elemista fia, a színes ceruzákat már akkor ügyesen kezelő Ferkó.

Mi a pult mögött álltunk, a hátsó ajtónál. Klára oly hősiesen, oly elszántan, mint aki a haláltól se fél. Én kevéskét féltem, bár becsületemre legyen mondva, derék „kötődei" munkát végeztem. A Gundy Ferkó által szállított „nyersanyagot" például én „kötöttem". Ami annyit jelent, hogy Ferkó kilopta otthonról a mennyasszony nénje fele kelengyéjét. Mindezt úgy összekötöztem, hogy ember legyen, aki kioldja mégegyszer. A csipkés bugyikra például négy göböt. A hálóingek ujjaira kettőt-kettőt. A drága paplanhuzatokra egyet, de nagyot. Középen.

— Jézusegymárjám! — sikoltott fel Ferlindisné és pillanatok alatt megértette a „kötőde" elvetemültebb értelmét. Ezzel hátrafordult s olyan pofont mért le festőhajlamokkal telített fiának, hogy a „kispiktor" egyszeribe a kötött-áruk elé esett. És pergett a szava:

— Te gazember! El nem tudtam képzelni, hol van a sláfrokkom! A piros, amit a Xánecné varrt! Te csirkefogó! Itt van?

— Igen-i-igen mama, — nyögte Leonardó da Vinci kései utóda és keservesen kezdett sírni.

Ferlindisné kutatni kezdett a kötött áruk tömegében. Meg is találta. Ha jól emlékszem, Berkes Bandi dolgozta fel ezt a nyersanyagot, de úgy, hogy még a gallér szélén is volt két külön kötés...

A hír pillanatok alatt kirohant a boltból.

A „pultokon" dühös vásárlás kezdődött.

Drága szülőink rettenetes igyekezettel fogyasztották az árut. Válogathattak. Buricsék abroszai, Steiner sörgyáros úr zsakettnadrágja, Székely esztergályosék nagyfüggönyei, Kutor kántorék lepedői és Sárika kisasszony selyemblúzai, női és férfi alsóruhák csipkés, valamint korcos sokasága, berakott aljak, nagy berlinerkendők, huzatok, a közjegyző úr hosszú ferencjóskája, abroszok, kenyérkendők, békebeli nagybugyik olyan sokasága — kötve, de egyik a másikkal összekötve, olyan halomban, hogy gazdagabb kötődét nem igen alkothatott az akkori világ...

Mi, a „kötőde" tulajdonosai és alapítói már elmenekültünk a kerteken át, a somogyszobi erdőbe. Két nap és két éjszaka bujdostunk... Ennyi idő alatt kivasalták otthon az összes kötött árut...

Ez volt életem első üzlete...

Azóta se sikerül a sorssal valami nagyobb szerencsét kötnöm.

Nobel

— Egy kísérlet mérlege —

Írta: **Márai Sándor**

Egy Magyarországon élő és dolgozó magyar tudóst kitüntettek a Nobel-díjjal. E kitüntetés visszfénye reásugárzik az egész magyar szellemi életre. A Nobel-díj kötelez. A nagy tudományos és irodalmi teljesítmények, melyeket a zseni művében összegez, következményei csak egy szellemi közéletnek, melynek általános szintje oly magas, szellemi éghajlata oly egészséges, hogy a zseni megtalálja e környezetben az alkotás lehetőségét.

Ezért fogadjuk büszkeséggel és örömmel a hírt, Szent-Györgyi Albert kitüntetésének hírét. Ezért figyelünk, közvetlenebb érdeklődéssel, mint máskor szoktuk, Stockholm felé, ahol a svéd király éppen azon a napon, amelyen ezek a sorok megjelennek, nyujtja át egy magyar tudósnak a szellemi világ e legjelentősebb anyagi és erkölcsi elismerését. Mintegy kétszáz fizikai, kémiai, fiziológiai, orvosi, irodalmi és békedíjat osztottak ki az elmúlt harminchét esztendőben a Nobel-alapítvány gondozói. Az alapítvány vagyona most körülbelül ötven millió svéd korona. A díjak összege változik. A Nobel-vagyon jórészt részvényekben, változékonyan jövedelmező értékpapirokban van rögzítve.

Ki volt az ember, aki megajándékozta a szellemi világot e páratlan alapítvánnyal? Rockefeller és Carnegie talán többet adtak a tudományos kutatás céljaira. De a Nobel-díj más is, mint nagy köteg bankjegy, mely megkönnyíti a tudós, vagy író munkáját. A Nobel-díj elismerés, melyet óvatosan, nagy körültekintéssel, pártatlansággal osztogatnak. A bizottság tagjai a Svéd Akadémia, az északi egyetemek tanárai, a Nobel-bizottság választott tagjai, vagy Nobel-díj nyertes kiválóságok: emberek, kiknek jóhiszeműségéhez és pártatlanságához nem fér kétség. A Nobel-bizottság állandóan figyeli az emberi szellem végtelen láthatárát. Tájékozódása alapos, véleményét nem lehet divatos sikerrel, vagy politikai sugalmazással megvesztegetni. A műveit világ tudja: aki Nobel-díjat kap, csakugyan alkotott valamit s alkotása az emberiség közkincse. Ezért a díj mély és átható erkölcsi jelentősége.

Nobel Alfrédről a köztudat nem sokat hallott. Ha megszólítunk egy embert az utcán, vagy a kávéházban, vállvonogatva feleli, hogy élt egyszer egy különc dinamitgyáros, aki nagyon sok pénzt keresett s végül megalapította végrendeletében a nevéről elnevezett díjat. Életrajzírói, így elsősorban Sohlmann és Moe, iparkodnak megtisztítani emlékét minden földi salaktól. Mert a köztudat nem adta meg könnyen és szívesen az utókor felmentését Nobel Alfrédnek. Közel négy évtizede vitatkoznak, akiknek éppen ez a kedvük és dolguk, csakugyan jótevője volt-e az emberiségnek ez a svéd nagyiparos, aki találmányával fokozta a háború esélyeit és borzalmait s aztán, mintegy megrettenve zsenijének következményeitől, egyetlen expiáló mozdulattal az emberiség közkincsévé avatta a vagyont, melyet hadianyaggyártással szerzett. Nobel Alfréd riadt, magányos, céltudatos, rendkívül tehetséges, amellett vívódó, amolyan századvégi *schöngeist*-ségre, tudákosságra és érzelmességre hajló ember volt. Soha nem nősült meg s az egyetlen nő,

dott, — rengeteget kell dolgozni egy ilyen kötődében.

Hát ez igaz.

Ezidőtájt az egész kisvárosban csak egy kötőde, helyesebben harisnyakötőde volt, a Bőhm kisasszonyoké. Három Bőhm kisasszony volt, mindhárman túl a negyvenen. Egész nap a Hársutcaí műhelykéjükben ültek, a Cseregh ékszerész nagykirakatú boltja szomszédságában és hatalmas tűkkel kötötték a sárga és fekete, időközönként a fehér harisnyákat. Meg a „zoknikat." Lassanlassan egy szép kis házat kötöttek össze. A műhely-üzlet felett cégtábla állott ezzel a pirosbetűs felírással:

BÖHM NÖVÉREK — KÖTÖDÉJE.
HÁRISNYÁK — ZOKNIK — STRIMPFLIK

— Jó, — helyeseltem én is, — nyissuk meg a kötődét.

— Te fogsz árusítani, — osztotta rám a feladatot Klára. — Bandi takarítja a boltot, mi ketten, lányok pedig kötünk.

— És tele volt az arca titokzatos mosolyokkal...

Klára elköszönt tőlünk és elsietett Katona tanár úrhoz, a Helyi Híradó szerkesztőségébe. És felkérte a szerkesztő-tanár urat, írja meg a lapban, hogy a Berkesék házában, — Berkes Bandi apja deszkakereskedő volt s udvaruk alján üres házacska állott, ideális helyiségekkel egy modern kötőde számára — igen, legyen olyan jó tanár úr kérem, — hogy szegény pajtásaink felsegélyezésére kötődét nyitunk, amely a jövő héten nyílik meg.

A Helyi Híradó, vagy ahogy a kisváros nevezte: a Há-Há vasárnapi számában, — ma is őrzöm emlékeim között ezt a lappéldányt, — a következő hír jelent meg:

Megható igyekezet. A gyermeklélek szépségének újabb virágai fakadoznak városunkban. Négy helybeli család négy gyermeke, R. Klárika, T. Edithke, B. Bandika és B. Józsika megüzente lapunk felelős szerkesztőjének, hogy B. András neves deszkakereskedő úr udvarán újabb kötődét nyitnak. Minthogy szorgalmuk megható célja, miszerint a kötőde haszonhozamából szegény gyermektársaikat segélyezik légyen, felelős szerkesztőnk is könnyes szemmel igérte meg volt, hogy szép igyekezetüket a H. H. e számában közzéteszi. Ime. (K. G.)

Szüleink össze-vissza öleltek és csókoltak bennünket. A Helyi Hiradó ugyanis rendszerint ütött, akin lehetett, ilyen dícséret nem nagyon csöpögött ki Katona tanár úr tollából...

Este értekezletet tartottunk s másnap megnyilt az üzlet...

II.

Igen, ezen a „másnapon" a tankerületi főigazgató úr születésnapjának örömére szünet volt az iskolákban s így a kisváros gyerekei ünneplőbe öltözötten sereglettek a boltba. Mindenkinél volt öt, tíz krajcár, hogy vásároljanak valamit a „szegénysorsuak felsegélyezésére". Raáb Klára „főnöknő" parancsára „felnőtt vásárló"' ezen a napon át nem léphette a bolt küszöbét. A gyerekekkel azonban a kisépület konyhájába vonult és titokzatos tárgyalásokat folytatott. Felkérte valamennyit, hogy segítsenek a nyersanyag beszerzésében. A kis-kuncsaftok orruk alatt titkolhatatlanul boldog mosolllyal távoztak és délután valamennyien visszatértek.

Estefelé olyan hatalmas halomban állott a „nyersanyag", hogy vetekedett a Böhm kiszasszonyok raktárával. Becsuktuk az ajtót. Berkes Bandi rajzlapra festette a cégtáblát ezzel a felírással: A kötőde az udvarban. Felnőttek vásároljatok!

Harangszóig folyt a munka, aztán bezártuk a boltot s kitettük a rajzcégtáblát az udvarkerítés tetejére.

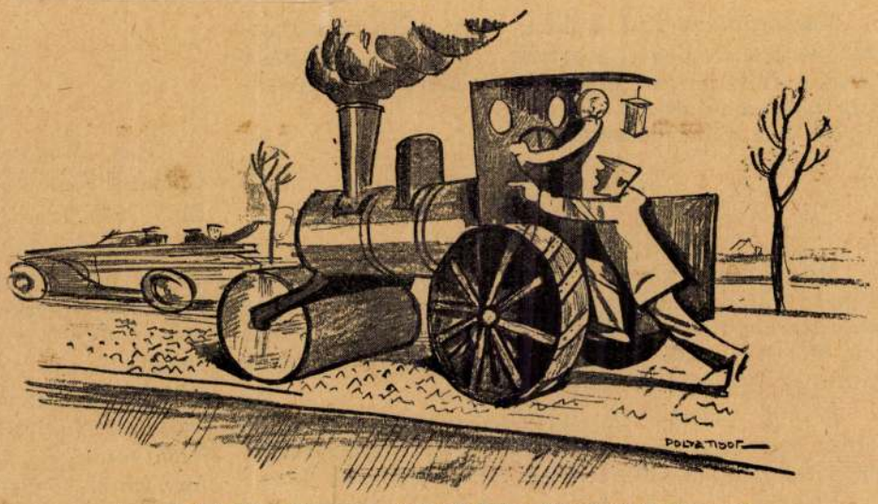

A csodadetektív: Gyorsan utánuk! Pólya Tibor ötlete és rajza

Eszmecsere. Pólya Tibor rajza

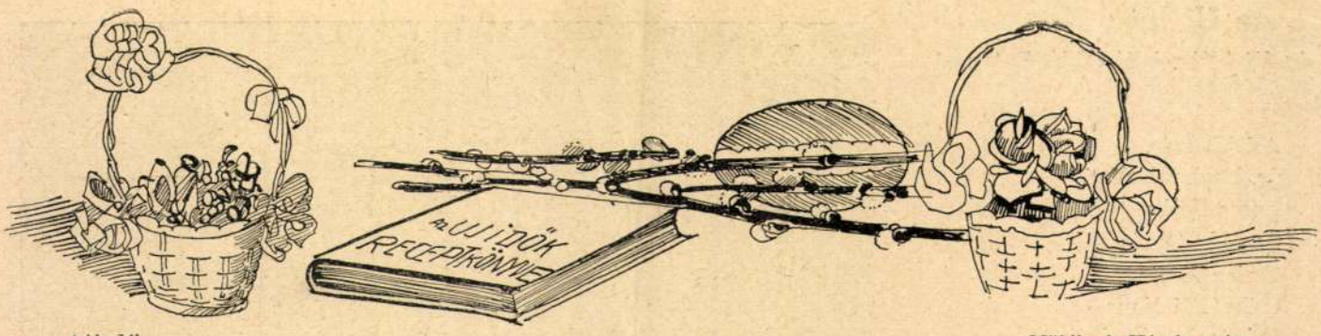

Ajándék

Mühlbeck Károly rajza

A „Repülők" pályázatának eredménye

Még Karácsony előtt megemlékeztünk ezeken a hasábokon T. B. Ray angol repülőkapitány könyvéről, amely kivívta a sajtó elismerését és megtalálta az utat a nagyközönség szívéhez is.

Tábori Pál lelkes megértéssel fordította magyarra a „Repülők"-et, amely felnőttek számára is szórakoztató és ismeretszerző olvasmány, az ifjúság számára pedig majdnem nélkülözhetetlen.

A magyar diákvilág örömmel fogadta T. B. Ray könyvét. Hogy a repülés nagy kérdései mennyire érdeklik az ifjúságot, az a könyvvel kapcsolatos pályázatban nyilvánult meg leginkább. A kiadó ugyanis, a könyv végén, a következő két kérdést intézte az olvasóhoz:

1. Kit tart a legnagyobb repülőnek?
2. Mi a véleménye a repülés jövőjéről?

A kérdésekre csaknem másfélezer válasz érkezett. Magasszínvonalú, érdekes válasz. A pályázók között akadt katonatiszt, kisdiák, vidéki mechanikus, egyetemi hallgató. A döntés nehéz volt, mert a pályamunkák nagyrésze jó. A bírálóbizottság úgy határozott, hogy *Marek* László főiskolai hallgató pályaműve a legméltóbb az első díjra. Bár a többi pályamű is gondos és céltudatos studiumról tesz tanuságot.

A válaszokból kiderült, hogy *a legtöbben Bleriot-t tartják a repülés legnagyobb hősének*, de Lindberghnek, Byrdnek, Zeppelinnek, Amundsennek is sok a rajongója. A második kérdésre válaszolva, a repülés jövőjéről olyan hatalmas képet festenek a pályázók, amely nagy képzelőerőt és lelkesedést árul el.

A pályázatra beérkezett 1447 pályamunka.

A bírálóbizottság a következőképpen adja ki a díjakat:

1. díj: Jegy a budapest—bécsi repülőútra és vissza, a Magyar Légiforgalmi Rt. utasszállító gépeinek egyikén. Elnyerte: *Marek* László főiskolai hallgató, I., Lenke-út 44.

2. díj: Cholnoky Jenő: A föld titkai c. könyvsorozata. (Hat kötet.) Elnyerte: *Festetich* György gróf, a budapesti ciszterci rend Szt. Imre-gimnáziumának VII. o. tanulója, IX., Üllői-út 121.

3. díj: Cholnoky Jenő: A föld titkai c. könyvsorozatából *három*, tetszés szerint választható kötet. Elnyerte: *Bagi* László reálgimnáziumi tanuló. Kecskemét, VI., Csongrádi-u. 17.

4—10. díj: Cholnoky Jenő: A föld titkai c. könyvsorozatából *egy*, tetszés szerint választható kötet. Nyertesek:

4. díj: *Laurovics* Ferenc tanuló. Békéscsaba, Urszinyi Dezsőné-utca 10.

5. díj: *Thirring* László műegyetemi hallgató. Budapest, I., Karátsonyi-utca 15. I.

6. díj: *Rötzer* Miklós, a Mátyás-reálgimnázium I. osztályának tanulója. Budapest, I., Németvölgyi-út 1/c.

7. díj: *Wolf* Frigyes gimn. V. oszt. tanuló. Győr, Bástya-utca 37.

8. díj: *Kallina* Miklós joghallgató. Budapest, VI., Vörösmarty-utca 34/b.

9. díj: *Danziger* István reálgimn. tanuló. Budapest, IX., Ráday-utca 52.

10. díj: *Nagy* Géza mechanikus. Kisújszállás, Deák Ferenc-utca 25.

A Singer és Wolfner Irodalmi Intézet Rt., a „Repülők" című könyv kiadója.

A szerkesztő üzenetei

IFJ. NAGY GÉZÁT ÉS KAISER BORBÁLÁT kérjük, közöljék velünk pontos címüket.

VIVRE LIBRE OU MOURIR. 1724. Igazán nem tudjuk, mit szóljunk ehhez a fordulathoz. Nem mernők azt mondani, hogy tiszta szívből örülünk neki. Hiszen még Maga is kételkedik, Maga sem mer felszabadultan boldog lenni; mi pedig tisztábban, elfogulatlanabbul láttuk az ő hibáit, mint Maga. Jól teszi, hogy tartózkodóan viselkedik s hogy arra kérte őt: egyelőre hagyja magára és ne beszéljen a multról, se a jövőről. Nem csodáljuk, hogy még mindig érzi az elmult szenvedések keserű utóízét. Másrészt azonban azt se mernők tanácsolni, hogy ne hallgassa meg. Utóvégre vannak megtérő bünösök is. Lehetséges, hogy úgy van, ahogyan írja: ő mélyen szereti Magát s ez a szerelem és a vele járó lelki harc és szenvedés más, jobb, megbízhatóbb embert formált belőle. Volt már példa ilyesmire is. De azért inkább *legyen túlzottan óvatos*, semminthogy elhamarkodjék valamit. Ha fáj neki az Ön bizalmatlansága: tekintse vezeklésnek. Még mindig nem nagy ár azért, hogy Önt visszakapja. Vigyázzon! Legalább egy félesztendeig *en garde* álljon vele szemben. Neki ezt a próbát ki kell állania. Ha nem birja türelemmel, akkor nem érdemli meg, hogy megbocsásson neki. Lehet, hogy Ön most azt gondolja: túlságosan szigorúak, sőt kegyetlenek vagyunk, hogy ilyen távoli határidőt tűztünk ki. De higyje el: csak azért beszélünk így, *mert Magát féltjük*. Szörnyű volna, ha még egyszer csalódnia kellene benne. A világért sem tanácsoljuk azt, hogy szemrehányásokkal illesse őt. *A gyermek is megvadul, ha a felnőttek nem akarják tudomásul venni, hogy ő a javulás útjára lépett s ha folytonosan régi bűneit emlegetik.* Nem! A Maga bizalmatlansága vele szemben csak abban nyilatkozzék meg, hogy nem engedi őt olyan közel magához, amilyen közel azelőtt voltak egymáshoz. Ne töltsön vele órákat, kettesben. Ne engedje megcsókolni magát. Érezze ő azt állandóan, hogy Maga szerette ugyan őt, de már jórészt kigyógyult szerelméből s hogy most már nem meri az életét reábízni. De ismételjük: *ne szavakkal* adja tudtára, hogy kételkedik benne. *Jóérzésü gyermeknek minden büntetésnél, minden szidásnál jobban fáj, ha azt látja, hogy édesanyja, tanára, nem szereti őt annyira, mint azelőtt* s nem bízza többé reá azokat az apró feladatokat, amelyeket ő olyan büszkén végzett el. Mindezt talán nem is kellene hangsúlyoznunk, hiszen Maga is írja, hogy nem tudja legyőzni a kételkedést. Attól félünk azonban, hogy olykor nagyon ellágyul vele szemben, nagyon engedékeny és megbocsátó, máskor viszont túlságosan rideg és keserű. Holott egy állandó langyos közömbösség talán célravezetőbb volna. Apróra nem írhatjuk elő a viselkedését. Ehhez már azt a bizonyos csalhatatlan női ösztönt kell segítségül hívnia. Nagyon helyeseljük az áthelyezés tervét, de talán még jobban a nyári utazást. Miután az áthelyezést illetően sem tud dönteni, nem lehetne ezzel a kérdéssel várni, amíg a nyaralásból visszakerül? Az a néhányheti környezetváltozás is csodát művelhet. Mire onnan visszakerül, a próbaidőül kiszabott félesztendő legnagyobb része elmult már. Talán akkor nem fognak többé fájni az emlékek. Reméljük, ő nem utazik el magával? Ezt semmiképpen nem helyeselnők. Azt a néhány hetet feltétlenül több távol kell töltenie, mert az Önök esete is azok közé az esetek közé tartozik, amelyekben csak bizonyos térbeli és időbeli távolságból lehet tisztán látni. Nem tudjuk persze, hogy áthelyezése micsoda előnyöket jelentene Önre nézve. Amit az ottani társaságról ír, ahhoz nem tudunk hozzászólni. Nincs okunk arra, hogy szavaiban kételkedjünk, de tapasztalataink szerint az ilyen keserű gyűlölet legtöbbször megokolatlanul túlzott és rendesen valami személyes ok — sokszor félreértés — lobbantja lángra. Ha jól meggondoljuk: még sohase láttunk, — hogy úgy mondjuk: — elfogulatlan gyűlöletet. Egyik ember sohasem azért gyűlöli a másikat, mert az a másik könnyelmű, vagy pletykás, vagy gőgös — mással szemben! A legtöbb ember szívesen megbocsátja, hogy a másik mindenkivel szemben gőgös és fennhéjázó, ha vele szemben nem az. Az emberek azt gyűlölik, aki érdekeiket keresztezi, akit írigyelnek, aki lenézi, aki a hiúságukban vagy érzelmeikben megsértette vagy őket magukat, vagy azt a valakit, aki szívükhöz közel áll. Aki olyan pártatlan tudna lenni, hogy gyűlöl valakit, aki az ő érdekeit soha el nem gáncsolta, aki őt vagy övéit soha nem bántotta, az már az emberi bölcsességnek olyan magas fokára emelkedett, hogy nem is gyűlöli, hanem sajnálja embertársait. *A gyűlölettel a magunk életét keseritjük el legjobban. Nem hisszük,*

Az Új Idők Barátai

Az *Uj Idők*-nek új előfizetőket szereztek a következő hölgyek és urak, a magyar kultúra s az *Uj Idők* igaz Barátai:

Asbóth Irén
dr. Bach Lászlóné
Boros Böske
Ceglédy Gyula
Czeler Mária
Csikvándi Ilona
Fekete Istvánné
Fekete Jenőné
Forheimesz Károly
Freizner Ilonka
Fülöp Jenő
dr. vitéz Galambos Józsefné
Geyer Lászlóné
Glauzius László 2
Hunya Irma
Kardos Márta
Kerékffy Gézáné
Kiss Gyula 2
Kokas Mihályné
dr. Koszorus Kálmánné
Kosztolányi Istvánné
Kováts I. Bálintné
Kovács Istvánné
Kovács Károlyné
Krágl Jenő
Leimeister Margit
Lingvay Erzsébet
Menich Józsefné
Mesterházy Jenőné
Molnár Ferenc
Molnárné Gömöry Zsuzsánna
Ond Béla
Prajczer Rózsa
Radó Vilma
Rákosy Zoltán
Radovits Mária
Retzler Kató
Ruth Rezsőné
Schwartz Terike
Szaitzné Homoky Mária
Szekeres Márta
Szentgyörgyi Béláné
Székely Géza
Szikszay Lászlóné
Terlanday Nándorné
Tóth Károlyné
Ulbrich Margit
Url Ilonka
Varga Juci 2
Varrók Lajosné
Vollerich Olga
Zeöke Gergely

Az Uj Idők fentebb felsorolt igen tisztelt Barátait arra kérjük: közöljék velünk, hogy melyik könyvet választották abból a könyvjegyzékből, amelyet ezévi 1. számunk 28. oldalán közöltünk.

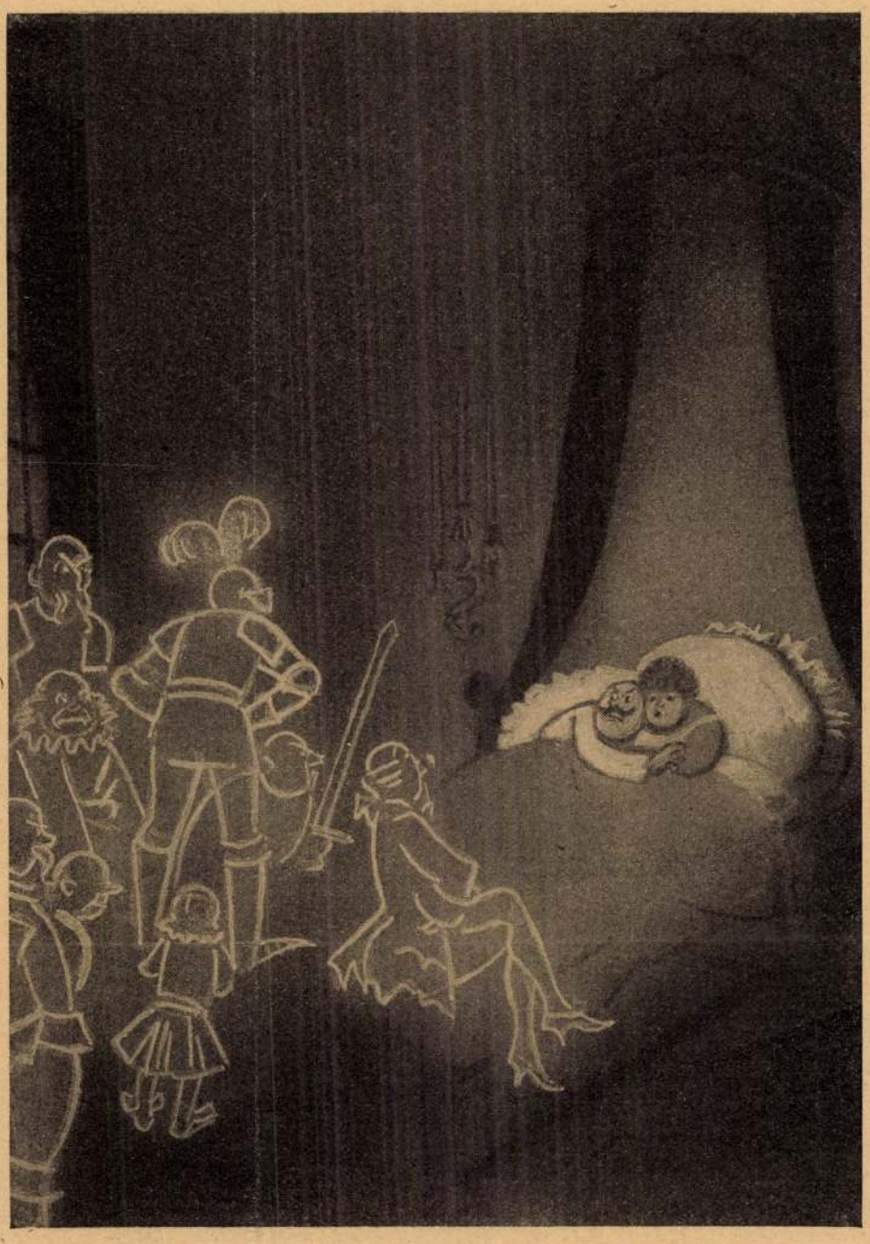

Az első éjszaka a frissen vásárolt ősi kastélyban.
Az *Uj Idők* számára rajzolta Pólya Tibor

Két kis piros csizma

Az Országos Gárdonyi Géza Irodalmi Társaság csinos kötetben adta ki elnökének: Simon Lajosnak elbeszéléseit. A szerzőnek ez már a negyedik könyve, amely a magyar könyvpiacra kikerült. *A Két kis piros csizma* a kötet címe és tizenkét elbeszélést tartalmaz. Valamennyi elbeszélés őszinte, meleg írás. Megérzik rajtuk, hogy szerzőjük mindazt átélte, amit megírt.

Élményeit mondja el, emlékeit eleveníti fel, élő alakokat ismertet meg velünk. A nemzet napszámosainak, a magyar tanítóknak szűkös, de mégis szép élete tárul fel előttünk, amelyet idealizmus, hazafiasság, lemondás és megalkuvás kísér.

Ez a tizenkét elbeszélés tulajdonképpen egy értékes és tartalmas élet naplója. Egy magyar tanító életének naplója, amely derűs, vagy szomorú, de mindig igaz epizódokat mond el s amellett, hogy egészen közel hozza az olvasóhoz a nemzetnevelés egyik legfontosabb tényezőjét, egyszerű, kedves színekkel festi meg a magyar falut, a magyar parasztot, a kisvárost és a tanítótársadalom nem egy érdekes alakját.

Stílusa magyaros, világnézlete tiszta, témája vonzó. A *Két kis piros csizma* szeretetreméltó könyv.

—

Uj Idők 1931: 13. sz.

Vasárnap
Az *Uj Idők* számára rajzolta Pólya Tibor

Ének

Sej haj, gyöngyvirág,
bimbós majoranna,
de szép mostan a világ:
virágzik a szarkaláb
s lábam csak rohanna!

Pattog az ég ostora,
de elmennék innen,
vinne a szél bárhova,
vagy kidőlnék, vagy soha,
tudja a jó Isten!

Bimbó fakad, szép napok
járnak a világra,
nevet az ég, fölragyog . . .
Tudja Isten, mért vagyok
mégis olyan árva!

Sej haj, gyöngyvirág,
messze-messze szállnék!
Elhervad a szarkaláb
S úgy illan az ifjúság,
mint a lenge árnyék.

KUTI LÁSZLÓ

A szerkesztő üzenetei

Tudnivalók

Kérjük mindazokat, akik hozzánk fordulnak, hogy:

1. Külön papírra írják a különböző rovatok vezetőinek szánt kérdéseiket és közléseiket;
2. közöljék velünk pontos címüket és
3. mellékeljenek válaszbélyeget, hogy esetleg levélben válaszolhassunk.

Névtelen levelekre érdemleges választ nem adunk.

—

Az Uj Idők kiadóhivatala tisztelettel arra kéri előfizetőinket, hogy ha pénzt küldenek, a befizetési lap írásbeli közléseknek fenntartott oldalán minden akalommal *kifejezetten jelöljék meg, hogy a pénzt milyen célra küldik.* Ezáltal jelentékenyen megkönnyítik a kiadóhivatal munkáját és a reklamációk egész sora válik feleslegessé. Ezért az írásos közlésért *a posta külön bélyegköltséget nem számít fel.*

*

Kérjük előfizetőinket, hogy a *kézimunka-megrendelésekhez bélyegben mellékeljék a minta árát, vagy a megrendeléssel egyidejüleg postautalványon küldjék be* az összeget. Ilymódon rövidebb idő alatt küldhetjük el a mintát és munkánk is könnyebb.

*

Kérjük előfizetőinket, hogy a nyári címváltozást — az előző cím feltüntetésével! — a címváltozás hetében, legkésőbb szerdáig jelentsék be, mert csak abban az esetben van módunkban az Uj Idők-et megjelenésekor már az új címre küldeni.

—

LIEBE, TREUE, TRÄUME, WONNE. 3982. Már több ízben mondottuk, hogy nem helyeseljük, ha magyar lapban magyar asszonyok és leányok német jeligét választanak. Meg lehet győződve róla, hogy német ujságban még soha, senki nem kért magyar jelige alatt választ. Levelében így jellemzi önmagát: „Fiatal vagyok, koraérett, okos, zárkózott, komoly, dacos; *egyéniség.*" Egyéniség: ezt így, külön írta, pontosvessző után, a jellemzés végén. Ebből a jellemzésből tehát azt is megtudtuk, hogy öntudatos és nem túlságosan szerény; levelének külső alakja pedig elárulja, hogy a rend és csinosság iránt való érzéke kevéssé fejlett. Így tehát eléggé tiszta képet nyertünk Magáról. Többször hangsúlyozza levelében, hogy nem olyan, mint a mai lányok és hogy szerelme nem múló fellobbanás. Előrebocsátja: ne tanácsoljuk azt, hogy felejtse el szerelmét. Megnyugtatjuk: sem azt nem tanácsoljuk, hogy felejtse el, sem semmi egyebet nem tanácsolunk. Leveléből ugyanis semmi olyan nem derül ki, aminek alapján konkrét tárgyalásba bocsátkozhatnánk. Általános, elmosódott kijelentései semmit el nem árulnak a dolog lényegéből. A férfi, akit szeret: csúnya, nem gazdag, magához képest öreg, szülei ellenzik a házasságot, társadalmilag nem egymáshoz valók, nincsenek egy valláson, soha nem találkoznak, a férfi nem is sejti, hogy Maga szereti. „És elvégre, végeredményben én is ember vagyok. Jogom van a boldogsághoz", —

AZ UJ IDŐK 196. SZÁMÚ KERESZTREJTVÉNYE

Megfejtési határidő a megjelenéstől számított 15 nap. A keresztrejtvény megfejtéséből elegendő az első és utolsó vízszintes és a bal- és jobboldali függőleges sorok megfejtését beküldeni. A megfejtők közül bárki pályázhat a nyereményekre. Aki előfizető, írja ezt a neve alá; a példányvásárló pedig mellékelje a borítékoldalon levő rejtvényszelvényt.

Vízszintes:

1. Két állam között áll fenn
17. Önző
18. Névutó
19. A keresztrejtvény egyiptomi védőistene
20. Spanyol exkirályné
21. Molibdén vegyjele
22. Határozói igenévképző
23. Jobban, mint kellene
26. 50 — római számmal
27. Némelyik nyár különösen ilyen
31. A szegedi tájszólás tulajdonsága
32. Igekötő (vissza: eszköz)
33. Most az egyszer
34. Az est
37. A „Virágregék'' költőjének kezdőbetűi
38. Bern mellett folyik el
39. Halgass el
40. A menyét ázsiai rokona, mely szőrméje becsessége folytán kipusztulófélben van
42. Betű, fonetikusan
43. Középkori magyar írónő kezdőbetűi
44. Gyom
45. Yorkban van
46. Tanulság
47. Üköt
49. Omladozó
51. F..t
52. Vissza: 5 centimes
53. Fiúgyermekes apa mondhatná
55. Ibolyka
57. Régi hosszmérték
59. Üdvözlégy — latinul (fon.)
61. Urasági alkalmazott
62. Értesült
65. Tölgy
66. Piacról hozzák benne haza a holmit
68. Ilyen versenyek is vannak
70. Az utolsó magánhangzó
71. Véd
73. Szignál
74. Arany — franciául (vagy — angolul)
75. Tibeti háziállat
76. Napszak
77. Határozói igenévképző
78. Felhők után — latinul, két szó (... ... Phoebus = borúra derű)
82. Nincs ébren
84. Sír betűi keverve
86. Közgazdaságtan — görögül (ebből torzult az „ökonómia'' szó)
89. Méhállam
90. Vissza: kitünő gyümölcssajt anyaga
91. Csüggő cseppkövek (a mór stílus építészeti elemei is)
93. = 26. vízszintes
94. Zóna — több idegen nyelven (fonetikusan)
95. Macska — angolul (...taro)
96. Indulatszó (vissza: kötőszó)
97. Beregi nagyközség (3692 l.)
100. Dshingis kán harmadik fia és utóda
104. Elpusztult vetést a gazda
106. Helyesen fölfogott célja nem lesüllyedés a kocsmák színvonalára, hanem a nép eszméinek fölemelése (két szó)
111. Ráun magánhangzói
112. A flamand építészet egyik remekműve, mely a világháború nyugatflandriai harcaiban elpusztult

Függőleges:

1. A mai egymásrautaltságban minden állam fontosnak tartja az ápolását
2. Többé-kevésbé minden ember tetteinek rugója ez
3. = 21. vízszintes
4. Orkán, zápor, villámlás
5. Harmadrendű gyümölcs (két szó)
6. Mult idő ragja
7. Kicsinyítő képző
8. Az Olympiában lévő Feidiasz alkotása volt és a hét világcsoda közé számított (2 szó)
9. 1, 50, 50 — római számmal
10. Régi magyar ékszer
11. A szerzetesek szép tulajdonsága
12. Mezei futóverseny — közhasznált angol sportműszóval (két szó)
13. A madarak királya
14. Hasznos növény
15. Német viszonyszó
16. Ezekkel érte el a delphii jósda, hogy tényleg elhitték róla, hogy a jövőbe lát
23. Állóvíz
24. A XX. század ura és parancsolója
25. Aki e nyelvet nem tudja, ne szóljon rajta
28. Az abc egymást előző betűi
29. Sas — németül (svájci folyó is)
30. = 43. vízszintes
35. Nagyon sír
36. Minden — arameusul (... bász)
39. Az USA természeti kincsekben dús állama
41. Vissza: hamis
44. Az állati villamosság olasz kutatójának magyar kezdőbetűi
48. Vissza: lé — németül
50. Hitegetés
54. Egyes helyeken a köszvény kiváló gyógyszere
56. Európai nemzet
58. Lánynév (vissza: török név)
59. A legnagyobb kártya (képző is)
60. = 22. vízszintes
63. Némely karosszéria
64. Ritkább formája a Mariskának
65. Kicsinyítő képző
67. Állat fekvőhelye
69. A teljes abc egymást előző betűi
72. Duncan óriási jelentőségű találmánya 1807-ben
74. Hangszer (neve a francia „haut bois''-ból jön)
76. Az első nő
79. Vissza: üzletkötés
80. Felesége sóvá vált (idegenesen)
81. Vonatkozó névmás (barát — franciául)
83. Híres művészettörténész kezdőbetűi
85. Török kikötőváros a Feketetenger partján
87. Igeképző (vissza: te meg ő)
88. Vissza: híres athénei csarnok, melyről bölcseleti irányt neveztek el
91. Híres jóshely fátylának jelzője
92. E nép egy törzse a honfoglaló magyarokhoz társult
95. Normandiai város
98. Torkig lesz vele
99. Híres francia hit- és erkölcstudó (1625—1695) kezdőbetűi
101. Lövés — franciául (...annus)
102. Szellemi munkás
103. Erősít
104. Bababél
105. I. M. S.
107. Vissza: 3.14159
108. Csont — latinul (vissza: ásvány)
109. Főnévképző (vissza: tantál vegyjele)
110. Paripa
113. Névelő

E REJTVÉNY KEZDŐBETŰI:

Pierre Nicole
Galvani Lajos
Lyka Károly
Tompa Mihály
Ráskai Lea

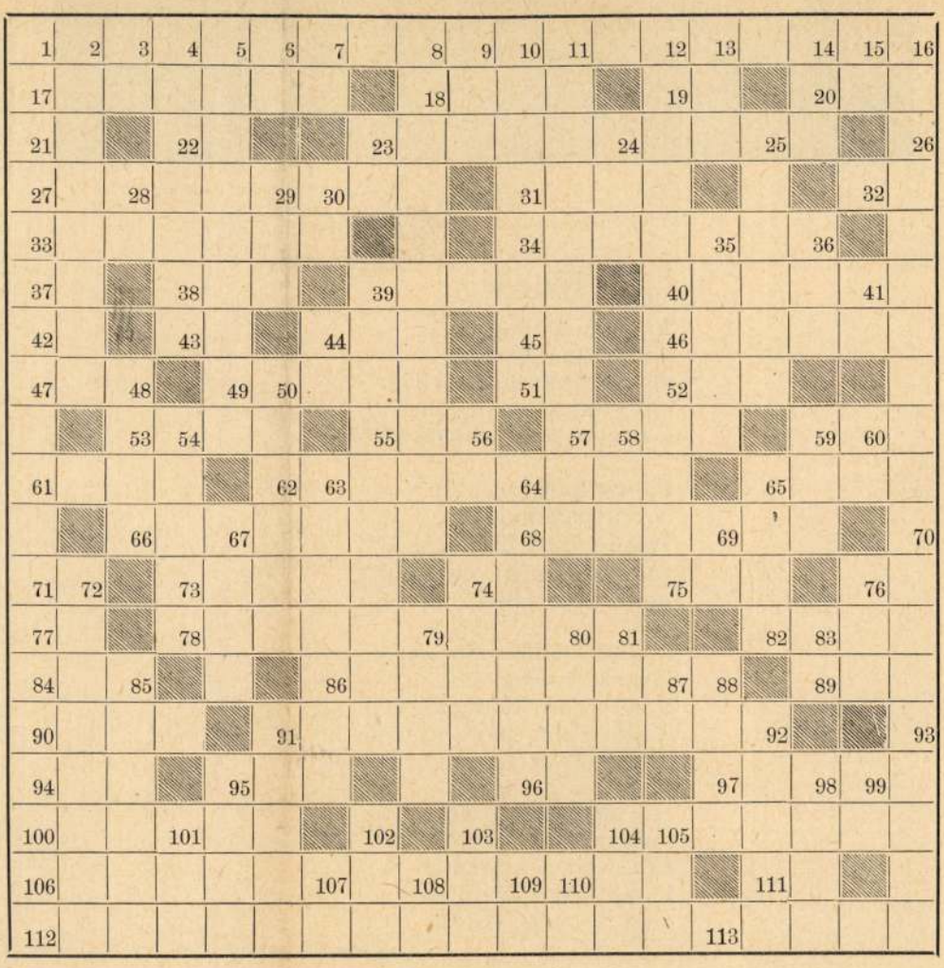

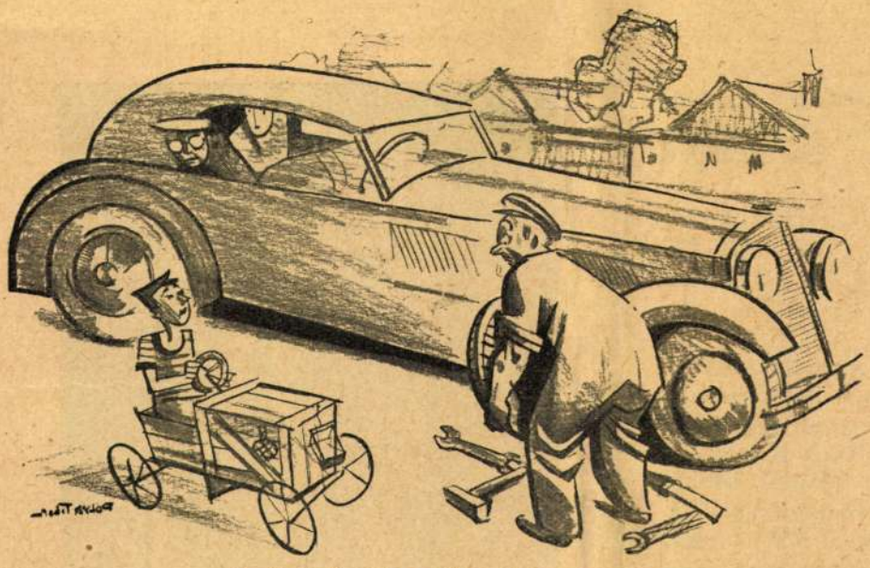

Segíthetek? Pólya Tibor ötlete és rajza

Pólya Tibor meghalt

A világ megint szegényebb lett egy kis fénnyel, derűvel, melegséggel. Ötvenegy éves korában meghalt Pólya Tibor, a legvidámabb magyar festőművész. Rajzai, illusztrációi, festményei, magyar zsánerképei és plakátjai ugyanabból a forrásból: a humornak forró és ősi mélységéből fakadtak. Rendkívül sokoldalú művész volt, de tehetségének kristálylapjairól minden irányban ugyanavval a meleg és vidám fénnyel tükröződött az élet. Kifogyhatatlan ötletgazdagsága, frissesége, bája és előadásának közvetlensége kivételes helyet biztosítottak számára a közönség szívében. Az Uj Idők hasábjain nagyon sok rajza jelent meg, s ezek a finom, mély, pompás technikájú és egyéni mondanivalójú rajzok jellemző darabjai voltak művészetének. Emberi és művészi portréjára ugyanazok a vonások jellemzőek: báj és ötletesség, elmélyedés és játékosság. Halálával egy gazdag tehetségű, mélyen és őszintén magyar művésszel lettünk szegényebbek.

A modern arcképfestő dilemmája: A megrendelő arra kért, igazítsam ki arcképén a száját. Vajjon hol a szája? Pólya Tibor ötlete és rajza

Kötőde

— Elbeszélés —

Írta: **Babay József**

I.

Voltakép ott kezdődött a dolog, hogy Raáb Klára, a közjegyző úr leánya imételten megnyírta kivárosunk parkjának díszbokrait. Ez a pompás park a város közepén terült el, — ott „terül" el ma is, — körülzárja a várkastélyszerű ártézi fürdőt, négy nagy rózsalugas pompázik benne és tele van gyönyörű díszbokrokkal. Raáb Klára megkaparintotta Suhajda városi kertész úr hatalmas ollóját s az ártézi fürdő háta mögött lévő tűlevelű sűrű bokrokat saját tetszése szerint nyírta át... Az egyikből kontyos öregasszonyt alakított az olló, a másikból karosszéket... Mikor kitudódott a dolog, Raáb közjegyző úr copfjánál fogva bevitte Klárát az irodába és hosszas, atyai cibálás után így szólt hozzá:

— Klára, a mai naptól kezdve megvonom a zsebpénzedet.

Óriási volt ez a büntetés.

Klári napi zsebpénze nem kevesebb, mint húsz krajcárt tett ki, — a mai, elszegényedett idők valutaszámításai szerint negyven egész fillért, — tehát olyan összeget, amelyből a tiltott cigaretták, a cukrok, a vitézkötések s a csujzligummik árát fedezhettük... Napi negyven fillér, helyesebben húsz krajcár egy hónap alatt hat forintra, vagyis tizenkét pengőre hatalmasodik — ragyogó pénzmennyiség négy jópajtás kezében...

Mert négyen valának együtt a hívek: Klára, Tarnay Edith, a patikusék copfosa, Berkes Bandi és alacsonyságom. Mind a négyen úgy tíz esztendők határán, de leleményességben és némi haszontalanságban húsz év körül járhattunk.

A zsebpénzelvonási csapás után komor arccal jelent meg közöttünk Klára. Villogott nagy, feketé szeme és kőkemény, sűrűn verekedő kis ökle felemelkedvén, kijelentette:

— Megbosszulom magam az egész felnőtt világon!

— No-no-no — dadogta Berkes Bandi, — ki-kissé ne-ne-nehéz f... f... feladat-dat lesz.

— Kötődét nyitunk és annyi pénzt keresünk, amennyit akarunk! Értitek?

Összenéztünk. Tarnay Edith, — ő képviselte közöttünk az üzleti szellemet, — felujjongott.

— Pompás! Meggazdagszunk. Bár, — s itt egy kissé elszomoro-

Uj Idők 1937. Dec. 12 (52. sz.)

Csak úgy szikrázik pompás, egészséges fogsora, amint nevet. Éva felugrik, ijedten, zavarodottan, mintha rajtakapták volna valamin. Mintha hideg légáramlat jött volna a szobába.

És mégis, úgy csókolja Tibor arcát, száját, annyi szenvedélyes örömmel, mint aki alig várta, hogy jöjjön, mint aki nagyon boldog, hogy eljött.

... Hiszen Apa mosolyogva nézi őket...

•

Még ezen az utolsó estén sem maradhat otthon az ember, — Éva sóhajtva adja meg magát sorsának, de belátja, hogy Tibornak most az egyszer igaza van. A Kegyelmes Mamához bridge-vendégek jönnek és ilyenkor nem lehet visszavonulni, lefeküdni, sokkal egyszerűbb valamilyen kifogással elmenni hazulról. Otthon maradni azonban a legkevésbbé lehet — ezek a dermesztő bridge-esték is hozzátartoznak Éva házaséletének kisebb megpróbáltatásaihoz.

Milyen jó volna ágyba bújni és kissé rendbeszedni a gondolatait, — annyi mindent felkavart benne ez a mai délután, Apánál. Milyen jó volna ma egyedül maradni, sok mindent átgondolni, amit ez a mai délután ébresztett fel benne: multat, jelent, jövőt. Kivezető utat keresni a fojtogató falak közül, amelyek ott meredeznek körülötte, mintha zsákutcába jutott volna, — így nem maradhat.

De ma megint csak sóhajtania lehet, legyinteni egyet és a megoldást elhalasztani egy bizonytalan jövőre, — Mamánál bridge-estély van... meneküljön, aki tud.

Kis reménykedő fellélegzés: a mulatóhelyen, szokott sarokpáholyában ma nem várja őket báró Szenttamássy. Tibor megérti a néma kérdést.

— Elfelejtettem mondani, hogy Tommy kézcsókját küldi és bocsánatot kér, hogy nem búcsúzhatott el tőled. Annyi dolga volt.

— Elutazott?

— Igen. Franciaországba.

— Franciaországba... — Évának minden erejére szüksége van, hogy hangja ne remegjen meg a felforró haragtól. Franciaországba? Más szóval: Párizsba.

— Az új keletafrikai repülőútját ment előkészíteni. Újév után indul... nagy vadászexpedició lesz, sok előkészülettel jár... egy évig marad a dzsungelben...

— Egy évig... — Évának most a váratlan öröm kis rebbenését kell elfojtania hangjában. —

— Hogy irígylem... — Tibor szürke szemei elmélyülnek, egyszerre olyan zöldek, mint a tenger messzeségei, amelyek felé most a gondolatai szállnak.

Kis sóhaj, — whisky-poharát Évához koccintja.

— No... cheerio!...

Enyhe, derűs, jóérzés bizsereg fel Évában... egy árnnyal kevesebb lesz az életében: Szenttamássy hosszú időre eltűnik. Lám, minden probléma megoldódik önmagától, a négy meredek falból egy már leomlott. Kezét Tibor kezére teszi és halkan, simogatóan mondja:

— Darling... még mi is elmehetünk nagyobb repülőútra... talán a nyáron...

Tibor, mintha nagyon messze volna mindentől, megrezzen: tessék?...

Éva visszahúzza kezét és elhallgat. Tudja, ilyen

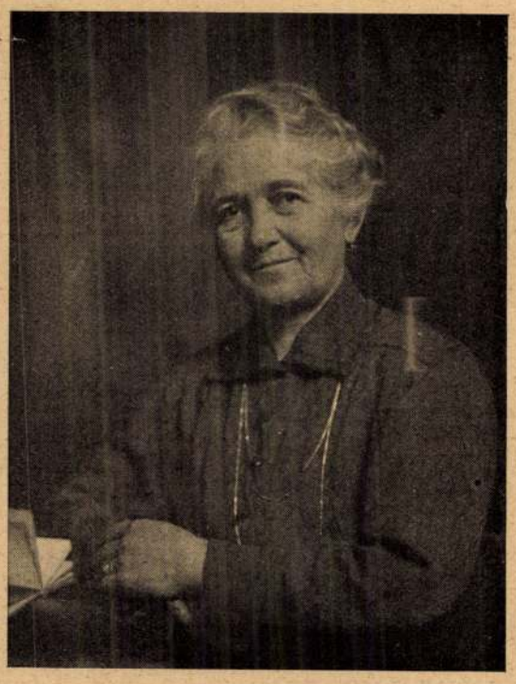

Meghalt Ady Lőrincné, a nagy költő, Ady Endre édesanyja

pillanatokban magára kell hagyni Tibort, — most tengerek és dzsungelek felett repül, izgalmas kalandok kisértik, meg kell várni, amíg visszatalál. Fődolog, hogy Szenttamássy nincs itt és nem is lesz itt egy évig... ki tudja, mi történhetik vele az őserdőkben. Éva nem is sejti talán, hogy most valakinek a halálát kívánja...

Egyszerre mintha felszakadna és lassan szikkadoznék benne, valami nehéz, sötét köd. És mint az Opera színpadán, tündérbalettnél, a felhúzódó szürke fátyolfüggöny helyére a rózsaszín tüllfátyol, úgy ereszkedik le rá a hirtelen optimizmus, az enyhe kis alkoholmámor könnyű köde... — lassan minden rendbejön, igen, túlságosan ideges volt ma délután... a sok eső, a búcsúzás Apától, az utazási láz... nem szabad mindent annyira tragikusan venni... minden rendbejön.

Iszik egy kortyot a szódás whiskyből, hátradől a bársony fotöjben és lenéz a parkettre, amelynek ezüstös kék fénykörében angol keringőt táncol egy artista pár.

Folytatjuk

Velünk a hold

Tüzes sörénnyel baktatunk
feketecsendű hegyek alján,
kísértet minden ablakunk:
hogy keskeny fényük lidércbarnán,
vak erdők tövén imbolyogva,
belékarol a völgytorokba
s riogat alvó árnyakat...
Cammogunk tar sziklák alatt,
barlang s havas mezők alatt,
zengő, sebes erek felett,
alvó tornyok s tetők felett:
mint mászó, szikrás szörnyeteg...
Gyanták illatától részeg
csúcsok ívén a hold. Aranyból.
Fenyők felett kék csenddé szeg
egy ég-karéjt — s velünk barangol...

DUDÁS KÁLMÁN

mert azt elfújta volna a szél s így nem is mehetett úgy utána.

Nem mintha Csöppségnek kedve lett volna visszafordulni, bizonnyal nem, hanem azért beismerte magában, hogy nem hitte volna soha, hogy ilyen rettenetes a vihar. A feje fölött a szél nagy fekete madarakat hajtott kiterjesztett szárnyakkal, mintha teljesen széttépte volna. Eleinte azt hitte, hogy sohasem látott olyan rémes dolgot, míg végre tisztába jött, hogy azok csak szalmacsomók, melyeket a szél valamely tetőből szakított ki.

Hacsak egy lépést tett a szél ellenében, akkor az, mint egy ágaskodó paripa, útját állta és le akarta dobni; ha pedig a széllel lépett egyet, akkor össze kellett görbülnie behajtott térddel, nehogy elessék.

Annyira kifáradt ebben a küzdelemben, mintha egy nagy szekeret vonszolt volna maga után.

A szél északról fújt és fagyasztóan hideg volt. Annyira erős és metsző volt, hogy szinte átfúrta a báránybőrt és a ruhát s csaknem a velőkig hatolt. Világosan érezte, hogy lábujjai megmerevednek a patkós czipőjében, és hogy újjait nem tudja mozgatni a gyapjú keztyűben és hogy a füle is ég a fejkendő alatt.

De azért csak ment mindig előre, míg csak ki nem ért a nagy patakhoz. Itt a földmélyedésben megállt és várt a többiekre.

De mielőtt megérkeztek volna, elibök ment.

— Mégis csak jobb volna, ha hazamennénk, — mondta. — Lehetetlen ilyen időben Nygardba jutni.

Azonban anyja és kis öccse haragosak voltak és azt mondták, hogy őket bizony ilyen apró lányka nem fogja kormányozni, mikor menjenek előre és mikor forduljanak vissza.

— Nem bizony — szólt az anya — hanem most már elmégysz az ünnepi ebédre, ha már olyan nagy kedved van.

— Bizony, olyan vihart fogsz átszenvedni, hogy jó darabig megemlegeted — tette hozzá a fiúcska.

Erre az anya és fia elindultak s Csöppség is utánuk ballagott, a hogyan tudott.

Midőn Uvgard közelébe értek, találkoztak Vándor Örzsével és Koldus Jánossal. Ezek ketten nap-nap mellett kószálnak a vidéken és mindenféle időjáráshoz hozzászoktak. Most kezükből szócsövet formáltak és odakiáltották a kis csapatnak, hogy az Isten szerelméért menjenek haza, mert a tó mentén olyan hideg van, hogy halálra fagynak.

Az anya és a fiúcska azonban csak tovább mentek, mert még mindig haragudtak Csöppségre és azt akarták, hogy igazán belássa, milyen kegyetlen az idő.

Eközben találkoztak Falla Erik lovával, a mint üres szánkóval koczogott utánok.

Ugyanis gazdájának a kalapját elfújta a szél, s míg az a kalap után szaladt árkon-bokron át, a paripa megúnta az álldogálást a hidegben és hazafelé indult.

Az anya és a fiúcska még ezen sem csodálkoztak, hanem csak mentek tovább.

Így vergődtek előre, míg fölértek a Broby-hegy tetejére. Itt egy nagy csapat emberrel találkoztak, lovakkal és szánkókkal, a melyek ott álltak és nem tudtak tovább menni. A nagy fenyő-szálfákat, melyeket már messze vidékről megláthattak, a vihar kidöntötte és az úton hevertek, Gullasa Jan és Kringasa Britta, kik ma akartak lent a templomban egybekelni, most itt álldogáltak. Ott volt még az öreg Jansa Jan Gullasából és Britta nagyanyja Kringasából, a szomszédok, rokonok, a Ferkó muzsikus és még sokan mások, az egész nászkiséret, de nem mehettek tovább. Mondogatták, hogy már két ízben elállták az útjokat a ledöntött fatörzsek, de mindannyiszor elhordták, ezekkel azonban most nem boldogulnak. Az öreg nagyapa Gullasából körüljárta és pálinkával kínálta az álldogálókat. A menyasszony pedig kiszállt a szánkóból és úgy sirdogált, hogy ilyen kellemetlen nászútja van. A szél pedig leszaggatta ruhájáról a piros tüllrózsákat és a zöld leveleket, úgy hogy az emberek, a kik aznap arra jártak, azt gondolták, hogy a vihar ráakadt a mesebeli tüskerózsára és annak a virágait és leveleit tépdeste szét és szórta el a mezőn meg az útszélen.

Az anya és a kis fiú nem álltak meg azért, mert a fenyőtörzsek az útban hevertek, hanem átmásztak és tovább mentek.

Gondoljátok csak, eljutottak egészen a keresztútig, a Broby melletti vendéglőig.

Ott bent ült Samzelins őrnagyné, a ki két lóval jött és fedett szánkója volt. Most gondolták csak igazán, hogy mily rosz az idő, midőn látták, hogy az őrnagyné is födél alá sietett, pedig az ugyan nem szokott megijedni. Az őrnagyné öklével fenyegette őket a félszerből és olyan hangosan kiáltott, hogy a nagy viharzúgás közepett is meghallották: «Menj haza, Mari! Aligha juthatsz előre a gyermekeiddel, mert olyan az idő, hogy én is ide a félszerbe menekültem.»

De az anya és a fiúcska úgy vélték, hogy nem árt, ha Csöppség még vagy egy óráig küzködik a viharral.

Midőn a hídhoz értek, mely egy keskeny ösvény fölött visz át Felső és Alsó-Löve között akkor ugyancsak a karfához kellett lapúlniok. A szél oly irtózatosan fújt, hogy bizonnyal a mélységbe ragadta volna őket, ha egy kicsit szabadabban mennek.

A fele útján voltak, a midőn elhagyták a hidat. Csöppség már-már remélte, hogy mégis csak eljutnak a karácsonyi lakomára.

Alighogy ezt gondolta, egy újabb baj érte őket. A hegyen olyan hideg volt, hogy a fiúcska majdnem megfagyott. Olyan volt mint a jégcsap. Egyszerre csak leesett az útra és nem tudott tovább menni. Az anya az ölébe kapta és beszaladt vele a legközelebbi kunyhóba.

Csöppség nagyon megijedt és szinte magánkívül követte anyját a házikóba. Mert ha most az öccse halálra fagyott, az egyedül az ő hibája. Az anyja mindenesetre hazament volna vele, ha ő nem lett volna ott.

A kunyhó lakói, a hová kerültek, bámulatos kedves és tiszta nép volt. Azonnal azt mondták, hogy addig el ne menjenek, míg a vihar el nem áll egy kicsit. És adjanak hálát az úrnak, hogy betértek hozzájuk, mert ha még tovább mennek a papi földeken át, hát bizony mind a hárman megfagynak.

Úgy látszik az anya is örült, hogy tető alá juthatott. Olyan megelégedett volt, és nem is gondolt arra, hogy most néki lent Nygardban tulajdonképen nyársat kellene forgatni, és a zsírt lefölözni a nagy húsos fazekakról.

Midőn a házinép kellőképen kifejezését adta örömének, hogy ott maradnak, csak akkor jutott eszükbe megkérdezni, hogy miért is indultak ők el ebben a nagy viharban? Talán a templomba akartak menni?

Erre az anya elmesélte, kogy ők Jansas Péterhez indultak Nygardba. Ez az ő sógora és épen olyan gazdag, mint a milyen szegény az ő ura volt. Minden karácsonykor ünnepi lakomát ad, s így ő mint sógornője, természetesen szivesen látott vendég. Bizony, mikor elindultak, nem gondolták, hogy ilyen gonosz az idő, mert ez az egyetlen lakoma, a miben évenként résztvehetnek.

A kunyhó lakói nagyon sajnálkoztak, midőn ezt hallották. Kár szegény asszonyért, hogy nem juthat el Jansas Péter lakomájára, a hol minden nagyszerű lehet. De hát ilyen viharba még egyszer kimenni annyi volna, mint az életét koczkáztatni.

Az anya is helyeslően bólintott és úgy látszott mintha nem is esnék nehezére itt üldögélni ezeknél a szegény embereknél.

— Ha a gyerekek nem volnának magával — mondták a kunyhóbeliek — talán mégis le tudna jutni.

Az anya ezt is helyeselte. Bizonyára elmehetne a lakomára, ha a gyerekek nem volnának vele. De ez ilyen időben velök kivihetetlen.

Mindannyian megegyeztek, hogy a dolgon már sehogysem lehet segíteni. Nagyon sajnálták a szegény asszonyt. Mert világosan látták, mennyire szomorú.

Egyszer csak a háziasszony egyet gondolt és földerült az arcza. «Édes Istenem! — mondotta. — «Hagyja csak nálunk a gyermekeket, ha el akar menni.»

Ennek mindannyian megörültek, a két aszszony is, meg a gazda. Csodálkoztak, hogy ezt előbb ki nem találták.

Az anya eleinte szabadkozott, de végre is megadta magát. Megegyeztek abban, hogy a gyerekek itt maradnak egész nap, sőt éjszakára is és majd másnap az anyjuk visszatérve, bejön értük.

Az anya elment, Csöppség meg ottmaradt.

Most már belátta, hogy mindennek vége, hogy eljuthasson az ünnepi lakomára. Nem sokat ért volna, ha azt mondja, hogy ő is az anyjával akar menni, mert a háziak oly barátságosak voltak, hogy úgy sem engedték volna. Az meg megint nem lehetséges, hogy az öccsével ketten induljanak el.

A kunyhóbeliek ugyan mindenfélét szóltak hozzá, hogy fölvidámítsák, de ő egy szót sem tudott válaszolni. Egyszerűen hátat fordított és oda állt az ablakhoz és nézte a két nagy nyírfát, melyek a viharban ide-oda hajlongtak.

A mint így álldogált, annyi kívánsága támadt. A többek között azt kívánta, hogy vajha a vihar megragadná ezt a kunyhót és földöntené, hogy ők kiszabadulhatnának belőle.

Im azonban . . . Egyszerre valami csodálatosat látott! Mialatt ott álldogált és nézegette a nyírfákat, úgy vette észre, hogy azok perczről-perczre kevésbé himbálódznak. Azt is észrevette, hogy a zúgás és morajlás, mely a vihart kisérte, szintén alább hagyott és a levegőben sem keringenek szalma, meg forgácsdarabkák.

Eleinte azt hitte, hogy nem jól lát, mert olyan csendes lett minden, hogy a nyírfák legvékonyabb ágai sem rezzentek meg.

A kunyhóbeliek ott üldögéltek és a fiúcskával játszadoztak s így mitsem vehettek észre, míg csak Csöppség oda nem szólt, hogy megszünt a vihar.

Nagyon elcsodálkoztak és sajnálták, hogy miért nem szünt meg előbb, legalább a gyermekek is elmehettek volna a karácsonyi lakomára. Bizony nem nagy örömük lesz, ha egész nap náluk üldögélnek, az magától érthető.

Erre Csöppség azt mondta, ha megengednék, úgy magával vinné kis öccsét és elmennének együtt Nygardba. Szép egyenes országút vezet odáig, azt ő jól ismeri és fényes nappal semmi baj nem érheti őket.

A kunyhóbeliek — mint tudjuk — nagyon kedves emberek voltak. Nem akartak senkinek sem szomorúságot okozni s így útnak engedték Csöppséget öccsével együtt.

Eleinte minden jól ment. Az idő szép és csendes volt és így könnyen haladtak, mivel senki nem volt, a ki Csöppségnek azt parancsolta volna, hogy üljön csendesen, vagy forduljon vissza, midőn ő előre akart menni.

Egyszer csak olyasmi történt, a mi ugyancsak nyugtalanná tette. Úgy tetszett neki, mintha a nap nagyon is gyorsan szállt volna le a déli égbolton. Ugyan nem tudta, hogy hány óra van, de elgondolta, hátha olyan későre jár, hogy Nygardban már az asztalhoz ültek. Pedig még egy egész mérföldnyi út van előttük. Elgondolta, hogy ha későn érkeznek meg, nem találnak mást, mint üres tálakat és lerágott csontokat!

A kis öccse alig volt hét éves. Nem is tudott oly gyorsan menni. Fáradt és kedvetlen volt mindazok után, a miket egész napon elszenvedett.

Midőn az útkanyarulatnál a Hedeby-hegy alatt Csöppség megállott és lenézett a Lőv-tóra, látta, hogy újonnan fagyott kemény, ragyogó jég borítja.

Megkérdezte öccsét, hogy emlékszik-e arra az estére, midőn egyszer az anyja hazajött és azt mondta, hogy Lőv be van fagyva. Anya annyira csodálkozott, hogy a tó már karácsony előtt befagyott s egész este csak erről beszélt. «Igen, karácsony estéje előtt volt,» mondta a fiúcska. Biztosan tudja.

— Akkor már négy napja, hogy így van» — szólt Csöppség. — Azt hiszem, van olyan erős, hogy minket megtartson.

Ez a fiúcskába is új életet öntött, midőn megértette, hogy a nénje a tavon szándékozik átkelni.

— Majd egészen le Nygardig elsikálkozunk! — kiáltott föl.

— Természetesen ez jobb — mondta Csöppség — hogy ezt az utat választjuk, mert Nygard a tó mellett fekszik.

Ő ugyan még habozott, de most az öccse volt az, a ki siettette. Hallani sem akart az országútról. Rögtön le akart a tóhoz szaladni.

— Anyának majd azt mondod, hogy te voltál az, a ki így akarta, — mondotta Csöppség — mert rád nem haragszik meg.

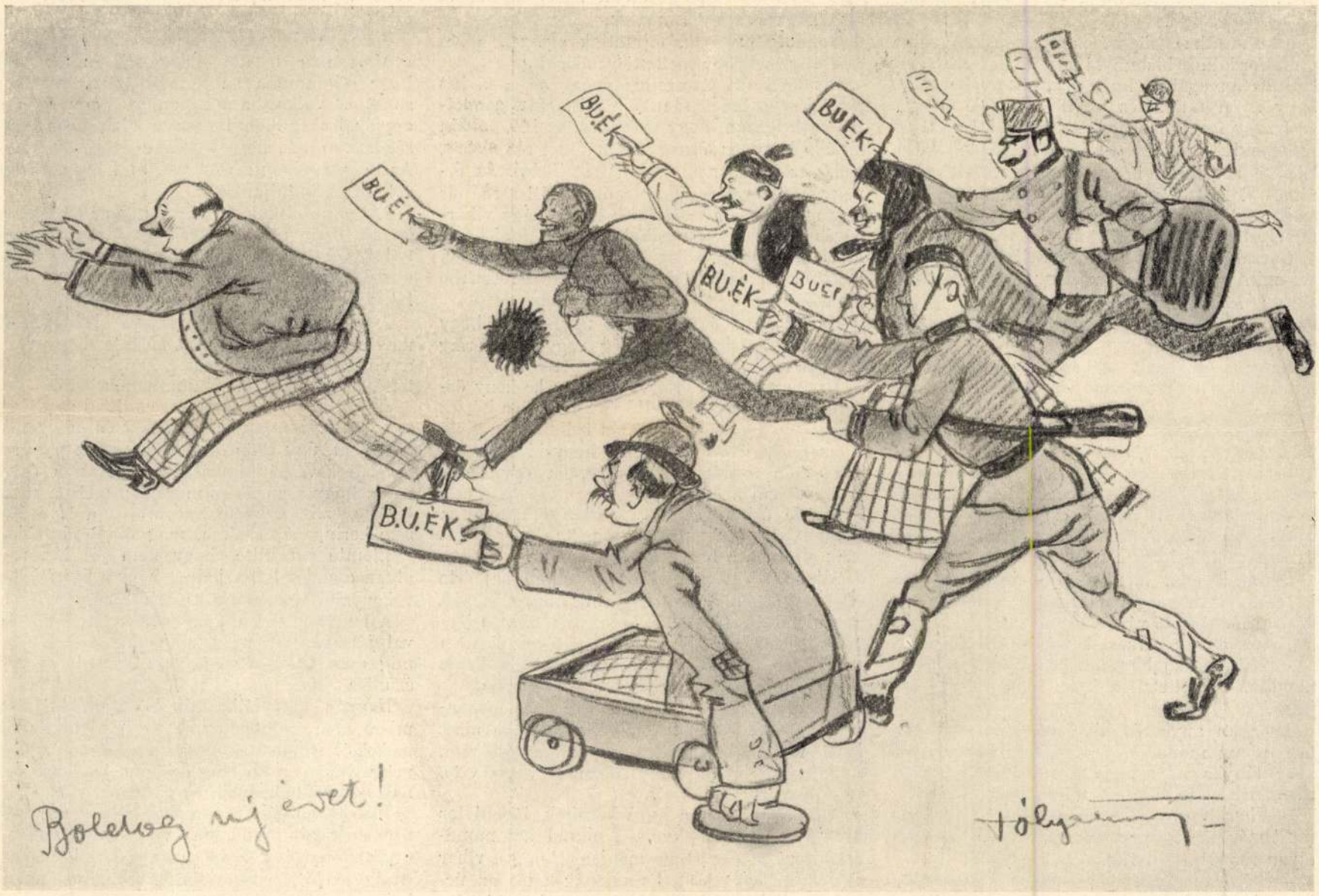

BOLDOG ÚJ ÉVET. — Pólya Tibor rajza.

LILJECRONA OTTHONA.

Regény.

Irta *Lagerlöf Selma.* — Svéd eredetiből fordította *L. B.*

A vihar.

Karácsony másodnapján 1800-ban iszonyú vihar söpört végig Lövsjö tartomány fölött Värmlandban, úgy, hogy csak Isten volt irgalmas az élőkhöz. Az emberek azt hitték, hogy majd mindent kiszaggat a földből és mindent könyörtelenül elsöpör.

Senki sem akad, a ki mondhatná, hogy volt még valaha azelőtt, vagy azután ilyen nagy vihar, különösen nem akad az öreg lövsjöbeliek közül, a kik sokat hallottak erről gyermekkorukban, hogy e viharnak még sohasem volt párja.

Még ma is elszámlálják azokat a kerítéseket, a melyeket a vihar kidöntött, a szalmatetőket, a melyeket széthordott és a tehénistállókat, a melyeket összedöntött; úgy hogy a szegény állatok több napon át a gerendák alatt eltemetve feküdtek. És meg tudják mutatni azokat a helyeket, hol a tűz kitört, de a vihar miatt nem fojthatták el, úgy, hogy az egész falu leégett. És mindannyian a dombokra és magaslatokra menekültek, hol a fák egymásután hullottak le, úgy hogy e napon mindenüktől megfosztotta őket a vihar.

Tudjuk, hogy mondják: rosz szél fú, aligha hoz valami jót; de nem mondták ezt a karácsonyi viharra, mely szemük-láttára hozta az egyik szerencsétlenséget a másik után.

A legkevésbé gondolta az ottani szénégetőtelep «csöppsége», hogy a vihar valami jót hoz majd számára.

Karácsony másodnapján ott állott az erdőszélén és nézett a völgybe, melyet füst borított be és a vihar hóval kevert hamút hordott széjjel.

Soha, mióta él, pedig már betöltötte a tizenharmadik évet és most lépett a tizennegyedikbe, ilyesmit nem tapasztalt. Máskülönben mindig kedélyes volt, jó és rosz napokban, de ez már több volt, mint a mennyit elviselhetett.

Bizony közel volt ahhoz, hogy könny csorduljon ki nagy, ragyogó szemeiből és végigfolyjon sovány, sápadt arczocskáján.

A csöpp lányka kiállt az erdőszélére, mintha vizsgálná, mit is jelentsen ez a vihar; a szél pedig belekapott fejkendőjébe és megfogta rövid bárányprémes ködmönkéjét, majd neki állott háziszövésű szoknyájának és oly szorosan fújta a lábához, hogy majdnem elesett.

Nem volt egyedül, mert anyja és kis öccse is elkisérték. Mindketten úgy voltak öltözve, mint Csöppség, rövid, fehér bárányból ködmönben és fekete háziszövésű szoknyában. Ugyanis a Csöppség mindig az anyja ruháját örökölte, a kis fiú pedig azt a hugától kapta. Ők azonban, bár egyformán meleg ruhájuk volt, mégsem mentek ki az erdőből, hanem szélvédte helyen álltak.

Az anyának és a fiúcskának ép olyan sovány, szenvedő arczuk volt, mint a Csöppségnek és ép olyan tiszta s okos szemük s mindketten ugyanazt gondolták, a mit ő: hogy bizony nagy szerencsétlenség ez a vihar s annyira elszomorodtak ezen, hogy sírni szerettek volna. De korántsem voltak annyira elkeseredve, mint Csöppség.

Ott állott a dombtetején Bäckgard fölött és így beláthatta az egész utat, a mint széles ivekben kanyarog le egészen a bróí templomig. És látta, a mint a parasztok elindultak az istentiszteletre, de azután visszafordultak és hazafelé mentek. Ezt látva megértette, hogy nekik is lehetetlen lesz a két mértföldnyire eső Nygardba menni, a hol az ünnepi ebédet szerették volna elkölteni.

Bizony csak a bárányból keztyű miatt nem tudta ökölbe szorítani a kezét, midőn ezt belátta.

Csak ne lett volna olyan csend az erdőben, a hol laktak! Legalább megtudták volna, hogy milyen idő volt, mielőtt ide az erdő végére jöttek! Akkor dehogy indulnak útnak és az jobb is lett volna.

Mert az bizony nem olyan bosszantó, ha nem mernek, mint most visszatérni és nem odamenni, a hová akartak volna.

Bizony ő egész évben nem mehetett sehová és mindig karácsony másodnapjára gondolt, a mikor majd Nygardba mehetnek. Ebben a pillanatban szinte maga előtt látta a párolgó nagy tálakat, a hosszú asztalt, a lecsüngő hosszú terítővel és a nagy halom fánkot. Hányszor nem mondogatták egymásnak, ő meg a kis öccse, midőn anyjuk kevesebbet adott ebédre: «Majd elmegyünk ünnepkor a bácsikához, Nygardba és ott tele esszük magunkat!»

Elgondolta, hogy most ott bent édes levest főztek mazsolával, hogy tejes rizskása is van, meg sütemény, mennyi befőtt, kávé, vajas torta és hogy most ő mindezekben nem részesedik.

Annyira dühös volt, hogy azt kivánta, vajha találna valamit, a min bosszúját kitölthetné. Azt gondolta magában, hogyha ezen viharnak esze lett volna, akkor nem jött volna épen ezen a napon. Hiszen ma ünnep van s így nem kell a szélmalmokat mozgásba hozni; azután meg tél van, nem kell hát a tavon a vitorlákat duzzasztani; hanem nyugton maradhatott volna. De mit használ a viharral vitatkozni.

A legveszélyesebb utak egyike volt az, a mely előttük állott; le a Brobynál Helgesäter mellett a templom felé és aztán át a nagykiterjedésű papi földeken, a hol az út, — lévén a vidék kopár, — pusztaságon visz keresztül. Ha eddig eljutnak s ha keresztülvergődnek a Hedeby dombokig, akkor már nincs baj, mert innen az út erdőn keresztül vezet.

Az nem is látszott olyan messze. Úgy gondolta, hogy legalább megpróbálhatnák. Rosszabbúl aligha fog menni, mint most.

Mégis örült, hogy az anyja oly sokáig gondolkodott, mitévő is legyen. Hátha mégis arra határozza el magát, hogy tovább mennek. Azonban észrevette, hogy az anya megfordul és visszakészül az erdőbe, az öccse persze utána.

Erre Csöppség ellenkező irányban lefelé indult a hegyről. Eleinte csak lassan, de azután mindig gyorsabban, ugyanis a szél hátulról fújt és annyira űzte, hogy néha ugrania is kellett. Óvakodott azonban hátranézni, mert gondolta, hogy úgy az anya, mint az öccse bizonyára jelt adnak a visszatérésre. A felől is bizonyos volt, hogy kiabálnak utána, de arra nem is hederített, mert már belekerült a viharba, s oly zúgás, mennydörgés volt mindenfelé, hogy nem is hallhatta meg.

Nem volt valószinű, hogy utólérik, mert az anyának még a fiúcskát is kézen kellett vezetnie,

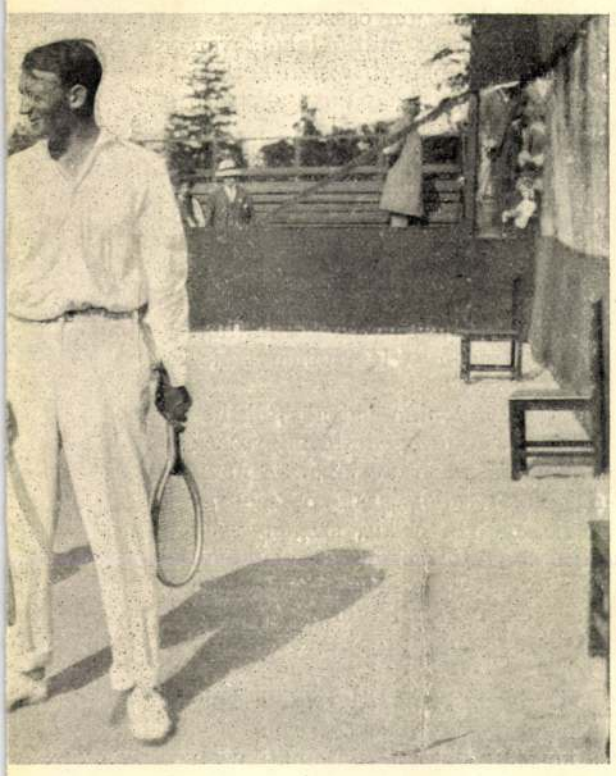

N (II. DÍJ) ÉS WINSLOW (I. DÍJ) DÉLAFRIKÁBÓL.

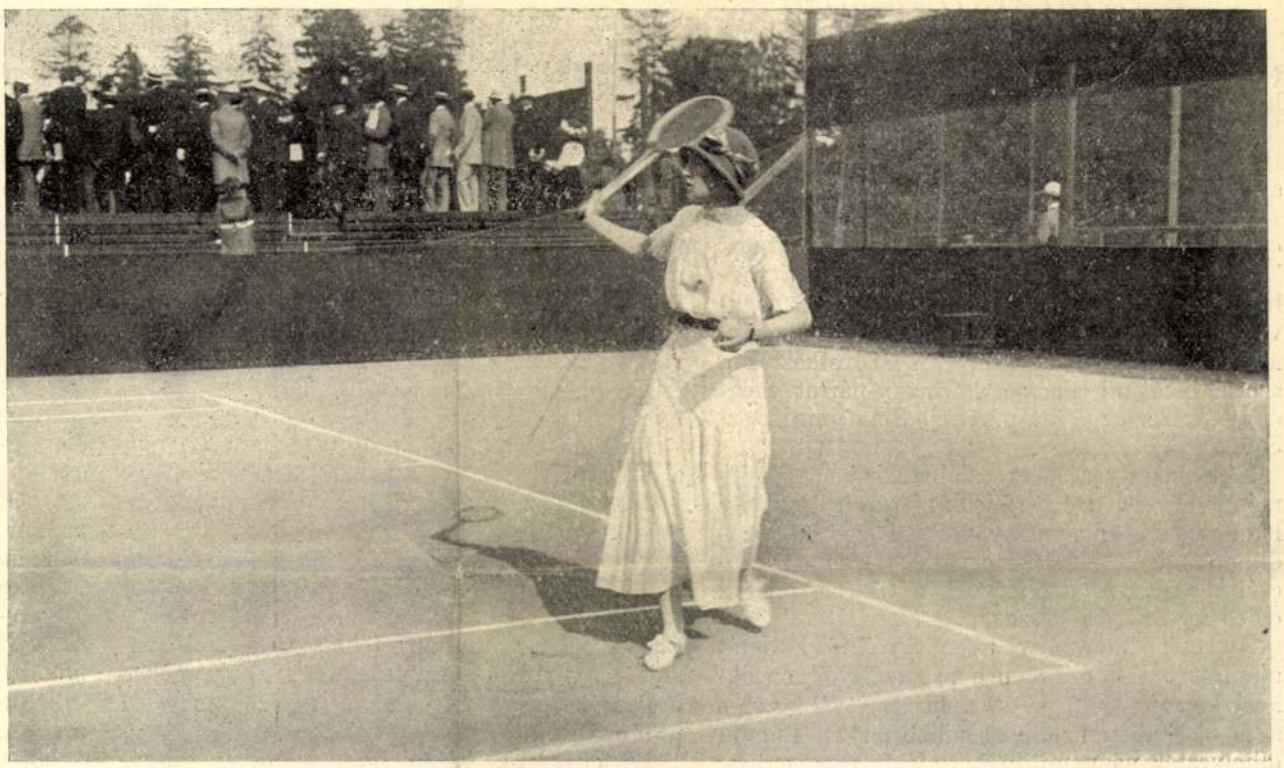

A NŐI EGYES TENNISVERSENY VILÁGBAJNOKA, BROQUEDIS KISASSZONY (FRANCZIAORSZÁGBÓL).

ÁGÁT NYERT SVÉD CSAPAT.

AZ OLYMPIÁSZRA KÜLDÖTT MAGYAR VÁLOGATOTT FOOTBALL-CSAPAT.

ET AZ ANGOL KAPUS KIFUTÁSSAL VÉD.

A SVÉD TRÓNÖRÖKÖS BESZÉLGET A MAGYAR FOOTBALL-CSAPAT TAGJAIVAL.

OLYMPIÁSZ.

A SVÉD HADIHAJÓ.

Svédország nemcsak a mostani olimpiai játékok miatt érdekes témája a lapoknak, hanem belső viszonyai miatt is, melyet figyelemmel kisér a külföld, mert olyan fontos politikai események forgatagában áll, mely ritka a nemzetek történetében.

A múlt év szeptemberében kapta meg az ország a titkos választói jogot. Azelőtt tiz, most hatven-hetven szocziálista képviselő ül a parlamentben. A liberálisokkal együtt száznegyven mandátum van a közös erő birtokában. Miután a liberálisok szorosan szövetkeztek a szocziálistákkal, hogy a kormány-pártot megdöntsék. Az egyesült párt feje Staaf miniszterelnök.

Ez a megegyezés a szocziálistákkal sok engedményt követelt a liberálisok részéről. Egyik ily legfontosabb engedmény volt az első svéd hadihajó felépítésének meggátlása s minden e czélra előjegyzett költségnek a törlése, mit az előző kormány megszavaztatott.

Az előző kormány tizenöt millió koronát ajánlott fel e czélra s e propozicziót az akkori kormány elfogadta, a király jóváhagyta s a nép szivesen fizette az újabb terhet. Rögtön elhelyeztek négy millió koronát arra a czélra, hogy megkezdhessék az ágyuk építését, melyek a legnagyobb svéd ágyugyárban lettek megrendelve.

De most, hogy a liberális kormány fórumon maradhasson, kénytelen volt teljesiteni a támogató többség a szocziálisták követeléseit s elhatározták, hogy a hadihajó nem lesz felépítve s az ágyukat lerendelték.

Ez a bejelentés nélküli hirtelen változás egy nagynak látott czél előtt a svédeket annyira meglepte, hogy árulásról beszéltek.

A ki a svéd népet ismeri, tudja, milyen lassú, meggondolt elhatározásában, következetes tetteiben s ha már egy czélt tüzött ki maga elé, melyben jövőjének védelmét, biztositékát látta, mily megbotránkozással vette tudomásul ily érdekének a törlését.

A svéd büszke nemzet, ősidőktől fogva szabad nép. Régi időben, mint más nemzet bátorságával, hősiességével küzdötte ki magának jelentőségteljes szerepét. De a történelem nem ismétlődik. Gusztáv Adolf hősiessége ugyanazokkal a hadiszerekkel nem nyerne ma már Lützennél csatát, se pedig XII. Károly Narvánál, hol minden tiz orosz ellen egy svédkatona harczolt győzelemmel. S e vidéken ma is imájába foglalja az orosz paraszt:

— Uram, ments meg minket a svédektől!

De mindez történeti emlék már.

Ma, a mikor különösen Svédországban a technika oly magas nivón áll, egyeteméről kerülnek ki Európa legképzettebb mérnökei; ma a modern korban nem hősiesség, hanem technika által produkálhat erőt, hatalmat egy nemzet. Minden gondolkozó svéd egyszerre érezte ekkor, hogy mint tengeri hatalom át van adva az ellenségnek s kellőképen nem védheti házát, hazáját.

Legtöbb svéd félve kérdezte: mi lesz most, mi lesz ennek a vége?

De nem tartott sokáig a vaczilláló állapot, a nagy ütés, nagy erőt váltott ki a nemzetből.

A svédek megmutatták újra a világhistóriának, hogy megtudnak állni a hatalmak sorában.

Fent egészen északon egy kicsi svéd városból jött az első hang, egy szegény tanitó egy lelkes felhivást bocsájtott ki, egy *Umea Björkqvist*-et: ha a kormány tehetetlen, az ő hozzájárulása nélkül álljanak össze, gyüjtsenek s mutassák meg, mit tud a nemzet magától produkálni.

Ez egyszerű, lelkes hangok, olyan visszhangra találtak a szivekben, a milyenre példa kevés van a nemzetek életében.

E felhivás után tiz hét leforgása alatt tizenöt millió korona, hetenkint egy s egy fél millió korona gyült össze. A ki figyelemmel kisérte e gyüjtést, meglepetve látta az adományok különféle, érdekes arányát. A kinek valamije volt, adott. A tanuló ifjak eladták könyveiket, privát emberek ezer koronáig adtak; nagy kereskedelmi társulatok tiz-százezer koronáig adakoztak e czélra. Mágnások, nemesek antik ékszereiket rakták a haza oltárára, művészek képeiket, szobraikat. Sőt szegény szobalányok, boltiszolgák, kiknek legnagyobb része szocziálista, a maguk kis körében száz, kétszáz koronát gyűjtöttek fillérenkint. Minden embert úgy megkapott, a nagy, nemzeti érzés, adakozási vágy a szent czélra, hogy a tizenöt millión kivül még öt milliót összehozott a *Björkqvist*.

Miután a tizenöt millióval, mely a hajó építésére volt kitüzve be akarták szüntetni a gyüjtést, a nép buzgalma oly nagy volt s tovább is oly lelkesen agitált még fenn a lappok között is, hogy azóta is, ma is naponkint körülbelül hétezer korona jön össze.

Egy nemzet, melynek öt millió lakója van s ilyen munkát tud produkálni, a mai korban példátlanul áll. Az ember fogalmat alkothat magának a nagyszerű lelkesülésről, ha elgondolja, hogy e csekély öt millió lakósnál négy korona esik egy fejre. Összehasonlitva Németország közel ötven millió lakosságával — a hol most légiflottára gyüjtenek nagy arányokban — ott három-négyszáz milliót tenne ki ilyen arányú gyűjtés; míg Magyarország körülbelül tizennyolcz millió lakósánál hetvenkét milliót.

Ebből látható, milyen világeseményt jelent ez.

Francziaországban aeroplánokat akartak hadiczélokra felállítni s a levegőflotta nagyszerű eszméje nem kapta meg a francziákat. A nemzet két millió frankot tudott csak összehozni ugyanilyen czélra, melyre a kis, szegény svéd nép husz milliót gyüjtött össze nagylelküen.

A kormány a gyüjtés kezdetét skeptikusan s nem szivesen nézte. S a mikor még senki se sejtette az eredményt, nevettek s ezt mondták:

— Azt a kis összeget át se veszi a kormány, melyet némely fanatikus összead.

Ma pedig a kormány lassan, diplomatikusan meggyőzette magát az összes svédek a szocziálista s nem szocziálista nép nagylelküségéről, a melyet a nagy nemzeti mozgalom végül egygyé olvasztott.

Már átadták a kormánynak a tizenöt milliót, arra a czélra, melyről lemondtak, még ez évben megkezdik újra az épitést. Mi történik a többi millióval? még nem tudják. Megeshetik, hogy adóvetés kényszere nélkül, a kormány hozzájárulása nélkül, sőt akarata ellenére, tisztán nemzeti adakozásból két hadihajót épit öt millió maroknyi, lelkes nép.

Ezzel a svéd flotta a skandináv népek flottái közt a legerősebb lesz kis népéhez, erejéhez képest, az esetleges ellenségnek kemény faktorral kell megküzdeni benne.

Az északi tenger hajdani urai, az ezer év előtti hős Wikingek utódai, őket jellemző szivósséggal, igyekezettel nem maradnak el a modern nemzetek mögött s mi idegenek meleg lelkesedéssel figyeljük köztük összetartásuknak, hazaszeretetüknek ezt a szép s hatalmas nyilvánulását.

Barabás Atala.

BOROZÁS. — Pólya Tibor rajza.

1

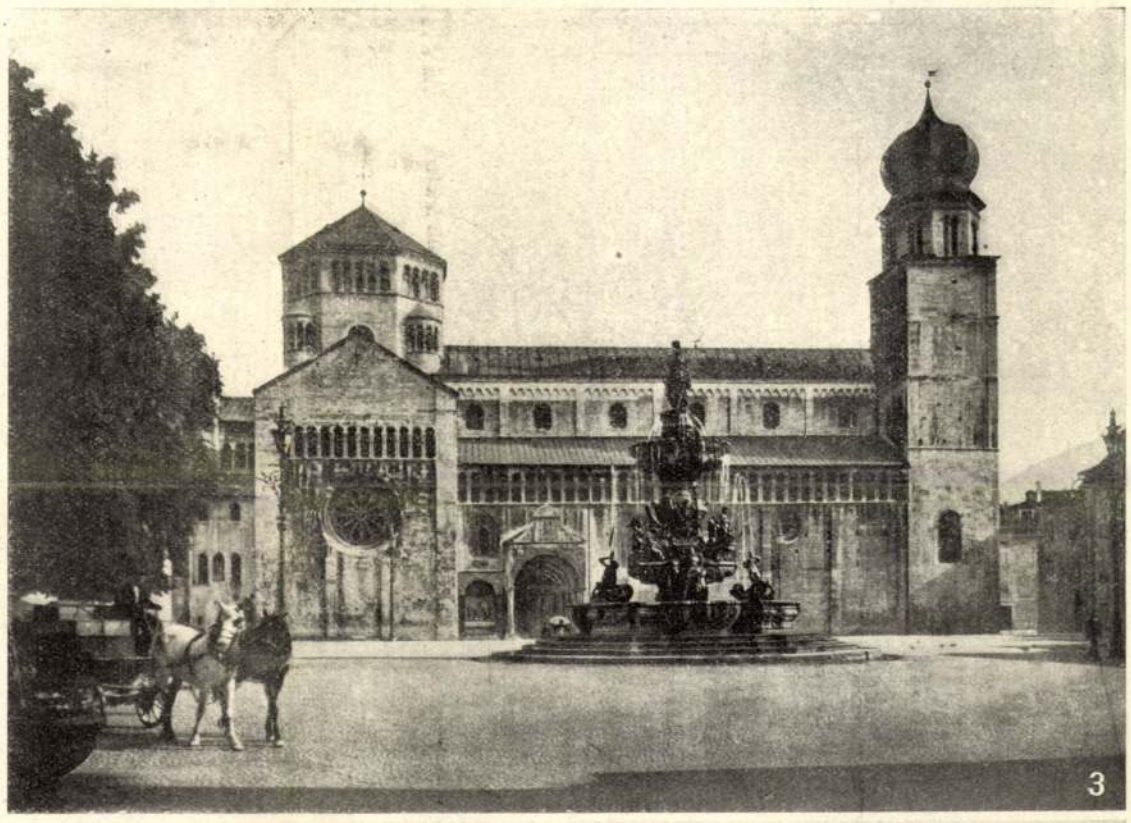
3

4

2

5

1. Dante szobra Trientben. — 2. San Remedio. — 3. A trienti dóm. — 4. A Castello del Buon Consiglio Trientben. — 5. A rivai kikötő.

TRENTINÓI KÉPEK.

MÁRCZIUS. — Pólya Tibor rajza.

NÁDASDY TAMÁS HÁZASSÁGA.

A XVI. században arra a kérdésre, látni és tanulni hol lehet? így feleltek nálunk: az urak kastélyában! Helyes választétel az a kérdésre; mert hiszen a jelzett században minden urnak a kastélya igazában népes oskola volt, a hol egész sereg nemes ifjú és leány nevekedett és tanult. A régi magyar patriarchalis élet szigorú erkölcsi felfogását, szokásait és módját a háziasszonyon kivül minden kastélyban jeles mesterek és tanult vénleányok adták elő. Az ifjak és a lánykák természetesen gyakran voltak együtt. Hiszen ha külön asztalnál is, de együtt ettek s együtt hallgatták, ha vándor lantos vagy hegedős tévedt a házhoz. Az úgynevezett udvarló házban és a tánczoló házban együtt mulatgattak és együtt ropták a régi magyar tánczokat. Az ifjaknak tehát elég alkalmuk nyilt a tisztes udvarlásra. S a melyikük csinjában serénykedett a választottja körül, hamarosan menyasszonyt is szerezhetett magának. S az ilyesmi bizony gyakran megesett. Az egykorú levelek tanúsága szerint a nagyobb urak kastélyában a menyegző mindennapi dolog volt. Volt is öröm és vidámság! mikor a koszorús és a nászoló lányok választására került a sor; avagy mikor a lakodalmat ülték!

Érdekes jelenség a régi magyar kastélyok életében, hogy az ifjak és a lányok nevelő szüleik házában mint házasodnak meg, ott váltanak gyűrűt s igazi szüleiket csak akkor értesítik a dologról, mikor nevelő atyjuk és anyjuk már a lakodalom idejét is megnapozta.

A magyar kastélyok és udvarházak népe a mint tudjuk, igen kedvelte a zenét és az éneket. Minden valamire való ifjú értett a lant kezeléséhez; minden kastélyban voltak muzsikások és énekes gyermekek vagy deákok. A dolog mivolta szerint a kastélyok népének élete jelentékeny befolyással volt a vitézi énekek és a virágénekek terjesztésére s így fölvirágoztatására. Hiszen az ifjak udvarlása virágénekek, vagyis szerelmes versek nélkül meg sem eshetett. Még a főurak is szivesen irnak ilyeneket választottaiknak, s ha maguk nem értenek a verseléshez, másokkal iratnak. *Az ifjú Batthyány Ferencz például Balassa Bálinttal iratott virágénekeket, mikor a fölovászmester leányának udvarolt. S bizonyára jó szolgálatot tettek nékie Balassa szép virágénekei; mert gyűrűvel jutalmazta a költőt!*

A lányoknak való udvarlás tehát a XVI. században nem sokban ütött el a mai szokástól. Nádasdy Tamás, a kiről itt szólunk, szintén az urak kastélyában növekedett s így a szive választottjának ő is a bévett szokás szerint tette volt a szépet. Nádasdy Tamás fia volt a kitünő vitéznek: Nádasdy Kristófnak s unokatestvére a hős *Fekete Bégnek* (Nádasdy Ferencznek). Eszes, bátor és tanult ifjú volt, a ki a kardot épp oly jól forgatta, mint a toltat. Mint felnőtt ifjú Gersei Petheő Benedek kastélyában megismerkedett a szép és gazdag Petheő Zsuzsannával, Petheő Benedek és Devecseri Choron Frákszia (Praxides) leányával. Mivel saját szavai szerint a lányka «*termete és minden erkölcse*» mód nélkül tetszett neki, udvarlásra fogta a dolgot. Frákszia asszony is, meg Zsuzsánna kisasszony is szivesen vették az előkelő ifjú udvarlását. Még az atyafiak (köztük a Zrinyiek) is jó szemmel nézték Nádasdy Tamás közeledését. A baj csak az volt, hogy Tamás uram vérbeli rokonságban állván Petheő Zsuzsannával, a hazai szokás-törvény szerint nőül nem vehette. Tamás uram azonban, mint a jogi dolgokban vándorlott ember, utána járt a dolognak s azt találta, hogy a házasságnak «*ellene nincsen az Isten törvénye s az irástudó doktorok bizonysága*». «Mivel a leánynak az édes anyja is kijelenté, hogy «*soha senkinek nem adná oly örömest, mint Tamás uramnak, ha az atyafiság miatt lehetséges*», Nádasdy tovább is udvarolt a lánykának. És Zsuzsánna nagy örömmel és igaz szivvel vette az udvarlást. Erre Tamás uram megkérdezte őt, «*lölki üdvösségére ne tagadja meg, szeret-e engem úgy, hogyha Isten törvénye megengedi s elveszem, hozzám jönn-e*»? A lányka — Tamás uram szavai szerint — tiszta szivvel, hitére mondá, hogy senkihez sem megy, csak ő hozzá. Láttam vonzalmát — irja Tamás — s beszélte hozzám szive töredelmes voltát.

E jelenet után Tamás gyűrűt váltott a leánynyal. Tudott-e a gyűrűváltásról a lányka édes anyja, nem világlik ki az irásokból. De valószinű, hogy tudta a dolgot, mert egy alkalommal Rohonczon nagy társaság előtt mondá Nádasdynak: «Édes uram! im az a hire, hogy én kegyelmednek adtam az én leányomat»! Adja nekem Nagyságod — kiáltá Nádasdy — legyen igaz a hir! Vajha lehetne, felelé Frákszia asszony — bizony nem bánnám, de igen közel atyafiak vagytok! Erre a jelenlevő nemes asszonyok azt mondták, átkozott, a ki elválasztja őket, ha szeretik egymást. Heránténé asszonyom pedig az ifjú pár elé állván így szólott: «Én pápátok leszek és egybeadlak benneteket.»

Néhány nap múlva Nádasdy Tamás Dolcsi

Menyasszonytánc

Nem vesz a vályog
tavaszodóban
föltámadásra
mésztiszta inget;
dologra gyors kéz
pihenni vénül,
nyílik világra
tányér tekintet
eladó a menyasszony

a kívánság is
kíváncsiság is
kivagyiság is
odaterelget:
szikkadó ágról
elszakadóban
messzi gurultok
almácska mellek
eladó a menyasszony

szoknyasuhogás
nyárfatenyérben
forog ezüstöt
táncban a zöldje
nádsípra dobra
szélhegedűre
tanyák fordulnak
vissza a földbe
eladó a menyasszony

KERESZTES ÁGNES

ÁRA 5 FORINT

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977

3

JÁSZKUNSÁG

Pályi Tibor
festőművész

1021

Pólya Tibor „Jertő" 2
grafikus

Az elnyomottak jogos követeléseit erősíti és hangsúlyozza a *„Rekvirálják a kaszinókat"* című alkotás (1918. december 29.). 1919 elejének társadalmi, politikai arculatát fejezi ki az 1919. január 16-án közölt rajz, *„A helyzet változatlan . . ."* De mondanivalójával még kifejezőbb a háború poklából kivérezve, rokkantan hazatérő „magyar", aki tudja, hogy reménytelen helyzetéből *„Az amerikai bizottság"* nem szabadíthatja meg, csak saját maga. A társadalmi, politikai harcát itthon magának kell megvívnia.

Pólya Tibor rajzait a komoly mondanivaló mellett a szelíd humor, a természetes derű is jellemzi. Jól példázza ezt a *„Földosztás után"* című karikatúrája, amelyen a földfoglaló parasztoknak ezt mondja a földesúr: *„— Ha a feleségem hozományát elvitték, vigyék a feleségemet is"*.

A Tanácsköztársaság időszakában a már említett plakátját emelném ki, de ismerjük a Proletár Hadsereg című lap hasábjain megjelent toborzó rajzát is.

Magáról a művészről is kell néhány szót ejtenünk. 1886. április 26-án született Szolnokon. Fényes Adolf biztatására rajzolni, festeni kezd. Münchenben tanul, ahol a „Fliegende Blätter" hasábjain jelentek meg először karikatúrái, s több külföldi és hazai lap rajzolója lett. Különösen ismert karikatúrája a „Művészasztal", amely a Japán kávéházban Szinnyei asztaltársaságát mutatja. Életművének feltárása megtisztelő kötelesség.

KAPOSVÁRI GYULA

Ők aligha segíthetnek

Rekvirálják a kaszinókat

A polgári demokrácia vadhajtása

Vigyétek a földdel együtt!

A helyzet változatlan?

Kaposvári Gyula: Pólya Tibor rajzai 1918-1919-ben
43-45.

Jászkunság, Szolnok. 1979. márc.

XXVI/1.

kezdődött és nov. 21.-én végződött. Több megállapodást sikerült elérnie. A ránk nézve kedvező határozatokat azonban szomszédaink nem tartották meg.

Portugália *(Republica Portuguesa,)* 1910 óta köztársaság. Területe 91.948 km.², lakossága kerekszám hat millió. Az 1911 aug. 20.-án elfogadott alkotmány szerint a 164 főt számláló alsóházat három évre általános szavazati joggal választják. A felsőháznak 71 tagja van. A köztársasági elnököt négy évre választják. Elnök 1919 aug. 6. óta dr. Antonio José de *Almeida*. Az új köztársaság nem nyugszik szilárd alapokon. Lázongások és puccskísérletek sűrűn nyugtalanítják. A katonaság hol az egyik, hol a másik politikai pártot szolgálja.

Postás Sportegyesület, tagjai postatisztviselők és alkalmazottak. Csapata a II. osztályú futballbajnokságért küzd. Sporttelepe a Lóversenytéren van.

Posztúmusz (latin), utószülött; olyan mű jelzője is, mely a szerző halála után kerül nyilvánosságra.

Pozsony. Most, mikor majd ismét nagyobb szorgalommal tanuljuk Magyarország történelmét, többet tudunk Pozsonyról, mint abban az elbizakodott korunkban, midőn csak a pozsonyi kifli érdekelte az utazót. Állott nyugatról jövő veszedelmeket már az ősmagyarok idején, de itt tört utat a harci kedv is, mely idegen földre ragadta a kurucokat. Mária Terézia itt volt legszebb, leghódítóbb életében és itt csaptak össze a Karok és Rendek. Kövein magyar könny, tornyain búsan pihen az emlékezet.

Pozsonyi egyetem, l. *Erzsébet-egyetem.*

Prager Tagblatt, német szabadelvű napilap Prágában.

Pragmatika szankció (latin), a multban általában olyan törvényt, királyi, vagy császári határozatot, végzést neveztek így, amellyel súlyos jelentőségű állami vagy közjogi kérdéseket akartak belátható időre szabályozni. Nálunk az 1723 : I., II., III. t.-c.-et hívják így. E törvény a Habsburg-ház nőágának trónöröklési jogát állapítja meg s ezáltal a trónörökösödési rendet szabályozza. Napjainkban az úgynevezett szabadkirályválasztó politika tudományos alapköve az, hogy a pragmatika szankció, amely a közös védelmet kimondja és az »elválaszthatatlan és felosztathatatlan együttbirtoklást« megállapítja, *megszünt.*

Pravda, Szerbia legrégibb napilapja Belgrádban. — *Pravda* a neve az orosz bolseviki kormány félhivatalos napilapjának is.

Právo Lidu, a cseh szociáldemokrata párt napilapja Prágában.

Praznovszky *Iván,* meghatalmazott miniszter, Magyarország párizsi követe. Szül. 1883-ban Budapesten. Tanulmányait a budapesti tudományegyetemen, majd a párizsi Sorbonne-on végezte. 1905-ben segédfogalmazó a király személye körüli minisztériumban, ahonnan 1906-ban a külügyminisztériumba került. Aehrenthal itt a Balkán-ügyek és a szandzsákvasut előadói tisztével bízta meg. Esterházy Pál mellett pedig tevékeny részt vett a delegációs munkákban is. Később a külügyminisztérium kereskedelempolitikai osztályának élére, majd a római osztrák-magyar nagykövetséghez került. Rómából visszatérve, 1913-ban a közös külügyminisztérium sajtó- és propaganda-osztályának főnöke lett és ezt az állását egészen a forradalomig betöltötte. Az októberi forradalom után a magyar külügyminisztériumban működött, azután lemondott állásáról és csak a kommunizmus után tért vissza a magyar külügyminisztériumba, mint a politikai osztály főnöke. A Párizsba küldött magyar békedelegációnak előbb vezértitkára, majd *Apponyi* Albert gróf lemondása után vezetője lett. A békekötés után párizsi magyar ügyvivőnek, majd 1920 őszén követnek nevezték ki.

Praznovszky Iván.

Preisz *Hugó,* egyetemi tanár, az egyetemi bakteriológiai intézet vezetője. Szül. 1860-ban.

Premontrei rend, a gimnáziumi ifjúság tanításával, nevelésével és lelkészkedéssel foglalkozó szerzetesrend. Ruházatuk fehér reverenda, fehér skapulárral és kék övvel. A trianoni szerződés következtében jászóvári prépostságuk, valamint a budapesti, szombathelyi, csornai és keszthelyi rendházuk kivételével minden rendházuk idegen uralom alá jutott.

Prévost (*e. :* prévó) *Marcel,* francia író. Szül. 1862-ben. A modern női lelket elemző regényei tették híressé. *(Les Demi-Vierges, Lettres de femmes,* stb.) A francia akadémia tagja.

kal szemben semmit. Nagyon sokat dolgozom és tízszer annyit szeretnék produkálni. Nem voltam soha pályadíjnyertes, nincsenek kitüntetéseim s ösztöndíjat soha sem élveztem, 16 esztendős korom tól magam erejéből élek. Fiatal házas vagyok, kedvenc modellem a feleségem és kisleányom. Igazi nagy munkáimat csak ezután akarom megcsinálni.

*

Pólya Tibor a fiatal magyar festőnemzedék egyik friss tehetségű, nagyon népszerű tagja. Nevét különösen grafikai munkáival tette ismertté, amelyekben színes elevenséggel érvényesülnek a magyar népies motívumok. Zamatos paraszt zsánerképei a legjobbak, amiket az utolsó évtizedben nálunk produkáltak. Kitünő plakátrajzoló. Számos plakátot készített *Az Est* lapjai részére is. Zsánerképeivel, magyar levegőjű tájképeivel és jellegzetes arcképeivel gyakran szerepel kiállításokon és több ízben rendezett műveiből gyüjteményes kiállítást is, legutóbb az Ernst-múzeumban. Mint karikatúra-rajzoló is nagyon népszerű és mint illusztrátor különösen az *Athenaeum* ifjúsági könyveihez készített rajzaival tünt ki.

Pólya Tibor rajza.

Pont *(a tőzsdén).* A tőzsdei értékpapirok, de különösen a valuták és devizák árfolyamában beálló változás fokát *pontokkal* szokták megjelölni és valamely árfolyam egy-egy fillérnyi emelkedését ugyanannyi ponttal történt emelkedésnek vagy csökkenésnek szokták mondani. Ha pl. a korona zürichi árfolyama 0·22-ről 0·21 centimera esik, akkor azt mondjuk, a korona *Zürichben 1 ponttal esett.*

Pontverseny, több számból álló verseny, melynél az egyes számokban elért helyezések összeadása adja meg a végeredményt. Leghíresebb magyar pontverseny a *Bocskay-díj* és a *Zsingor-díj* volt.

Popolo d'Italia (Il) (*e. :* il popolo d'itália), az olasz fascisták lapja Milánóban.

Popolo Romano (Il) (*e. :* il popolo románo), politikai napilap Rómában. A háború előtt a hármasszövetség híve volt.

Popovics *Sándor,* volt magyar pénzügyminiszter. Szül. 1862-ben. Wekerle Sándor után került az állami pénzügyek élére, majd a politikai életből távozván, az Osztrák-Magyar Bank kormányzója lett. Ezidőszerint (1922) az Állami Jegyintézet elnöke.

Pór *Bertalan,* festőművész. Született 1878-ban. A *Nyolcak* (l. o.) csoportjához csatlakozott s a posztimpresszionista törekvések lelkes apostola. A Népopera számára készített hipermodern falfestménye élénk diszkusszió tárgya volt művészek és laikusok közt egyaránt.

Portorosei konferencia. Az antant és az utód-államok szakértőinek értekezlete arról, miképen lehetne a fennálló kiviteli és beviteli tilalmakat mérsékelni, a vasút- és postaügyet rendezni a madridi postai határozatokat végrehajtani. Az értekezlet 1921 máj. 15.-én

és a közös külügyminisztérium könyomatos szócsöve volt. A monarchia megszüntével elvesztette félhivatalos jellegét és egyúttal jelentőségét is.

Póló, modern labdajáték. Van a vízben játszott *vízipóló* és a zöld gyepen lóhátról játszott *lovaspóló*. A kettő merőben különbözik egymástól. A vízipóló hasonlit a futballhoz (a szabályai is, labdája is), csakhogy kézzel és vízben játsszák. A lovaspólóhoz kis falabdát vagy inkább golyót használnak, amelyet hosszúnyelű kalapácsokkal ütnek tova. A vízipólót 5-ös és 7-es csapatok, a lovaspólót 3-as csapatok játsszák.

Polónyi *Dezső*, ügyvéd, *Polónyi* Géza fia, függetlenségi politikus. Szül. 1875-ben. 1906 óta a kézdivásárhelyi kerületet képviselte függetlenségi programmal. A legutóbbi választáson (1922) is függetlenségi programmal lépett fel Csongrádon, de kisebbségben maradt.

PÓLYA TIBOR.

(Önéletrajz.)

Születtem Szolnokon, 1886 április 26.-án. Már mint egész kis gyermeknek kedvenc szórakozásom a rajzolgatás volt. Gígerliket rajzoltam és az is akartam lenni.

Pólya Tibor.

Gígerli ugyan nem lettem, de rajzolás és festés lett az életem. Középiskoláimat Szolnokon végeztem, innen az iparművészeti iskolába adott az atyám, honnan azonban *Gyalus* és *Pap* Sándor tanár urak — mint teljesen tehetségtelent — hogy enyhén fejezzem ki magam — kitanácsoltak. Ez nemhogy kedvem szegte volna, hanem nagyobb ambícióval folytattam a rajzolást. A rá következő évben aztán a mintarajziskolába kerültem Zemplényihöz, majd Szolnokon Fényes Adolf mellett töltve egy nyarat, nagy lendületet kaptam, Münchenig meg sem álltam. Itt jelentek meg első rajzaim a nyilvánosság előtt a »Fliegende Blätter«-ben s ettől a perctől kezdve — mert az akkoriban nagy szó volt — elhatároztam, hogy grafikailag képezem magamat s több lapnak rajzolója lettem. Münchenből visszajövet hol Szolnokon, hol Kecskeméten, majd Budapesten éltem eléggé hányatott életet.

Sokáig maradásom sehol sem volt. Ebbe az időbe esett a franciáknak »neoimpresszió« jelszó alatt megindult művészi harca, ami aztán ellenállhatatlan erővel Párizsba csalt és itt a legszélsőségesebb irányzat befolyása alá kerültem, melyet magambaszállásom, meghiggadásom s életviszonyaim letompítottak. Nagy terveim voltak, melyeket aztán a háború, majd a vesztett háború áthúzott.

Arra a kérdésre is kell még felelnem, mik a művészeti céljaim? Nem szeretek nagyképű lenni, így tehát egész egyszerűen válaszolok. Célom az, hogy a festőművészet és a grafikai művészet minden irányában kiképezzem magam s mindennel foglalkozzam, ami ezen a téren kínálkozik. Eddig is már elég változatos munkásságra tekinthetek vissza, amelyről tájképeim, portréim, kompozícióm, alföldi zsánerképeim, aktos kompozícióim, plakátjaim, könyvillusztrációim, litográflapjaim, karikatúráim, színházi dekoráció-terveim, sőt díszletfestéseim, falfestményeim s rézkarcaim tanuskodnak. Amit csinálok, abban bizonyos magyar jelleg van, nem mintha ez külön törekvésem lenne és mint ezt szokás, programul tűzném ki, hanem mert a szívemből jön. Az Alföldön születtem s ott nőttem fel emberré és ha japán festő akarnék lenni, akkor is magyar lennék, mint ahogy Hirosiki nem tudna magyar festő lenni. Magamról mint emberről nem sokat írhatok, magammal szemben sokat bűnöztem, mások-

Az Est Háromas Könyve 1923.

Pium desiderium (latin; *e.:* pium dezidérium), *jámbor óhaj*, ami rendszerint nem teljesül be.

Pius pápa (XI.), családi neve *Ratti* Achilles. Szül. 1857 márc. 31.-én Desioban. Tudományos pályára lépett, a milánói Ambrosiana-könyvtárnak tisztviselője, majd 1912-ben prefektusa. 1914-ben a pápa a vatikáni pénztár vezetésével bízza meg. 1919-ben Lengyel- és Oroszországba megy mint apostoli vikárius. 1919 jún. 6.-án lepantói c. érsek és varsói nuncius, 1921-ben Milánó érseke. XV. Benedek pápa halála után 1922 febr. 6.-án választották meg pápává.

XI. Pius pápa.

P. K., *Pénzintézeti Központ* (l. o.) rövidített neve.

Platform (angol), emelvény, dobogó. Átvitt értelemben *közös alap.*

Plechanov *György*, orosz szociáldemokrata vezér. A cárizmus alatt száműzték. Az első orosz forradalom idején (1917) visszatért Oroszországba. A bolsevizmus elől ismét külföldre menekült.

Plein-air (francia; *e.:* plener; helyesebben *en plein air = a szabad levegőn*), annak a művészeti iránynak a festési módja, amely a szabad levegőn, napfényben nyert benyomásokat *(impresszionisták)* akarja megrögzíteni. Ennek az iránynak megalapítótól, a francia *Manet*-től és társaitól, függetlenül s velük egyidőben (1869—1873) jutott el a szabadban festéshez a mi *Szinyei-Mersénk.*

Plein-pouvoir (francia; *e.:* plen puvoár), teljhatalom, teljes jogot adó felhatalmazás.

Plénum (latin), teljesség, összesség, *teljes ülés*, pl. a felsőbíróságoknál. Parlamenti nyelven: a nemzetgyűlés (Ház) ülése, szemben a bizottság ülésével. *A plénum elé terjeszteni:* a nemzetgyűlés elé terjeszteni.

Plunge (angol; *e.:* plönds), lebukás, belemerülés (vízbe), de annyit is jelent, mint *könnyelmű játék (fogadás). Plunger* (*e.:* plöndsa) a turfon az, aki igen nagy tételekben játszik s valamely lovat tiszta vagy tisztátalan eszközökkel szerzett értesülései alapján nagyon »lefogad«.

Plunging (angol; *e.:* plöndsing), a fejesugrás versenye, amelyben az győz, aki egy lélekzetvételre messzebb tud fejest ugrani a vízbe. Az ugrás után sem láb-, sem kéztempót csinálni már nem szabad.

Pogány *Móric*, l. *Tőry és Pogány.*

Pogány *Willy*, festő és grafikus. Mint illusztrátor érte el legnagyobb sikereit. A Nemzeti Szalon grafikai kiállításán elnyerte az állami illusztráció-díjat (1911). Legtöbbnyire Angliában és Amerikában tartózkodik, ahol a legkeresettebb rajzolók egyike.

Poincaré (*e.:* poenkaré), *Raymond*, francia államférfi, Lloyd George legszívósabb ellenfele volt a diplomáciában. Szül. 1860-ban. Ügyvéd volt, majd a politikai pályára lépett. 1912-ben miniszterelnök és külügyminiszter, 1913-tól 1920-ig a köztársaság elnöke. 1922 jan. 15 óta miniszterelnök. Clemenceau után a francia revans-eszme legtipikusabb képviselője. Elnöksége letelte után csak azért vállalta a kormány vezetését, hogy a versaillesi szerződés szigorú végrehajtásán őrködhessen. Az Akadémia tagja. Jó szónok.

Poincaré.

Pointilizmus, l. *Neoimpresszionizmus.*

Pol. Corr., l. *Politische Correspondenz.*

Polgári párt, eredetileg 1918 jan. 14.-én a Károlyi-forradalom idején alakult, *Heinrich* Ferenc vezetésével. A kommünre következő hetekben tagjai fúzionáltak a *Lovászy* vezette függetlenségi párttal, ez az egyesülés azonban csakhamar megszűnt. Az eredeti polgári párt tagjai 1921 első felében a Nemzeti Társaskör klubjában szolgálták politikai céljaikat. A legutóbbi választási küzdelem (1922) előestéjén mint *Polgári Párt* szervezkedtek és *Lukács* László, *Szász* Károly, *Vadász* Lipót és *Heinrich* Ferenc vezetésével mint a kormányt feltételesen támogató liberális párt vettek részt a küzdelemben.

Polgári törvényszék *(Budapest, V. Alkotmány ucca 14.)*, az 50.000 korona értéket meghaladó, valamint házassági, családi és egyéb fontosabb perek elsőfokú bírósága és a járásbíróság első fellebbezési bírósága. Elnöke (1922) *Oswald* István kúriai bíró.

Politiken, a dán kormány félhivatalos politikai napilapja Kopenhágában.

Politische Correspondenz, rövidítve: *Pol. Corr.*, a régi szabadelvű kormányok

Pólya Tibor

Kolt. kiáll
Ernst 1919. jan

PÓLYA TIBOR: KORCSOLYÁZÁS.

Pólya Tibor

Gömbös Gyula arcképe, amelyet a héten lepleztek le a NEP párthelyiségében. A portrét Pólya Tibor festette

Pesti Napló képes
mell. 1937. ápr. 11

AZ EST KÖNY

BUDAPEST, VII. ER
Telefon: 1-455-

E heti olcs

Balsac levelei 270 oldal
Bergson: Tartam és egyidejüség 23
Bruun: Van Zanten. Regény 176 old
Ferenczi Z.: Petőfi élete és müve
Flaubert levelei 256 oldal
Gellért: Séták a föld körül (Term
sek) 403 oldal
Harcok az oroszok ellen a világhá
50 képpel 158 olda
Le Play: A munkásviszonyok reform
Tudományos Akadémi
Puskin: A kapitány leánya. Regény
Ranschburg: Az emberi elme I.rés
Ranschburg: Az emberi elme II.rés
Egyéniség 272 olda
Romain Rolland: A farkasok forrad

Pólya Tibor

o.

Pólya Tibor, akit el sem tudunk máskép képzelni, mint ecsettel a kezében, most azzal lepte meg szolnoki barátait, hogy — *szobrokat csinál.* Vasárnap már ki is állította első négy kis szobrát. Az emberek sorbaállnak, egész Szolnok látni akarja. A régi Pólya természetesen kis szobraiban sem tagadta meg magát: azokat a derüs, szélesmosolyú, kerekarcú magyarokat mintázta gipszbe, amelyeket olyan jól ismerünk rajzairól, karikatúráiról. A kisplasztikákat a herendi porcellángyár veszi meg és sokszorositttatja.

*

A Reggel 1937 máj. 3

VASÁRNAP **25** Kat. Cantate Prot. Márk	N. k. 4 ó. 55 p. N. ny. 19 ó. 2 p.	
HÉTFŐ **26** Kat. Kilit, Marc. Prot. Ervin	N. k. 4 ó. 53 p. N. ny. 19 ó. 4 p.	Izr. 15. Seni bőjt
KEDD **27** Kat. K. Péter et. Prot. Arisztid	N. k. 4 ó. 51 p. N. ny. 19 ó. 6 p.	
SZERDA **28** Kat. Ker. Pál Prot. Valéria	N. k. 4 ó. 48 p. N. ny. 19 ó. 7 p.	
CSÜTÖRT. **29** Kat. Péter vt. Prot. Albertina	N. k. 4 ó. 48 p. N. ny. 19 ó. 8 p.	Izr. 18. Lag beomer
PÉNTEK **30** Kat. S. Katalin Prot. Katalin	N. k. 4 ó. 47 p. N. ny. 19 ó. 9 p.	
SZOMBAT **1** Kat. Fülöp, Jak. Prot Fülöp	**V. HÓ MÁJUS** N. k. 4 ó. 45 p. N. ny. 19 ó. 11 p.	I. r. 20. S. Emor 4. P.

szete: mind tónusos. Az utóbbiak ugy látszik Bécsben készültek, mig a pestvárosi fametszetek csinálója Riedl Károly Ágoston volt, tanitómestere a magyar fametszők egész generációjának, amelyből Mihálovics, Huszka Lajos, Potemkin Alfonz, Rusz Károly és főleg Morelli Gusztáv váltak ki különösképpen. A hatvanas években melléjük sorakozott a szorgalmas Pollák Zsigmond is, aki Bécsben tanulta mesterségét.

Pólya Tibor karikaturája

A tizenkilencedik század huszasharmincas éveiben egy uj illusztráló technika szárnyai bontódtak ki világszerte: a sokféle változatu litográfiáé. Minálunk az Adomásky-féle vizivárosi könyomda volt a legelsők egyike, de illusztrációs munkákat Trentsensky József nyomtatott először 1826 körül. Nyomon követte egynéhány kitünő más litografus is: köztük Richter Antal Fülöp, Watzel A. F. és Szerelmey Mihály; az utóbbi egyszersmind a Charivarinak volt rajzolója. Nyomtatványaik egyrésze az akkori divatlapok mellékleteképpen jelent meg.

Pólya Tibor karikaturája

A hetvenes évek elején óriási átalakulás vette kezdetét az illusztráció reprodukciója dolgában. Több évtizedes próbálgatás és tapogatódzás után lehetővé vált a nyomtatólemezek teljesen kémiai és mechanikus uton, a fa- és rézmetszésnél hasonlithatatlanul könnyebben, gyorsabban és olcsóbban való előállitása. A metszéses kézimunka helyét elfoglalta a savakkal való maratás. Az uj technikának kemigráfia lett a neve; később — mikor sikerült a vonalas rajz átnyomtatása helyett annak egyszerü átfotografálása is a majdan maratás alá kerülő cinklemezre — fotokemigráfiának is mondották. Most általában „fototipia" a neve a fotográfia segedelmével, tehát kisebbitve is készithető vonalas klisének.

Pécsely

Mühlbeck Károly: Háboru

különbözött a Dürerék idejebelitől: a régieket a rajz vonalainak szigoru követése, a fakszimiles modor jellemezte; az ujabbak festői hatásuak, tónusosak voltak. A tónust a fametsző csinálta beléjük a maga kis vésőjével. A századközépi nagy angol, francia és német illusztrált lapok, meg a mi Vasárnapi Ujságunk képei többnyire ilyes technikával készültek. A nyolcvanas évekbeli Ország-Világ kétoldalas illusztrációi is tónusos fametszetek; a berlini Bong fametszőtől hozatták őket kölcsönpénzen. Az ősi fakszimiles technikáju fametszet használata főleg a vicclapokra szorult; a negyvenes évekbeli Honderü. az 1848-iki Charivari fametszetei például jórészt ilyenek. Már a kassai Ábrázolt Folyóirat és Képes Ujság (1848) ahány famet-

Pólya Tibor

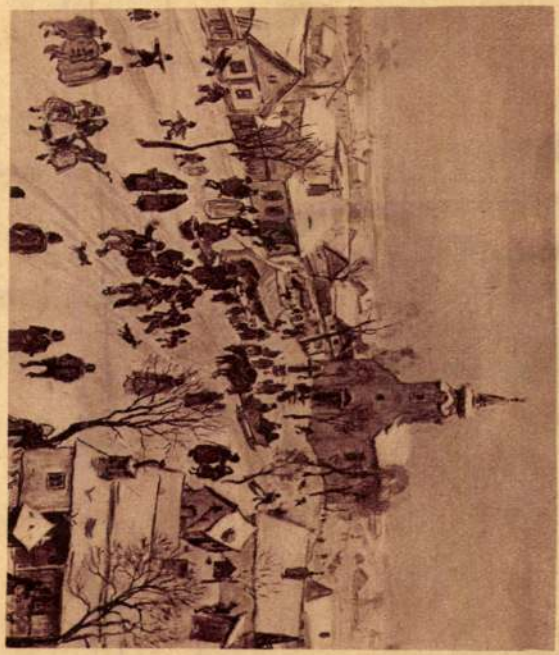

Pólya Tibor: Falu a toronyból nézve

Az Est Hírmarkönyve

1929. I. k.

mintha csak megrendeltem volna; a nagyságos ur szó nélkül megadta a kért szabadságot, — sőt midőn bizalommal megsugtam neki utam tulajdonképpeni végczélját, biztositott pártfogásáról és ajánló levelet is adott egy fiumei professzorhoz. Pénzem is elég van az utamhoz és mégis — nehezen forditok hátat ennek a mi porfészkünknek . . .

— Ah! Persze hiányozni fog az ifju hitves. Mit amice?..

— Igen, ez az. Hadd legyek egészen őszinte. Igazad van. Márta után fáj a szivem. Persze te megrőkönyödött legény-ember nem tudod megérteni, mit jelent az, ha az asszonyt, kit lassanként ugy szoktattál magadhoz, mint a pásztor a kezes bárányt, a ki ez idő alatt hűséges visszhangja lett a legtitkosabb énednek, — ezt az ból nem viszem magammal Mártát és hogy miért vagyok egyuttal kissé lehangolt. Szegény árva kis madaram . . .

— Kerlek, ha távolléted alatt akármiben is szolgálatodra lehetek, csak rendelkezzél velem!

Fabriczius hihetetlen gyorsan adta meg erre a választ:

— Köszönöm, köszönöm. Mártára gondoltál? Oh ne hidd, hogy egyedül unatkozni fog. E hat hét alatt végképpen el fog készülni a herbarium anyagával. Gondos férj vagyok, ki óva megőrzi nejét az unalomtól. Még csak gondolkodnia sem kell a napi programmjáról; összeállitottam neki a 42 napi teendőit, — nap és óra szerint.

— Ezt nevezem azután szisztematikus férjnek!..

Kiadatik Borbély József min. fő-
számtanácsos urnak azzal, hogy a benti
nyugta ellenében Dr.Csabai Istvánnak a
könyvtár katalogizálási javadalom terhér
8o P.-t kifizetni sziveskedjék.

Budapest 1939 szept.1.

elnök

III/28.

Pólya Tibor

l. Képm. Műv. Erk.
IX. 274. l.

és

Zádor István képe:
Pólya Tibor szobrái
műtermében
u. o. IX. 274. l.

Pólya Tibor

l.

Lykafest 1896 - 1914

54. l.
(Kétszer)
55. l.

Pólya Tibor

l

Rimp. 24.5.l.

Pólya Tibor

cikk

Magyar Művészet

1948. 2. sz. 76. l.

(Művészhumor.)

894. **Yomud-szőnyeg,**

színes gyapjuból, csomózott. Barna tükör sötétkék és barna kampós rozetták átlós soraival. Középázsia, XIX. sz. 100—100 cm. — YOMUD. Im Mittelfelde blaue und braune Rosetten mit Hackenbesatz in schräglaufenden Reihen auf braunem Grund. Zentralasien, XIX. Jahrh.

895. **Yomud-szőnyeg,**

színes gyapjuból, csomózott. Lazacvörös tükrében átlós sorokban rozetták. Középázsia, XIX. sz. 100—90 cm. — YOMUD. Lachsrotes Mittelfeld mit Rosetten. Zentralasien, XIX. Jahrh.

896. **Kula-imaszőnyeg,**

színes gyapjuból, csomózott. Sárga alap. Tükrében lecsüngő hosszú virágcsokor, kétoldalt hétsoros kerettel. Kisázsia, XVIII. sz. v. 160—122 cm. — KULA, mit gelbem Fond. Die Gebetnische mit herabhängendem Blumenstrauss. Auf zwei Seiten sechsfache Borte. Kleinasien, Ende XVIII. Jahrh.

897. **Yomud-szőnyeg,**

színes gyapjuból, csomózott. Barna alapon egymásbakapó csürlő idomokból alkotott mustra. Középázsia, XIX. sz. 110—92 cm. — YOMUD, brauner Fond mit aus Rautenfedern gebildetem Ornament. Zentralasien, XIX. Jahrh.

898. **Bergamo-szőnyeg,**

színes gyapjuból, csomózott. Piros tükrében lépcsőzetes medaillonok, közben csillagok, rozetták. Kék keretében szegfűszálak sora. Kisázsia, XIX. sz. e. f. 163—108 cm.

BERGAMO, rotes Mittelfeld mit stilisierten Medaillons, dazwischen Sterne und

Kőszeg
magas kultur
mervén sokol
átutazó termé
fogadására. S
lag olcsó volt
magyarország

A város
déke című fe

Velem-
kő délkeleti
üdülőhely. Ö
megy még a
bronzkori tele
mek kilátás n
a Hörmann-f
Rohonc. A V
mas vízmeder

Vasvár
alja és Rába

Pálya Tibor
Nemzetőrmester
1944. X. 11.
Regnél

kanca. Kirándulóhelyekben gazdag. A városkából kényel-

sírmezőjéről híres a régi »Castellum Ewskew«-, illetőleg a római Osonibus helyén álló Őskü kerekkápolnáját; továbbá a tőle délre eső Berhida XV. századbeli kőboltozatos templomát, mely mint ilyen, egyetlen emléke a dunántúli templomépítészetnek.

Jásd kissé nehezen hozzáférhető, de annál eszményibb fekvésű és klímájú nyaralóhely. A Bodajk-zirci útnak Csernyénél lehajló vonalán kell fölkeresni. A Gaja-patak keskeny völgyében fekszik. Délről nagykiterjedésű lomberdők szegik. Érdekesek itt a Gaja-völgy kelepelő vízimalmai; a vidék híres búcsújáróhelye: a Szentkút; a Gaja festői szurdoka; a Római-fürdő vízvájta kőmedencéje; tőle keletre Csikling vár romja és délen a Bakony legmagasabban fekvő falva az örökké széljárta Tés, fölötte pedig az 575 méternyire kapaszkodó Öreg Futóné csúcsa, melyről felejthetetlen kőrkép nyílik a szemlélő előtt.

Csesznek az Aranyos-patak erdős hegyekkel körülzárt völgyében, a Zirc-bakonyszentkirályi országút mentén fekszik. Nagyszerű vidéke természeti szépségeiről, történelmi nevezetességeiről híres. A község fölött omladozik a századok viharait átélt cseszneki vár. Közelében, messze földön földön híres szurdokában rohan a Cuhapatak vize. Nem messze tőle fekszik a római emlékekben gazdag Szentkirály, míg a Bakony északi tövénél szép erdős vidéken Rédét, ebben gróf Esterházy Imrének, a hét-éves háború hajdani hősének kastélyát találjuk, parkjában pompás címer-feliratos kőgyűjteménnyel.

Lantos antiquarium 1939. dec.

Goldschmidt. Dünndruck Ausg. Kl. 8° Mit farb. Titelornament. Orig. rot. Lnbd. 650 S. 6.—

126 **Kunos, J.** Das türkische Volksschauspiel. Ill. Lp. 1908. Hln. 2.60

127 **Lacretelle, J. de.** Luce ou l'enfance d'une courtisane. Illustré. Paris: 1931. Ex. numér. sur vélin. 81 p. 4.—

128 **Larochefoucauld.** Reflexionen. Sentenzen und Maximen über die Moral. 8° München: G. Müller. 1914. Hldr. 4.—

Schöner Einband. Vorzügliche Ausstattung.

129 **Lennhoff, E.** Die Freimaurer. Geschichte, Wesen, Wirken und Geheimnis der königlichen Kunst. Mit 102 Abbildungen. Gr. 8° Zürich, 1932. Or. Ln. 6.—

130 **Leonardo da Vinci.** Introduction to the method of Leonardo da Vinci translated from the french of Paul Valéry of the académie francaise by Th. Mc Greevy. 4° London: Rodker, 1929. half in cloth. 10.—

Edition limited to 875 copies. This is Number 387 on Pannekoek Holland paper.

131 **Lernet—Holenia**, Alex. Mona Lisa. Erzählung. Lp. 1936. Or. L. 2.40

132 — Riviera. Roman. Berlin, 1937. Orig. Ln. 3.—

133 **Les artistes á Paris**. 1937. Avec une préface de Jean de Bosschére. Beaucoup de gravures. 4° Paris: Arts—Sciences—Lettres. 1937. 8.—

134 **Lestyán S.** Vah-ta-Vah. Pólya Tibor rajzaival. 4° Bp. Amicus. 1921. 15.—

Különleges papiron készült példány, művészi bőrkötésben. Szerző aláírásával a címlapon.

Pólya Tibor

145 **Masereel, Frans.** Landschaften und Stimmungen. (Bilderroman) Mit 60 Holzschnitten, kl. 8° München, 1929. Orig. Ppbd. 3.50

146 — Geschichte ohne Worte. Ein Bilderroman in 60 Holzschnitten. Mit einer Einführung von M. Brod. Kl. 8° München, 1927. Orig. Ppbd. 3.50

147 — Capitale. 66 dessins. Paris: Ed. du Sablier, 1935. Ex. sur vélin typo. Num. 4.—

148 — **Kromer, H. E.** Gustav Häufling. Denkwürdigkeiten eines Porzellanmalers. Mit 11 Holzschnitten v. Fr. Maserrel. 8° Berlin, 1931. Or. L. 3.—

149 **Matisse, Henri.** Introduction by A. H. Barr, Notes by the artist. With 161 illustrations. 4° New-York (1931) cloth. 10.—

150 **Maupassant, G. de.** Toine- Le pére Judas. Paris: Conard. 1908. 4.—

151 — La maison Tellier. Avec illustrations en couleurs par Carlégle. 8° Paris, Librairie des Amateurs. 1936. 12.—
Ex. numeroté, tiré sur vélin teinté d'Arches, typographie claire ef fine.

152 **Mauriac, Fr.** Le jeudi-saint. Paris: Flammarion, 1931. 2.—

153 **Maurois, A.** Mes songes que voici. Paris, 1933. Grasset. 3.—

154 — Engländer. Novellen. Übertr. v. K. Stransky. 8° München, 1933. Orig. Ln. 3.—

155 — Beiträge zur Lebenskunst. Übertr. v. H. Chaudoir. 8° München: Piper, 1935. Orig. Ln. 3.—

156 **Mazurkievicz, Maryla, R.** Antike und junge Mädchen. Berlin. Orig. Ppbd. 4.—

Pólya Tibor

---

erről

A magyar tanács-
köztársaság 1919
Bp. 1979.
Kapjak

megküldeni.

Tisztelettel:

czius hó 5-én. SCHULEK FRIGYES
ÉPITÉSZ TANÁR

Schulek Frigyes

Pólya Tibor

L. Képzm. Muz. Evk

VIII. 175. l.

BUDAPEST
48 VII 21 -1
4

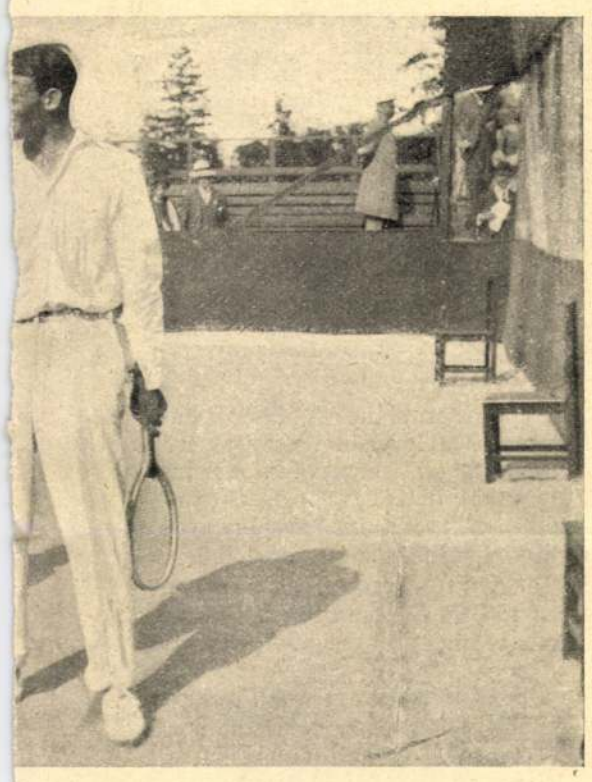

II. DÍJ) ÉS WINSLOW (I. DÍJ) DÉLAFRIKÁBÓL.

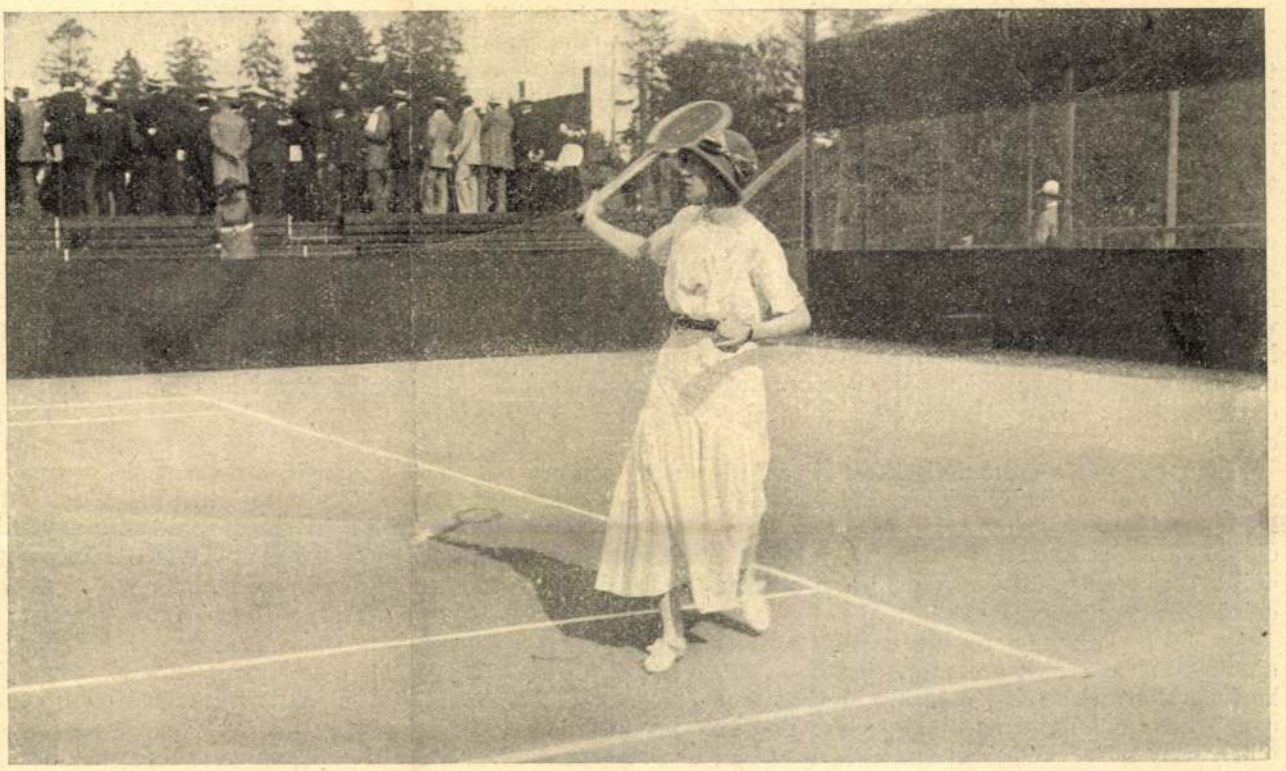

A NŐI EGYES TENNISVERSENY VILÁGBAJNOKA, BROQUEDIS KISASSZONY (FRANCZIAORSZÁGBÓL).

T NYERT SVÉD CSAPAT.

AZ OLYMPIÁSZRA KÜLDÖTT MAGYAR VÁLOGATOTT FOOTBALL-CSAPAT.

AZ ANGOL KAPUS KIFUTÁSSAL VÉD.

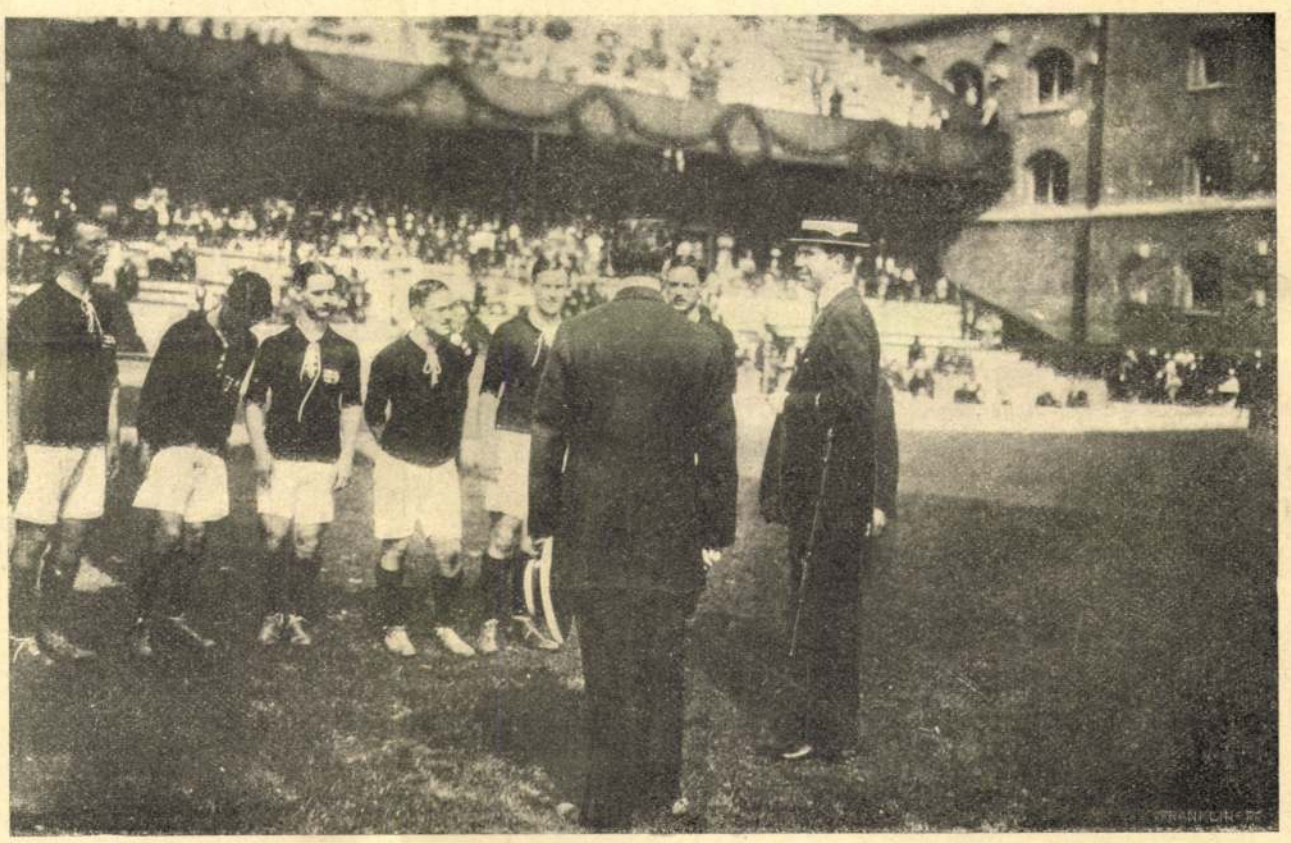

A SVÉD TRÓNÖRÖKÖS BESZÉLGET A MAGYAR FOOTBALL-CSAPAT TAGJAIVAL.

LYMPIÁSZ.

A SVÉD HADIHAJÓ.

Svédország nemcsak a mostani olimpiai játékok miatt érdekes témája a lapoknak, hanem belső viszonyai miatt is, melyet figyelemmel kisér a külföld, mert olyan fontos politikai események forgatagában áll, mely ritka a nemzetek történetében.

A múlt év szeptemberében kapta meg az ország a titkos választói jogot. Azelőtt tiz, most hatven-hetven szocziálista képviselő ül a parlamentben. A liberálisokkal együtt száznegyven mandátum van a közös erő birtokában. Miután a liberálisok szorosan szövetkeztek a szocziálistákkal, hogy a kormány-pártot megdöntsék. Az egyesült párt feje Staaf miniszterelnök.

Ez a megegyezés a szocziálistákkal sok engedményt követelt a liberálisok részéről. Egyik ily legfontosabb engedmény volt az első svéd hadihajó felépítésének meggátlása s minden e czélra előjegyzett költségnek a törlése, mit az előző kormány megszavaztatott.

Az előző kormány tizenöt millió koronát ajánlott fel e czélra s e propoziciót az akkori kormány elfogadta, a király jóváhagyta s a nép szivesen fizette az újabb terhet. Rögtön elhelyeztek négy millió koronát arra a czélra, hogy megkezdhessék az ágyuk épitését, melyek a legnagyobb svéd ágyugyárban lettek megrendelve.

De most, hogy a liberális kormány fórumon maradhasson, kénytelen volt teljesiteni a támogató többség a szocziálisták követeléseit s elhatározták, hogy a hadihajó nem lesz felépítve s az ágyukat lerendelték.

Ez a bejelentés nélküli hirtelen változás egy nagynak látott czél előtt a svédeket anynyira meglepte, hogy árulásról beszéltek.

A ki a svéd népet ismeri, tudja, milyen lassú, meggondolt elhatározásában, következetes tetteiben s ha már egy czélt tüzött ki maga elé, melyben jövőjének védelmét, biztositékát látta, mily megbotránkozással vette tudomásul ily érdekének a törlését.

A svéd büszke nemzet, ősidőktől fogva szabad nép. Régi időben, mint más nemzet bátorságával, hősiességével küzdötte ki magának jelentőségteljes szerepét. De a történelem nem ismétlődik. Gusztáv Adolf hősiessége ugyanazokkal a hadiszerekkel nem nyerne ma már Lützennél csatát, se pedig XII. Károly Narvánál, hol minden tiz orosz ellen egy svédkatona harczolt győzelemmel. S e vidéken ma is imájába foglalja az orosz paraszt:

— Uram, ments meg minket a svédektől!

De mindez történeti emlék már.

Ma, a mikor különösen Svédországban a technika oly magas nivón áll, egyeteméről kerülnek ki Európa legképzettebb mérnökei; ma a modern korban nem hősiesség, hanem technika által produkálhat erőt, hatalmat egy nemzet. Minden gondolkozó svéd egyszerre érezte ekkor, hogy mint tengeri hatalom át van adva az ellenségnek s kellőképen nem védheti házát, hazáját.

Legtöbb svéd félve kérdezte: mi lesz most, mi lesz ennek a vége?

De nem tartott sokáig a vaczilláló állapot, a nagy ütés, nagy erőt váltott ki a nemzetből.

A svédek megmutatták újra a világhistóriának, hogy megtudnak állni a hatalmak sorában.

Fent egészen északon egy kicsi svéd városból jött az első hang, egy szegény tanitó egy lelkes felhivást bocsájtott ki, egy *Umea Björkqvist*-et: ha a kormány tehetetlen, az ő hozzájárulása nélkül álljanak össze, gyüjtsenek s mutassák meg, mit tud a nemzet magától produkálni.

Ez egyszerű, lelkes hangok, olyan visszhangra találtak a szivekben, a milyenre példa kevés van a nemzetek életében.

E felhivás után tiz hét leforgása alatt tizenöt millió korona, hetenkint egy s egy fél millió korona gyült össze. A ki figyelemmel kisérte e gyüjtést, meglepetve látta az adományok különféle, érdekes arányát. A kinek valamije volt, adott. A tanuló ifjak eladták könyveiket, privát emberek ezer koronáig adtak; nagy kereskedelmi társulatok tiz-százezer koronáig adakoztak e czélra. Mágnások, nemesek antik ékszereiket rakták a haza oltárára, művészek képeiket, szobraikat. Sőt szegény szobalányok, boltiszolgák, kiknek legnagyobb része szocziálista, a maguk kis körében száz, kétszáz koronát gyüjtöttek fillérenkint. Minden embert úgy megkapott, a nagy, nemzeti érzés, adakozási vágy a szent czélra, hogy a tizenöt millión kivül még öt milliót összehozott a *Björkqvist*.

Miután a tizenöt millióval, mely a hajó épitésére volt kitüzve be akarták szüntetni a gyüjtést, a nép buzgalma oly nagy volt s tovább is oly lelkesen agitált még fenn a lapok között is, hogy azóta is, ma is naponkint körülbelül hétezer korona jön össze.

Egy nemzet, melynek öt millió lakója van s ilyen munkát tud produkálni, a mai korban példátlanul áll. Az ember fogalmat alkothat magának a nagyszerű lelkesülésről, ha elgondolja, hogy e csekély öt millió lakósnál négy korona esik egy fejre. Összehasonlitva Németország közel ötven millió lakosságával — a hol most légiflottára gyüjtenek nagy arányokban — ott három-négyszáz milliót tenne ki ilyen arányú gyüjtés; mig Magyarország körülbelül tizennyolcz millió lakósánál hetvenkét milliót.

Ebből látható, milyen világeseményt jelent ez.

Franciaországban aeroplánokat akartak hadiczélokra felállitni s a levegőflotta nagyszerű eszméje nem kapta meg a francziákat. A nemzet két millió frankot tudott csak összehozni ugyanilyen czélra, melyre a kis, szegény svéd nép husz milliót gyüjtött össze nagylelküen.

A kormány a gyüjtés kezdetét skeptikusan s nem szivesen nézte. S a mikor még senki se sejtette az eredményt, nevettek s ezt mondták:

— Azt a kis összeget át se veszi a kormány, melyet némely fanatikus összead.

Ma pedig a kormány lassan, diplomatikusan meggyőzette magát az öszes svédek a szocziálista s nem szocziálista nép nagylelküségéről, a melyet a nagy nemzeti mozgalom végül egygyé olvasztott.

Már átadták a kormánynak a tizenöt milliót, arra a czélra, melyről lemondtak, még ez évben megkezdik újra az épitést. Mi történik a többi millióval? még nem tudják. Megeshetik, hogy adóvetés kényszere nélkül, a kormány hozzájárulása nélkül, sőt akarata ellenére, tisztán nemzeti adakozásból két hadihajót épit öt millió maroknyi, lelkes nép.

Ezzel a svéd flotta a skandináv népek flottái közt a legerősebb lesz kis népéhez, erejéhez képest, az esetleges ellenségnek kemény faktorral kell megküzdeni benne.

Az északi tenger hajdani urai, az ezer év előtti hős Wikingek utódai, őket jellemző szivóssággal, igyekezettel nem maradnak el a modern nemzetek mögött s mi idegenek meleg lelkesedéssel figyeljük köztük összetartásuknak, hazaszeretetüknek ezt a szép s hatalmas nyilvánulását.

Barabás Atala.

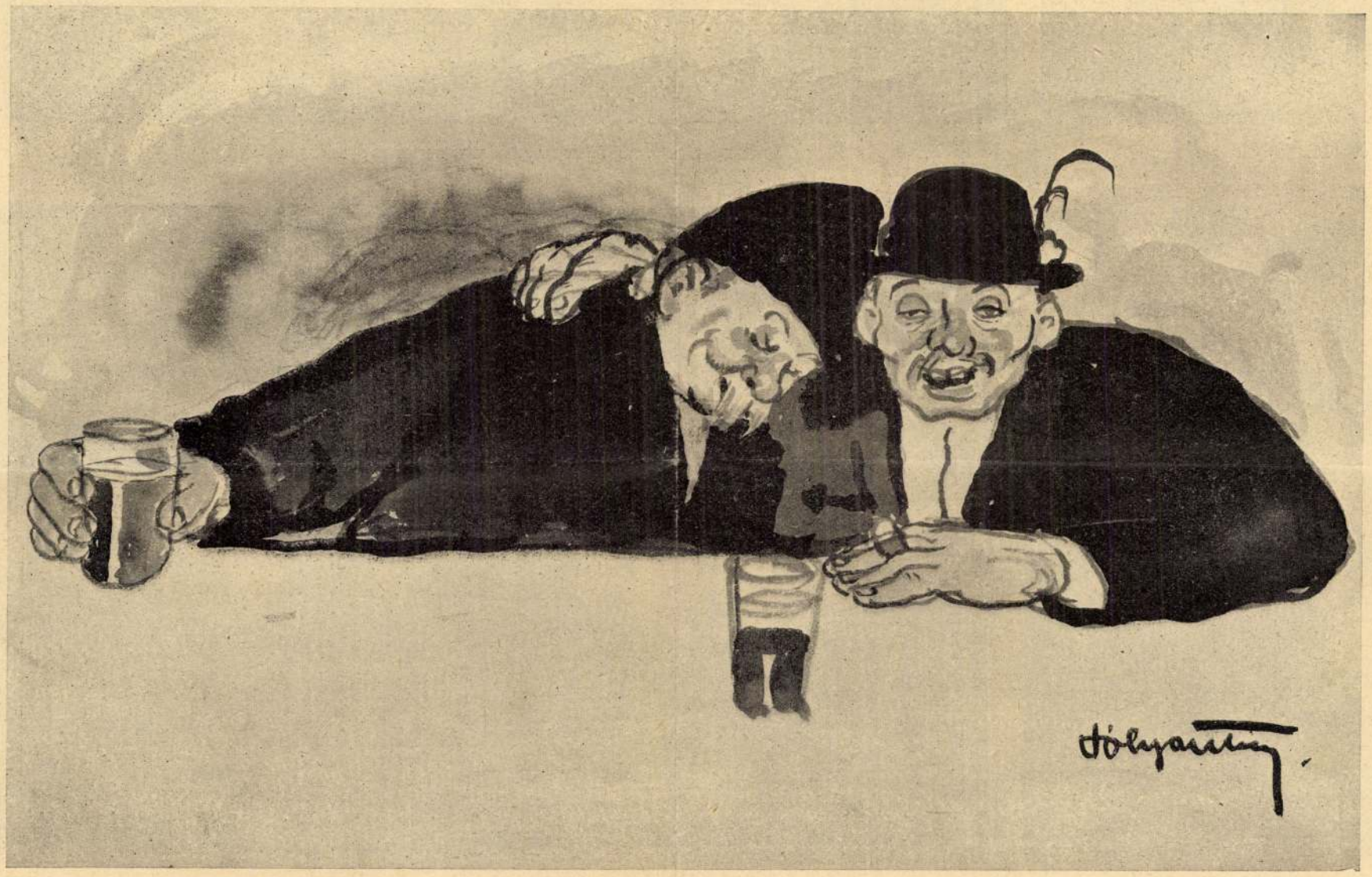

BOROZÁS. — Pólya Tibor rajza.

Polya Tibor

Vasárnapi kirándulás c. rajza repr.

Vas. Lpj

1913. 499. l.

VINA

– UNGHERESE

udapest, IV., Egyetem-u. 4.

3.

ÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA,

BUDAPEST.IX.,

Hőgyes Endre-utca 10.sz.

Pólya Tibor

Antó'a prozkain c.
Kari Eatureja szepr-

Vas. Ujs. 1913. 737. l.

Medve-utca 4

2

R4

Pólya Tibor

Téli vasárnap falun
c. rajza repr.

Vas. Lyc. 1913. 14. l.

Uhgot kuválgnó

186

Pólya Tibor

„Sicle", zenés regy.

a Pesti Hirlap Vasárnapja

1930. I. r.

általánosságban tartott keretét

tségvetési évi szükségleteinek

m Nagyméltóságodat, méltóztas-

tételek közt a virmán eszkö-

ltóságod legmélyebb tiszteletem

. október hó 13.-án.

elnök

B á l i n t

m. kir. miniszter Urnak

B u d a p e s t

Pólya Tibor

Flóhanyó parasztok
c. rajza repr.

Vas. Lp. 1913. 92. l.

Pólya Tibor

Irod
a
Farkas Zoltán. A szol-
noki művésztelep létesí-
tása. Vas. Ujs 1910.
890. l.

KIADJA A

MAGYAR SZEMLE TÁRSASÁG

BUDAPEST

Pólya Tibor

életrajz

irod. /

Csokonay 125. l.

Hegedüs Sándor

Térdig, szembe s keresztbevet
val a szék támlájára nehezedik. Kala
kép alatt:

HEGEDÜS SÁNI
MAGYAR KIR. KERESKEDE

Csinkogr., mér. a vk. 14.4

Szn. 107
130-99-5

Pólya Tábor

Falusi mulatozás
télen c. képének
színes repr.

A Pesti Hírlap Vasár-
napja. 1935 jan. 13.

BUDAPEST
1935 JAN 18 19
62

Pólya Tibor

Falu a tornyból
nézve, repr.

Pesti Napló,
A 80 éves —
ajándék-albuma.
1850–1930

Szabadi Gillich Anna Naplója

A grapefruit csodája!

Néhány évszázaddal ezelőtt Európában még nem ismerték a burgonyát, megpróbálták a zöld leveleket megenni, melyek a burgonyából a föld felett kinőnek és erre eldobták az egész burgonyát, mint élvezhetetlen ételt. És ön, Nagyságos Asszonyom, ön még mindig a középkorban tart az élelmezés terén és meg sem kóstolta még a Jaffa grapefruit-ot? Vagy ami még rosszabb: ön ugy kezeli a grapefruit-ot, mint az egykori emberek a burgonyát: a legpompásabb gyümölcsök egyikét tartja kezében és nem tud vele bánni. Megpróbálja kanállal megkóstolni, majd félrehuzza szájacskáját és felkiált: „Brrr, de keserü!"

Nem, Nagyságos Asszonyom! Bár életének minden keserüségét oly könnyen küszöbölhetné ki, mint ezt. Táplálkozását rendkivüli gasztronomiai élvezettel gazdagitja, ha megismeri a Jaffa grapefruit csodáját, azt a mindent felülmuló aromát, mely a narancs finom illatát az érett citrom enyhe savanyuságával egyesiti.

Most csak ne legyen türelmetlen, várjon még egy órát; ez nem könnyü ugyan, mert a Jaffa grapefruit igazán csábitó külsejü, ha ön — ez az elkészités első lépése — egy keresztvágással, mint a citromot, két egyenlő részre vágja. Az a tény, hogy ma már az egész világon külön késeket készitenek a grapefruithoz, melyek mindenütt kaphatók, ez maga is bizonyitja a nemes gyümölcs hatalmas diadalutját. Egy ilyen késsel — mely hegyes és hajlitott —, elválasztjuk a középen átvágott gyümölcs-gerezdeket a héjuktól, majd az egyes gerezdeket bevágással elválasztjuk egymástól. A gyümölcs héja természetes tartója a pompás nedvnek, mely bőven ömlik. Most beszórjuk a gyümölcsöt vastagon porcukorral, majd hidegre állitjuk, igy... most várunk egy órát, melynek elmultával az üditő gyümölcsöt megkóstolhatjuk.

A grapefruit nagy vitamintartalmánál fogva nemcsak üdit és frissit, de az egész emésztést szabályozza, ezért nemcsak az angol és amerikai üzletembernek, de a legszebb hollywoodi filmszinésznőknek is legkedveltebb reggelije és uzsonnája, mert megőrzi karcsu vonalaikat és megakadályozza az elhizást.

Aljechin . már négy ponttal vezet Euwe előtt a sakkvilágbajnokságban

Delft, nov. 29. *(A Pesti Hirlap tudósitójának telefonjelentése.) Aljechin* a *huszonegyedik* játszma után megnyerte a *huszonkettedik* játszmát is. *Euwe* a világos és a sötét bábukkal egyaránt vesztett. Most már — miként a holland lapok irják — csak egy *„csoda"* segithet. Még *nyolc* játszma van hátra (a huszonharmadik játszmát kedden este Rotterdamban játsszák), a hátralévő nyolc játszma közül — anélkül, hogy egyet is elvesztene, — *négyszer* kellene *Euwenek* győznie, hogy világbajnoki cimét továbbra is megtarthassa, öt győzelem esetén pedig megnyerhetné a világbajnoki párosmérkőzés hatvanezer pengős diját is. Ellenben *Aljechin* abban az esetben is megkapja a hatvanezer pengőt és ujra a világbajnoki cimét, ha a hátralévő nyolc játszma közül a következő öt *játszma — döntetlenül végződik! Aljechinnek ugyanis már 13 győzelmi pontja van, Euwe 9 pontjával szemben, 15 és fél győzelmi pont esetén pedig Aljechinnek nem is kell tovább játszania . . .*

Mi történt Euwevel?

Erre vonatkozólag kérdést intéztünk a jelenlévő nagymesterekhez.

Reschevszky amerikai bajnok a következőket mondotta:

— A sakkvilágbajnokság jelenlegi állása nagy meglepetés. *Euweről* ennyit: *mindig jól kezd és a jó kezdést állandóan rosszul folytatja.* Kitünő kezdet után a közép- és a végjátéka bizonytalan. *Aljechin* viszont kis előnyből nagy előnyt tud magának kovácsolni, ha pedig látszólag rosszul áll, olyan bonyodalmat, zürzavart kelt a sakktáblán, amelyből mindig ő kerül ki — *előnyösebben!* Mintha *Euwe* kissé lebecsülte volna *Aljechin* tudását és erre a mérkőzésre nem készült fel eléggé.

Tartakower nagymester kérdésünkre csak ennyit mondott:

— *Euwe nincs formában!*

Beszéltünk *Maróczy Géza* nagymesterrel is.

— Aljechin friss és gyorsan játszik — mondotta. — Euwe a fáradt ember benyomását kelti. *Talán tulsokat sakkozott a verseny előtt, talán tulkeveset . . . Vagy fáradt már, vagy nincs neki kellő tréningje... Valami baj van vele.* Sőt a baj most már nagy, mert az előjelek szerint ezt a nagy mérkőzést elveszti.

Huszonegyedik játszma. Játszották *Amszterdamban.* Világos: dr. *Euwe,* sötét: dr. *Aljechin.* 1. d4 Hf6, 2. c4 e6, 3. Hf3 b6, 4. g3 Fd7, 5. Fg2 Fb4, 6. Fd2 Fe7, 7. Hc3 He4, 8. 0—0 0—0, 9. d5 H:d2, 10. V:d2 Ff6, 11. Bd1 d6, 12. d:e6 f:e6, 13. Hd4 f:g2, 14. K:g2 Vc8, 15. Ve3 F:d4, 16. B:d4 Hc6, 17. Be4 Bf6, 18. f4 Vd7, 19. g4 Bf8, 20. g5 Bf5, 21. h4 Vf7, 22. Bf3 Kh8, 23. Vd3 d5, 24. B:e6 Hb4, 25. Ve3 Hc2, 26. Vd2 V:e6, 27. c:d5 Vf7, 28. V:c2 B:f4, 29. Bd3 Vh5, 30. B:f4 B:f4, 31. Vh3 Bg4, 32. Kf2 h6, világos feladta.

Olaszország elismerte a mandzsu császárságot

Róma, nov. 29. (Inf.) Olaszország hétfőn hivatalosan elismerte a független mandzsu császárságot. Gróf *Ciano* olasz külügyminiszter szivélyes hangu táviratban jelentette be ezt a tényt *Hirota* japán külügyminiszternek és a mandzsu császárság külügyminiszterének, akik mindketten ugyanilyen szivélyes hangon köszönték meg az olasz kormány történelmi jelentőségü elhatározását.

A nemzeti Spanyolországban

IRJA MEGYERY ELLA

IX.

Utazási előkészületek a frontra

— A Pesti Hirlap kiküldött munkatársától —

Salamanca, nov. Az égő szerelem-gruppok izzó vörösségét már ködös lehelet futja el s a rozsdás őszirózsák, sápadtlila georginák is fázósan huzódnak össze a kis parkban, mikor reggel tiz órakor — ez az idő itt még hajnalnak számit! — átmegyek közöttük, hogy a sajtóirodában megkapjam végre a kis vörös könyvecskét, amely feljogosit arra, hogy a frontra utazzam.

A *salvocordocto* s a rendőrségen való jelentkezés nem elég ehhez a veszélyes kiránduláshoz, nem elég a sok kitöltött cédula, sőt a detektivek sürü látogatása sem, amely a szállodában korán reggel, meglehetős gyakran s meglehetős zajjal, végnélküli faggatásokkal történik, külön katonai engedély kell hozzá a főhadiszállás parancsnokságától s elsősorban az ember kijelentése, hogy az egész vállalkozás saját felelősségére, saját veszélyére és kockázatára történik.

A *Palacio Anaya,* a mai sajtóiroda székhelye, az ősi salamancai egyetem kémiai és fizikaépülete, amelynek oszlopos barokk-udvara tele van most a régi idők egymásrahányt iskolapadjaival, csak a padokhoz tartozó diákok nincsenek sehol, elszéledtek szerte az országban, s részint mint sorkatonák, részint mint falangista-önkéntesek szolgálják *Francót.* A pompás palotába, amelynek görög oszlopos frontja a madridi parlament modelljéül szolgált, ahol pár éve annyit sétáltam az agyonköpdösött termekben és folyosókon, *Azana* miniszterelnök félvörös elvtársai között és annyira előre láttam mindent, ami pontosan beteljesedett, tüzérségi parancsnokságok vannak beszállásolva a sajtóirodán kivül s itt dolgozik a spanyol *Antikomintern* is, a bolsevizmus elleni szervezet, amely — el kell ismerni — kissé későn kezdett hozzá nemzetmentő missziójához.

Senor Pablo Merry del Val, a kardinális unokaöccse a teljhatalmu sajtócézár itt, ez a megvesztegetően sima modoru, előzékeny és nagyvilági diplomata, aki Londonban született, angol collegeben nevelkedett s mostanáig Angliában élt, mert édesapja évtizedeken át Spanyolország követe volt Londonban; érthető, ha Senor Pablo — aki maga is követségi titkár —, angolos akcentussal beszéli anyanyelvét s világoszöld szeméből spanyol hév helyett sokkal inkább angol hűvösség árad.

A szobát, ahol reggeltől éjfélig dolgozik, tárgyal, ezerféle ember ezerféle kivánságát intézi, valami diszteremből osztották ketté egy vékony deszkafallal. Rögtönzött a nagy postaállvány is, amely a világ minden ujságjának fenntatott fülkéivel a népszövetségi sajtótermék emlékeit idézi fel bennem. Gyorsan és pontosan kapja meg itt a magánpostáját is az ember, a katonai cenzura nagy lila pecsétjével diszitve; a magyar magántitkokra azonban, ugy látszik, senki sem kiváncsi, mert eddig egyetlen levelem sem érkezett felbontva.

Borzalmak Tárlata

Azzal az igérettel együtt, hogy frontutazásom előkészületei, sőt maga az ut is hamarosan megtörténik, egy meghivót is kaptam *Merry del Valtól,* az ugynevezett *Documento Nacional del 1-er anno triumfal*-kiállitásra, ami alatt azokat a nemzeti bizonyitékokat és adatokat kell érteni, amelyeket a propagandairoda az első győzelmes esztendőben összegyüjtött, hogy eredeti felvételekkel, hivatalos megállapitásokkal mutasson be minden *„casus belli"*-t.

A rendkivül meggyőzően megrendezett *„Borzalmak Tárlata"*, — ahogy magamban elneveztem — a salamancai kaszinó halljában van most, de innen rövidesen tovább viszik s mint vándorkiállitást az ország minden részén bemutatják majd, mint hiteles kivonatát és keresztmetszetét a vörös szörnyüségeknek, amelyeket a fehér Spanyolország a nemzeti forradalom első évében elszenvedett.

Óriási zászlók, óriási Franco-portrék, s nemzeti jelmondatok közt külön részt foglal el a *templomrombolások, a gyilkosságok, a bombázások* és *gyujtogatások* bemutatása, felnagyitott fényképeken, amelyekből szinte frissen csepeg még a vér s a néző csodálkozik, hogy a halálhörgéseket nem hallja. Százszámra legyilkolt gyerekhullák, szénné égetett apácák, megcsonkitott papok, felkoncolt polgárok, lefejezett csendőrök, futás közben agyonlőtt foglyok, halálrakinzott tuszok . . ., közben *Malaga, Granada, Sevilla, Zaragoza, Badajoz, Valladolid, Oviedo* templomai, zárdái földig rombolva . . . grecói komorságu csonka feszületek, amelyeken Krisztusnak csak egy karja, vagy féllába lóg még . . . A 25 méter magas madridi Krisztus-szobor, amelyre a vörös hordák puskával lövöldöztek . . . orosz tankok, dum-dum golyók, ötágu szovjet-ostorok és ólombunkók — nincs az az ördögi fantázia, amellyel ezeket a vizióikat el lehetne képzelni, ezt az ölési és pusztitási dühöt, amely leszállt a vadállati ösztönök legmélyére s egy szemernyit sem árul el azokból a hangzatos frázisokból, amelyekkel például a párizsi kiállitás vörös-spanyol pavillonja valósággal ki van tapétázva!

Aki ezt a két kiállitást megnézte, örökre tisztában van vele: mi a különbség a bolseviki papireszmék és a tények között — mi a különbség az igéret, a propaganda s a valóság között, ha ez az igéret és propaganda egyszer beteljesülhet, ahogy beteljesülhetett itt, ebben az országban, amelyet csak egy mondattal lehet jellemezni, egy időszerü és népszerü könyvcimmel:

„Espana en la Cruz" — Spanyolország a kereszten, vagy még inkább: *A megfeszitett Spanyolország.*

A „Kezét és lábát csókolom" vége

Ilyen impressziók közt érek haza s a hotelben már vár a kiállitott front-igazolvány s az értesités, hogy holnap reggel kilenckor értem jön az autó, amely egy tiszt kiséretében elvisz a madridi frontra, amelyet a hosszu frontszakaszból magam választottam ki, részint, mert ez a legfontosabb tüzvonal, részint, mert szándékosan fájditani akarom a szivemet Madrid látásával, ahol nemrégen még olyan szép időket töltöttem . . .

A levélen, amely a fontos hirt közli velem, hiába keresem a megszokott *„B. L. M."*-et, az elmaradhatatlan három betüt, amely *Bese Los Manos"-t* (Kezét csókolom) jelent s amely nélkül a köztársasági Spanyolország férfiakkal, hivatalokkal sem levelezett, hiszen nőnek az *„y Piedes"*-t (lábát) is hozzá kellett tenni.

Franco Spanyolországa szakitott ezekkel a középkori avultságokkal és helyettük olyan ujitást hozott be, amiről *Azona* és társai nem is álmodtak: az ügyeket valóban el is intézi.

(Folytatjuk.)

Bernát hollandi herceget sulyos gépkocsibaleset érte

A trónörökösnő férje agyrázkódást és arcsérüléseket szenvedett Állapota kielégitő

Amsterdam, nov. 29. Bernát hollandi herceget, Juliana trónörökösnő férjét, hétfőn délelőtt autóbaleset érte. A herceg és kisérője Hága felé igyekeztek vadászatra. A baleset a coesdijk—amsterdami országuton történt Diemen falu közelében. A herceg maga ült a kétüléses autó kormányánál *és a kocsi teljes sebességgel száguldott, amikor a keresztutról hirtelen egy öttonnás teherautomobil kanyarodott be.* A kis sportkocsi nekiment a teherautónak és azt vagy huszonöt méteren maga előtt tolta az országuton. A herceg automobiljának elülső része teljesen szétroncsolódott. *Bernát herceg és kisérője beszorultak az ülés közé, a herceg agyrázkódást szenvedett és több helyen szétvágta a szélvédő az arcát a szeme fölött, kisérője pedig a lábát törte.* A herceget és kisérőjét akiket eleinte senki sem ismert fel, az amsterdami kórházba szállitották és azonnal kezelés alá vették.

Hága, nov. 29. Bernát herceg állapota az esti hivatalos jelentés szerint kielégitő. Az orvosok meg vannak elégedve. *Vilma* királynő és *Juliana* hercegnő a kórházban meglátogatták a herceget. *Az éjszakát az amsterdami kórházban töltik el,* mert a hercegnőre nagyon fárasztó lenne az ide-oda utazás a soestdijki kastély és Amsterdam között

Légoltalmi gyakorlat Miskolcon és Győrött

Miskolci tudósitónk jelenti: A városban hétfőn este tartották az első légoltalmi riadót. A gyakorlatot *Abonyi József* rendőrfelügyelő, Miskolc légoltalmi parancsnoka vezette és az Avason levő toronyból nézték végig a helyi hatóságok és a honvédelmi minisztérium képviselői. Az elsötétités idején a tüzoltók is gyakorlatot tartottak. A próba kitünően sikerült, a város lakossága példásan fegyelmezetten viselkedett.

Győri tudósitónk jelenti: Hétfőn este a városban légoltalmi gyakorlat volt, amelyet megtekintett dr. vitéz *Fábry Dániel* országos légvédelmi parancsnok és több dunántuli város küldöttsége. Féltizenegy órakor a hivatásos és gyári tüzoltók a városháza közelében levő épületeken nagyszabásu gyakorlatot rendeztek. Kitünően sikerült minden.

Dicsekedhet vele!

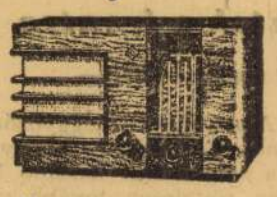

BÁRKI ELÖTT!

TELEFUNKEN

Telefunken 338

A TÖKÉLETES KÖZÉPSZUPER

Rádióvásárlás — bizalom kérdése

Sternberg

Magy kir és udv hangszergyár

VII., Rákócz-ut 60.

Telefon: 136—068, 144—354, 137—708

Az ország legnagyobb és legszebb rádióterme.

Pólya Tibor festőművész meghalt

(Felvételünk a Képes Pesti Hirlapban.)

Szolnok, nov. 29. *(A Pesti Hirlap tudósitójának telefonjelentése.)* A hétfőre virradó éjszakán 52 éves korában hirtelen meghalt *Pólya Tibor*, a kiváló festőművész. A művész tiz év óta többizben kapott szivrohamot, a vasárnap éjszakait azonban már nem birta el szervezete.

Pólya Tibort a szolnoki művésztelep nagy kiállitási termében ravatalozták fel. Hétfőn délután a szolnoki társadalmi egyesületek értekezletet tartottak, amelyen *Borbély György* főispán méltatta azt a veszteséget, amely Szolnok városát érte. A temetés szerdán délután három órakor lesz.

Pólya Tiborban egyik legkedvesebb, legérdekesebb egyéniségét vesztette el a magyar képzőművészet. Mint emberi egyéniségének, ugy művészetének is a derü, a szellemesség, a kedély, a pompás megfigyelés volt legjellemzőbb vonása. Tulajdonképpen torzképrajzolónak indult és karikaturáival nemcsak itthon, hanem Amerikában is jelentős sikereket aratott. Hazatérve, főként plakátokat festett és ezen a téren egészen uj hangot ütött meg a magyar grafikában. Plakátjai mindig ötletesek, ujszerüek és művészi finomságuak voltak. Később azután áttért a vidéki — elsősorban szolnoki és szolnokkörnyéki — magyar élet derüs, friss jeleneteinek ábrázolására. Ezekben a képeiben a rajz és a szin üdesége, az ábrázolás mozgalmassága jelentették kiemelkedő festői értékeit.

Tehetségének erős oldala volt az arcképfestés is. Erős megfigyelőképességével elérte azt, hogy modelljének mindig egyéni jellegzetességeit fejezze ki. Egyik híres arcképe *Horthy Miklóst* ábrázolja, még mint a magyar nemzeti hadsereg fővezérét. *Gömbös Gyuláról* két arcképet festett, egyet *Szolnok városának*, egyet pedig az *Országháznak*. A parlament számára festette meg báró *Perényi Zsigmond* arcképét is, legutóbb pedig a nemrégiben elhunyt vitéz *Horthy István* lovassági tábornok arcképén dolgozott.

A budapesti művészvilágnak igazi kedvence volt Pólya Tibor, aki sokat harcolt a képzőművészek gazdasági helyzetének javulásáért is. Egyik megalapitója és igazi lelke volt a szolnoki művésztelepnek.

Férfiing HF Neofix örök fölkeményű gallérral	6.50
Téli sporting „Perfecta“ 5.80	4.75
Férfi bőrkesztyü, svéd Pécsi 6.50	4.95
Nadrágtartókészlet, gyönyörü ajándék	2.45
Házikabát, diszes kivitel 14.80,	12.50
Női bőrkesztyü, fekete Nappa	3.90
Matlassé müselyem pongyola	8.75
Mikulásöltöny, nehéz minőség, 3 részes, 00-ás	4.95

Herczeg és Fodor
BUDAPEST VII. THÖKÖLY ÚT 24.

Vas vármegye vezetősége nem engedi, hogy az idegenellenőrzés kérdésébe politikát vigyenek bele

A főispán és alispán erélyes válasza egy nyilaskeresztes inditványra

Szombathely, nov. 29. *(A Pesti Hirlap tudósitójának telefonjelentése.)* Vas vármegye törvényhatósága hétfőn közgyülést tartott. Dr. *Ostfy Lajos* főispán beszámolt a megye több helyén fellépett tifuszról, majd bejelentette, hogy a Budapest és Grác közötti uj nemzetközi müut utolsó vasmegyei szakaszát is átadták a forgalomnak.

Az alispáni jelentés tárgyalásánál izgalmas vita támadt. *Márkus László*, a szombathelyi nyilaskeresztesek egyik vezetője szenvedélyes hangon követelte, hogy Szombathelyen is rendezzenek *idegenellenőrzési razziát*, mert „a galiciánerek gettót csinálnak Szombathelyből". A hazafias zsidóságnak is hozzá kell járulnia — mondta — az inditványhoz, mert az is jól tudja, hogy az ilyen elemekkel csak ott lehet találkozni, ahol szacharint és tüzkövet csempésznek.

Az inditványt éleshangu vita követte. Dr. *Heimler Ernő* törvényhatósági bizottsági tag tiltakozott az ellen, hogy ezt a kérdést *politikai célzattal* kezeljék. Hivatkozott arra, hogy a mult évben három hónapon át folyt razzia Szombathelyen és akkor *a magyar állampolgárság szempontjából egy ember ellen sem merült fel kifogás.* „Nyomorult, szegény zsidókról van szó — mondotta —, nem ezek ellen kell razziát tartani, hanem inkább a kartelek zsidó vezetőivel szemben volna helye razziának"

Dr. *Horváth Kálmán* alispán válaszolt ezután a felszólalásra:

— A razziák rendezése — mondotta — *rendészeti feladat. Nem engedem, hogy ebből politikát csináljanak.* Igaz, hogy a bócheriskola Szombathelyen való letelepülése óta erősen megnőtt azok száma, akiket a köztudat *galiciáner* néven foglal össze, de *nem engedheti meg, hogy ugy állitsák be a kérdést, mintha Szombathelyen zsidóüldözés lett volna, lenne, vagy készülne.* Felelősségem teljes tudatában jelentem ki, hogy ebben a vármegyében a hazafias zsidók ugyanolyan elbánásban részesülnek, mint a keresztények. *Tudatosan kerültem alispáni jelentésemben ezeket a kérdéseket, amelyeknek tárgyalására ebben a vármegyében nincs szükség.*

Több bizottsági tag élesen tiltakozott Márkus felszólalása ellen, mások pedig részletesebb magyarázatot kivántak. Végül *Ostfy Lajos* főispán a következőket mondotta:

— A mult évben valóban szigoru viszgálat volt Szombathelyen és annak során igazoltattak minden olyan gyanus embert, akinek jelenléte állambiztonsági szempontból aggodalmat keltett. Mindössze hat ilyen embert találtak, *ezeket azután ki is utasitották.* Az ellenőrzést a zsidó hitközség elnökségének bevonásával folytatták le, nehogy ellenséges indulattal vádolhassák meg az eljáró hatóságokat. Vas megyében nem volt szükség ilyen kérdések törvényhatósági tárgyalására, a jövőben sem lesz arra szükség, mert ebben a vármegyében nem türünk meg zsidóüldözést és *azt sem türjük el, hogy erőszakkal, a törvény és jog keretein tulhaladva, bárkit is bántalmazzanak vagy üldözzenek.*

A megyegyülés a főispán bejelentését tudomásul vette. A vita után az irottkői járás főszolgabirájává dr. *Olajos Józsefet*, vármegyei aljegyzővé pedig dr. *Németh Károlyt* választották meg.

„VÁNDOR"
„GUMMITALP és GUMMISAROK
minden igényt kielégit
Dr. Dorogi-féle gyártmány.

A japán csapatok a Kvangsing erődig jutottak

A Pesti Hirlap és az International News Service különtudósitójának jelentése.

(Copyright by Pesti Hirlap.)

Shanghai, nov. 29. A hadszintérről érkező jelentések szerint a japánok hétfőn reggel *megszállták a Tai-tótól nyugatra levő Jehszing városát.* Ezzel teljessé vált a Tai-tó megkerülése, és most a *japánok a Jangcekiang közelében levő Kvangszing erődig jutottak.* Az erődöt már bombázták a japán repülőgépek. A Jangcekiangon hat japán rombolóhajót a kinai ellentámadások elüztek.

Itt most lett köztudomásu, hogy a kinai tisztviselők, mielőtt a távirdát a japánok benyomulásakor elhagyták, minden összekötő vezetéket elpusztitottak és igy megszakadt a kapcsolat Shanghai és Kina belső vidékei között. *Japán részről kijelentik, hogy a japán hatóságok hajlandók átvenni Shanghaiban az összes közigazgatási és müszaki intézményeket, köztük a vámkezelést is. A japánok mindezt a nemzetközi hatóságokkal egyetértően akarják megtenni és a kinai alkalmazottak is a helyükön maradhatnak, ha lojalisan dolgoznak.*

Parker Noel.

Egyiptom miniszterelnöke ellen sikertelen revolveres merényletet követtek el

Kairó, nov. 29. Egyiptom miniszterelnöke, Nahasz pasa ellen vasárnap este revolveres merényletet kiséreltek meg. A miniszterelnök gépkocsiján utban volt Kairó egyik külvárosa, Shubra felé, ahol egy gyülésen kellett volna résztvennie. Alig hagyta el az automobil a miniszterelnökséget, a heliopoliszi városrészben, *Moullard* francia pilóta emlékművének közelében, *egy fiatal ember közvetlen közelből négy lövést adott le a lassu tempóban haladó kocsira. A lövések nem találtak, a miniszterelnök sértetlen maradt.*

A merénylőt a helyszinén letartóztatták és bevitték a rendőrfőnökségre, ahol megállapitották, hogy *Izzedin Abd el Khader* a neve, 22 éves, a földmivelésügyi minisztérium tisztviselője és az 1882. évi egyiptomi forradalom vezérének, *Arabi pasának az unokája.* A fiatal ember a zöldinges szélsőnacionalista tábor tagja. A zöldingesek rossz szemmel nézték *Nahasz* pasa angolbarát politikáját.

A merényletet követően a főváros több pontján kisebb-nagyobb összecsapások támadtak a kormánypárt hivei és a zöldingesek között. A vafdpártiak (kormánypárt) megtámadták a zöldingesek vezérének, *Machmud pasa* volt miniszterelnöknek a házát és lövöldözni kezdtek, mire *Machmud pasa fiai az ablakokból viszonozták a tüzelést.* A rendet csak az éjszakai órákban sikerült helyreállitani.

utolsó nap

Ha ma nem vásárolja meg akármelyik szaküzletben azt a
3 tubus 48 filléres, vagy
2 tubus 72 filléres

DIANA FOGKRÉMET,

melyhez minden külön fizetség nélkül hozzákap
1 doboz

DIANA PUDERT,

akkor holnap már csak 72 fillérért vásárolhatja meg azt. Kár volna tehát, ha elszalasztaná ezt az utolsó alkalmat, amikor kipróbálás céljára ingyen hozzájuthat 1 doboz valódi

DIANA PUDERHEZ

és még arra is kilátása nyilik, hogy a kitüzött

ÉRTÉKES JUTALMAK

egyikét elnyeri, ha alábbi elmre megirja, hogy miért találja előnyösebbnek a Diana pudert, mint eddig használt készitményét.

DIANA R.-T.
Budapest, XIV., Angol-utca 17—19.

(Polya Tibor)

U. 2075

özoktatásügyi miniszterium jelen kelet
zámv.VII.osztályához és a csekkosztály-
ta:

(7. Vidámi Lejér. 6
Nines műlap dijas
mappában

emlékek Országos Bizottságának a m.kir.
6136 számu csekkszámlája javára a Bizott-
dalma fejében a következő összegeket u-

néré:

.....80 P.

.....80 "

sszesen: 160 P. azaz:

15.474/1938. szám.

III.

A Müemlékek Országos Bizottságának,

Budapest.

IX.Hőgyes E.-u.10.

Tudomás és további eljárás végett másolatban azzal közlöm, hogy a most utalványozott összegek elszámolása a szokásos módon terjesztendő fel.

t i

Igénylési lap iktatószáma	visszaküldés előtt a m. kir. _____ miniszter az Igénylési lap csatolva	visszaküldésének ideje	Megjegyzés
3	4	5	6

~~Műemlékek Országos Bizottsága~~
(a polgári szerv megnevezése.)

Névjeg

a megküldött Igé

Folyószám	Kitölt elküldés előtt a polgári szerv Név	az Igé iktat
1	2	
1	Dr. Lux Kálmán	9 - 19

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZ

Pólya Tibor †

Szőlőskön 1937
nov. 29-én meghalt
53 éves korában.

Rajzoktatás
1937. 9-10. h.
160 l.

Szőlősk város
saját halottjainak
temette. Nevéről
utcát fognak el-
nevezni.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS TANÁCSA
107248 1925 SEP. 28.

(R. u.

Szentek ügyében
átteszük a Műemlékek
Országos Bizottságának
(VI. állatkerti út 1.)
Budapest 1925. szept. 28
Pataky Béla

Pólya Tibor †

Budapesti Hirlap
1937. nov. 30.
(P. T. festőművész
meghalt.)

e kapcsán van szerencsém Nagyméltóságodat tisz-
teleni, hogy az ügy vég-
zését Nagyméltóságá-
nagybecsü észrevétele
ügyében Nagyon Sar-
Trencsen vármegye
is értesíttetett.
Kiváló tisztelettel vagyok
Nagyságodnak hivatko-
zó tisztelettel való pusz-
-/.
Vallás és Közoktatásügyi
Miniszternek.
Budapest

8942

Pólya Tibor

l.

Ma. 1919. IV.

27 l.

Nagytekintetü

Tisztelettelteljesen jelentem,
megfelelve a nyitrai Zobor-heg
megvizsgáltam s van szerencsém
kéréssel beküldeni,hogy azt ki

Egyuttal csatolom a vizsgál
munkaerők költségeiről 1 kőmüv
vényét összesen 6.6o korona ös
hogy ezen összeget én nevezett
zen összegnek szintén részemre

Pólya Tibor

1.

Aro luna

1924. 6 n. 293 1.

	A megtekintésül küldött, de meg nem tartott könyveket 2 héten belül visszakérjük.		
	Összesen ..... Korona		

Budapest, 191

Könyvelési / Fizetési szám.

Teljes tisztelettel

GRILL CS. ÉS KIR. UDVARI KÖNYVKERESKEDÉSE **BENKŐ GYULA**

PALLAS IRODALMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG NYOMDÁJA.

Pólya Tibor

l.

Végvári Szohnek

XXXVI. tábla.

meg is érkeztünk Pilisvörösvárra. Innen egy
fél órával
dudutnik Pilisszentiván felé ahova is értünk.
Pilisszentivánról vettük irányba a hegyoldalon
nak, ami jó kövés volt, és kitünően kopatolta
a cipőtalpat. Felváltva cipeltük a hátizsákot,
amiben az ennivalót vittük. Mikor feléréttünk
kezdett kitisztulni az idő és a nap melegen sütött
Át
Átvonultunk a közeli csúcson lévő er-
dőbe, ahol egy kis tisztáson ütöttük fel ta-
nyánkat. Előbb szánhábort játszottunk, majd
sütöttünk szalonnát ettünk. Ebéd után újra játsz-
szani kezdtünk és sokat járkáltunk bok-

Pólya Tibor †

Magyar Iparművészet

1937. 256. l.

(NÉrolap).

Pólya Tibor

meghalt 1937 nov. 29.

Szabad Művészet
1952. 10. sz. 506 l.

…ti számlát 64 20/100 Ft-
…ccsém kiutalóúnyozás
…cumtatni.—
…ló 3án.

Tisztelettel.—

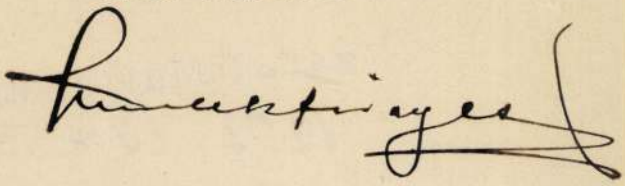

Pólya Tibor

Szül. 1886. Szolnok.

Magyar falu télen, of. 1928.
Szolnoki strand, of. 1927

Kat. Münch. 1929

32. l.

A hely neve	A tárgy megnevezése
Bártfa,	Gl. Egyed épület a nevelőy déli portá[l] [mel]lett álló kőrmas [ke]rékny.

Pólya Tibor

Lipót

Nemzeti Újság

1937. nov. 30.

Pólya Tibor

Erős

Új magyarság

1937. nov. 30.

Pálya Tibor: Jerikóban

- mondta el Nagy Lajosnak történetet az 1919-es történetet, amely az 1919 Május c. novellájának alapja.

Borbély Gábor: Novellahősök nyomában
Magyar Ifjúság, 1967. V. 27.

Pólya Tibor

Iványi Grünwald Béla művész társával közöl kiállitásra készül, -adja hirül a lap "Képző-művészet" c. rovatában "Képzőművészeti hirek" cimmel.

Szinház és Divat, Bp. 1921. szept. 22.
VI. évf. 32. sz. 25. lap.

Pólya Tibor

Hajza nyomán: Kabaréplakát 1913-ból. Reprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

1241

Pólya Tibor

a New York kávéházban találkozott művész barátaival; két freskójával hírnevet szerzett korának.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1976.

2157

MDK

Pólya Tibor, grafikus

Felentések voltak plakátjai is.

Szemadám László: A Magyar Tanácsköztársaság ....
Vörösmunkái ... 51-58. o.

Jászkunság, 5p. 1969. márc.-máj. XV/1-2.

MDK

Pólya Tibor, festő

A Kolnoki Művésztelep Európa hírét
ismert eggyénisége.

Kaposvári Egyén: Kolnok 89–96.

Jánlemény, Kolnok, 1969. márc.–máj. XV/1-2

Pólya Tibor, festő

MDK

Megemlítve.

Helesi Zoltán: Bihari Sándor emlékezete
179 – 191.

Irodalmi Szemle, kolozsv. 1969 – dec. XV/4, 32

Pólya Tibor,festöm. MDK

egész sor grafikai lapot állitott ki, valamint festményeket, amelyeken a fiatal müvész jellemzö karakter-érzéke, humora,élénk szin-fogékonysága érvényesült.

Az Ernst-Muzeum IV.csop.kiállitása.
Müvészet. 1917. 55,56.l.

MDK

Pólya Tibor, festöm.

a szolnoki művésztelep fiataljait képviseli müveivel.

br. Kohner Adolf gyüjteményéből.
Képzömüvészet. 1929. 15. sz. 14.l.

Ernst Lajos, Pólya Tibor és Thorma János

emlékezete

volt az ünnepély rendje szerinti 4. szám.

Meghivó Szinyei Merse Pál halálának 18. évf. -án rendezett emlékünnepélyre.

1938 febr. 2.

M.D.K.

Pólya Tibor

A Szolnoki Müvésztelepen rendezett ünnepség alkalmával csoportképet közöl a lap, s ezen szerepel a müvész/képe is.
fény/

Szinházi Élet. Bp. 1929. szept. 1-7. XIX. évf. 36. sz. 22. lap.

M.D.K.

Pólya Tibor és Herman Lipót

Közös emlékrajza a régi Nagy Endre-kabaréról. Repr. "Nagy Endre iskolája" cimmel.

A rajz 1913-ban készült az akkori szinházi világ tagjairól.

Szinházi Élet. Bp. 1938. márc. 12. XXVIII. év 12. sz. 28. lap.

Pólya Tibor, festő

† 1964

Sok „édes kecset" mutatott
Krúdy regényeiben.

Keller Andor: Krúdy és az „égi
kocsi" 3

ESTI HÍRLAP 1963. nov. 13.

MDK

Pólya Tibor, festöm.

A müvészkávéház törzsasztala. 1910-ben. Kép. 14 müvész hü ábrázolása kedélyes eszmecserét folytatva. / Lechner bácsi, Iványi-Grünwald, Fényes adolf, Szinyei Merse Pál, Lázár Béla, Róna, József, Csók István, Ernst Lajos, ?, Rippl Rónai, Magyar-Mannheimer, Hermann Lipót, Farkas? Elek, Pólya Tibor/.

Gergely István: Viziók a müvészkávéházban. (Japán)
Képzömüvészet. 1932. 55.sz. 225.l.

MDK

Pólya Tibor

A müvészkávéház törzsasztala 1910-ben, repr.

Képzőművészet 1932. 225.l.

MDK

Pólya Tibor

Gergely I.: Művészfejek. Képzőművészet 1932. 224.l.

M.D.K.

Pólya Tibor

Szegeden, Debrecenben és Miskolcon a "Fáklya" megrendezte az első Országos Plakátművészeti Tárlat I. sériakiállitását. Ezen a kiállitáson sikerrel szerepelt a művész alkotása.

Szinházi Élet. Bp. 1929. juni 23-29. XIX. évf. 26. sz. 95. lap.

M.D.K.

Pólya Tibor

Pillanatfestmény cimmel neves művészek élőszemélyekkel /vagy tárgyakkal, nem lehet ellenőrizni, mert a képeket a lapból kivágták/ megkomponált képeiket, -igy Pólya Tibor képét is- bemutatja a lap

Szinházi Élet. Bp. 1929. juni 9-15. XIX. évf. 24. sz. 30. lap.

MDK

Pálya Tibor, festöm.

öt a tiszta szinek ereje jellemzi.

Ernst Muzeum.- A Szinyei M.P.Társ. müv.tagjainak II.kiállitása az E.M.-ban./Az I.1923-ban volt. /
1926.jan.24.-febrúár 28. Kat. 4.l.

M.D.K.

Pólya Tibor

Több művésztársával együtt fényképét -csoportképen- közli a lap s megemliti, hogy közös autón járnak a művészek a környékre festeni. /A szolnoki művésztelepről./

Szinházi Élet. Bp. 1929. okt. 20-26. XIX. évf. 43. sz. 91. lap.

M.D.K.

Pólya Tibor

"Történelemirás - rajzokban" címmel kiadott albuma "rajzos riport album" lesz, amelyben részint karikatura sorozat, másrészt portrék szerepelnek.

Színházi Élet. Bp. 1929. okt. 27.- nov. 2. XIX. évf. 44. sz. 63. lap.

Pólya Tibor,festöm. MDK

A Szinyei Társaság a 25 esztendős Ernst mu-
zeumot ünnepli.
művei fémelbetűkből fenti művésznek.

Dérány András.: Két kiállítás.
Uj magyarság. 1937. okt.17. 6.l.

MDK

Pólya Tibor

Művét sorsolásra bocsátotta a Szinyei Társ. 1925.máj.20.-án rend.majálisán.

Magy.Művészet, 1925.1.sz. 60.l.

MDK

Pólya Tibor, festöm.

képei egészitik ki a szolnokiak kiállitását.

Vidéki centrumok. -Hét magyar város kiállitása Miskolcon, Képzömüvészet. 1929.21.sz. 15c.1.

MDK

Pólya Tibor

Gergely I.: A három mester. Nemzeti Ujság 1927. márc. 2o. 21.l.

M.D.K.

Pólya Tibor

Lestyán Sándor riportját illusztrálta Zádor Istvánról és önmagáról készitett karikaturával. A riport cime megállapithatatlan, mert a lap hiányos. Tréfás szöveg müvészekről.

Szinházi Élet. Bp. 1933. aug. 6-12. XXIII. évf. 33. sz. 21. lap.

M.D.K.

Pólya Tibor

Tréfás rajza a lap tréfás kérdésére: "Mit tenne Ön, ha egy lakatlan szigetre vetődne?"
A képzőművészek rajzzal és tréfás nyilatkozatokkal válaszoltak a kérdésre.

Piktorok a lakatlan szigeten c.
Szinházi Elet. Bp. 1933. ápr. 2-8. XXIII. évf. 15. sz. 4o-42. lap

M.D.K.

Pólya Tibor

"Festők álarcosbálja" cimmel a lap felkért néhány ismert festőt, hogy "tervezzenek maguknak egy kis vidám papiros-farsangot."
Rajz.

Szinházi Élet. Bp. 1933. febr 12-18. XXIII. évf. 8. sz. 28-29. lap

M.D.K.

Pólya Tibor

Fényképét hozza a lap munkaközben, amint Fejős Pál rendezőt rajzolja, a kész rajzzal együtt.

Szinházi Élet. Bp. 1932. márc. 27.-ápr. 2. XXII. évf. 14. sz. 22. lap.

M.D.K.

Pólya Tibor festőművész

A Filtex-Sevilla modellpályázat zsürijének a tagja más müvészekkel együtt.
/A zsüri tagjai irók, szinmüvészek, hirlapirók, divatrajzolók./

4 ötvenpengős dijat oszt ki minden héten a Filtex-Sevilla fényképpályázat résztvevői között a Filtex Rt.
Szinházi Élet. Bp. 1930. márc. 30-ápr.5.XX.évf. 14. sz. 115. lap

MDK

Pólya Tibor

A képzőművészeti év eseményei. P.H. 1935. évi nagy naptára. 56.l.

Pólya Tibor
festő

M.D.K

Herman Lipót korában volt.

Lengyel Géza: A nyolcvanéves Herman Lipótról
Művészet, 1964. június – 2 l lap

Pólya Tibor

MDK

Szinyei Társ. X.kiáll. N.Szal. 1948.febr.

Pólya Tibor, grafikus 1904

Rajzaival megjelent könyvek:

Twain Mark: Tamás úrfi léghajón,

Twain Mark: Tamás úrfi mint detektív

—: Új magyar könyvek betűrendes tárgymutatója 15

A KÖNYV, bp. 1934. október [P 1/1].

MDK

Pólya Tibor

Rajza, a miről álmodnak a pesti festők szerencséből. Repr.

Cikk: Álmodik a festő.

Színházi Élet, 1934. Karácsonyi sz. 48-51. lap

MDK

Pólya Tibor

A Szinyei-Társaság jub. kiáll. a N. Szalonban.
Tél a Művészetben. /Bpest,1940/. 87.l.

MDK

Pólya Tibor

A Szinyei Merse Pál Társ. Értesitője. 1927. febr. 3. sz.

MDK

Pólya Tibor

Pérely 163.l.

MDK

Pálya Tibor
grafikus

A 30 évek kiváló plakát
művésze volt.

Szamosi Ferenc: Ő és legjobb plakátjai – 1962
Művészet, 1963. augusztus – ~~1962~~ 1 lap

MDK

Pólya Tibor

Rajz, repr.

Pesti Napló 1931. dec. 25. 35.1.

MDK

Pólya Tibor

A szolnoki művésztelep. P. H. 1928 évi nagy naptára.
78. l.

M.D.K.

Pólya Tibor

"A boldogság szigete" c. müvének repr.-ját hozza a lap a Szinyei-Merse Pál Társaság harmadik kiállitásáról az Ernst Muzeumban.

Szinházi Élet. Bp. 1931. jan. 25-31. XXI. évf. 5. sz. 39. lap.

M.D.K.

Pólya Tibor

"Én is jubilálok" cimmel tréfás rajz a Szinházi Élet jubileumára.

Szinházi Élet. Bp. 1931. ápr. 26.-május 2.
XXI. évf. 18. sz. 39. lap.

Pólya Tibor festő M.D.K.

Fényes Adolf szolnoki kedvence

Oelmacher Anna: Fényes 1867-1945. Bp. 1962. 25.1.

M.D.K.

Pólya Tibor

Fényképét közli a lap felesége társaságában Szolnokon.

Szinházi Élet. Bp. 1927. szept. 11-17. XVII. évf. 37. sz. 45. lap.

M.D.R.

M.D.K.

Pólya Tibor

A "Pünkösdi királynő választás" zsürijének tagjaként fényképét közli a lap.

Szinházi Élet. Bp. 1927. XVII. évf. junius 5-11. és 11-18.-i, a 23-24. péld.közötti programm 4. lapján

M.D.R.

Pólya Tibor

A "Pünkösdi Királyné vélemények" nemzetiségének tanulmányozásához. Különlenyomat a Tap.

Szimbézi élet. Bp. 1927. XVII. évf. Június 5-11. és 11-18.-i. a 23-24. pécd.különlet
program 4. Tanulmány

M.D.K.

Pólya Tibor

A szolnoki művészteleprőI fényképfelv. a művészről és feleségéről más művészekkel együtt.

Szinházi Élet, Bp. 1927. julius 3-10.
XVII. évf. 27. sz. 23. lap.

P.D.A.

M.D.K.

Pólya Tibor

A szolnoki művésztelep 25 évi fenállásának ünnepé-
re rendezett kiállitáson szerepelnek művei.

Hermann Lipót: A szolnoki művésztelep jubileuma..
Szinházi Élet. Bp. 1927. okt. 2-8. XVII. évf.
40. sz. 36-37. lap.

MDK

Pólya Tibor

Képzőművészet 1927. 3. sz. 15.l.

MDK

Pólya Tibor

A Szinyei-Társaság reprezentativ kiállitása.
Pesti Napló 1937. okt. 17. 12.l.

MDK

Pólya Tibor

Disznópörkölés, 75x102

A Szinyei Merse Pál Társaság VI.Kiáll.
Bpest, 1937.Okt.Kat. 18.1.

M.D.K.

Pólya Tibor

Fényképét közli a lap más művész képével együtt a Miss Magyarország-választás zsüri-tagjaként.

Szinházi Élet. Bp. 193o. juni 15-21. XX. évf. 25. sz. 4. lap

M.D.K.

Pólya Tibor

"Készül a karikatura" c. rajz önmagáról munka-közben, amint a készülő rajzot mások körülállják.

Szinházi Élet. Bp. 1931. dec. 20-26. XXI. évf. 52. sz. 66. lap.

.B.A.

Polya Tibor.

Emlékkiállitást rendezett müveiből az Ernst muzeom 1938-ban.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története kézirat.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.l.l.ó

Pólya Tibor.

Szinnyei-asztal a Japán kávéházban.

Lázár Béla:Müvészekről.

Lázár Béláné közlése.

Pólya Tibor festő M.D.K.

Terasm Lipót karikatúrát rajzolt róla

Zeising Lajos-D. Fehér Zsuzsa:Művészek Bp. 1963.
92.l.

MDK

Pólya Tibor

Somogyi A.: Modern egyházmüvészet Győrött.
Szépmüvészet 1943. 155.l.

MDK

Pólya Tibor

A Szinyei Merse Pál Társaság közgyülése.
Az Est 1936. febr. 2. lo.l.

MDK

Pólya Tibor

B.P.L.: Derü a müvészetben. Nemzeti Ujság 1939. márc. 25. 23.l.

K

Pólya Tibor, 55. l.

Réti István, 55. l

Rippl Rónai J. 55. l

Rudnay Gyula 55. l

Schuhfried XVIII. k 55. l.

Strobentz Frigyes 55. l. 56. l.

Székely Bertalan 55. l

Szendrei Ambrózy 56. l.

Szinyei Fülöp 56. l.

l.

Magyar Studio II

kiadás

A PESTI LLOYD-TÁRSULAT NYOMDÁJA BUDAPESTEN, V., MÁRIA-VALÉRIA-UTCA 12. SZ.

861. Lámpa, fehér üveg, palackalakú állvány, zöld ernyő női fejekkel. Modern

862. Lámpa, fehér porcellánállvány, selyemernyővel. Modern

863. Lámpa, fehér porcellánállvány, vörös selyemernyő virágos medaillonokkal. Modern

MDK

Pólya Tibor

A Szinyei Merse Pál Társaság brüsszeli kiállitása. Nation Belge, május 29. Magyar Művészet 1926. 5. sz. 298.l.

MDK

Pólya Tibor

A rivalda előtt

A Szinyei Merse Pál Társaság brüsszeli kiállitása. Le Peuple, május 29. Magyar Müvészet 1926. 5. sz. 297.l.

M.D.K.

Pólya Tibor

Karikaturája önmagáról "Javuljon meg Karácsonyra " cimmel.

Szinházi Élet. Bp. 193o. dec. 21-27. XX. évf. 52. sz. 137. lap

MDK

Pólya Tibor

A Szinyei Merse Pál Társaság kiáll. Dunántul 1922. nov. 22.

M.D.K.

Pólya Tibor

Plakátrajz:"Winter féle szén fa kox
Télen fázni sose fox" cimmel.

Szinházi Elet. Bp. 193o. okt. 19-25. XX. évf.
43. sz. 117. lap

.K.U.K.

Polja Tibor

Irásért írj: "Winter Félix ezén fa kor
Teljes Párni nose fox" címmel.

Szinnyei Józ. Bp. 1930. okt. 15-én. XX. évf.
45. sz. 1127. lap

M.D.K.

Pólya Tibor

Fényképét csoportképen közli a lap a szolnoki művésztelep tagjai között és nevét megemliti Lippay Gyula: "Uj szinmüiró tehetséget fedeztünk fel" c. tréfás riportjában a művész kislányáról, Pólya Gogóról.

Szinházi Elet. Bp. 1930. aug. 10-16. XX. évf. 33. sz. 22-24. lap.

MDK

Pólya Tibor

Művészet 1939. IV. évf. 27. sz. 7o.l.

Mdk

Pólya Tibor

rajza: Illés Istvánról

Demeter Imre: A Festők.
Budapest 1962 87.l

melle

Pólya Tibor

vrdnia Ötletes Kópéia és meglepetés szóval-
"Sokat a Semmiről"

Szerk: Demeter Imre: A Fizika
Budapest 1962, 119. l.

mdk.

Pólya Tibor

rajza: Hermann Lipótról
(karikatura)

Domeier Imre: A Fészek
Budapest 1962, 177. l.

MDK

Pólya Tibor

Feltámad a Muskátli-művészasztal. Nemzeti Ujság 1927. máj. 17. 11.l.

MDK

Pólya Tibor

Megalakult az Ujságrajzoló Művészek Egyesülete. Az alakuló közgyülésen elnökké választották.

Magyar Hirlap, 1929.Máj.9. 6.o.

M.D.K.

Pólya Tibor

Iestyán Sándor: "Gála est a Szolnoki Művésztelepen" cimmel ir arról, hogy a Szolnokon élő művészek István-napi ünnepet rendeznek. A művészekről készült rajzokat Pólya Tibor készitette.

Szinházi Élet. Bp. 1935. szept. 1-7. XXV. évf. 36. sz. 28-29. lap.

Pólya Tibor, festöm.

MDK

müveivel ö is szerepel a mai szolnoki mesterek között

Kézdi -Kovács László: A Mücsarnok kiállitásai.
EVK KMT 1928. 76.l. A szolnoki művésztelep jub.kiáll..

MDK

Pólya Tibor, festöm.
1886

" egy impresszionista ill. javitottan valóságos képe képviseli".

Kende Béla: A Föv.Képtár uj szerzeményeinek kiáll.-a.
Müvészet.1939.IV.évf. 27.sz. 69-70.l.

Pólya Tibor

grafikus

M.D.K.

Méltatás

Essii Elemér: Téli Tájak Szolnokon

Jászkunság, 1959. december 15 9 lap. V. évf. 4 szám

MDK

Pólya Tibor, festöm.

a szolnoki telep fiataljai közül szintén képviselve van.

br.Kohner Adolf gyüjteménye.
Képzömüvészet. 1929. 16.sz.14.1.

MDK

Pálya Tibor, festöm.

felette világos temperája most is megmutatja a müvész finom illusztráló és kiapadhatatlan mese-mondó tehetségét.

Dénes Tibor:Mücsarnok. VII-IX. Nemzeti Társalatás, Képzömüvészet 1934. 115.l.

M.D.K.

Pólya Tibor

Fényképfelvétel a művészről munka közben. A felvétel bemutatja a művészt, feleségét,-aki a modellje- s a róla festett művet.

Szinházi Élet. Bp. 1927. dec. 11-18. XVIII. évf. 50. sz. 9. lap.

M.D.K.

Pólya Tibor

Egész oldalas rajz a példány cimlapján.

Szinházi Élet. Bp. 1927. dec. 26- 1928. január 1
XVII. évf. /Itt valószinüleg tévesen ujra XVII.
évf.-t jelez a lap./ Cimlap.

M.D.K.

Pólya Tibor

A művész elmondja, hogy több nagy munkán dolgozik, melyek magyar témájuak. Portrékat is fest.
A lap hiányos, feltehető, hogy mint a többi művésznél itt is készitett a lap fényképfelvételt a művészről. /Sajnos egyes "kutatók" kivágják a lapokat./

Szinházi Élet. Bp. 1927. dec. 26.- 1928. jan. 1.
XVII. évf. 52. sz. 56. lap.

M. O. K.

Pólya Tibor
festő

Az 1930-as években a nagyoroszi
művésztelep rossz gazdasági helyzetbe
kerül, ezt Pólya nyilatkozatai alól tudjuk.
Az 1927-ben rendezett nagyoroszi művésztelep
25 éves fennállásának évfordulóján részt
vett a kiállításon.

Keresztes Istvánné Kramer Klára: A nagyoroszi művészet és művésztelep

Jászkunság, 1956. április. III. évf. 2 szám.

MDK

Pólya Tibor

Holló János: A szolnoki festő-kolónia. Kultura /Sopron/. 1911. II.félév. 16. sz.

M.D.K.

Pálya Tibor

"Simon Böske emlékkönyvébe" cimmel a müvész lerajzolta önmagát emléksorai mellé.

Szinházi Élet. Bp. 1929. febr. 10-16. XIX. évf. 7. sz. Külön melléklet XXIV. lap

M.D.K.

Pólya Tibor

Fényképét több más művésszel együtt csoportképen bemutatja a lap a Miss Magyarország választás zsürijének tagjaként.

Szinházi Élet. Bp. 1929. január 13-19. XIX. évf. 31. sz. 2.lap

3. 52.

MDK

Pólya Tibor festő

Műveivel résztvett a Szinyei Merse Pál Társaság II.kiállításán.

Lyka Károly: A Szinyei Merse Pál Társaság kiáll

Magyar Művészet, 1926. 1,2.lap

MDK

Pólya Tibor

A képzőművészeti év eseményei. P.H. 1934 évi naptára. 60.l.

MDK

Pólya Tibor

A képzőművészet 1937-ben. Ujság 1938. jan. 1.

MDK

Pólya Tibor

Szobrot emelnek Pólya Tibornak. Az Est 1938 ápr. 29.

MDK

Pólya Tibor

A kormányzó három képet vásárolt Pólya T. emlékkiállitásán. Pesti Napló 1938.jan.27.

M.D.K.

Pólya Tibor

Rajzait az Ernszt-muzeum állitotta ki, melyeket a kritika komoly elismerésben részesit.

- - -

A kiállitó müvészek közül Pólya Tibor önmagán kivül lerajzolta Hermann Lipót, Magyar-Mannheimer Gusztáv, Pascin, br. Hatvany Ferenc müvészeket./Ugyanazon az oldalon/

- - -

Rajzok az Ernszt-muzeumban c. közl.
Szinházi Élet. Bp. 1920. május 23-29. IX. évf.
21. sz. 22 lap.

M.D.K.

Pólya Tibor

Festménye szerepel Fleiner Jenő magángyüjteményében.

Magyar magángyüjtemények c. közlemény
Szinházi Élet. Bp. 192o. juli 25-31. IX. évf.
30. sz. 25. lap.

MDK

Pólya Tibor

Lányi Viktor: A szolnoki művésztelep.

Pesti Hirlap Vasárnapja.1931.aug.23.Képekkel.

MDK

Pólya Tibor

"A boldogság szigete" c.kép repr.

Szinyei Társ.III.kiáll. 1931.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Pólya Tibor.

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 NOV 10

Pólya Tibor ismeretlen rajza Somlyó Zoltánról (1919)

film, mert
részvétet aka
gényemberek
extrém törté
a régmúltról
kásosztállyal
mei azono
a nézőket. A
hogy a munkásosztály nem
szentek gyülekezete, de nemzeti történelmünk formálásának hivatott és erre a szerepre alkalmas vezetője.

KATONA ÉVA

---

zett díszletelemmel, s a regényből öröklött monológokat, magnetofon-technikával váltogatja, de sehol sem valami mindenáron-modernkedés kedvéért, hanem épp oly természetesen, a játékból következően, mint amilyen természetesen derűs maga a játék is. S ehhez egészen kitűnően idomul a három főszereplő alakítása. *Kaló Flórián* kedves, értelmes, kicsit érzelmes Zelenyinje, *Bodrogi Gyula* mókás, mégsem felelőtlen Világykája és *Láng József* vaskosabb, hangosabb, de nem hangoskodó Alekszeje hibátdező első önálló filmje. Hagyotakarás és szertelenség, a hagyományok tisztelete és újító merészség, a mesterségbeli rutin hiánya és a fiatalos lendület gátlástalansága ötvöződik vonzó egységbe Tarkovszkij keze nyomán. Filmje hol vad, hol költői, sokszor kiszámíthatatlan és nyers, de mindvégig megdöbbentő.

Tarkovszkij maga is körülbelül olyan korú lehetett a Nagy Honvédő Háború idején, mint a kis Iván, akitől a háború elrabolta a gyermekkor szépségét és örömeit. Az élménynek ez az azonossága áteléssel és szuggesztivitással teliti meg a film minden kockáját, ahol csak a meggyötört arcú kisfiú megjelenik. Sok film készült már a szovjet nép emberfeletti megpróbáltatásokat és hősiességet követelő harcáról, de elgondolkoztat-

M.D.K.

Pólya Tibor

Rajzok az Ernszt-muzeum kiállitásán szereplő művészekről:
Hermann Lipót, Kandó László, Kisfaludi Stróbl Zsigmond, Iványi Grünwald Béla, Zádor István és Csáktornyai Zoltán arcképei.

A legszebb kiállitás c. beszámoló
Szinházi Élet. Bp. 1921. január 30.-febr.5.
X. évf. 5. sz. 23. lap.

MDK

Pólya Tibor rajzoló

Pérely

A magyar rajzművészet fénykora. Pérely 42 l.

MDK

Pólya Tibor

Szinyei Társ. nyári kiáll. Képzőművészet 1931.

41.sz. 148. l.

MDK

Pólya Tibor

Tábori K: Páris magyarjai. Bp. é.n. 83 l.

MDK

Polya Tibor, festön.

az uj 70 tagu M.Ujságrajzolo Müvészek Egyesületének ~~xxx~~elnöke.
Az Operaház előtt felállitott sátorban rajzolt.

Müvészsátrak Budapest utcáin.-PH.1929 jun.15.

MDK

Pólya Tibor

Kötéstervvel vett részt a Györgyi Kalman emlékkiállitáson.

Reiter László: Könyvművészet a Györgyi Kalman emlékkiállitáson.

MI.1934. 87,88.1.

MDK

Pólya Tibor festő

Chroniqueur cikke. Képzőművészet, II.évf.6.sz.15.l.

MDK

Pólya Tibor

Móricz Virág dr.: Képzőművészeti kiállitások Budapesten. Tátra. 1938. II. 2.sz.

MDK

Pólya Tibor

Mit csinálnak a magyar müvészek Amerikában.
Szinházi Élet 1925. 6. sz. 43.l.

MDK

Pólya Tibor

Képátadás, repr.

Pérely

MDK

Pólya Tibor

Szinházi Élet 1925. 14. sz. 66.l.

MDK

Pólya Tibor

Schef Jász adattár 247.l.

MDK

Pólya Tibor

Képátadás, repr.

Ujságrajzoló müvészek. Tolnai Világlapja.

MDK

Pólya Tibor

Átfestették Pólya Tibor freskóit a marosvásárhelyi kulturpalotában. Pesti Napló 1937. jul.3.

MDK

Pólya Tibor

Siremléket állitanak Szolnokon Pólya Tibornak. Pest 1941. febr. 18.

Pólya Tibor festő

Pólya Tibor

festő és grafikus

Műveiről, 1938. III. évf. 16. sz. 1/3. l.

Egyéni kiállítása: P. T. emlékkiállítás az Ernst M.-ban.

Pólya Tibor, festő

Nouvelle Revue de Hongrie

1932. XXV. a. XLVII. I. 463-467. l.

Lyka Károly: A szlovák művészet.

Pólya Tibor, festő

Művészet, 1938. III. évf. 14. sz. 10. l.

Szerkesztői árnyék: In memoriam...

Pálya Tibor, festő

Művészet, 1938. III. évf. 14. sz.
20. l.

Kis-hír.

Pólya Tibor

festő és grafikus

Művészet, 1938. III. évf. 16 sz. 43. l.

Erdélyi Árpád: P. T. emlékkiállítása az Ernst M.-ban.

Táblakép. Rivalda előtt. Pólya Tibor.

Magyar Müvészet 1925. 433-435. o.
Kiállitások.

Pólya Tibor festő.

Népszava XXXVIII.1910 ápr.20
93 sz. 7-8 lap.
Nemzetközi impresszionista kiállítás.

MDK

Pólya Tibor

Modern plakátrajzolók. Magyar Müvészet 1927.
52.l.

M.D.K.

Pólya Tibor.

Festőművész.

A szolnoki művésztelepen.

Magyar Nemzet 1961. ápr.23.7.old.

M Ú
XI.

P ó

Mode

Ola

M Ú V É S Z E T
V.évf. 1906.
381.l.

Péczely
Béla

P ó l y a T i b o r :

Sztrájk

Litografia

M Ű V É S Z E T
V.évf. 1906.
381.1.

Péczely
Béla

P ó l y a T i b o r :

Sztrájk

Litografia

M Ű V É S Z E T
XI.évf. 1912.
392.

Péczely

P ó l y a T i b o r :

Modellek.

Olajfestmény.

Pesti Hirlap 1924 /XLVI/ aug. 17. 6 o. Rozgonyi "Szolnok.Pólya Tibor". Pólya cigányokat fest. Karrikatura. 8X5.

Művészet. 1938
III. évf. 15 sz. 31. l.

Pólya Tibor: Gyermekarckép

32/. -"- -"- : Boldogság szigete.

MDK.

Pólya Tibor

1919-es plakátjairól

Magyar Nemzet 1965 május 8.lap -

Pólya Tibor M.D.K.

Politikai plakátok a Tanácsköztársaság idején

M. Abonyi Arany: Jelentkezett az 1919-es plakát "ismeretelen" művésze

Magyar Nemzet 1965. május 8. 4.l.

MDK

Polya Tibor festőm.

plakátjai „Gellértek"

Flórián László: Magy. plakátművészet. Kritika.

Magyar Grafika 1960, 4. évf 6 sz 43 l.

M.D.K.

Pólya Tibor

A svábhegyi Liget-szanatórium szalonjaiban rendezett kiállitáson „Pólya Tibor és Pólya Iván... legszebb képei vannak..összegyüjtve."- irja Szilágyi László a Liget-szanatóriumban nyaralókról szlól riportjában.

/A Szinházi Élet ez a példánya hiányos, igy a riport cimét nem lehet közölni./

Szinházi Élet. Bp. 1921. aug. 7-12. X. évf. 32. sz. 25-29. lap.

Kettes számu cédula M.D.K.

Pólya Tibor

Rajzok/az egyes sz. cédula folytatása/

Kléh János a szolnoki müvésztelepről,
Pólya Tibor önarcképe szintén a szolnoki müvésztelepről.

Szinházi Élet. Bp. 1918. szept. 8-15. VII. évf. 36. sz. 23-27. lap.

Egyes számu cédula M.D.K.

Pólya Tibor

Iván Ede: "A szolnoki müvészek" cimmel ir riportot, amelyet "Pólya Tibor a müvésztelep őslakója... és bennszülöttje..." illusztrált néhány rajzzal:
Fényes Adolf és modelljei,
Szlányi Lajos a szolnoki müvésztelepről,
Zombory és a háboru modell,
Fényes bácsi és Jávor Pál,
Jóska a Bremzli pucoló
Jávor nászajándékot fest Pólyának és a
Telep müvészérme c. rajzok.

Szinházi Élet. Bp. 1918. szept. 8-15. VII. évf. 36. sz. 23-25. lap.

MDK

Pólya Tibor

az alábbi pályázaton pályamunkáját 7oo pengőért megvásárolták

Az Idegenforg. Tanács plakátpályázata. Magyar Iparművészet 1929. 6o.l.

M.D.K.

Pólya Tibor és Hermann Lipót

Közös karikaturájának reprodukciója. Nagy Endét ábrázolja, amint oktatja a "tanitványait".

Erdődy Elek: Nagy Endre kabaréjától a Pódiumig. Szinház és Mozi. Bp. 1949. aug. 31. II. évf. 35. sz. 26-27. l.

Pólya Tibor

MDK

Csoh Miklós: Móricz Zsigmond arcképei és illusztrációi.
Szabad Művészet 1952. 10.sz. 491.o.

MDK

Pólya Tibor

Müvészek karrikaturái önmagukról. Vas. Ujs. 1914. 1o.sz. 195.l.

Pólya Tibor

Így nőnek az órák... Kis Ujs. 1947. jul.1o.

M.D.K.

Pólya Tibor
festő

A szolnoki művésztelepen
összetalálkozik Chiovinivel

Ecsery Elemér: Chiovini Ferenc
Művészet, 1962. január – 32 l.

MDK

Pólya Tibor festőm.

Irók... festő és szobr.művészek... Ujság, 1927. szept. 11. 7.l.

MDK

I. 413

Pelóczi Antal: Az Erzsébet emlékmű. Építő Ipar Építő ezmké Művészet, 1916. 30. 31.sz.

Pólya Tibor MDK

közös müteremben, fénykép

A szolnoki művésztelep mostani lakói.
Uj Idők, 1904. 39.sz. 292.o.

MDK

Pólya Tibor

Ortvay Gábor: Alig ér rá ünnepelni a 40 éves szolnoki műv.telep. Új Magyarország. 1940.aug.18.

Polya Tibor

MNK

Visszaemlékezés szolnoki tartozkodására.

Anonymus
Cigánylány

Gyomai György: Művésztelep.

"SZOLNOKMEGYEI NÉPLAP". 1956. jul. 29.

Pólya Tibor

Karikatura "A szolnokiak: Jávor Pál, Zombory Lajos, Vidovszky Béla, Szlányi Lajos, Fényes Adolf" cimmel.

Piktorok és szobrászok c. közl.
Szinházi Élet. Bp. 192o. május 3o. junius 5.
IX. évf. 22. sz. 24. lap.

ee. O. K.

PÓLYA Tibor festő

(1886 - 1937)

Szolnokon dolgozó festő

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945.
Bp. 1958, 414,

M.D.K.

Pólya Tibor

Fényképfelvétel a festőművészről családjával a Balatonon.

Szinházi Élet. Bp. 1919. szept. 7-13. VIII. évf. 31-32. sz. 28. l.

ll. D. 4

PÓLYA Tibor festő
(1886-1937)

Szolnoki művésztelep tagja

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945.
Bp 1962, 413.

M.D.K.

Pólya Tibor

A Mücsarnok tavaszi tárlatán kiállitó müvészek arcképei között szerepel arcképe.

Cserna Andor: A Szinházi Élet, Tavaszi Tárlata c. Szinházi Élet. Bp. 192o. május 9-15. IX. évf. Ź 19. sz. 29. lap.

Pólya Tibor festő- és grafikusművész

Párizsi kiállítása. 1920. május 13-án

a Kner Izidor Grafikai Kézikönyvtár

Pólya Tibor festő- és grafikus

Pesti Hírlap. 1923. márc. 3. 5

Báró Korner Adolf műcsplése

Pólya Tibor festö.

Mübarát.1921.I.88-89.l.

Pólya Tibor festö.

Mibarát.1922.II.204-205.l. 246.l.

Pólya Tibor festő

Magyar Müvészet 1926.1-2.o.
Lyka Károly:A Szinyei Merse Pál
Társaság kiállitása.

Pólya Tibor festő

Magyar Művészet 1925.433-435.o.
Kiállitások.

Pólya Tibor festő és grafikus

Pesti Hírlap. 1924. febr. 24. 6-7

K. K. L. Három kiállítás

Pólya Tibor festő- és grafikus

=Pesti Hírlap. 1924. jul. 13. 9-10

Párizsi alakok: Magyar festők közös

< Tóth portréja

Pólya Tibor festő és grafikus

Párizs Hilton. 1924. aug. 17. 6

Jun 1926: Fabó Bertalanyok a

Tátrában

Pólya Tibor festő és grafikus

Pesti Hírlap. 1926. jan. 24. 6

Kézdi: A Szigeti Parasztház a Szent-mihályi

Pólya Tibor festő

Magyar Müvészet 1925. 60.o.
A Szinyei-Majális,

Pólya Tibor festő, grafikus

Magyar Művészet 1927

620-630.0.

Vádai Pál: Magyar szerzők - képes könyvek.

Pólya Tibor festö.

Népszava.1924.II.24. 7.l.

Pohyblivá
čárka
– Pomlčka
1924 nerd. 16. 7. 1.

Pólya-Tibor levele

8 órai újság

1924 okt. 19. d.e.

Pólya Tibor. — Bern —

Pórailljoej.
1930. IX. 2., 6.
(: Bern. :)

Pólya Tibor festőművész.

Archaeologiai Értesítő

XXXIII. 1913., 282.

Pólya Tibor festő

Pesti Hirlap. 1919. jan. 19. 7

k. k. d. új kiállítás a Ernst-múzeumban

Pólya Tibor festő

Népszava XXXVIII.évf.1910 ápr.20. 93 sz. 7-8 lap.

Nemzetközi humorisztikus kiállitás.

V

Pólya Tibor festő

Budapesti Szemle CCL. 1938.
231-245. Gál Ervin: Képzőmű-
vészet

Günter Kaiser Bibliothek

77

Pólya Tibor festő és grafikus

Pesti Hírlap. 1921. márc. 20. 4

K. K. d. műkiállítások

Pólya Tibor

grafikus

Revue de Hongrie

1910. III. a. V. f. 784-785. l.

Humoristák kiállítása könyves

kalmárnál.

Pólya Tibor festő

Magyar Művészet, 1926

48-50.o.

Művészetünk és a külföld.

Pólya Tibor

Pesti

Magyar Művészet, 1926

297-302. o.

Művészeti élet. A Lirai Mária Pál Társaság brüsszeli kiállítása.

Pólya festö.

Katol.Szemle.1933.II.450-56.l.

Polya Tibor

Katol.Szemle.1931.I.128-35.l.

Pólya Tibor

által

Balint Aladár.

Öt magyar grafikusról. Magy. Nyomdászat

1909. 12 7

..... *mühely.*

őnökség!

..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

..... nevü munkás igazolta

Pöly Tibor

emlékezési

Beirj. 1991 23.
25

15. Rippl-Rónai József: Petrovics Elek.

Pólya Tibor

9. Pólya Tibor: Falu a toronyból nézve.

Ernst-Museum kiállításai.
LXXXI = (1926)
Szinyei-Tars. II-ik kiáll.

Pólya T. 1912.

Pumice. olaj

Pauday Ezzi tulajd

Szimpi - Páró 1-ső emélt. II Sz.

PÓLYA TIBOR festő

Erdei 1991 85,87

MTA MŰVÉSZE

PÓLYA TIBOR

177

Oltványi 1991

39.; *EpIp 1902 339.; M 1902 230.;*
399., 401.; VU 1903 13.; VU 1904
56., 842., 843.; EpIp 1905 383-
ent Istvánról elnevezett templom
5); Magyar Ipar 1905 1018-1019.;
05 875-878.; **Thold Orbán Imre:** *A*
lom (Bp. 1905); *VU 1905 2., 148-*
0.; Budapester Tageblatt 1906 9.
06 ápr 27. 610-616.; Katolikus
32-50., 56. - MIp 1906 31., 37-
. dez.; PH 1906 No 339.; PL 1906
.; **Kováts Kálmán:** *A Szent István*
pest-lipótvárosi plébániatemplom
Egyházközségi Tudósítások (Li-
., No 2. 28-32., 1929 No 1. 19-
István bazilika és építői...(Bp.
oly élete és művészete (Bp. 1938
467-468., 496-505.); **Tarnóczi**
kövei (Bp. 1938); **Rados Jenö:**
.); Medvey 47. Rados-Hild 40-41.,

mzöen; **Komor Marcell;** *A lipótvá-*
04.), kétséghe vonva; **Bobula Já-**

Pólya Tibor

ind

Művészet. 1938. 20. l.
(Pólya Tibor – utca Szalmodon.)

1872
1992
1220

9474
42
9183

Pólya Tibor

1929 novemberében a Fészek Klubban koll. ℓ állítást rendezett. Témái többnyire komoly-ed-ú és kedves humorú jelenetek a vidéki életből. Továbbá mozgásábrázolások: vásári jelenetek, játszó gyermekek stb. Formanyelvében naturalista és impresszionista befolyások élnek tovább; Kompozíciós szempontból nagy szerepet átfogó vonalrendszerrel próbálkozik.

Pólya Tibor kiállítása. Pesti Napló. 1929 nov. 3. szám. arckeppel.

U 3001.

Pólya Tibor

Tél. Olaj

T. m. Bp. 1932

rdultan és sima karimájú, de
ázolva. Haja, bajusza és sza-
át, magas köntöst és bal vál-
visel. Felirata: »ATTILA. REX.
C. LU. AET. LUII.«.

6·7 cm. — Lelt. sz. 1057. — Ér-
Emil ajándéka 1907 április 30-án
909 november 24-iki 5395 (1950–
556 (351–910) és a 3211–910 eln.
január 10-iki (2095–909) és az
0) sz. jegyzékek alapján. — Be-
(41–908).

278

Pólya Tibor Jenő, stb. marad,

l. 640. old. – Folytatólag: Vagy a Simyai

Merse Pál Társaságnak.

Pólya Tibor

~~napokat~~

1924. Koll. Liall.

Ernstnél

Kristus holbeste

166. Alessandro Allori il Bronzino

Pólya Tibor

1921. Koll. Váll.

Ernstnél festményéről

Madonna.

503. Carlo Maratta

Pólya Tibor

naptárból 1920. Kisebb
kollekció Ernst
graf. kiállításra

Petrilla - Deákbányai népRut. V. 77.

Pólya Tibor

1917. Koll. Eisäll.
Ernstné-

grafikus

Pólya Tibor, festő és

Kül 1886 IV. 25. Szolnokon. Budapesten, Szolnokon, München-ben és Párizsban tanult. Budapesten működik, hol grafikai munkával és karikatúrával kínt fel.

Művészeti lexikon
640 l.

(29)

Pólya Tibor

U. 545.

Pólya Tibor

Vas. Gyj. 1911.
1069. l.
(archív)

Pólya Tibor

U. 1006.

Pólya Tibor

U. 1750

Pólya Tibor

U. 4174.
4175

Kárász Géza-féle gyűjtemény

V. 198.

Pólya Tibor

1921. márc. koll. kiáll.

Ernst-Murau XVI. Resp.
kiáll. Eat.

Vitzthum VIII. 219

Pólya Tibor

Tagja volt a Stolnok-
művészta[illegible]

Pólya Tibor

1912? a Kecskeméti
művészttelep tagja

Papirpeir V. 186.

Pólya Tibor

rod
a
Orelfera dr. Az árnyékolás technikája és lélektana. Budapest, 1929. 101. l.

Veleszky Károlyné
Elszámoltatva 1898: V. 22

Az elszámolás elfogadtatott 1
(464/901.)

1468.

[illegible]

[illegible]abérlevelekkel díszített [illegible] testi [illegible] felé [illegible]
[illegible]l a canthus [illegible] alól a lábazatnál más
[illegible]nes dísz.

[illegible]ső domború" méretei 138 & 146 %m.
[illegible]esen: Giuseppe Navarotól. Ára 80 kr. = 36 fr 80 kr.
[illegible]91/98. II. a). Nº 13. alatt az elhalmolást.

[illegible]7: VII. 31-én az Iparmüvészeti Muzeumban he-
[illegible]480 97)

[illegible]-felé, Valencze.

[illegible]

[illegible]

Pólya Tibor

szül. Bpest 1886. Bpest

RRSzi 47. l.

Pólya Tibor

Disznópörkölés:
recept

MAGYAR MŰVÉSZET
1937. 355. l.

Pólya Tibor

Nehrolog Hermann Lipótról

Idéző

Magyar Művészet

1938. 30. l.

Pólya

P. 3. *Tibor*, festő és grafikus, * Szolnok 1886 ápr. 25. Budapesten, Szolnokon, Párizsban végezte tanulmányait és impresszionista szemléletű táj- és alakos képeken kívül ötletes plakátterveivel keltett feltűnést. Karikatúrákat is rajzolt képeslapokba. 1917—24. csaknem minden évben koll. kiállítása volt az Ernst-Múzeumban. Tagja a Szinyei-Társaságnak. 1925. és 1928. Amerikában járt. A Kossuth-szobor leleplezése alkalmából New-Yorkba utazott 500-tagú küldöttség útjáról albumot adott ki. 1929. a Fészek-klubban rendezett gyüjt. kiállítást. Tél c. olajf. a Fővárosi Múz.-ban. Reklámgrafikái népszerűek.

Ex. II 315 l

Pálffy János hagyom.
Pozsony 31.

V: 39.

január 5-én

és a kinek szőke haja rönd,

és ve van ábrázolva.

padon ül (K)ezeivel az öle-
Jézust, a ki jobbját áldásra emelte
kezével karolta. Fejét, a melyet dics-
rédi, mely alatt fatyol látszik. Ruhája
os. Jézus feje keresztalakú suga-
mögött rózsák virágoznak. A háttér
ó fákkal és facsoportokkal.

Becsérték 30000 K
nya 1907. november 14-én (1429-908)
Pozsonyban 57 és annak fe-

30

t:
il Raibolini, Paris Moreau unter Glas
Vorzimmer No 3).

nag 23

25.—

Pólya Tibor

lásd

Herman Lipót:

Pólya Tibor (1886-1937)

Magyar Művészek

1938. 33 — 44.

16 művészi rajz.

Polya Tibor

Lod

3

Hollós János: A nol-
noki fcotó-kolonia.
(Kultura. (Sopron)
1911. II. folév 16 sz
694. l.

Pólya Tibor

10

— **Pólya Tibor-emlékkiállítás Szolnokon.** Szolnoki tudósítónk jelenti: Pólya Tibor, a tragikus hirtelenséggel elhunyt kiváló festőművész még a mult év őszén elhatározta, hogy tavasszal szülővárosában, *Szolnokon* reprezentativ kiállítást rendez. A tervezett kiállításból emlékkiállítás lett, amely most nyilt meg a szolnoki művészeti egyesület rendezésében, ünnepélyes keretek között a városháza közgyülési termében. A kiállítás bőséges anyagának egyik része az ujságokban és folyóiratokban megjelent érdekes karikaturák eredeti rajzai. Mintegy harminc-negyven impresszionisztikus tempera-vázlat diszíti a falakat és végül tizenöt nagy reprezentativ olajkép. Ezek közül első sorban a *Májális a ligetben*, *A bucsusok*, *Szolnoki piac*, *Tabáni hangulat* tünik ki.

Pesti Hirlap

1938. apr. 6

10f
MAGYAR·KIR·POSTA
10f
MAGYAR·KIR·POSTA
SOPRON
BUDAPEST

Pólya Tibor

Aprónép szüretkor c. festménye színes repr.

A Pesti Hirlap Vasárnapja

1934. szept. 16.

A kompozíció és a realizmus tétovázása között sikkadt el egyéni értékeinek java, ez a bizonytalanság az oka annak, hogy nincs tökéletes műve, nincs alkotása, melyben a tisztaság és művésziesség abszolút fokát elérte volna.

Más kérdés helyének meghatározása a művészet és művészetünk folyamatosságában. Az egyéni bizonytalanság, mely kvalitásaiban kifejezésre jut, hasonlóan kitűnik korszerűséggel kapcsolatos helyzetéből. Ismeretes, hogy fiatalkorában, befogadóképességének legjobb napjaiban, párizsi kirándulása alkalmával megpillanthatta a korszerű művészet állapotát, láthatta hogy a vezető francia nemzet mely feladatokkal viaskodik, láthatta Courbet és Manet vásznait. Kétségtelenül megérezte jelentőségüket, legalább is Courbet-ét. (Manet optikai problémái már távolabb állottak tőle, kit temperamentuma amúgyis más utak felé vonzott.) Meg-

Pólya Tibor

laid

Lex Magy Társ

451. b. l.

$$\frac{\frac{1}{2}}{\frac{1}{2}} \times \frac{\frac{1}{2}}{\frac{1}{2}} = \frac{\frac{1}{2}}{\frac{1}{2}}$$

$$\frac{\frac{1}{2}}{\frac{1}{2}} \times \frac{\frac{1}{2}}{\frac{1}{2}} = \frac{\frac{1}{2}}{\frac{1}{2}}$$

Pólya Tibor

1886–1937

l.

Ernst-Múzeum aukciója I.

40 l.

Pólya Tibor

Magyarság
1938. ápr. 3.

k.
i)
ni-

* **Pólya Tibor-emlékkiállítás Szolnokon.** *Szolnokról* jelentik: Szombaton nyilt meg a szolnoki városháza közgyülési termében *Pólya Tibor festőművész emlékkiállítása.* Az elhunyt festőművésznek körülbelül száz művét állitották ki. A kiállitás nyolc napig lesz nyitva.

R S A S Á G

I V Ó

január 26.-án, szerdán este 7 órakor
j i t ó k ö z g y ü l é s é t a
1./ külön helyiségében.

r o z a t :
számolók.
megadása.

Pólya Tibor

Ma hallottam

hogy Pólya Tibor, a tragikus körülmények között elhunyt művész hátrahagyott művelt szülővárosa, Szolnok, kiállitja a vármegyeházán.

Esti Kurir

1938 marc. 27.

NÖVÉNYTÁPSÓ
ÉS HATÁSA.

50 kg. földbe 3 kávéskanálnyi (cca 15—20 gr.) mulva kezdjük az oldattal való öntözést. Virágos R-féle **NÖVÉNYTÁPSÓ-t** 2 liter vizbe dobunk, mely feloldódik. Ha a TÁPSÓ a gondos csomagolás it sem von le. Az üvegben eltartandó **TÁPSÓ-** artani. A kitünő KAZÁR-féle **TÁPSÓOLDAT-tal** kezve meg természetesen a vizzel való rendes ntsük. Öntsük a **TÁPSÓOLDAT-ot** a növény

alatt feljavitani, ugy sikerrel locsolhatjuk növé- **NÖVÉNYTÁPSÓ-val**, ez azonban csak **május** hetik. Túlsok viz árt a növényeknek, viszont ki-

lassu fejlődésü növények tápsószükséglete kisebb, ük. Ezeknél 1 adagot 4 liter vizben oldunk.

gy törpefára évenként 20—30 dg. KAZÁR **TÁP-** ának 50—70 dg. KAZÁR **TÁPSÓ-t** adagolunk ha minden 3 évben ősszel 2—3 kg. Thomassala- nsavas meszet adunk egy-egy fának 2—3-szorra —4 kg. KAZÁR **TÁPSÓ t** adagolunk 2 részletben. **n.**

eg lesz gyenge füfelületből is, ha az 100 □-m.-ként ét **február-márciusban**, a másikat **május-** ik.

NZENNÄHRSALZ

Pólya Tibor

Hermann Lipót Abbazia-i utján festett képeit mutatja meg, melyek egy most tervezett nagyobb kiállitáson kerülnek bemutatásra. Sziklás tengerpart, hajócsoportok szerepelnek az abbaziai képeken. A beszélgetés során szóba kerül a müvész "Feltámadás" c. kompozicióját és néhány portré: Hunyady Sándorról, Sulyok Máriáról és másokról, majd "Sámson és Delila" c. képét mutatja meg, a fürdőző nőkről, faunokról, aktcsoportokról festett képei mellett. A Délibáb számára készitett önarcképét bemutatja a lap. Repr.-ok.

Délibáb, Bp. 1937. febr. 6. XI. évf. 6. sz. 12-13. lap.

Pólya Tibor

"Garden Party a Szolnoki Müvész telepen" c. meghivót bemutatja a lap.
A müvész rajza táncoló párokat ábrázol.
Repr.

Délibáb, Bp. 1937. juli. lo. XI. évf. 28. sz. 13. lap.

Pálya Tibor, festőművész

A szolnoki művésztelep(ek) a Tiszazug-kutatás
érdekében Oláh-Novák V., Pálya T., Pálya J., Fábri J.
Bajtárski Kovács A. - adták a telep történetét
részletes gyűjtését.

Egri Mária: Szolnoki Jubileum.
Tükör, Budapest, 1974. jún. 16.

Pólya Tibor, festő

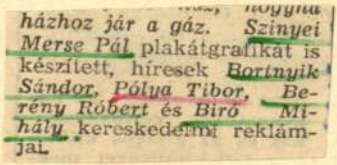

házhoz jár a gáz. Szinyei Merse Pál plakátgrafikát is készített, híresek Bortnyik Sándor, Pólya Tibor, Berény Róbert és Biró Mihály kereskedelmi reklámjai.

-i ... házhoz jár a gáz

3.

Esti Hirlap, Bp. 1977. okt. 31

Pólya Tibor

Úrod

Szinházi Élet

1919. 16 sz.

önarcképpel

Pólya Tibor

Irodalmi

1901–2

Életrajz 1930. 87. l.

Kr. 401.] Fraknoi, Joh. Der Eisgang und die Über-
schwemmung der Donau in Ungarn
im März 1838. Pesth: Hartleben. 1838.

Pólya Tibor

arck. repr.

Lex Magy Társ

60. tábl.

MAGYAR MŰVÉSZET VII. ÉR

Pólya Tibor

A Szolnoki Művésztelep kiállítá-
sáról a Nemzeti Galériában részt vett
a művész.

— : Szolnokiak a Galériában.
Új Tükör, 1978. február 26-43. lap.

Pólya Tibor,
festőművész,

POLYA TIBOR: SZOLNOKI FESTŐK

Pólya Tibor, festőművész, 1892. szept. 25.

OTTHO

A televízió sorozata ezen a héten az otthoni munkával foglalkozik. A konyháról, és benne a zajló munkáról már szóltunk, három héttel ezelőtt. De nemcsak főzünk, hanem mosunk, vasalunk, takarítunk, sőt a lakás és a berendezés javítását, karbantartását is otthon végezzük. Hogy mennyi idő alatt, és milyen fáradsággal, az nemcsak a háztartás gépesítettségéről, hanem munkamódszerünktől és a berendezéstől is függ.

A takarítószerek és eszközök választéka állandóan bővül. Nemcsak az a fontos,

4

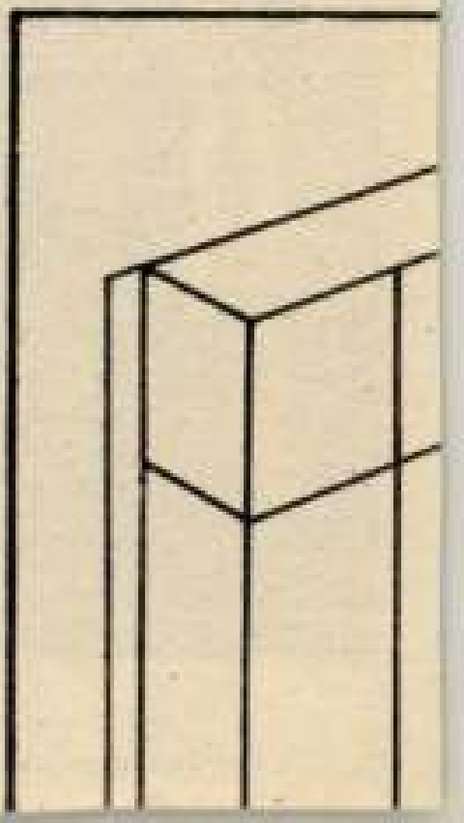

Pólya Tibor, jezs.

L.: Bihari S.

Dr. Egri M.: A szolnoki .... 1549-1553.

Élet és Tudomány, Bp. 1977. dec. 9. XXXII/49.

Pólya Tibor, festő

L: Faragó Géza

(nálluk): Jeles magyar szívarok

Esti Hírlap, Bp. 1977 szept. 24.

2.

Pólya Tibor, Jenő

L. Chiovini Ferenc

Kapossvári Gyula: „Kötelességünk .... 30 - 36.

Jászkunság, 1977. sept. XXIII/3.

Pályatükör

A Tanácsköztársaság időszakában a művészi szakmákhoz plakátokat készített.

Brestyánszky Ilona: Művésztelep a Tisza partján
Nők Lapja, 1978. március 25 - 16. lap.

Pólya Tibor

A két világháború között Szolnokon dolgozott a művész.

Brestyánszky Ilona: Művésztelep a Tisza partján
Nők Lapja, 1978. március 25 - 16. lap.

Páleja Tibor, festőművész cl. 1

Lőrdi György, a Minisztertanács elnöke ma Szolnok megyei látogatott. Megtekintette a Szolnoki művésztelep jubileumi kiállítását, melyet a szolnoki Galériában rendeztek. Szerepel a tárlaton a művész nagyméretű vászna, melyen a művésztelep leglátványosabb alkotóit örökítette meg. (emlitve)

TV-Híradó

1974. dec. 20. TV. 19.30 - Vége

Pólya Tibor (1886-1937) 2) Fakitatás

Élet és Tudomány, Budapest, 1977. dec. 9.

Páleyd Tibor 1) Falusias építőművész
a pét világháborúi között abból Vonzak
Világos volt a telep legnagyobb tehetsége.
Erős szociális érzékre épülő, temperamentumával
készült részei a telep többi házaival, — így
Páleyd Tibor — Mattioni Esztergár-pályadíjat
kaptak.

dr. Kapi Mária: A szolnoki művésztelep
Élet és Tudomány, Budapest, 1947. dec. 9. 1549. old.
hetvenöt éve.

Tálya Tibor — festőművész

a művésztelep történetével összefor-
rott a Tálya fivérek neve.

Bényi László: Szabadk, a művészváros.
Hajdúböszörményi Napló, 1977. szept. 20.

PÓLYA TIBOR, festő

Nemes Marcell a Kecskeméti Múzeumnak 49 képet ajándékozott. Ma 49 van meg. A többiek nagyobbik felé elveszett a háborúban vagy ismeretlen helyen lappang. A gyüjtemény gerincét képező müvek közül jelentősek hiányoznak. Többek között Pólya Tibornak egy műve is. 283.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a műgyüjtő. Adalékok a magyar műgyüjtés századeleji történetéhez 275.old

DUMANKA, XII. HISTORIA, Bács-Kiskun Megye Múzeumainak Közleményei, Kecskemét, 1975

PÓLYA TIBOR, festő

A kecskeméti művésztelep alkotóinak munkái a gyűjtemén időbeli végpontját jelöli. A posztimpresszionizmusból me rítő alkotásmódjukat Iványi Grönwald Béla darabosan fo galmazott tájképe és Pólya Tibor erős konturhasználatu interieurje képviseli. 285.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a műgyűjtő Adalékok a ma. gyar műgyűjtés századeleji történetéhez 275.old

CUMANIA, III. HISTORIA, Bács-Kiskun Megye Múzeumainak Közleményei, Kecskemét, 1975

PÓLYA TIBOR, festő

Nemes Marcell 1911-ben 80 képet ajándékozott a kecskeméti Múzeumnak.- E gyujtemény jegyzéke:
57.-PÓLYA TIBOR: Fivérem negedül.-Papirlemez,olaj.-74,5-71.cm.-Jelezve balra lent:Pólya Tibor.-Katona József Múzeum.-Ltsz: 56.58.38.sz.kép. Fekete repr. 299.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a mügyüjtő Adalékok a magyar mügyüjtés századeleji történetéhez 275.old

CUMANIA,III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

Pólya Tibor, festő

L.: Fényes Adolf

Egri Mária: A nolnoki festőiskola 1988-1994.

Élet s Tudomány, Gy. 1995. okt. 17.

XXX
42

Pólya Tibor

Egy évvel ezelőtt az Ernst Muzeum nyitotta meg a grafikai kiállitások sorát, melyről Kun Imre ir "Magyar grafikusok" cimmel a Művészet c. rovatban.
A magyarokon kivül külföldi grafikusmüvészek is résztvettek a kiállitáson.
Paczka Kornélia, Magyar Mannheimer Gusztáv, Pólya Tibor, Hermann Lipót, Hatvany Ferenc müvészek szerepeltek a kiállitáson.

A HÉT, Bp. 1921. május 15.
XXXII. évf. 13. sz. 221. lap.

Pólya Tibor

Olgyai Viktor, Perlrott Csaba Vilmos, Kandó László, Uitz Béla, Pólya Tibor és a közelmultban elhunyt Csáktornyai Zoltán, Falus Elek, Major Jenő, Kmetty János, Dobrovits müvészek dolgoznak a Kecskeméti Müvésztelepen, valamint Nikolsky orosz festő, aki hadifogolyként került ide, megszerette a magyar tájat, itt maradt és magyarrá lett,-irja Kun Imre, majd megemliti Iványi Grünwald Bélát, mint a legrégibb és Prohászka Józsefet, mint a legidősebb tagot. Kivülük ott él Révész Imre professzor, aki a fiatal müvészeket oktatja aktfestésre.

A HÉT, Bp. 1921. ápr. 1.
XXXII. évf. 9. sz. 158. lap.

Pólya Tibor

Komoly müvészettel elkészitett képsorozatáról elismeréssel ir Kun Imre: "A Studió I. Grafikai Kiállitása" cimmel, a Müvészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1921. márc. 2o.
XXXII. évf. 8. sz. 14o. lap.

Pólya Tibor

Irodalom c. rovatban közölt tudósitás kiemeli a müvész kiváló karikatura-müvészetét abból az alkalomból, hogy az ifjuság részére kiadott -Mark Twain: Huckleberry Finn c.- kön yvet illusztrálta.

A HÉT, Bp. 1921. juni. lo.
XXXII. évf. 15. sz. 255. lap.

Pólya Tibor

Gyüjteményes kiállitásán szereplő müveiről elismeréssel nyilatkozik Felvinczi Takács Zoltán: "Kecskeméti müvészek az Ernst Muzeumban" c. beszámolójában.
Külön kiemeli magyar tárgyu, alföldi festményeit és müvész barátairól készitett karikatura sorozatát, minden müve rendkivül éles, komoly megfigyelőre vall.

A HÉT, Bp. 1919. jan. 26.
XXX. évf. 4. sz. 63. lap.

Pályi Tibor

Szolnok a város fontos tényezője kulturális életünknek. A művésztelep történetével összefonódott a Pályi-fivérek, és Szalayi Lajos neve.

Bényi László: Szolnok, a művészváros.
Keletmagyarország, 1945. okt. 5.

Pólya Tibor

Ismeretlen képe Kovács Antal
debreceni gyűjteményében

Műgyűjtő 1975/1

9. old.

Pólya Tibor

Az Ernst Muzeum kiállitását ismertető kritika birálata az itt felsorolt müvészek munkájáról:
A tárlat két grafikus tagja:
Pólya Tibor: karikaturákkal, szines rajzokkal és temperákkal szerepel. Humorát nagyra értékeli, szin-és rajzbeli készségét kevésbé jónak tartja.
Biró Mihály Pólyánál érdekesebb és erősebb egyéniség, azonban plakátjaiban sokkal különb müvész, mint harctéri vázlataiban és litográfiáin.
Lotz Károly képeinek müvészi felfogását igen magasra értékeli.
Molnár Sári festett cserepei "talentumos munkák".
A Margitay-kritikában felsorolt minden müvésznév Thorma János nevénél található.
Élet, Bp. 1917. ápr. 29. IX.évf.17.sz. 420. lap.

Pólya Tibor

A Kecskeméti Művésztelep tagjai mutatták be műveiket az Ernst Muzeum nyolcadik kiállitásán . A kritika m. sign.-val értékeli a tárlaton szereplő alkotásokat:
Kandó László: "Kecskeméti táj"-a "művészi felfogásban komoly, rajzában biztos, Szineiben finom. Művei közül ez a legszebb."
Pólya Tibor: "karikaturái tele vannak humorral, de sulyos rajzhibákkal küzködik."
Paraszt témáit elismeri, "cirkuszi lapjai izléstelenek."
Az iparművészetet két nő képviseli:
Kovács Gina:„kerámiái jók és finomak"
Kardos Böske: "textilmunkáinak szine, kompoziciója, technikai megoldása kitünő."

Élet, Bp. 1919. febr 2. XI.évf. 5. sz. 115.lap.

Pólya Tibor

a Petőfi Irodalmi Múzeumban Krúdy-művek illusztrációinak kiállítását nyitják meg. A háború alatt és a közvetlen háború utáni időszakban a művészi nevelés fürödnek jelentőseb Krúdy-illusztrációk. (cumulative)

Tanulmányi évek: Krúdy illusztrátorai.

Magyar Nemzet, 1962. dec. 31.

Pólya Tibor

Versfordításelmélete (nem védett) diss. kelt el.

Enyedi Károly: Aukciókritika; Műgyűjtő, 1973/4.sz. 56.l.

Pólya Tibor

A Magyar Hirdető archívumában plakátjai találhatók.

Magyar Grafika, 1962. 6. sz. 40. l.

25.

Magyar Iparművészeti Főiskola
rtási ideje alatt látogathassa
ályok betartása mellett igénybe

.nap.

Farkas Domonkos sk.
őigazgatóhelyettes

Pólya Tibor

Önkatetesi idejéből egy emlékét ismertet

Magyar László: Nem mind arany...; Magyar Hírlap 1970 II. 2. 11. l.

Pólya Tibor, jertő

Tanára volt a Művéntelepnek.

Antalffy Gyula: Kecskemét

1894–1899.

Élet és Tudomány, Bp. 1970. okt. XX[2].

XXV/40.

Pólya Tibor
grafikus

Méltatás

H.M.: Herman Lipót a művészet azolgálatában.
Művészet, 1972.január - 26.oldal

Pálya Tibor

A szolnoki művész karikatúráiban
hagyó Hordárja. szerepel a kiállításon

Műrajzai ügyben: Szerezi magángyűjtők
körében Vásárcsnaményban

Népművelés 1970/6 46old.

Pólya Tibor

"A pesti genius loci-t erőteljesen hangsulyozó csirkefogó és jassz humorával" kitünik a müvész, mint Rm.: "Karikaturák" c. kritikájában irja a Könyves Kálmán Müintézet szalonjaiban rendezett, nemzetközi karikatura kiállitáson szereplő müveiről.

A HÉT, Bp. 1910. ápr. 24.
XXI. évf. 17. sz. 278. lap.

Pólya Tibor festő és grafikus

85 éve született

Nógrádi 1971 április 25
10. old.

Pólya Tibor, festő, grafikus

Megemlítve.

— : Történelmi kronikatükör 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. okt. 11.

Pólya Tibor, jerő

Megemlítve.

– bel – : Csontváry tragédiája 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. febr. 27.

Pályi Zsigmond

Máj 3-án képzőművészeti kiállítás nyílik Helsinkiben „Utak és tanítómesterek a modern mai művészetben" címmel, mely képet ad a XX. sz.-i magyar művészetben jelentkező mozgalmakról. A művek alkotásaiból is látható lesz e kiállítás.

Nógrád, 1944. máj. 3.

Pólya Tibor

Művei szerepeltek az 1919 novemberében Temesváron rendezett magyarországi festők és grafikusok kiállitásán

1974

Magyar Nemzet 1974 december 1
14.old.

Pólya József

Formák harmóniában – XVII. díj, 44×62 cm
Formák ritmusában – XVII. –"–, 44×62 cm

Vásárhelyi Tárlat
Retrospektív kiállítás 1964–73.

Páley Tibor

dr. 1912-ben Debrecenben keramikusi művészeti főiskolát végzett.

Kampis Antal: A magyar képzőművészet története.

Képes dr. 1971. júl. 1.

Pályi Tibor

A szolnoki művésztelep tagja volt.

Láttuk, hallottuk.
1972. júl 4. Petőfi 21.13 /11/ R.J.

Pólya Tibor

festő, grafikus

A Szolnoki Művésztelepen Pólya Tibor az ajtaja mellett dolgozik

Elekdy Tibor

Horváth Béla: Kiállítási naptár.
Művészet, 1974. április – 47 oldal.

Pólya Tibor

neve említve,műve szerepel a "Száz poli
tikai plakát"c.kiállitáson a Szépmivészeti Muzeum

Magyar Nemzet 1973 november 1o 4.old.

Pólya Tibor

Az első világháború után rendberendezett szolnoki művésztelepen dolgozott a művész.

Tábor Gyula kéziratos feljegyzéseiből:
Emlékezés a Szolnoki Művésztelepre.
Várkerület, Szolnok, 1943. márc. 36. old.

Pólya Tibor

vere emlitve

Mérgava 1972 augustus 27
L. old.

Pólya Tibor

nove emlétoe

Mérpava 1972 augustus 27
8-old.

Polya Tibor festőművész

35 éve halt meg

Némava 1972 november 29
4. old

Pálya Tibor

a Szépművészeti Múzeumban rendezett politikai plakátkiállításon a tanácsköztársasági plakátokhoz készült színes grafikai műve.

Kádár Márta: Szép politikai plakát. Fejérmegyei Hírlap, 1993. ápr. 14.

Páleja Tibor festőművész

Sokat dolgozott a szolnoki művésztelep a művész.

Martonvölgyi László: Centenáriumi emlékbeszéd helyett.
Irodalmi Gremle, 1944. 2. 14. old.

Pólya Tibor

a Lenini műszaki telepen

dolgozott

Népszava 1972 julius 1 —

8.old

Pólya Tibor

A 27. képaukció egyik „sztárja"

E.K.: Aukció-kritika; Műgyűjtő, 1972/3.sz. 57.l.

Pólya Tibor

Rm.: "Csoportkiállitás" cimmel az Ernst Muzeum kiállitását ismerteti.
A résztvevő művészek: Than Mór, Lotz Károly, Thorma János, Iványi Grünwald Béla, Pólya Tibor, Biró Mihály, Tornyai János és Molnár Sári. - "Hogyan kerülnek egy tálba?" -ezek a művészek,-kérdi. Igen stilustalannak és lehangolónak tartja a kiállitást. "Muzeumi politikának siralmas és megtévesztően hamis."
Pólya Tibor vidám, mókás rajzait a kritika megdicséri.

A HÉT. Bp. 1917. ápr. 29.
XXVIII. évf. 17. sz. 271. lap.

Pólya Tibor

Kárász Béla, 10. 49,5 x 40 cm

Kárász Béla gyűjteménye

Pályi Tibor

1919. év végén Orbán Dezső Lédával együtt temesvári kiállítást szervezett magyarországi festők és grafikusok műveiből, amiket ők hoztak Temesvárra. A kiállítók között szerepelt a művész.

dr. Bürger Ernő (a hajdani kolozsvári Pályi Temesvár)

Orbán Dezső 90. éves, Magyar Nemzet, 1974. dec. 1.

Pálya Tibor

Történelmi karikatúra kiállítás
ápr. 26-ig látható, melyen szerepel
rajta.

Esti Hírlap, 1944. ápr. 11.

Pálya Tibor. Festőművész

a Nemzeti Galéria régi és újabb keletű
bohém rajzaival, portréival készíti
a 75 éves Fészek Klubot. — Egy érdekes, most
már 60 éves rajzon, egy felvonuló menet
táblák között látható Kisfaludi Strobl Károly
mond, és maga az alkotó, Pálya Tibor. —
Külön rajzán látható Csanády Kosztka Tivadar

Szombat délelőtt

1946. V. 14. 10.00 D. Petőfi

Pólya Tibor

Szeged után, most Szolnok is ünnepi játékokra készül. A várossal közösen rendezik meg az ünnepi hetet. A "Szolnoki Hét" a művésztelep idei nagy kiállitásával egy időben volna, s a művészek a Szolnoki Szinházban olyan produkciókat szándékoznak bemutatni, ami nem csak Budapest, de az egész ország, sőt a külföld érdeklődését is felkelti. Erre készül most a művész kolóni minden tagja: Zádor István, Fényes Adolf, Pólya Tibor, Chiovini Ferenc, Istókovits Kálmán, Zombory Lajos, Szlányi Lajos, Szüle Péter, Vidovszky Béla, Förstner Dénes, Révész Imre művészek.

Délibáb, Bp. 1931. szept.5.36.sz. V. évf. 67-69. lap.

Pólya Tibor

Barna Jenő: "Nagy Endre és szintársulata" "Mese a magyar kabaréről" cimmel közölt cikket illusztrálta két müvész: Pólya Tibor és Hermann Lipót.
Repr.

Délibáb, Bp. 1931. juni. 2o. V. évf. 25. sz. 32-34. lap.

PÓLYA TIBOR, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár gyüjtemények vétele, vagy ajándékozás révén gazdagodik, ill. esetenként vásárlások utján gyarapodik. 1968-tól 1973-ig kb. 1500 darabbal nőtt a gyüjtemény anyaga. Ezekből képek jegyzéke. Festmények:

37. sz.- PÓLYA TIBOR: " LÁZÁR BÉLA", c. müve. - dekli. o. - 49.5+40 cm. - Ltsz: 72.435. - VI. tábla. 299. old. Fekete repr.

KOMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. Pécs. 1
1975. 1972-1973

Pólya Tibor, festő

L:Zádor István

Kaposvári Gyula:Emlékezések, találkozások 135-140

JÁSZKUNSÁG, Szolnok, 1976. szept. XXII/3.

Páleyd Tibor

A Ludoyer Tanácselöntársaság palakőtyainak kiállításán szerepel a művész műve.

Láttuk, hallottuk.

1946. III 21. Petőfi 21.13 Ka-

Pólya Tibor

Szolnoki telepkerületének gerincét a műtrágyagyár munkásságának jelentette.

Egyed Mária: Szolnoki jubileum.
Tükör, 1974. június 26 - 24 lap.

PÓLYA TIBOR, festő

A szolnoki Művésztelepet hivatalosan tulajdonképen csak 1901.-ben alapitották. Körülbelül tizen voltak az alapitó tagok, de később mások is csatlakoztak. Igy Pólya Tibor, majd a felszabadulás után Benedek Jenő is. 5.old

Molnár Aurél: Az Alföld Századai 3.old

Múzsák, Múzeumi Magazin, 1970. 1.sz. Bp.

Pólya Tibor

Goda Gábor: "Bortnyik és világa" címmel átfogó képet ad Bortnyik Sándor művészetéről. A magyar képzőművészetből általában hiányzik a szatira,- mint Goda Gábor irja- s éppen ezért külön kiemeli Bortnyik szatirikus vénáját. Ezzel kapcsolatban -azon kevesek között, "akik a szatira peremére értek"- három művészt emlit meg: Kernstok Károlyt, Rippl-Rónait és Pólya Tibort. Fenti cimü Goda-cikket lásd: Bortnyik Sándor nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. aug. 21.
XX. évf. 34. sz. 12. lap.

Pálya Tibor, festő

1903-ban a szolnoki művésztelepen dolgozott, mint vendég tag. A telepen kívül lakott – Hatvany Ferenc festő Pálya Tibor aki szolnoki volt és leg- fiatalabb növendéke Ferenc adolfnak.

Kaposvári Gyula: Vidor Gyula művészi hagyatékából.
Földrajzi Közlemények, 1946. 3. füz. 86. old.

Tálya Tibor festőművésznek
a szolnoki művésztelep történetével
összeforrott a Tálya festőnek neve.

Bereji László: Szolnok, a művészváros.
Petőfi Népe, 1975. szept. 26.

Pálya Tibor festőművész

A szalmaki művésztelep történetével összefonódott a Pálya fivérek neve.

Dalpatak Lapja /Komárom/, 1975. szept. 21.

Páleja Tibor festőművésznek

A szolnoki hagyományt szándékával meg kell erősíteni a művésznevet. a művésztelep történetével összeforrott a művésznevet.

Bényi László: Bemutatják a művésztelepet.
Békés m. Népújság, 1975. dec. 14.

Pólya Tibor, festő- és grafikusművész (1886-1934).

A zeglédi születésű (1912) Ébredy Istvánt Szalvakon, Pólya Tibor irányításával indult el művészi pályáján.

Tóth Ervin dr.: Ébredy István kiállítása a Kisfaludy Stúdiól termében.

Zalai Hírlap, 1984. máj. 23. 5.-old.

Pólya Tibor festő- és grafikusművész, (1886-1937).

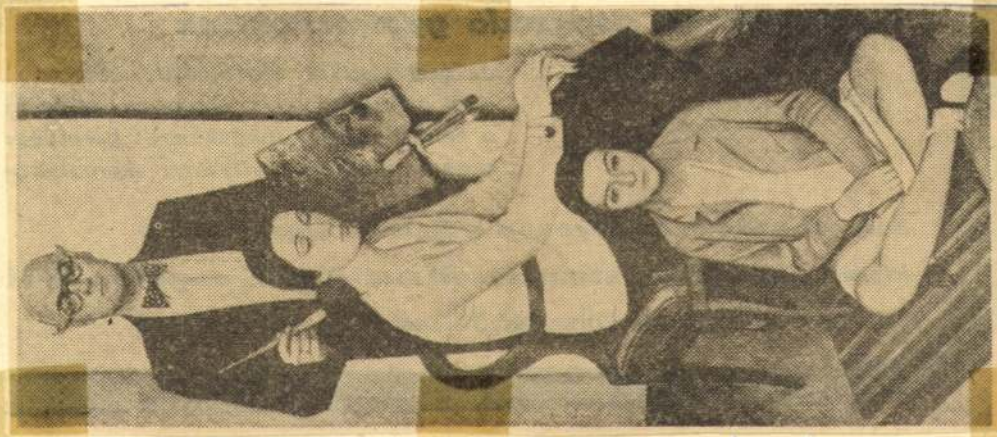

Pólya Tibor: Hármas önarckép

Kőhidi Erika: A szolnoki művésztelep száz éve.

Pesti Műsor, 1981. febr. 11.

Pólya Tibor, kísér.

h: Chiovini Ferenc

–: Keleti ejtőrelat.

Jübán. 9 p. 1986 okt. 5

3.

XXIII/40

Pólya Tibor, költő"

d: Kárpát Mikes

-: A Kárpátalja költője

Új Tükör, B p. 1986. aug. 10

24-25

XXIII/32

Pólya Tibor, festő-grafikus-karikaturista-művész (1886-1934).

Simon Magdolna művészettörténész a XIX-XX. sz.-i magyar képzőművészetet bemutató állandó kiállítás rendezője. A múlt század elejétől az 1960-as évek végéig átfogja a magyar képzőművészet legjellegzetesebb irányzatait. — Igen gazdag anyaga a tolemnek, az anyaga, amely a kecskeméti művésztelep első korszakának képeiből mutatja be; többek között Iványi Grünwald Béla, Fényes Elek, Pólya Tibor alkotásait.

Fleitai Nándor-Kolozsi Elek: A rendezők véleménye.
V.M.: Képtár a Cifrapalotában.
Petőfi Népe, 1983. okt. 9.

Pólya Tibor festő- és grafikusművész (1886–1937).

Szandai Sándor szobrászművésszel L. Nagyhert László készítette a képzőművészeti Kiadó MMM-sorozatában jelent meg.

A szolnoki Irodalmi Kurir 1932/6 számában Szandai Sándor körkérdést intéz a szolnoki Művésztelep tagjaihoz. A téma a festészet jövője volt, a válaszokat többek között Pólya Tibor és Ivan is adta.

Tiszai Lajos: Könyv Szandai Sándorról.
Szolnok Megyei Néplap, 1983. aug. 20.

Pólya Tibor, festő

L: Gadányi Jenő

Gadányi Jenőné: Egy fiók tartalmából 63-70

Új Tükör, Budapest, 1984. jún. XXIV/6.

Pólya Tibor

Bárczky Pál: Képtár Kecskemétben

Kinvészek, 1983. november

Pólya Tibor, festő- és grafikusművész (1886–1937).

Stúr–Szabó József, amikor a Szolnoki Művésztelepre került, Pólya Tibor mellé, képzettségének akkori vette fogva hasznát, mármint a stílusképességnek is, de a piálkülönleg tudásának is. Pólya sok plakátot és reklámrajzot készített, a festmények mellett: a humor–főként cirjakaszfohumor–akadémikja volt akkor a szolnoki telep. „Tényes Jácsi, Chiovini Ferenc, a Pólya-fiúk" nagyszerű partnerek voltak ebben.

Németh István: a három grafikus: Stúr–Szabó József. Tájmozaik, 1984. I. 11.

Pólya Tibor

1936-ban a Nemzeti Művésztelepen Staub Ferenc, Chiovini Ferenc és Pólya Tibor tanácsai alapján dolgozott.

—: Tolna megye képző művészei. Művészet, 1980. augusztus - 15. lap.

Pólya Tibor, festő

L: Reiss Zoltán

Kóbányai György: „Kedves Corrin..." 6-7

Esti Hírlap, 1930. dec. 30.

Pólya Tibor, festő

L. "Grantvány

Németh L.: A Grantvándorlások ..... 1003 – 1013

Jelenkor, Pécs, 1980. nov. XXIII/11.

Pólya Tibor, fest.

L. Réti M.

Sümegi Gy.: Az 1910-es kecskeméti ... 67-72

Tomka, Kecskemét, 1980. fkl. XII/2.

Pálya Tibor, festő- és grafikusművész

Ma délelőtt a Nemzeti Galériában, mint minden évben, idén is megnyitják az „Év legjobb plakátjai" c. kiállítást. – Valamikor olyan művészek rajzoltak plakátot, mint Borbyjik Sándor, Pálya Tibor.

Jó reggelt!

1980. II. 29. 4.25 |N.|

Pólya Tibor, festő

k.: Szabó Vladimir

P. Szűcs J.: Egy anakronizmus változásai 7.

Népszabadság, Bp. 1980. okt. 17.

Pálya Tibor, festőművész

Chiovini Ferenc festőművésznek a mai naptól nyílik meg kiállítása a Csók István Galériában. Ő az egyetlen a művésznek közül, aki hűségesen együtt dolgozott még ab Novák Vilmossal, Fényes Adolffal és Pálya Tiborral.

Jó reggelt!

1949. V. 10. 4.25 [N.]

Pálya Tibor festő- és grafikusművész a Szobroki Damjanich Múzeumban kiállítás nyílt dr. Elek István orvos hagyatékából. A kiállításon láthatók Pálya Tibor, Fádor István, Fényes Adolf, Lámji Lajos művek.

Déli Krónika.

1979. aug. 11. Kossuth 12.00 / Vége. /

Pálya Tibor, festő- és grafikusművész

1912-ben alakult meg a kecskeméti művésztelep, ahol a művésznő is dolgozott többek között. Az első világháború után megnyílt épületekben a Képzőművészeti Főiskola mesteri telepe nyílt meg.

Művészeti Magazin

1979. VI. 5. TV. 20.50 /D./

Pálya Tibor, grafikus- és festőművész

Chiovini Ferenc évekig vendégként dolgozott Szolnokon, a kolóniában Fényes Adolf, Pálya Tibor, Szalay Lajos, Fiúk Péter, Vidovszky Béla, Fodor István és Kamboy Lajos mellett 1936-ban lett törzstag művész. – Chiovini Ferenc: Aba-Novák, Pálya Tibor, Borbereki Kovács, Mattioni Eszter-hatása alól sem tudta magát kivonni.

Chiovini Ferenc nyelvtanár.
Népújság (Heves), 1949. nov. 18.

Pálya Tibor festőművész

Chiovini évekig mindég tagként dolgozott a szolnoki Baloldán Fényes Adolf, Pálya Tibor, Szlányi Lajos, Szülő Péter, Vidovszky Béla, Vödör Lajos és Komboszy Lajos mellett! –

Aba-Novák, Borbereki Kovács, Pálya Tibor, Mattioni Eszter hatása alól Chiovini sem tudta magát kivonni.

dr. Egri Mária: A 80 éves Chiovini Ferenc művészete,
Szovjet Néplap, 1979. nov. 18.

Pólya Tibor, Kolozsvár

L.-Chiorini Terezia

-. Bibliográfia Irodalom 4.

Esti Hirlap, Br. 1930. jan. 10-

Pólya Tibor, festőművész

Bényi László festőművész a műtermi beszélgetés során elmondja, hogy vagyogó technikájú mesterek – akik Nádaskon kívül Fényes Adolf, Pólya Tibor, Botbereki Kovács Miklós – segítették önállósulását és 1936-tól együtt szerepelhetett velük különböző kiállításokon.

Tiszai Lajos: Műtermi beszélgetés Bényi László festőművésszel.
Szolnok Megyei Hírlap, 1979. ápr. 4.

Pálya Tibor, festőművész

a 75 éves szalnaki művésztelep jubileumi kiállítása látható a Nemzeti Galériában. A művésztelep ez idő alatt olyan nagymestereket látott vendégül, mint – többek között – Pálya Tibor és Pálya Iván. A szalnaki hangulatot tükrözi Tádor István képe: Pálya Tibort műtermében szinte megelőző képe. /emlitve/.

TV-lóvadó

1978. II. 16. Televízió 19.30 /Rué/

Pólya T.

1922.

Vöröskői sziklák, nézőtérről.

olaj

Szunyi Árpád 1. kiáll. V. sz.

Fontoso

M. D. K.

Pólya Tibor

Műtermében munkaközben fényképfelvételen mutatja be a lap festményén szintén „A molnoki festőművészet kezdetének ünnepe" c. képét készítés közben.

Szinnyei-Ének: Bpp. 1937. július 25–31. XXVII. évf. 31. sz. 40–41. lap.

Pólya Tibor

rod.
2

Namvrklám

I. 48. l. II. 72. l.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter

15.384/1939. szám.

III.ü.o.

A Müemlékek Országos Bizottságának.

Hivatalból.

Budapest.

Pólya Tibor

l.

Ruzicska Herend

64. l.

Csongrád megye VII. 245.

Polya Tibor

Ernst Muzeum aukcioi

XXXII. 363.2

Lehóczky András II. 178.

Pólya Tibor

ród
a
Tóth E. Cnt.
75. l.

Római tégla, Aszód VIII. 72.

Pólya Tibor

l.

Könyves Kálmán

3-4. kiáll. 1910

Pólya Tibor

Írod
i

Jelentoloo

53. l.

Szám		A műtárgy származása			a bejelentés dátuma			
vigyorat	sor	P.	M.	Á		neme	méret	
		képtárból					magas	sz
							cm. -	
	6	–	356	–	–	gouache	30	4
	7	–	191	–	–	gouache	34.6	
	8	–	192	–	–	gouache	40.7	
	9	–	140	–	–	gouache	29.3	4
	10	–	141	–	–	gouache	33.6	4
	11	–	349	–	–	gouache	33.5	4
	12	–	97	–	–	gouache	38.5	4
	13	–	98	–	–	gouache	38.5	5
	14	–	198	–	–	gouache	36.5	5
	15	–	184	–	–	gouache	56.8	4
	16	–	183	–	–	gouache	63.2	4
	17	–	182	–	–	gouache	63.3	4

Pólya Tivadar

Budapest, 1912

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Pólya Tibor

A Pesti Városháza

1934. 12. 7. 23 l.

$$\longrightarrow Na_2SO_4 + C_2H_5 - As = O$$
$$\qquad\qquad\qquad

tását a fenti sorrendben fogom ismertetni, tehát először az alifás, majd az arómás, végül pedig a heterociklikus halogénarsinok előállítását fogom tárgyalni, természetesen csak azokra térve ki, amelyek a jövőben előreláthatólag nagyobb mennyiségben fognak harcgázként alkalmazásra kerülni.

Az organikus halogénarsinok előállításánál legtöbbször a három, vagy öt vegyértékű arzén organikus savai szerepelnek. E vegyületek az anorganikus ötértékű arzénsavból, $As^{V}O(OH)_3$, ill. a háromértékű arzénsavból, $As^{III}(OH)_3$ oly módon származnak, hogy fenti savak egy vagy több OH-gyökét alkyl-, vagy arylgyökökkel helyettesítjük.

Az organikus arzénsavak *nomenklaturája* régen nem volt eléggé áttekinthető. Néhány éve a német szakirodalom is bevezette az angolszász irodalomban már régóta elterjedt elnevezéseket, amelyek minden félreértést kizárnak.

Az új rendszer szerint a háromértékű arzénsavakat (I.) ars*ine*savaknak, az ötértékű arzén kétbázisú savait (II.) ars*on*savaknak, végül az ötértékű arzén egybázisú savait (III.) ars*in*savaknak nevezik.

Az alábbiakban én is ezt a nomenklaturát fogom követni.

Az arzéntartalmú harcgázok *gyártásával* az egyes vegyületek tárgyalása alkalmával fogok bővebben foglalkozni. Meg kell itt azonban emlékeznem arról a gyártási eljárásról, amely csaknem valamennyi halogenarsin előállításának alapja.

Ez az eljárás mindig az illető halogenarsinnak megfelelő ötértékű arzénsavból – tehát az $R.AsO(OH)_2$-típusú monoalkyl- vagy monoarylarsonsavból, illetve az $R_2AsO(OH)$-típusú diarylarsinsavból — indúl ki. Éppen e sav előállítása az egész eljárás legkényesebb művelete, mert ennél a lépésnél kell az anorganikus arzénsavcsoportot organikus (alkyl- vagy aryl-) gyökökkel vegyi kapcsolatba hoznunk, ami nem könnyű feladat és az egyes vegyületek sajátossága szerint más-más fogásokkal oldható meg.

Polya Tibor

rajzai
repr.

Uj Idők
1928. II.

533, 720, 750, 790
558

167 Bourguignon (Courtois) Jacques
Sz. St. Hippolyte-ban 1621. február 12-é

~~167. 1651~~ Lovacsata ~~a XVII. században.~~

577 f balra vágtató

(TK)
l. a zászlós

Az előtérben török és kere
A f szürke lovon ülő vértes kezéből ké
csavarni l, melyen a kétfejü sas ~~látha~~
hol heves a küzdelem. Az egymással v
rom sebesült l fekszik a földön.

és egy ló

Vászon, méretei 51: 80 cm.
Szilágyi István hagyatéka
~~Festette: J. C. Burgúgnon.~~
~~A Nemz. Muz. képtárából.~~
— Át. Képt. 300. —
~~Orsz. Képt. száma 1484.~~

V
gov: III. 2.

Pólya Tibor †

cikk

Farkas Zoltán

Budapesti Hírl.

Forum (magyar rév.)

1937. 75. l.

Pólya Tibor

rajzai a

kommünről

Megjelenés a

Magyarország

I. napilap 1916.

dec – 1917. jan

hónapban

Vidéki múzeumokban állami letétül el-
helyezett műtárgyak kezelése tárgyában
a vallás- és közokt. m. kir. miniszter
rendelete VII. 278, 279.

Pólya Tibor

l.

Kreuzgang Cod.

XII. anke. 53.

42 V. -6.12
62

Pólya Tibor

l.

Forum

1934. 288. l.

929. Bologna

A XVIII. század

Evangelisz

Mellig, nem
elválaszt (kapu
dőre borna, sza
Krisztus a nya
vallás

Fa, mé
Pyxis

89

Pólya Tibor

karikatúrái
az alábbi
könyvben

Láraírók

74.413/1942.-szám.III.

N é v j e g

a Műemlékek Ország

szolgálatot teljes
kezelőkről és díjn

Sor szám	N é v	Állás	Születési év	
28				

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

Pólya Tibor, festőművész

1977 MÁJ 11

1021

GYEI NÉPLAP

JUBILEUMI TÁRLA

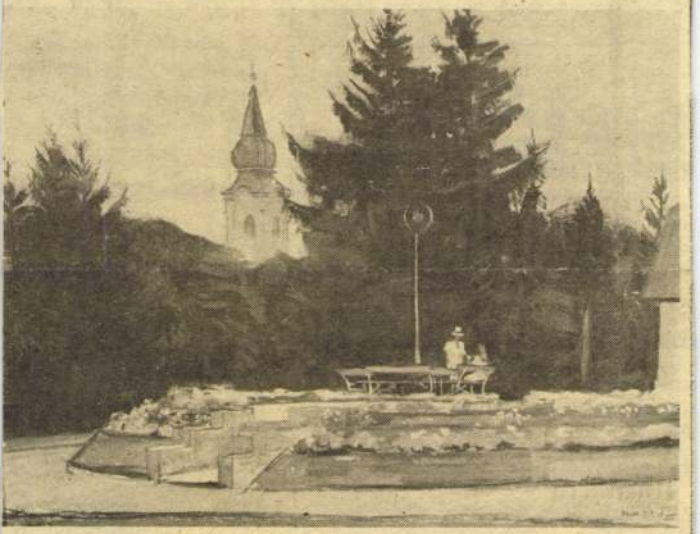

PÓLYA TIBOR: PARKBAN
A szolnoki művésztelep legsokoldalúbb művésze. Festményeivel, plakát-művészetével, szellemes karikatúráival, újságrajzaival egyaránt hírnevet szerzett. Képeinek egy csoportjára naiv, népi humor, másokra könnyed dekorativitás jellemző. Utóbbiak közül választottuk képünket.

tás

TUNK

virágot helyeztek. vánításukkal mély at enyhíteni igye- keztek. A gyászoló család, Jász- jákóhalma, József Attila út 15.

DETÉSEK

Jászberény- u. 16. alatt obás, garáz- szkomfortos, s. Érdeklőd- nott, Sipos- 36.)

JÁRMŰ

lszámú Sko- MB 28 ezer eladó. Kar- lzsi u. 6. sz.

arsawa Com- gón eladó. Dózsa Gy. artus. (2969.)

Volkswagen an műszaki t eladó. Szá- tóczi út 6. lrás. (2981.)

ant, 601-es, ltban eladó. Deák út 1.

ADÁSVÉTEL

A KENGYELI Dózsa Tsz 1977. május 21-én reggel 9 órakor csikó- és lóvásárt rendez. Eladásra kerülnek 2—3 éves csikók és idősebb lovak. Az árverés színhelye: Kengyel, Harkányi majorban levő tsz-központ. (H. 1134.)

KÉT nagydobos szerelés eladó. Amatit-Trowát beszámítok. Jászberény, Rózsa u. 5. Este 17-től. (2917.)

NÉGYHÓNAPOS bikaborjú eladó. Szolnok, Nád u. 5. (2928.)

IDŐS ló elfogadható áron eladó. Kisújszállás, Malom u. 100/a. (2953.)

Mezőgazd

A növények kezdeti fejlődését elősegíthetj a starter műtrágyák alkalmazásával.

Kukorica, előtti mű legelő ja a 16:16:1 műtrágyá

Forgalomba hozzák a megyei Agroker Váll

DOLGO ALK

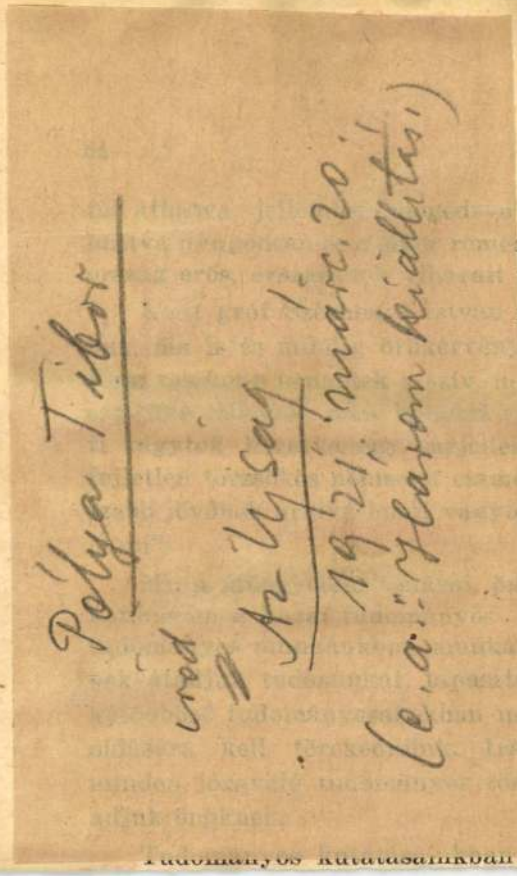

s a hazaszeretet izzó tűzétől
nyében építkezhetnek Magyar-
túlélt épületén.
mondott, a magyar fiatalság-
ű marad: „Hazám reményei!
m emelkedik-e a mindennapi-
bennetek isteni szózat, hogy
népet megteremteni és egy
nyi magasságra emelni? Egy
k hivatva, ha mertek nagyok

ökben nemcsak tanítványain-
művelődés fejlesztését célzó
ársainkat is látjuk. Mi önök-
latainkat, kijelöljük, hogy a
főleg milyen kérdések meg-
nyítjuk, támogatjuk önöket
kvésükben. Mi mindenünket

tudományos kutatásainkban az igazságot állapítjuk meg

a Déli Kárpátokban hónapok hosszú sorát töltöttem a hazai föld megismerésében. Éppen azért kérem önöket, ne vegyék tőlem zokon, hogy most talán kissé túláradó szeretettel mondom ezeket a szavakat.

Agg szüleimmel együtt a Ditróban eltöltött tíz esztendőt életünk legboldogabb, legjobb időszakának érezzük. Ne csodálkozzanak tehát kérem, ha ma előttem lebegnek a gyergyói hegyek erdőségeinek őszi színei, a tetők körül az örökzöld fenyőkoronákkal, a csobogó, rohanó pisztrángos hegyi patakok, a virágokkal s a zöld legkülönbözőbb színeivel borított enyhe dombok. S úgy érzem, mintha kisfiú volnék és hazatérnék szülőföldemre.

Velem együtt így érez mindenki, aki odavaló; de így kell, hogy érezzenek azok is, akik még nem is látták ezt a vidéket, mert nekik is hazájuk ez a föld.

Az örömnek az újjongásában a miniszterelnök úr ajkán intelem hangzott felénk, mikor a döntésről visszatért; a vasúti kocsiból kilépve, ezt mondotta: Érezze át a nemzet minden egyes tagja, hogy az egész nemzetért felelős abban a munkában, amely neki osztályrészül jutott.

Pólya Tibor

Ernst Mireum auctio.

XIII–XIV (1920) 439. p.

Pólya Tibor

Emlékkiállítás Ernst

Ernő

Ujság.

1938. jan. 22.

(e.a.: P. T. em-
lékkiállítása.)

1453 toscanai, XVI. szá

Madonna a gy

A felhő
gyermek Krisztu
kopaszodik.
veszi körül, h
vetik, ma
A háttérben g
lótható, a mel
gyöngyfüzér e
rost pillérek
rost homlokza
AVE-MARIA. g

Dombo

tett el. (480 97) 1897. VI

Voi. —

Pólya Tibor

kol. kiáll. Ernsttel.

erod

2

Az Ujság

1919. jan. 21.

(e.a. Pólya Tibor

rajzai.)

1099

1099. U

A x

Mária a gyermek

Térdig, ülve és szem
vel az ölében fekvő gyer
bal emlőjét kínálja. Mária
piros ruha bő ujjakkal. Jé
sen meztelen.

Fa, méretei 65 : 46 cm.
november 21-én L. Resiminitől
tatott 1897 deczember 17-én (
lásd az 1895 márczius 26-iki
22919 sz. min. előadmányi
az 1900 november 28-iki 456
26-iki 373 eln. sz. leirat (46

Jegyzet. L. az 1896-iki la
Preisliste Nº. 132.

III

Vét
1893

Tolja Tibor

rod

Rosner moderne Plakat

képpel.

56. l.

Xavéri Szent Ferenc halála

Vászon, olaj, 135×95 cm.
Jelezve jobbra: Gebhard Flatz, 1874.

Beszédes Kálmán: Az esztergomi érseki képtár. Esztergom, II., 1875., 45. szám. — Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 37. l. — Földváry István: Az esztergomi érseki képtár. Fővárosi Lapok, XIII., 1876., 760. l. — —ó: Az esztergomi Hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 20. szám. — Rényi 23. l. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 771. l. — Maszlaghy II., 212. szám. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 249. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 8. l. — Lepold—Lippay 56. l.

Szent Cecilia

Vászon, olaj, 130×95 cm.
Jelezve lent: Gebhard Flatz pinxit MDCCCLXXV.
Simor prímás rendelte a művésznél.
A Műcsarnok ünnepélyes megnyitásán ki volt állítva.

Beszédes Kálmán: Az esztergomi érseki képtár. Esztergom, II., 1875., 45. szám. — Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 37. l. — Földváry István: Az esztergomi érseki képtár.

Pólya Tibor

festő Szolnok

1933. nemz. képzm. Érdl.

484

Pólya Tibor festő

Szolnok, Művésztelep. Műcsarnok

1934. nemz. képzőm. kiáll. 283.

Entropies VII. 208.

Kikiáltási ár pengőben

4325. —, A kis tündér. Regény. Pest, 1860. 8r., 2 kötet egybekötve, félvászonkötés . . . . . 3.—
4326. VACHOT IMRE, Országgyűlési szállás. Eredeti vígjáték 4 felvonásban. Pest, 1844. 4r., fűzve. Eredeti borítékban! I. KIADÁS! . . 1.50
4327. —, A honvéd őrnagy. Regényes korrajz. Pest, 1850. 8r., fvkts (melybe az eredeti borítéklapok bele vannak kötve!) . . . . . 4.—
4328. — Történelmi adattár az 1848-ki és 1849-ki magyar hadjáratról. Pest, 1861. 8r., 3 kötet egybefűzve. (Használt, rongált és piszkos példány) 2.—
4329. VAHOT SÁNDOR, Összes költeményei. Kiadta VAHOT IMRE. Pest, 1856. 8r., fűzve. Eredeti borítékban . . . . . 2.—
4330. VAJDA JÁNOS, Költemények. 2. bővített kiadás. Pest, Heckenast. 1858. K. 8r., fvkts . . 3.—
4331. —, Magyar képek albuma. BARABÁS MIKLÓS rajzai után aczélba metszve. Pest, Heckenast. (1859.) 8r., er. vkts. 12 acélmetszetű képmellékkel . . . . . 10.—
4332. —, Találkozások. Bpest, 1877. K. 8r., vkts. Ritka! 8.—
4333. VÁLLAS ANTAL, Egy felállítandó magyar központi műegyetemről. Pest, 1841. 8r., fve. (Címlapja lemetszve!) . . . . . 2.—

4334. VÁMBÉRY ÁRMIN, A magyarok eredete. Bpest, Akadémia. 1882. 8r., er. vkts . . . . 3.—

4335. —, A török faj. Ethnologiai és ethnographiai tekintetben. Bpest, Akadémia. 1885. 8r., er. vkts 4.—

4336. VAN-ESPEN, ZEGERUS BERNARDUS, Jus ecclesiasticum universum. Venetiis. 1769. Folio, 10 rész 4 kötetbe kötve, fbőrktsek . . . . . 20.—

4337. VÁRADY ANTAL, Régi magyar színészvilág. Bpest, Franklin. 1911. — MOLNÁR LÁSZLÓ, Egressy Gábor és kortársai. Levelek Egressy Gáborhoz. (1838—1865.) Bpest, 1908. 8r., 2 kötet, fve . . . . . 2.—

4338. —, Ujabb költemények. Bpest, 1877. K. 8r., fve 1.—

4339. VARGA ISTVÁN, Eszmetöredék a czéhrendszerről és a korlátlan szabadiparról. Székesfehérvár, É. n. 8r., fve . . . . . 1.—

4340. VARGYAS ENDRE, Magyar szabadságharcz története 1848—1849-ben. Bpest, 1879. N. 8r., vkts 3.—

4341. VAS GEREBEN, Régi képek. Pest, 1856. 8r., 2 füzet. I. kiadás! . . . . . 2.—

4342. —, A multak emlékei. Pest, 1859. 8r., 2 rész egybekötve, fvkts . . . . . 3.—

4343. VASS BERTALAN, Horvát István életrajza. Budapest, Akadémia. 1895. 8r., félbőrkötés . . 1.—

Pólya Tábor

Ernst Múzeum kiáll. 41

1920. máj

112 – 125. sz.

lásd a katalógusban

rie zu Berlin (Berlin, 1912). Der stille Garten, deutsche Maler aus der ersten Hälfte d. 19. Jahrhunderts (Königstein u. Leipzig, 1916). Vom deutschen Herzen, Werke neuerer Maler (Königstein u. Leipzig, 1917). *Wolf*, Deutsche Malerpoeten (München, 1920). *Hausenstein*, Die bildende Kunst der Gegenwart (Stuttgart, 1914). *Uhde—Bernays*, Münchener Landschaften im 19. Jahrhundert (München, 1921). *Schmidt P. R.*, Biedermeiermalerei (München, 1921). *Ottmann*, Von Füger bis Klimt (Wien, 1923). *Beringer*, Badische Malerei 1770—1920 (Karlsruhe, 1922, 2. kiad.). *Bahr*, Der Expressionismus (Leipzig, 1919). *Landsberger*, Impressionismus u. Expressionismus (Leipzig, 1920). *Grautoff*, Die neue Kunst (Berlin, 1921). *U. a.*, Formenzertrümmerung und Formenaufbau in der bildenden Kunst. *Fechter*, Der Expressionismus. *Hausenstein*, Über Expressionismus in der Malerei (Berlin, 1919). *Kandinsky—Marc*, Der blaue Reiter (München, 1914). *Rabinovszky*, Az új festészet története (Bp., 1926). *Fónagy.*

NÉMETALFÖLDI FESTÉSZET, az egykori németalföldi tartományok festészete, fejlődésének 1. nagy korszakában, a XV. sz. elejétől a XVI. sz. végéig, mindaddig, míg az északi és déli tartományok politikai és vallási különválásával párhuzamosan azok művészete is lényegileg különböző utakra nem tért (Rubens és Rembrandt). A N. kezdetét a Van Eyck-testvérek csodálatos felbukkanása jelzi, ugyanakkor, midőn az olasz quattrocento új törekvései életbelépnek. A genti oltár (1420—32) a leghatalmasabb emléke a művészet ama fokának, amely nyilván a francia királyi udvar szolgálatában álló, a késő gótika realisztikus áramlatát hangsúlyozó

Pólya Tibor

l.

Ernst Mus. Bi. kiáll

Cg. 7.

Pólya Tibor

emlékkiállítás

l.

Ernst Múzeum kiáll.

1938, jan - febr.

(Torda-Aranyos m.)

Torda. 1. Kulturház

vászon terrajzai:

a, alaprajz 1:100 méretben 57×44

b, homlokzat 55×44

c, mütörténeti 65×50

d. mennyezet kül. méretben 57×30

2. papír terrajzai:

a, földszint és em. alapr. 50×31

b, " átalakítási 46×36

c, " 45×36

d. díszterem mennyezet 68×52

rész.

legnagyobb

békeparancs

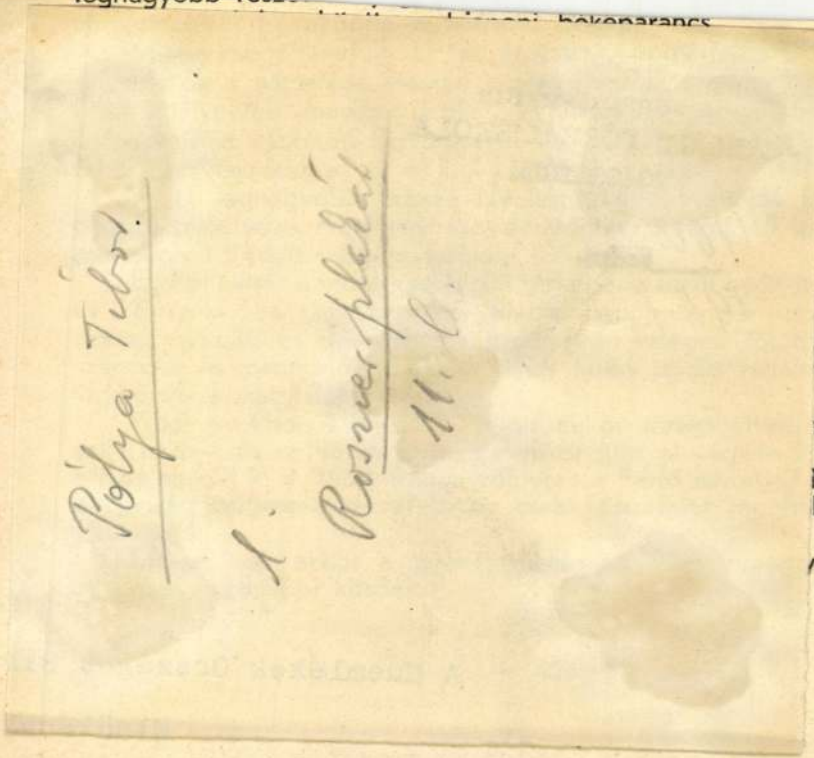

n is vízfelületen
eménye, a déli-
ugyanis teljesen
k megkülönböz-

lométer. Legna-
lométer. Átlagos

eg, hogy a Fertő
lső maradványa.
nagykiterjedésü
as diluviális ka-

ezek a lerakódá-
levantei tenger?
Mikor indult meg
ladó időkről be-

i élet? — tódul

Pólya Tibor

Ernst Museum kiállítása

CXXXI. 1932

69

PALICSFÜRDŐ

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Pólya Tibor

MAGYAR MÜVÉSZET

1932. 133. l.

Herman Lipót:

Pólya Tiborról.

ATUR

rig.Ausgabe.Leinen	/10.50/	2.40
ENDEN SCHÜLERS.Urfassung.		
Bibliophilen.Der Text ist m.		
ichnungen,Stichen etc.geziert.		
teur-Halbleder Einband m.	/14.40/	6.20
RIE ANTOINETTE,MME VIGÉE LE		
sterbenden Rokoko.M.künstle-		
lern.Was Mereschowskis Leonar-		
e ist,schuf Brieger für das	/12.50/	4.90
nen über ein Thema	/3.30/	-.56
DES WELTBEKANNTEN SEERäUBERS		
teur Ausg.Halbleder	/16.-/	4.80
RDIGE LEBENSGESCHICHTE.Amat.		
bleder	/16.00/	4.80
stischer Roman.	/4.50/	2.60
S.Roman d.Maschine.Orig.	/5.80/	4.50
CHEN LITERATUR v.den Anfängen		
em Anhang:Nordamerikanische	/18.00/	8.00
KSLIEDER.Gesammelt v.O.M.	/6.75/	2.88
und II.Teil.Ausgabe in		

Pólya Tibor

emlékkiállítás az
alabbi keretében.

Kultúr. Dem. a mű-
vészetben 1939.

*

ORDINE DELLE SALE.

Pólya Tibor

Művészet 1906. 387
– 1912. 392, 399
– 1915. 201–206, 287

Magyar Művészet
1925. 60, II. 53, II, 60, 283
433–4 sine anno
1926, 2, 27, 48, 297–9
301–2.
1927 52, 611, 630–1
1928. 340

Pólya Tibor

Matematika

1906-7. téli érak 212, 453, 719

III
700 (1871)
811 (44).

~~dömények mellék alakjai.~~

~~t két~~ ifjak a Chémiát és a Physicát áb-
könyv és folyadékkal telt palaczk van, a
~~mank~~ pedig lombikot vizsgál és sarkára
. Mindketten köpenyegen ülnek és egyik
övid hajukat szalag szoritja, ~~két~~ testök

156.5 és 191:185.5 cm.
lőterjesztésre 1898: XII. 31-én 81978 sz.
98). ~~mukónak~~ Elszámoltatott 1899: XI. 22-én
III. 4-én a 2075 sz. fogadta el. (111/900).
1900: XI. 5-én (550/900).

96

Pólya Tibor

Nemzeti Szalon. A szolnoki művésztelep reprezentatív kiállításának katalógusa. 1936. május. 8 l – 92. sz.

l. könyvtárunkban

Pólya Tibor

Vrah

Lestyán Sándor:

Pólya Tibor ucca.
Ujság 1938. aug. 14.

Jakes.

Pólya Tibor

Árverési Csarnok Kft. aukció

31. sz. 1926. febr.

32. sz. 1926. ápr.

Viselet.

A kissé balra tekintő
peter) kissé balra tekint, a

Szines rm., mér.

140-91-

Pólya Tibor

l. Végvári Szolnok

58, 60, 61, 68, 74. l.

1949. okt. 18.

I.

Kirándultunk a pilisi hegyekbe.

(Iskolai dolgozat.)

Mindenki örült a kirándulásnak. Hétfőn lesz a kirándulás. A osztályfőnökkel előre megbeszéltük és úgy t
voltunk az (internát) iskolából (har
szombaton hara.

½6-kor találkoztunk a Császá

Pólya Tibor -

U. 4174

írod

Falus Elek:

Nyilatkozat a „Premier" londoni
sorsáról. Az Est
1926. márc. 2.

A képet Jenti
festette.

Gyarapodás.

rdulban van ábrázolva.
ék. Fejét babérkoszorú övezi; göndör ha-
eresbarna; szeme barna. Kivágott (brokát-
ng látszik, sötét palástjának gallér-
négy sorban:

E-
E

déka 1890: VII. 30-án (136/90).

24(17)

1894. I. 28.
1907: I. 39

95

Pólya Tibor

Revai XXI. 693, 6.

Pólya Tibor

Szeptlex. 217. l.

Élet

u. o. 924. l.

vissza Bécsbe. A második, nem
kevésbbé fontos oka, a fejeret elején
várolt utazási kedv, a romanti-
kus, festői tájak, az érdekes vidé-
kek, az archeológiai, ethnográfiai,
stb. érdeklődés. ~~Ami a romanti-~~
~~kus illeti~~ Ezek mellett még
sok motívuma van annak, hogy
a bécsi festők nagy fömegben
keresik fel határainkat, amelyben
csaknem rendszeres tárgyalása
~~nem lehet~~ jelenleg nem lehet

Polya Tibor

vad

Ivan Ede. Dolgozó kolonák Pesti Napló

1912. jún. 7. V. 131

A Kecskeméti művészi telep törzstagja.

Tolya Tibor

1907/4 1966/7 II.

Ferképzomfoiskèvk

123. (

Pólya Tibor

Amint festi Hegedüs Gyula. Fényképezésről való reprodukció.

Kincsári Élet 1924.

23. szám

U. 2345

Magyar Mérnökök és Építészek Nemzeti Szövetsége
Budapest, IV., Képiró-u. 5. **Telefon: Aut. 89-6-65.**

---/---

Nagyméltóságu
Méltóságos
Nagyságos

Dr. Szőnyi Ottó úrnak

pápai kamarás, Müemlékek Orsz.Bizottságának előadója

Bp.

Pólya Tibor

Dán Norbertné Pólya Tibor művészneve.
Színházi Élet 1925. 25. szám. (Kerpel).

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Pólya Tibor

l.

Sörkereső - 314. l.

Viselet.

Női ruha.

A jobbra fordult höl
val és tollal, testhez simul
mig a beszélőé főkötő csipk
ránczos derék. A háttérben s
zet látható. Felirata:

DIVATKÉ
Melléklet a Pesti hölgy
MONASZTERLY ÉS KU
PESTEN,

legalól balra: Ny. Rohn és
jobbra: Pest, Márczius

Kny., mér. 20: 20.5

Pólya Tibor

Pesti Napló képes mell. 1937. VIII. 29.

30

Brenner Nándor: Montparnassei házletök (Páris, 1925)

Szent Antal keresztet vet magára, letérdepel, egy szuszra lemorzsol három miatyánkot s fejét csóválva távozik.

Bejő a principális.

— Mit rajzol?

— Három Ágait.

— Jó. Rajzoljon egy negyediket.

— Hova?

— A „Borsszem Jankó"-ba.

— Igazán?

— Igazán!

De úgy rajzolja le, amint rajzolja.

—Nem értem.

— Amint Jankó rajzolja Ágait. Borzasan, szubvencióval a hasán, ollóval kezében . . .

— És „Fliegende Blätter"-ekkel a talpa alatt . . .

Magát rajzolta le a hálátlan s a principálisnak csak borzas fejét. Se kereze, se lába; sem olló, sem citrom, sem „Fliegende Blätter", sem has. Miről fognak rámismerni?

Az Andrássy-frizuráról. Még ez nem jutott az eszükbe.

DOKUMENTUM

„Mesélgető festészet"

Pólya Tibor művészetéről

Pólya Tibor: Hármas önarckép, olaj, vászon, 200 × 90 cm, 1933

anghy Jenő a tervrajzok
gy részét megőrizte, ame-
yeket az özvegye 1984-ben
debreceni Református
Kollégium és Egyházművé-
zeti Múzeumnak ajándéko-
ott. Hat színes, méretará-
nyos rajz került a múzeum-
ba, így tehát az ablakok szí-
néről is beszélhetünk. Most
nem térünk ki Haranghy Je-
nő egyéb művészi alkotásai-
ra, amelyeket 1923-ban,
925-ben és 1943-ban gyűj-

pe (fotók Hapák József)

teményes kiállításon mutatott be. Az üvegfestmények azonban arról tanúskodnak, hogy Haranghy Jenő mestere volt a színeknek, ezek harmonikus alkalmazásának. Műveit a világos kolor dominálja: a citrom- és a narancssárga, aranyló barna, a világoszöld és kék árnyalatai. Haranghy Jenő a színek vonatkozásában is tekintettel volt a szimbolikára, tehát például a templom homlokzati falán, a karzaton levő ablakokat a „Legyen világosság!" bibliai idézetnek megfelelően három színnel festette: kékkel, ami a teremtett égre, a levegőre, a vízre; barnával, ami a teremtett földre; zöldre, ami a növényvilágra utal.

A világos színek alkalmazását az indokolta, hogy az egyetemi templomban csak a szószéket világította meg két reflektor, függesztett vagy falra szerelt lámpa nem volt a nagyteremben. A világosságot a színes ablakokon keresztül beáramló elektromos fény szolgálta, akár nappal, akár este volt istentisztelet a templomban. A belső színes és a külső matt üveg közé 2300 izzót helyeztek el, amelyek a festett ablakokon át világították be a templomot 30 ezer watt erejű fénnyel. A színes rajzok alapján talán elképzelhető, hogy milyen barátságos hangulatot árasztott a templombelső, amelynek a fala egyébként fehér volt, a díszítmény csak az ablakon és a mennyezeten érvényesült.

Az egyetemi templomot ma kívül-belül felújított állapotban látjuk a régi helyén, a Kossuth Lajos Tudományegyetem szomszédságában, de funkciója más: az egyetem megvásárolta a romos templomot, a könyvtár egy része és számítóközpont van benne, de a tornyán most is rajta van a csillag, sokan tehát ma is templomnak vélik, ami annyiban igaz, hogy a „tudomány temploma" lett.

Takács Béla

Pólya Tibor

Pest, Napló kiállítás nyitó.
1937. okt. 17.

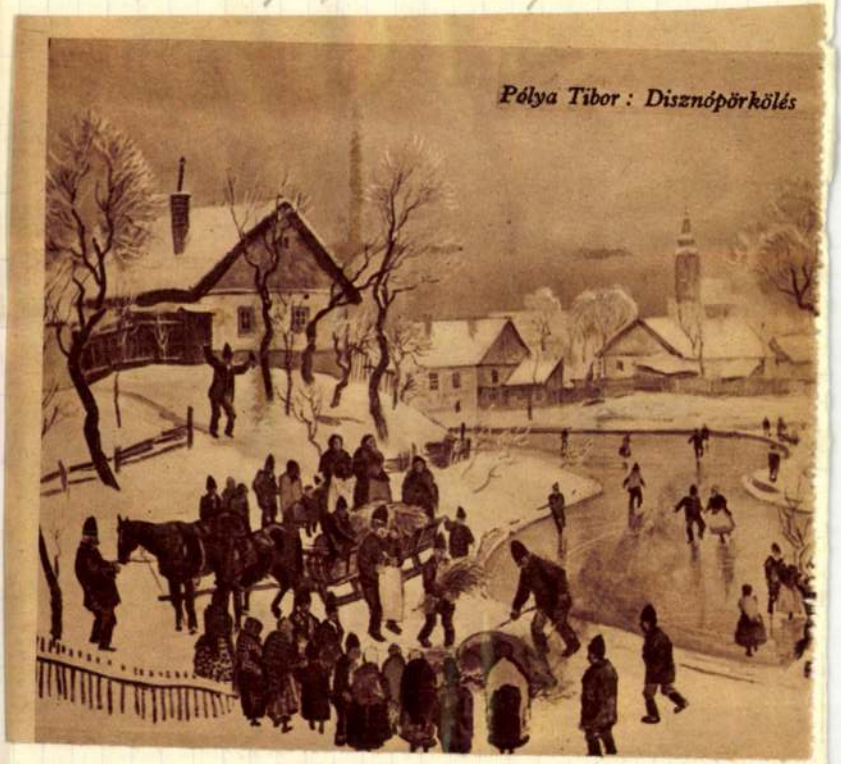

Molnár C. Pál : Fürdő nő.

Pólya Tibor: Borús tavaszi nap.

Nemzeti Szalon 1940. jan. – febr. –
Színyei Társ.
VII. kiáll.

PAP DOMOKOS: ÖNARCKÉP

szersmind azonban bizonyos foku hajlandóságot is árult el abban a tekintetben, hogy ez a reprezentativ kiállítás ennek a legmagasabb fórumnak égisze alatt jöjjön létre. Ha ez megtörténik és nem látom semminemü komoly akadályát, azt hiszem az egész kérdés tárgytalanná válik. Mégis kötelességemnek érzem már a szempontok tisztázása végett is a székesfőváros elvi állásfoglalásának rövid jellemzését adni, már csak azért, mert nem csak a székesfőváros szerzeményeinek kiállítása adta az alkalmat a székesfővárosi reprezentativ kiállítás tervének felvetésére, de ugy vélem, az ebben a kiállításban képviselt principium, a kvalitás egyedüli irányadó volta ugy a válogatásban, mint a rendezésben, az a termékenynek látszó eszme, mely egyáltalán a kérdés megoldása felé vezethet. Sem érdemeket nem akarok vitatni, sem elsőséget, mégis ugy érzem, volt valami ujszerű a székesfővárosi kiállítás teremsoraiban, és ezt az ujszerűséget én avval próbálnám megjelölni, hogy kiindulópontja az egy, egységes és önmagába zárt magyar művészet volt, melynek minél teljesebb seregszemléjét kivánta felvonultatni. Nem adódván mesterséges elkülönitési alapok, nem is jöhetett létre az elkülönülés s megmaradt a művészet örök folyamatossága, mely egyedül lehet a helyes vezérfonál. Az a meggyőződésem, hogy akárki és akármikor akarja megcsinálni az egész magyar művészet nagy seregszemléjét, csak ezen az uton mehet. Szükség van erre a felsőbb gondolatra és hogy ez a gondolat tisztán érvényesülhessen, talán valóban szükség volna arra is, hogy valami eddig kivülálló, de feltétlenül az egységet szolgáló szerv kezdeményezze és irányitsa a mozgalmat. Nem akarok félreértést, ennek a szervnek nem feltétlenül kell, felsőbb, hogy ugy mondjam hatósági szervnek lenni, lehet ez alkalmi egyesülés is, ha a kölcsönös és közös bizalom adja meg hozzá a felhatalmazást.

— Ha azonban ilyen nem volna, ha a székesfővárosra várna ez a feladat, azt az egyet határozottan állithatom, hogy nem fogunk semmi elől kitérni, ami a magyar művészet érdekében áll. Természetesen vannak feltételeink, az egyik: hogy vajjon alkalmasabb vagy hivatottabb szerv nem áll-e rendelkezésre, a másik pedig az az emlitett kölcsönös és közös bizalom, amely nélkül a székesfőváros nem fog jönni, hogy hatalmi szóval próbálja a magyar művészet bajait megorvosolni. Különösen nem lehet a székesfőváros szerepe irányzatok letörése, kirostálása, mert ez a magyar művészet barátjának, a művészettörténeti folytonosság ismerőjének még akkor is fájdalmas, ha egyénileg nem is értene az irányzattal egyet.

— A székesfőváros mindenkor hajlandó volt kötelességeket vállalni a magyar művészettel szemben és jutalmát mindig abban kereste, hogy szerepét jól és kellőképen betöltse. Kétségtelen, hogy előbb tisztázni kell a helyzetet és orvosszerét, ha már ez megtörtént, merülhet fel a kérdés a cselekvő személye iránt.

— Vitathatatlan az, hogyha valaki az egész magyar művészetet meg akarja ismerni, esztendőkön keresztül is csak elszórt esetekben nyilik erre alkalma. Vitathatatlan az is, hogy ez az állapot nem lehet egészséges, mert itt a művé-

SZOMOR LÁSZLÓ: ANYA
A Modern Művészeti Egyesületek Szindikátusának kiállításáról

Képzőművészet. 1932.

szet jövőjéről, a közvéleményben gyökerezéséről van szó, azt fenyegeti veszedelem. A két kiindulótétel egyenes uton vezet a nagy reprezentativ kiállítás gondolatához.

— Őszinte örömmel fogom üdvözölni azt a napot, mikor a rendszeresnek tekinthető, az egész magyar művészetet összefoglaló kiállítás kapui megnyilnak a nagyközönségnek. Hogy ki lesz a rendezője, az e pillanatban nem fontos. Ha más szerv lesz, a székesfőváros ép ugy fogja a mozgalmat támogatni, dijak adományozásával, vásárlással, szóval minden rendelkezésre álló eszközzel, mintha a magáé lenne, de ha a körülmények ugy hozzák magukkal, hogy a székesfővárosnak kell majd a sorompóba lépni, mindenkitől — és itt megismétlem, hogy ez a legnélkülözhetetlenebb alapfeltétel — azt a jóindulatu támogatást fogja kérni, ami a magyar művészet egészéért folytatott munkát megilleti. Hiszem azonban, hogy a művészet maga, idegen segitség nélkül képes lesz megtalálni a kibontakozás utját, mert életképességének ez volna a legszebb bizonyitéka.

MŰVÉSZFEJEK

VIZIÓK A MŰVÉSZKÁVÉHÁZBAN

Irta: GERGELY ISTVÁN

Ma már mamák, részben fiatal nagymamák is a szőke, barna, feketehaju leányok, akik valamikor kicsinység mosolyogva, kicsinység feszélyezetten sétáltak a délutáni órákban a Japán-kávéház előtt, vagy a Városliget felé, vagy be a városba, azzal a biztos tudattal, hogy ott a női szépségnek Aeropágja székel. Nyáron künn a terraszon, télen a benső sarokasztalnál, tavasszal és ősszel edzettségük foka szerint mind a két helyen tanyáztak a művészek: festők, szobrászok, irók, szinészek, énekesek, épitészek és hasonló vagányok, akiknek az estilap elolvasása után egyéb dolguk se volt, mint megfigyelni az ucca népét. Különösen pedig a hölgyeket. Volt ebben a bámészkodásban valami művészi tisztelgés és úri tartózkodás, ami éppen úgy hizelgett a nők hiuságának, mint ahogy nem bántotta önérzetüket. Soha egy panasz, soha egy affér a hosszú évek folyamán! A Japán-kávéház úgyszólván intézményes szépségzsűrije lőn az Andrássy útnak és pedig a bájos ismeretlenek hallgatólagos beleegyezésével, akik szemlesütve fogadták a diszkrét tekintetben megnyilvánuló hódolatot. Az ablak-páholy két sarkában ült egymással szemben a két mester: *Lechner* Ödön és *Szinyei* Merse Pál, körülöttük öreg és fiatal legények. Amikor most emléküket felidézem, nem egy kedves arc hiányzik, hanem azért egységes látomány gyanánt jelenik meg előttem az egész társaság, élők és halottak: *Ferenczy* Károly, *Rippl-Rónai* József, *Zala* György, *Magyar-Mannheimer* Gusztáv, *Dudits* Andor, *Kernstok* Károly, *Bihari* Sándor, *Knopp* Imre, *Róna* József, *Stettka* Gyula, *Márk* Lajos, *Bruck* Miksa, *Donáth* Gyula, *Hermann* Lipót, *Zádor* István, *Keményffy* Jenő, *Kallos* Ede, *Teltsch* Ödön, *Spányi* Kornél, *Pállya* Celesztin, *Jámbor* Lajos, *Komor* Marcell, *Jakab* Dezső, *Vágó* József és a többiek. Mekkorákat nevettünk a mindig mogorva és rendetcsináló *Mihályi* Ferencen, aki akkor még nem volt operai főrendező, de a kávéházban mindig rendezett: mindent megvizsgált, ujjával végigszántott az asztalok márványlapján, hangos patáliát csapott, ha valahol port konstatált. Már akkor virágzott pedantériája. Amikor egyszer arra a kérdésére, hány óra van, azt felelte a főpincér: Hét óra lesz tíz perc mulva, — legvészesebb vércse arcával lecsapott a szerencsétlenre:

— Nem vagyok kiváncsi arra, hogy mi lesz tíz perc mulva. Azt kérdeztem hány óra van *most*.

A társaság Benjaminja a ma már őszülő, kopasz *Pólya* Tibor volt. Elsőnek jelent meg a kávéházban, álmos cigány arccal, mintha egész éjjel a banda cimbalmát cipelte volna. Déli két órakor megreggelizett, este hatkor tízóraizott, tízkor ebédelt, reggel egy órakor megvacsorázott és mindezt a Japán kávéházban. Az egyes étkezések között pedig aludt. Hajnali öt órakor a takaritónők söpörték ki a tiltakozó ifjut.

Fent a „*Kukucskáló*" asztalfején, közvetlenül az ablak mellett, trónolt *Lechner* Ödön, a papszi, egy fehér márki az ancien regime legszebb korából, fekete selyem sapkával a fején, gyönyörűen kéklő szemével kifelé figyelve. Sohase olvasott ujságot, csak azért, hogy valahogy egy szép arcot el ne mulasszon az egyre váltakozó frekvenciából. Cselvetéssel élt, amikor meg akarta tudni, mi van az ujságba. Egy-egy feltűnő címmel ellátott cikket odatolt a szomszédja elé, olvassa csak el, mert nagyon érdekes, aztán naiv kivancsisággal kérdezte, mi is van a cikkben. Megfigyelte, tanulmányozta, élvezte a női szépséget, de soha trágár szót nem hallottunk tőle, soha egy tiszteletlen megjegyzés, avagy kétértelműség. Mosogatólánnyal épp úgy beszélt, mint hölggyel, nézte a női szépséget, mint a virágot. És értett is hozzá. úgy tudott fiatal leányokkal elbeszélgetni, mintha társnőjük lenne, teljesen beolvadva gondolat- és érdekkörükbe. Incselkedett is velük. Egyszer tavasszal tizenkét szegény leány számára rendelt egyforma ruhát, egyforma kalapot, egyforma napernyőt, mindent rózsaszinben, anélkül, hogy tudtak volna egymásról az ifjú hölgyek. Valamennyinek húsvét vasárnapján a nagymise idején a terézvárosi plébánia előtt adott légyottot, ahol egyszerre csak egyenruhában jelent meg tizenkét rózsaszínű tündér, aki egymást nem ösmerte és most álmélkodva, pirulva csoportosult. Ő pedig az átellenes kávéház ablakában mulatott a kedves jeleneten.

A lángeszü művész azonban nemcsak szórakozott, de gyakran dolgozott is a kávéházban. Ha gondolatai támadtak, rajzolni kezdett; a pesterzsébeti szanatorium villakomplexumát például ott rögtönözte előttünk a vállalkozó számára. A ravasz bécsi ember tudniillik tervrajzokat hozott neki, gyönge alkotásokat, esetről-esetre egy-egy pavillont és kérdezte; mit szól ehhez a papszi?! A papszi pedig nem tudott rossz dolgot látni, idegessé, beteggé, boldogtalanná tette. Kezdte javítani a tervet, áthúzta, eldobta és új tervet csinált, mialatt a részletrajzok halomba növekedtek.

A T. HÁZAK

Shvoy püspök beszéde a felsőházban amerikai tapasztalatairól Alkotmányjogi vita az alsóházban — Darányi nyilatkozott a debreceni nyilasakcióról: „Éretlenség!"

(Saját tudósítónktól.) A miniszterelnök hazaérkezett Berlinből, a képviselőház tíznapos szünet után folytatta a felsőházi javaslat tárgyalását. Az érdekelt miniszter, *Lázár* Andor már az ülés kezdetén megjelent a Házban, elfoglalta bársonyszékét, türelmesen hallgatta a szónokokat.

Később a miniszteri bejárat elé gördült a *belügyminiszter* kocsija. *Széll* József belügyminiszter *a felsőházba ment,* ahol belügyi jellegű kérdésekkel foglalkoztak.

A miniszterelnök csak 12 óra után jelent meg a Házban; *másfélórás kihallgatáson volt Horthy Miklós kormányzónál.*

Eckhardt Tibor dél felé érkezett a Házba, képviselők vették körül, félegy után a felsőházból átjött Vásáry József, tájékoztatta pártvezérét a debreceni nyilasgyűlésről és a hajdumegyei helyzetről, azután a kisgazdák *Eckhardt* Tibor elnöklésével értekezletre vonultak vissza a 2. számú bizottsági terembe. Az értekezlet negyedháromig tartott.

A felsőházi javaslat vitája

Az alsóházban **Györki Imre** volt az első felszólaló. Sajnálja, hogy a felsőház jogkörének kiterjesztése akkor vált sürgőssé, amikor hitbizományi és telepítési reformról, egykamarás rendszerről és titkos választójogról kezdtek beszélni. Az igazságügyminiszter is beszélt már arról, hogy a felsőházi javaslat *a fék szerepét* fogja betölteni a választójoggal szemben, amelyről a pártok még semmit sem tudnak.

Lázár igazságügyminiszter: Nem így mondtam.

Györki Imre: A kormány mindenesetre fékre gondolt. Lassan és fokozatosan diktatúrára akarnak áttérni. Nincs szükség újabb rendtörvényre. *A kormány szerezzen érvényt a meglévő törvényeknek, akár jobboldali, akár baloldali bűntettekről van szó.* Az ország közvéleménye azonban azt látja, hogy mint például tegnap is, hogy a budapesti büntetőtörvényszék *államfogházbüntetést* szab ki olyan esetben, amikor *a legsúlyosabb lázadás bűncselekményéről van szó.* Ezzel szemben a másik oldalon a legkisebb bűncselekményeket is a legszigorúbban megtorolják.

Sztranyavszky Sándor elnök: Ez nem tartozik a tárgyhoz. Bírói ítéleteket nem lehet a képviselőházban bírálni.

Buchinger Manó: Ha ilyen ítéletek vannak, akkor kell!

Györki Imre: Ilyen körülmények között megrendül az ország bizalma az igazságszolgáltatás iránt. Amíg a szociáldemokraták gyűlésén minden közbeszólót igazoltatott a rendőrség, addig a nyilasok debreceni gyűlésén *Balogh* képviselő úr a kormányzó személyét is a vitába vonta.

Kifogásolta, hogy az összeférhetetlenségi törvényt még most sem csinálták meg, majd felsőházi képviseletet kért az ipari és szellemi munkásság számára. Kérte, hogy a kormány vonja vissza a felsőházi javaslatot, helyette terjessze be a választójogot.

Balogh Gábor a parlamentarizmus elleni támadásokról beszélt és kijelentette, hogy nem a parlamentarizmus intézményében van a hiba, hanem működési zavarok vannak. Kifogásolta, hogy egyes foglalkozási ágaknak még ma sincs képviselete a felsőházban.

Bródy Ernő rámutatott a nyugodt tárgyalási modorra, megállapította, hogy az érdem *a felelős parlamenti ellenzéké,* amely feladva a pártszempontokat, feledve az egyéni sérelmeket, mindent elkövet, hogy a közjogi javaslatokat tető alá hozzák. A kormányzói jogkör kiterjesztése évek óta esedékes kérdés volt, a felsőházi javaslatot azonban nem tartja nagyon sürgősnek, mert itt tulajdonképpen *a képviselőház jogkörének szűkítéséről van szó.* Megtörténhetik, hogy a képviselőházat feloszlatják és vele szemben ott fog állni egy felosztathatatlan felsőház. Sürgette az összeférhetetlenségi törvényt, majd az együttes ülések tervével kapcsolatban *Deák* Ferencet idézte, aki ellenezte az alsó és felső tábla együttes ülésezéseit.

Lázár miniszter: Más volt az akkori főrendiház és más a mai felsőház.

Bródy Ernő véleménye szerint titkos szavazás helyett sokkal helyesebb volna *a nyilt állásfoglalás* rendszere az országházi döntéseknél. Helytelen, hogy a felsőháznak is megadják a törvénykezdeményezési jogát. Kossuth Lajos szavaival fejezte be beszédét, aki azt mondotta, ha 1848-ban a felső tábla reformját tárgyalták volna, ezzel veszélyeztették volna a jobbágyfelszabadítást és a felelős minisztérium bevezetését.

Csik József hangoztatta, hogy ha alkotmányos államban kiszélesítenek bizonyos közjogi jogkört, mint ahogy most ez a felsőházi javaslatban történik, *a kiszélesítés a demokrácia fejlődését is szolgálja.* Hangoztatta, hogy politikai téren mind az alsó-, mind a felsőházban csak *a szellemi arisztokráciának volna szabad érvényesülnie.* A haladás szellemének nem felel meg, hogy *születés alapján* is bekerülhessen valaki a felsőházba. Ő is sürgette az összeférhetetlenségi törvényt, mert csak az adhat igazi tekintélyt a népképviselőknek.

Ezután a képviselőház ülését félbeszakították, szerda délelőtt tíz órára tűzték ki a felsőházi vita folytatását. Az interpellációkra féltizenkettőkor térnek át.

Shvoy püspök beszéde a felsőházban

A *felsőház ülését* délelőtt 11 órakor nyitotta meg **gróf Széchenyi Bertalan** elnök. Elparentálta *Miklóssy* István hajdudorogi megyéspüspököt és gróf *Zichy* Aladárt.

Shvoy Lajos székesfehérvári püspök napirend előtt beszélt az amerikai magyarok helyzetéről. Négy hónapot töltött Amerikában, úgy érzi, 1,200.000 kint élő magyar testvérünknek tartozik azzal, hogy a felsőházban beszámoljan tapasztalatairól; azokkal a magyarokkal ilymódon is éreztessük a magyar haza szeretetét és megbecsülését.

— Azzal a meggyőződéssel mentem át Amerikába, — mondotta — ahonnan a magyarokat és a püspöki kart meg akartam hívni a Szent István évre és az eucharisztikus világkongresszusra, hogy az ott élő magyarság évei meg vannak számlálva. Örömmel láttam, hogy *az amerikai magyarság rendkívül nagyot nyert szervezettségében, vallásos és erkölcsi életében.* Sokkal lelkesebb és önérzetesebb magyar, sokkal odaadóbban csüng az ezeréves hazán és Amerika kultúréletében is jelentős tényező. *Hálámat és tiszteletemet jelentem ki az amerikai püspöki kar iránt, amely őszintén megbecsüli az amerikai magyarságot.* Az amerikai magyarok *őszinte meleg üdvözletét* adom át most a felsőháznak.

— Volt az utamnak szomorú tapasztalata is — folytatta a püspök. — A könyvtárakban kerestük a magyar csoportot és *megdöbbenve forgattuk a magyar rész anyagát, mert csupa cseh írótól származó angolnyelvű könyvet találtunk Közép-Európáról.* Ezek *világosítják fel* az amerikai tudományos világot *a magyar ügy felől.* Egész érzésem felháborodott ez ellen, viszont egy newyorki magyar könyvtárban, *Feleki* Sándor könyvtárában, amelyet Hóman Bálint vett meg, ötezer kötet angolnyelvű könyv szerepel csupa magyarvonatkozású tartalommal.

— Megdöbbenve olvastam egyszer, hogy az angol olajérdekeltségeknek *Ázsiában* csak egy akadályuk van és ez *Magyarország.* Csehszlovák érdekeltségek szemérmetlen módon foglalkoznak Magyarországgal. Felhívom erre a kormány figyelmét és kérem, kövessen el mindent, hogy a magyar igazságot és a magyar haza becsületét megvédelmezze e támadások ellen.

— *Az amerikai magyaroknak nagyon fáj, hogy oda csak gyűjteni járnak Magyarországról.* Gondoskodni kellene, hogy az amerikai magyarság és az óhaza közötti kapcsolat *őszinte és bensőséges legyen. Ne a dollárt lássuk meg Amerikában, hanem odaszakadt véreinket.*

— Szomorú hírek érkeztek hozzám arról, hogy az amerikai magyarok között sok a kommunista. Főleg Virginiából és Kaliforniából kaptam ilyen értesítéseket. Ahol nincs templom és pap, ott terjed leginkább a kommunizmus gondolata. *A szükséges intézkedéseket azonnal megtettük.*

Azzal fejezte be beszédét, hogy a magyar nemzetnek mindig szeretettel kell gondolnia Amerikába szakadt véreire.

A debreceni ügyek

Meghallgatták az igazolóbizottság jelentését, tudomásul vették a 33-as bizottság működéséről szóló jelentést, majd a városi számvevőségek államosításáról szóló törvényjavaslatot tárgyalták, amelyhez **Vásáry József** kért szót. Tiltakozott a központosító törekvések ellen, azokban nagy veszedelmet lát. Sokan mondják, hogy ebben az országban nem lehet diktatúráról beszélni. Akik a diktatúra veszélyét lekicsinylik, azoknak emlékezetébe idézi, *mi történt vasárnap Debrecenben.* Ott nyiltan bejelentették, hogy *az alkotmányra semmi szükség sincs, el kell törölni.*

— *A kormánynak* — mondotta — *végre le kellene csapnia ezekre a törekvésekre, mert felgyujthatják az egész nemzetet.* Az alkotmányt *tisztelni kell* és a törvénynek még a legkisebb intézkedését is meg kell becsülni. A vasárnapi debreceni események azt mutatják, hogy *igenis léteznek lappangó összeesküvések „s az összeesküvők a magyar állam léte ellen törnek.* Meg kell akadályozni, hogy népgyülésen büntetlenül sárba lehessen tiporni a magyar alkotmányt.

Bírálta a törvényjavaslatot, védelmezte az önkormányzatokat az ellenük intézett támadásokkal szemben. Megállapította, hogy a nyugdíjazások körül igen sok anomália történik.

Széll József belügyminiszter kijelentette, hogy a javaslat nem sérti az önkormányzatok elvét.

— A debreceni esetek — mondotta ezután a miniszter — nem tartoznak a törvényjavaslathoz és azokkal nem is kívánok foglalkozni, annál kevésbé, mert *a vasárnapi esettel kapcsolatban a rendőri és büntető eljárás folyamatban van.*

A felsőház ezután elfogadta a számvevőségi javaslatot, majd a rendőri büntetőbíráskodás körébe utalt egyes kihágások tettenért elkövetőinek a helyszínen való megbirságolásáról szóló törvényjavaslatot is.

Ezután az Országos Orvosi Kamara felsőházi képviseletére kisorsolták *Verebély* Tibor egyetemi tanárt, majd gróf *Széchenyi* Bertalan elnök közölte, hogy a legközelebbi ülést *december 9-én délelőtt 10 órakor tartják.*

Darányi nyilatkozata

Délben egy óra tájban *Darányi* Kálmán miniszterelnök parlamenti dolgozószobájában fogadta a hírlapírókat és rövid nyilatkozatot tett.

— A külügyminiszter úr által *Siebert* bajor miniszterelnök úr tiszteletére rendezett villásreggelire készülök, — mondotta. — A miniszterelnök úrral alkalmam volt Berlinben megismerkedni, ahol báró *Neurath* külügyminiszter úr estélyén találkoztunk. A hírlaptudósításokból látom, milyen érdekes előadást tartott tegnap. Igen örülök annak is, hogy alkalmam lesz főleveníteni vele való találkozásunkkor a berlini igen kellemes, érdekes és szép napok emlékeit.

Darányi megint kijelentette, *hálás a sajtónak azért a megértő viselkedésért, melyet utazásával kapcsolatban tanusitottak a magyar lapok.*

— Mialatt távol voltam, — folytatta — különösebb esemény nem történt itthon. Csupán azt az egyet hallottam, hogy *akadnak olyanok is, akik a királykérdést is meg akarták oldani.* Ez a kérdés *az összes illetékes alkotmányos tényezők* egybehangzó nézete szerint *nem aktuális* és nem tesznek jó szolgálatot az ország érdekeinek azok, akik ezt mai helyzetünkben felszínre hozzák vagy felszinen tartják. *Ennek a kérdésnek az utóbbi napokban történt felelevenítése nem egyéb, mint éretlenség.* Azt hiszem, *az egész magyar közvélemény* osztja ezt az álláspontomat.

A képviselőház ülése után *Lázár* Andor igazságügyminisztert is megkérdezték a nyilasok debreceni röpiratosztogatásának következményeiről.

— A röpiratok kiadói és terjesztői ellen az eljárás már megindult — mondotta *Lázár,* majd arra a híresztelésre, hogy a nyilasok *folytatni akarják* éretlen politikai csínytevéseiket, kijelentette Lázár:

— *Ezt csak híresztelik, de nem hiszem, hogy meg is merik tenni. Más a szó és más a cselekedet.*

A grapefruit csodája!

Néhány évszázaddal ezelőtt Európában még nem ismerték a burgonyát, megpróbálták a zöld leveleket megenni, melyek a burgonyából a föld felett kinőnek és erre eldobták az egész burgonyát, mint élvezhetetlen ételt. És ön, Nagyságos Asszonyom, ön még mindig a középkorban tart az élelmezés terén és meg sem kóstolta még a Jaffa grapefruit-ot? Vagy ami még rosszabb, ön úgy kezeli a grapefruit-ot, mint az egykori emberek a burgonyát: a legpompásabb gyümölcsök egyikét tartja kezében és nem tud vele bánni. Megpróbálja kanállal megkóstolni, majd félrehúzza szájacskáját és felkiált: »Brrr, de keserű!«

Nem, Nagyságos Asszonyom! Bár életének minden keserűségét oly könnyen küszöbölhetné ki, mint ezt. Táplálkozását rendkívüli gasztronómiai élvezettel gazdagítja, ha megismeri a Jaffa grapefruit csodáját, azt a mindent felülmúló aromát, mely a narancs finom illatát az érett citrom enyhe savanyúságával egyesíti.

Most csak ne legyen türelmetlen, várjon még egy órát; ez nem könnyű ugyan, mert a Jaffa grapefruit igazán csábító külsejű, ha ön — ez az elkészítés első lépése — egy keresztvágással, mint a citromot, két egyenlő részre vágja. Az a tény, hogy ma már az egész világon külön késeket készítenek a grapefruithoz, melyek mindenütt kaphatók, ez maga is bizonyítja a nemes gyümölcs hatalmas diadalútját. Egy ilyen késsel, — mely hegyes és hajlított —, elválasztjuk a középen átvágott gyümölcs-gerezdeket a héjuktól, majd az egyes gerezdeket bevágással elválasztjuk egymástól. A gyümölcs héja természetes tartója a pompás nedvnek, mely bőven ömlik. Most beszórjuk a gyümölcsöt vastagon porcukorral, majd hidegre állítjuk, így... most várunk egy órát, melynek elmultával az üdítő gyümölcsöt megkóstolhatjuk.

A grapefruit nagy vitamintartalmánál fogva nemcsak üdít és frissít, de az egész emésztést szabályozza, ezért nemcsak az angol és amerikai üzletembernek, de a legszebb hollywoodi filmszínésznőknek is legkedveltebb reggelije és uzsonnája, mert megőrzi karcsú vonalaikat és megakadályozza az elhízást.

Van már jótékonycélú állami sorsjegye?

Ára csak 3 pengő, félsorsjegy 1.50 pengő

Csak egy húzási nap december 3-án!

PÓLYA TIBOR

Irta: HERMAN LIPOT

Pólya Tibor festőművész meghalt 51 éves korában Szolnokon. Tudja-e a nagyközönség, hogy ez a mondat mit jelent sok jóbarátnak, a magyar művészetnek és azoknak az embereknek, akiknek ünnep és felemelkedés a művészetben való gyönyörködés?

Pólya Tibor barátai és ismerősei számára ez a röviduke hír az optimizmus és jókedv hatalmas csorbáját jelenti. Nekünk sorstársainak s legközelebbi barátainak, kik testvéri — több, szinte cinkosi barátságban örültünk egymásnak — e hihetetlen szörnyűség kedélyünk, életszeretetünk nagy részének pusztulását.

Pólya Tibor már fogalom volt a művésztársadalomban, nemcsak egy kitűnő művész neve. A jókedvnek, az igazi bohémségnek nehéz korunkban ittfelejtett kincsesbányája. Kiapadhatatlan forrása a szellemességeknek, a humornak, az optimista életkedvnek. Vele együtt lenni gyógyulás volt a gondtól s az élet keserűségétől.

Pedig mennyi gondja és keserűsége volt neki magának is. Az élet és a művészpályája nem kevéssé őrülte meg ezt a szegény embert kora fiatalsága óta, — alig hogy a küzdelmes művészetet választotta életcéljának — már élnie is kellett belőle. Alig tanulhatta meg, (igazi őstehetségként talán csak félesztendeig járta az iskolát) már termelnie, alkotnia kellett, önállónak lennie, ismeretlenül, névtelenül az élet nagy vásárán. Egyéniségének, saját nyelvjárásának korán kellett kialakulnia, hogy idősebb társai számba vegyék. 20—22 éves korában már megjárta a külföldet, próbálgatott sok helyen s már érvényesül is. Már elismerik a tehetségét, szeretik őseredeti humorát s plátói módon talán támogatják is — de megélni, milyen nagy út ez még! Az emberek szívesen mulatnak egy kedves és szép fiatal piktor mókáin, viccein; elhallgatják történetkéit, fantáziájának csapongásait, szívesen nézik remek rajzait, karikatúráit — s aztán veszik a kalapjukat s otthagyják egyedül a kávéházban, krajcáros gondjaival, — melyek gyakran bizony az aznapi ebéd vagy vacsora kifizetésére is vonatkoztak.

Pólya gyakran krajcárokért herdálta el nagy talentumának legsikerültebb virágait. Több mint 30 esztendőn keresztül küszködött az élet nehézségeivel. Néha néhány hétig, hónapig úgy tetszett, mintha a napi gond elmúlnék, — rengeteget dolgozik: illusztrál, plakátokat készít, freskókkal díszít bárokat, kávéházakat, mulatókat — arcképeket, tájképeket s *magyar zsánereket* fest — de sohasem nyer díjakat, nem kap kitüntetéseket vagy hivatalos megrendeléseket. Van idő, mikor átmenetileg konszolidálódik, van szép lakása, utazik külföldre, felneveli gyermekét — de milyen erőfeszítéssel, milyen küzdelemmel. Csak aki beláthat a művészpálya sötét dzsungelébe (s ilyenek kevesen vannak), tudja, mit jelent mosolyogva, szellemesen sziporkázva mindenfelé egy gondtalan, nyugodt és gazdag életlátszatot keltve, szakadatlan nehéz munkában tölteni egy életet.

És most mit alkotott. Rengeteg munkái közül nézzük csak a magyar vidéki életet ábrázoló képeit, melyek már a »magyar *Brueghel*« elnevezést szerezték alkotójuknak. Milyen mély művészi érzésről, milyen hatalmas talentumról regélnek ezek a művek. Milyen alkotó- s formálóképesség, milyen fantázia, milyen tárgyismeret, milyen jó és erős magyar ösztön kellett mindehhez, hogy néha pár tenyérnyi területen, félarasznyi nagyságban a legjobb magyar reményekkel felérő történetek, figurák, emberek, arcok, mozdulatok keljenek életre. Mindez végtelen egyszerű természetességgel könnyen, elmondva — nem helyes — *megfestve*, stílusosan megteremtve. Alig ismerte valaki ilyen jól a földjét, népét s annak életét. Mindez most hirtelen megszakad önmeleni ebből a remek fejből, a képzelet, a fantázia kihűl, a végzet kegyetlen és fagyos halálkezével megelégelte ezt a sok, bőkezűen szétszórt ajándékot, — talán hogy megtanuljuk becsülni azt a nagy értéket, amit adott.

Pólya Tibor most készült először egy nagy, átfogó kiállításon bemutatni műveit. Most akart a nagyközönség előtt teljesen beérkezni, bemutatván legjobb, legérettebb, kitűnő munkáit, rajzait, terveit. És mert nem akarja befolyásolni a munkái hatását, most teljesen visszavonult szeretetreméltó s páratlanul bájos személye — munkái hassanak a maguk erejével. — Sajnos, most már a rendezendő *hagyatéki* kiállításon: (milyen szörnyű ezt nekünk kimondani, kik még bele se tudtunk törődni a gondolatba, hogy ez a remek ember és nagy művész itthagyott bennünket) önzően — milyen szívesen belenyugodnák: várjunk még a művészete végleges megítélésével — csak maradt vola itt velünk, küszködve, félreismerve s eléggé nem méltányolva — de élve és árasztva magából a jókedv, optimizmus s öröm virágait.

Hányszor hangoztatta: *én igazán nem vagyok nagyképű*. Humorának, szatirájának minden erejével a nagyképűség ellen harcolt. Ezt utálta, erre haragudott őszintén. Most, hogy ilyen hirtelen oly szívszaggató módon itthagyott bennünket, talán büntetésből, őszinte önző naragból juttatjuk neked a »nagyképű« szót — *Pólya* Tibor: nagy művész voltál s munkáid *halhatatlanságot* juttatnak Neked!

Ne kísérletezzen!

DOXA

megbízható, tökéletes

svájci óra

Az új DOXA órák ólomplombával jönnek forgalomba, ami biztositja a vevőt, hogy valóban új és nem javított vagy felújított órát kap.

Saját érdekében tehát mindenki ügyeljen arra, hogy a DOXA órán az ólomplomba, amelyen a DOXA szó olvasható, rajta legyen.

Gyári jótállás!

A japán csapatok félúton Sanghái és Nanking között

Menekül a kínai főváros lakossága

Sanghái, november 30.

A japánok kedden megszállták a Tai tótól nyugatra, a Vuhu felé vezető országút mentén fekvő *Kvangteht*. A japán csapatok előrenyomulása Nanking felé azon a négy főútvonalon bonyolódik le, amely egyenesen a fővárosba vezet. A legközelebbi kínai védelmi vonal most a Jangce folyó mentén, *Csinkianglól délre terül el*. Nankingban a japán előrenyomulás hírére azok is, akik eddig még kitartottak a fővárosban, *elhagyják otthonaikat*.

Japán hivatalos közlés szerint a japán csapatok elfoglalták a Sanghái és Nanking között *félúton fekvő Csangcsau városát* és kezükbe kerítették a Jangce mentén épült, eddig bevehetetlennek hitt *Kiangjin*-erődöt.

A japánok *egyenesen Nanking felé tartanak*.

Kína védelmi harcának második szakasza

Hankau, november 30.

A külügyminisztérium megbizottja kijelentette, hogy a kormány székhelyének Közép-Kínába való s csaknem teljesen végrehajtott áthelyezésével a kínai kormány védelmi harcának második szakasza kezdődik. *Megkezdődött újabb csapatok sorozása és kiképzése.* Hadianyag elegendő mennyiségben áll rendelkezésre. Erős védelmi vonalakat épitenek ki s a sanghái—nankingi területen harcoló kínai csapatok ezekbe az állásokba vonulhatnak vissza.

Két holttestet találtak a víziárosi temető mellett

A hullaszállító autót szerencsétlenség érte

(Saját tudósitónktól.) A főkapitányság bünügyi osztályán kedd reggel bejelentették, hogy a régi víziárosi temető külső határának két, egymástól többszáz méterre eső helyén egy férfi és egy női holttestet találtak. A Budakeszi út mentén egy nő holtteste feküdt, a hegyoldalban, a Kútvölgyi út mentén egy jólöltözött férfié.

A főkapitányság központi ügyeletén azonnal megindult a nyomozás és miután a két holttest közel volt egymáshoz, arra következtettek, hogy a halálesetek között összefüggés van. Rendőri bizottság vonult ki a főkapitányságról. A bizottság egyik csoportja a Kútvölgyi útra, másik csoportja a Budakeszi útra ment. Megállapították, hogy a Kútvölgyi út mentén talált halott vitéz *Sübek* István belügyminiszteri tisztviselő, aki főbelőtte magát. A revolvert megtalálták a kezében. A bizottság a holttestet a törvényszéki orvostani intézetbe szállíttatta, majd levonult a hegyoldal lejtőjén a Budakeszi útra.

Ott közben tisztázták a nő halálának körülményeit. Megállapították, hogy a halott *Rohánszky* Józsefné *Gréczy* Mária, akit egy villamos ütött el. A helyszíni nyomozás során kiderült, hogy Rohánszkyné reggel munkába indult a Budakeszi úton egy munkásnővel együtt. Utközben panaszkodott, hogy rosszul érzi magát és keresztülment az úttesten, majd a régi víziárosi katonai temetőben tartózkodott néhány percig. Amikor visszament, — ez a nyomokból is kiderül — *nyilván nekiesett valamelyik hajnali villamosnak, koponyatörést szenvedett és a helyszínen meghalt.*

Rohánszkyné holttestét is a törvényszéki orvostani intézetbe szállították. Ezután megállapították, hogy a két halálesetnek *semmi köze sincs egymáshoz.*

Amikor a mosonyiuccai rendőrlaktanyából kiküldték a hullaszállító autót, hogy Sübek István holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe szállítsák, súlyos baleset történt: *az autó a csúszós, esőáztatta Budakeszi úton felborult és Dobos József huszonhatéves rendőralkalmazottat súlyosan megsebesült.* A IX. számú helyőrségi kórházba szállították.

AZ ATHENAEUM KARÁCSONYA LÁNYOKNAK:

PALOTAI BORIS: Julika

Egy vidám, okos diáklány megható és kacagtató élményei. Képekkel, diszkötésben 3.60 pengő

ARTHUR RANSOME: Fecskék és Fruskák, a felfedezők

Egy angol vakáció izgalmas és derűs története. Képekkel, diszkötésben 4.80 pengő

LAGERLÖF ZELMA: Csodálatos utazás

Nils Hogersson útja a vadludakkal Svédország fölött, a mondák és rejtelmek birodalmában. Képekkel, diszkötésben 4.80 pengő

Kaphatók minden könyvesboltban

Hosszú téli esték legjobb szórakozása!

DR. LANGER NORBERT ötnyelvű kölcsönkönyvtárának ujdonságai:

Földi Mihály: A viszony
Vaszary Gábor: Ketten Páris ellen
Földes Jolán: Fej vagy irás
Ida Hurst: Világjáró gépirókisasszony
Madelon Lulofs: Szumátrai járőr
Stefan Zweig: Magellan
Emil Ludwig: Cleopatra
Gerhart Hauptmann: Das Abenteuer meiner Jugend
Rachmanowa: Tragödie einer Liebe (Tolstoj—Roman)
L. Winder: Der Thronfolge: (Franz Ferdinand—Roman)
John Flynn: Gold von Gott (Die Rockefeller—Saga)
Warwick Deeping: Frau Buck und ihre Töchter
F. Torberg: Abschied (Roman einer ersten Liebe)
Ernst Weiss: Der Verführer
Christa Winsloe: Passeggiera
Clare Sheridan: Arabisches Zwischenspiel
Colin Ross: Der Balkan Amerikas (Mexiko-Fart)
E. Löhndorff: Seltsame Pfade auf 10 Grad Süd
Ralph Urban: Das Geheimnis um Mr. Tree
André Maurois: La machine a lire les pensées
Georges Duhamel: Les maitres
Ernest Hemingway: To have and have not
Pearl Buck: Fighting angel
Aldo Palazzeschi: Il palio dei buffi stb., stb.

Andrássy út 58. Havonta csak P 1.50 Házhozküldés! (Tel.)

Purgly Emil volt földművelésügyi miniszter a németországi munkásexport ellen

Szeged, február 12.

(A Pesti Napló tudósítójának telefónjelentése.)

Erdekes felszólalások hangzottak el Csanád vármegye közigazgatási bizottságának ülésén. A németországi munkásexport kérdéséről volt szó. Csanád vármegyéből 1400 mezőgazdasági munkást visznek ki Németországba. A vita során hosszabb beszédet mondott *Purgly* Emil volt földművelésügyi miniszter. Megállapította, hogy *közgazdasági és nemzetgazdasági szempontból egyaránt hibás a németországi munkásexport.* Elismeri, hogy a kormányzatot a legjobb intenciók vezetik, azonban a gyakorlati megoldás nem megfelelő.

Csanád megyébe évente 2000 munkást visznek idegenből a mezőhegyesi állami birtokra. Ugyanekkor 1400 munkást visznek ki Németországba. Nem volna-e helyesebb, ha a magunk munkásait foglalkoztatnánk? — kérdezte. — A kormány helyes intenciőit és szociálpolitikai célkitűzéseit más eszközökkel kellene megvalósitani, úgyhogy a munkások itthon jussanak munkához. A célravezető szociálpolitiai intézkedések és tervek érdekében javasolta, hogy *intézzenek feliratot a kormányhoz.*

Purgly Emil felszólalása után élénk vita támadt *Vásárhelyi* Sándor országgyülési képviselő és *Purgly* között.

Vásárhelyi szerint a németországi munkásexportra jelenleg szükség van. *Purgly* Emil továbbá kifejtette, hogy sajnálatos, hogy a legerősebb és legegészségesebb munkásokat viszik ki külföldre. Élénk vita után *Ring* Béla alispán felirati javaslatot terjesztett elő.

A javaslatba belefoglalta *Purgly* Emil felszólalását és érvelését is, de helyt adott annak a véleménynek, hogy a németországi munkásexportra jelenleg szükség van. A közigazgatási bizottság az alispán felirati javaslatát elfogadta.

Eden: „Az angol ifjúság merítsen erőt a teljes szólás-, vélemény-, vallás- és politikai szabadság ősi hagyományaiból"

London, február 12.

Eden külügyminiszter Birminghamban az ifjúsági birodalmi szövetség — Junior Imperial League — nagygyűlésén beszédet intézett az ifjúság képviselőihez:

— Az önök ifjúkora és az enyém — mondta Eden — annyiban hasonlít egymáshoz, hogy az *1914 előtti évek súlyos aggodalom és bizonytalanság évei voltak nemzetközi vonatkozásban.* Őszintén remélem, hogy az ellentét az lesz e hasonlósággal szemben, hogy önökre nem fognak olyan felelősségek hárulni, mint miránk. A világháború befejeztével azt hittük, hogy a világbéke és a nemzetközi együttműködés alapjait rakjuk le a Népszövetség révén. *Az egymást követő csalódások úgylátszik gyengitették a Népszövetség épitményét, de alapjai megmaradnak* s bízom abban, hogy a világ újból épiteni fog. A Népszövetség szelleme a nagyobb és eredményesebb együttműködés és megértés s az az elhatározás, hogy nem külön egységekben, hanem együtt dolgozunk. Vajjon olyan lehetetlen volna, hogy ez a szellem uralkodjék a nemzetközi ügyekben?

A külügyminiszter ezután buzdította az ifjúságot, hogy a tornyosuló nehézségek megoldásához *merítsen erőt az ősi angol hagyományokból, amelyek között a legnemesebb a szabadság, beleértve a teljes szólás-, vélemény-, vallási és politikai szabadságot.* A demokráciának saját útján kell céljait elérnie, de ez nem jelent kihívást vagy ellentétet más országokkal szemben; *ne legyen lehetetlen a barátság a demokráciák és a diktatúrák között, ne sorakoztassuk fel a demokráciákat a diktatúrák ellen.* A jövő boldogulása azt kívánja, hogy ne az ellentéteket, hanem a közös vonásokat keressük. *A diplomáciának az a fő tanulsága, hogy semmi sem tartósan lehetetlen.* A viszonyok mindig változnak, de előítélettől mentes hajlékony szellemre van szükségünk, hogy megragadhassuk a kínálkozó alkalmakat. Ennek az a feltétele, hogy megértsük embertársainkat és igyekezzünk elképzelni, mit tennénk az ő helyükben. *Az ellentétes eszmeáramlatok között népünk a középúthoz ragaszkodik.* Egyik szélsőség sem felel nekünk meg, ragaszkodunk a szabadsághoz és a türelemhez, de tudjuk, hogy fenn kell tartani a rendet, hogy a szabadság élvezhető lehessen.

Selyes FEHÉRBEN

Sifón, Pamutvászon	igen tartós minőségek, 1.18, —.88, —.68,	-.54
Batiszt sifón	finomszálú minőség 1.68, 1.48,	-.98
Lepedő	duplaszéles 2.25, 1.95,	1.58
Paplanlepedő	180 cm széles 3.90, 3.40,	2.58
Nadrág köpper	rayé csíkos 1.68, 1.38,	-.98
Selyemfényű damaszt	kiváló ágynemű-anyag 1.88,	1.68
Erősszálú inletek	..... 1.28, —.98,	-.78
Dunyhahuzatok	jóminőségű ágynemű anyagból	5.80
Ágykészlet	hímzett angol széllel, fehér vagy színes (2 nagypárna, 1 kispárna, 1 paplanlepedő)	22.80
Paplanlepedők	jóminőségű ágynemű anyagból ...	4.90
Párnakészletek	fehér és színes, szép hímzéssel (2 nagypárna, 1 kispárna)	11.80
Kispárnák	hímzett angol széllel, fehér vagy színes	1.90
Nagypárnák	szép hímzett mintával, fehér v. színes	2.40
6 személyes kávéskészletek	indanthren színekben ...	4.75
6 személyes damaszt étkészlet	... 8.80,	3.90
Duplaszövésű asztalterítők	nagyméretű, színtartó	1.90
Flanell portörlők	..... —.48.	-.35
Sarmőz hálóingek	csinos fazónokban	3.90
Sarmőz kombinék	szép hímzéssel	2.90
Sifón ingek	fehér és színes, hímzéssel	1.58
Kisviragos női hálóingek	szép színekben	2.50

Monogramját minden darabba behímeztetjük

Minden darabot beszegve szállitunk

kálvin tér 7

mintákat és árjegyzéket készséggel küldünk

Harkályok — a Fészekben?

A Fészek-bál különleges előkészületei

(Saját tudósitónktól.) A kopácsolás zaja, ami a Fészek Klubból kiszürődik, legalábbis ilyesmire enged következtetni. Odabenn különös munka folyik. Olyasmi, mint ahogy egy jófantáziájú gyerek elképzelné — így épül egy város.

Munkások állnak létrákon, gerendák és vászonfalak közt. És a vászonfalak hirtelen, mint egy Walt Disney filmben, téglává, zsindellyé változnak. Sárga meg piros cseréppé, és ahol az előbb még csak a nagy semmi volt, ott most édes kis párizsi suszterbolt nyílik meg, olyan rue Mouffetard-szerű — de felül a tetején belátni és amint a tervező művész-főharkály, *Pán* József mosolyogva figyelmeztet, a bál estéjén érdemes lesz sánta ördöggé változva belesni rajta.

Nem lesz kár a fáradságért. Pedig hát ez még csak a kezdet. Párizs — a mai Párizs. Csakhogy a Fészek Klub művészeinek időgépük is van és alig pár lépcsővel feljebb már a századeleji Párizsra nézhetünk le, Biai-Vöglein István jóvoltából egy párizsi uccára, a kilenceszázas évek tipikus párizsi figurái közt a fatal Szomory Dezső és Fényes Adolf gyüjti az ipmressziókat! A szomszéd teremben a newyorki Haarlem-negyednek csak a váza van még meg. A szük sikátorokat, apró erkélyeket még csak egy-egy kis rács, faoszlop jelzi. A színpad sincs még készen — bár a szereplők már jelmezben várják felléptüket. Legkiválóbb képzőművészeink adnak revánsot a színészeknek (akik tudvalévőleg karácsony előtt képkiállítást rendeztek). Most aztán festők és szobrászok lépnek fel Lohengrin, Hamlet és más hősök szerepében. Énekelni azért szerencsére nem fognak. Azt mégse tudnak *Szigethy* István életnagyságú színes karrikatúrái — viszont, mint Cicerone, Korcsmáros Nándor megjegyzi: kilenc nyelven beszélnek.

— A jelmezbálat egyébként a művészcsere javára rendezzük, amely akciónkban Szendy polgármester is mellénk állott — mondja még vezetőnk. — Ezért minden önkínzás, ének, ezért vezeti az épitészeti részt Albin mérnök, ezért adnak a hölgyeknek jelmeztanácsot *Zsuffa, Biai-Vöglein*, Sz. *Tüdős* Klára és *Vogel* Eric, ezért rajzolják *Ábrán* és *Gedő* mester hatalmas portréikat, *Gömöri* szabadon Rembrandt után az »Anatómia« paródiáját, Ruzicskay a történelmi freskókat, Pólya Gogó és Szabó Gabi a pántlika-bár rengeteg ötletét — és *Herman Lipót* némileg megváltoztatott klasszikus szobrokat — egy este kedvéért, hogy azután pár művészünk külföldön gondtalanul művészetének élve tölthessen pár hónapot.

Raffay Sándor püpsök, Shvoy Lajos püspök és Kelemen Krizosztom főapát — magyar királyi titkos tanácsosok

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A kormányzó a miniszterelnöknek a minisztérium nevében tett előterjesztésére a haza szolgálatában szerzett kiváló érdemeik elismeréséül dr. *Raffay* Sándor felsőházi tagnak, a bányai ágostai hitvallású evangélikus egyházkerület püspökének, *Shvoy* Lajos felsőházi tag, székesfehérvári püspöknek és *Kelemen* Krizosztom Ferenc felsőházi tag pannonhalmi főapátnak a magyar királyi titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

— **Meghalt Zoltvány Irén apát.** *Balatonfüredről* jelentik: Hosszas szenvedés után szombaton meghalt dr. *Zoltvány* Irén Lajos bakonybéli bencésapát, az ismert irodalomtörténetíró. 1882-ben lett a pannonhalmi főiskolán a magyar nyelv és irodalom tanára, 1910 óta pedig a főiskola igazgatója volt. Sokoldalú tudományos munkát fejtett ki. Megírta *Czuczor* Gergely és *Guzmits* Izidor életét, könyvet írt *Zola* naturalizmusáról, *Jókai* regényeiről és a magyarországi bencésirodalomról. *Erotika és irodalom* című könyve körül, amely az újabb magyar irodalomról éles bírálatot mondott, annakidején nagy vita folyt. Sajtó alá rendezte *Czuczor* Gergely költeményeit. A bencésrend történetének több kötetét is ő írta. Alelnöke volt a Magyar Irodalomtörténeti Társaságnak és tagja számos tudományos egyesületnek. Zoltvány Irén 79 éves korában halt meg. Temetése kedden délelőtt 9 órakor lesz Bakonybéhen.

— **Átátrafüredről jelentik:** A tegnapi sürű havazás félméterre növelte a pompás hótakarót. Lüktető, erős élet minden telepen.

— **Tátrai fürdők vezérképv.** Szerb u. 2. 188—322.

— **Iskolai találkozó. Fazekas** Béla székesfővárosi árvaszéki ülnök (IV., Központi Városháza) felkéri mindazokat, akik 1913-ban a budapesti Lónyay-uccai református gimnáziumban tettek érettségit, hogy a 25 éves találkozó megrendezése céljából közöljék vele pontos lakcimüket.

— **Albrecht főherceg előadása a Kivándorlási Tanács ülésén.** A Kivándorlási Tanács szombaton délután a Magyar Nemzeti Szövetség dísztermében báró *Perényi* Zsigmond elnöklésével ülést tartott. A folyó ügyek tárgyalása előtt *Albrecht* főherceg *Széll* József belügyminiszter jelenlétében rendkívül érdekes *előadást tartott* délamerikai útján szerzett tapasztalatairól és a *kivándorolt magyarok helyzetéről.*

— **Kifüggesztették Rákosliget községházának helyiségeiben a keresztet.** *Rákosligetről* jelentik: A nagyközség közgyülési termében és az irodahelyiségekben ünnepélyesen *kifüggesztették a keresztet.*

— **Halálozás.** Pénteken este rövid szenvedés után 69 éves korában Budapesten elhúnyt özv. Reizman Lajosné, szül. Lissauer Laura kisvárdai földbirtokos. Az elhúnyt páratlan jótékonyságáról volt közismert s kiterjedt rokonsága mellett fia, dr. Reizman Zoltán, a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének igazgatója, a Borászati Lapok szerkesztője gyászolja. Temetése hétfőn délelőtt ½12 órakor lesz a rákoskeresztúri temető halottasházából.

A pénteken elhúnyt dr. *Steinecker* Ferenc egyetemi tanár beszentelése hétfőn délelőtt 11 órakor lesz a Műegyetem aulájában, míg a temetés ugyanaznap délután három órakor a piliscsabai családi sirkertben fog végbemenni. Az elhúnyt özvegyéhez *Darányi* Kálmán miniszterelnök meleghangú részvéttáviratot intézett.

Bakonyi János, a Budapesti Helyiérdekü Vasutak nyugalmazott igazgatója folyó hó 11-én hirtelen elhúnyt. Temetése folyó hó 14-én délután ¼4 órakor lesz a kerepesiúti temető halottasházából. Bakonyi János a volt Kassa—Oderbergi Vasútnak, majd pedig a Budapesti Helyiérdekü Vasútnak volt kitünő és nagyérdemü főtisztviselője és különösen díjszabási ügyekben volt elismert tekintély.

Bútor Lukácsnál Dohány u. 30

Óriási választék. Fizetési kedvezmény

Családi értesítések:

Rácz Éva
Nyírbátor-i és
Schütz Vilmos
Budapest házasságot kötöttek
Minden külön értesítés helyett.

Horváth Sárika
Sárpilis-i és
Török Anti
Szekszárd
egyesek

Troplont Margit
Kusvárda-i és
Szántó István
Kamecse
e hó 20-án tartják esküvőjüket
Minden külön értesítés helyett.

Dr. Holczer László
az
Bartók Maca
egyesek

Jakab Nusikát
Nagyváradról eljegyezte
Bleier Miklós
Kalocsa
Minden külön értesítés helyett

Kallus Magda
és Szűcs József
Szombathely
e hónap 10-én házasságot kötöttek
Minden külön értesítés helyett.

Safir Ella
Tarcal-i és
Skapár Ferenc
Kiskomárom e hó 6-án Miskolcon
házasságot kötöttek
Minden külön értesítés helyett

Böhm Bella
és
Tihanyi Béla
házasságot kötöttek
Minden külön értesítés helyett.

Groszman Bori
Hernádnémeti
Seidner Jenő
Nagyiügeti
jegyesek

Csiszér Julia
és
Holder Gábor
jegyesek

— **Ebéd József főhercegéknél.** *József* főherceg és *Auguszta* főhercegasszony szombaton délben egy órakor ebédet adott, amelyen résztvettek: *Magdolna* főhercegnő, *Serédi* hercegprimás, Angelo *Rotta* pápai nuncius, *Behidj* török követ, *Stoilov* bolgár követ és felesége, *Erdmannsdorff* német követ és felesége, *Kornis* Gyula, a képviselőház alelnöke, *Denk* Gusztáv, a honvédfőparancsnok helyettese és felesége, *Élássy* Sándor rendőrfőkapitány és felesége, gróf *Csáky* Bóra, *Voinovich* Géza, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára, *Kaldewey*, a pápai nuncius titkára, *Bartmann* Miklós, a hercegprimás titkára, *Lucich* Károly főudvarmesterhelyettes.

— **A kormányzóné nyomorenyhítő mozgalmára** február 7-én a következő adományok érkeztek: Az országgyűlési képviselők adománya 2430 P, Sztranyavszky Sándor, a képviselőház elnöke 500 P, Szász József 50 P, Hauser Béla 30 P, dr Frankovszky Gyula, B. A. és L. 20—20 P, a szombathelyi m. kir. erdőigazgatóság személyzete 16.60 P, Császár Ferenc, T. Fellner Sándor 10—10 P, a m. kir. erdőigazgatóság személyzete Szombathely 6.90 P, Molnár Edéné 4 P, özvegy Zobel Gusztávné, Oláh János, dr. Donáth Józsefné, dr. Ajtay József 2—2 P, Zakánd Rudolf, dr. Pamlényi István, Hervay Frigyes, Sándor Jenő 1—1 P, dr. Solty Ernő 50 fillér. Természetbeni adomány: dr. Chätel Rudolfné 2 darab gyermekkabát. Február 9-én érkezett adományok: A m. kir. honvédség főparancsnoka 287.76 P, Az Est kiadóhivatala 50 P, Wigh Aladár, dr. Babocsay M., Haté József, Scholcz Ferenc, dr. Frenkel Bernát 5—5 P, Kasch Kristóf 3 P, Lengyel Béla és Förstner Gyula 2—2 P. Természetbeni adományok: Semler J. 40 méter gyapjúszövet, Az Ut Társaság 10 darab különféle könyv. Február 10-én érkezett adományok: Sopron vármegye és Sopron város vitézi bizottsága 52 P, Tamássy József 25 P, Fidlla-Döry Ottó 20 P, Kovásznai Kováts Zoltán 18 P, a Magyar Általános Hitelbank egyik ügyfele 8 P, p. Bakos Endre 3 P, Z. D. 2 P, H. A., Szikszay Béláné 1—1 P.

— **A Vajda János Társaság ülése.** Február 15-én, kedden este ¾8 órakor a *Vajda János Társaság* ülést tart, amelyen *Mohácsi* Jenő fordításában *Beregi* Oszkár, *Lakner* Klára és *Péchy* Blanka szemelvényeket ad elő *Vörösmarthy Csongor és Tündé*-jéből, német nyelven. Moritz *Scheyer*, a *Neues Wiener Tagblatt* szerkesztője tart ezután előadást »*Erdentage des Genies*« címmel, majd *Murányi Kovács* Endre mond emlékbeszédet *Kisfaludy* Károlyról. Végül *Ráth Végh* István »*A modern okkultizmus*« című tanulmányát olvassa fel.

— **Küzdelem a kőszegi mandátumért.** A *Németh* Imre lemondásával megüresedett kőszegi kerületben változatlan erővel folyik a küzdelem *Hindy* Zoltán egységespárti, *Kovács* Sándor kereszténypárti és *Stur* Lajos kigazdapárti jelöltek között. A kerület 32 községét egy hét óta járják a jelöltek és mind a három jelölt érdekében több képviselő kortskedik. Vasárnap tartja programbeszédét Hindy Zoltán Kőszegen Kovács Sándor pedig Nagygencsen, Kőszegfalván, Söptén és Kőszegen. Ugyancsak vasárnap tartja programbeszédét Stur Lajos is.

— **Bajtársi összejövetel. A román Dobrovátban húsz év előtt felszabadult hadifoglyok** február 14-én, hétfőn este 8-kor a József-körúti Dénes-étterem vadászszobájában megbeszélést tartanak.

Csillár! Meteor csillárgyár üzleteiben vásároljon
Központ: Podmaniczky ucca 27.

BÁLI ÉJSZAKÁK

A Belvárosi Színház bálja

Budapest báli szezónja minden évben színesebb, érdekesebb, gazdagabb lesz. A hagyományos elitbálok sorába rendre felzárkóznak — akárcsak Bécsben, Párizsban s egyebütt — az úgynevezett bohémvilág báljai, amelyek lassan-lassan maguk is hagyományt, teremtenek s tradicionálisakká lesznek. Ilyen hagyományos elitbál lett már tavaly az *Ujságíróbál*, amelyet ezidén február 28-án tartanak meg, ilyenné lett a *Fészek* bálja s ilyen hagyományt teremtett szombatról vasárnapra virradó éjszaka *a Le városi Színház bálja is.*

Az ujságírók s a művészek báljainak megvan az a különös vonzóerejük és speciális fűszerük, hogy a sajtó s a művészet társadalomfölütti egyetemessége a legérdekesebb s a legelőkelőbb publikumot gyüjti ösz sze a művészvilág leghíresebb képviselőivel — s ebből aztán valami olyan nemes cocktail, olyan színes és hasonlíthatatlan hangulat keveredik és kerekedik, amilyennek párját sehol nem lehet találni. Ez a hangulat a lehető legforróbbra hágott a Belvárosi Színház bálján a Vigadóban, ahol a politikai, művészi, irodalmi világ legérdekesebb szereplői jelentek meg, hogy átéljék ezt a páratlanizü, érdekes mulatságot.

Már a bál időpontja is eltért a szokásos időponttól: a kezdés nem a szokásos tízórai volt, hiszen a színészek olyankor még nem érnek rá — *este tizenegy után kezdődött* a Vigadó ragyogóan kivilágított és átrendezett termeiben a Belvárosi Színház bálja, amelyre az elsők közt érkeztek maguk a házigazdák, *Bárdos* Artur és *Hermán* Richárd igazgatóék. *A nyitócsárdás után* féltizenkettő tájban került sor az elevenül, frissen pergő *műsorra;* a közönség körülvette és sokáig, lelkesen ünnepelte a szereplő művészeket, a kitünő *Mezey* Máriát, *Lázár* Máriát, *Simon* Zsuzsit, *Kercsztessy* Máriát, *Honthy* Hannát, *Rátkai* Mártont, *Dénes* Oszkárt, *Latabár* Kálmánt.

Műsor volt a bárrá átalakított hátsó kis teremben is, ahol *Ábrahám* Pál s más neves komponisták ültek a zongora mellé, hogy *Sebő* Miklós, *Sztáray* Márton és mások énekét kísérjék. Közben s azután pedig állt a tánc, hullámzott a tömeg, ismert társaságbeli szépaszszonyok közül egy-egy pillanatra kivillant a hálrendező színház egy-egy szép művésznőjének, *Egry* Máriának, *Tarnóczay* Annának, *Szende* Máriának, *Soltész* Annienak ismerős, kedves arca, — reggel volt már, szép, világos reggel, mikor az utolsó vendégek is hazamentek a Belvárosi Színház báljáról, amely szombatról vasárnapra virradó éjjel bevonult a pesti farsang legérdekesebb, legvidámabb eseményei közé.

A szombat és vasárnap éjszaka egyéb báli eseményeiről keddi számunkban közlünk részletes tudósítást.

Teljes erővel folyik az *Ujságíróbál* előkészítése. Az estély február 28-án lesz a Vigadóban s az idei farsang előkelő eseményének ígérkezik. Rendezők százai dolgoznak a siker érdekében. A bálról az előjelek után ítélve már most meg lehet állapitani, hogy nívó és jelentőség tekintetében a budapesti elitbálok között első helyen áll. A rendezés nagy munkájában valamennyi nagybál rendezősége résztvesz. *Bethlen* Margit grófnő vezető háziasszony hölgybizottságot szervezett. Impozánsan érdekes lesz a bál megnyitása: az Opera és balettkara *Harangozó* Gyula tánckreációját mutatja be. Harangozón kívül táncot lejt *Ottrubay* Melinda, *Vera* Ilona és *Blada* Rezső. Ezután az idei bálok bálkirálynői a bálelnökökkel nyitócsárdást táncolnak. Báliroda: Erzsébet körút 9. Tel.: 142.026.

Smart levendulavize: különlegesség. (Bécsi ucca 9.)

A hagyományos **Szállodás- és Vendéglősbált** február 23-án rendezi a Britannia-szállóban a Budapesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestülete. A bálrendezőség, *Malosik* Ferenc ipartestületi elnökkel az élén, gazdag programot dolgozott ki a közönség szórakoztatására.

Feltűnő szemek *La Bella* szempillafestéktől.

Az **Egyetemi Luther Szövetség** február 19-én rendezi táncestélyét az Országos Kaszinóban. Báliroda: Bástya ucca 12. Telefón: 137—455.

Feltünést keltettek *Quint* hölgyfodrász frizurái *Vienna* kémiai tartóshullámmal. *(Rákóczi út 40.)*

A *Ganz és Társa Villamossági, Gép-, Vagón- és Hajógyár Rt.* önkéntes tüzoltótestülete február 26-án a tisztviselőtelepi kaszinó (X., Szapáry ucca 13—15.) termeiben **Tüzoltóbált** rendez.

Báli cipőkülönlegességek *Regentnél* (Dorottya u. 2.).

A **Katolikus Társaság báljá**t február 26-án fényes külsőségek között rendezik a Dunapalotában. Az estély legfőbb védnökségét a kormányzó neje vállalta, akin kívül a főhercegi család tagjai is kilátásba helyezték megjelenésüket. A bálon a diplomáciai testület s a közélet számos kiválósága vesz részt. A vezető háziasszonyi tisztet *Hóman* Bálintné, a bálelnökséget *Erődi-Harrach* Tihamér országgyülési képviselő vállalta. Az estély rendezésében valamennyi katolikus egyetemi és főiskolai diákegyesület közreműködik. Az ifjúsági rendezőgárda élén *Rajner* Tibor elnök, *Borovy* Péter *Bors* Tibor. *Matheides* Pál és *Solymos* Tibor bálelnökök állanak. A bál egyik eseménye lesz a társaságbeli úrileányok magyaros tánebemutatója. Báliroda: Szerb ucca 9. Szent Imre Kör. Tel.: 185—529.

A **Bölcsészbál** február 19-én lesz a Tisztviselő Kaszinó termeiben. Báliroda: Bölcsészettanhallgatók Segítő Egyesülete, Múzeum körút 6—8. Tel.: 135—236.

A *Magyar Fürdőalkalmazottak és Úszómesterek Országos Egyesülete Bessenyey* Zénó, a Közmunkák Tanácsának elnöke, dr. *Johan* Béla államtitkár és *Szendy* Károly fővédnöksége alatt február 26-án este 9 órai kezdettel a Gellért-fürdő nagycsarnokában, az egyesület segélyalapja javára **Fürdős-Úszómester-bált** rendez. Jegyigénylés az egyesület titkárságánál, Irányi u. 21—23. Telefón: 186—632.

Nagy érdeklődés előzi meg a **Bácskai-estet**, amelyet február 19-én rendeznek a Bristol-szállóban. Az estély fővédnökségét dr. *Vargha* Imre, a legfőbb állami számvevőszék elnöke vállalta. Rendezőbizottság: Eskel ucca 8. Tel.: 186—504.

A *Magyar Illatszer- és Kozmetikai cikk Kereskedők Országos Egyesülete* február 19-én a Kereskedelmi Utazók helyiségében (Jókai ucca 4.) **Illatszerész-bált** rendez.

A **MOVE Ferencvárosi Törekvés Sport Egylet** fennállásának 15 éves jubileuma alkalmából február 19-én a Nemzeti Munkaközpont dísztermében (Üllői út 19) jubileumi bált rendez. Báliroda: Ráday ucca 38.

A **SzEFHE és az EFE háromszéki csoportja** hagyományos *jelmezestélye* március 1-én lesz a Britannia-szállóban. Meghívóigénylés Rákóczi út 15. Tel.: 134—288.

A **Gyopár Turista Egyesület** március 5-én Erzsébet körút 49. szám alatti helyiségében *álarcos j lmezestét* rendez. Báliroda: Erzsébet körút 49. Tel.: 141—937.

Hamisított okmányokkal neveztette ki magát egy csaló a szekszárdi selyemtenyésztési felügyelőséghez

Szekszárd, február 12.
(A Pesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Néhány héttel ezelőtt megjelent egy rövid ujsághir, hogy dr. *Kátay* Károly budapesti lakost a földmivelésügyi minisztérium kinevezte a szekszárdi selyemtenyésztési felügyelőséghez *napidijas tisztviselőnek*. Az új tisztviselő el is foglalta hivatalát. Kátay folyamodványához *közjegyzőileg hitelesített gépirásos okmánymásolatokat csatolt be*, amelyek nem keltettek gyanut. Hivatali működése, illetve *szakértelme ellen azonban az utóbbi időben súlyos kifogások merültek fel* a selyemtenyésztési felügyelőségnél, amely ekkor újra hozzálátott Kátay okmányainak átvizsgálásához. Hamarosan megállapitották, hogy az okmányokat *Papp* Béla királyi közjegyző készitette és hitelesítette. Utánanéztek a közjegyzők országos névlajstromában s ekkor kiderült, hogy *Papp Béla nevü közjegyző nincs*. Felszólitották Kátayt, mutassa be eredeti okmányait, ezt azonban Kátay napról-napra halasztotta..

A selyemtenyésztési felügyelőség jelentést tett a szekszárdi rendőrkapitányságon, amely előállíttatta Kátayt. A rendőrség megállapitotta, hogy Kátay igazi neve *Kapucsi* Károly, *börtönviselt csaló, szélhámos*. Keresztlevelet, doktori oklevelet és egyéb másolatokat hamisított, ezeknek segitségével járt állás után a földmüvelésügyi minisztériumban és más helyeken.

A nyomozás során megállapitották, hogy Kapucsit a veszprémi törvényszék *12 rendbeli okirathamisitás büntettéért egy évi börtönbüntetésre ítélte* és a szélhámos ezt a büntetését *ki is töltötte*. Kapucsi nem új alakja Szekszárd társadalmának, néhány évvel ezelőtt a szekszárdi pénzügyigazgatóságon mint *malomellenőr* működött, de csak rövid ideig, mert hamarosan elbocsátották. Ugyancsak *rövid ideig a MAV-nál is alkalmazásban volt*, de onnan is elbocsátották kellő tudás hiánya miatt. Valószínű, hogy a pénzügyigazgatósághoz és a MAV-hoz is *hamis okiratok segitségével jutott be.*

Megállapitották, hogy Kapucsi mindössze 28 éves, de az ország legnagyobb részét már bebarangolta. A rendőrség most azt nyomozza, hogy az országban nem követett-e el más helyeken is csalásokat. Kapucsit kihallgatása után *előzetes letartóztatásba helyezték* és átkisérték az ügyészség fogházába.

— **A pénzügyminiszter meghosszabbithat'a az önkéntesen felszámoló pénzintézeteknek adott halasztást.** A pénzintézetek önkéntes felszámolása tárgyában a kormány rendeletet adott ki. A rendelet értelmében az eddigi intézkedésekben megszabott halasztást a pénzügyminiszter egy- vagy többizben egy-egy év tartamára meghosszabbithatja, ha a halasztás meghosszabbitása *előmozdítja a felszámolás kedvezőbb lebonyolitását*. A rendelet *a kihirdetés napján lép hatályba.*

— **Ujszászy és Solymosy attasék a csehszlovák nemzetvédelmi miniszternél.** *Prágából* jelentik: *Machnik* tábornok, nemzetvédelmi miniszter búcsúkihallgason fogadta *Ujszászy* István alezredes, volt prágai magyar katonai attasét és a köztárssági elnök megbizásából *átnyujtotta neki a Fehér Oroszlánrend III. osztályának jelvényét*. Machnik tábornok azután fogadta vitéz *Solymosy* Uászló alezredest, a prágai magyar követség újonnan kinevezett katonai attaséját.

— **Villamos főzés, fánksütés.** Az Elektromos Müvek honvéduccai bemutatójának előadótermében szerdán délután ½6 órakor főzőelőadást, villamos konyhájában hétfőn, csütörtökön és pénteken délelőtt ½10 óra kezdettel főzési gyakorlatot tartanak A villamos háztartási készülékek ismertetése során tepertős pogácsa, torták, a farsangra való tekintettel fánk sütését, valamint különféle hús- és halételek készitését mutatják be. Belépő- és ruhatárdíj nincs.

Alapítva 1885
Színes hall, villa, kombinált szoba, konyha, részletre is, Lapidesnél, Nagymező ucca 8. (Teréz templomnál)
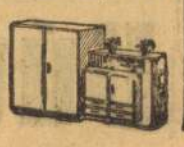

Darányi és Kánya hazaérkezett Berlinből

A miniszterelnök nyilatkozott a pályaudvaron a magyar-német barátságról

(Saját tudósítónktól.) *Darányi* Kálmán miniszterelnök és *Kánya* Kálmán külügyminiszter hétfőn délben két órakor a menetrendszerű bécsi gyorsvonattal hazaérkezett Budapestre.

A miniszterelnök feleségével és *Kánya* külügyminiszterrel vasárnap résztvett *Sztójay* Döme berlini magyar követ villásreggelijén, a vasárnapot különben múzeumlátogatással töltötte. A magyar államférfiak vasárnap este 7 óra 40 perckor indultak Berlinből haza. Búcsúztatásukra a pályaudvaron megjelent *Sztójay* követ, *Attolico* olasz nagykövet, *Tauschitz* osztrák követ, báró *Neurath* birodalmi külügyminiszter, *Mackensen* államtitkár, *Bohle* körzetvezető és *Bülow-Schwante* követ.

A német határról *Darányi* miniszterelnök táviratot intézett *Hitlerhez*, köszönetet mondott a kancellárnak az igazi barátság szellemétől áthatott németországi fogadtatásért és a látogatása során szerzett gazdag és nagyszerű benyomásokért.

Kánya Kálmán külügyminiszter hasonló táviratot küldött báró *Neurathnak*.

Hétfőn délben félkettőkor kezdődött az előkelőségek gyülekezése a keleti pályaudvaron. Megjelent *Rőder* Vilmos honvédelmi miniszter, a miniszterelnök helyettese, *Lázár* és *Bornemisza* miniszter, *Sztranyavszky* Sándor, a képviselőház elnöke, *Kornis* Gyula alelnök, *Ivády* Béla, a Nep elnöke, báró *Apor* Gábor, a külügyminiszter állandó helyettese, *Bárczy*, *Tahy*, *Mikecz*, *Marschall* és *Vay* államtitkár, sok képviselő, gróf *da Vinci* olasz követ, *Erdmannsdorff* német és *Baar-Baarenfels* osztrák követ, a kormánypártnak mintegy 20—25 képviselőtagja, *Senn* Ottó államtitkár MAV-elnök és *Bogyós* Ottó üzletigazgató, *Eliássy* Sándor főkapitány és *Rákóczy* Imre miniszteri tanácsos, a miniszterelnökségi sajtóosztály vezetője.

Széll József belügyminiszter Bicskéig, *Hóman* kultuszminiszter Kelenföldig utazott a miniszterelnök elé.

Két óra előtt pár perccel futott be a gyorsvonat a keleti pályaudvarra. *Darányi* Kálmánnénak szólt az első éljen; a miniszterelnökné a szalónkocsi ajtajában állva köszönte meg az üdvözlést. Kiszállt a kocsiból, *Darányi* követte, mögöttük feltűnt *Kánya* külügyminiszter, azután *Hóman* és *Széll* s a kíséret többi tagja: gróf *Csáky* István külügyi kabinetfőnök, báró *Bakách-Bessenyey* György követségi tanácsos, *Szép* László miniszteri tanácsos, *Szent-István*y Béla külügyi sajtófőnök, *Szentiványi* Domokos miniszteri titkár és *Zilahy-Sebess* Jenő fogalmazó.

Darányi fogadta az üdvözléseket, majd a körülöttük támadt körben pár percig beszélgetett *Rőder* honvédelmi miniszterrel, azután fogadta a sajtó képviselőit, a következő nyilatkozatot tette előttük:

— Budapestre visszatérve még egyszer kifejezést kívánok adni annak a legteljesebb megelégedésnek, amelyet a német birodalom fővárosában tett hivatalos látogatás felett érzek. A már hagyományossá vált magyar-német barátság útján ez a mi mostani berlini látogatásunk újabb kilométerkövet jelent s az az igen meleg atmoszféra, amely egész berlini tartózkodásunkat állandóan körülvette, kifelé is tanusította *a két állam közötti kapcsolatoknak teljes őszinteségét.*

— Különös örömömre szolgált, hogy Berlinben alkalmam volt arra, hogy személyes érintkezést találjak a birodalmi kancellár úrral és a birodalmi kormány tagjaival. Azzal a meggyőződéssel jövök haza, hogy berlini megbeszéléseink *újból sokban hozzájárultak a Németbirodalom és Magyarország közötti baráti jóviszonynak elmélyítéséhez.*

— Nem akarom végül elmulasztani, hogy utunk befejeztével meleg elismeréssel adózzam annak a megértésnek és érdeklődésnek, amellyel a *hazai sajtó* éppen úgy, mint a német *sajtó* is berlini hivatalos látogatásunkkal állandóan foglalkozott.

A kormányelnök és felesége ezután elbúcsúzott a fogadásukra összegyült előkelőségektől, autón a Várba indult.

A miniszterelnök átveszi hivatalát

Darányi délután 5 órakor jelent meg hivatalában. Megérkezett a Sándor-palotába *Rőder* Vilmos honvédelmi miniszter, háromnegyed hatig tanácskozott Darányival, *átadta a miniszterelnök-ség vezetését. Rőder* miniszter azután a külügyminisztériumba ment, ahol *Kányát helyettesítette* a berlini út tartama alatt; *Kánya külügyminiszter is átvette hivatalát.*

A miniszterelnök ma valószínűleg megjelenik *Horthy* Miklós kormányzónál, *jelentést tesz berlini útjáról*, s délelőtt a képviselőház ülésén vesz részt.

Ma este hat órakor a kormány tagjai *minisztertanácsot* tartanak.

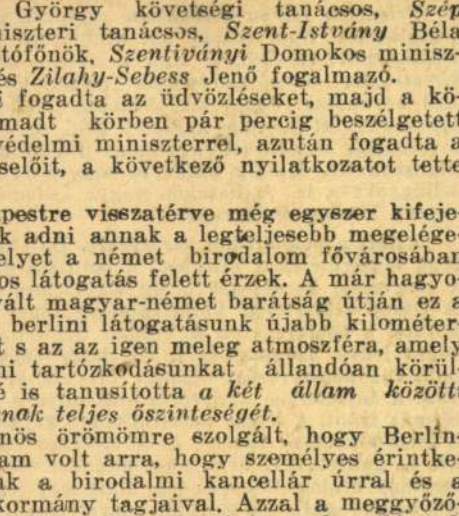

VISSZATÉRT A FIATALSÁG

ráncos, öreg bőrére!

EGY ORVOS MEGLEPŐ FELFEDEZÉSE

Egyik bécsi orvosi szaklap a Tudomány új diadaláról számolt be, amire az egész tudományos világ felfigyelt. Nemcsak a ráncok *oka* ismeretes most már, hanem *eltűnésük módja* is. Anyák, sőt nagyanyák is visszaszerezhetik fiatalabb éveik tisztább és üdébb arcbőrét, 50—60 éves asszonyok is ráncok nélküli bársonyos arcbőrt szerezhetnek.

Kórházi kísérletek

Ráncok azért keletkeznek, mert az öregedés során a bőr elveszít bizonyos vitális tápanyagokat. Ugyanezeket az elemeket megtalálhatjuk gondosan kiválogatott fiatal állatoknál. Ha ezeket onnét átültetjük az emberi bőrbe, úgy azt ismét üdébbé és fiatalabbá tehetjük. A Dr. Stejskal professzor vezetése alatt a bécsi Egyetemen végzett kísérletek íme ezzel az eredménnyel jártak. A Tokalon-gyár nagy anyagi áldozattal szerezte meg ettől a tudós tanártól felfedezésének kihasználási jogát és »Biocel« néven állítja elő az ezekből az élő bőrsejtekből kivont hatóanyagot. »Biocel« kizárólag a rózsaszínű Tokalon-krémben van. 60—70 éves asszonyokon végzett kórházi kísérletek során már 6 héten belül kezdtek a ráncok eltűnni, mint arról az említett bécsi tudományos szaklap részletesen beszámolt.

Biztos hatás

Használjunk rózsaszínű bőrtápláló Tokalon-krémet minden este lefekvés előtt. Mialatt ön éjjel pihen, ez a krém táplálja és felfrissíti bőrét. Rövidesen eltűnnek a ráncok és néhány hét mulva Ön már évekkel fiatalabbnak fog látszani. Nappali használatra a fehér, nem zsíros bőrtápláló Tokalon-krémet ajánljuk. Kioldja a mitesszereket, összehúzza a kitágult pórusokat, fehérebbé, üdébbé, bársonyosabbá teszi még a sötét és durva arcbőrt is. Visszakapja pénzét, ha az utasítás szerinti használat nem hozná meg a joggal várható eredményt.

DIJTALAN! E lap minden olvasójának készséggel szolgálunk egy-egy próbatubus fehér és rózsaszínű Tokalon-krémet, valamint néhány próbaadag Tokalon-púdert tartalmazó ízléses kivitelű mintadobozzal, ha a töltési, csomagolási és szállítási költségek fedezetéül 60 fillért levélbélyegekben beküld a következő címre: Panacea Gyógyszervegyészeti Rt. 1/H Osztály, Budapest, XIII., Lehel ucca 68.

Fabinyi Genfben

Genf, november 29.

Dr. *Fabinyi* Tihamér pénzügyminiszter *Csizik* Béla miniszteri tanácsos kíséretében vasárnap délután 5 óra 41 perckor ideérkezett. Fogadására a pályaudvaron megjelent *Velics* László magyar követ és *Bartók* László követségi tanácsos. *Fabinyi* tárgyalásait már megkezdte és expozéját a Népszövetség pénzügyi bizottsága előtt *előreláthatólag kedden délután mondja el.*

Repülőtámadás egy francia hajó ellen a Földközi tengeren

Marseille, november 29.

A Lezardrieux hajó rádión jelezte, hogy a Creus-foktól 15 mérföldnyire északkeletre ma reggel 7 óra 35 perckor *egy repülőgép megtámadta és bombázta.*

Fegyverszüneti tárgyalások — Franco nagy támadása előtt

Párizs, november 29.

A *Matin* értesülése szerint a spanyol nemzeti hadvezetőség *december 10-én kezdi meg* a nagy támadást.

Az előkészületek már több hét előtt befejeződtek, de a támadásra szóló rendeletet azért nem adták ki, mert — bár cáfolták — *a nemzeti kormány és a köztársaságiak között tárgyalások folytak.* A tárgyalásokat a vörösök kezdeményezték. *Az eszmecserék még nem szakadtak meg.*

Két új angol zászlóalj szállt partra Haifában

Agyonlőttek egy angol rendőrt Nazaretnél

Jeruzsálem, november 29.

Hétfőn Angliából *két teljes gyalogsági zászlóalj* érkezett összesen 1150 emberrel. Az angol katonaságot Haifa kikötőjében szállították partra.

Nazaret környékén megtámadtak egy gépkocsivonatot és *agyonlőttek egy angol rendőrt.*

Karácsonyra

„HIS MASTER'S VOICE"

„COLUMBIA"

VILÁGHIRŰ

gramofónt, lemezeket

újtípusú és márkás **rádiót!**

Kedvező fizetési feltételek!

THE GRAMOPHONE COMP. LTD.

magyarországi vezérképviselősége

Budapest, IV., Kossuth Lajos ucca 8. Telefón. 186-307

utolsó nap

Ha ma nem vásárolja meg akármelyik szaküzletben azt a

3 tubus **48** filléres vagy
2 tubus **72** filléres

DIANA FOGKRÉMET,

melyhez minden külön fizetség nélkül hozzákap 1 doboz

DIANA PÚDERT,

akkor holnap már csak 72 fillérért vásárolhatja meg azt. Kár volna tehát, ha elszalasztaná ezt az utolsó alkalmat, amikor kiprobálás céljára ingyen hozzájuthat 1 doboz valódi

DIANA PÚDERHEZ

és még arra is kilátása nyílik, hogy a kitűzött

ÉRTÉKES JUTALMAK

egyikét elnyeri, ha alábbi címre megirja, hogy miért találja előnyösebbnek a Diana pudert, mint eddig használt készitményét,

DIANA R.-T.
Budapest, XIV., Angol ucca 17–19.

Gróf Zichy János a gyógyítás politikájáról és a demagógia ellen

(Saját tudósítónktól.) **Tóbler** János kereszténypárti képviselő beszámológyülést tartott Rákospalotán és Rákosszentmihályon. A gyüléseken résztvett és beszédet mondott gróf *Zichy* János, a kereszténypárt elnöke is. Rákospalotán nyolc-tíz nyilaskeresztes fiatalember ismételten kísérletet tett a gyülés megzavarására. *Tóbler* János beszéde alatt tüntettek saját vezérük mellett. Tóbler kijelentette, hogy *csak egy diktátort ismer el: Krisztust.*

Gróf *Zichy* János megállapította, hogy semmiféle keresztény politikát nem lehet csinálni szociális munka nélkül.

— Valamikor, — mondotta — amikor én kezdtem politizálni, a politikát sokan *sportnak* tekintették. A mai időben politizálni *nehéz, fáradságos és felelősségteljes munka.* Nem azért választatjuk meg magunkat, hogy mandátumunk legyen. *Gyógyítani akarunk*, mert ismerjük azokat a rettenetes sebeket, amelyek a magyar társadalom testét borítják. A világháború és az utána következő béke tönkresilányította az országot. Nem elegendő hirdetni az igét. *Cselekedni kell*, általános jólétet kell teremteni. Azoknak, akik bíborban születtek, meg kell érteniök: azért kaptak többet, hogy segíthessenek azokon, akik rosszabb viszonyok között élnek. Aki több tehetséget kapott, mint a másik, gyümölcsöztesse tehetségét az ország javára. Negyvenhat esztendővel ezelőtt ott állottam a néppárt születésénél. Azóta mindig ugyanazt az utat követem s ugyanazokat az elveket vallom: Magyarország jövője csak akkor van megalapozva, csak akkor lesz ez a nemzet ismét nagy és boldog, ha Szent István elgondolásait belevisszük a társadalom egész életébe, nemcsak a politikába, nemcsak a parlamentbe, hanem a gazdasági életbe is. A mi pártunk szerepe nem könnyű; *mi is ígérhetnénk fűt és fát, de nem csinálunk demagógiát, azt valljuk, nem becsületes ember az, aki többet ígér, mint amennyit adni tud.* Csak annyit ígérhetünk, hogy amíg az ellenzéken vagyunk, segédkezet nyujtunk a sebek gyógyításához.

— Késő lesz! — kiáltott egy nyilas.

— *A gyógyítás sohasem késő*, — válaszolt *Zichy*. — Aki azt mondja, hogy késő, az *defetista*.

Beszélt a fiatalságról, majd megállapította, hogy Magyarországnak nincs szüksége másra, mint hogy tisztán tartsa meg alkotmányos életét. Szívből üdvözli a titkos választójogot. Mikor a királykérdésről kezdett beszélni, a nyilasok heves tüntetésbe fogtak, a hallgatóság tapsolt. Egy nyilast kituszkoltak a teremből.

— Én azért jöttem ide, — mondotta gróf *Zichy* — hogy *elmondjam a meggyőződésemet*. Tisztelem mások meggyőződését, de elvárom, hogy *az én meggyőződésemet is tartsák tiszteletben.*

Azután *Czeglédy* Endre, majd báró *Zichy-Chikan* Móric beszélt, aki élesen támadta a parancsuralmi mozgalmakat.

Váratlanul meghalt Pólya Tibor, a kitűnő magyar festőművész

Szolnok, november 29.

Hétfőre virradó éjszaka a szolnoki Művésztelepen tragikus váratlansággal 51 éves korában meghalt *Pólya* Tibor, a kiváló magyar festőművész. A vasárnapi estét barátai társaságában még jó hangulatban töltötte, tíz órakor hazament. *éjszaka rosszul lett és rövid idő multa meghalt.*

Pólya Tibor

Pólya Tibor évek óta betegeskedett. Tíz évvel ezelőtt kapott először szívrohamot és akkor orvosai eltiltották az alkoholtól és a nikotintól. A művész maga is komolyan vette az első roham figyelmeztetését és ettől kezdve igen mértékletesen élt. Ugylátszott, hogy betegsége javulóban van. két-három év óta a rohamok elmaradtak, úgyhogy egyre fokozódó kedvvel látott munkához és szinte pihenés nélkül dolgozott. Az utóbbi időben ismételten emlegette, hogy *február 1-én nagyszabású reprezentatív kiállítása nyílik meg Budapesten*, erre a kiállításra készült fiatalos kedvvel és ambicióval. Emellett *Horthy* István tábornok portréján dolgozott. A mult napokban teljesen elkészítette a képet és már csak az aláírás hiányzik róla.

Pólya Tibor holttestét a szolnoki Művésztelep kiállítási termében ravatalozták fel. Haláláról értesítették Budapesten tanulmányokat folytató leányát, valamint *Pólya* Iván festőművészt, az elhúnyt fivérét. Temetése szerdán délután 3 órakor lesz a szolnoki Művésztelepről. A szolnoki temetőben díszsírhelyen helyezik örök nyugalomra.

Pólya Tiborban egyik legsokoldalúbb és rendkívül finom tehetségű alakját vesztette el a magyar művészvilág. Hatásos plaktájai, kifejező portréi, valamint szellemes és mindig a dolgok elevenjére ható karikatúrái sok sikert hoztak nevének. De nagy a gyásza a művésztársadalomnak is, amely egyik legjobb és legőszintébb barátját vesztette el a korán elhúnyt Pólya Tiborban.

Merényletet követtek el az egyiptomi miniszterelnök ellen

Nahasz pasa sértetlen maradt

Kairó, november 29.

Nahasz pasa miniszterelnök ellen vasárnap délután, mikor heliopoliszi lakására hajtatott, *revolveres merényletet követtek el.* A merénylő három lövést adott le, de *nem találta el a miniszterelnököt.* A merénylőt a járókelők *csaknem agyonverték.* A merénylő, a 22 éves Izzedin *Abd el Kader*, a nacionalista zöldingesek csoportjához tartozik, unokája *Arabi Pasa Alinak*, az 1882 évi forradalom vezérének. A merénylet hírére uccai csoportosulások, majd *verekedések* támadtak, amelyeknek a rendőrség vetett véget. A rendőrség ezután *házkutatást* tartott a zöldingesek székházában és az egyesület 50 tagjának lakásán.

Késő este a zöldingesek *tüntetést rendeztek Mahmud pasa* volt miniszterelnök háza előtt. A tüntetők soraiból *lövések* dördültek el, mire a rendőrség *a levegőbe adott sortűzzel szétoszlatta a tömeget.*

A szegedi röpcédulák miatt megmérgezte magát Inotay Ilona könyvtári tisztviselőnő

Szeged, november 29.

A *Pesti Napló* részletesen beszámolt arról a röpcédulaügyről, amelynek következtében *Iványi* Béla, a jogtörténet tanára elutazott Szegedről és nyugdíjazását kérte. A kínos ügy most újabb tragikus fordulathoz érkezett.

A szóbanlevő cédulákon dr. *Inotay* Ilona könyvtári tisztviselőnő neve szerepelt; tudvalévőleg az ő feljelentésére indult meg a szegedi rendőrség nyomozása. Az üggyel kapcsolatos izgalmak a tisztviselőnő idegzetét erősen próbára tették és *vasárnap délután lakásán öngyilkossági kísérlet történt.* Ismeretlen mérget vett be: amikor rátaláltak, már *súlyos állapotban volt.*

A szegedi egyetem könyvtárában, de a városban mindenütt, ahol a tisztviselőnőt ismerik, nagy megdöbbenéssel fogadták az öngyilkossági kísérlet hírét, annál is inkább, mert a botrány kipattanása után Inotay Ilona teljes elégtételt kapott és környezete is igyekezett elfelejtetni vele a meghurcoltatást. Inotay Ilona azonban, *úgylátszik, attól tartott, hogy állását is elveszítheti* és ezért mérgezte meg magát.

A tisztviselőnőt a belgyógyászati klinikára szállították, kihallgatni még nem lehetett. *Állapota igen súlyos.*

BIOLAX = a jó hashajtó

Angol, francia, német, holland, osztrák, svéd, olasz, belga, svájci stb. rokonainak, üzletbarátainak már most küldesse el a **karácsonyi TOKAJI BOR** küldeményét

VINEA TOKAJI BORÜZLETBŐL Dorottya ucca 12. Tel.: 182-698

Súlyos autóbaleset érte Bernát herceget, a holland trónörökösnő férjét

Bernát herceg állapota komoly

Amszterdam, november 29.

Bernát hollandi hercegnek, a trónörökösnő férjének gépkocsija hétfőn reggel *összeütközött egy tehergépkocsival.* Bernát herceg *a szélvédőüvegen át az úttestre zuhant.* Mély fejsebbel és könnyebb agyrázkódással szállították a kórházba.

Bernát herceg állapota hír szerint *komoly.* A királynő Amszterdamba érkezett és meglátogatta a kórházban fekvő súlyosan sebesült herceget. A királynő Amszterdamból a söstdijki kastélyba megy, hogy a trónörökösnőt, aki a legközelebbi hetekben anyai örömöknek néz elébe, értesítse férje állapotáról.

Ernszt Sándor és Friedrich István kaposvári beszéde a választójogról és a magyar külpolitikáról

(Saját tudósítónktól.) Az egyesült kereszténypárt szervező gyülést tartott Kaposvárott.

Ernszt Sándor a belső egyetértés fontosságát hangoztatta. Még a hatalmonlevők között sincs egyetértés. Magyarországnak nagy férfiai vannak, akik a folytonos egyenetlenség miatt nem teljesíthetik kötelességüket. Tiltakozott az ellen, hogy ha a kereszténypártiak királyt emlegetnek, közveszélyes embereknek minősítsék őket. Megemlékezett a miniszterelnök berlini útjáról, kijelentette: »Fölösleges, hogy a német birodalom aggódjék a magyar állampolgárságú németekért. Bízzák ezt a kérdést a mi józan eszünkre és belátásunkra«. Beszélt a választójogról, utalt a külföldi példákra annak bizonyítására, hogy a rosszul megcsinált választójog polgárháborúkat idézhet fel. A titkos választójog Magyarországon nem lehet más, mint *a reformok sorozatának elindítója.*

Homonnay Tivadar szociális és gazdasági kérdésekkel foglalkozott, majd a királykérdésről beszélt.

Friedrich István elsősorban külpolitikai kérdésekkel foglalkozott. Nem szabad azt hinni hogy a Berlinben lejátszódott külsőségek után a német manna hullása következik. Közép-Európában megfelelő megegyezést kell keresnünk. Jogainkról sohasem szabad lemondani, igazságunkért mindig harcolni kell, de barátokat kell szereznünk mindenütt, úgy hogy függetlenségünket ne áldozzuk fel. Mindig csak *önmagunkért* dolgozzunk a külügyekben is. A hatalom vegye tudomásul, hogy az ország kicsiny és gyenge.

Áttért a belpolitikai kérdésekre. Helytelen, hogy nálunk népgyüléseken kulminál a politikai élet teljessége, a szervezési kérdéseket pedig figyelemre se méltatják. A titkos választójog életbeléptetése tömör szervezeteket követel a polgárságtól. A Treuga Dei fenntartása szükséges lehet, azonban attól fél, hogy emögött nemcsak politikai népszerűség, hanem társadalmi fáradtság is van. A társadalom nagyrésze érzéketlen a politikai problémák iránt. A titkos választójoggal kapcsolatban nagy hókusz-pókusszal fékeket és kautélákat terveznek. Fékekkel és kautélákkal nem lehet mindent elintézni. A keresztény uralom 18 esztendeje alatt már régen hozzá kellett volna fogni a nép politikai neveléséhez. Végül gazdasági kérdésekkel foglalkozott, majd rátért a zsidókérdésre is. A szegény zsidót ütik, a gazdag zsidóból méltóságos és kegyelmes urat csinálnak. Ha ez az állapot tovább tart, akkor nyiltan ki fogja jelenteni a képviselőházban: ki és mennyi pénzt kapott a zsidóktól és ki hová tette le a pénzt azért a címért, amit kapott.

Eljárás indult a nyilasok debreceni röpiratai és plakátjai miatt

(Saját tudósítónktól.) A nyilasok vasárnapi debreceni gyülésén röpiratokat osztogattak, ugyanakkor kísérletet tettek plakátok engedély nélküli kiragasztására is. A röpiratok a nyilasok programját tartalmazták, ebbe vakmerően belevonták *a kormányzó személyét is.* A hatóságok a nyomtatványokat *azonnal elkobozták.*

Hétfőn délben *illetékes helyről* a következő közlést tették:

— *A tegnapi debreceni nemzeti szocialista gyülésen osztogatott röpiratok miatt azok kiadói és terjesztői ellen a rendőri és büntető előkészítő eljárás folyamatba tétetett.*

A debreceni gyülés után Budapesten is kiragasztottak néhány plakátot, természetesen engedély nélkül. A plakátokat a rendőrség eltávolíttatta a házak faláról. Fiatalemberek röpcédulákat is osztogattak. Ezzel kapcsolatban *17 fiatalembert előállítottak a főkapitányság politikai osztályára.*

általában az erkölcsi életszemléletről. *Ezeket a zavarokat ki kell küszöbölni a nemzet életéből.* Az ifjúságnak igenis szüksége van nemzeti szellemű nevelésre. Ezt szolgálják azok az intézkedések, amelyeket életbe léptettünk a nevelés átszervezésével kapcsolatban. *Az iskolában semminemű politikai agitációt nem tűrök.* Sajnos, felfogásom egyeseknél nem talált támogatásra. Például *Andaházi Kasnya* Béla a Házban beszédet tartott bizonyos tüntetésekről. Egy csomó izgató röpiratot tett a Ház asztalára, azt állítva, hogy a röpcédulákat egy középiskolában osztogatták. Kértük, hogy nevezze meg, melyik iskolában történt az eset, mikor és hol osztogatták ezeket a röpiratokat. *A mai napig nem bocsátotta rendelkezésünkre az adatokat.* Amennyiben bármilyen oldalról konkrét bejelentést kapok, *azonnal megindítom a vizsgálatot.*

A miniszter szavaira a baloldalról nagy zaj tört ki.

Iskolán kívül is . . .

A Ház minden oldaláról heves közbeszólások hangzottak el. Mikor aztán a nagy zaj elült, a miniszter folytatta beszédét és kijelentette, hogy két lényeges dolog van: *az iskolában, vagy az iskolán kívül történnek-e a kifogásolt események.*

Báró Berg Miksa: Az teljesen *mellékes!*

Hóman Bálint (ingerülten válaszol): Tévedés! Nem mellékes! Mert ha az iskolában történik, akkor én vagyok az illetékes az intézkedésre, ha nem, akkor a belügyminiszter.

Némethy Vilmos: Ez nem áll miniszter úr! *Magának kötelessége a tanulókra vigyázni az iskolán kívül is.*

Hóman Bálint: Helyes neveléssel akarunk megakadályozni minden politikai agitációt s a diákok viselkedését az iskolán kívül is ellenőrizzük. *Külön kell választani az egyetemet a középiskolától.* (Itt újból megújul a nagy zaj a Ház minden oldaláról, a független kisgazdapárti képviselők közül Némethy Vilmos, Rakovszky Tibor, báró Berg Miksa kiáltoznak a kultuszminiszter felé.) *Az egyetemi rendet minden körülmények között fenntartjuk.* Ezt az utóbbi események is bizonyítják, amikor a magyar ifjúságtól távol álló elemek *tüntetést akartak rendezni*, amit sikerült elfojtani. De nem szabad általánosítani. Sulyok beszédét úgy értelmezték, mintha az egész magyar ifjúságról beszélt volna.

Fábián Béla: A miniszter úr pártjának tagjai közül sokan nem állnak távol ettől az agitációtól.

Fábián kijelentésére ismét fülsiketítő lárma és zaj tört ki a jobboldalon és a kormánypárti képviselők felugráltak helyeikről, az asztalt csapkodták és az ellenzéken sem nézték nyugodtan a jobboldal magatartását és *a sértések és közbeszólások özöne hangzott el.* Az elnök csengője állandóan szól.

Farkas István a jobboldal felé kiáltja:

— *Fehér bolsik!*

Tomboló viharban beszél a kultuszminiszter

Erre a kijelentésre ismét elemi erővel tör ki a vihar. Olyan izgalom vett erőt a kormánypárti oldalon, hogy magát a Nep-párt elnökét, *Ivády* Bélát, aki a legnyugodttabb embernek ismernek, *szintén magával ragadta az izgalom és magasra emelte két karját és állandóan ő is közbeszólt.* Hiába rázta az elnök a csengőt, úgy hogy jó néhány percig tartott, amíg valahogy csend lett.

Hóman Bálint: Már régebben szükségesnek láttam az intézkedések megtételét és több miniszertárssammal együtt minden rendelkezést megtett hasonló jelenségek megakadályozására. *A jövőt illetőleg, ha konkrét tények jutnak tudomására, minden középiskolában, minden egyetemen megakadályozzuk hasonló turbulens törekvések érvényesülését.*

Sulyok Dezső először is arról beszél, miért lépett ő ki a Nep-ből. — Amikor *Gömbös* miniszterelnök egy izben a légoltalmi javaslat benyujtása előtt pártértekezletet tartott — mondotta Sulyok — és instrukciókat adott a képviselőknek, hogy melyik résznél helyeseljenek, melyik résznél álljanak fel és tapsoljanak, akkor *határoztam el, hogy kilépek a pártból, mert egy pillanatig sem leszek olyan párt tagja, amelyben ilyen utasításokat adnak a képviselőknek és felső utasításra kell helyeslést nyilvánítani.* Sulyok Dezsőnek ezen kijelentésére ismét *óriási vihar robbant ki a kormánypárti oldalon.* A kormánypárti képviselők magukból kikelve kiáltoznak:

— *Rágalom!*

— *Halottgyalázás!*

A zaj egyre fokozódik. Sem az elnök, sem a gyorsírók nem hallják a közbeszólásokat. *Sulyok Dezső a nagy zajban folytatni akarja beszédét, és a hátsó padsorokból, ahonnan beszélt, egészen előre ment,* a gyorsírókhoz. A kultuszminiszter is felkel a bársonyszékből, átül Sulyok Dezső elé, mert nem hall mást, mint hangfoszlányokat.

Senki sem hallja sem az elnök szavát, sem a csengőét, *úgyhogy az elnök kénytelen megszólaltatni a viharcsengőt.* Máskor a viharcsengő megszólalására egyszerre csend lesz, *most jó néhány percig tart, amíg elül a vihar annyira,* hogy most már közbeszólásokat is meg lehet hallani. A kormánypárti képviselők követelik, hogy Sulyok vonja vissza a gyanúsítást. Nagynehezen lecsillapodnak a kedélyek.

Sulyok Dezső: Amit a magyar fajról mondtam, azt Szekfü Gyula könyvéből vettem.

Mocsáry Dániel: Rossz forrás!

Sulyok Dezső: Szekfü azt írja, hogy a magyar fajról az Árpádok kihalása idején már beszélni nem lehetett, mert beolvadások alakították át a magyar nemzetet, úgy hogy az eredeti faji és vérségi kötelékek úgyszólván teljesen elmosódtak. Örömmel veszi tudomásul, hogy híve az erőteljes nemzeti nevelésnek. Az egész magyar politikai életnek Achilles sarka az őszinteség hiánya. *Meg kell mondani őszintén, nyilasok vagyunk-e, vagy sem? Ha nem vagyunk nyilasérzelműek, ha keresztények vagyunk, akkor a nyilasmozgalmat meg kell fékezni. Tessék színtvallani: demokratikus Magyarországot, vagy nemzeti szocialista Magyarországot akarunk-e? A kultuszminiszter válaszát egyébként tudomásul veszem.*

Hóman Bálint kultuszminiszter: A kormány világosan kifejtette programját és felfogását. Teljesen felesleges minket arra felszólítani, hogy bármit is tisztázzunk.

Sulyok Dezső: *Necsak kijelenteni tessék a programot, hanem aszerint élni is.*

A Ház a miniszter válaszát tudomásul vette.

A következő interpelláló:

Gallaszt Ágost Rudolf a tejértékesítésről intéz kérdést a földmüvelésügyi miniszterhez. **Farkasfalvi Farkas Géza** a Hernád pusztításáról interpellált. **Marschall Ferenc** földmüvelésügyi államtitkár válaszolt. **Ronkay Ferenc** a Sajó áradásáról mondott rövid interpellációt, Marschall államtitkár válasza után **Ember Sándor** a HÉV különös viteldíjszabását tette szóvá, amire **Bornemisza Géza** válaszolt. **Makray Lajos** a népiskolák fejlesztéséről interpellált, mire Hóman kultuszminiszter válaszolt.

Boczonádi Szabó Imre mondotta el ezután interpellációját a *HÉV-tarifákról. (Ekkor játszódott le az üléstéremben a drámai összetűzés Hóman Bálint és Eckhardt Tibor között.)*

Bornemisza Géza iparügyi miniszter válasza után **Némethy Vilmos** a Bak községi kisbérlők és nagybérlők között támadt ellentétekről interpellált. **Marschall Ferenc földmüvelésügyi államtitkár** válaszában megígérte, hogy a kormány ebben a kérdésben igyekszik megoldást találni.

Végül **Andaházi-Kasnya Béla** válaszolt *Hóman* Bálint kultuszminiszternek, hangoztatva, hogy annakidején megfelelő adatokat bocsátott rendelkezésre.

Az ülés délután háromnegyednégykor ért véget. Csütörtökön folytatják a felsőházi javaslat vitáját. *Lázár* Andor igazságügyminiszter felszólalása után a Ház előreláthatólag rövid vita után részleteiben is letárgyalja a javaslatot.

Nagy részvét mellett temették el Pólya Tibort

Szolnok, december 1.

(A Pesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Szerda délután őszinte részvét mellett temették el a város hirtelen elhúnyt híres szülöttét, *Pólya* Tibor festőművészt. Virágokkal, koszorúkkal borított búcsújáróhely volt a művésztelep kiállítási termében elhelyezett ravatal, amelyet végtelen sorban kerestek fel a barátok, az ismerősök, de az egyszerű polgárok, parasztok és munkások is, akik mind ismerték és szerették Pólya Tibort. *Darányi* miniszterelnök keddi távirata után, szerdán *Hóman, Fabinyi, Röder, Lázár, Bornemisza* és *Széll* miniszter, valamennyi irodalmi és művészeti társaság és körülbelül 150 politikai, művészi és közéleti előkelőség részvéttávirata érkezett az özvegyhez.

A temetés idejére 4000 főnyi gyászoló közönség gyült össze a művésztelep parkjában. A temetési szertartást *Sós* László református lelkész végezte. Beszéde után a város és a művészeti egyesület nevében *Kerekes* Sándor helyettes polgármester, a Szőnyi Társaság nevében *Horthy* Béla, a Fészek és az írók és ujságírók nevében *Korcsmáros* Nándor beszélt. A szertartás utolsó szónoka *Szép* Ernő volt.

— A testvérként szerető barátok nevében szólok, — mondotta — meg azok nevében, akik nem tudnak itt szólni és búcsúzni. A hordarok, portások, liftesek nevében, akik rajongva szerették Pólya Tibort, a parasztok nevében, akiket annyira imádott, a palettája, az ecsetje, a festékje nevében, a nap nevében, amely a szemében ragyogott, a kék ég nevében.

Szép Ernő hangja egyszerre elcsuklott. Félbehagyta beszédét, csak ennyit mondott még sírva:

— Isten veled Tiborunk.

Az uccán kétoldalt ezer és ezer ember feketéllett. Egész Szolnok gyászolta és siratta Pólya Tibort.

Ujév Afrika napsütésében!

»ROMA«

ÓCEÁNJÁRÓVAL

1937 december 27—1938 január 11

16 nap a Földközi tengeren

GENOVA-ALGIR-BISERTA (Tunis)-TRIPOLI-ALEXANDRIA-(Cairo, Luxor, Királyok völgye)-BEIRUT-(Damascus)-MESSINA-(Taormina)-GENOVA

Részvételi díj 505 pengőtől

Jelentkezés és felvilágosítás

Az Est Utazási és Menetjegyirodájában, Erzsébet körút 18 s IBUSz, IV., Vigadó tér 2

Mikulás-édességek a Corvinból:

Mikulás zacskó, tartalma: 10 dkg krémes kocka, 5 dkg dragée, 10 db ostyadió töltve, 5 dkg szaloncukor, 10 dkg keksz P -.96

Huszárcsizma csokoládéból, töltve P 1.10, .48, -.20

Mikulás csokoládéból, különböző nagyság P 1.10, -.88, -.70, -.20

Ráncos csizma csokoládéból, különböző nagyságban P -.88, -.48

Mikulás fából, puttonnyal, töltve P -.80

Bonbonniére, csokoládéból, különböző nagyságban, töltve P 1.-, -.50

Gyermekjáték fából, elefánt, ló, hintázó gyerekek, különböző bonbonokkal töltve P -.88

Szaloncukor, vegyes színekben, staniolozva, dobozban, nettó 1 kg tartalommal P 1.92

Porcellán csokoládé Mikulás, »Stühmer« gyártmány P -.50

Hátizsák, különböző cukorkákkal töltve P 1.-

Kis csokoládékosár, töltve, Hunnia gyártmány P -.44

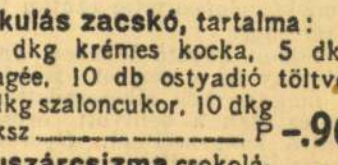

CORVIN

AJÓ MINŐSÉGEK ÁRUHÁZA

— **Szily államtitkár tárgyalásai Pécsett az egyetem kibővítéséről.** *Pécsről* jelentik: *Szily* Kálmán államtitkár szerda délelőtt megkezdte a tárgyalásokat az egyetem kibővítéséről. Az egyes karok előterjesztették a továbbfejlesztéssel kapcsolatos kéréseiket, amelyek szerint az Erzsébet Tudományegyetem eddigi fakultásain kívül természettudományi és matematikai fakultás felállítását, valamint a hiányzó felszerelések pótlását, kongresszusi terem építését, az orvosi fakultás klinikáinak továbbfejlesztését, főkép az ágyak számának szaporítását kérik. A szülő- és nőbeteg klinika nevében *Scipiades* professzor terjesztette elő azt a kérést, hogy 100 milligram rádiumot szerezzenek be 15.000 pengő értékben. Szily államtitkár jóindulattal fogadta a tanács és a karok előterjesztéseit és ígéretet tett, hogy a lehetőségekhez képest a minisztérium teljesíti a kéréseket.

Pólya Tibor

József főherceg beszéde a névtelen magyar hősről

(Saját tudósítónktól.) Az Országos Tiszti Tudományos és Kaszinóegyesület szerdán közgyűlést tartott, amely után *vacsora* volt. A vacsorán a *kormányzó is megjelent.* Ott voltak továbbá *József* és *József Ferenc* főhercegek, *Röder* Vilmos honvédelmi-, *Kánya* Kálmán külügy-, *Lázár* Andor igazságügy-, *Bornemisza* Géza kereskedelmi miniszter, *Karafiáth* főpolgármester, *Sónyi* Hugó honvédfőparancsnok, *Rátz* Jenő vezérkari főnök s a polgári és katonai körök más előkelőségei. Miután a kormányzó elfoglalta helyét, megkezdődött a vacsora, amelynek egyetlen szónoka *József főherceg volt.* A főherceg a *»Hősök Serlegével«* kezében emelkedett szólásra.

— A magyar történelem hős katonái között — mondotta többek között — első helyen áll az, akiről ma meg akarok emlékezni. Az a lelkes, minden áldozatra kész hazafi, aki a béke idejében szorgos munkában élt és a háborúban önfeláldozással életét adta a hazáért és mindnyájunkért.

A főherceg ezután végigkísérte a névtelen magyar hőst az évezredes magyar történelem során. Ismertette a magyar hadsereg örökké emlékezetes nagy haditetteit és azt, hogy hogyan állta meg helyét számos alkalommal nála sokkal nagyobb hadseregekkel szemben. Hogyan védte meg a török támadásai ellen nemcsak az országot, hanem az egész európai kultúrát és hogyan halmozott dicsőséget dicsőségre Mária Terézia korának nagy háborúiban. A napoleoni idők fegyvertényeinek emlékét elevenítette ezután fel, majd így folytatta beszédét:

— Az 1848-at követő időkben, amikor a magyar alkotmány és a nemzet jogai veszélyben voltak, a magyar hős elkeseredetten küzd szabadságáért és csak a behívott orosszal együtt tudják térdre kényszeríteni. *Gyermekkoromban boldogult atyám beszélte nekem, hogy 1866-ban a cseh harctéren milyen csodás hősiességgel harcoltak a magyar csapatok,* bár lelkük telve volt aggodalommal Magyarország sorsa iránt.

— Hosszú évek boldog békéje után jött a rettenetes orkán, a világháború. Fegyverbe hívták az egész magyar nemzetet, hogy Közép-Európát megvédje az ellene felsorakozó egész világ óriási fegyveres ereje ellen. Daltól hangos volt az egész ország, nemzetiszínű szalagos sapkával vonult be a lelkes magyar. *Tudta, hogy az ő kezébe van a haza és az övéinek sorsa letéve. És vagy győz, vagy meghal, de ameddig ő él, nem teszi be lábát ellenség hazánkba.*

— *Ott voltam én is a magyar hősökkel és láttam őket több mint négy évig a legnagyobb veszedelmek közt.* Ott küzdött ő Sabácnál, förgetegként rohamozván kemény ellenfelét. Az orosz óriás ellen a lembergi nagy csatában láttam őt, amint a hatalmas túlerőt jégverésként letarolta és napokig üldözte. Láttam őt a Kárpátok rettenetes telein, ide-oda hullámzó kétségbeesett tusákban, maréknyira fogyva, félig megfagyva, kiéhezetten, lerongyolódva, mindig újra kiverni a betörő tömegeket ezeréves határaink közül. Tirol egetverő hegyein is otthon volt az Alföld fia és aranybetűkkel írta be nemzete nevét a sziklaóriásokba. Ott volt Doberdó szörnyű poklában többszörös olasz túlerő támadásával szemben. Temetni se lehetett a Karszt sziklavadonában, ahol az emberek a megőrülés határán utolsó erejüket kiadva ölték meg egymást. Ott is tündököltek hőstettei, ahol Erdély tündéri tájaiért kellett felvenni a harcot a betörő oroszromán hadseregekkel.

— *De hős volt a magyar a tengeren is. Horthy* Miklós kormányzó vele küzdött és megosztotta sorsát. Ő mondotta nekem: »A magyar volt a legmegbízhatóbb katonám a tengeri csatákban és más nehéz helyzetekben.«

— 1916 novemberében — folytatta beszédét *József* főherceg — *Schönbrunnban voltam megköszönni a királynak a magas kitüntetést, amelyet tőle kaptam.* Szemei megteltek könnyel, amidőn a magyar csapatok hősiességéről beszélt. *Amit magyar csapataink teljesítenek,* — mondotta — *csodálatraméltó és páratlan.* Ez volt búcsúszava, mert két hétre rá örökre lehúnyta szemét.

— 580.000 magyar hősi halott! És hány millió az ezeréves harcokban?... Messze ellenséges földön győztesen állott a magyar és ha tőle függött volna, hódító ellenség nem lépi át szent határainkat. De kicsavarták ezerpróbás kezéből a babérkoszorúzta fegyvert. Hódoljunk dicső emlékének, példája legyen vezércsillagunk a boldog magyar jövő biztos útjain.

A nagy lelkesedéssel fogadott beszéd végével József főherceg a hősök serlegét az ezeréves névtelen magyar hős dicső emlékére ürítette.

FÖLDI MIHÁLY: A VISZONY

Egy legitim és egy illegitim szerelem története. Athenaeum

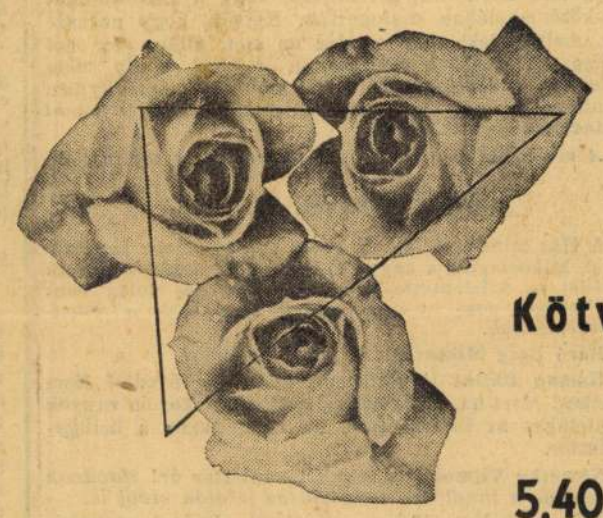

Kötve 5.40 P

Sztojadinovics római útja

Róma, december 1.

Sztojadinovics jugoszláv miniszterelnök *december 5-én 22 óra 40 perckor érkezik Rómába,* ahonnan 9-én utazik el.

Az olasz sajtó rendkívül meleghangú cikkekben foglalkozik a jugoszláv miniszterelnök küszöbönálló útjával. Virginio *Gayda,* a *Giornale d'Italia* vezércikkében a következőket írja: Sztojadinovics római tartózkodása alatt *semmiféle új egyezményt nem írnak alá.* A Belgrádban március 25-én aláírt politikai és gazdasági egyezményben ugyanis minden tisztázódott Róma és Belgrád között.

Erélyes akció indult Tata és Tóváros egyesítése ellen

Tóváros, december 1.

Elsőnek jelentette a *Pesti Napló,* hogy a belügyminiszter elrendelte Tata és Tóváros község egyesítését, annak ellenére, hogy mindkét község képviselőtestülete egyhangúlag az egyesítés ellen szavazott. A két község önállóságának fanatiuskai szombat óta a késő éjszakába nyúló megbeszéléseket folytatnak, hogy *utat és módot találjanak az egyesítés megakadályozására.*

Az egyesítés ellenzői abból indulnak ki, hogy Tata és Tóváros kegyura, gróf *Esterházy* Ferenc a két község képviselőtestületében helyet foglaló megbízottai útján is az egyesítés ellen foglalt állást. Tata és Tóváros legtekintélyesebb képviselőtestületi tagjai szerda délután készítették el a közigazgatási bírósághoz szóló beadványukat, amelyben hivatkoznak az 1700-as évek közepéről szóló királyi dotációs levélre, amelyben a király az Esterházyakat teszi meg Tata és Tóváros kegyuraivá. Az idegenforgalomra berendezkedett Tóváros fejlődésének halálát jelentené az egyesítés, mert az uradalom sem a fürdőket, sem világhírű parkját és ménesét nem hajlandó a községi idegenforgalom rendelkezésére bocsátani. A két község egyesítése a panaszirat szerint egyébként nemcsak a kegyúri jog megsértése, hanem a kegyurasággal való szembehelyezkedés is.

Reviczky István főbíró az ügyben a következőket mondotta:

— Fogalmam sincs róla, hogy milyen jogcímen akarják a kegyúri jog megsértését egy közigazgatási rendelettel magyarázni, mert tudomásom szerint a kettő egymástól független. Az egyesítés esetén is megmarad mindkét községháza a teljes tisztviselői karral, ami pedig az uradalom álláspontját illeti, azon csodálkozom, mert *korábban a gróf úr egész határozottan helyeselte a községegyesítést.*

— **A Lipótvárosi Kaszinó klubavató vacsorája.** Szerdán este költözött új helyiségébe a *Lipótvárosi Kaszinó* és ebből az alkalomból ünnepi vacsorát rendeztek, amelyen a megjelenteket *Tárkányi* Jenő üdvözölte. Az üdvözlésre *Bessenyey* Zénó válaszolt és a kaszinói élet fontosságát emelte ki. *Szurday* Róbert Bessenyey Zénó érdemeit méltatta, majd *Krompaszky* Miksa az V. kerületi Nep-szervezet üdvözletét tolmácsolta.

Titokzatos „X úr" a bundás valutabűnügy hátterében

(Saját tudósítónktól.) A büntetőtörvényszék *Horváth* Géza-tanácsa szerdán kezdte meg annak a nagyszabású valutabűnügynek a tárgyalását, amelynek vádlottai: *Berényi* T. Pál, a Községi Takarékpénztár volt tisztviselője, *Kelemen* József, a Törekvés Takarékpénztár ujpesti fiókjának volt könyvelője s *egy fiatalkorú 17 esztendős leány.* A vádirat szerint Berényi *zugforgalomban szerzett valutákért külföldön kötvényeket vásárolt,* azokat a Községi Takarékpénztárba utaltatta, majd Kelemen, a kiskorú leány és annak nővére, a szökésben levő *Benyik* Mária közreműködésével és *hamisított okiratok segítségével zárolt pengőket nagymennyiségben felszabadított.* A bűnügy kipattanásakor *Berényi mellbelőtte magát,* hónapokig kórházba ápolták, majd amikor jobban lett, *letartóztatták.* A másik két vádlott öthónapi vizsgálati fogság után szabadlábra került.

A tárgyalás megnyitása után *a fiatal leány sírógörcsöt kapott és elalélt,* úgyhogy a tárgyalást néhány percre fel kellett függeszteni. Berényi is minduntalan *sírással küzdve, ismerte be bűnösségét.* Elmondta, hogy családi bajok miatt a kezelésére bízott pénzekből 3500 pengő elúszott, hogy ezt a hiányt pótolja, tőzsdézni kezdett, de *hiánya egyre nagyobb lett.* Ekkor határozta el, hogy a vádbeli bűncselekmény útján állítja helyre anyagi egyensúlyát.

— A tervnek nem én voltam az eszmei megteremtője, — jelentette ki — hanem *egy bizonyos úr, akit nem nevezhetek meg.*

— Tehát e titokzatos X. úr miatt bűnhődik?

— *Inkább a pusztulást választom, semhogy megnevezzem az illetőt.*

Kelemen József szintén beismerte bűnösségét. Azzal védekezett, hogy *Benyik Mária kényszerítette őt a bűncselekményben való részvételre.*

— Megfenyegetett, hogy *leugrik az ötödik emeletről* és búcsúlevelében majd azt írja: *én dobtam le.* Szerettem a leányt, menyasszonyom volt, *lelki terrorjának* hatása alá kerültem.

Zokogva jelentette ki a fiatalkorú leány, hogy nem érzi magát bűnösnek, *nem tudja mit csináltak vele.* Csak annyit tud, hogy *elvitték egy szűcsüzletbe, elegáns bundába öltöztették, majd bankba vitték,* de hogy miért, azt még ma sem érti. Mindenben *nővére tanácsára* cselekedett.

A pénteki folytatólagos tárgyaláson hallgatják ki a tanukat.

Wertheimer Lajos és neje **Ringer Ottilia** a maguk, valamint gyermekeik **Károly, Elemér, Aladár, Elza** s az elhúnyt sógora, sógornői és egész rokonsága nevében mélységes fájdalommal tudatják, hogy drága jó, rendkívül tehetséges fiúk

Wertheimer Imre

december hó 1-én 38 éves korában elhúnyt.

Temetése december hó 3-án, pénteken déli 12 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temetőben.

Szerettük, imádtuk, emlékét soha el nem múló szeretettel őrizzük.

Részvétlátogatások mellőzését kérjük!

Heimann Tibor. Elsa és **Erzsi** gyermekei, **Bak György** veje és az egész rokonság, fájdalomtól porig sujtva tudatja, hogy a családjáért legönfeláldozóbb édesapa, a legjobb rokon

Heimann Zsigmond

rövid betegség után 61 éves korában csendesen elaludt, követve nemrég elhúnyt felejthetetlen feleségét, imádott édesanyánkat.

Temetése folyó hó 2-án, csütörtökön ½1 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temetőben.

X

Valamikor régen — hogy köznyelven fejezzem ki magam, a Rascal idők végéig — nem nagyon tetszett nekem a Pesti Futár: sajnáltam sok érzékeny felebarátomat, akit tollára vett. De már sok év óta kedves olvasmányom és szórakoztatóm . . . Hogy mit szeretek benne? — bátorságát, fényes egyéni portréit, a kárvallottak, elesettek kiáltószavú oltalmazóját. És mit tagadjam, szeretem a pikantériákra egyre növekvő hajlandóságát, ami nekünk korral járó erényünk. De legjobban szeretem benne egészen egyéni, utánozhatatlan mondatainak muzsikáját, melynek írójára éppen úgy ráismerek az első mondatából, amint megismerem húrjának első rezdüléséből Magyari Imre muzsikáját.

De már hogy 30 éve lenne? — én 42 év óta csinálom és még sem érzem magam öreg embernek, neked és a Pesti Futárnak nyitva az út még egy újabb 30 esztendőhöz. **Őszi Kornél.**

Kritikám: mindig élvezettel olvastam a legharciasabb cikkeket is, melyek a közéletben szereplőket — legyenek azok barátaim vagy jó magam is — tetteik vagy mulasztásaik alapján támadták. Nagyon helyeseltem azon nagyobbés kisebb egyéneknek sokszor jóakaratú kipécézését is, kik viselkedésükkel kisebb-nagyobb közbotrányokat okoztak és ma is ártalmára vannak társadalmunk, fővárosunk és országunk európai hírnevének.

A szabad kritikának meggyőződéses híve vagyok. Sajnos, az utóbbi években nagyon is nélkülöztük ezt.

De nem értek egyet a lap azon gyakori szokásával, mikor egyének egyéni életével foglalkozik, aminek pedig a közérdekhez mi köze sincs. **Pallavicini György.**

Aki majd emberöltők múlva meg akarja írni korunk magyar erkölcstörténetét, nagybecsű forrásanyagot fog találni a Pesti Futár XXX évfolyamában, mert ez a bátor és minden elfogultságon felülemelkedő ujság mindenkor hangot mert adni a régi magyar sajtó legnagyobb erényének: **az igazságnak.**

Palóczi Edgár
a Magyar Pen Club tagja,
a Magyar Mickiewicz Társaság
főtitkára.

Gratulálok, hogy kitünő lapod elérte már a 30-ik születésnapját. Azt hiszem, úgy vagy ezzel, mint szülő a gyermekével, sok gond, baj és öröm volt a 30 esztendőben. Emlékszem, mint fiatal festő csináltam neked egy plakátot, amely egy boxolót ábázolt ütésre készen alá írva „Pesti Futár".

Azóta sok ütést adott ez a figura, sokat is kapott, de állta, mert ime, sértetlenül, jó egészségben, erősen és izmosan áll előttünk a születése napján, nagy örömünkre. **Pólya Tibor.***

* *Szegény Tibor, mire a jubileumi szám megjelent, meghalt. Utolsó sorait meghatva közlöm. (A szerk.)*

Pesti Futár 1937. dec. 15

A társadalmi hetilapok rengetegében a Pesti Futárnak az a pozíciója, ami a Gerbeaudnak a hazai cukrászatban. A Gerbeaud is Gerbeaud maradt, dacára annak, hogy az elmult harminc év alatt fényes és kiváló cukrászdák nyiltak. A Pesti Futár is Pesti Futár maradt dacára annak, hogy ma már Nádas Sándor utánzóinak se szeri, se száma. Ennek a megnyugtató bizonyosságnak pedig az a tanulsága, hogy úttörő, eredeti, finom, kivételes ízt, szellemet, tehetséget még a mai skrupulusok nélküli világban sem lehet másolni, lekonkurálni, ellopni, kisajátítani. Az egyéniség sikerét ünnepeljük a Pesti Futár harmincéves töretlen pályafutásában.

Lázár Miklós.

Harminc év az 360 hónap, ennyi meg ennyi hét, ennyi meg ennyi példány, tehát kereken 10.000 cikket írtál a Futárba. A cikkben több emberről esett szó, milyen csinos lexikont lehetne szerkeszteni az eseményekről, emberekről, akiket felfedeztél, lelepleztél, támadtál, védtél. Hányszor volt igazad. Hányszor tévedtél? Sajtópered mindenesetre nagyon kevés volt, úgy tudom valamennyiben felmentettek. De vajjon mi lett azokból, akikről szó volt? Meghalt, öngyilkos lett, elesett, eltünt, tönkre ment... — azt hiszem így kellene kitölteni személyi adataik rubrikáit. A rendőrgyakornok azóta főtanácsos, a segédfogalmazó államtitkár, a kezdő színésznő világsztár, a borfiú főúr, a vőfély nagyapa, szerelmed a bakfis Budapest azóta mondén szép asszony lett. És mi lett belőled? Összefirkáltál egy tömeg cigaretta dobozt, étlapot és papírcetlit, megittál több hekto feketét, elszívtál több százezer cigarettát és az maradtál, aki voltál a — *Szerk.* Egy civil nem is tudja, mi a szép ebben.

Márjás Viktor.

Nádas Sándor és Pesti Futárja még soká éljen!! M-C. P.

Molnár-C. Pál.

Csodálkozva nézegetem a harmincéves „Pesti Futár"-t. Harminc év! Azóta mi mind megalkudtunk, megbékéltünk, kihültünk, de Nádas Sándor még mindig a régi rajongásával, gyűlöleteivel, hitével, elfogultságaival és tévedéseivel áll ki benne hétről-hétre. Ő az egyetlen ember, akin nem fogott a „Pesti Futár". Talán azért, mert ő az egyetlen ember, aki a „Pesti Futár"-t nem olvassa. Ő csak írja.

Nagy Endre.

A háború előtt a Budapesti Hírlapnál mi nagyon haragudtunk a Pesti Futárra. Most azt gondolom, hogy az a világ ugyan nem volt oly tökéletes, mint mi véltük, de még kevésbbé lett olyan kifogástalan, mint amilyenné Ön akarta tenni.

Nagy Samu,
a 8 Órai Ujság szerkesztője.

MAGYARORSZÁG

Tegnap és holnap

⊙ Volt valami különösen fájdító melankólia abban, amit ezüstfehér fejjel gróf Zichy János mondott tegnap Rákospalotán, hogy tudniillik a politizálás ma milyen fáradságos és felelős munka. Milyen nehéz ma annak, aki nem akar tudni a demagógiáról, a becsületes embernek, aki nem igér többet, mint amennyit adni tud. Bizony az új idők az európai szárazföld jó részén ma megnehezítették a Zichy Jánosok mesterségét, hittel hisszük, hogy csak rövid átmeneti időre, mert a demagógiát, amivel szemben állnak, végül is le fogja győzni a demokrácia. Az a demokrácia, amelynek a Zichy János-féle nemes konzervatívizmus ma már régen nem ellenfele, hanem szerves alkotórésze, amint hogy az angol demokráciának ez utolsó évtizedben talán legkülönb őrzője Stanley Baldwin volt, a nagy Baldwin, a konzervatív párt vezére. Angliában ezt az irányzatot pillanatig sem teperték le, viszont győznie kell az egész világon. A jog, a méltányosság, a szeretet, a kölcsönös megbecsülés politikájának, ami nem csak politikai regula, hanem egyszerre természeti és társadalmi törvény. Az élet, az építés, a szeretet, az ember és az emberiesség törvénye. Így volt tegnap és így lesz holnap, mert a történelem ma oda érkezett, hogy a legbiztatóbb holnap — a tegnap. Az a szép békevilág, amelynek gróf Zichy János ma illusztris tanuja, egykor illusztris munkatársa volt. Aki ma tegnapról emlékezik, tulajdonképpen jövőt álmodik.

AZ ÚJ NÉRÓK

⊙ Mit tudja a romboló, — kérdezte a mai Szálasi-per ügyésze — hogy ha elindítja a rombolást, hová érkezik, milyen eredményre jut, hol kezdődik az építés? ... A kérdést olyan perben tették fel, amelyben, míg ezeket a sorokat írjuk, ítélet még nem mondatott. Nem szólunk hát hozzá a magyar bíró iránti ildomosságból sem a pör érdeméhez, csak lelkes visszhangként megismételjük Tamássy László ügyész kérdését, kiemeljük azt egyetlen per keretéből és kiáltalánosítva megtesszük azzá, ami lényegében, nemcsak perdöntő, hanem kordöntő kérdéssé. Vagy ha tetszik, a kor perdöntő kérdésévé. Mert szerte ezen a világon azon fog múlni minden, hogy mikor szűnik meg a hagymázos gyűlölség, ez a mai patológikus áramlás, amely szembe akar egymással állítani népeket, osztályokat, hitfelekezeteket, kategóriákat, most már gyakran bevallottan is csak a gyűlölet öncélúságában, igazán minden pozitiv célkitűzés nélkül. A rombolás önmagáért, a világ mint kigyult idegek prédája, harc a végkimerülésig, harc irgalom, de ugyanakkor cél nélkül is. Kérdezzenek meg bárkit is ezek közül az urak közül, de nem gyűlésben, amikor hátuk mögött a szavaló és helyeslő kórus, kérdezzék meg őket négyszemközt, hogy tulajdonképpen mit akarnak? Pozitiv építő választ közülük nem fog tudni adni egyetlenegy sem. Mihelyt nem gyűlölködnek, pillanat alatt kiürülnek, ahogyan minden gyűlölködés mögött alapjában véve rengeteg üresség rejtőzik. Üresség és unalom. Legtöbbje azért gyűlölködik, mert különben unatkoznék. Viszont hogy unalomból gyujtsák fel a világot, olyan különc időtöltés, amit történelmi emlékezés szerint legutóbb Néró gyakorolt Rómában. Kétségkívül sikerrel, de olyannal, amit éppen sikere miatt nem hajlandó az emberiség megismételni. De eltűrni sem.

PÓLYA TIBOR

⊙ Pólya Tibor meghalt. Aránylag fiatalon, ereje és zsenije megteltségében, egyik óráról a másikra. Az éjszaka egy betegség váratlan, kegyetlen szeszélye lerohanta és leteperte. Végzett vele. A művésszel. De nem műveivel. Ezek itt maradnak és nemcsak itt maradnak, de megmaradnak is, képei, rajzai, portréi, festményei, valamennyi szublimációja egy minden rezdülésében eredeti és magyar tehetségnek, ösztönös és mégis okos, naiv és ugyanakkor tudós művészetének, amelynek leglelke az ő nagy, az ő végtelen szívjósága volt, az a végtelen teremtő erejű művészet, amellyel embert, tárgyakat, világot magába fogadott és a zseniális művész ihletén át újra teremtett. Boldog nagy munkás volt és az oeuvre, amit maga után itt hagyott, a zseni kézjegye. Gazdag életmunka volt, magyar ajándék. Mert Pólya Tibor mélyen emberi művészete csak Magyarországon képzelhető el. Magyarsága nem véletlen volt, hanem sors. Pólya Tibor, ha véletlenül Tahitiben jön a világra, akkor is magyarnak születik. Magyarul álmodott és a képei magyarul beszélnek. Meghalt egy kedves jó fiú, egy legjobb és legnemesebb barát, de ez a kedves jó fiú zseniális művész volt, nagy ember, csak úgy könnyedén az, játszian, a művész gavallériájából és nagy ember volt, mert az Úristen is őt gavalléros kedvvel formálta szép ajándékként nemzetének.

Az ötvenéves villamos születésnapjára

Irta: Hunyady Sándor

A mult héten ötvenedik születésnapját ünnepelte a budapesti villamos. Ötven évvel ezelőtt indult el a Nyugati pályaudvar környékén az első kocsi, amely az egykorú leírások szerint világos almazöld volt és a Teréz körúton közlekedett.

Ötven év emberi életben számítva már valami, de az intézmények életében igazán semmiség.

És éppen ez a félelmes a villamos témájában. Lehetnek ebben a városban szép számmal középkorú emberek, akik tanui voltak a villamos születésének és csecsemőkori, fogzási bajainak. Most pedig tanui ugyanezen intézmény öregkori zavarainak.

Amilyen modern volt a villamos ötven évvel ezelőtt, ugyanolyan özönvíz előtti jelenség ma, egy igazi nagyvárosban, amelynek a forgalmi lüktetése túlszárnyalja a teljesítőképességét.

Dehát Budapest még nem igazi »nagyváros«. Nem tartozik a négyöt-hétmilliós város masztodonok közé. Itt még elcsoszog valahogy a villamos. »Nekünk jó!« — mondhatjuk valami bánatos lokálpatriotizmussal, fülünkben érezve a hurokvágányok csikorgását. Megvagyunk vele valahogy, mit csináljunk? De azt muszáj konstatálni, hogy kedves villamosunk kezd vénülni. Néhol még tartja magát, de sok útvonalról már kiküszöbölte az élet.

És ez ötven év alatt történt. Régen évszázadok kellettek hozzá, amíg a szekér tipusából kifejlődött a hintó. Rengeteg idő, amíg a mécsből kinőtt a gyertya. Hosszú évtizedekig rostokoltunk a gőzgép mellett. De amióta a tudósok fülönfogták a villamosságot, ijesztő sebességgel halad a világ. Talán sebesebben is, mint kellene. Az ember nem tud versenyt futni a gépekkel. Kifullad a rohanásban, liheg, szinte gondolkozni sem lehet a tempóban, amelyhez nincs hozzáidomulva még a szivünk, tüdőnk, véredényrendszerünk.

Még világosan emlékszem rá, amikor pici gyerekkoromban fölkerültünk vidékről, megdöbbentem az első villanyostól. Magától megy! A bűnt éreztem benne. Istenkísértést. Valami ördögi dolgot. Ma ásítok, ha ránézek. Boszszant, hogy olyan lassú.

A mozdonyvezető lenézte a kocsist. A sofőr mosolyog a mozdonyvezetőn. A pilótának gyerekes dolog az automobil. Egyre gyorsabb lesz a haladás ritmusa. Negyvenezer évig jó volt a szekér. Valami állat, amelyet járomba törtünk. Aztán volt körülbelül száz éve a gőzgépnek Stephensontól Edisonig. Most pedig, bár még ki sincsen használva egészen, kezd unalmassá válni a villamosság. Mi az a rakétarepülőgép? Az ember kíváncsian olvassa népszerű technikai cikkekben, hogy milyen sebességgel haladhat a rakétarepülőgép? Olvassa, aztán kevésnek találja. Mi az, hogy három óra alatt Európából Amerikába ér? Az is valami? Az ember fantáziája sóvárogva száll az üres térségen át a csillagok felé.

Utópia az, hogy egy élelmes társaság megszervezze a csillagközi forgalmat? Miért volna az? Különben legyen utópia! Hiszen az utóbbi ötven évben valósággá vált húsz évezred majnem minden technikai utópiája.

Ötven évvel ezelőtt indult el a Nyugati pályaudvar környékéről az első almazöld villanyos, kedves gyerekkocsi-kerekein Ha így vágtatunk, százötven év mulva talán ugyane helyről fognak startolni az Űrforgalmi Rt. fémhengerei.

— A Marsba megyek víkendre! — mondja majd a jövő irodakisasszonya. — Szeretem ott azt a vörös füvet!

Vasárnapok az égben. A Tejúton. A csillagok gyémántporában. Hétköznapon pedig, a munka hétköznapjain, két ügynök így diskurál majd az indóház törhetetlen üvegjárdáján sétálva:

— Nem panaszkodhatom. Az üzletem elég jól megy a Saturnuson. Csak ne lenne olyan messzi!

— Messzi van?! Na ne mondja! És mit szóljak én, aki a Herkules csillagjaira járok részletfizetéses könyvet eladni!?!

Olcsón, tisztán, kényelmesen sütni-főzni. Minden háziasszony ezt gyakorlatilag sajátíthatja el, ha résztvesz az Elektromos Művek V., Honvéd ucca 22. szám alatti előadótermében szerdán délu án ½6 órakor tartandó főzőbemutató án, illetőleg villamos konyhájában hétfőn, csütörtökön és pénteken délelőtt pontosan ½10 órakor kezdődő főzőelőadásán. A villamos tűzhelyek és háztartási készülékek üzemének ismertetése során halak, különféle húsételek, pozsonyi patkó, tepertős pogácsa, különleges torta és leveles-vajas tészta készítését mutatják be. Belépő és ruhatár-díj nincs.

x **Szerencsés minden Philips »Regent« világvevő tulajdonosa,** aki a hálózatba bekapcsolt gépével pillanatok alatt mind az öt világrész gazdag műsorát foghatja. Öt világrész szórakoztatja minden Philips »Regent« világvevő tulajdonosát.

ÖRÖM
AZ EMBER ÉLETE, HA RENDES AZ EMÉSZTÉSE

ARTIN AZ ENYHE, BIZTOS ÉS OLCSÓ HASHAJTÓ

színház SZÓRAKOZÁS mozi rádió zene művészet

Rövid színházi hírek

Bécsi Molnár-bemutató budapesti vendégekkel

Szerdán, december elsején mutatja be a bécsi *Akademie Theater*, a Burgtheater kamaraszínháza *Molnár* Ferenc *Delila* című darabját. Holnap tíztagú budapesti társaság utazik Bécsbe, hogy jelen legyen a világhírű író legújabb művének első németnyelvű bemutatóján. *Roboz* Imre, a Vígszínház igazgatója szintén részt vesz a premieren.

Alpár próbál

Hosszú szünet után ma délelőtt ismét budapesti színpadra lépett *Alpár* Gitta, ha nem is játszani, de egyelőre próbálni. A művésznő *Komjáthy* Károly legújabb dalművében fog fellépni a *Művész Színházban. Lakatos* László dolgozta át magyar színpadra a darabot, amelynek karácsonyra tervezik a premierjét. Ma délelőtt *Alpár* Gitta megjelent a Nagymező uccában és *Góth* Sándor vezetése alatt részt vett a próbán.

Bécsi színházi emberek Budapesten

Ma három ismert bécsi színházi ember érkezik Budapestre: Ernst *Lothar*, a Theater in der Josefstadt igazgatója, Siegfried *Geyer*, a népszerű író és *Marton* György, az ismert kiadó. Résztvesznek a Magyar Színház *»Holnap ágyban marad«* című darabjának főpróbáján. A vendégek a főpróba után rögtön visszautaznak Bécsbe, hogy szerdán este már megjelenhessenek a Molnár-premieren.

A legnagyobb angol primadonna kudarca

Regényes történetet mesélnek a londoni lapok Gladys *Cooperről*, a legdivatosabb primadonnáról, aki hároméves amerikai tartózkodás után ismét fellépett Londonban. *Cooper* nemrégen férjhezment — harmadszor — Amerikában Philip *Merivale* híres színészhez. Együtt játszottak a Broadwayn klasszikus darabokat, így az Othellót és Macbethet. Nagy hűhó után mutatkoztak be most együtt Londonban a *Phönix* színházban, a *»Búcsú a tegnapnak«* című darabban. A premieren *Cooper* megjelent a függöny előtt és a következő tartamú beszédet intézte a közönséghez:

»Boldog vagyok, hogy a férjemet, Philip *Merivalet* bemutathatom az angol közönségnek. Kilenc esztendő óta nem volt a brit birodalomban, a szülőhazájában. Remélem, hogy most sokáig fogjuk élvezni az önök tapsait.«

Gladys *Cooper* jóslata nem vált be: a nagy sztárokkal játszott darab *összesen négyszer ment*. Az ötödik előadáson hirdetmény várta a közönséget, amely szerint *»közbejött okok miatt a darab további előadásait nem tartják meg«*.

Kiderült, hogy a premieren háromszoros ázsióval vásárolták a jegyeket, de a harmadik előadáson, amikor már elment a híre a darabnak, mindössze néhány ember lézengett a nézőtéren.

Holnap megnyílik a százéves Nemzeti Színház emlékkiállítása

Félév óta gyüjtögették, válogatták, rendezték az *Iparművészeti Múzeum* érdemes tisztviselői azt a páratlan érdekességű óriási emlékanyagot, mely végigkíséri a százéves Nemzeti Színház történetét s mely a külső és ismert történelem mellett olyan emléktárgyakat tár a közönség elé, melyeken ott érezni az élet meleg közvetlenségét, a nyilvánosság előtt lefolyt művészi események árnyékában meghúzódó intim magánéletet.

Ki tudná felsorolni azt a sok kedves megható relikviát, mely a magyar színjátszás történetének kiegészítő része. Azt a sok iratot, kérvényt, épülettervet, mely megelőzi a *Nemzeti Színház* felépítését, *Szigligeti, Madách* íróasztalát, *Katona* József hajfürtjét, a névtelen versírók rajongó sorait, melyeket az ünnepelt művészekhez írtak, *Kántorné* naplóját, *Déryné* kis játékbabáját, emlékkönyveket és azt a számtalan apróságot, amelyekhez a *Nemzeti Színház* történetének egy-egy pillanata tapad.

A mult kecses biedermeier portréit, a jelen remek karikatúra maszkjait, melyek *Szigeti* szobrász kezétől származnak. S a Nemzeti Színház ezer kis porladozó és levendulaillatú emléke mellett az utolsó teremben láthatjuk a Nemzeti Színház jelenét és jövőbe utaló elgondolásait, *Pogány* Móric díjnyertes gipszmodelljét, amelyet *Töry* Emillel együtt készített, ezt az igazán nagystílű, korszerű, gyönyörű, méltóságteljes épületlettervet, mely minden részletében méltó a Nemzeti Színház komoly, nagymult útörténetéhez. *Vajjon mikor fog megvalósulni?*

Az óriási emlékanyag csoportosítása, ízléses, modern, finom elrendezése az Iparművészeti Múzeum tisztviselőinek szorgalmát és szakértését dicséri, akik *Höllrigl* József igazgató irányítása mellett nemcsak értékes, de hálás munkát is végeztek.

Dr. D. M.

A legtökéletesebb takarékosság: az életbiztosítás. Előteremti a gyermekek taníttatásához és kiházasításához szükséges összeget, gondoskodást nyujt a biztosított öreg napjaira és az egész biztosított összeg azonnal rendelkezésre áll a családnak, ha a családfő elhúnyt. Az életbiztosítás rendszeres, tehát eredményes takarékosság.

VIKI

BARSONY, JÁVOR, KABOS, RÓZSAHEGYI

CSAK **CAPITOL**

Első előadás mérsékelt helyárral

Rejtő Gábor gordonkaművész befejezte európai turnéját

Rejtő Gábor, a kiváló gordonkaművész londoni, párizsi és amszterdami fellépése után most Stockholmban szerepelt nagy sikerrel. Az ottani lapok a legnagyobb elismerés hangján írnak játékáról. Turnéjának legközelebbi, utolsó állomása *Varsó*, ahol ma fog hangversenyezni. 30-án érkezik haza és december 2-án fellép a *Zeneművészeti Főiskola Segítőegyesülete* javára rendezett díszhangversenyen.

Rendkívüli színházi kedvezmény

Az alábbi színházi előadásokra olvasóink és előfizetőink **RENDKIVÜL LESZÁLLITOTT ÁRON** válthatnak jegyet Az Est kiadóhivatalában VII., Erzsébet körút 18—20 szám. **(1-433-88)** Reggel 9 órától délután 5-ig. vasárnap délelőtt 9—2 óráig.

A kedvezményes áru előadások műsora:

KEDD, NOVEMBER 30-ÁN

VIG: **Asszonyok** (8). BELVÁROSI: **Szakits helyettem** (8). NEMZETI-KAMARA: **Kék róka** (8). PESTI: **Delila** (8). MŰVÉSZ: **Láz** (8). KOMÉDIA: **Párizsi ½ világkiállítás** (8½).

SZERDA, DECEMBER 1-ÉN

PESTI: **Delila** (8). MŰVÉSZ: **Barbara őrnagy** (8). ROYAL: **Trudi Schoop vendégjátéka** (8). TERÉZKÖRUTI: **Mit járkálsz meztelenül?** (9). KOMÉDIA: **Párizsi ½ világkiállítás** (8½).

CSÜTÖRTÖK, DECEMBER 2-ÁN

BELVÁROSI: **Szakits helyettem** (8). PESTI: **Delila** (8). MŰVÉSZ: **Láz** (8). ROYAL: **Trudi Schoop vendégjátéka** (8). KOMÉDIA: **Párizsi ½ világkiállítás** (8½).

PÉNTEK, DECEMBER 3-ÁN

NEMZETI-KAMARA: **Kék róka** (8). MŰVÉSZ: **Barbara őrnagy** (8). ROYAL: **Trudi Schoop vendégjátéka** (8). TERÉZKÖRUTI: **Mit járkálsz meztelenül?** (9). KOMÉDIA: **Párizsi ½ világkiállítás** (8½).

SZOMBAT, DECEMBER 4-ÉN

ROYAL: **Trudi Schoop vendégjátéka** (8).

VASÁRNAP, DDECEMBER 5-ÉN

VIG: **Asszonyok** (3½ d. u.) MAGYAR: **Müllos Aurél táncmatinéja** (11 d. e.) **III. Richard király** (d. u. 3). BELVÁROSI: **... mint a gépek (Független Színpad előad.; 11 d. e.)** PESTI: **Delila** (4 d. u.) MŰVÉSZ: **Barbara őrnagy** (8). ANDRÁSSY: **Egyetlen éjszakára!** (3½ d. u.) VÁROSI: **Szerelemről szó sincs** 4 d. u. és 8 este). TERÉZKÖRUTI: **Mit járkálsz meztelenül?** (9). KOMÉDIA: **Párizsi ½ világkiállítás** (4½ d. u. és 8½ este). ZENEMŰVÉSZETI: **Színészek a színészekért** (5½ d. u.)

MINDEN JEGYVASARLÓ INGYEN KAPJA A TELJES SZINLAPU »MAGYAR SZINPAD«-OT

Színházak műsora

OPERAHÁZ: Hétfő: III. Filharmóniai Hangverseny (8). Kedd: Così fan tutte (A. bérlet 7. sz. ½8). — **NEMZETI:** Hétfő: A bor (F. bérlet 4. sz. ½8). Kedd: Szentivánéji álom (B. bérlet 7. sz. ½8). — **NEMZETI-KAMARA:** Hétfő és kedd: Kék róka (8). — **VIG:** Hétfő és kedd: Asszonyok (8). — **MAGYAR:** Hétfő: Nincs előadás. Kedd: A »Holnap ágyban marad!« nyilvános főpróbája (8). — **BELVÁROSI:** Hétfő és kedd: Szakits helyettem (8). — **MŰVÉSZ:** Hétfő: Barbara őrnagy (8). Kedd: Láz (8). — **PESTI:** Hétfő és kedd: Delila (8). — **ANDRÁSSY:** Hétfő és kedd: Egyetlen éjszakára! (8). — **ROYAL:** Hétfő és kedd: Nincs előadás. — **VÁROSI:** Hétfő és kedd: Nincs előadás. — **TEREZKÖRUTI:** Hétfő és kedd: Mit járkálsz meztelenül? (9). — **PODIUM:** Hétfő és kedd: Novemberi műsor (9). — **KOMEDIA:** Hétfő és kedd: Párizsi ½ világkiállítás (½9). — **ERZSÉBETVÁROSI:** Hétfő és kedd: A szűz és a vén kecske. (6, 9). — **JÓZSEFVÁROSI:** Hétfő és kedd: Tatjána, az orosz kémnő (6, 9). — **KISFALUDY:** Hétfő és kedd: Sárgapitykés közlegény (6, ½9).

Mozik műsora

Rövidítések: **H** = Híradók. **Sz** = Szombat. **V Ü** = Vasárnap és ünnep. **M** = Matiné.

ADMIRÁL (1—537—07 Margit körút 5. sz.): **Botrány a turfon** (Gaucso, Csiko, Harpo). H (½4 ½6 ½8 ½10). Vasár- és ünnepnap: ½2 ½4 ½6 ½8 ½10. — **ALKOTAS** 1—553—74. Alkotás u. 11): **Mámi** (Fedák, Szepes Lia). Ki van a nadrágban? (bohózat). H. (½4 ½6 ½8 ½10). V Ü 11 ½2 ½4 ½6 ½8 ½10. — **ANDRASSY** (1—241—27. Csengery uccа 39. szám, Andrássy út sarok): **Saratoga** (J. Harlow). Ember ember ellen (D. Foran). (½5 7 ½10). V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 10. — **ATRIUM** (1—540—24. 1—530—34. Margit körút 55): **Mal lányok** (Dayka Margit, Kun Magda). H (½6 ½8 ½10). Sz V Ü ½4 ½6 ½8 ½10. — **BELVÁROSI** (3—845—63 Irányi u. 21): **Botrány a turfon** (Gaucso, Csiko, Harpo). H (Jobbterem ½5 7 ½10; balterem 8). V Ü Jobbterem ½5 5 ½8 ½10; balterem ½4 6 ½9. Vas. d. e. ½11 és ½12-kor matiné. — **BODOGRÁF** (14—95—10. József körút 63): **Férfisors** (J. Galland). Apám felesége. H. (½5 7 ½10). V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10. — **BUDAI APOLLÓ** (1—515—00. Csalogány u. 46): **Férfisors** (J. Galland). A titokzatos csók (½5 ¾7 9). V Ü 1 3 ½6 ½8 ¾10. — **CAPITOL** (1—343—37. Baross tér 32): **Viki** (Bársony R., Jávor). H. (½4 ½6 ½8 ½10). Vas. és ünnep délelőtt 11, délután ½2 ½4 ½6 ½8 ¾10. — **CASINO** (3—831—02. Eskü tér 6): Prolongálva! **Orgonavirágzás** (J. MacDonald) (½5 7 ½10). Sz V Ü ½3 5 ½8 10. — **CITY** (1—111—40. Vilmos császár út 36): Prolongálva! **Egy szélhámos naplója** (Sacha Guitry). Mozart és Salzburg (kulturfilm). H (¾6 ¾8 ¾10). Sz V Ü ¾4 ¾6 ¾8 ¾10. — **CORSO** (18—28—18. Váci u. 9): **Tengeri titánok** (Melwyn Douglas). H (½6 ½8 ½10). Sz V Ü ½4 ½6 ½8 ½10. — **CORVIN** (1—395—84, 1—389—88. József körút és Üllői út sarok): **120-as tempó** (Muráti Lili, Mezey Mária) és a kísérő műsor. H. (½4 ½6 ½8 ½10). Vas. és ünnep: ½2 ½4 ½6 ½8 ½10. — **DAMJANICH** (1—348—03. Damjanich u. 1): **Mr. Moto Sanghájban** (Peter Lorre). A titokzatos ékszer (Richard Talmadge) (Folyt. előad. ½4 ½6 ½8 ½10). V Ü 2 4 6 8 10. — **DÉCSI** (1—213—43. 1—259—52. Teréz körút 28): Prolongálva! **Mal lányok** (Dayka Margit, Kun Magda). H (6 8 10). Sz V Ü 4 6 8 10. — **ELIT** (1—161—51. Lipót körút 16): **120-as tempó** (Muráti Lili, Kabos). Nem kár a benzinért. Spanyol szigetek. H (4 6 8 10). V Ü 2 4 6 8 10. — **FÓRUM** (1—897—07, 1—895—43, 188—528. Kossuth Lajos uccа 18. szám): Második hétre prolongálva! **100 férfi, 1 kislány** (Deanna Durbin; vez. Stokowski, a filadelfiai szimfonikus zenekar karmestere) (½6 ½8 ¾10). Sz V Ü ½4 ½6 ½8 ¾10. — **GLÓRIA** (1—448—00, Thököly út 56): **Férfisors** (J. Galland). Nevadai pokol (magyarul beszélő dsungelfilm). H. (½5 ¾7 9). Szombat: ¾4 ½6 ½8 ½10. Vasárnap és ünnepnap: ½2 ½4 ½6 ½8 ½10. — **HOLLYWOOD** (14—24—55. Bethlen tér 3): **A szőke kísértet** (C. Bennet). H. (½4 ½6 ½8 ½10). Vas. és ünnepnap: ½2 ½4 ½6 ½8 ½10. — **JÓZSEFVÁROSI** (1—346—44. Kálvária tér 7): **Botrány a turfon** (Gaucso, Csiko, Harpo). Bosco és a kalózok (színes) (½5 ¾7 ½10). Sz 4 6 8 10. V Ü ¾2 ¾4 ¾6 ¾8 ¾10. V d. e. ½11-kor: S. M. C. matiné. — **KAMARA** (1—440—27. Dohány u. és Nyár u. sarok): **Mal lányok** (Kun Magda, Gyergyai István). H (¾6 ¾8 ¾10). Sz V Ü 4 6 8 10. — **LLOYD** (111—994. Hollán u. 7., Szent István körútnál): Prolongálva! **Éjszaka kezdődött** (Ch. Boyer). H (¾4 ¾6 ¾8 ¾10). V Ü ½2 ¾4 ¾6 ¾8 ¾10. — **METRO** (1—122—30. Teréz körút 60): Prolongálva! **Broadway Melody 1938** (Robert Taylor). Kutyakomédia (színes trükkfilm). H (½5 7 ½10). Sz V Ü ½3 ¾4 ½8 ¾10. V d. e. ½11-kor reprizmatiné. — **NYUGAT** (1—271—62. Teréz körút 41): **Felséges szerelem** (F. Gravet). Ember ember ellen (D. Foran). H. (½5 7 ½10). Sz 4 6 8 10. V Ü 2 4 6 8 10. — **ODEON** (1—302—63. Rottenbiller u. 37/b: **Új élet felé** (Zarah Leander). Nevadai pokol (magyar kísérőszöveg) (Folyt. előad. ½5 7 ½10). V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10. V. d. e. ½11-kor fimmatiné. — **OLYMPIA** (1—429—47. Erzsébet körút 26): **Férfisors** (J. Galland). Popeye mint szárazdada (trükkf.). H. (4 6 8 10). Vasár- és ünnepnap: 2 4 6 8 10. — **OMNIA** (130—125. József körút és Kölcsey u. sarok): **Nem üzlet a házasság** (Doris Nolan). Sporthiénák. H (5 ½8 ½10). Sz V Ü. 4 6 8 10. — **OTTHON** (14—64—47. Beniczky u. 3. és Baross u. 87. sarok): **Férfisors** (Jean Galland). Az apám felesége (Carren Morley) (4 ½7 9). Sz ½4 ½6 ½8 ½10. V Ü ½2 ¾4 ½6 ½8 ½10. — **PALACE** (1—365—23. Erzsébet körút 8): **Kölcsönkért kastély** (Turay Ida, Rádai). H (Mindennap d. e. 11; d. u. 2 4 6 8 10). — **PATRIA** (1—466—76. Népszínház u. 12): **Mr. Moto Sanghájban** (Peter Lorre). Nevadai pokol (D. e. 11; d. u. 2 ½5 7 ½10). V Ü d. e. 10 12; d. u. 2 4 6 8 10. — **RADIUS** (12—20—98, 12—92—50. Nagymező u, 22—24): **Táncrend** (Harry Baur). H (¾6 ¾8 ¾10). Sz V Ü ¾4 ¾6 ¾8 ¾10. — **REX** (1—394—16. István út 39): **Mámi** (Fedák, Törzs). A postarablók (D. Foran). H. (½5 ¾7 9). Sz ½4 ½6 ½8 ½10. V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10. — **RIALTÓ** (1—394—97. Rákóczi út 70): **Botrány a turfon** (Gaucsó, Csiko, Harpó). (D. e. ½11, d. u. ½1 ¾3 5 ¾8 ½10). V Ü d. e. 10 12; d. u. 2 4 6 8 10. — **ROXY** (143—824. Rákóczi út 82): **Férfisors** (Jean Galland). A nevadai pokol (magyarul beszélő dsungelfilm). H (3 ½6 ½8 ½10). V Ü ½2 ½4 ¾6 ¾8 10. — **ROYAL APOLLÓ** (1—419—92, 1—429—46. Erzsébet körút 45): **Tengeri titánok** (Freddie Bartholomew). H. (5 ½8 ½10). Sz V Ü 3 5 ½8 ½10. — **SAVOY** (1—469—40. Kálvin tér sarok, Üllői út 2): **Egy lány, aki nyer** (Jean Arthur). Premier híradók (½4 ½6 ½8 ½10). V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10. V d. e. 10 és ½12-kor: Matiné. — **SIMPLON** (2—689—98, 2—689—99. Horthy Miklós út 62): **120-as tempó** (Muráti Lili). Őrségváltás. H (½4 ½6 ½8 ½10). V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10. — **STUDIO** (140—840. Akácfa u. 4): **Egy lány, aki nyer** (Jean Arthur). H (Mindennap d. e. 11; d. u. 2 4 6 8 10). — **TIVOLI** (1—230—49. Nagymező u. 8): **Felséges szerelem** (F. Grave). Nevadai pokol (magyar kísérő szöveg). H. (Folyt. előad.: ¾4 ½6 ¾8 10). V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ¾10. V. d. e. 11-kor filmmatiné. — **TURÁN** (128—401. Nagymező u. és Mozsár u. sarok): **Botrány a turfon** (Gaucsó, Csikó, Harpó). (¾4 ¾6 ¾8 ¾10). V Ü ¾2 ¾4 ¾6 ¾8 ¾10. — **URÁNIA** (1—460—46. Rákóczi út 21): Prolongálva! **Elssner Fanny** (Lilian Harvey). Egészség — szépség (kulturfilm). Híradók. (5 ½8 ½10). Sz V Ü ¾3 5 ½8 ½10. — **VESTA** (1—326—39. Erzsébet körút 39): **Botrány a turfon** (Gaucso, Csiko, Harpo). Senki szigete (trükkfilm) (¾4 ½7 ¼10). V Ü 2 4 6 8 10.

HIREK

— **Nemzeti létfeltételnek tartjuk a felekezeti béke fenntartását** — mondotta az erdélyi egyházkerület közgyülésén Vásárhelyi János püspök, — ezért a lehető legnagyobb mértékben kívánatos, hogy a reverzális bajai az erdélyi tradicióknak megfelelően mielőbb rendeződjenek, hogy így a felekezeti visszavonásnak e sok alkalmat adó lehetősége az együttműködést végre ne akadályozza.

— **A visszatért délvidéki református-ság** két egyházmegyében — egy magyar- és egy németajkúban — tömörült.

— **A tanítóhiány leküzdésére a dunamelléki** egyházkerület a nagykőrösi tanítóképzőben 12 ingyenes helyet biztosított.

— **Tizenötezer asszony** tartozik az erdélyi Nőszövetség keretébe. A Nőszövetség sepsiszentgyörgyi konferenciája igazi női parlamenti ülés jellegével bírt.

— **Presbiteri konferenciát rendezett** a barsi egyházmegye és a vágmenti körzet. Igét hirdetett és előadást tartott Szabó Imre budapesti esperes.

— **Református akadémiai estéket** rendez a nagyvárad-olaszi egyházrész minden szerdán.

— **Megszervezték a horvátországi magyar egyházmegyét.** Horvátországban mintegy tízezer református lélek maradt. A magyar egyházmegye mellett a német egyházmegye már korábban megszervezkedett. A két egyházmegye közös ügyekben időnként közös gyülést tart.

— **A bihari egyházmegye presbiterei** beléptek az országos presbiteri szövetségbe.

— **A dunamelléki kerület állandó népfőiskolája** 1943 január 1-től március 15-ig tartja második évfolyamát Kecskeméten. A részvételi díj a két és fél hónapra 150 pengő.

— **38.241 ügydarab** fordult meg az erdélyi igazgatótanács kezén az utolsó három év alatt.

— **A törpegyülekezetek megtartásához ragaszkodik** a tiszáninneni egyházkerület. Mint a közgyülésen megállapították, ezek a gyülekezetek példái a hősies áldozatkészségnek és öntudatos hitnek.

— **Háromhetes tanfolyamot rendez** lelkészek részére a földmívelsügyi minisztérium Kolozsváron. Jelentkezni a kolozsvári központi Missziói Irodában lehet.

— **A háromszáz lelkes sajóivánkai gyülekezet** megújított templomát november 15-én szentelték fel.

— **A tiszántúli egyházkerület felosztásának kérdésével** kapcsolatban felkérte Révész Imre püspök az espereseket, hogy ezt a kérdést a jövő év folyamán a lelkészegyesületek értekezletein, presbiteri konferenciákon, missziói összejöveteleken tegyék beható megbeszélés tárgyává.

— **Vollonc Miklós Diákszoba** néven örökíti meg a kézdi egyházmegye a Darányi Kálmán Diákházban a 25 éves esperesi jubileumát ülő Vollonc Miklós esperes szolgálatát.

— **Új templomot szentelt** a kolozsmegyei Ketesden Vásárhelyi János erdélyi püspök.

— **Állandó táborhelyet akar építeni** Szolnok-Doboka vármegyében az Ifjúsági Keresztyén Egyesületek Szövetsége.

— **Dr. Reök Iván** sebészfőorvos előadást tart a Skót-misszióban (Vörösmarty-u. 51.) 29-én délután 6 órakor »Hogyan élhetünk emberhez méltó és Istennek tetsző életet« címen. Belépődíj nincs, mindenkit szívesen látunk.

ISTENTISZTELETEK SORRENDJE

November 29-én, vasárnap

IX., Kálvin-tér. D. e. ½9 ifj. **Göbölyös László.** D. e. 10 **Muraközy Gyula,** úrv. **Göbölyös László.** D. u. ½6 **Göbölyös László**

VII., Dohány-u. 32. D. e. ½10 **Göbölyös László.**

V., Szabadság-tér 2. D. e. 9 **Kersay Dezső** (ifj.). D. e. 10 **dr. Victor János** (úrv.). D. u. 5 **dr. Békési Andor.**

VII., Fasor. D. e. ½9 **Tóth Endre** (ifj.). D. e. 10 **Szabó Imre.** D. u. 5 **Dobos Károly.**

XIV., Thököly-út és Aréna-út sarok. D. e. ½11 **Szőke Imre.** D. u. 5 **Sándor Ernő.**

X., Százados-út. D. e. ½11 **Csiszár Attila.**

VIII., Salétrom-utca 5. D. e. 9 **Vincze Géza** (ifjúsági). D. e. ½11 **Tóth József,** úrv. o. **Takaró Zoltán.** D. u. ½6 **Takaró Zoltán.**

VIII., Kőris-u. 13. D. e. ½11 **dr. Domján János,** úrv. o. **Berzétey László.** D. u. ½6 **Berzétey László.**

X., Tisztviselőtelep. D. e. ½11 **dr. Nyiri Sándor** (levente). D. e. 9 **Rigó István** (ifj.). D. e. 10 **dr. Patay Pál.** D. u. 4 **Szigethy Gyula.**

IX., Gubacsi-út. D. e. 10 **Szigethy Gyula.**

IX., Külső-Üllői-út. D. e. 10 **Dóczy Antal.** D. u. 5 **Ablonczy Dániel.**

X., Ceglédi-út 30. D. e. ½9 **Ablonczy Dániel.**

V., Pozsonyi-út 58. D. e. 10 **Bereczky Albert.** D. u. 5 **Szántay Ede.**

XII., Magdolnaváros, Frangepán-utca 43. D. e. ½9 **Szabó Pál** (gyermek). D. e. 10 **dr. Gál Lajos** (úrv.). D. u. 5 **Széles László.**

Tomori-u. 70. D. e. 10 **Bod László**

Angyalföldi Elmegyógyintézet. D. e. 9 **Széles László.**

XIV., Zugló, Róna-utca 197. D. e. ½9 **Szemenyei Sándor** (ifj.). D. e. 10 **Kutas Emil.** D. u. 5 **Templomi ünnepély.**

XIV., Zugló-Kertváros, Vezér-utca 84. D. e. ½9 (Külön kelyhes úrv. o.). **Sándor Ernő** (ifj.) D. e. ½10 **Sándor Ernő.**

XIV., Zugló, Külső Egressi-út. D. u. 3 **Szemenyei Sándor.**

X., Kőbanya, Gergely-u. D. e. 10 **Hatolkay Kázmér.**

X., Rákosfalva. D. e. 10 **Hatolkay Árpád.**

X., Auguszta-telep. D. e. ½11 **Hajdu Péter.**

X., Pongrácz-út. D. e. 10 **dr. Ungváry József.**

X., Máv-telep. D. e. 9 **Hajdu Péter.**

II., Szilágyi Dezső-tér. D. e. 10 **Kaypál Béla** (külön kelyhes úrv.). D. u. 6 **Papp Gyula.**

II., Pasarét, Torockó-tér. D. e. 10 **Draskóczy István,** úrv. o. **Joó Sándor.** D. u. 5 **Joó Sándor.**

XII., Böszörményi-út 28. D. e. 10 **dr. Szabolcska László,** úrv. o. **vitéz Egri Miklós.** D. u. 5 **vitéz Egri Miklós.**

XII., Svábhegy. D. e. 11 **Rigó István.**

XI., Bocskai-u. 44. D. e. ½11 **Sebestyén Andor.** (Külön kelyhes úrv. **Szabó Géza.** D. u. 5 **Zsili János.**

XII., Farkasrét, Erdi-út 2. D. e. ½11 **dr. Fekete Lajos.**

III. Óbuda, Kálvin-u. 4. D. e. 10 **dr. Békési Andor.** D. u. 4 **Kurucz Gyula.**

III., Ürömi-u. 64. D. e. 10 **Fazekas Lajos.**

VI., Skót-misszió. D. e. 10 **Illés László.**

Egyetemi istentisztelet (IX., Kálvin-tér 8.). D. e. ½12 **dr. Kiss Sándor.**

V., Klebelsberg-u. 30. D. e. 10 **Német istentisztelet.**

István-kórház (imaterem). D. e. 9 **Balázs László.**

Margit-kórház. D. u. 5 **Kurucz Gyula.**

Rókus-kórház (szemészeti amb. várakozó hely). D. e. 11 **dr. Falussy Sándor.**

Vöröskereszt kórház. D. e. 11 **Magyar Lajos.**

Az ige fényénél

Heti üzenet

Azt figyelhetjük meg ezen a héten Pál apostol intéseiből, mennyire függ az Isten egyházának élete az egyes tagjainak és munkásainak az életétől. Mindenkinek azon kell igyekeznie, hogy Istentől kapott ajándékait kifejtse, a maga helyén még nehézségek közepette is hiven kitartson, magát »a kegyességben gyakorolja«... Akkor erősen áll majd az Isten háza«. Nem csak élvezői vagyunk hát, az egyház olvasóinak, hanem felelős hordozói is vagyunk szent érdekeinek!

Vasárnap, nov. 29. — I. Tim. 3, 8—10. — Nem csak a gyülekezetet vezető »püspököknek«, hanem az egyszerűbb szolgálatban forgolódó »diakonusoknak« is lelki embereknek kell lenniök. Ne csak a kirakat legyen szép!

Hétfő, nov. 30. — I. Tim. 3, 11—13. — »Jó szolgálat« — ha egyszerű munkaházban megy is végbe, — maga után vonja a »szép tiszességet«. Aki nem vágyik rá, annál inkább megkapja.

Kedd, dec. 1. — I. Tim. 3, 14—16. — A »kegyességnek titka« nem más, mint Jézus Krisztus ismerete. Akik között ez is megvan, azokból épül az »Isten háza«, az egyház szent közössége.

Szerda, dec. 2. — I. Tim. 4, 1—5. — Mindég voltak, akik Istennek oly, smivel akartak kedvében járni, ami nem az Ő kedve szerint való: megtagadva maguktól olyan dolgokat, amelyeket Ő élvezetünkre adott.

Csütörtök, dec. 3. — I. Tim. 4, 6—8. — »Gyakorlás« nélkül nem fejlődnek a testi erők sem. Hát még a lelki erők, amelyektől sokkal több függ! Sokat veszít, aki kényelmeskedve kíméli magát!

Péntek, dec. 4. — I. Tim. 4, 9—13. — Aki »az élő Istenbe veti reménységét«, az elbírja a »fáradást« és »szidalmak szenvedéseit« is. Még ha sokban tapasztalatlan »ifjú« is, »példa« lehet nála idősebbek számára is.

Szombat, dec. 5. — I. Tim. 4, 14—16. — Isten áldásából nyerjük a »Kegyelemnek bennünk való ajándékát«, de aztán »gondoskodnunk« kell az »előhaladásunkról«. A plántát nevelnünk és gondoznunk kell!

— **Adventi és karácsonyi traktátusok.** »Adventi tanítás« 4 oldal, 100 darab 1.50 pengő, »Karácsonyest Wittenbergben« 8 oldal, 100 darab 3.— P, »Az Ő képe« 4 oldal, 100 darab 1.50 P, »Akire szükségünk van« 4 oldal, 100 darab 1.50 P.

— **Egyházmegyei misszió lelkészi állás** szervezésének szükségességét mondotta ki a felsőborsodi egyházmegye közgyülése.

— **Ravasz László püspök tart előadást** Debrecenben december 12-én a református özvegy papnék és papi árvák javára rendezendő szeretethangversenyen.

— **A pozsonyiúti gyülekezetben** advent első hetében, november 30-tól december 5-ig, minden este ½7 órakor esti áhítatokat és úrvacsorai előkészítőket tartunk a következő rendben: Hétfő: *Nem lesz mindig sötét...* Kedd: *Gyermek születik nékünk...* Szerda: *Farkas a báránnyal...* Csütörtök: *Külmissziói est...* Péntek: *Megrepedt nádat nem tör el...* Szombat: *Békességünknek büntetése rajta van...* Vasárnap: — a templomszentelés évfordulója! — d. e. 10 órakor *úrvacsoraosztás*, este ½7: *műsoros cserkészünnepély.*

— **Leszen eljövendő«** címen a napokban megjelenik dr. Victor János szabadságtéri lelkipásztor nyolc adventi előadása. A csinos füzet ára, dec. 10-ig való megrendelés esetén 2 pengő. Megrendelhető az összeg beküldésével a Szabadság-tér 2. alatti lelkészi hivatal címén.

— **Helyreigazítás.** A Szabadságtéri Egyház kamarazenekara nov. 15-i hangversenyének híradásában tévesen közöltük a közreműködő hegedűművésznő, *Bedő Mária* nevét, amit ezennel helyesbítünk.

— **A Józsefvárosban** egész héten úrvacsorai előkészítő istentisztelet lesz d. u. 6 órai kezdettel. Előadók: Takaró Zoltán, Szudy Nándor, Balogh Vilmos, dr. Tarr Kálmán, Tóth József és Pap Ferenc. A cserkészek november 29-én d. u. 4 órakor a nagyteremben műsoros ünnepélyt rendeznek

— **A budapesti vallásoktató testület** hagyományos zsoltárestjét idén Árokháty Béla emlékének szentelte. Szabó Károly megnyitója után Enyedi Andor püspök emlékbeszéde méltatta Árokháty Béla emlékét és életén messze túlmenő hatását, majd a Júlianna-iskola énekkara énekelt Hamar Ilonka vezetésével. Pap Ferenc »Hattyúdal« című versét Hamar Ilonka szavalta, meghatva a közönséget. A Baár Madas leánynevelő intézet énekkara Tatárné Szekeres Ida vezetésével, a Református Gimnázium énekkara Faragó József vezénylésével Árokháty-szerzeményeket énekelt művészi színvonalon. Ákom Lajos művészi orgonaszámmal áldozott Árokháty emlékének. Szeleczky Zita, Kónya Sándor, Szabó Sándor, Fejes Ádám szerepelt még a műsoron.

— **Stickelberger: Reformáció hősei** című elbeszélskötete Kutasy Gyula fordításában december hó első felében jelenik meg. A könyv előjegyzési ára december 5-ig füzve 5.—, kötve 7.— pengő.

KARÁCSONYI VÁSÁR

Bundák, bolerók, nerzek Bodnár szűcsnél IV., PÁRISI-UTCA 2

Balázs cipő Hatóságilag kijelölt üzlet Múzeum-körút 11

Szigeti ezüst 12 szem. evőkészlet kazettában 90 darab.. P 1750.— Szigeti Nándor és Fia BUDAPEST, II., OLASZ-FASOR 35.

JÁTÉK, üveg, porcellán, edény bőrönd és bőrdíszmű OROSZ-nál, Budapest IX. kerület, Ráday-utca 11. szám.

KOSSUCH JÁNOS IX., HORTHY ISTVÁN KÖRÚT 5. MAGYAR KRISTÁLY és NEMESPORCELLANOK

KARÁCSONYRA magyar perzsa és torontáli SZŐNYEGET HORVATH J. MIHÁLY REFORMÁTUS HÁZIIPAROSTÓL Vörösmarty-tér 6.

Bőrönd, finom bőráru FANTA bőröndös mesternél díjtalan női táska minden színben nagy választékban Budapest, VIII., Baross-utca 5 Telefon: 136-137

Arany, ezüst, ékszer eladás, beváltás, alakítás Wintermantel és Szombathy Órák nagy választékban. VII., Dohány-utca 7. sz

Szigeti ezüst 6 szem. evőkészlet kazettában 47 darab.. P 1000.— Szigeti Nándor és Fia BUDAPEST, II., OLASZ-FASOR 35.

„HÉDY" KEZTYŰ FEHÉRNEMŰ KÖTÖTTÁRÚ HARISNYA VI., TERÉZ-KRT 24/B. PESKAY EDE

HALMI BÉLA udvari és amerikai fényképész Budapest, IV., Kecskeméti-utca 19. — Telefon: 184-682

KŐVESD óra, ékszer — Bizalmat érdemel! Győződjön meg... Keresse fel! KŐVESD VIKTOR órás és ékszerész IX., Üllői-út 107. Alapítva: 1896. Telefon: 131-973

Zsebkések, manikürkészletek, alpakkák Schulek Sándor, műkéses és műköszörűs, VII., Király-utca 11. Tel.: 427-659. Fiók: IV., Fővám-tér 6. 75-éves cég

Vászon, kelengye KIRSCHNER IV., Váci-utca 30/B. (Harisbazár.)

BARTOS-féle gépen dolgozó hölgyfodrász és úrifodrász-szalon Kálvin-tér 9. (Ref. templomnál.)

SAPKÁT vásároljunk a készítőnél Fazekas Kálmán, Budapest, IX, Ráday-u. 3 Sport-, diák-, sofőr-, különleges sapkák kaphatók

Könyvet minden magyar kézbe!

A magyar és külföldi irodalom értékes alkotásai kaphatók

Singer és Wolfner Irodalmi Intézet

könyvesboltjában, Budapest, VI., Andrássy-út 16

Rádiók szakszerű javítása és különlegességek nagy választása Sternberg hangszergyárban. Rákóczi-út 60.

KELT LEVELEM NEVJORKBAN...

A multheti egyházkerületi közgyűlés egyik legfontosabb egyháztörténeti eseménye a Délvidéknek, az Alsó-Baranya—Bácskai egyházmegyének a zsinati törvény alapján bekövetkezett visszafogadása, az egyház kötelékébe való re-incorporatiója volt. Ágoston Sándor püspök, bácsfeketehegyi lelkész és Kurz Henrik főgondnok, kulai ügyvéd, egyelőre még mint vendégek voltak jelen, mert az egyházmegye bekebelezése csak 1943 január elsejével következik be. Ravasz László üdvözlő szavaira Ágoston Sándor válaszolt. Megindult hangon beszélt az elmúlt huszonnégy év eseményeiről, amelyet kényszerű különválásban töltöttek. Ajándékul hozták — mondotta Ágoston Sándor — énekeskönyvüket és a Heidelbergi Káté első horvát fordítását. De hozták magukkal, mint az egész egyházkerület által hordozandó terhet és kötelezettséget, a Horvátország felségterületén maradt tizenöt szlavóniai magyar református egyházközség gondozásának testvéri kötelességei.

Közgyűlés után Ágoston Sándor püspökkel a horvátországi magyar református gyülekezetek sorsáról, mostani helyzetéről beszélgettünk. Ágoston Sándor ezeket az ősrégi, részben még a reformáció korából származó magyar gyülekezeteket, részben újabbkori településeket az utóbbi hetekben személyesen is felkereste.

Ezzel kapcsolatban mondta el az itt következő kis történetet, amely ha önmagában jelentéktelen is, annyi mindent elmond ennek a népnek az ősi földhöz a legmostohább külső körülmények között való ragaszkodásáról. Ehhez az érzéshez idegenek politikai uralma hozzá nem tud nyúlni. Épségben megmarad ez az érzés, még az óceánon túli föld sokezer kilométeres távolságában is.

— A régi szlavoniai magyar reformátusok közül — beszélte a püspök — különösképpen ragaszkodnak egymáshoz két szomszédos községbeliek, a kórogyiak és a tordinceiek. Most a legutóbbi rendezkedéskor, a független horvát állam megalakulása után történt, hogy a német reformátusok arra akarták rábirni a tordincei reformátusokat, akik között Bácskából átszármazott, elmagyarosodott német reformátusok is akadnak kisebb számmal, hogy ne a horvátországi magyar, hanem a német egyházhoz csatlakozzanak. A tordinceieknek ehhez nem volt semmi kedvük, de nem mondtak közvetlen nemet.

— Hogy melyik egyházhoz tartozzunk, abban mi nem tudunk dönteni, ez olyan papi beszéd, amihez mi nem értünk — mondották. — Csak egyet akarunk és abból nem vagyunk hajlandók engedni. Mi ott akarunk lenni, ahol a kórogyiak.

— Persze, jól tudták ők, hogy mit mondanak. Kórogy tiszta magyar református gyülekezet és így csak a magyar református egyházmegyéhez tartozhatik.

— A kórogyiak és a tordinceiek elválaszthatatlan barátságára jellemző — beszélt tovább Ágoston Sándor, aki fiatalabb éveiben a kórogyiak papja volt — az a levél, amelyet évekkel ezelőtt egyik Amerikába kivándorolt volt kórogyi hivemtől kaptam. A levél így kezdődött: — Kelt levelem Nevjorkban, a tordincei vásár napján...

Máthé Elek.

Európa-gyarmati **BÉLYEGEK** kiárusítása Bélyegüzlet, Budapest, IV., Szervita-tér 5. Telefon: 380-152 Régi levelezés vét le

„A fennálló lakásrendelettől eltérőleg"

Részletek egy lakásbérleti szerződésből

Néhány héttel ezelőtt foglalkozott a *Református Élet* a lakáskeresők irtózatos gondjaival. Megmutattuk, milyen nehéz utat kell ma bejárni annak a többgyermekes családnak, amelyik otthont akar találni Budapesten. Feltártuk *a lakásközvetítő ipar rejtelmeit. Új és evangéliumi lakáspolitikát sürgettünk.* Nem volt hiábavaló kiáltó szavunk. Mint értesülünk, *az egyik* lakásközvetítő iroda tulajdonosát rendőri felügyelet alá helyezték, *társát pedig internálták. Arról is tudomást szereztünk,* hogy a rendőrség több zuglakásközvetítő iroda felülvizsgálását végzi. Örömmel adunk hírt arról a nagyszabású tervről, amely szerint *a Magyar Evangéliumi Munkásszövetség kezébe kívánja venni az evangéliumi erkölcs és felelősség parancsa szerint a lakásközvetítést Budapesten.* Bizton reméljük, hogy illetékesek nem utasítják vissza ezt a kezdeményezést.

Úgy érezük, ebben a kérdésben a megkezdett úton nem állhatunk meg. *A lakáskérdést ott kell tartanunk a magyar élet nyilvánossága előtt.* Most egy lakásbérleti szerződésből közlünk részleteket. Meg kell mondanunk, hogy nem ez a legsúlyosabb lakásbérleti szerződés. Van ennél sokkal szigorúbb is. Az alábbi csak ízelítő abból, *mit kell aláírni annak, aki fedelet keres az övéi számára.*

Érvényes-e a lakásrendelet?

Azzal a biztos tudattal indul el a lakáskereső, hogy van egy bizonyos lakásbérleti rendelet, amely nem engedi őt teljesen kiuzsorázni. Írott betűk tilalomfái védik a bérlőt. *Kifelé* valóban így is van. Amikor azonban a szerződés aláírására kerül a sor, kiderül, hogy a lakásbérleti rendelet igen sokszor *csak papíron* van meg. A szerződés papirosa mást mond. A felmondás kérdésével kapcsolatban benne van ugyanis a szerződésben, hogy *a» lakásrendelettől eltérőleg«* ekkor meg ekkor is felmondható a lakás. Ez a megszorítás a bérlőre vonatkozik. Amikor a bérbeadóról van szó, akkor visszakanyarodik a szerződés a törvény betűjéhez és megállapítja, hogy »a rendkívüli és rögtöni hatályu felmondásra a lakbérleti szabályrendelet intézkedései irányadók«. Ha aláírja a bérlő *ezt a törvénytelenséget,* akkor kap lakást. Ha megtagadja ennek aláírását, *mehet tovább* lakáskereső útján. Úgy hisszük, a magyar család védelmében érdemes volna a lakásszerződésekkel kapcsolatban a lakásrendelet betűit százszázalékban érvényesíteni.

Mi a biztosíték?

Ne értsen bennünket félre senki sem. Megértjük azt, hogy a bérbeadók biztosítékot kérnek. Rendszerint háromhónapi lakbérnek megfelelő összeget. Ott lesz azonban fájó ez a követelés, amikor például *nem hajlandók elfogadni ezt az összeget takarékkönyvön.* Csak *készpénzben* fogadom el a biztosítékot — mondotta nekünk nem egy háztulajdonos. Amikor megkérdeztük, miért ez a szigorú kikötés, az egyik nagy zavarában beismerte, *burkolt lakbéremelésről van itt szó.* Az átadott biztosítékot ugyanis úgy számolja el a bérbeadó, ahogy érdekei kívánják. Hiszen a szerződés szerint: »az óvadék a bérleti viszony megszüntekor számolandó el és az még az utolsó bérbe sem tudható be.« Még bonyolódik aztán ennek az óvadéknak a kérdése, ha a szerződés eme részét figyeljük: »ezen tisztán biztosítékul szolgáló óvadék nem mentesít engem a mindenkor esedékes folyó bér és járulékai megfizetése alól és a fizetés elmulasztása esetén jogukban áll önöknek (t. i. a bérbeadónak) a bérletet rendkívüli hatállyal felmondani«. Hiába van tehát a háztulajdonos kezében háromhavi lakbérnek megfelelő összeg, ha szegény bérlő, egy havi lakbérrel elmaradsz, betegség, vagy ki tudja, mi ok miatt, azonnal felmondhatnak neked, hiszen aláírtad a szerződést a *»lakásrendelettől eltérőleg«.* És még ráadásul, kemény munkával összegyűjtött pénzedet is majd legfeljebb nagy kegyesen »elszámolják« veled. Ha aztán a gyereked leütötte valahol a falat, vagy lejött a festék az ajtóról, akkor mehetsz az óvadék után. Ennél a pontnál is sürgős, törvényes rendelkezésre van szükség. Igen, kell az óvadék. De *az kizárólag a lakbér biztosítéka lehet!* Nem pedig kényrekedvre elszámolható összeg.

Nemcsak a szerződésben kikötött összeget tartozik azonban megfizetni a bérlő. Ha netán valamilyen oknál fogva *egy esztendőnél előbb költözik ki* a lakásból, a szerződés értelmében: »köteles vagyok tatarozási megtérítés címén *az évi bér 10%-át,* azaz tízszázalékát Önöknek kifizetni arra való tekintet nélkül, hogy Önök ezen összeget tényleg a lakás tatarozására használják fel vagy sem«. Tehát ha romboltál, ha nem, a rendes béren felül még fizetned kell az évi bér tíz százalékát is. Megkérdezzük a jóakaratú emberektől, vajjon *nem erkölcstelen dolog-e az ilyen kikötés?* Benne van a szerződésben az is, hogy »minden kártérítési igény nélkül tűrni tartozom, hogy a lakásban netán előforduló átalakításokat, javításokat elvégezzék«. Ami aztán nincs benne a szerződésben, illetve amiben nem védi a bérbeadót a jól megszerkesztett szerződés, arra vonatkozólag a »budapesti lakbérleti szabályrendelet irányadó«.

Igy néz ki napjainkban egy nem is tulszigorú lakásbérleti szerződés. *A magyar család és a magyar gyermek nevében védelmet kérünk a lakásbérleti szerződések kegyetlen drótakadályai ellen!*

(bd)

Fűszer és csemege árukat csak **Fogarassynál** vásároljon! ...st. üzlet VIII, Baross-u 1. Mindent házhoz száll...

294.000 pengő

folyt be 1942 november 25-ig a gimnázium építkezésére

500 PENGŐ:
Vámos Hugó és a Kelenföldi egyházközség.

50 PENGŐ:
Benke Balázs.

40 PENGŐ:
Dr. Kelemen Imre.

30 PENGŐ:
Szabó Miklós, Purpringer János.

27 PENGŐ:
Barcza Gedeon.

20 PENGŐ:
Szabó Viktorné, Horváth Sándorné.

10 PENGŐ:
Báró Radványszky Antalné, Erzsébet mosóda, Balogh Lajos, Lénárd Teréz, Józsa Ferenc (részlet).

6 PENGŐ:
Lőrincz István.

5 PENGŐ:
Niklj Borbála, Zsoldos Sándor, Szűcs Zsigmond, Bery Sándor, Kanyó Ferencné, Orosz Mária, Tóth József, Szabados Aladár, Temesi Lászlóné.

4 PENGŐ:
Völgyesy Béláné és Nagy István, Nagy Miklósné.

2.50 PENGŐ:
Weisz Gertrud.

ANTENNA

ÖT ÉVE HALT MEG PÓLYA TIBOR

A szerencsések, akiknek lakásában Pólya-kép függ a falon és beszéli szüntelenül a művészet álmait, áhítattal állnak meg előtte e november végén, emlékezve egy másik november végére, amikor a művészt elvesztettük. Tisztelőinek és barátainak nagy tábora fájlalja most, hogy kezének el kellett ejtenie az ecsetet; s csodálkozik ugyanakkor, hogy menynyire nem halt meg, mennyire élőn, örök derüjével, játékosságával és bölcseségével ittmaradt köztünk. A művészben a Teremtés nemcsak legtöbb erőit mutatja fel, de legfőbb intését is közvetíti a hitetleneknek: a halálon való győzelmet.

Pólya Tibor sajátosan magyar festőművész volt. Nyugati kultúrája, csiszoltsága csupán jó eszköz maradt ahhoz, hogy keleti bőségű és káprázatú mesemondását olyan pazarlóan döntse magából, amint ezt csak Krudy Gyula könyveiben kapjuk és még az erősizű Hunyady-írásokban. Ezek a vásznak nemcsak ábrázolnak és egyetlen hangulatot fognak össze, hanem egész történeteket rejtenek, epikus terjedelemmel és az életbölcseségnek azzal a kizárólagosan magyar derüjével, kibuggyanó humorával, amelynek alján mégis — mint őszeleji szél borzolása — ott lappang valami örök, kozmikus szomorúság, mosolygásba cseppenő bánat az Idő elmúlása felett. Játék az élet? — kérdi többhelyütt Pólya Tibor szinei. — Ha játék is, felejthetetlen játék, s perceinek mozdulásában van mindig valami, ami több a valóságnál, a tapintható, vonalakkal és szinnel bebizonyitható valóságnál — felel rá maga. S vásznán megtörténik a csoda: érzékletessé válik ez a valóság mögötti sejtés, a világ múlékony díszletei között a teremtés mulhatatlan lelkes titka.

Könnyen dolgozott, mesterségbeli aggályoskodás nélkül, mint a sűrű tehetségű magyar alkotók, akik számára úgysem vitás, hogy mit kell adniuk; mint Jókai és Krudy...

Művészeinket, akik multunkat és jövőnket legbiztosabban ölelik át egyetlen egésszé, ezekben a viharszakgatott időkben makacsul kell befogadnunk és megőriznünk eszméletünkben.

Izsák-Gyarmathy László

OLCSÓN JÓ HANGSZER
ZONGORA, GRAMOFÓN, RÁDIÓ, ZONGORAHARMONIKA

Sternberg
hangszeráruház RÁKÓCZI-ÚT 60. kényelmes részletfizetés

Jeftics belebukik szovjetellenes magatartásába?

Szófia, május 16.

Szófiából jelentik: A *Dvennik* című lap belgrádi levelezője közli, hogy *a Jeftics-kormány helyzete minden cáfolat ellenére bizonytalan.* A szkupstina összeülése után a válság kitör. A kormánylistán számos olyan képviselőt választottak meg, akik *Sztojadinovics* pénzügyminiszter kormányelnökségét kívánják. Ezenkívül a politikai helyzet is kedvezőtlen Jeftics számára, mert a kisantant és Balkán-antant államok külügyminisztereivel ellentétben *makacsul vonakodik Oroszországgal a kapcsolatot felvenni. (T.)*

= **Laval Pilsudski temetésére Varsóba érkezett.** *Varsóból* jelentik: *Laval* külügyminisztert a varsói pályaudvaron *Beck* lengyel külügyminiszter fogadta. Csütörtökön Pilsudski marsall temetésére Varsóba érkeztek még *Pétain* marsall a francia, Lord *Cavan* tábornagy az angol és *Termonia* tábornok a belga hadsereg képviseletében.

— **Mózes Sándor képviselő fagykársegélyezési alap létesítését kéri a kormánytól.** *Mózes* Sándor független kisgazdapárti képviselő csütörtökön indítványt jegyzett be a képviselőházban, hogy a kormány terjesszen törvényjavaslatot a Ház elé a fagy által sujtott vidékek fagykársegélyakciójához szükséges *pénzügyi alap* megteremtéséről. Az indítvány szerint az alapba kell utalni a közutak és vasutak építésére a költségvetésbe felvett összegeket. Indítványozta, hogy az alapból több utat építtessen meg a kormány, a munkára pedig *a fagykár által leginkább sujtott vidékekről vegyenek fel munkásokat*, hogy ilyen módon is enyhítsék a lakosság súlyos helyzetét.

— **Kuturális egyezmények a Ház bizottságai előtt.** A képviselőház közoktatásügyi és külügyi bizottsága *Illés* József elnöklete alatt együttes ülést tartott csütörtökön délelőtt. *Kelemen* Kornél előadásában az oktatófilmek nemzetközi forgalmának megkönnyítésére létrejött nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről szóló törvényjavaslattal foglalkoztak. *Németh* Imre, *Petrovácz* Gyula és *Hóman* Bálint kultuszminiszter felszólalása után a bizottság elfogadta a javaslatot. Ezután a magyar-lengyel, magyar-osztrák és magyar-olasz kulturális egyezmény becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot ismertette *Kelemen* Kornél előadó. Vitéz *Somogyváry* Gyula felszólalása után *Hóman* Bálint kultuszminiszter beszélt, aki bejelentette, hogy *olasz művészek októberben nagy kiállítást rendeznek Budapesten.* A bizottság mind a három javaslatot elfogadta.

— **Négyszáz magyar vasutas Berlinben.** *Berlinből* jelentik: A német vasutasok meghívására csütörtökön 400 magyar vasutas érkezett Berlinbe. A magyar vasutasokat a babérlevelekkel és német és magyar zászlókkal feldíszített pályaudvaron *ünnepélyes fogadtatásban részesítették.* Fogadtatásukra a német vasutasok nagyobb küldöttsége, *Marx*, a birodalmi vasutak elnöke és *Haprecht* alelnök jelent meg. *Lippert* állambiztos a magyar

szagos Ügyvédszövetség [illegible] *védség irodalmi és hivatásművészeti hagyományairól* tartott előadást és kimutatta, hogy az Országos Ügyvédszövetség kari reálpolitikájában ezen hagyományok ápolása vezet leginkább az ügyvédi hivatás magasabbrendűségének elismertetésére.

— **A hegyaljai evangélikus egyházmegye zsinati képviselője — Zsedényi Béla.** *Miskolcról* jelentik: A hegyaljai evangélikus egyházmegye a vasárnapi időközi választáson választotta meg zsinati képviselőjét. A felbontott szavazólevelekből kitűnt, hogy dr. *Zsedényi* Béla egyetemi magántanár, a miskolci jogakadémia nyilvános rendes tanára 22 szavazatot, *Szirmay* László kormányfőtanácsos, az egyházmegye másodfőjegyzője pedig 2 szavazatot kapott. A hegyaljai egyházmegye tehát zsinati képviselőjévé Zsedényit választotta meg.

— **A Magyar Szemle Társaság vacsorája.** Szerdán este tartotta meg a Magyar Szemle Társaság a Hungária szállóban szokásos tavaszi vacsoráját, mely a rendes évi közgyűlést követi. A vacsorán az ügyvezető alelnök, *Ravasz* László püspök kitüntetését ünnepelték meg és azon a társaság elnökén, gróf *Bethlen* Istvánon és a Magyar Szemle szerkesztőjén, *Szekfű* Gyulán kívül a választmány következő tagjai jelentek meg: *Hóman* Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter, *Oswald* István, a kúria elnöke, *Puky* Endre, a közigazgatási bíróság elnöke, *Imrédy* Béla, a Nemzeti Bank elnöke, *Walko* Lajos ny. külügyminiszter, *Kornis* Gyula államtitkár, báró *Kornfeld* Móric, *Eckhardt* Sándor egyetemi tanár. A vendégek sorában volt gróf *Teleki* Pál, báró *Láng* Boldizsár, *Biró* Pál, báró *Villani* Lajos és mások. A vacsora után *Oswald* István, a m. kir. Kúria elnöke rövid felköszöntőt mondott Ravasz Lászlóra.

— **A víkend a kötött-szövött- és rövidáruszakmában** május 18-tól augusztus 20-ig életbelép, vagyis *már most szombat délután 1 órakor bezárják az összes kötött-szövött- és rövidárukereskedők üzleteiket.* Ezt a megállapodást a Magyar Kereskedelmi Csarnok és a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Szövetsége kötötte és ők gondoskodnak a megállapodás pontos betartásáról. A vásárló közönséget arra kérik, hogy *bevásárlásaikat pénteken és szombat délelőtt szíveskedjenek eszközölni.*

A katolikus szerzetesrendek devizacsempészési perét tárgyalják Berlinben

Berlin, május 16.

A berlini törvényszék ma kezdte meg a főtárgyalást azoknak a devizavétségeknek ügyében, amelyeket *katolikus szerzetesrendek tagjai* követtek el. Legelőször a kölni Szent Vince-rend egyik szerzetesnőjének ügyét tárgyalják, akit *250.000 márka értékben elkövetett devizacsalással vádolnak.*

Ezzel egyidőben a berlini ügyészségen mintegy *50 szerzetesrend és más egyházi szervezet* ellen folyik a vizsgálat, így a többi között a hildesheimi és meisseni püspökségek tagjai ellen. A szerzetesrendeket azzal vádolják, hogy a devizarendelkezések tudatos megsértésével *többmillió márkát kitevő összeget juttattak el külföldre* anélkül, hogy erre engedélyt kértek volna. E pénzügyi műveletek céljaira a szerzetesrendek a berlini Universum Bankot és ennek igazgatóját, dr. *Hofiust* használták fel. A bank igazgatója 1933 júniusában e törvényellenes pénzügyi műveletek megkönnyítésére Amszterdamban bankfióküzletet létesített.

A vizsgálat kiderítette ezenkívül, hogy több szerzetesrendi lelkész a devizacsempészés céljaira *okmányokat hamisított.* Több lelkész *külföldre menekült.* A vádlott szerzetesek ezenkívül megsemmisítették elszámolási könyveiket és azt is megkísérelték, hogy ezeket külföldre szállítsák.

A nyomozás során felmerült nehézségek ellenére már eddig *nyolc esetben emeltek vádat szerzetesek ellen*, de a közel jövőben még több szerzetes ellen fognak vádat emelni.

— **A szív, az ütőér s a gyermekkor betegségei a balatonfüredi orvoshét negyedik napján.** *Balatonfüredről* jelentik: A balatonfüredi orvoshét negyedik napján, csütörtökön dr. *Biedermann* János, a budapesti Zsidókórház főorvosa volt az első előadó. Az »*angina pectoris atyposus alakjai és az angina pectoris gyógyítása*« című előadásában *a valódi szívgörcs és a szív koszorús ereinek elváltozását kísérő szívizommegbetegedések elkülönítő kórjelzése* után a neuralgiák, izületi betegségek és főkép az önálló hasi betegségek képében lefolyó kórformákat tárgyalta. Dr. *Hainiss* Elemér egyetemi tanár *a »Gyermekkori fertőző betegségek korai felismeréséről«* tartotta meg előadását. Részletesen ismertette a korai diagnosztikus jelenségeket, továbbá az újabb, főként kétes esetekben bevált elkülönítő, korisméző eljárásokat és eszközöket, amelyek nem jellegzetes kütegeknél nélkülözhetetlen segédeszközök. A gyermekkori szívbajok kezelésének kérdésével dr. *Kiss* Pál budapesti egyetemi magántanár foglalkozott. A negyedik nap utolsó előadója dr. *Bence* Gyula volt. Előadásában kifejtette, hogy az *ütőérmegbetegedések* közül leginkább ismert az öreg korral jelentkező *ütőérelmeszesedés.* Különösen a háború óta látunk nagyobb számmal egyéb ütőérelváltozásokat is, részben ideges, részben szervi alapon, amelyek az ütőerek görcsös állapotában, illetve ütőerek megszűkülésével jelentkeznek. Ha az érgörcs általános, akkor a vérnyomás emelkedés képe fejlődik. Ha az ütőérgörcs helye egyes szervek vagy végtagokra szorítkozik, akkor részben fájdalmak, részben táplálkozási zavarok, illetve szövetszétesés mutatkozik. Ez utóbbi súlyos, elhalásig vezető elváltozással járhat, ezért nagyon fontos a korai időszakban való felismerése és gyógykezelése, mert a szövetelhalás már irreparabilis elváltozásokhoz vezethet.

— **Hunyady Sándor előadása Bródy Sándorról a Vajda János Társaságban.** A közelgő könyvnap egyik legértékesebb kötete lesz Bródy Sándornak, a nagy magyar írónak összegyüjtött legszebb munkái. Ennek a kötetnek mintegy beharangozásaképpen a *Vajda János Társaság* csütörtök este ülést tartott Bródy Sándor emlékére. *Kárpáti* Aurél elnöki megnyitója után *Hatvany* Lajos olvasott fel részleteket a Bródy-kötet előszavából. Utána *Hunyady* Sándor előadása következett, aki az *Apám és én* címmel adott elő néhány meleg, vidám visszaemlékezést. Ezután *Horváth* József, a fiatal esztétikus olvasta fel a *Fiatal Bródy* című tanulmányát. Végül *Rózsahegyi* Kálmán, a Nemzeti Színház örökös tagja adta elő Bródy egyik legszebb novelláját, a »Kaál Samu«-t.

— **A szolnoki református egyházközség új főgondnoka.** *Szolnokról* jelentik: A szolnoki református egyházközség a dr. *Vadász* Károly vármegyei főjegyző halálával megüresedett főgondnoki állásra dr. *Bagossy* Károly vármegyei tisztifőügyészt választotta meg. Tiszteletbeli főgondnok dr. *Folkusházy* Sándor törvényszéki tanácselnök lett.

= **A Balaton egyik legszebb szálloda-penziója** nyílik meg június 1-én Balatonbogláron, a »*Savoy szálloda-penzió*«. Ezt a legteljesebb komforttal és luxussal berendezett szállodát az *Ujságkiadó Tisztviselők Nyugdijegyesülete* építette és bérlő igazgatója a balatoni szállodaipar egyik legkedveltebb és legismertebb tagja: *Oláh Gyárfás* Mihály. A Balaton ismét gazdagodott egy gyönyörű vállalkozással, melyben a közönségnek nagy öröme lesz.

= **Nem szabad észrevenni, hogy arcát púderezi!** Ezt csakis úgy éri el, ha jó púdert használ, olyat, amely megfelel mindazoknak a követelményeknek, amelyeket egy jó púdertől elvárhatunk. A »Chat Noir«-ral illatosított »Lady púder« fiatalos, üde külsőt ad, minden arcszínnel egyesül és teljesen ártalmatlan a bőrre. Bármit csinál, akármilyen az időjárás, a nappali és éjjeli világításnál egyaránt a »Lady« Chat Noir púder jól tapad. A »Lady« Chat Noir púder hatását a bőrlélegzés nem befolyásolja; összetételénél fogva minden bőrre természetesen, puhán hat és megőrzi az arcszín frisseségét. A **»Lady púder« minden divatszínben kapható.**

Az idő *(Európaszerte viharos időjárás.)* Hazánkban a nyugati légtömegek csütörtök reggel csak az ország nyugati szélein éreztették hatásukat. Az éjjel helyenként ugyan esett az eső, de a csapadékmennyiség sehol sem volt lényeges. Az erősebb borulás következtében még a talajmenti hőmérséklet is csaknem mindenütt 5—6 fokkal a fagypont felett maradt. A délelőtt folyamán a borulás intenzívebbé vált és ez a hőmérsékletemelkedést megakadályozta és csak keleten, ahol kissé derültebb volt az idő, emelkedett a hőmérséklet 21—24 fokig, a nyugati részeken, például Bánhidán csak 13 és Keszthelyen 15 fok volt a maximum. Ennek oka az, hogy Németország felől a hűvösebb légtömegek lassanként beszivárogtak a Dunántúlra, onnan azonban már nem juthattak tovább, mert a déli igen meleg légtömegek egyre tartják magukat. Ennek következtében a lehülés az ország többi részeiben a csütörtöki nap folyamán még nem érvényesült. Nagyon valószínű azonban, hogy a hűvösödés továbbterjed. Hogy milyenek ezek az északnyugati légtömegek, arranézve jellemző, hogy Németországban, különösen a partvidékeken már csütörtök reggel havazott és az esti órákban ez a havazás, főképpen a hegyeken, egészen Bécsig nyomult előre. Az Alpesekben a havazás különösen erős. Ezzel ellentétben az Adrián viharos szirokkó uralkodik. Franciaország partjain igen nagy esőzések vannak, Skandináviában, Skóciában és a Skandináv félszigeteken viszont szintén havazik. A Keleti tenger partvidékein rendkívül viharos időjárás van. Hazánk a déli meleg és az északnyugati hűvös légáramlás találkozási frontja. Itt, a Kárpátok medencéjében dől el, hogy melyik légáramlás jut nagyobb hatalomra és ettől függ hazánk további időjárása. Nagy azonban a valószínűség, hogy a hűvös beáramlás lassanként kelet felé húzódik, ezzel együtt a rossz időjárás is, és könnyen lehetséges, hogy ennek nyomán erőteljes lehülést kapunk. Dr. *Massány* Ernő m. kir. főmeteorológus.

A Meteorológiai Intézet jelenti: Budapesten este 9 órakor a hőmérséklet 15 fok Celsius, a tengerszintre átszámított légnyomás 756 milliméter és mérsékelten emelkedő irányzatú.

Várható időjárás a következő 24 órára: Élénk szél, helyenként még újabb eső, esetleg zivatar. A hőmérséklet keleten is süllyed.

— **Vízállás.** A Duna Komáromig apad, lejjebb árad. Bajáig közepes, lejjebb magas vízállású. Dunai vízállások: Passau 376, Struden 461, Stein 138, Bécs 146, Pozsony 323, Komárom 424, Budapest 379, Paks 298, Baja 396, Mohács 421, Gombos 488, Ujvidék 393, Zimony 400, Orsova 386, Turn-Szeverin 475, Gyurgyu 505, Braila 446. A Dráva Barcsnál 96. A Tisza Tiszabecs—Tokaj és Csongrád—Szeged között árad, máshol apad. Tiszabecsnél és Tiszafüred—Szolnok között alacsony, máshol közepes vízállású. Tiszai vízállások: Tiszabecs 138, Vásárosnamény 334, Tokaj 180, Tiszafüred 170, Szolnok 220, Csongrád 269, Szeged 364. A Szamos Csengernél 224. A Körös Békésnél 618, Gyománál 450. A Maros Makónál 285. A Balaton Siófoknál 90. A Velencei tó Agárdnál 29.

— **»Súlyos vádakkal lehet illetni a mult század iskolai vallástanitását.«** A fasori református egyházközség tanácstermében csütörtökön háromnapos konferencia kezdődött meg *a vallásos nevelés* kérdéseiről. Dr. *Muzsnay* László bevezető istentisztelete után dr. *Szabó* Imre esperes tartott megnyitó előadást. Hangoztatta, hogy *súlyos vádakkal lehet illetni a mult század iskolai vallástanitását.* — Amikor az intelligens ember kezd az ifjúkorában kutatni, — mondta — ritkán talál ott olyan vallásos személyiséget, aki bélyegét rányomta volna lelkére. Sokszor inkább *karikatúrákat vagy fájdalmas reminiszcenciákat* idéz fel emlékezete. A kilencszázas évek eleje *nem volt vallásos korszak.* Ma viszont tele van a lélek vallásos fogékonysággal és ezért *a vallástanárnak rendkivüli a felelőssége.* A megnyitó után dr. *Imre* Lajos kolozsvári akadémiai tanár, dr. *Incze* Gábor, *Sajó* Margit, dr. *Imre* Sándor egyetemi tanár, dr. *Muraközy* Gyula és dr. *B. Papp* István teológiai tanár tartott előadást vallástanitási kérdésekről.

— **Izr. istentiszteletek.** A pesti izr. hitközség templomaiban istentiszteletek tartatnak: Péntek este a dohányuccai t. ¾7, a többi t. 7-kor; szombat reggel a dohányuccai t. ½10, a Rombach uccai, pávauccai és a zuglói t. 9, a többi t. 10-kor; szombat délután a fiúárvaházi t. ½4, a nagyfuvarosuccai és a zuglói t. 6, a hősök t. ¾7, a Csáky uccai és a pávauccai t. 7, a többi t. 5-kor; szombat este az összes t. 8-kor; hétköznap reggel a nagyfuvaros uccai és a zuglói t. 6, a Csáky uccai t. ½7, a hősök t. 7, a többi t. ¾7-kor; hétköznap este az összes t. 7.35-kor. — A budai izr. hitközség templomaiban (XI., Verpeléti út 4—6; II., Öntőház ucca 5—7; III., Zsigmond ucca 49.) az istentiszteletek: Péntek este ¾7-kor; szombat reggel 7, délelőtt 10, délután 3-kor; hétköznap reggel ¾7 és este ½8-kor tartatnak.

Beküldött hírek *Péntek. Előadások.* A Külügyi Társaságban Rodolfo *Mosca* (Pavia): La revisione dei trattati nella dottrina giurietica italiana. 6 órakor. Országház, XI. kapu. — A Szent István Akadémiában *Czettler* Jenő: Az agrárpolitika tudományos alapjai. 5 órakor. Szent István Társulat. — A Cobden Szövetségben *Békessy* Imre: A halhatatlan jelszó. 7 órakor. Pester Lloyd-palota. — A Reform Szövetségben dr. *Dax* Gábor: Ipari telepités. 7 órakor. Gresham-palota. — Az Individuálpszichológiai Egyesületben *Hirsch* Margit: Szülő- és gyermekpszichológus közös munkája. ½8 órakor. Szerb u. 23. — Az Ügyvédi Kamarában dr. *Ranschburg* Nándor: Árrontás és kényszerkartellek. 6 órakor. — A debreceni Csokonai Körben dr. Sz. *Kun* Béla, dr. v. *Király* Andorné, dr. *Csüry* Bálint, dr. *Fazekas* Jenő, dr. *Pap* Károly tartanak előadást. 6 órakor. Déri Múzeum. — *Különfélék.* Az *Eszperantó Barátok Köre* (Thököly út 28.) *Baghy* Gyula vezetésével hathetes eszperantó-tanfolyamot kezd. 7 órakor. — A *Művezetők Orsz. Szövetségének* vasárnap megtartott XIX. közgyülésén dr. *Usetty* Béla, v. dr. *Tóth* András és *Nemes* **Károly beszéltek.**

NAPI HÍREK

JÓ REGGELT!

Csütörtökön már harminchatezerre növekedett a gazdátlan bolettáké száma. A bolettavadászok népes serege ebből is szeretne néhány ezret elejteni.

Ezer új ruhát készítenek a Király-díjra. Az bizonyos, hogy ezen a futamon a férjek nem nyerhetnek.

Beszélgetés a kávéházban: »Olvasta? Tízmillió pengő felesleget mutat ki a posta.« »Tudok egy nagyszerű megoldást a felesleg megszüntetésére: küldjék el postán a feleknek.«

A nap aktuális kérdése: »Vajjon a kálkápolnai választáson az összes lemaradt jelöltek indulni fognak?«

A nap hőse: Sztalin, aki kijelentette, hogy nem szabad a kommunistáknak a francia hadsereg ellen agitálni. Az orosz hadsereg ellen szabad, de nem nagyon ajánlja.

Leszállították a győztes válogatott csapat prémiumát. Félő, hogy a legközelebbi mérkőzésen ők majd a gólok számát csökkentik.

Beszélgetés a villamos perrónján: »Olvasta? Bolettagyűjtők még a postai szekrényeket is feltörték, de semmit sem találtak.« »Ez természetes. Rendes ember vagy otthon Wertheim-szekrényben, vagy bankban őrzi a bolettáját.«

Mindenben első a Pesti Napló

— Szolgáltassanak igazságot Magyarországnak — követeli Sir Robert Gower választóihoz intézett üzenetében. *Londonból* jelentik: Sir Robert *Gower* képviselő, az alsóház középeurópai csoportjának elnöke, választóihoz intézett üzenetében *leplezetlen aggodalommal foglalkozik az európai helyzettel.* Közép-Európa népei forronganak a békeszerződések által rájuk kényszerített igazságtalanságok miatt — írja — *Magyarország sérelmeihez hasonlókat talán a világtörténelem egyetlen nemzete sem szenvedett.* A kisantant államok a *legembertelenebb kegyetlenséggel* nyomják el a területükön lakó magyar kisebbségeket, amelyeket akaratuk ellenére kényszerítettek idegen uralom alá. *A helyzet ma súlyosabb, mint 1914 júliusában volt.* Néhány éven belül az előző háborúnál is *borzalmasabb világégés boríthatja lángba Európát.* Ezért *Angliának minden befolyását latba kell vetnie a trianoni szerződés igazságos és méltányos módosítása érdekében.*

— Címadományozás. A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére dr. *Jakabffy* Tibor földbirtokosnak a közélet terén szerzett érdemei elismeréséül a kormányfőtanácsosi címet adományozta.

— Báró Villani Frigyes Zogu királynál. Báró *Villani* Frigyes, Magyarország tiranai követe ünnepélyes keretek között átnyujtotta megbízólevelét *Zogu* albán királynak.

— Koszta József és Pátzay Pál megkapta a kis állami aranyérmet. A vallás- és közoktatásügyi miniszter az 1935. évi Nemzeti Képzőművészeti Kiállítás alkalmából az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács javaslatára, eddigi munkálkodásuk kiváló művészi értékének elismeréséül *Koszta* József festőművésznek és *Pátzay* Pál szobrászművésznek a kis állami aranyérmet adományozta.

— A honvédelmi miniszter elismerése egy debreceni vendéglősnek. *Debrecenből* jelentik: A honvédelmi miniszter értesítette *Németh* Nándort, az Angol királynőszálló, étterem és kávéház tulajdonosát, hogy a honvédség érdekében kifejtett értékes munkájáért teljes elismerését fejezi ki.

— Halálozás. *Kenedy* Géza temetése szombaton délután 4 órakor lesz a farkasréti temető halottasházából.

— Schuschnigg kancellár megnyitotta Bécsben a Páneurópa-kongresszust. *Bécsből* jelentik: Csütörtökön nyitották meg a IV. Páneurópa-kongresszus üléseit. Dr. *Schuschnigg* kancellár mondta a megnyitóbeszédet. Beszédében kiemelte, hogy az időpont komolyságát felismerve, működésbe léptek azok az erők, amelyek azt a kiváló feladatot tűzték ki céljukul, hogy *leromboljják a népeket elválasztó korlátokat* és minden nép dicsőségére *gazdasági téren egymásra találjanak. Hoyos,* a szövetségi törvényhozás házának elnöke hangoztatta ezután, hogy amint Ausztria felelősségének teljes tudatában levő kormánya révén mindent elkövet az államhatalom megszilárdítására és a céltudatos belső felépítő munkára, ugyanúgy Európa minden nemzeténél ez a törekvés mutatkozik, mert ez a legfontosabb előfeltétele az európai együttműködés lehetővétételének. Bizonyíték erre *Mussolininak* az európai békét biztosító, egyetértés megteremtésére irányuló munkája. Magyar részről *Lukács* György beszélt, aki arra hívta fel a figyelmet, hogy *bár Magyarországnak minden oka megvan a sorsával való elégedetlenségre, kész minden békés együttműködésre és a Páneurópa-értekezlet munkáján is részt akar venni.* Délután megkezdték a bizottságok munkájukat. Az európai regionális gazdasági megállapodások összeegyeztetésére kiküldött bizottságnak elnöke dr. *Hantos* Elemér, a jogegységi bizottságnak pedig dr. *Auer* Pál budapesti ügyvéd az alelnöke.

— Nyolcnapi fogházra ítélték a nyilaskeresztes alezredest. *Debrecenből* jelentik: Érdekes vádlott állt ma a debreceni törvényszék előtt: lövétei *Barcsay* Árpád nyugalmazott csendőralezredes, budapesti lakos, gróf Festetics Sándor bizalmasa és vezérkari főnöke, a nemzeti szocialista párt országos szervező irodájának vezetője. Izgatással vádolta a debreceni ügyészség, mert a debreceni Beke-nyomda kiadásában megjelent antiszemita röpirat összeállításában segédkezett Bézi István egyetemi hallgatónak. A röpirat »a nemzetközi zsidó nagytőke« ellen izgatott. Bézit annakidején a debreceni törvényszék Fövenyessy-tanácsa felmentette azzal az indokolással, hogy a röpirat »a zsidó faj« ellen izgatott, ilyen pedig nincsen, mert törvényeink csupán zsidó felekezetet ismernek. A nyugalmazott alezredes mint tettes társ állt ma a debreceni törvényszék Jeneytanácsa előtt. Az elnök kérdéseire elmondta, hogy nem érzi bűnösnek magát, mert a röpirat megírásában nem volt szerepe, csupán *átjavította.* Ügyvédje a röpiratban foglalt állítások bizonyítására tett indítványt, amit azonban a törvényszék elutasított és a vádlottat sajtó útján elkövetett izgatás vétsége miatt *nyolc napi fogházra ítélte,* az ítélet végrehajtását azonban három évre *felfüggesztette.* Vád és védelem fellebbezett.

— A belga király a brüsszeli kiállítás magyar termében. *Brüsszelből* jelentik: A belga király megnyitotta a *brüsszeli kiállítás* modern művészeti pavillonját. A magyar teremnél gróf *Woraczicky* Olivér magyar ügyvivő, *Török* Kornél főkonzul, *Ybl* Ervin közoktatásügyi miniszteri osztálytanácsos és *Györgyi* Dénes műépítész fogadták és vezették körül. Magyarázatokkal *Ybl* Ervin osztálytanácsos szolgált a királynak. Lipót király behatóan érdeklődött a magyar művészeti viszonyok iránt és legnagyobb megelégedésének adott kifejezést.

— Pétain francia marsall Berlinben. *Berlinből* jelentik: *Pétain* francia tábornagy, aki Varsóba utazik *Pilsudski* temetésére, *Berlinbe érkezett.* Hitler képviseletében *Reichenau* tábornok fogadta a pályaudvaron és gépkocsit bocsátott rendelkezésére. Pétain autón bejárta a fővárost, tisztelgett a Hősök emlékműve előtt, majd folytatta útját Varsóba.

— Germanus Gyula előadása arábiai útjáról. A Magyar Keleti Társaság csütörtökön este a Pesti Lloyd dísztermében ülést tartott, amelyen dr. *Germanus* Gyula számolt be arábiai útjáról. *Simonyi-Semadam* Sándor elnöki bevezetője után Germanus professzor beszámolt nyolchónapos arábiai tartózkodásáról és arról, hogy *miként sikerült résztvennie egy mekkai zarándokláson.* Germanus profsszor arab ruhában, mint *Abdul Karim* indult el a kairói *Athar* mecset iskolájából Mekka felé. Beszélt a *Kaaba* kövéről és *Ibn Saud* királynál tett látogatásáról. Az előadást vetített képek követték.

— Öngyilkos lett egy kiadóhivatali pénztáros. Szerda délben a Margitszigeten, a strandfürdő mögött főbelőtte magát egy ismeretlen férfi. A mentők nem tudtak rajta segíteni. Irat nem volt nála, de kalapjában *W. A.* monogramot találtak és ebből megállapították, hogy az öngyilkos azonos azzal a Weiner Árminnal, akit hozzátartozói reggel óta keresnek. A 43 éves *Weiner* Ármin egy ujságvállalat kiadóhivatalának pénztárosa, kedd este már nem ment haza, egész éjszaka hiába várták. Szerda reggel hivatali helyiségében egy cédulát találtak, amelyre ezt írta: »*Megválok az élettől*«. Családja nem tudja, hogy miért lett öngyilkos.

— »A halhatatlan jelszó«. Ezen a címen *Békessy* Imre pénteken este 7 órakor a Cobden-szemináriumban, a Pester Lloyd dísztermében (Mária Valéria ucca 12.) előadást tart.

— Baltazár püspök a fajelméletről. *Debrecenből* jelentik: *Baltazár* Dezső református püspök szombaton *A fajelmélet és a szentírás* címen tart előadást az itteni Tisza István tudományos társaságban.

— Pólya Tibor »Három nap Budapesten« című plakátja második díjat nyert a krakkói plakátkiállításon. *Krakkóból* jelentik: A Nemzetközi Automobilklub idegenforgalmi tanácsa Krakkóban vándorgyűlést tartott. Ezzel kapcsolatban plakátkiállítást rendeztek, amelyen *Pólya* Tibor »Három nap Budapesten« című műve a *második díjat nyerte.* A bírálóbizottságban magyar részről *Lenz* Albin ny. altábornagy foglalt helyet.

— Állásvesztés — levéltitok megsértésért. *Székesfehérvárról* jelenti tudósítónk: Fejér megye fegyelmi választmánya csütörtökön ülést tartott gróf *Széchenyi* Viktor főispán elnökletével. Dr. *Vásárhelyi* Béla váli közigazgatási gyakornok ügyét tárgyalták, akit a vármegyei ügyészség *hivatali hanyagsággal és levéltitokmegsértéssel* vádolt. Vásárhelyi ugyanis a választások alatt egy magánlevelet felbontott és részleteiről két váli orvos előtt beszélt. A fegyelmi választmány a közigazgatási gyakornokot *állásvesztésre ítélte.* Az ítélet nem jogerős, végső fokon a belügyminiszter dönt.

— Az ifjúság Prohászka Ottokár-ünnepe. *Prohászka* Ottokár püspök emlékét ünnepelte szerdán délután a magyar ifjúság a *Zeneművészeti Főiskola* nagytermében. *Lengyel* Gabriella, *Meiszner* Lujza, *Korpás* Valéria, *Holzmann* Magda, *Herliczka* Egon, a *dohányuccai polgári iskola,* az *állami óvónőképző,* a *Mária Terézia leánygimnázium,* a *bencés gimnázium,* az *Árpádházi Boldog Margit Énekkar, Koiss* Ilona és a *Madách-gimnázium* énekkara szerepelt a műsoron.

— Nemzeti szocialista propaganda miatt letartóztatták a gráci egyetem angol lektorát. *Berlinből* jelentik: Victor *Adamsot,* a gráci egyetem angol lektorát *állítólagos nemzeti szocialista propaganda miatt letartóztatták. Adams* angol állampolgár és az angol követség hír szerint most az ügy tisztázásán fáradozik.

— Közgyűlést tartanak a tiszántúli reformátusok. A tiszántúli református egyházkerület a jövő hét szerdáján és csütörtökön tartja tavaszi közgyűlését a debreceni kollégium dísztermében.

— Német bírálat a Magyarországgal való árucsere-forgalomról. *Boroszlóból* jelentik: A délkeleti mezőgazdasági gépkiállítás megnyitásával kapcsolatban a megjelenésében akadályozott dr. *Schacht* képviseletében *Sarnow,* a birodalmi gazdaságügyi minisztérium főtisztviselője beszédet mondott. Az utóbbi időben kereskedelmi mérlegünk aktivitása *Magyarországgal és Jugoszláviával* szemben jelentékeny mértékű passzivitássá változott át, ami elsősorban *a német kivitel erős visszaesésének tulajdonítható.* Németország kivitele Magyarországba és Jugoszláviába az eddigi kivitelnek 23.6 százalékára csökkent, míg a német behozatal ugyanezekből az országokból az eddiginek csak 66.6 százalékára csökkent. *Ez a fejlődési folyamat nem mehet tovább,* — mondotta a többi között Sarnow.

— Bridzsverseny az MTK-ban. A Magyar Testgyakorlók Köre szombaton, május 18-án délután ½7 órai kezdettel páros bridzsversenyt rendez Erzsébet körút 49. szám alatti helyiségében. A vezetőség vendégeket szívesen lát.

— Ludovikás összejövetel. A Ludovika Akadémia elöljárói, volt parancsnokai, tanárai és hallgatói május 31-én, pénteken délután 6 órai kezdettel az akadémia tiszti kaszinójában (Üllői út 30. szám) teaestélyre gyülnek össze. Az Akadémia parancsnoksága a volt közös hadsereg testvérakadémiáiból származó bajtársakat is szívesen látja. Akik a vacsorán is résztvenni óhajtanak, ebbeli szándékukat legalább egy nappal előbb a parancsnoksággal telefónon tudassák. Névre szóló meghívót nem bocsátanak ki.

— Szerencsés végű négyszeres karambol a Teréz körúton. Csütörtök este szerencsésen végződött négyszeres karambol történt a *Teréz* körút 35. számú ház előtt. A nyugati pályaudvar felől haladt a *Rákóczi* út felé egy 6-os villamos. A sín és a járda között állott a BD 029 rendszámú autó, amely a *Magyar Ipari és Kereskedelmi Rt.* tulajdona. Ugyanekkor a villamossal párhuzamosan *egy 12-es autobusz robogott a nyugati felé. A BD 029. rendszámú autó sofőrje elindította kocsiját, hogy a villamos előtt kikanyarodhasson az úttestre. A szembejövő autobusz sofőrje erre nem készült el és teljes erővel belerobogott az úttestre kikanyarodó autóba, amelyet nekiütött a Bl 260. számú autónak. Mindkét autó súlyosan megsérült,* az utasoknak azonban szerencsére *komolyabb bajuk nem történt.* Mindössze *Gombos* Márton 22 éves magántisztviselő szenvedett könnyebb zúzódást a homlokán. Őt a mentők a Rókusba vitték. A rendőrség az összeütközés körülményeinek kideritése céljából a vizsgálatot megindította.

Álmatlan? Igyék Hag kávét, oly nyugodtan és mélyen alszik, mint még soha. Hag valódi babkávé, de teljesen koffeinmentes. HAG KÁVÉ

SZTRÁJK
PÓLYA TIBOR RAJZA

meg bizonyosságuk arra nézve, hogy 40 vagy 70 év után az övéik ki fogják állani a kritikát? . . . .“ és így tovább. Világos beszéd.

Dehio beszédével egy időben jelent meg Ebhardt röpirata, amely hasonló kérdésekkel foglalkozik.[1] A szerző építész, akinek még folyamatban levő nagy munkája, az elzászi Hochkönigsburg helyreállítása már sok vitára adott alkalmat. Főleg a várak fönntartásáról és helyreállításáról értekezik. A teljes helyreállítás híve. „Időjárásunk pusztító erejét csak teljes helyreállítással és az azután magától értődő szükséges, állandó és gondos fönntartással lehet föltartóztatni.“ Elitéli mindazokat az eszközöket, amelyeket romoknak eredeti állapotukban való fönntartása érdekében szokás alkalmazni. Nézete szerint sohasem mondhatjuk azt, hogy a helyreállítás lehetetlen, csak a következő kérdések merülnek föl: „1. Ki képes a helyreállítás kivitelére? 2. Melyek azok az alapok, amelyekre egy helyreállítás tervét föl lehet építeni? 3. Milyen föladatot kell az

[1] B. Ebhardt, Ueber Verfall. Erhaltung und Wiederherstellung von Baudenkmalen, mit Regeln für praktische Ausführungen. Berlin, 1905

Művészet 1906

építésznek megoldania, mielőtt munkához lát?" A helyreállítás tehát nemcsak jogosult, hanem föltétlen szükséges is, a műemlékek gondozásának ideális módja.

Ebhardt „alapelvei" közé fölvette a következőket is: „A szükséges munkák kivitele olyképpen történjék, hogy se szín, se a technika változtatása által ne legyenek mint utólagos toldások és foltozások fölismerhetők". Ennek természetes következménye, hogy „valamennyi helyreállítási munkát föliratok és évszámok alkalmazása által mint olyanokat fölismerhetőkké kell tenni".

A két fölfogás ellentétes volta olyan szembeötlő, hogy magyarázatra nem szorul. Az egyik részről az az óhajtás, hogy a műemlékek fönnmaradását lehetőleg biztosítsuk, hogy minden helyreállítástól óvakodjunk. A másik részről a teljes helyreállítás dicséretét halljuk: a törekvés az évszázadok romboló munkájának az eltüntetése, a rég letünt kép föltámasztása, még pedig a valódiság lehető erős csalódásának fölkeltésével. Ez alkalommal e két elmélet birálatával nem foglalkozhatunk és csak azt állapítjuk meg, hogy a műemlékek gondozásának gyakorlata is e két szempont egyikéhez vagy másikához hajlik.

Ismeretes, hogy az utolsó években egyes kiváló, történeti és művészeti szempontból nevezetes építészeti emlékek sorsa mekkora hatást gyakorolt a közvéleményre is. A velencei campanile, heidelbergi várkastély, aacheni münster ügyei nemcsak a szakembereket foglalkoztatják, hanem tudomást vett róluk a nagy közönség is. Komoly fejtegetések és szenvedélyes hangú ujságcikkek özöne foglalkozik e kérdésekkel. A dolog a legtöbb esetben a körül a kérdés körül fordul meg: fönntartani vagy helyreállítani? — az imént bemutatott két szempontnak — bár néha öntudatlanul — megfelelően.

De nemcsak az egész törekvés fiatalsága és nemcsak az elmélet és gyakorlat embereinek az eltérő elvi álláspontja okozza azt, hogy a műemlékek gondozásának elmélete és gyakorlata minduntalan annyi fontos és kényes kérdést vet föl. Bizvást mondhatjuk, hogy általános érvényű, minden egyes esetre alkalmazható szabályok fölállításáig sohasem fogunk eljutni. Eljön majd az az idő, mikor nem lesz már vita tárgya, hogy első sorban az elmélet emberei, a tudósok vannak arra hivatva, hogy a régi művészet alkotásainak a sorsa fölött határozzanak, midőn a művészek, az elméleti megismerés szolgálatában, az önmegtagadásban látják majd legfőbb erényöket, de még az elvi fölfogás teljes megállapodása esetében is a fölmerülő egyes esetekkel szemben mindig a legbehatóbb megfontolásra lesz szükség. Általános érvényű szabályok fölállítása a legnagyobb veszedelem, amely a műemlékek gyakorlati gondozását érhetné.

Bele kell hatolnunk a régi művészet alkotásainak egyéniségébe. Amint nincs a régi építőművészetnek két olyan emléke sem, amely külső megjelenésében teljesen hasonlítana egymáshoz, úgy eltér egymástól az építészeti alkotások története is: mind az a folyamat, amelyen elkészültökig keresztülmentek, mind későbbi sorsuk. A műemlékek lelkiismeretes gondozója például nem vállalkozik arra, hogy befejezzen valamit, ami régente befejezetlen maradt, de arra sem, hogy újból fölépítsen valamit, amit a gyakorlati szükséglet vagy művészeti türelmetlenség egykor eltüntetett. Az eredeti állapot megmásulása, az évszázadok folyamán bekövetkezett változások is hozzá tartoznak a műemlék egyéni lényegéhez és meghamisítjuk történetét, ha annak egyik vagy másik fejezetét — még ha szomorú is — kitörölni igyekszünk. Sok „régi pompájában föltámadt emlék", voltaképpen vértelen kisértet, tanuskodik e mellett. Ehhez járul, hogy minden egyes emlék más állapotban maradt reánk. Ez az állapot is hozzátartozik egyéniségéhez. Ami rom, az rom marad még akkor is, ha kiépítjük, csakhogy megcsúfolt, elcsúfított rom, akármilyen tökéletes technikai eszközökkel igyekszünk is történetét meghamisítani.

Számtalan, szóval sokszor alig kifejezhető vonás összessége adja meg valamely művészi alkotásnak a sajátos jellemét. Ezek megállapítása nemcsak a tudományos elmélyedés, hanem a művészi átérzés, intuició dolga. E tekintetben különbséget kell tennünk a korunkban keletkezett művek és a régi idők emlékei között. Ezek a legritkább esetben jutottak

— Jaj, Istenem . . . öreg vagyok én már nagyon. Elmultam hetvennyolc.

A szobalány kísérte haza és keresztanyám elküldte hozzá az orvost még aznap. Ételt is tőlünk vittek neki, amíg beteg volt, de harmadnapra már azzal jött vissza a szolgáló tőle, hogy jobban van egészen. Alig telt bele egy hét, megjelent a kulcsért.

— Ez már másodszor történik — mesélte keresztanyám. — Ha beteg, mindig idehozza a kulcsát. Kíváncsi vagyok, hogy ha egyszer csakugyan meg talál halni, mit is fogok csinálni azzal a ládával? Mert, azt hiszem, olyasmit képzel, hogy a másvilágról majd érte jön a holmijának . . . nekem csak addig kell őriznem . . .

Ugyanezen a nyáron történt a nagy esemény, hogy az öreg Józsi bácsiék átjöttek Debrecenből látogatóba keresztanyámékhoz. Nagy dolog volt ez, mert Józsi bácsi túl volt már a nyolcvanon és a felesége, az öreg Mari néni se volt sokkal fiatalabb. De még jól birták magukat és neki mertek vágni a nagy útnak, hogy még egyszer szétnézzenek a szülővárosukban, amint mondták, mielőtt leereszkedik az a bizonyos éjszaka, aminek hiába várja az ember a hajnalát.

Nem mondom el, hogy micsoda nagy szíveslátással fogadta őket keresztanyám, aki unokahuga volt Mari néninek, hogy mi minden jót sütött-főzött a tiszteletükre és hogy mennyi minden hiábavalóságot beszéltek össze a végnélküli ebédek és vacsorák alatt a látásukra összegyült rokonok. Mindez külön história s ebben a percben csak azt akarom elmesélni, ami mingyárt a megérkezésük után való napon történt Sikátorinéval kapcsolatban.

Uzsonna előtt a nappali szobában ültünk, mikor megszólalt a kapucsengő. Azt hittük látogató s én kinéztem, hogy ki jött, de bizony az csak Sikátoriné volt. Mari néni, aki egy öreg barátnőjét várta, kíváncsian fordult felém, mikor visszamentem:

— Nos? Lina néni?

— Nem ő jött, csak Sikátoriné.

— Kicsoda? — kérdezte Mari néni hirtelen komolyra vált arccal. — Micsoda Sikátoriné?

— Az öreg, — felelte keresztanyám. — Nem emlékszik már rá Mari néni?

— Klárira? — kérdezte Mari néni szigorúan. — De bizony emlékszem, hiszen nálunk volt szobaleány. Emlékszik még arra Józsi bátyátok is!

A hangja ingerült volt és kemény, ami pedig nagyon szokatlanul hangzott, mert Mari néni egyébként mindig olyan szelíd volt, mint a galamb. Józsi bácsi nyugtalanul mozgolódott a széken és a pipáját tömögetve, zavartan dörmögte:

— Ugyan, ugyan, Mari! Hol vagyunk már attól...

De Mari néni haragosan összeszorította a száját és sebesen rázogatta a fejét, aztán hirtelen kifakadt dühösen:

— Nem fogok neki megbocsátani a sírban se!

Nekem az tünt fel az első percben legjobban, hogy Sikátorinét Klárinak hívják. Ismertem, mióta az eszemet tudtam, de arra még sohase gondoltam, hogy az öregnek keresztneve is lehet. Minek is? Hiszen nem volt vele senki olyan bizalmas lábon, hogy a keresztnevén szólongassa. Csak mikor már ezen túl voltam, akkor kezdtem ráeszmélni, hogy nini, hiszen itt meg mintha valami hihetetlen eset kezdene kibontakozni a Sikátoriné Klári-korából.

— Tessék parancsolni! — jelentette a szobaleány ebben a percben, — az uzsonna a kertben van.

A tornácon kellett végigmennünk, Sikátoriné ott állt a konyhaajtóban s mikor Mari néni odaért hozzá, alázatosan elébejárult, hogy kezet csókoljon.

— Meg tetszik még ismerni, tekintetes asszony?

Mari néni azonban elrántotta a kezét:

— Nem ismerem . . . és nem is akarom! — Azzal sietve ment tovább, kikerülve Sikátorinét és vissza se tekintve rá többet.

Az szegény elképpedve állt egy pillanatig, aztán Józsi bácsihoz fordult:

— Hát még most se bocsátott meg?

Józsi bácsi nagyon meg volt ijedve és zavartan hebegett valami effélét:

— Dehogynem, dehogynem ... Csak talán ... izé ...

Azzal ő is megfordult és elsietett Mari néni után, mintha nem merne szóbaállani Sikátorinéval.

Uzsonna alatt mindenki iparkodott minél többet beszélni, csak Mari néni volt komoly és hallgatag és időnkint egy-egy szigorú pillantást vetett Józsi bácsi felé.

Nagyon szerettem volna valakitől kérdezősködni a dologról, de nem voltam még olyan viszonyban a családom felnőtt tagjaival, hogy ilyen kényes témáról bárkivel is szót kezdhettem volna. Így hát csak magamban tünődtem el az eseten, amely egészen más világításban kezdte feltüntetni előttem Sikátorinét.

Uzsonna után, mikor a társaság fölkerekedett, hogy sétáljon egy kicsit a kertben, Józsi bácsi félreszólított:

— Gyere csak! — mondta. — Állj ide a tornácfordulóra, aztán vigyázz, hogy nem jön-e Mari néném. Akkor hamar szólj nekem.

Ő maga odasettenkedett a konyhaajtóhoz és kiszólította Sikátorinét.

— Klári, — mondta, — jöjjön csak!

Nekem ugyan Mari nénit kellett volna lesnem, de félszemmel mégis csak azt figyeltem, hogy Józsi bácsi mit csinál. Hát csak egy nagy bankót kotort elő a bugyellárisból és odacsusztatta a Sikátoriné öreg markába.

— Itt van, ni, lelkem, — mondta, — csak a feleségem meg ne tudja . . .

Sikátoriné hálálkodni kezdett és mindenáron kezet akart neki csókolni, az öreg úr azonban nyugtalanul szabadkozott:

— Jó, jó, csak hagyja . . . Bizony megvénültünk mind a ketten cudarul. — Kirántotta kezét a vénaszszonyéból és sietve fordult a kert felé:

— Hát te így vigyázol? — förmedt rám közben. — Nem megmondtam, hogy a kertbe nézz?

Én azonban annyira meg voltam döbbenve, hogy felelni se tudtam, csak ámulva tünődtem az eseten.

Mintha csak a természet fordított, furcsa játékát láttam volna, egy hernyót, amelyik azelőtt lepke volt. Ki gondolta volna erről a Sikátorinéról, hogy valamikor Klári volt és pillangó?

Átálmodott ifjúság

— Karl Ernst Knodt —

Egy dalt hordok a szívem mélyén,
Panaszos, rejtett, néma dalt.
Magányos séták messzeségén
Rajtam ó hányszor átnyilalt!

Kihalt erdőkben ezt cipeltem,
Ez sírt föl bennem szüntelen.
Havas mezőkön járt a lelkem,
S mint a fagyos szél: jött velem.

Ó de ma végre kikiáltom,
Fájó panasszal cseng szavam:
Sohasem láttam ifjuságom — —
És most örökre oda van!

Varságh János

Hetivásár. Pólya Tibor festménye a Műcsarnok kiállításán

világnézettől és incselkedve feleltem. Inkább bókképpen, az igaz, mert eszemágában sem volt semmi gyanusítás:

— Bizony, bizony, Sikátoriné! Maga is... menyecske korában... Úgy-e? Mi?

Megint igazított egyet a kendőjén, úgy, mint előbb, de most nem felelt, csak lesütötte a szemét és nagyot sóhajtott. Úgy éreztem, hogy gyöngédtelen voltam, mert ugyan hol akadhatott Sikátorin kívül még egy olyan bátor ember, aki bele mert volna kötni Sikátorinéba? És alighanem azt gondolja most magában, hogy gúnyolódni akartam.

— No, no, — mondtam, — hiszen tudom én azt, hogy maga derék asszony. Csak tréfáltam.

Könnyek rezegtek a hangjában, amint megszólalt:

— Öreg vagyok már, kezit csókolom úrfi! Nagyon öreg. Már hetvennyolc elmultam...

Rákövetkező vasárnap elmaradt, ellenben hétfőn beállított. Meleg nyári nap volt, mégis egy nagy kendőbe burkolta magát, alig vánszorgott és vacogott a foga.

— Hát magát mi lelte? — kérdezte keresztanyám.

— Beteg vagyok, tekintetes asszony, kezit csókolom, nagy beteg... Szúrásom van a hátamban... Tegnap fel se birtam kelni...

— Ejnye, ejnye! Bizonyosan meghült! Lám no! Láza is van! — mondta keresztanyám a homlokára tapintva. — Nem kellett volna felkelni, hanem üzenhetett volna... Üljön le már, no!

— Hiszen nem is jöttem volna én, de attól félek, hogy meghalok, — siránkozott az öreg, — és, tetszik tudni, ellopják mindenemet. A kulcsot hoztam el, a ládám kulcsát.

Feketére rozsdásodott kulcsot húzott elő a szoknyazsebből és odaadta keresztanyámnak.

— Tessék eltenni, kezit csókolom, benne van mindenem. A mozsár is, mert azt féltem legjobban. A szomszédasszonynak arra fáj a foga, mert rézből van, az övé meg csak vas. Bizonyos, hogy ellopná, ha meghalnék, mert már kétszer is kérte, hogy elcseréli; egy fehér köténytt igért ráadásul, de nem adtam...

— Van magának valakije, aki örökölné a holmiját?

— Nincs nekem senkim, csak az én jó Istenem! — sóhajtotta sírva. — De azért nem akarom, hogy ellopják, ami az enyém...

— Aztán még mi van abban a ládában?

— Hát a mozsár... meg a ruhám, az ünneplőm... egy kis fehérnemű, egy selyemkendő, meg minden, ami kis egysmásom van. Meg a mozsár! Beraktam mindent, mert nem akarom, hogy ellopják, ha meghalok...

— Dehogy is hal meg, Sikátoriné. Nem lesz magának semmi baja...

Ujság 1928. jan. 1. 11.

Pólya Tibor

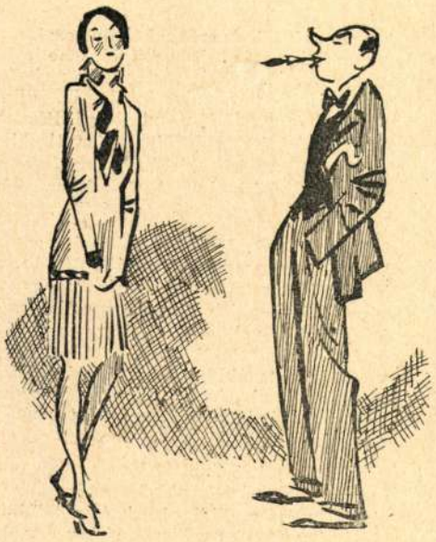

Az illetlenség kódexe. Ha hölgyekkel zsebredugott kézzel beszélsz, vagy pláne még füstölsz is hozzá, joggal fog olyan arcot vágni, mint ez. Pólya Tibor rajza

MAGANYOS. Először is ne essék kétségbe. Arra semmi ok sincs. Másodszor ne szégyelje magát, mert arra sincs oka. Harmadszor nincs olyan orvos, akinek gyakorlatában százával ne fordult volna elő hasonló eset. Ha szégyenlős, orvosnőhöz is fordulhat, vagy idősebb doktorbácsihoz. Az *Uj Idők* orvosi munkatársa, dr. Bród Miksa (VII., Akácfa-utca 7.) szívesen fog rendelkezésére állani, ha alkalom adtán felkeresi. Ő majd előírja, milyen életmódot kell folytatnia. Jó lesz, ha változtat a dolgon, mert lehet rajta változtatni és — ismételjük, — a kétségbeesésre semmi oka sincs.

DR. F. GY. Köszönjük főszolgabíró úr megtisztelő rokonszenvét s a címeket. A számokat elküldöttük.

Az illetlenség kódexe. Felebarátunk kabátgombja nem arra való, hogy annak rángigálásával elbeszélésünket élénkítsük. Pólya Tibor rajza

O. ISTVÁNNÉ. A lapot a megadott címre megindítottuk, nagyságos asszonyomnak pedig január 23-án elküldöttük Jack London Farkasvér című regényét. Reméljük, már meg is kapta. Örülünk, hogy a Rókaút önnek is tetszett, hogy a rejtvények is mulattatják, és köszönjük, hogy szeret bennünket. Igyekszünk, hogy érdemeseknek bizonyuljunk erre a szeretetre.

VANITATUM VANITAS. Köszönjük, hogy sorsa jórafordultáról értesített. Köszönjük, hogy megírta, hogy elvonultak a felhők. Mi hiszünk a napsugár felhőttörő erejében, a tavasz elkövetkezésében, a tél mulandóságában, az isteni kegyelem végtelenségében. Jól esik minden adat, ami megerősít hitünkben. Adja Isten, hogy minél előbb boldogok legyenek. Megtisztelt azzal, hogy bizalmára méltatott.

S. ANNUS. „A szombati nagytakarítást már régen pénteken végzem, hogy szombaton zavartalanul vehessem kezembe legkedvesebb lapomat.“ Köszönjük, Annus. Az *Uj Idők* szereti azokat a lányokat, asszonyokat, akik személyesen vesznek részt a nagytakarításban. S megbecsüli, hogy kedvéért még a nagytakarítás dátuma is változást szenved. Szeretettel szorítjuk meg dolgos két kezét.

AZ ILLETLENSÉG KÓDEXE. *Pólya* Tibor mester egy sereg képet rajzolt. Egyik mulatságosabb a másiknál, mert sorra veszi bennük a mindennapi élet kómikus illetlenségeit. A piktor szeme kihalászta az életből s átülteti nyájas okulásul a papirosára. A nagy sereg rajzból egy új és furcsa kódex lett, annyira találó és mindenkinek mulatságot szerző, hogy sorra közölni fogjuk valamennyit az *Uj Idők*-ben. Azt hisszük, hogy pár derült percet szerzünk velük olvasóinknak.

SZ. LÁSZLÓ. Az operaismertetők egy-egy száma 1 pengőbe kerül. Megrendelheti közvetetlenül Singer és Wolfner könyvkereskedésében is (VI., Andrássy-út 16.) A pénzt küldje be postautalványon és az öt szám postai szállításának költségeire küldjön be további 1 pengőt.

HALVÁNYSÁRGA RÓZSA. A cigányasszony tehát megjósolta, hogy a barátnője, ott, ahova ment, vőlegényre lel? Ne haragudjék reánk, kedves Halványsárga Rózsa, de ehhez nem kellett „látnoki tekéntet.“ Olyan jóslat ez, mint a planétáé: „Ha gazdag rokonai meghalnak — örökölni fog.“ Mi is tudunk ám jósolni. Innen, látatlanba, megjósoljuk, hogy maga is boldog lesz még, kedves Halványsárga Rózsa, bár abban nem adunk feltétlenül igazat Édesanjának, Édesanyjának, hogy „a jó bornak nem kell cégér“. Ha már híre ment, akkor nem. De amíg híre megy! Olvat ne írjon nekünk, hogy nemsokára vénlány lesz önből. Még tréfából sem szabad ilyen gyerekességet mondani. El kell szomorodni azon, hogy csak kevesen tudják, hogy ilyen kedves, derék kislányok is vannak a világon. De azt a Valakit talán oda vezérli a Jószerencse. Hinni kell benne. 2. Igen.

ZÉNO. A magyar ember azt mondja: Édesanyám, édesanám. Azt, hogy anyám, esetleg elhagyja. De azt, hogy édes: soha. Tanuljon ebből.

Az illetlenség kódexe. Idősebb uraknak vállát ne veregesd, mert az nem erre való. Pólya Tibor rajza

III—19. Az ön előadásából azt látjuk, nagyságos Asszonyom, hogy abban a városban, amelyben élnek, aligha fog tudni elhelyezkedni a kislány. A járásban azonban s abban a községben, amelyben ezelőtt éltek, bizonyára emlékeznek még a kislány édesapjára, akinek az érdemeit talán az a szövetkezet is, amelyet áldozatkészségével megmentett, megbecsülhetné azzal, hogy alkalmazza a kisleányt tisztviselőnőnek. Ez lehetetlen? Előadásából még az is kitünik, hogy a gyermek nem nagyon való tisztviselőnőnek. Nem lenne jobb, például, kertészetre taníttatni? Ez a munka talán egyéniségének inkább megfelelne. Budapestre még csak ne is gondoljanak. Nincsenek rokonaik, barátaik valamely nagyobb uradalom intézőségénél, vagy vidéki inarvállalatnál? Ott is meg lehetne próbálkozni. Gyermekfejjel azonban ne küldjék dolgozni. Ha nem elengedhetetlenül szükséges, legalább 17 éves koráig maradjon otthon és még a családi körben világosítsák fel arról, hogy más az élet s más az ábránd és tanítsák meg szembenézni a valósággal. Az életre való előkészítésnek ez a legfontosabb része. Arra kell megtanítani, hogy mindennek a szép oldalát, a jó tulajdonságait lássa meg s önmagában, nem pedig künn a világban, keresse a boldogság forrását. A kislány most 13 éves, még van idő gondolkodni. Először szemeljenek ki a számára egy *elérhető*, megközelíthető helyet, azután építsék ki az odavezető utat, lehetőleg annak a tanácsai,

Az illetlenség kódexe. Késsel enni csak bicskások szoktak. Pólya Tibor rajza

Uj Idők 1928. febr. 12. 7 17.

Ut a szépséghez

— Szépségápolási tornagyakorlatok —

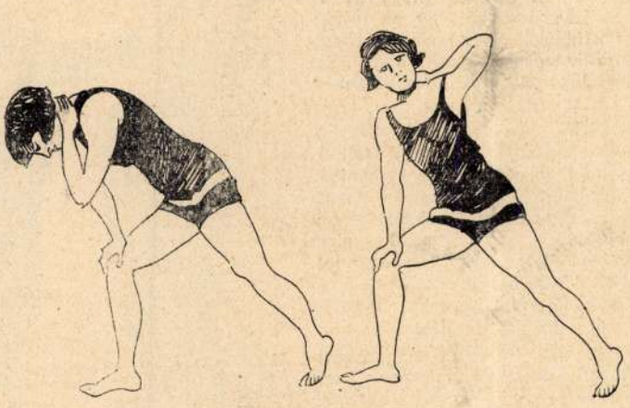

Aki szép akar lenni és aránylagos szépségét késő öregségéig is meg akarja tartani, elsősorban arra törekedjék, hogy egészséges legyen. Ennek a célnak megvalósítására pedig semmi sem ajánlatosabb, mint az okszerűen és célszerűen végzett testgyakorlat, amely üdévé és hajlékonnyá teszi a testet, kecsessé a járást és bájossá a megjelenést.

A nők többsége még mindig idegenkedik a testedző tornagyakorlatoktól, holott tudvalévő, hogy a nőknek tornára annyival is inkább szükségük volna, mert életük nagy részét lakásban töltik, ami egészségüknek és szépségüknek ártalmára van.

Alkalmat és módot kívánunk nyújtani olvasóinknak arra, hogy a könnyen kivihető és megérthető gyakorlatokat megismerjék, amiért is időközönkint ezeket *képekben* fogjuk bemutatni. Az itt közölt két kép oly gyakorlatot ábrázol, amely a helyes lélekzésre tanít meg.

I. A képen látható helyzetben vegyünk olyan mély lélekzetet, ahogy csak tudunk és továbbra is előrehajolva, bocsássuk ki magunkból a levegőt teljes mértékben.

II. Ujból mély lélekzetet véve, az itt látható állásba helyezkedünk, a levegőt kissé visszatartjuk és aztán teljesen kileheljük.

A helyes lélekzés nem a szájon, hanem az orron át történik.

útmutatásai szerint, aki majd annak idején a gyermeket el fogja helyezhetni. Mi tanáccsal mindig készséggel szolgálunk s örülnénk, ha segítségére lehetnénk.

REMÉNY. A legszorgalmasabb kutatással sem tudtunk előző leveleinek nyomára akadni. Nem érdemeltük meg, hogy részvétlenséggel vádoljon. Mi nagyon is részt-veszünk abban a lelki állapotban, amelybe önt problémái sodorták. De hát melyek is azok a problémák. 1. Először az, hogy illik egy 25 éves asszonynak *vén fejjel* táncolni tanulni? S még hozzá nem külön órákon, hanem tánciskolában. A probléma súlyos. De mi bátran szembenézünk vele és habozás nélkül megoldjuk. Azaz megoldani mégsem merjük. Megjelöljük azonban a forrást, amely majd felelettel szolgál. A leveléből úgy látjuk, hogy van két kislánya. Tessék a négyévestől megkérdezni a választ. Ahogy mi a mai négyéves ifjú hölgyeket ismerjük, nem kételkedünk, hogy ő tüstént fel fogja világosítani az édesmamáját afelől, hogy egészen nyugodtan elmehet a tánciskolába. Ötvenéves bankigazgatók és negyvenéves professzorok sem restellik, hogy nem tanulták meg még a háború előtt a foxtrottot, a charlestont és a tangót, hanem — most tanulják. Vén fejről azonban ne tessék beszélni. Vénnek csak 18 éves korában érezheti magát az ember, amikor „már túl van mindenen" és „az élet számára már nem hozhat meglepetéseket". 25 éves korában az ember már fiatal, nagyságos asszonyom. 2. Második problémája az, hogy levágassa-e a haját. A rövid haj, amint írja, valószínűleg rosszul áll önnek és nincs is kedve hozzá, hogy levágassa. Ezek után érthető, hogy azon töri a fejét, hogy levágassa-e? Hiszen, mint láttuk, sok minden szól amellett, hogy levágassa. Mi ebben sem akarunk önnek tanácsot adni. Ötéves kislánya azonban majd megfelel erre. Ő bizonyára nem cselekszik olyasmit, amihez abszolute nincsen kedve. 3. Az Új Idők *egy* évfolyamának bekötéséhez két tábla kell. Egy-egy tábla ára 2 pengő 80 fillér. A hat tábla árát részletekben is fizetheti a kiadóhivatalnak. 4. Kérem, ezek után nyugtasson meg bennünket, hogy szent a béke. S mi azt kérjük a magasságos Úristentől, hogy soha, soha, soha ne legyenek nagyobb problémái, kedves nagyságos Asszonyom sem önnek, sem jóbarátainknak, sem ellenségeinknek a magyar glóbuszon.

SOHA! Kiadója: Constable & Co. Ltd. 12. Orange Street, Leichester Square, W. C. 2., London. Ha erre a címre ír néki, bizonyára meg fogja kapni a levelét.

B. JÓZSEFNÉ, SÁNDORFALVA. Tudomásunk szerint 16—25 fillért fizetnek luksor-méterenkint.

F. S. Nagy képes világtörténet. Szerkesztette: Marczali Henrik. 12 kötet ára kötve: P 170.

RÉGI ELŐFIZETŐ. Olyan otthon, tudtunkkal, nincs Budapesten. Figyelmébe ajánljuk a Fehér Kereszt-kórházban lévő védőnői tanfolyamot. Az állam ugyanis át akarja venni a gyermekvédelmet, ezért védőnőkre szükség van. A tanfolyamhoz a polgári iskola négy osztályának előképzettsége szükséges. A védőnő-jelöltek ingyen bennlakást, ellátást kapnak. Csak úrilányokat vesznek föl, de erősen kell dolgozni. Szorgalom és kitartás kell hozzá. Tíz évre kell lekötnie magát. Félév mulva már zsebpénzt adnak és 1—2 év mulva kihelyezik, állami fizetéssel és nyugdijjogosultsággal. Részletes felvilágosításért forduljon közvetlenül a Fehér Kereszt Kórház Vezetőségéhez (Budapest, Tüzoltó-utca). Leveléhez mellékeljen felbélyegzett válaszborítékot.

KISDOBOS. Mikszáth Kálmán azt az igéretet, sajnos, már nem válthatta be. „A Noszty-fiú esete Tóth Marival" című regénye 1908-ban jelent meg, ennek Utóhangjában igérte volt a költő, hogy egy másik regényben ismertetni fogja bontómegyei ismerőseinek további sorsát. Azonban 1910-ben váratlanul elhunyt a nagy mesemondó s ezt a tervét is, mint annyi mást, magával vitte sirjába.

BORCSA. 1. Tekintettel arra, hogy most nagyon divatos a kombinált sztór, melynek oldalai egész a földig érnek és pótolják az oldalszárnyát, elegendő a sztórhoz egy drapéria. Azonban lehet külön oldalszárnyakat is fehér vagy ekrü grenadinból, vagy tüllből készíteni. 2. Nappali szobába ekrü grenadinból készítenek fodros függönyöket, vagy ekrüfilé sztór is divatos és hálás. 3. Ha a tapétahimzéses kézimunka pasztellszínekből van elkészítve, akkor nagyon szép retikült lehet belőle csinálni. Diványpárnának is megfelelő, kérdés, mire van önnek inkább szüksége.

RÓZSA. Zongorára a legdivatosabb a selyemmel dolgozott kelim-, vagy gobelin-terítő, amely előfestés után, vagy leszámolható mintalap után készül. Ha a terítőt később asztalon is akarja használni, akkor célszerübb, ha gömbölyű vagy szögletes alakban készíti. Ha azonban csak a zongorán használja, formálhatja teljesen a zongora formája szerint.

IGAZ HIVŐK-et, akiknek az Uj Idők 1. számában üzentünk, kérjük, közöljék velünk címüket. Levél érkezett számukra.

U. M. A legutóbbi időben Arany János fantáziájával s egész költői egyéniségének fejtegetésével *Császár* Elemér egyetemi tanár foglalkozott. Munkája, melynek címe: *Arany János képzelete*, az ő szerkesztésében megjelenő *Irodalomtörténeti Füzetek* című sorozatban jelent meg. (8. szám.) Ára: — P 80 fillér. Kapható Singer és Wolfner könyvkereskedésében, VI., Andrássy-út 16.

„DÉLBARANYAI." 1. 1924 március 21-én került először színre a Nemzeti Szinházban. 2. Az egyéves kereskedelmi kurzusok igen jó befejezőjéül szolgálnak a négy évig folytatott középiskolai tanulmányoknak és az esetleges későbbi gyakorlati elhelyezkedést is jelentékenyen megkönnyítik. Ezek a kurzusok azonban csak nálunk örvendenek olyan nagy közkedveltségnek, külföldön s igy Wienben is kedveltebbek a kétévesek. Éppen ezért olyan internátusok, amelyek speciálisan egyéves kereskedelmi kurzusokkal volnának egybekötve, az iskolatípus nem állandó jellege miatt nem is ajánlhatók, s pedig annál kevésbé, mert a kétéves külföldi kurzusokkal szemben az egyévesek inkább a szegényebb társadalmi osztályok iskolái, ezeknek pedig a mindig jelentős kiadásokkal egybekötött internátusok már anyagi szempontból sem megfelelőek. Mint megfelelő leányinternátust, ahol jó a bánásmód és az ellátás is, ajánlhatjuk Wienben a *Stern-Institut*-ot, I., Werdergasse 12.; ez a leányotthon a bennlakóknak idegen nyelvekben és zenében való kiképzé-

Hollós fényképész Művészi felvételek mérsékelt áron. Budapest. VII., Király-u. 105 és Lövölde-tér 7. sz.

Pólya Tibor rajza

Az illetlenség kodexe. Ha így hevered végig a kereveted, úgy hatsz, mintha kirakatba tettek volna — a majomketrecben

nek olvasása közben máris úgy éreztük, hogy nem éltünk hiába. Gondolatban meghatottan szorítjuk meg a kezét. Forrón köszönjük szeretetét és nagyon-nagyon büszkék vagyunk rá. Meleg üdvözlet.

MÁRTA, LONDON, H. A. Az *Illik nem illik* rovatban kapnak választ.

H. M.-NÉ. A szalvétadísz nem divat. Az asztalt virággal lehet díszíteni. A szép ezüst, a finom porcellán, a csillogó üvegholmi s a hófehér abrosz, futó, milieu stb. már ugyis díszíti az asztalt.

ATTILA. A kérdezett művész többnyire akvarelleket festett, ezenkívül igen sok grafikai munkát rajzolt. Műveinek szép gyüjteményét őrzi a Szépművészeti Múzeum grafikai osztálya.

HIDEG TAVASZ. 2. A közlés díjtalan, azonban a szerkesztőség fenntartja magának, hogy a lap szelleméhez mért képeket válasszon ki. Többi kérdésére orvosi munkatársunk válaszol.

SZŐKE VÁROSI ASSZONY. Reméljük, nagyságos asszonyom, hogy teljesen visszanyerte már lelki egyensúlyát s nem fog túlzásokba esni. A férje sokat vétett ön ellen, de rettenetes bűnhődés érte. Ön azon csodálkozik, hogy néhány nap után is gondol még az esetre. Nem csodálnánk, ha évek mulva is gondolna reá. Igyekezzen most arra, hogy jól érezze magát otthon. Ilyen szerencsétlenségek után kétszeresen vágyik a lélek arra, hogy békében és szeretetben élhessen. Gondoskodjon róla, hogy csöndes, békés, nyugodt otthona legyen. Így lesz ilyen az öné is. Kívánunk sok kitartást, türelmet és őszinte megnyugvást mindkettőjüknek.

P. ERZSÉBET. Kedves és okos levelét érdeklődéssel olvastuk végig. Nagyon igaza van. K. R. L.-nak átadtuk meleg üdvözletét.

LILI. Ez a szó: „bestia" szó szerint vadállatot jelent. Hogy mit jelent, ha egy fiatalember fiatal leánynak mondja? Bevalljuk, hogy hosszú szerkesztői pályafutásunk alatt az öné a legritkábban előfordult eseteknek egyike. Fiatalemberek fiatal urileányokat nem igen szoktak ezzel a megtisztelő jelzővel illetni. Lehet, hogy a fiatalember maga sincs tisztában a szó értelmével. Valószínűnek tartjuk továbbá, hogy a fiatalember még nem töltötte be a huszadik évét. Csak kezdő szerelmesek szokták imádottjuk fülébe sziszegni, hogy bestia, vagy: démon. Kétségtelen azonban, hogy tapasztaltabb barátnői irigyelni fogják érte, ha megtudják, hogy egyik imádója bestiának nevezte. „Bestia" ebben az esetben ugyanis azt jelenti, hogy ön „vérszomjas kegyetlenséggel" tapos rá a szerelmes ifjú szívére. Talán azt is, hogy mással kacérkodik, mást bátorít, míg ő álmatlan éjszakákon verset farag a bestiához. Mert az is bizonyos, hogy azok a fiatalemberek írják a legrosszabb verseket, akik önagyságát bestiának nevezik.

ÁTKÖLTÖZKÖDÉS. 1. Ha nem akar kézimunka-ágyterítőt, akkor legszebb a sárga, lila, fraise stb. selyemmel, liberty-satinnal alábélelt fehér batiszt vagy grenadin úgy terítőnek, mint az ágy két végébe kárpitnak. Hálószobába függönynek is legszebb a fodros fehér batiszt vagy grenadin. 2. A szalon fala lehet drapp arannyal. Szebb volna hozzá a tapéta, mint a festett fal, vagy — amint már sokszor megírtuk — az elefántcsontszínű síma gipszfal, aranyléckeretezéssel. 3. Régi himzés is szép volna a falra, de a szőnyeg is szép lesz. Az állólámpát bátran oda lehet tenni a sarokba. Ha a bútor lila- és drappcsíkos s a fal drappszínű, akkor függönyszárnynak szép volna ugyanolyan lila, amilyen a bútor szövete. 4. A férfiszoba bútorához, azt hisszük, sötét szürkéskék fal illenék. Olyan színű, amilyen a szőnyeg mintája. A torontáli átvető, azt hisszük, a férfiszoba sötét, komoly tónusához nagyon élénk és derűs lenne. Inkább valami neutrális színű filccel, vagy mokettel kellene letakarni a chaise-longue-ot. 5. Bizony az ebédlő színeihez nem is igen lehetne más színűre festetni a falat, mint drappra. A zöldesdrapp függönyök azonban — ha csak a székek színe nem egészen más árnyalatú zöld — illenek az ebédlőbe. 6. A hálószoba fala lehet elefántcsontszínű, sárga, halvány szürkéskék, aszerint, hogy a választott ágyterítőhöz melyik szín illik a legjobban. 7. Ha attól fél Nagyságos Asszonyom, hogy a szárnyas ajtó rontja a ház biedermeier-hangulatát, lehetne a szárnyasajtókba üveget vágatni. Fehérre festett, fehér függönyös, szárnyas üvegajtó nagyon is illik a biedermeier-házba. Egyébként igazán nem kell azzal mentegetőznie, hogy idáig „igen csendes" előfizetőnk volt, Nagyságos Asszonyom! Ránk nézve nagyon megtisztelő, ha olvasóink bizalommal fordulnak hozzánk és mi annak örülünk, ha minél élénkebb az érintkezés köztünk és olvasóink között. Máskor is, mindig a legnagyobb készséggel állunk rendelkezésére.

Pólya Tibor rajza

Az illetlenség kódexe. A kést és villát ne fogja marokra. Ön nem marokszedő, hanem vendég.

KÉK IBOLYA. Senki sem mondhatja rólunk, hogy nem a legnagyobb szeretettel, a legjobb szándékkal próbálunk olvasóink ügyes-bajos dolgaiban segíteni. De azt igazán a legnagyobb szeretettel és legnagyobb jóindulattal se tudjuk megmondani, hogy „egy kazakos ruhát, amely *falsalj*-ra van dolgozva, amelyhez kelme sincs már s amelynek felső része tarka selyem tükörrésszel van díszítve, hogyan lehet úgy átalakítani, hogy a toldás ne lássék meg s amellett divatos is legyen". Kedves kisasszony, ha ismer egy olyan varrónőt, aki egy soha nem látott

Pólya Tibor rajza

Az illetlenség kodexe. Sugdolózni sohasem illik. Mert mindenki azt hiszi, hogy róla mondasz valami kellemetlent s megutál

ruháról meg tudja mondani egy soha nem látott hölgynek azt, hogy át lehet-e azt a ruhát alakítani és ha igen, hogyan, akkor legyen szíves küldje el nekünk annak a varrónőnek a címét. Szeretnénk vele érintkezésbe lépni s hasonló kérdések elintézését reábízni. Mi ugyanis azt hisszük, hogy nincs az a varrónő, aki az ön kérdésére meg tudna felelni. Mi pedig még csak varrónők sem vagyunk. Mi egy szépirodalmi lap szerkesztősége vagyunk.

REMÉNY. Ahogy a mintáról látjuk, ehhez a ruhához csakis hasonló színű, (esetleg sötétebb lila) vagy még inkább: a drapp szín valamelyik árnyalata illenék. Szép volna hozzá egy természetes színű manila, florentin vagy panamakalap is. De egyelőre még filcet is sokat viselnek.

S. J. 1. Ha a menyasszony nem menyasszonyi ruhában esküszik, akkor legjobban teszi, ha egy szép „complet"-t csináltat, amelyet aztán látogatóruhának is használhat. A complet, mely ruhából és hozzáillő kabátból áll, készülhet georgette-ből, crèpe-de-chine, vagy valamelyik újfajta gyapjúanyagból. Célszerű volna egy crèpe-satin, vagy crèpe-de-chine ruha, ugyanolyan színű kasha-kabáttal. A szín lehet olyan, amilyen legjobban áll a menyasszonynak: zöld, szürke, drapp, vagy akár a vörösnek valamelyik árnyalata. Ha azonban kevés a ruhája, azt tanácsoljuk, hogy ne válasszon feltűnő színt. Még a drapp volna a legmegfelelőbb. A cipő szürke vagy drapp legyen, aszerint, hogy milyen színű ruhát választanak. Kivéve a szürkét, talán minden színre jobban illik a pezsgőszínű cipő. A kalappal várjon, míg a ruha elkészül. Májusig még változni fog a kalapdivat. Miután budapestiek, megnézhetik a Belváros előkelő üzleteinek kirakatait s abból úgyis megtudhatják, hogy milyen kalap a divatos. 2. Ha a menyasszony nem esküszik menyasszonyi ruhában, a vőlegény sem vehet frakkot. Utcai ruhában kell mennie. Illetőleg fekete délutáni ruhában, úgynevezett „bonjour"-ban, amelynek a nadrágja lehet csíkos is. 3. Utcai ruhás esküvőn nincsenek koszorúslányok. 4. Erre vonatkozólag számtalanszor üzentünk már. Elől mindenesetre a fiatal pár megy. Azután a legközelebbi, végül a távolabbi rokonok.

C. S. M., Paks. Forduljon a kívándorlókat védő irodához (Budapest, VIII., Fiumei-út 4.)

VII. OSZTÁLYOS DIÁK. Egyáltalán nem kötelessége folytatni a levelezést. Az illendőségnek is eleget tett. De ha öröme telik neki, hébe-hóba, mondjuk: kéthónaponkint írhat. Vagy nyáron, utazás közben küldhet neki egy-egy lapot.

Telefon: L. 978 83. Fischer György László **Vacuum- és ciánvállalata** Budapest, VI., Reitter Ferenc-utca 9. szám Szőnyegmegóvás, mosás és javítás

Ujság. 1928 ápr. 1. 14-ik

Lausanne-Chamblandes

Villa Petit Port leánypensio

A nyelvek alapos megtanulása. Modern. Kényelem. Gyönyörű fekvés a tó partján. Sport. Mr. et Mme. Gonthier-Martin.

D. A.-NÉ. 1. Tessék megpróbálni szappanszesszel lemosni, azután puha ronggyal szárazra dörzsölni. 2. Porcellánkereskedésben, vagy megbízható drogériában tessék megkérdezni, hogy mit ajánlanak. Sokféle van forgalomban. Finom porcellánholmi megragasztását különben, tudtunkkal, az Iparművészeti Iskolában is elvállalják.

MONA LISA. Meleg, elismerő szavait hálásan köszönjük. 1. Kiválaszthatja. 2. Most még nem tudhatjuk. De azt hisszük, igen. A fehér plisszészoknya is egyike azoknak a ruhadaraboknak, amelyek sohasem mennek ki teljesen a divatból.

SOLUS ERIS. Levele olyan kedves s íróját annyira rokonszenvessé tudta tenni előttünk, hogy csunyaságában nem is hiszünk. Egy fiatal leány, akiben ennyi üde, friss kedvesség, őszinteség, közvetlenség van, nem is lehet csunya. Ha a vonásai szabálytalanok is: egészen biztosan abból a fajtából való, amely el tudja feledtetni csunyaságát s amely diadalmasan fölébe kerekedik szabályosan szép arcu társnőinek. Nem egy úgynevezett csunya asszonyt ismertünk, aki ünnepelt, körülrajongott kedvence tudott lenni a társaságnak. Nézzen körül a világban. Kik vannak többen: a csunyák, vagy a szépek? Úgy-e, hogy a csunyák? Vagy legalább is a semmitmondó, jelentéktelen arcuak. Úgy találja, hogy csak a szépek mennek férjhez? Erősen téved. Higyje el: legalább annyi csunya boldog asszonyt ismerünk, mint amennyi boldogtalan szépet. A lélek kiül az arcra s egyszer csak jön majd valaki, aki meglátja és megszereti a maga szép lelkét. Csak a vidámságát, a bátorságát ne veszítse el soha. Irjon máskor is.

TAVASZI VIRÁGOK. A fiatalember nem járt el éppen a legilledelmesebben, de kérdőre vonni még sem lehet. Azt nem várhatta, hogy a szülei levélben meghívják. Ilyesmi egyáltalán nem szokás. Ha valami közbejött: ki kellett volna mentenie magát s engedélyt kérni arra, hogy máskor tiszteletét tehesse.

DIVAT. Úgy látszik, hogy az idén nyáron nagyon divatos lesz az a kis kabátszerü valami, ami az ujjatlan estélyi ruhát délutáni ruhává varázsolja. Georgette-ből, crêpe de Chine-ből, crêpe satinból, sőt mousseline de soie-ból is készülnek ezek a kabátkák, amelyek vagy egyáltalán nem gombolódnak (elől rendszerint össze sem érnek), vagy pedig széles övvel, szalaggal csukódnak. Ezek vagy a ruha anyagából, vagy elütő színből készülnek.

TANÁRNŐ B. Az új rádióleadóállomás, tudomásunk szerint még a nyár elején működésbe lép. 2. Örülünk, hogy annyira szereti az Uj Időket. Igyekezni fogunk, hogy szeretetére továbbra is érdemesek maradjunk. Szives üdvözlet!

SZOMBATHELYI FIÚ. Alphonse Daudet: Lettres de mon moulin. Ára 1 pengő 65 fillér. Megrendelheti Singer és Wolfner könyvkereskedésében, Budapest, VI. ker., Andrássy-út 16.

DR. K. Ö. Forduljon a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium VIII/a. ügyosztályához. Ott részletes felvilágosítást fog kapni.

FO—LÁ. Igen.

V. J. MISKOLC. Ajánljuk a Kereszténv Iskolatestvérek Norbertinum Intézetét, Tullnesbach. Ez az intézet a bécsi Westbahnhoftól egy órányira fekszik a Wienerwaldban.

D. S. SZ. A kérdezett nőtlen.

ITALIE. 1. Polgári iskolai oklevél be nem számittatik s mindaddig, míg a gimnáziumi érettségit le nem teszi, felvételt nem is nyerhet. Hogy mely tárgyból kell különbözeti vizsgát tenni, eziránt a budapesti tankerületi főigazgatósághoz (I., Attila-utcai gimnázium) sziveskedjék fordulni. 2. Az olasz főtárgy mellé még egy tárgy választandó, még pedig vagy a latin, vagy a német, vagy a francia nyelv és irodalom. 3. A tanári diploma megszerzéséig három vizsga letevése szükséges. Még pedig a 4. félév végén az alapvizsga, a 8. félév végén a szakvizsga és csak 1 évi gyakorlati tanítás után következik a pedagógiai vizsga. 4. Az előadások látogatása kötelező, sőt a választott tárgyakból minden félév végén kollokválni kell. 5. Ajánljuk, hogy kérjen prospektust a következő címtől: R. Universitá per Stranieri, *Perugia*. Ez az intézet külön erre való. A prospektusban megtalál minden útbaigazítást és felvilágositást.

IDEÁL. F. J. tudakozódására van szerencsénk értesiteni, hogy az Észak Amerikai Egyesült-Államokba kivándorolni nem lehet. A kivándorolni szándékozók száma kvótához lévén kötve, a kis kvóta a kivándorolni szándékozó hozzátartozók által már évekre előre le van kötve. Kvótán kivül csak a feleség vagy kiskoru gyermek mehet ki, de az is csak az esetben, ha hozzátartozója a washingtoni bevándorlási főbiztostól beutazási engedélyt kap. Kanadába csak teljesen egészséges, 45 éven aluli, földmüves vándorolhat ki és annak felesége vagy gyermekei, más foglalkozásu bevándorlási engedélyt nem kaphat. Délamerikába (Brazilia, Argentina stb.) kivándorolni nem tanácsos, csak annak, akinek ott kint rokona vagy ismerőse van, aki a helyi viszonyokkal ismerős és az illetőnek ottani elhelyezkedését előre biztositja. De még ez esetben is óva intünk mindenkit, hogy megfelelő tőke nélkül Délamerikába kivándoroljon.

A többi levélre következő számunkban válaszolunk.

LINDAU

a bódeni tónál

Evang. 6 osztályú felsőbb leányiskola

leányinternátussal. Újrendszerű tanterv. Nyelvek háztartási, zenei, festészeti, müipari és továbbképző tanfolyam. Gyönyörű táj, enyhe éghajlattal, park, tavi fürdők Ellátás és tandij évi 1150 M. Prospektust és felvilágositást küld az igaz gatóság.

Nem akarok megőszülni!!!

„Heinzelmannchen"-féle

Physichrom-Hajrenovator

Csalhatatlan szer az egészséges, természetes hajszín visszanyerésére és az őszülés ellen való védekezésére.

Ezen híres, rég bevált hajvíz nem festőszer és semmiféle festőanyagot nem tartalmaz. A haj magába szivja ezen hajvizet és igy kellő táplálékot nyer, minél fogva az őszülő hajszálak rövid idő mulva egészséges, természetes szint és megfelelő sürüséget nyernek.

Ezen hajvíz erősiti és szépiti a hajat, remekül fokozza a haj növését és megakadályozza az őszülést a legmagasabb korig.

Egyedüli készitő

Heinrich Männchen, Wien

Ára 4 pengő

Magyarországon kapható:

TÖRÖK PATIKA

Budapest, VI. kerület, Király-utca 12. szám.

1908—1928

Kézimunkaáruházam 20 éves fennállása különös figyelmességre kötelez!

Bonfammok	P 5·80-tól
Klöpli csipkék	„ —·07 től
Valancien	„ „ — 05 „
Ia cérna etamin 150 cm.	1·45
Madras függönykelmék	„ 5·— „
Festett gobelin párnák	„ 1·25 „
Grenadin 150 cm.	3·70 „

WEISZ MARISKA

kézimunkaáruház, külön függönyszalon

BUDAPEST, V. KERÜLET, LIPÓT-KÖRUT 22

Tánc

Illik, nem illik

Rovatvezető: Dr. Plank Bella

H. A. Esküvői kérdésekre már számtalanszor feleltünk s csodálkozunk rajta, hogy régi olvasó létére ezek az üzenetek elkerülték a figyelmét. Kivételesen azonban megint csak válaszolunk a számtalanszor megválaszolt kérdésekre. 1. Hogy a fivére esetleg nem tud hazajönni az esküvőre, az sajnálatos dolog, de ha segiteni nem lehet rajta, bele kell nyugodni. Mehet a menyasszony az édesapjával, vagy valamelyik közeli férfirokonával is. 2. Az esküvőre gyülekező rokonságot, esküvő előtt nem kell megkinálni semmivel. 3. Az Uj Idők gasztronómiai rovatában számtalan jó előétel készitési módját olvashatta. Arra nem vállalkozhatunk, hogy levélben recepteket küldjünk. Van elég kitünő szakácskönyv, amely erre a kérdésére megfelelhet. Forduljon könyvkereskedésünkhöz, (Budapest, VI., Andrássy út 16. szám.) 4. Lakodalmi ebédek, vacsorák étlapját is nagyon sokszor közölte már az Uj Idők. Miután Budapesten lakik, nem kerülhet nagy fáradságába, ha bejön Singer és Wolfner könyvesboltjába (VI., Andrássy-út 16.) és megveszi Tutsek Anna „Vendéglátás" című füzetét, amely a vacsorára nézve a legpontosabban útbaigazitja. 5. A lakodalmi ebéden vagy vacsorán a fiatal asszony természetesen férje mellett ül. Sohase hallottuk, hogy ez másképpen is szokott lenni. A többiek: kor, illetve rang szerint helyezkednek el. A menyasszony mellett ülhet az egyik násznagy, a vőlegény mellett a másik. 6. A menyasszonynak csak akkor kell átöltöznie, ha elbucsuznak a társaságtól. A fátyolt sem kell előbb levennie. 7. A menyasszonyi táncra vonatkozó kérdését nem értjük. 8. A fiatal pár éjfélen túl nem szokott maradni. 9. Hogy hajnal felé mit adjanak, azt is megmondja a „Vendéglátás" című füzet. Lehet korhelylevest, virslit, sört adni.

MÁRTA. 1. Angliában a férfi ha nőt kisér, mindig a gyalogjárónak a kocsiút felőli oldalán megy. 2. Megmondhatja neki, de nem feltétlenül szükséges. 3. Nem illendőség kérdése, hanem a szokásé és felfogásé.

LONDON. Olvastuk egyszer valahol, hogy ha az, akit meglátogatunk, jöttünkre nem csukja be a könyvet, amelyet olvasott, akkor ne maradjunk sokáig nála, mert ez annak a jele, hogy megzavartuk őt és hogy szeretne tovább olvasni. Ebben az esetben is így lehetett.

A többi levélre következő számunkban válaszolunk.

Duna Gőzmosó- és Kelmefestőgyárnál Ha kényes az izlése, ugy **kelmefestését, gallér- és vegytisztitását** a gondosságáról ismeretes végezteti: Bpest, VIII, Gólya-utca 43 Vidékre szállitások 3 napon belül

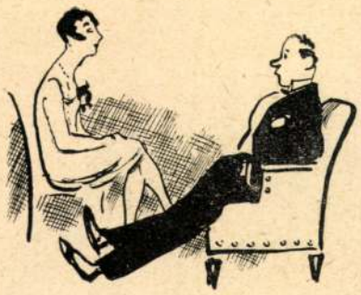

Pólya Tibor rajza

Az illetlenség kódexe. Nem illik kinyujtott lábbal ülni. Végre is nem az öné az egész szoba.

A szerkesztő üzenetei

VIHAROK. Az ön aggodalma jogosult, de nem remélhető, hogy azon a módon, amelyen segítséget kér tőlünk, azt meg is adhatnók. Megértjük azt is, hogy szomorú ügyének takargatása céljából még azt sem akarja, hogy mi Önnek levélben feleljünk. De így megfoszt attól, hogy oly kérdéseket intézhessünk Önhöz, amelyek nélkül egyáltalán nem tájékozódhatunk a távolból különben is alig áttekinthető esetében. Az Ön leírásából az a benyomásunk, hogy nem lehetetlen, hogy komolyabb lelki betegség kezdetén áll a betegük. Ha így volna is, még az esetben sem jelenti ez azt, hogy a baj vissza ne fejlődhessék, vagy a jelen állapotban meg ne maradhasson és betegük, mint eddig, hivatását jól-rosszul el ne láthassa és körében úgy, mint eddig is, meg ne maradhasson. De, bár ez ki nem zárható, mégis okvetlenül szükséges, hogy szakorvos megvizsgálja. Talán egy jóbarát-orvosnak, vagy háziorvosnak tapintatos rábeszélése vezethetne itt sikerre. Erre feltétlenül szükség van, még az esetben is, ha ezzel azt a túlzott titkolódzást, amelyet a betegük körül egész célszerűtlenül tartanak fenn, meg is kellene törniök. Ha ez sem segít, akkor Ön vagy más hozzátartozó menjen személyesen a szakorvoshoz, aki így mégis közvetlenebbül informálódhatik a betegnek őt érdeklő dolgairól, mint levélben. Akkor talán kiderül annak a szüksége, hogy amennyiben a beteg nem jön az orvoshoz, az orvos menjen a beteghez. Csak ezek után kaphatnák meg azt a tanácsot, amely leginkább célravezető. Lehet, hogy megfogadják e tanácsot, lehet, hogy nem; sőt az sem lehetetlen, hogy mire e válasz odaérkezik, egyidőre, vagy végleg is eltűnnek az oly nagy aggodalomra okot szolgáltató tünetek és javaslatunk feleslegessé válik. Egyet azonban mégis nagyon a lelkükre szeretnénk kötni. Nem a betegre vonatkozik. A legtöbb esetben, ha a beteg elfoglalja az emberek figyelmét, nem veszik észre, hogy a háttérben lappang egy újabb baj, amelyet még el lehetne hárítani. A beteg hugára gondolok, aki könnyen áldozata lehet azoknak az izgalmaknak, amelyek nénje állapotával elsősorban és a legsúlyosabban őt érik. Az a javaslatom, hogy a fiatal teremtést ebből a környezetből okvetlenül ki kell venni. Egyelőre legalább rövidebb időre, később, ha ennek a java nyilvánvaló lesz, talán hosszabb időre is. Azt hisszük, hogy ez az intézkedés, a két testvér különválasztása, a beteg nővérre is jó hatással lesz. Tegyék meg ezt, még az esetben is, ha a beteg ez ellen tiltakoznék. És, ha ez a tiltakozás túlerős, akkor ez egy igen nyomós okkal több, hogy a testvéreket elkülönítsék. Könnyen lehet, hogy a huga eltávozásával a beteg megnyugszik. Hogy valóban így lesz-e, azt csak teljesebb tájékozódás után lehetne biztosan megmondani, de hogy a még egészséges nővérre nézve ez az intézkedés mulhatatlanul szükséges, az minden kétségen felül áll.

TRAGÉDIA. Azt az olvasónkat, aki ilyen jeligére egy igen kényes családi ügyben tanácsot kért tőlünk, minthogy néki e rovatban nem válaszolhatunk, arra kérjük, közölje velünk sürgősen címét. Amennyiben az ügy még időszerű, hosszabb levélben fogunk postafordultával felelni.

PÉCZELY PIROSKA őnagyságát kérjük, közölje velünk pontos címét, hogy levélben válaszolhassunk.

KÜZDELEM. Nem kapható.

B. BÉLA. Az említett feltétel mellett előfizethet az Egyetemes Regénytárra.

ROBY. Az Illustration előfizetési ára félévre körülbelül 30 pengő. Megjelenik hetenkint. „Blatt der Hausfrau". Megjelenik kéthetenkint. Tiz szám előfizetési díja 6 P 40 fillér. Mindkét folyóiratot megrendelheti Singer és Wolfner könyvkereskedésében Budapest, VI., Andrássy-út 16.

LAURA. 1. *Budapesten:* Kenessey Jozefin internátusa Budapest, II., Keleti Károly-utca 9. szám. — Notre Dame de Sion, Budapest, I., Villányi-út 35. — *Grácban:* Mädchen-Erziehungsanstalt Anderl Rogge, Radetzkystrasse 10. — Institut der Ursulinen mit Mädchenpensionat, Leonhardtstrasse 60—64. — Pensionat Schweizer Töchterheim, Merangasse 51. — 2. kérdésére „Szépségápolási" rovatunkban válaszolunk.

Pólya Tibor rajza

Az illetlenség kódexe. Ön most megbillenti a tányért, hogy az utolsó csöpp levest is birtokba ejtse. Nem gondolja-e, hogy ez tulontul sok vesződség egy csöppért?

ELŐFIZETŐ HUGA. Nagyon köszönjük kedves figyelmét. Sajnálatunkra a kép nem alkalmas lapunkban való közzétételre.

ANGOL. Ajánljuk a *Kétnyelvű Könyvtár* füzeteit, melyekben irodalmi értékű kisebb elbeszélések, regények jelentek meg, olyképpen, hogy az angol szöveg mellett a szemközti oldalon ott van a szöveg magyar fordítása is. Könnyű olvasmányok kezdőknek például Ellinor Glyn regényei. Vagy Beatrice Harraden-től: Ships that pass in the night. Ha bejön a mi könyvesboltunkba (VI., Andrássy-út 16), itt is készséggel ajánlanak tanuláshoz alkalmas, könnyű és érdekes angol olvasnivalót.

SZ. JÓZSEF, DETEK. A közölt körülmény nem zárja ki, hogy résztvegyen az *Uj Idők* rejtvényrovatának nyereménysorsolásában.

STEIERDORF. Sajnos, fényképek után még hozzávetőlegesen sem tud cikkírónk hozzászólni a kutyákhoz. Szükséges volna tudnia, hogy az állat milyen kereszteződésből származik. De legokosabb, hogy ha ezzel a kérdéssel Ilosvay Lajos ny. államtitkár úrhoz fordul (Magyar Ebtenyésztők Egyesülete, Budapest, Conti-utca).

Pólya Tibor rajza

Az illetlenség kódexe. Hagymát evett? No, akkor ne menjen emberek közé.

TÓTH ERZSÉBET, NY. K. R. L.-nek odaadtuk a levelét. Nagyon tetszett neki, különösen a kritikája. Szereti, ha kritikát mondanak róla. És ha ilyen kedves és meleg szavakkal, ilyen közvetlenül és őszintén ír valaki! Minden jókívánságát hálásan köszöni és az üdvözletet szívből, szeretettel viszonozza.

IDEGŐRLŐ BÁNAT. Levele meghatott minket. Hányan vannak így, mint ön s éppen a legérzékenyebb, legmélyebb, legbecsületesebb nők közül. Egy dolgot szeretnénk a figyelmébe ajánlani, mielőtt tovább mennénk: nem szabad túlságos fontosságot tulajdonítania annak, ha valakit nem szeret „szerelemmel". A házasság után ez nagyon megváltozhatik, sőt a legtöbbször meg is szokott változni. Ön annyira nem ismeri még a szerelem országát, akármennyire vénleánynak tartja is magát, hogy ezt nem ítélheti meg. De higyjen nekünk. Az ilyen túlzott lelkiismeretesség már hiba. Nem azt mondjuk, hogy maga most még nem szerelmes belé. De ha a férfi belenyugszik abba a gondolatba és minden további nélkül elfogadja azt a feltevést, hogy a házasság után nem fogja szeretni, akkor éppen olyan túlszerény, járatlan és szinte betegesen lemondó természet lehet, mint ön. Szegény fiu! Erősebbnek kellett volna lennie valamelyiküknek. A boldogság nem sült galamb. A boldogságot akarni kell Higyje el, ilyen filigránművü lélekkel és szívvel, mint a magáé, talán még rosszabbul érezné magát, ha idefönn Pesten lótna-futna állás után s látnia kellene azt a sok csunya dolgot, amit néha alig lehet kikerülni s amin maga nem bírna keresztülgázolni, mert az menthetetlenül azzal jár, hogy beszározza magát az ember. Vagy csak a tehetetlenség tette ilyenné s van akarat is, határozottság is magában? Nem tudjuk innen megítélni. Vagy a honvágy teszi? Kedves leányka, erősnek kell lennie. A honvágy lehet sarkaló, csodákra képesítő ostora a léleknek, de lehet lassú haldoklással a halálba vivő reménytelensége is. Válassza az előbbit. Ne engedje magát, ha másért nem, a szülei kedvéért. Hogyan mondhatja, hogy már vénleány? Mi azt hisszük, mégis jön majd valaki, aki felszabadítja magában a sok visszafojtott érzést. Ha vidéken laknak, nem foglalkozhatna virágkertészettel vagy baromfitenyésztéssel? Méhészettel? Esetleg, ha sok a könyvük, nem nyithatna kölcsönkönyvtárt? Nem tudjuk, mik a képességei s mire van hajlama. De higyje el, aki igazán akar valamit s nem mond le róla a sikertelenség elkerülhetetlen első idején, annak sikerül! Sikerül minden! Irjon máskor is, ha úgy érzi, hogy jóbarátra van szüksége.

IPAROS. 1. Leveléből azt látjuk, hogy az *Uj Idők* igenis illik az ön kezébe. Jól teszi, hogy, ha örömét találja benne, ezt a lapot olvassa. 2. Arról még csak vitatkozni

Uj Idők. 1928 márc. 4. 107

Pólya Tibor

SZÓTAGREJTVÉNY.

Tó, de, non, a, ri, pe, o, do, ib, ba, ner, o, la, mi, rik, mar, sen, ri, vik, e, a, ni, les, ra, li, ga, gi.

Ezekből a szótagokból az 1—9 definiciók alapján összeállítható szavak kezdőbetűi egy híres kikötő nevét adják.

1. Európa legnagyobb tava (18.000 km²).
2. Norvég drámaíró (1828—1906).
3. Híres angol királynő (élt 1819—1901).
4. A testek azon képessége, melynél fogva munkát tudnak végezni.
5. Olasz kikötő és fürdőváros.
6. Athéni államférfi és szónok (Kr. e. 493—429).
7. Sziriát, Perzsiát és Egyiptomot meghódító arab kalifa (592—643).
8. Európai folyó (907 km. hosszú).
9. Magas hegység Sziriában.

A 8. SZÁM REJTVÉNYEINEK A MEGFEJTÉSEI:

KERESZTREJTVÉNY:

A 8. SZÁM REJTVÉNYEINEK MEGFEJTŐI KÖZÜL JUTALOMBAN RÉSZESÜLNEK:

1. Folkusházy Lajos ezredes neje.
2. Dr. Janka Dezső járásbíró.
3. Báró Lipthay Mária és Erzsébet.
4. Mándy Margit gyógyszerészgyak.
5. Vas vármegye és Szombathely város kultúregyesületének könyvtára.

Kérjük, hogy közöljék velünk, mit küldjünk címükre: egy a szerző aláírásával ellátott díszkötéses könyvet, egy egy fél kg. kölnivizet, vagy egy kg. tejcsokoládét?

Meghitt órák. *Zivuska Andor* nevét ismerik az *Uj Idők* olvasói. Ismerik és becsülik a nemeslelkű poétát, kinek jónéhány szép dala jelent meg az *Uj Idők* hasábjain. *Zivuska* kedves szavú, elmerengő lelkületű költő, a vidék egészséges, tiszta levegője árad felénk költményeiből, melyeknek válogatott gyüjteményére helyesen írta rá azt a szép és jellemző címet, hogy: *Meghitt órák.* Valóban meghitt órák és drága percek emlékei ezek a kö'temények; emlékek és gondolatok halkszavú följegyzései: még az élet és halál problémáit sem lázadozva érinti ez a jeles költő, hanem szerény, csendes és tiszta szóval. Még akkor is, ha összetört multjára, szomorú jelenére gondol, ha szorongva veti fel az élet nagy „miért"-jének kérdését: akkor is az égre néz, ahonnan szeliden és megnyugtatóan néznek le rá a csillagok. Szereti a szenvedőket, mint mindenki, aki szenvedett; a titkon kesergőket, azokat, akiknek lelkén tört álom pihen. Azt mondja magáról: szegény legény, de büszke lélek. Az élet őt is megtépázta. De egyet meghagyott neki: *édes* büszkeségét. S ezt Zivuska Andor teljes joggal mondja. Dalai nemesen csendülnek meg a hagyományokat zengő magyar költészet kórusában; költészete szépirodalmunknak nemes értékei közé tartozik. Kötetét a debreceni *Kékek Clubja* adta ki díszes kiállításban.

MŰVÉSZETI REJTVÉNY IV.

Melyik festő melyik képéből való?

Kézimunka

A Dichtl-csipke

A Dichtl-csipke újfajta kézimunkacsipke, amely igen hasonlít a régi brabanti csipkéhez. Hatásos, szép és nagy előnye, hogy mindenki könnyűszerrel maga készítheti el. Előállításához mindössze mintalap, szalag és cérna szükséges, amelyek pár fillérért beszerezhetők.

A Dichtl-csipke függönyök és terítők összeállítására igen alkalmas. Készítési módja igen egyszerű: a mintalapra rajz szerint ráférceljük a Dichtl-szalagot és azt Richelieu-módra, pikozott pálcikákkal összekötjük.

Mai számunkban egy Dichtl-asztalterítőt mutatunk be.

A Dichtl-csipke összes változatait, egy kb. 200 ábrát tartalmazó díszes kivitelű könyv ismerteti, amelynek 1 pengő 80 fillér az ára. Megrendelhető az *Uj Idők* kiadóhivatalában.

Dichtl-asztalterítő, Weisz Mariska (Budapest, V, Lipót-kötút 22.) eredeti modelljé-

Hirtelen meghalt Pólya Tibor festőművész

A magyar képzőművészetnek, a szolnoki Művésztelepnek, de magának Szolnok városának is nagy gyásza van. Hétfőre virradó éjjel a művésztelepi lakásán

egy hirtelen szivroham megölte Pólya Tibort, a közismert festőt és grafikust,

a Szinyei Társaság tagját, a szolnoki Művésztelep egyik lelkes vezetőjét.

Az izig-vérig művész *Pólya* Tibor mintegy tiz évvel ezelőtt kapott *meg*. Életének utolsó percéig jó egészségnek örvendett. Utóljára mintegy tiz évves ezelőtt kapott, szivattakot, de azóta sulvos szivbajának semmi fenyegető jele nem mutatkozott.

Pólya Tibor földbirtokos-családból származott, édesapjának Szolnok környékén volt nagyobb földbirtoka. Már egész fiatalon elhatározta, hogy művész lesz. Budapesten és Párisban végezte tanulmányait. Impresszionista szemléletü táj- és alakos képeken kivül nagy feltünést keltett ötletes plakátterveivel és a képeslapokba rajzolt eredeti karikaturáival. 1917-ben rendezte első kollektiv kiállitását az Ernst-muzeumban, amelyet azután minden évben megismételt. 1925-ben lett tagja a Szinyei Társaságnak. 1925-ben utazott Amerikába és a Kossuth-szobor leleplezésére Newyorkba utazó ötszáz tagu küldöttség utjáról érdekesen megszerkesztett albumot adott ki. Gyüjteményes kiállitást 1929-ben rendezett a Fészek Klubban.

Azok közé a müvészek közé tartozott, akik már igen fiatal korban értek el sikereket. Karikaturái, festményei mellett reklámografikai munkái is igen népszerüek. Ezenkivül azonban portrékat is festett, igy többek között a kormányzót is lefestette, *Horthy* István lovassági tábornokról, valamint *Gömbös* Gyula miniszterelnökről is jól sikerült portrét készitett.

Mozgató lelke volt a szolnoki Művésztelepnek. Nemrégiben

küldöttséget vezetett a kultuszminisztériumba és kivivta a Művésztelep szanálását.

Ő volt az egyedüli, aki télen át is a Művésztelepen lakott, ahol lakását télen is lakhatóvá alakittatta át.

A legharmonikusabb családi életet élte feleségével, *Arányi* Dezső, az Operaház hirneves tenoristájának leányával és *Gogo* nevü 18 éves kisleányával együtt, aki iparmüvészetet tanult. Nagy gyüjteményes kiállitását most rendezték az Ernst-muzeumban, mire azonban ez megnyilhat, már csak posthumus kiállitás lesz. Öccse,

Pólya Iván, bátyja rosszullétének hirére még az éjjel autón sietett Szolnokra, de Pólya Tibort már nem találta életben.

Pólya Tibort kedden délután fél négy órakor temetik Szolnokon.

KÉT ÚR AZ UTCÁN

— Mondhatom, szép dolgokat olvasok magukról.

— Ugyan?

— Igenis. Kedvenc lapomban az áll, hogy Önök annyira megrémültek a kerékpáros agitátoroktól, hogy most már nem keveseb-bet követelnek, mint a vasuti, gépjárművi és gyalogos forgalom teljes beszüntetését.

— Ezt olvasta Ön kedvenc lapjában?

— Ezt bizony. Sőt még ennél is különbet. Azt, hogy hát egyszerüen legyen vége az életnek, ezt kivánják Önök, mert akkor egyben vége lesz a szélsőséges agitációnak is.

— Csodálatos dolog, hogy az ön kedvenc lapja, milyen mélyreható együttérzést árul el azzal a szélsőséges mozgalommal, amely ellen minden higgadt és lelkiismeretes közéleti és társadalmi tényező, a kormány és a törvényhatóságok, az egyházak és társadalmi egyesületek egyaránt védekezést sürgetnek.

— Ezt visszautasitom! Az én kedvenc lapom tudvalevőleg igen komoly kapcsolatban áll a kormánnyal.

— Attól függ, hogy ezek a kapcsolatok milyen jellegüek. Azt hiszem, hogy a jövő évben valamelyik Nobel-dijat ki fogják adni a magyar sajtó egy részének azért a valóban ujszerü felfedezéséért, hogy miként lehet a kormány anyagi segitségével a kormány politikájával szemben politikát csinálni. Ez olyan erkölcsi novum, amelynek eddig

KORMÁNYFŐTANÁCSOS és cselédlány afférje

Tóth Mária háztartási alkalmazott följelentette

feltünően durva becsületsértés vétsége

cimén volt gazdáját, dr. *Badics* Aurél miniszteri osztálytanácsos, kormányfőtanácsost, mert *őt tettleg bántalmazta.*

A miniszteri osztálytanácsos a járásbiróság előtt megtartott tárgyaláson tagadta bünösségét. Azzal védekezett, hogy *jogellenes és kihivó magatartása következtében fenyitette meg háztartási alkalmazottját.* Elmondotta, hogy a *Müegyetemen,* ahol ő lakik, kilenc óra tájban lezárják a kapukat és senki idegent nem szabad bebocsátani a Müegyetem területére. Ennek ellenére *Tóth* Mária az eset napján *tiz óra tájban beengedett két napszámost az épületbe,* mégpedig az ő lakásán keresztül. Amikor erről a kormányfőtanácsos tudomást szerzett, *hirtelen haragjában arculütötte háztartási alkalmazottját.*

— A cselédtörvény szerint — mondotta — *jogom volt fenyitést alkalmazni.* A leány a család tagjává vált abban a pillanatban, amikor belépett alkalmazásomba és ugyanugy, mint a családfő a gyermekeivel szemben fegyelmezési jogával élve, esetleg tettlegesen gyakorolhatja jogát, ugyanezt tettem háztartási alkalmazottammal, *Tóth* Máriával.

A járásbiróság nem fogadta el a kormányfőtanácsos védekezését és

bünösnek mondotta ki becsületsértés vétségében, ezért 40 pengő pénzbüntetésre itélte.

A kormányfőtanácsos fellebbezése folytán foglalkozott ma az üggyel a büntetőtörvényszék *Ottrubay*-fellebbviteli tanácsa, amely *bizonyitáskiegészitést* rendelt el az ügyben. Rendkivül érdekes indokolásában megállapitotta, hogy amennyiben a vádlott védekezése megfelel a valóságnak, hogy a leány tiltó rendelkezések ellenére idegen embereket bocsátott be a Müegyetem területére, ugy *jogellenes magatartást tanusitott* és e bünügy elbirálására ez fontos tényező. A legközelebbi tárgyaláson kihallgatják a vádlott által bejelentett tanukat és azután hoz itéletet a törvényszék ebben az érdekes becsületsértési ügyben.

Euwe helyzete reménytelen

Delft, november 29.

A világbajnoki sakkmérkőzés a végéhez közeledik: két eldöntetlen játszma után *Aljechin* a huszonegyedik és a huszonkettedik játszmát is *megnyerte.* A sakkvilágbajnokság állása a huszonkettedik játszma után: *Al*

— **Házasság.** *Langsam* Erzsébet és *Lehner* Endre folyó hó 28-án házasságot kötöttek. (Minden külön értesités helyett.)

— **Az érelmeszesedés természetes megelőzése, gyógyitása és kezelése.** II. javitott és bővitett kiadás. Irta dr. Bucsányi Gyula egészségügyi tanácsos. Az érelmeszesedés egészségünk lassu hanyatlását és korai halált jelent. Okai legelsősorban természetellenes

ITTHON

TÖBB MINT egyhetes berlini tartózkodás után ma hazaérkezett Darányi miniszterelnök. Amig ő tárgyalásainak részleteiről és eredményeiről be nem számol, addig korai és célját tévesztett volna minden hozzászólás. De annyit talán már most is meg lehet állapitani — és a tulzott lojalitás vádjának minden veszedelme nélkül tehetjük mi, akik a politika arcvonalán szembenáliunk az uralkodó rendszerrel és a kormányelnökkel, nyiltan hangot adva kifogásainknak és ellenvetéseinknek —, hogy olyan időkben, melyeket a világpolitika tulfeszitettsége jellemez, méltóan és a magyar érdekeknek legmegfelelőbben képviselte odakint az országot. A gazdasági vonatkozásu kérdésekben létrejött megállapodások majd megfordulnak a kiritka fényszórójának világosságában, de hogy egyéb vonatkozásokban „megállapodást nem kötöttek", ez világosan és félreérthetetlenül mutatja, mennyire azonos felfogást vall történelmi feladatunkról és helyzetünkről a miniszterelnökkel egyetemben minden lelkiismeretes, higgadt és józan tényező, a közéletnek minden számottevő szereplője. Akár tényleg világnézeti ellentétek szaggatják Európát, akár imperialista, vagy gazdasági törekvések huzódnak meg az ideológiai jelszavak mögött: nekünk nemzetünkkel, utánunk következő generációkkal szemben kötelességünk, hogy a legutóbbi forradalmi rendezés [illegible] vették fel az egyetemre; ha felvették, akkor megkergették vagy meg is pofozták a főiskola folyosóján, tantermében. De ugyanakkor semmi akadálya nem volt annak, hogy a kis szatócs hittestvérei a tőke ormain: ne csak mentesek maradjanak mindazoktól a kinos kénvelmetlenségektől és brutális támadásoktól, amelyek ellen a kis szatócs önmaga nem volt elég erős védekezni, de társadalmi becsvágyuk és ciméhségük viszkeregségeire balzsamos kenőcsöt is kapjanak. Nem tiltok talán, hogy a leghangosabb és a legvéresebben antiszemita uszitó lapok életképtelen szervezetét nem egyszer zsidó gazdasági nagyságok áldozataival erősitették meg, nem titok, hogy jobboldali, sőt szélsőjobboldali sajtó gyakran kapott a mulhatatlan átömlesztéshez szükséges vért az annyiszor lepiszkolt szemita jellegü trezorokból. Ez az igazság akkor is igazság marad, ha a horogkereszt magyar zászlóhordozói folyton ujabb és folyton tajtékzóbb jelszavakat találnak ki.

* *
*

MACHADO

MÉLTÓZTATNAK még emlékezni Machado nevére? Ugyebár: nem. Rövid távirat jelenti, hogy az amerikai rendőrség letartóztatta Machado generálist, a kubai köztársaság volt elnökét. A letartóztatás a kubai kormány kérésére történt, mely azzal vádolja a volt elnököt, hogy [illegible]

MEGMÉRGEZTE MAGÁT A SZEGEDI ERKÖLCSBOTRÁNY ÁLDOZATA

Dr. Inotay Ilona tragédiája — Ok: magánéletének felborulása, vagy félelem a fegyelmitől

Szeged, november 29.

(Az Esti Kurir tudósitójának telefonjelentése.) Feltünést keltő öngyilkosság foglalkoztatja *Szeged* társadalmát: vasárnap délután *ismeretlen méreggel megmérgezte magát dr. Inotay Ilona, a szegedi egyetem könyvtárának fiatal tisztviselőnője.* A fiatal, képzett és ismert könyvtártiszt neve az elmult napokban

azzal a kinos erkölcsbotránnyal került kapcsolatba, amelynek középpontjában dr. Iványi Béla egyetemi tanár áll.

Az *Esti Kurir* megirta, hogy *Iványi* professzor, aki a szegedi egyetemen az egyházjogot és jogtörténetet adja elő, *pornográf cédulákat ragasztott ki több helyen a városban és reprodukálhatatlan szöveggel akarta kompromittálni az egyetem könyvtárának fiatal tisztviselőnőjét.* A kultuszminiszter tudvalevően *Iványit emiatt 1938 junius elsejével nyugdijazta* s addig is megrongált egészségi állapotára való tekintettel szabadságolta.

vozott Szegedről, mi késztette Inotay Ilonát a tragikus elhatározásra?

A tragédia okai

Az kétségtelen, hogy *a kinos eset sulyos válságokat idézett elő magánéletben,* de arról is beszélnek, hogy

az ügy a könyvtártisztviselőnőt egzisztenciájában is érinti.

Amikor ugyanis a pornográf szövegü cédulák megjelentek, *Inotay* Ilona ismeretlen tettes ellen *a rendőrségen feljelentést tett,* anélkül azonban, hogy ezt a lépését előzőleg *bejelentette volna hivatali elöljáróinak.*

Emiatt állitólag fegyelmi eljárást helyeztek kilátásba.

Dr. *Inotay* Ilona közben visszavonta a rendőrségen tett feljelentését, miután egyrészt az egyetemi tanár bocsánatot kért tőle, másrészt pedig *félt a kilátásba helyezett fegyelmi eljárástól és nem akarta magát kitenni ujabb izgalmaknak.*

Sok függ a kérdés tisztázása körül dr. *Inotay* Ilona kihallgatásától. A rendőrség vasárnap óta több izben kisérletet tett arra, hogy *Inotay* Ilonát a belgyógyászati klinikán kihallgathassa és magyarázatot kérjen tettének okairól. Ez a kisérlet azonban meddő maradt, *a klinikai orvosok egyelőre nem engedik a kórházi ágyhoz a rendőrség embereit,* mert attól lehet tartani, hogy a kihallgatás esetleg sulyosabb következményekkel jár. Az *Esti Kurir* tudósitója érdeklődött a klinikán, ahol azonban minden nyilatkozat elől elzárkóznak és még a leány állapotáról sem adnak felvilágositást. Az a körülmény, hogy a rendőrségnek még nem adtak alkalmat a kihallgatásra, mindenesetre azt bizonyitja, hogy *dr. Inotay Ilona állapota sulyos.* Az egész városban nagy részvéttel fordulnak dr. Inotay Ilona betegágya felé.

A szakszervezetek és a katolikus munkások — Amerikában

Hogyan oldották meg a katolikus munkásszervezkedést az amerikai katolikusok? — A „Katolikus Szakszervezeti Tagok Szövetsége"

KEZDJÜK meg bemutatását első szereplésével: az „Association of Catholic Trade Unionists (ACTU), az amerikai Katolikus Szakszervezeti Tagok Szövetsége, drámai módon mutatkozott be az amerikai közéletben majdnem pontosan tíz évvel ezelőtt. 1937 tavaszán, a hatalmas newyorki Woolworth-áruházban, amely többezer alkalmazottat, többnyire fiatal leányokat foglalkoztatott valóságos éhbéreken. Az áruház tulajdonosa a hatalmas Woolworth-Hutton vagyon örököse, a fiatal menyasszony: Barbara Hutton volt, akit ekkor kezdette meg változatos és nem nagyon épületes házassági pályafutását, az áruház alkalmazottai pedig legalább sztrájkjukat. A sztrájkoló áruházi leányok nyomora és a dúsgazdag fiatal tulajdonosnő dúskáló életmódja közötti ellentétet a hírhedt amerikai „sárga sajtó" lepénzelt lapjai azzal igyekeztek ellensúlyozni, hogy oldalakon át hirdették: „Babs" (az excentrikus hírhedtségű milliomos leány becenéve) tizenegymillió dollárt adott jótékonycélokra. És ekkor az áruház körül vont sztrájkőrség-vonalon, a picket-line-n, megjelent az éppen akkor alakult ACTU első nyilvános megnyilatkozása: hatalmas táblák a felirattal: „A munkásnak nem alamizsna gyanánt kell megkapnia azt, ami jogosan megilleti — mondja XI. Pius pápa".

Külön „Katolikus Szakszervezetek" helyett

Pápai szavak egy jogos sztrájk védelmében: ez volt az ACTU első nyilvános szereplése. Alig pár hete alakult csak meg, 1937 február 27-én. Egy katolikus munkáslap, a Catholic Worker szerkesztőségében alapította meg tizenegy fiatal férfi, akik között volt éppen egy-két ügyvéd és újságíró, de legtöbbjük gyakorlati szakszervezeti ember, akik mögött mint lelki vezető a bölcs és szellemes P. John Monaghan S. J. állott. Valamennyiöknek egy volt a céljuk: gyakorlatilag megvalósítani a pápai enciklikák óhajait, különösen a szakszervezeti kérdések terén, mégpedig Amerikában, ahol külön katolikus jellegű szakszervezetek alakítása igen nagy nehézségekbe ütköznék. A megoldási mód rendkívül szellemes volt: külön katolikus szakszervezetek alakítása helyett a szakszervezetek katolikus munkástagjait fogták össze külön szövetségbe, hogy belevetítsék az amerikai szakszervezeti életbe a pápai enciklikák gondolatvilágát és akarati vonalait!

A gyakorlati programm

Így született meg az ACTU, amely nem külön katolikus szakszervezet, hanem a szervezetekben levő katolikus munkásság öntudatos tömörítése meghatározott program alapján. Ez az amerikai módon gyakorlatias egyszerűségű program minket is érdekel. Gyakorlati, világos megfogalmazással szegezték le a munkások jogait. Ezek szerint a munkásnak joga van:

1. biztos kereseire;
2. méltányos bérre, mely családjával együtt rendesen eltartja;
3. szabadon választott szakszervezeti képviselők révén való kollektiv tárgyalásokra a munkaadókkal;
4. a méltányos bérek és a tőke jogos haszna levonása után maradt jövedelemből való részesedésre;
5. igazságos ügyért való sztrájkra és sztrájkőrségek felállítására (ez a sajátos amerikai körülményekből fakad: hogy a munkaadó más munkásokat beállítva le ne törhesse a sztrájkot, a sztrájkoló üzem munkásai sztrájkőrség-vonallal zárják körül az üzemet; — a sztrájkőrség-elv elfogadása mutatja az ACTU tetterős radikalizmusát);
6. a vásárolt javak igazságos ár megállapítására;
7. olyan munkaidőre és munkafeltételekre, melyek az ember méltóságának megfelelően és a munkakészség hez szükségesek.

A társadalmi reform gondolata

Programjának legfőbb pontjait az ACTU majdnem szóról-szóra vette át a „Quadragesimo Anno"-ból, amelynek irányításához különben a gazdasági rend minden kérdésében a legszigorúbban igazodik. És éppen ebből folyik, hogy erőteljesen hangsúlyozzák: egyéni reform nélkül társadalmi reform el nem képzelhető. Ezért hirdetik a vallásos élet elmélyítését a munkásság között, melynek tagjait igyekszenek belekapcsolni az egyházközségek hitbuzgalmi egyesületeinek az életébe.

A szellemi program terén külön kell rámutatni a faji kérdésre, amely Amerikában most sokkal jobban az előtérben van, mint valaha. A „színes"-kérdés körül csendes, de szívós harc folyik, melynek megvannak nemcsak a társadalmi, hanem a politikai küzdőterei is. Az ACTU — és tegyük hozzá a számottevő amerikai katolikus sajtó is — ebben a kérdésben több izben határozottan leszegezte, hogy keresztény ség és demokrácia csak látszat, míg a négernek nincsen meg ugyanaz a teljes joga, mint a fehérnek. Ugyanezt mondja különben az Amerikában is nem egyszer kiéleződő zsidó-kérdésben is, egyenlő méltányosságot és egyenlő szeretetet kérve a zsidóság számára a kereszténység és demokrácia nevében.

Munkás-főiskolák

Ezzel a programmal indult meg az ACTU szervező és felvilágosító munkája: a munkásközpontokban sorozatosan tartott előadások után már 1938 januárjában megnyílt a newyorki katolikus Fordham-egyetemen a katolikus munkásfőiskola, melyet hamarosan több is követett. Ezek és a katolikus munkássajtó révén nevelték azt az elitgárdát, melyet beleállítottak a szakszervezeti életbe, hogy közvetlenül a munka frontján épülsék ki a krisztusi arcvonalat. A közömbös vagy sokszor ellenséges szervezetekben is sorra tartották a felvilágosító előadásokat — világi és papi előadókkal egyaránt — a hatszámillió amerikai katolicizmus így dolgozza bele az enciklikák kovászát a százötvenmilliós állam munkásmozgalmának életébe!

Varga László székesfővárosi bizottsági tag:

A felelősségrevonás mértéke

Hol lehetne átfogalmazni a népbirósági törvényeket a tárgyi bünösség, alanyi vétkesség kérdésében?

A HÁBORÚS BŰNÖSÖK felelősségre vonásának nagy perei felvetették a tárgyi bünösség kérdését, ami élénken foglalkoztat minden büntetőjogászt annál is inkább, mert ez tömeges bírói ítéletekben már kifejezést is nyert.

A klasszikus büntetőjog fogalmazásában a büncselekmény megállapításának az alapja az alanyi vétkesség, amely lehet szándékos, vagy gondatlan. Büntetőjogunk azonban idáig nem határozta meg a tárgyi bünösség fogalmát, illetve annak büntethetőségét. Tárgyi bünösség alatt értjük, ha valakinek egy vétlen magatartását, amelyuek büntethetőségét a legnagyobb körültekintéssel sem láthatta előre, s amely magatartás sem írott, sem íratlan törvénybe nem ütközött, büncselekménnyé minősítik és így valaki vétkessé válik.

Akiket valóban felelősségre kell vonni

Korántsem gondolunk itt azokra akik az elmúlt évtizedekben a felelősségre vonás alól, a vezetőállásban levők mentességét élvezték és most csupán az a védekezésük: ők a vádba tett cselekmény akkor, amikor elkövettem, a BTK szerint nem volt büntethető», mert valljuk, hogy az is büntethető cselekmény, ha valakinek a cselekménye, bár nem ütközik az írott törvénybe, de egy nép többségének akaratával a nép valódi érdekével és céljával ellentétes és csupán különös vezető állású vagy közjogi helyzete mentesíti — bizonyos időben — a felelősségrevonás alól. Így például ha valaki az elmúlt években a háború továbbfolytatása mellett írt cikkeket, vagy tartott beszédeket, cselekménye nem ütközött írott törvénybe, de mégis tette feltétlenül olyan volt, amely a magyar nép többségének akaratával, érdekével és céljával ellentétes volt és így felelősségrevonásának jogosan be kellett következnie. S azok cselekményének mentesítésére sem vagyunk hajlandók, akik bár alanyi vétkesség nélkül követték el tettüket, de cselekményük következménye népünkre mérhetetlen erkölcsi és anyagi kárt és szenvedést hozott, tehát a cselekményük tárgyi súlya volt nagy. Gondolunk itt pl. azokra, akik a magyar nép többségének akarata ellenére hadat üzentek és így, ha fel is tételezzük — legjobb esetben, hogy szándékukban nem akartak rosszat —, mégis a hadüzenet és ennek következményei hatalmas pusztulást és szenvedést hozott népünkre és hazánkra, sőt nemzeti létünket is veszélyeztette, tehát e cselekményének felelősségre vonásának is be kellett következnie.

A tisztségviselés tényének minősítése

Tehát nem a fenti esetekre gondolunk, amikor azt mondjuk, hogy oly vétlen magatartásért, amelynek büntethetőségét a legnagyobb körültekintéssel sem lehetett látni, büntetést nem lehet kiszabni. Gyakorlatilag az 1945 : VII. t.-c. (ú. n. népbirósági törvény) 17. §-ának 2. pontjának az alábbi részére gondolunk: «... aki anélkül, hogy evégből vele szemben közvetlenül vagy közvetve kényszer alkalmaztatott volna, ... fasiszta, illetőleg demokráciaellenes pártban, szervezetben vagy alakulatban tisztséget vállalt ...» E cselekményekre a fentidézett törvény 2—5 évig terjedhető büntetést szab ki.

Ha a bírói gyakorlat csupán azokat a tisztséget viselőket büntetné, akik a Nyilaskeresztes párt, Magyar Megújulás Pártja stb., tehát szélsőjobboldali pártnak tisztséget viseltei voltak — bár itt is felvetnék a tevékenység kérdését —, nem kifogásolnók a törvény szövegét.

Miután határozottan nem állapították meg, hogy mely egyesületek voltak fasiszta és demokráciaellenesek, mert a régebben felosztott egyesületek egy részénél a felosztás indoka inkább az volt, hogy működésük nem kívánatos a demokráciában, közelebb lennének az anyagi igazság megvalósulásához, ha a bírói gyakorlat a fasiszta vagy demokráciaellenesnek nyilvánított egyesületek tisztséget viselőinek tevékenységét vizsgálná és nem csupán a tisztségviselés tényét. Gondoljunk csak a nagyobban felosztatott száz és száz egyesületre. Ezek az egyesületek a belügyminiszter álláspontja szerint bizonyára demokráciaellenesek voltak, vagy legalább is működésük nem kívánatos. Ha most ezeknek tisztséget viselőit a fentidézett 17. § 2. pontja alapján felelősségre vonnók, úgy Magyarország fogházai és börtönei csupán ezek részére is kevés volna.

Furcsa helyzetek

Ha a vádhatóság és az ítélőbíróság a törvény betűszerinti szövege szerint jár el, akkor azon egyesületek tisztséget viselőivel szemben, amely egyesületek nem kimondott fasiszta vagy demokráciaellenesek voltak, a tevékenység vizsgálata nélkül a bünösség kimondása egyben a tárgyi bünösség megállapítása is. A tárgyi bünösség megállapítása pedig az írott és íratlan törvényeket egyaránt sérti.

Nem lehet bünösnek kimondani azt az egyént, akinek káros tevékenysége nem volt és csupán egy tisztségviselés ténye ütközik bele egy rosszul értelmezett és nem egészen pontos törvényszövegbe.

Itt van pl. a Baross Szövetség. A bírói gyakorlat fasisztának minősítette, bizonyára kellő alappal és indokolással. Viszont az anyagi igazságot nem sérti-e az a bírói ítélet, amely pl. a zalaegerszegi Baross Szövetség titkárát — tevékenységének vizsgálata nélkül — csupán a törvény szövegére hivatkozással bünösnek mondja ki? Vagy mílyen ítéletet hoz az eljáró bíróság akkor, ha a tárgyaláson az derül ki, hogy pl. a fentnevezett vidéki titkár fasisztaellenes és demokratikus tevékenységet fejtett ki? Elítélí-e ennek ellenére? Akkor bizonyára az anyagi igazság nagy kárt szenved. Felmenti-e? Akkor a törvény szövegét sérti a bírói ítélet.

Nem kétséges, hogy az utóbbi a kisebbik hiba, mert az anyagi igazság azt kívánja, hogy azt büntessük, akik az elmúlt években nemzetünk katasztrófájának legalábbis tevékeny részesei voltak, de ne azt, aki a jobb világ kialakításán fáradozott és csupán egy látszat alapján kellene elmarasztalni.

A megoldás útja

Elsősorban tehát a törvény szövegét kellene módosítani és álláspontunk szerint a helyes szöveg így hangzanék:

«aki... fasiszta, illetve demokráciaellenes pártban, szervezetben, vagy alakulatban akár mint tisztséget viselő, akár mint tag, demokráciaellenes, vagy fasiszta tevékenységet fejtett ki».

Ha a bírói gyakorlatban a tevékenység vizsgálatára fektetik a hangsúlyt, a bíróság ítélete bizonyára az anyagi igazság útján fognak elhelyezkedni.

Robert H. Jackson (a tengely háborús bünöseinek üldözése tekintetében az Egyesült Államok főmegbizottja) egy kis tanulmányában összefoglalta a háborús bünösök elleni eljárásra vonatkozó nézeteket. E tanulmány szerint a kisebb bünösökkel szemben elnézőbbek, mint a mi bírói gyakorla-

tunk. Ami sajnos természetes, hiszen mi nagy átalakulások alkalmával, valamint annak előtte igen hajlamosak vagyunk a túlzásokra. Robert H. Jackson többek közt kifejti:

«Nem javasoljuk, hogy valakit csak azért, mert bizonyos jelöltekre szavazott, vagy abban az értelemben, amelyben mi Amerikában a politikai pártokat támogatjuk, politikai kapcsolatokat tartott fenn, bűnösnek minősítsük».

Tehát Jackson elve még az ú. n. tevékeny tagságot sem kívánja büntetni, ami igen helyes, ha meggondoljuk, hogy legtöbbször egyszerű emberek még egyszerűbb tevékenységéről van szó és helyesebb is volna egy lelki átalakulásra nevelő tanfolyamot szervezni, mint további elferdítésre alkalmas internáló táborokba begyömöszölni az embereket. Ha tehát a nürnbergi sorban alkalmazott elvek még kisebb arányú tevékenységet sem kívánnak büntetni, úgy még inkább szükséges a fentebbi módosítás keresztülvitele, amely csak azt kívánja, hogy a káros tevékenység nélkül csupán egy vélen magatartás alapján senkit sem büntessünk.

Mindenkit érdekel...

A nagybudapesti felnőttek és 12 éven aluli gyermekek decemberi jegyének G-szelvényére egy tasak 40 tablettát tartalmazó szacharint adnak a dohánykisárusok december 31-ig. A 3. számú novemberi és decemberi lisztszelvények rizsre a fűszerkereskedők gazdasági szövetkezetében tömörült kiskereskedőknél is beválthatók. — A zsiradékszelvények olaj és margarin helyett libazsírra is beválthatók kg-ként 20 forintos áron. — A burgonya kiosztása is megkezdődött a burgonyajegyre. Jegyenként 2 kg burgonya igényelhető. A főváros és a közellátás szempontjából hozzácsatolt városok és községek területén lakó személy, aki háztartási szükségletére 50 kg-nál több burgonyát tárolt, köteles azt bevallani és a burgonyajegyek 12—36-os szelvényei közül a burgonyakészlet minden két kilója után egy szelvényt a házfelügyelő útján be kell szolgáltatni. Az 1—11. számú szelvények érvénytelenek. — A nagybudapesti felnőttek és 12 éven aluli gyermekek decemberi élelmiszerjegyének H-szelvényére 50 dg savanyúkáposztát adnak kilónként 1.86 forintért a Községi, az Általános és a Lóhúsüzem fiókjaiban. — December 15., 16., 27. és 28. napjain kukoricanapot kell tartani. Ezekre a napokra járó kenyér helyett két napra 50 deka kukoricalisztet osztanak ki.

Az UNRRA-adományból a budapesti 0—1 éves csecsemők részére kiadott december havi tejjegyek A—17 jelű külön szelvényére, valamint az övezeti 0—1 éves csecsemők részére kiadott közellátási jegyek A—17-es jelű külön szelvényére egy drb 40 dekagram súlyú tejkonzervet szolgáltatnak ki 70 fillér költségmegtérítés ellenében. A jegyszelvényeket december 15-ig lehet beváltani. A 0—12 éves gyermekek részére kiosztott nagybudapesti szappanjegyüknek decemberi 5. számú szelvényére, valamint a felnőttek élelmiszerjegyének decemberi C-szelvényére egy darab 25 dekagramos mosószappan vásárolható december 25-ig.

Községi Földigénylő Bizottságok — a legújabb földmivelésügyi miniszteri rendelet szerint — csak az Országos Földbirtokrendező Tanács határozata alapján alakulhatnak újjá, vagy egészíthetők ki új bizottsági tagokkal.

A földmivelésügyi miniszter a tenyész- és igavonóállat vásárlásának és szállításának szabályozására kiadott átmeneti rendelkezését hatályon kívül helyezte. A jövőben tenyész- és igavonó állatok szabadon vásárolhatók és szállíthatók.

ÖRÖKÍTSE MEG HANGJÁT!
DARLING Hangfelvétel
Ének, vers, üzenet, jazz, magyar nóta, opera
6 perc 50 forint
IV., Veres Pálné-u. 9. félem. Tel.: 184-216.

A budai Szent Margit-Intézet szeretettel várja összes volt növendékeit dec. 8-án d. u. fél 5 órakor a nagy találkozóra. (x)

Megbízható szaküzlet! Nagy Sándor látszerész mester. Szemüvegek — fotocikkek. Budapest, VIII., Üllői-út 40. (x)

Gammát garanciával Gallwitz-tól. IV., Párisi-u. 9., IV., Kígyó-u. 4. (x)

Új Ember
10 1946 DECEMBER 8

A VILÁGVÁROS modern egyházközségi életének IGAZI DEMOKRÁCIÁJA

A FŐVÁROS egyik legfiatalabb városrésze úgy terül el a Gellérthegy és a Duna között, mintha külön «falu» lenne Budapest «országban». Erre a földrajzi és lelki különállásukra kicsit büszkék is a szentimrevárosiak.

Ötven évvel ezelőtt a Duna holt ágának zsombékos partján vállalkozó kedvű fiatalok vadludakra vadásztak, ma ennek a területnek a helyén nagyforgalmú, modern városrész áll egyetemmel, kollégiumokkal iskolákkal és szép, új templommal.

«Hogy ráébresszük a hívőket tömegük erejének tudatára...»

AMILYEN fiatal ez a kerület, olyan fiatal és modern a plébánosa is. Pápaszeme mögül vidáman csillog a szeme, mikor az egyházközség mai feladatait és munkáját magyarázza.

— Egyesületek? Fontos szerepük van és működésük tiszteletreméltó. Ma mégsem övék a vezérmotívum az egyházközség életében. Ma legfőbb törekvésünk, hogy ráébresszük a híveket tömegük erejének tudatára és, hogy gyors kézzel segítséget nyujtsunk mindenütt, ahol akár lelki, akár testi nyomorúságot találunk. Szent Imrevárosban a lelkipásztorok olyanok, mint a hajókormány lapátai: láthatatlanok, ha kilátszanak a vízből, valami hiba van. Mégis tőlük függ a hajó iránya. Mi a lelkek vezetői vagyunk, minden egyéb: szervezkedés, kultúra, gazdasági kérdések az egyházközség világi tagjainak a feladata. Világi társaink önzetlenül és óriási buzgalommal végzett munkája szinte papokká avatja őket is. Előttünk francia és amerikai példák lebegnek: nem álmosan szundikáló egyesületi élet, hanem robbanó, cselekvő munka és segítségnyujtás mindenütt, ahol szükség van rá.

Mit művelnek a «házapostolok»?

A plébánia egyik helyiségében éppen házapostol gyülés van. Egy kedvesarcú asszony lelkesen magyaráz. — A gondjaimra bízott házban eddig három, eddig csak polgárilag megkötött házasságot sikerült oltár elé vinnem és egy hosszú évek óta tartó együttélést polgári és egyházi úton törvényesíttetni. — Egy idősebb férfi elmondja, hogy ők különszolgálatot szerveztek meg az utcájukban, hogy betegekhez gyorsan orvost hívjanak, öregeket és nehezen járókat templomba vezessenek, magányos embereket, betegeket gondozzanak.

Az asszonyi kéz gondjai

A NAGYBOLDOGASSZONY útján súlyos bombakárokat szenvedett Szent Vincések zárdájának egyik tágas szobájába besüt az őszi nap, hosszú asztal mellett leányok, asszonyok ülnek, előttük valóságos hegyek javítani való fehérneműből. Az egyházközség alelnök-asszonya vezet körül.

— Ez a mi «szeretet foltozó» üzemünk. Asszonyaink, akik segítségre szorulnak, szerény díjazásért elvállalnak fehérnemű és harisnya foltozást, azok pedig, akik egyéb elfoglaltságuk miatt erre nem érnek reá, idehozzák javításra szoruló holmijukat és néhány nap multva megjavítva visszakapják. Az az idős néni, aki éppen most visz el a kosarában nagy csomó kész fehérneműt a «nagymama akciónkban» dolgozik. — Csodálkozásomat látva az alelnök-asszony elmosolyodik. — Ezzel az akciónkkal segíteni akarunk nehezebb munkára már nem alkalmas asszonytestvéreinken, egyúttal segítséget nyujtani otthon egyedül hagyott gyermekeknek, betegeknek, munkaképteleneknek. A «nagymamák» órákra napokra, vagy akár hetekre is elvállalják egyes rászorultak gondozását egészen csekély ellenszolgáltatásért. Van egy harmadik akciónk is, a kesztyűkötés. Ezzel is azt a törekvésünket szolgáljuk, hogy ne alamizsnát, hanem munkát adjunk a rászorulóknak, ez jobban illik minden ember veleszületett méltóságához. Pamutot osztunk ki, ezt nőtestvéreink egészen olcsón megkötik, mi annyiért, amennyibe nekünk került, eladjuk az iskolásgyermekeknek, akik így jót nagyon kevés pénzért kapnak.

Megtudom, hogy az egyházközség vezetésében három nő vesz részt, ez új dolog és a multban nem igen fordult elő, az alelnök-asszonynak legfontosabb szerepe, hogy összekötő kapocs legyen az Egyház és a nők mindennapi élete között. (Talán éppen ennek egyik megható bizonysága, hogy a plébániatemplomot felváltva takarítják ki az egyházközség nőtagjai. Természetesen ellenszolgáltatás nélkül.)

A férfimunka

ELNÖKE az egyházközségnek — egészen váratlanul — nem nyugdíjas, hanem dolgozó ember: mérnök. Azt mondja: — Néhány mondatban össze lehet foglalni, mire törekszünk: a katolicizmust szét akarjuk vinni minden házba, minden egyes családba; élő, cselekvő hitéletet akarunk és öntudatos, katolikus gondolkozást. Számarányunknak megfelelően igyekezünk a közélet tisztultabb, nemesebb szellemű átalakítására. Mindezt nem szóval, hanem tettel. Segítünk, ahol csak tudunk. Az ellátatlan főiskolások részére «vándormenzát» szervezünk, minden család, amelynek csak egy kevéssel többje van, felajánl egy ebédet vagy vacsorát hetenként. Iparosaink is gyönyörű példát adnak az összefogásra, ingyen munkájukkal segítik az egyházközséget és büszkén mondhatom, nemcsak a katolikusok, hanem protestáns testvéreink is. A felekezeti különbségeket mi különben sem ismerjük, mintahogyan a legteljesebb egyetértésben dolgozunk a munkáspártokkal is. Egyik munkástestvérünk azt mondotta: «életem legszebb befejezése, hogy találkozott a munkás és az Egyház». A «Dolgozók Színházának» előadásait szorgalmasan látogatjuk.

Új kezdeményezés gazdasági bizottságunk megalakítása, tagjai dolgozó emberekből kerülnek ki (pék, borkereskedő, könyvkereskedő, gyárvezető stb.) ők intézik az egyházközség anyagi ügyeit.

A jövendőért

Végül megnéztük az egyházközség napközi otthonát. A hatalmas park fáiról a lomb nagyrészt lehullott már, esőtől ázott rozsdás leveleken járva közeledünk a szépen rendbehozott, tágas villa felé. A beüvegezett ablakok mögül vékony gyermekhangok éneke szűrődik ki. Odabent kellemes meleg és egy csomó mosolygó apróság fogad. A kicsik tiszták és jól táplálták, arcuk gömbölydedsége is dánok nagylelkű élelmiszer-segítséget hirdeti.

Mindaz, amit láttunk, modern egyházközségi élet: a vallás hivatalos képviselőinek szoros együttműködése a hívekkel, elvont eszmék és elvek hirdetése mellett a mindennapi élet gondjaiban való cselekvő segítés és bekapcsolódás, a nők gyakorlati bevonása az egyházközség kormányzásába, — ezeket valósította meg és erre mutat példát a szentimrevárosi plébános és az egyházközség lelkes vezetősége. (H. A.)

Regnum Marianum férfi-kongregációja vasárnap, december 8-án reggel 9 órai kezdettel tartja ünnepélyes fogadalomújítását. A szentmisét Shvoy Lajos megyéspüspök mondja. (x)

Bánki Pál, VIRÁG SELYEM SZÖVET **DIVATHÁZ** BUDAPEST, IV., Fehérhajó-u. 12-14.

Karácsonyi ünnepekre kellemes meglepetés
Szarka szabósága-tól
egy polgári vagy papi ruha, kedvező feltételek mellett! Hozott anyagból is készít.
Prohászka Ottokár-u. 8. félemelet 2. (Egyetemi templommal szemben.

Bukfenc Híradó

Nincs tojás a piacon. Úgylátszik, hogy a tyúkok zugban tojnak és a közvetítő kereskedelem kikapcsolásával levelezőlap hívására közvetlenül felkeresik a jobbmódú fogyasztókat és ott tojnak nekik.

*

Megkezdődött Párizsban a világraszóló őszi divatbemutató. Az új estélyi ruha a tóga. Elől térdig felvágva. Itt valami kis eltérés van az eredeti római modelltől, mert, ha jól emlékszem a római régiségtani órákra, Julius Cézár csak úgy simán viselte a tógát, alól slicc nélkül.

*

A colorádóbogár, a krumpli halálos veszedelme, mint olvasom közeledik Magyarország felé. Megértem, hogy a krumpli fél tőle, de túlzásnak tartom, hogy ennyire elbújik.

*

Itt a békebeli béke. Megjelent az új lochnessi szörny a comoi tóban. Elől sárkány, hátul kígyó, pikkelyes a bőre és csak akkor emelkedik ki a habokból, ha témanélküli riporterek járnak arra. Most még csak az óriáskifli, a fiumei cápa és a siófoki pofon hiányzik és kész az uborkaszezón.

*

Javulnak a lakásviszonyok. A Lipótmezőt újra üzembe helyezik. Szimulánsok ne is kísérletezzenek, a felvétel rendkívül szigorú.

*

Udvariassági verseny lesz a kalauzok és a közönség között. A kalauz azt fogja mondani az utasnak, hogy méltóztassék jegyet váltani, mire a pesti utas azt fogja válaszolni, hogy nem méltóztatok.

*

Dávid Seranov filadelfiai egyetemi tanár megoldotta az időjárás szabályozás problémáját. Gombnyomásra tetszés szerint fogjuk magunk körül szabályozni az időjárást. Mindenesetre holnap eladom a kalucsnimat. Minek az, ha rákapcsolok májusra és vígan sétálok a körülöttem virágzó orgonák között. Valamitől azonban mégis félek. A szomszéd lakásban egy öreg, fázós zongorakisasszony lakik. Ez képes nekem februárban rákapcsolni augusztust, holott én éppen disznótorba készültem és elrontja az egész napomat. Nálam február lesz, nála augusztus, ebből kijön valami latyakos november és én itt állok kalucsni nélkül.

*

A Thököly-úton egy kereskedő táblát tett ki azzal a szöveggel, hogy: „Betörő urak, figyelem! Kár a benzinért! Éjjel nincs áru az üzletben!" Másnap reggel a következő táblát találta az előbbi helyén: „Tulajdonos Úr! Figyelem! Benzin nem fogyott, mert gyalog jöttünk! Hazudni pedig nem illik!"

Bukfenc.

Pólya Tibor emlékkiállítása

NEM FELEJTHETJÜK el kedves alakját, elegáns megjelenését, jó modorát és örökös jókedvét. Ő tette színessé plakátjaival az utcát. Az ő rajzai neveltelték meg a fél országot, és a hozzáértők tudták, hogy kitűnő emberismerő s nemcsak a karrikaturák nagymestere, hanem a portrait-festést (Aba-Novák Vilmos műtermében, Móricz Zsigmond, Önarckép) a jellemábrázolást is érti, a fiziognomiai kifejezés magyar kiválósága. Pedig nem kereste a problémákat, nem kísérletezett, nem filozofált nagyképűen az ecsettel. Ehhez ő túlságosan becsületes, természetes ember volt. Úgy festett, amint a szíve — az a jó szíve, amely végül is megölte — diktálta.

A Műterem kiállításán, soha nem látott képei özvegye hagyatékából kerültek a nyilvánosság elé. Napsütés, tavasz minden festménye, legyen az a Szolnoki búcsú, Téli esküvő, Disznóölés, Cirkusz, Ripacsok, Virágos rét, Erdő vagy jól megfigyelt Alföldi paraszt. Tartalma legtöbbször humoros, rajza eredeti, formája vicces, színei kacagók. Minden képén látjuk, Pólya Tibornak a festés gyönyör, élvezet és a mindennappal való játékot jelenti. Hangulati ereje, ahogy a pillanatot megfogja. Talán ezért vonzó, felejthetetlen. Ennek ellenére mélyen lát a dolgokba, a vidámság lelkéből árad és mégis — mint a legtöbb humorista — melankólikus. Az élet keserűségét ismeri — magán érzi — s a könnyek elfojtásáért a mi felderítésünkért dolgozik.

J. J.

Pólya Tibor halálának ötödik évfordulója

Holnap, november 29.-én lesz öt esztendeje, hogy *Pólya* Tibor, a zseniális tehetségű festőművész meghalt. Fiatalon, váratlan-hirtelen terítette le a halál, egyetlen szorítással roppantva össze szívét, a legjobb és legtisztább, legmelegebb dobogású magyar bohémszivet. Ragyogó művész és nagyszerű ember volt, festőnek és jóbarátnak egykép a legkivételesebb egyéniségek közül való. Finom, kulturált, szeretetreméltó magyar úr és a nyugati műveltség legelső iskoláin nevelkedett, vérbeli magyar piktor, alföldi tájak, pusztai pásztorok, falusi és kisvárosi magyar alakok páratlan ábrázolója. Rajzaiból, festményeiből, különösen színes és mozgalmas csoportképeiből az a józan, aranyjánosi magyar »röghöztapadottság« áradt, amely a régi holland mesterek reális művészetével rokon. Halálának ötödik évfordulóján barátai és tisztelői kegyelettel emlékeznek rá s újra átérzik a súlyos veszteséget, amely korai elmulásával egész művészetünket érte.

Karácsonykor az éjféli misét már délután elmondhatják az elsötétítés miatt

XII. Pius pápa 1940 december 1-én a karácsonyi éjféli szentmisére vonatkozóag a következőképpen rendelkezett: Minden államban, ahol a várható légitámadások miatt esténként elsötétítési óvóintézkedéseket kell végrehajtani, a székesegyházakban és plébániatemplomokban *az éjféli szentmise már karácsony vigiliájának délutánján elmondható*, úgy, hogy a mise befejezése után *még legyen idő az elsötétítés megkezdéséig.* Azok a hívek, akik ezen a szentmisén résztvesznek, eleget tesznek a karácsonyi misehallgatás kötelezettségének. Ezen a misén áldozhatnak is. Ha azonban december 24-én a délutáni vagy esti misén áldoztak, december 25-én már nem áldozhatnak.

— A dohány új beváltási ára. A pénzügyminiszter hirdetményt tett közzé, amelyben az 1942-ben termelt dohánylevelek beváltási árát teszi közzé. A hirdetményt a Budapesti Közlöny mai száma közli.

— Turóczy Zoltán evangélikus püspök a tanárnők, tanítónők divattúlzásai ellen. *Turóczy* Zoltán tiszakerületi evangélikus püspök a tankerületi főigazgatóság kérésére, egyöntetű eljárás végett, de — úgymond — a maga meggyőződése szerint is felhívta az egyházi főhatósága alá tartozó iskolák tanárnőinek, tanítónőinek figyelmét a következőkre: »*A hagyományos keresztyén és magyar ízléssel össze nem* férő megjelenés, a divat szeszélyeinek való *túlzott* hódolás, a szépségápolás *szélsőségei*, feltűnő színű vagy szabású ruhák, *kínosan mesterkélt* hajviselet, *pirosított ajak* és *körösre lakkozott köröm* iskoláinkban *megengedhetetlen*, mert a serdülő leányifjúságot nem hivalkodó dámákká, hanem hivatásuk magaslatán álló édesanyákká s általában a társadalom munkás tagjaivá kötelességünk nevelni. Bízom abban, hogy iskoláinkban ebből a szempontból *nincs* kifogásolnivaló.«

— Gyászrovat. *Ábel* Gyula nyugalmazott vasgyári gépészeti igazgató gépkocsibaleset következtében november 24.-én elhúnyt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz a farkasréti temetőben. Az engesztelő szentmiseáldozatot december 1.-én délelőtt 9 órakor mutatják be a pasaréti ferencesek templomában.

— Személyhajójáratok további fentartása. A MFTR közli, hogy a Budapest—Apatin és Budapest—Révkörtvélyes közötti személyhajójáratokat a közönség érdekében november 29. után is további intézkedésig fenn fogja tartani.

Horthy Miklós Nemzeti Sport Csarnok
Thököly-út és Aréna-út sarok
Vasárnap, 1942 november 29-én, d. u. 6 órakor
SS „Bruno Mussolini" (Róma)—BBTE
hölgy kosárlabda nemzetközi mérkőzés
este 7 órakor:
SS „Bruno Mussolini" (Róma)—Beszkárt
férfi kosárlabda nemzetközi mérkőzés.
Előzetesen, d. u. 5 órakor:
Levente—KISOK válogatott

MENNYIÉRT FUVAROZZÁK HAZA TEHERAUTÓVAL A TÜZELŐANYAGUNKAT?

A közellátásügyi miniszter rendelettel megállapította azt, hogy *Budapest területén milyen legmagasabb fuvardíjak számíthatók a tüzelőanyagoknak tehergépkocsival történő házhozszállításáért.* A rendeletben meghatározott fuvardíjak *a rakodómunkások bére nélkül értendők.*

Ha a fuvaroztató a tehergépkocsit legalább nyolc munkaórán veszi igénybe, továbbá, ha a fuvarozás teljes rakománnyal történik, ha gondoskodik a fel- és lerakáshoz munkásokról és végül, ha gondoskodik arról, hogy a tehergépkocsinak a lerakás megkezdésére várakoznia ne kelljen, a felrakásnál pedig a várakozási idő egy óránál hosszabb ne legyen, akkor az öt tonnásnál nagyobb hasznos teherbírású gépkocsival történő szállítás esetén *100 kilogramonként 1.10 pengő, az öttonnásnál kisebb teherbírású gépkocsival történő szállítás esetén 1.25 pengő legmagasabb fuvardíj számítható fel.*

Abban az esetben, ha a fuvaroztató a tehergépkocsinak teljes munkanapon át történő foglalkoztatását nem biztosítja, továbbá ha a fuvarozás egy címre esetleg nem teljes rakománnyal történik, ha a fuvaroztató a rakodómunkásokról gondoskodik és végül, ha a várakozás nélküli fel- és lerakás lehetőségét nem biztosítja, a fuvardíj 100 kilogrammonként 1.60 pengő.

Ezekhez a fuvardíjakhoz *pótdíjak számíthatók*, mégpedig *magaslati pótdíj* 100 kilogramonkint 20 fillér, *hegyvidéki pótdíj* a Svábhegyre, a Széchenyi-hegyre és a Zugligetnek a szerpentintől felfelé eső részére történő szállításnál 100 kilogramonkint 50 fillér, *távolsági pótdíj* a főváros területéről Albertfalvára, Budafokra, Csepelre, Kispestre, Pestszenterzsébetre, Pestujhelyre, Rákospalotára, Rákosszentmihályra, Sashalomra és Ujpestre történő fuvarozásnál 100 kilogramonként 20 fillér, Pestszentlőrincre szállításnál 34 fillér.

Havas, vagy jeges útviszonyok esetén *hópótdíj* számítható 100 kilogramonkint 30 fillér és végül *várakozási pótdíj* is számítható, ha a telephelyre való kiállástól a rakodás megkezdéséig a fuvarozó hibáján kívül 2 óránál hosszabb idő telik el, vagy ha a lerakás a fuvarozó hibáján kívül 3 óránál hosszabb ideig tart s ez esetekben a várakozási pótdíj minden megkezdett félórára 4 pengő.

A rendelet meghatározza, hogy a *tüzelőanyagkereskedők mekkora pótdíjat számíthatnak* akkor, ha maguk szállítják házhoz akár bérfuvarozás útján, akár saját fuvarban tehergépkocsival a tüzelőanyagot. A házhozszállítás díját már korábbi rendeletek meghatározták s a mostani rendelet szerint a *tüzelőanyagárakhoz az eddigi házhozszállítási költségeken felül 100 kilogrammonként még 75 fillér pótdíjat számíthatnak fel*, de felszámíthatják meghatározott esetekben a magaslati, hegyvidéki, távolsági, várakozási és hópótdíjat is. A rendelet ma lépett életbe.

A postamesterek ezentúl a fővárosban taníttathatják gyermekeiket

Tegnap este mutatták be a **magyar** sajtó képviselőinek a *Magyar Királyi Postamesterek és Postamesteri Alkalmazottak Országos Önsegélyező és Nyugdíjegyesületének* a vitéz *Horthy István Kormányzóhelyettes Úr Őfőméltóságáról* elnevezett új kollégiumát. A körülbelül 750.000 pengő költséggel épült modern kollégium, amely egyúttal az egyesület székházául is szolgál, minden követelménynek megfelel.

Negyven fiúgyermek nyer elhelyezést itt, három ingyenes hely mellett 15 pengőtől 85 pengőig terjedő havi ellátási díjért. Igy lehetővé válik, hogy a postamesterek, akik túlnyomó részben olyan vidéken laknak, ahol középiskola nem áll a tanuló ifjúság rendelkezésére, *a fővárosban taníttathassák gyermekeiket.* A *Hajdu* Tibor vezetése alatt álló egyesület emellett a postamesterek leánygyermekei részére évenként *15.000 pengő tanulmányi segélyt oszt szét.*

Az új épület egyszerű, de mégis ízléses és magyar berendezését *Mináry* Pál, az *Iparművészeti Iskola tanára* tervezte.

MŰSOROK

A színházak mai, holnapi és jövőheti műsora

OPERA. **Szombat:** **Álarcosbál** (D., 6). **Vasárnap:** **A trubadur** (6). Hétfő: Nincs előadás. Kedd: Aida (A., ½6). Szerda: Nemzetközi filmelőadás. Bűvös szekrény. Magyar ábrándok (Bérletszünet, 6). Csütörtök: Manon (B., 6). Péntek: Rajna kincse (C., 6). Szombat: Petruska. Bűvös szekrény (F., 6). Vasárnap d. e.: Bohémélet (Bérletszünet, 11); este: Ünnepi előadás. Himnusz. Krisztus (6). — NEMZETI. Szombat (bérletsz.), vasárnap este (VIII.): Don Carlos. Vasárnap délután: Süt a nap (½3, 6). Hétfő (XVI.), kedd (XVII.): Don Carlos (6). Szerda: Don Carlos (K. II., 6). Csütörtök: Felség (Bérletszünet, ½7). Péntek: A roninok kincse (Bérletszünet, ½7). Szombat: A kassai polgárok (Bemutatóbérlet, ½7). Vasárnap d. u.: Csalóka szivárvány (½3); este: A kassai polgárok (I., ½7). — KAMARA. Minden este és vasárnap d. u.: A bolond Ásvayné (3, ½7). VIG. Szombat és vasárnap este: Az utód. Vasárnap d. u.: Esküvő (3, ½7). Hétfő, szerda, péntek, vasárnap d. u.: Esküvő. Kedd, csütörtök, szombat, vasárnap este: Az utód (3, ½7). — MŰVELŐDÉS HÁZA. Szombat: Kívánsághangverseny (½5). Vasárnap d. u.: Pillangókisasszony (2); este: Művészest (6). Hétfő: Nincs előadás. Kedd: Felség (a Nemzeti vendégjátéka, ½7). Szerda és csütörtök: Filmelőadás (4, ½7). Péntek: Virrasztás (4, ½7). Szombat d. u.: Mikulásdélután (3); este: Kreutzberg táncest (½7). Vasárnap d. e.: Felség (½11); este: Vidám est (6). — PESTI. Minden este, szombat és vasárnap d. u.: Nők harca (3, ½7). — UJ MAGYAR. Szombat, vasárnap d. u. és este, hétfő: Idegen asszony (3, ½7). Kedd, szerda, csütörtök: Haláltánc. Péntek, szombat, vasárnap d. u. és este: Idegen asszony (3, ½7). — MADÁCH. Szombat, vasárnap d. u. és este: Túlvilági feleség (3, ½7). Hétfő, kedd, szerda: Nincs előadás. Csütörtök: Képzelt beteg (nyilvános főpróba). Péntek, szombat, vasárnap d. u. és este: Képzelt beteg (3, ½7). — FŐVÁROSI OPERETT. Hétfő kivételével minden este és vasárnap d. u.: Mária főhadnagy (3, 6). Hétfő: Nincs előadás. — ANDRÁSSY. Minden este és vasárnap d. u.: Ártatlan vagyok! (3, ½7). — NEMZETI BÁBSZINJÁTÉK. Minden este: Az ügyvéd és a férje. Csütörtök, szombat, vasárnap d. u.: Terülj, terülj, asztalkám! (¼4, ½7). — VIDÁM SZINHÁZ. Minden este és vasárnap d. u.: Patyolatkisasszony (3, ½7). — ROYAL REVÜSZINHÁZ: Minden este, csütörtök, szombat vasárnap d. u.: Műrostos operák (¼4, ½7). — KAMARA VARIETÉ. Szombat, vasárnap d. u. és este, hétfő: Vidám hullámhossz. Keddtől: Találós csók (½7; csütörtök, szombat: ¼4, ½7; vasárnap: 11, ¼4, ½7). — KOMÉDIA. Minden este, szerda, szombat, vasárnap d. u.: Váltott lovaggal (¼4, ½7). — ERZSÉBETVÁROSI. Minden nap: Leányvásár. — JÓZSEFVÁROSI. Minden nap: Rozmaring, a betyárgróf. — KISFALUDY. Minden nap: Vén diófa (az utóbbi három színház kezdési ideje hétköznap: ¾5, ¼8; vasárnap: ¾3, 5, ¼8).

A mozik műsora

Rövidítések: Sz = Szombat V Ü = Vasárnap és ünnepnap. M = Matiné

ADRIA—ADMIRÁL (353—707): **Haláltánc.** (¼4 ¼6 ¼8; V Ü 11 és ½2-kor is.) — **ALKOTÁS** (355—374): **Fehér hajó.** (¼4 ¼6 ¼8; Sz ½2-kor is; V Ü 11 és ½2-kor is.) — **ANDRÁSSY** (124—127): **Vaskorona.** (¼4 ½6 ½8; V Ü ½2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11-kor: **300.000 pengő az utcán.** — **ÁTRIUM** (154—024): **A négylovas hintó.** (½4 ½6 ½8; V Ü ½2-kor is.) — **BARLANG—BROADWAY** (422—722): **Gentryfészek.** (½2 ¼4 ½6 ½8.) — **BELVÁROSI** (384—863): **Szerelmi vihar.** (½4 ½5 ½6 ½7 ½8; V Ü ½2 és ½3-kor is.) — **BELVÁROSI HIRADÓ** (181—244): **50 éves a társadalombiztosítás. Kutyamosó** (színes Walt Disney-film). **Magyar, Ufa és Luce híradók.** (Folyt. egyórás előadások 10—21 óráig.) — **BETHLEN—HOLLYWOOD** (225—003): **Pinoccio.** (¼4 ¼6 ¼8; V Ü ½2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Villámházasság.** — **BUDAI APOLLÓ** (351—500): **Jelmezbál.** (¼4 ¼6 ½8; V Ü ½2 órakor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **A fehér sejk.** — **CAPITOL** (134—337). **Sziriusz.** (½2 3 5 7; V Ü 11-kor is.) — **CORVIN** (138—988, 339—584): **A nagy árnyék.** (3 5 ¼8; Sz V Ü 1 órakor is.) — **CSABA—SAVOY** (146—040): **Éjfélre kiderül.** (½4 ½6 ½8: szombat, vasárnap, ünnepnap ½2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **A két fogoly.** — **DAMJANICH** (425—644): **A sas visszatér.** (¼4 ¼6 ¼8; V Ü 11 és ½2-kor is.) — **DEÁK—DÉCSI** (121—343, 125—952): **A kútásó leánya.** (½2 ¼4 ½6 ½8.) **DUNA—LLOYD** (311—994): **Pinoccio.** (¼4 ¼6 ½8; V Ü ½2-kor is.) — **ERZSÉBET—VESTA** (222—401): **La Conga.** (11 1 3 5 ¼8.) — **FÓRUM** (189—707): **Férfihűség.** (3 5 ¼8; V Ü 11-kor is.) — **GLÓRIA** (427—521): **Fehér nővér.** (½4 ½6 ½8; V Ü ½2-kor is.) — **HIRADÓ FILMSZINHÁZ** (222—499): **Tarka tánc** (Höffner-nővérek színes filmje). **Uj magyar otthonok** (kultúrfilm). **Magyar, Ufa és Luce híradók.** (Folytatólagos egyórás előadások 9 órától 21 óráig.) — **IPOLY** (292—626): **Haláltánc.** (¼4 ½6 ¼8; Sz V Ü ½2 órakor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Az arany hiénái.** — **JÓZSEFVÁROSI** (131—316): **Mindenki gyanus.** (½4 ½6 ½8; Sz V Ü ½2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Hölgyek előnyben.** — **KAMARA** (423—901): **A harmincadik.** (11 ½2 ¼4 ¼6 ½8.) — **KORZÓ** (182—818): **Az utolsó pillanat.** (½4 ½6 ¼8; V Ü 11 órakor is.) — **MESEVÁR—ELIT** (114—502): **A boldogság komédiája.** (½4 ¼6 ½8; V Ü ½2-kor is.) — **NEMZETI (ROYAL) APOLLÓ** (222—002): **Második hétre prolongálva! A négylovas hintó.** (3 5 7; Sz 1-kor is; V Ü 11 és 1-kor is.) — **NYUGAT** (121—022): **Haláltánc** (¼4 ¼6 ¼8; Sz ½2-kor is; V Ü 11 és ½2-kor is.) — **OMNIA** (130—125): Prolongálva! **Üzenet a Volgapartról.** (¼4 ½6 ½8; szombaton ½2 órakor is; vasárnap és ünnepnapokon 11 és ½2 órakor is.) — **OTTHON** (146—447): **Haláltánc.** (¼4 ¼6 ¼8; V Ü ½2 órakor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Érdemes örökölni.** — **PÁTRIA** (145—673): **Halálos csók.** (10—1-ig folyt.: ½2 ¼4 ½6 ¼8.) — **PEST—PALACE** (221—222): **Őrségváltás.** (11 ½2 ¼4 ¼6 ½8.) — **PETŐFI—ODEON** (428—478): **Haláltánc.** (¼4 ½6 ¼8 órakor; vasárnap, ünnepnap ½2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Nászút hármasban.** — **RÁDIUS** (122—098, 120—564): **Szerelem a vérpadig.** (¼4 ¼6 ¼8; Sz ½2-kor is; V Ü 11 ¼4 ¼6 ¼8.) — **RÁKÓCZI—PHÖNIX** (426—326): **Mindenki gyanus.** (11 1 3 5 ¼8.) — **SCALA** (114—411): **Keresztúton.** (¼4 ¼6 ½8; Sz V Ü ½2-kor is.) — **SZÉKELY—OLYMPIA** (226—425): **Vágyak asszonya.** (11 ½2 ¼4 ½6 ¼8.) — **SZITTYA—CITY** (111—140): **Enyém vagy.** (½4 ½6 ¼8; Sz V Ü ½2-kor is.) — **TINÓDI—TIVOLI** (225—602): **Haláltánc.** (½2 ¼4 ¼6 ¼8; V Ü 11 órakor is.) — **TOLDI—RIALTÓ** (224—443): **Haláltánc.** (10 ¾12 ½2 ¼4 ¼6 ¼8.) — **TURÁN** (120—003): **Tisztítótűz.** (11 ½2 ¼4 ¼6 ¼8.) — **URÁNIA** (146—046): **Tábori színház.** (3 5 ¼8; Sz V Ü 1 órakor is.)

RÁDIÓ

Szombat, november 28.

BUDAPEST I.: **12.00** Harangszó, Fohász, Himnusz. — **12.10** A Budapest Honvéd őrzászlóalj zenekara. — **12.40** Hírek. — **13.20** Időjelzés, vízállásjelentés. — **13.30** Honvédeink üzennek. — **14.00** Cigányzene. — **14.30** Hírek. — **14.45** Műsorismertetés. — **15.00** Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak. — **15.20** Bábjáték. Közvetítés a mátyásföldi Korvin Mátyás gimnáziumból. — **15.45** Vivaldi: Az ősz. — **16.00** Andrási Győző csevegése. — **16.20** Hírek német, román, szlovák és ruszin nyelven. — **16.45** Időjelzés, hírek. — **17.00** Beszél a front. — **17.20** Magyar filmmuzsika. — **18.25** Uray Tivadar csevegése. — **18.35** Antonio Janigro gordonkázik. — **18.50** Hírek. — **19.05** Valakinek muzsikálnak. Magyar nóták. — **20.00** Leánykérés. Zenés hangjáték egy felvonásban. — **20.25** Tánclemezek. — **21.00** Előadás. — **21.20** A Posta Műszaki üzemi tisztviselők Dalköre. — **21.40** Hírek. — **22.10** Légierők fúvószenekara. — **22.45** Tánczene. — **23.45** Hírek.

BUDAPEST II.: **17.00** Kassa. — **18.40** Zenekari művek. — **19.05** A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági félórája. — **19.35** Beszkárt-zenekar. — **20.25** Halász Gábor beszél Turgenyevről.

Vasárnap, november 29.

BUDAPEST I.: **7.30** Fohász, Szózat, reggeli zene. — **8.15** Hírek. — **9.00** Egyházi ének és szentbeszéd a Szent Flóriánról elnevezett budai görögkatolikus magyar plébániatemplomból. — **10.00** Egyházi ének és szentbeszéd a terézvárosi templomból. — **11.15** Evangélikus istentisztelet. — **12.15** Leventeműsor. — **12.55** Reményi-Schneller Lajos m. kir. pénzügyminiszter beszél a takarékosságról. — **13.10** Rádiózenekar. — **13.45** Időjelzés, hírek, vízállásjelentés. — **14.00** Részletek Puccini operáiból. — **15.00** Időszerű gazdasági tanácsadó. — **15.45** Tánczene az olasz rádió műsorából. — **16.30** Hírek magyar, német, román, szlovák és ruszin nyelven. — **17.00** A XII. honvéd kívánsághangverseny. — **18.50** Hírek. — **20.00** Hangképek a vasárnap sportjáról. — **20.20** Népszínműrészletek. — **21.00** Fidelio. A szivesség. Kárpáti Aurél elbeszélése. — **21.20** Holéczy Ákos együttese. — **21.40** Hírek, lóversenyeredmények. — **22.15** Nagyzenekari művek hanglemezről. — **22.50** Cigányzene. — **23.45** Hírek.

BUDAPEST II.: **10.30** A Szegedi Egyetemi Ifjúság és a Polgáriiskolai Tanárképző Intézet ifjúságának Zrinyi-ünnepélye. — **11.15** Szórakoztató zene. Hanglemezek. — **12.15** Orgonahangverseny. — **15.00** Tánczene. — **17.00** Felolvasás. — **17.30** Közvetítés egy hadikórházból. — **18.00** Az Operaház előadásának ismertetése. — **18.05** Az Operaház előadásának közvetítése. Trubadur. Dalmű négy szakaszban.

Reményi-Schneller pénzügyminiszter rádióelőadása

A háború egyik legfontosabb parancsa a takarékosság. Takarékosság a gyártásban, az iparban, takarékosság a fogyasztás, tehát az élet minden terén. A most induló nagy takarékossági mozgalomról beszél a rádióban Reményi-Schneller Lajos dr. pénzügyminiszter, vasárnap délben 12 óra 55 perckor.

Nyilttér

E rovatban közöltekért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

Ebben a rovatban a hirdetések ára milliméter soronként hétköznap 70, szombat 80 fillér. A legkisebb hirdetés ára 7, illetve 8 pengő.

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

OKMÁNYAIT **származás-igazoláshoz** vagy nemességi ügyben felkutatja és beszerzi az ***ŐSKUTATÓ INTÉZET*** Budapest, VIII., Baross-utca 10. Telefon: 149-483.

Néztem egy képét festő barátomnak

Tó partján álltam, a tó vize tej,
a tó közepén nagy rubinkehely.
A kék part töltésén hatalmas üst,
aranybélésű, szikrázó ezüst.
Üst alatt illatos gyantarögök,
sárga füstjükben keringő körök,
viola ködök a körök mögött.

Opálhegy ormán csillagok raja,
alattuk erdők smaragd taraja.
Leheletbokron kis bimbó fakadt,
bimbó az ágról szívemre szaladt,
nyelvem elapadt, szavam elakadt,
kicsi bimbó a fáradt szívemen
ugrált, fütyült, hujjázott szűntelen.

Suhanó széltől megmozdult a tó,
hullámverése lágy gordonkaszó.
Erdő megzendült, a hegy felnyögött,
új tűzre kaptak a gyantarögök,
ölelték egymást a piros körök.
Tündér szaladt át a selyem gyepen,
lába elé dobtam bimbóstól szívem.

Bakos Ákos

Szász Lajos kerületébe utazik

Szász Lajos közellátási miniszter, Kecskemét város képviselője holnap *Jurcsek* Béla államtitkárral kerületébe utazik, hogy résztvegyen a Magyar Élet Pártja kecskeméti körzetvezetői értekezletén. A minisztert abból az alkalomból, hogy a közellátásügy élére kinevezték, az értekezleten ünneplésben részesítik. Szász Lajos egyébként előreláthatólag módot talál arra, hogy beszámoljon az időszerű kérdésekről és szóljon a tárcája körébe tartozó feladatokról.

A Nemzetvédelmi Szövetség nemzetvédelmi akadémiát szervez

Az Országos Nemzetvédelmi Szövetség nemzetvédelmi akadémiát szervez. November 30-án, hétfőn délután 5 órakor lesz az újvárosháza dísztermében az akadémia ünnepélyes megnyitása. Az ünnepségen *Antal* István nemzetvédelmi propagandaminiszter is részt vesz.

Százéves az Iparegyesület

A százéves jubileumát ünneplő Országos Iparegyesület elnöksége szombaton délelőtt megkoszorúzta az egyesület alapítójának, *Kossuth* Lajosnak szobrát, majd gróf *Batthyány* Lajos emlékét őrző mécsest, *Eötvös* József szobrát és gróf *Zichy* Jenő emléktábláját. A százéves jubileum alkalmából tartandó díszközgyűlést vasárnap délelőtt 11 órakor a Nemzeti Múzeum dísztermében *József* főherceg nyitja meg. A kormány képviseletében *Varga* József iparügyi miniszter jelenik meg.

Szombaton délben kétszer is megszólalnak a szirénák

Szendy Károly polgármester felhívja a székesfőváros lakosságának figyelmét arra, hogy további intézkedésig minden hét szombatján, — amennyiben az nem esik egyházi, vagy nemzeti ünnepre — déli 13 órakor és 13 óra 15 perckor műszaki ellenőrzés céljából fél percre a szirénák megszólalnak. A szirénák a próbák alkalmával mindenkor a »légiveszély elmult« jelnek megfelelően állandó magasságú, tehát nem üvöltöző hangot adnak.

Ha azonban a szirénák a váltakozó magasságú üvöltöző hangjelet adják, az a valóságos légvédelmi riadó elrendelését jelenti.

A szombati 13 órás ellenőrzőpróbákon a házi riasztóeszközök is résztvehetnek, a próba egyidejű — 13 órás kezdet és fél perc időtartam — megtartásának gondos biztosítása mellett. A 13 óra 15 perces időpontban azonban a házi riasztóeszközök nem működhetnek, csak a hatósági riasztórendszer szirénái.

Karácsony hetében a szirénapróba elmarad.

TÉLI KÉP EGY SZOVJET FALUBÓL

A jövő héten a mult hónapban előre kiadott tartalékburgonyát kell felhasználni, mivel külön kiutalás nem lesz

A székesfőváros közélelmezési ügyosztálya közli, hogy november 30-tól december 13-ig terjedő két hétre a budapesti közellátási szelvényívek H. betűs szelvényére *egyenként négy tojást kell kiszolgáltatni.*

Egyben közli a közélelmezési ügyosztály azt is, hogy a november 30-tól december 6-ig terjedő hétre a közellátási szelvényívekre *burgonyát a közellátásügyi miniszter rendelkezésére nem osztanak ki*, mivel erre az időre a budapesti közellátási szelvényív »r« betűs szelvényére október 15-től kezdődően tartalékképpen a 2 kilogram fejadagot már kiutalták. Ez alkalommal tehát *ezt a mennyiséget kell felhasználni.* A december 7-étől kezdődő hétre természetesen további kiutalások fognak történni.

Mivel a vendéglátóiparok számára december 1-től 7-ig terjedő időre október közepén a »C« betűs burgonyavásárlási igazolványokra tartalékburgonyát ugyancsak kiutaltak, ezért a december 1-től 7-ig terjedő időre kiadott »J« betűs burgonyavásárlási igazolványok érvénytelenek és azokat beváltani tilos. Erre az időre a vendéglátó iparok, stb. ugyancsak a részükre már kiadott tartalékburgonyat kötelesek felhasználni.

Így szállták meg a németek villámgyorsan Toulont

Zürich, november 28. *(A Pest külön tudósítójától)* **Toulon kikötőjének megszállásáról és a haditengerészet egyes kötelékeinek csirájában elfojtott ellenállásáról a következőket jelentik:**

A német csapatok bevonulása Toulon zárt övezetébe pénteken reggel 4 óra 10 perckor kezdődött.

Német nehéztankok és motorizált tüzérség több oszlopa

elérte a várost, áthaladt a város főútjain és megszállta a kikötőt.

A város és a kikötő főépületeit német gyalogos és SS csapatok szállták meg. Más rohamcsapatok a gyorstüzelő fegyverekkel a kikötő azon részei felé siettek, ahol a Dunkerque csatahajó, a Strasbourg testvérhajója javítás alatt volt. A Dunkerque az orani harcban súlyosan megsérült és a touloni kikötőben végezték a javítást.

A kikötőnek ugyanezen a részén voltak még a következő hajók:

A 10.000 tonnás Foch és az ugyancsak 10.000 tonnás Algérie nehézcirkáló, a Duppleix és a Colbert cirkálók, valamint nagyobbszámú könnyűcirkáló, torpedóromboló és korvett.

A külső kikötőben volt a Strasbourg csatahajó, a Commendant Teste 10.000 tonnás repülőgépanyahajó, a Marseillaise és a Galiconier könnyűcirkáló, valamint 25 torpedóromboló és nagyszámú tengeralattjáró.

Laborde admirális saját kormánya parancsával sem törődve, utasítást adott a hajóknak, hogy robbantsák fel magukat. Néhány pillanat mulva a külső kikötő felől egymásután nagy robbanások hallatszottak. A robbanások több mint egy órán át tartottak.

A belső kikötőből szintén több robbanás hallatszott.

Az egész kikötő felett óriási füstoszlopok terjengtek. Ekkor azonban már

a német katonaság biztosan kezében tartotta az egész várost és a hadikikötőt.

Jelentések szólnak arról, hogy Laborde tengernagy és tisztjei a német csapatok őrizete alatt vannak.

Három halálos villamosbaleset

Tegnap este *az elsötétítés kezdete után egy óra alatt három halálos villamosbaleset történt a fővárosban.* A Keleti pályaudvar előtt egy 23-as villamosról leugrott *Szloboda* Károlyné 40 éves asszony. Az első kocsi utolsó perronján utazott és a második kocsi kerekei alá került. A tűzoltók emelték ki. A mentők kórházba indultak vele, de *útközben súlyos sérüléseibe belehalt.*

Fél órával utóbb *ugyancsak a 23-as villamos a Gróf Haller-utcában elütött egy kétfogató teherkocsit.* Tóth József 35 éves kocsis leesett a bakról, kocsija kerekei alá került. Koponyaalapi törést és súlyos zuzódásokat szenvedett. A mentők a Magdolna-kórházba vitték, ott azonban *az éjjel meghalt.*

Az egyik HÉV-villamosról Sashalom közelében, a külső Kerepesi-úton *Krémer* Zoltán 26 éves napszámos leugrott. A kerekek szétroncsolták a fejét.

A közellátás igazságos módjának biztosítása

Békében is fontos kérdés volt az ország közellátásának biztosítása. Ma, amikor háborúban élünk, még fokozottabb mértékben az. Ezt mindenki tudja. Mindenki megérti tehát, ha a kormány ennek az életbevágóan fontos kérdésnek megoldását, a »belső front« zavartalan ellátását, az egész ország lakosságának élelmezését *mindenkép* biztosítani kívánja. Elsősorban a rendelkezésre álló készletek *igazságos és egyenlő* elosztásával.

A termésbeszolgáltatás eddigi módja — a tapasztalat szerint — nem volt elég kielégítő, ezért a kormány tudvalevőleg elrendelte a meglevő készletek pontos *elszámolását* és a jelentkező feleslegek *igénybevételét.* A kenyérmagvakban mutatkozó hiány viszont szükségessé tette az eddig megállapított *kenyér-fejadagok csökkentését.* Ezt a kényszerű leszállítást a lehető legigazságosabban hajtották végre: az ellátatlanok fejadagjának csökkentésével együtt az önellátás fejadagját is csökkentették. Ez az intézkedés ugyan tagadhatatlanul szigorú és érzékenyen érint mindenkit, mégsem lehet kifogásolni, mert *elkerülhetetlen* volt. A szükség kényszerítette ránk, azért tehát meg kell nyugodnunk benne, mint a *méltányos, igazságos, egyenlő elbánás* egyetlen lehetséges módjában.

Az új beszolgáltatási rendelet végrehajtását a kormány *magukra a gazdákra* bízta. A gabona birtokosa maga állapítja meg és jelenti be a beszolgáltatandó mennyiséget, míg az ellenőrzést külön elszámoló bizottságok végzik, amelyeknek tagjait a község lakói közül nevezik ki. Olyan emberek foglalnak tehát bennük helyet, akik teljesen *ismerősek* a helyi viszonyokkal s szinte személy szerint tudják, *kinek mennyi készlete van.* A három gazda-ellenőr közül egy a képviselőtestület tagja, egy pedig az ellátatlan lakosság érdekeit képviseli. A bizottságok működése így korántsem erőszakos igénybevételen vagy feljelentésen, hanem helyi és mezőgazdasági *ismereteken* alapul.

Ez a szerencsés megoldás bizonyára olyan kielégítő eredményekkel jár majd, amelyek lehetővé teszik országszerte a jelenleg fennálló nehézségek leküzdését.

Vitéz Madaras Jenő lett a postatakarékpénztár vezérigazgatója

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kormányzó a pénzügyminiszter előterjesztésére vitéz Madaras Jenő miniszteri osztályfőnököt — miniszteri osztályfőnöki címének épségben tartása mellett — magyar királyi postatakarékpénztári vezérigazgatóvá kinevezte.

EGY HÉT BUDAPEST ÉLETÉBŐL

a november 15.-től 21.-ig terjedő héten:

1. Születések száma	439	(424)
2. Halálozások száma	372	(366)
3. Öngyilkos lett	12	(9)
4. Házasságkötések száma	217	(229)

(Zárójelben az előzőheti adatok)

Pólya Tibor, festő

eladó a menyasszony

a kívánság is
kíváncsiság is
kivagyiság is
odaterelget:
szikkadó ágról
elszakadóban
messzi gurultok
almácska mellek
eladó a menyasszony

szoknyasuhogás
nyárfatenyérben
forog ezüstöt
táncban a zöldje
nádsípra dobra
szélhegedűre
tanyák fordulnak
vissza a földbe
eladó a menyasszony

KERESZTES ÁGNES

ÁRA 5 FORINT

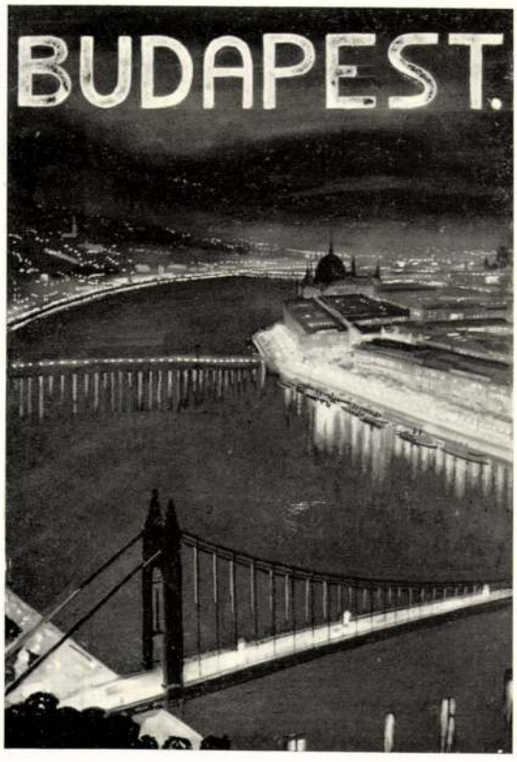

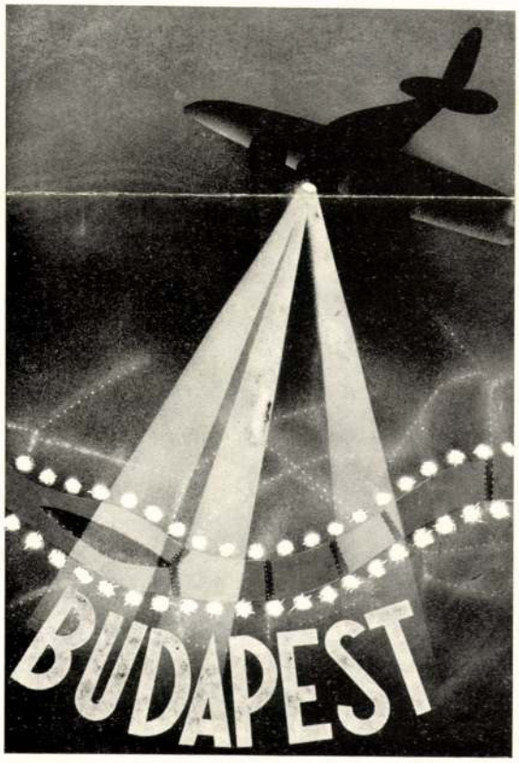

Budapest Székesfőváros idegenforgalmi plakátpályázatáról. Fent balra : Pólya Tibor terve (II. díj). Fent jobbra : Kauders Imre terve (III. díj). Lent balra : Polgár Boris terve (III. díj). Lent jobbra : Haar Ferenc terve (III. díj). — Vom Preisausschreiben der Hauptstadt Budapest für Fremdenverkehrsplakate. Oben links : Entwurf von T. Pólya (II. Preis). Oben rechts : Entwurf von I. Kauders (III. Preis). Unten links : Entwurf von B. Polgár (III. Preis). Unten rechts : Entwurf von F. Haar (III. Preis). — From the Residence Budapest's poster-competition. Left above : Sketch of T. Pólya (II. prize). Right above : Sketch of I. Kauders (III. prize). Left below : Sketch of B. Polgár (III. prize). Right below : Sketch of F. Haar (III. prize).

1935. 3. 27

Magyar Iparművészet

1935. 3. 27

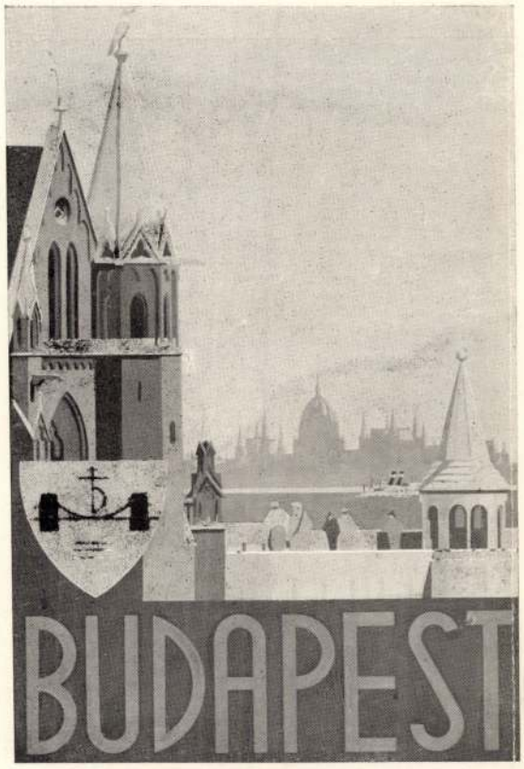

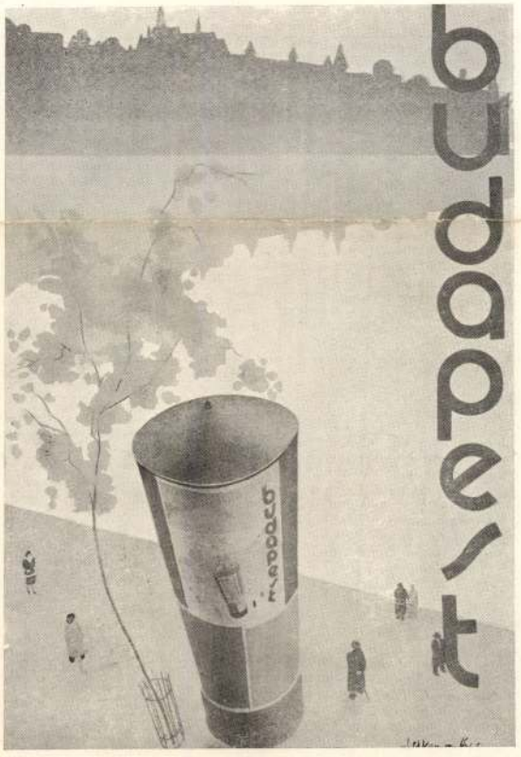

Budapest székesfőváros idegenforgalmi plakátpályázatáról. Fent balra : ifj. Richter Aladár terve (III. díj). Fent jobbra : vitéz Litkey György és Ács Sándor terve (III. díj). Lent balra : Molnár C. Pál terve (III. díj). Lent jobbra : vitéz Litkey György és Ács Sándor terve (III. díj). — Vom Preisausschreiben der Hauptstadt Budapest für Fremdenverkehrsplakate. Oben links : Entwurf von A. Richte. jun. (III. Preis). Oben rechts : Entwurf von vitéz Gy. Litkey und S. Ács (III. Preis). Unten links : Entwurf von P. C. Molnár (III. Preis). Unten rechts : Entwurf von vitéz Gy. Litkey und S. Ács. (III. Preis). — From the Residence Budapest's poster-competition. Left above : Sketch of A. Richter jun. (III. prize). Right above : Sketch of vitéz Gy. Litkey and S. Ács (III. prize). Left below : Sketch of P. C. Molnár (III. prize). Right below : Sketch of vitéz Gy. Litkey and S. Ács (III. prize).

Pólya Tibor: A boldogság szigete.

Színyei Tais. III. Kiáll.
(1931)

Perlmutter Izsák: Ünnepnapon.

Póda Tibor

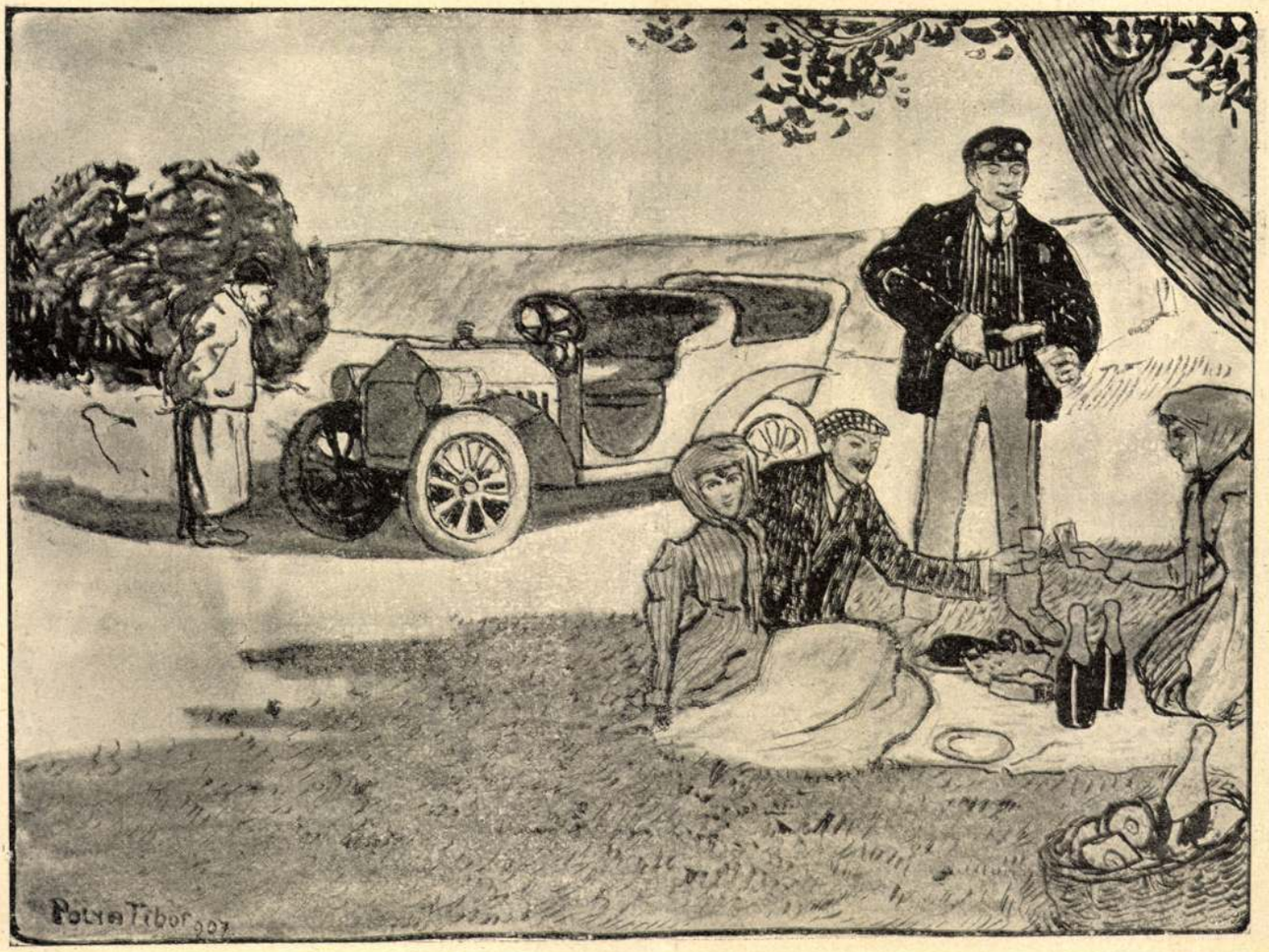

AUTOMOBIL-KIRÁNDULÁS Pólya Tibor rajza

modjatok, hogy ma még Kócsba jutunk. Itt fogunk hálni.

— Hát bizony, — véli a kocsmáros az ablakon kipillantva, — aligha nagy esső nem esik.

Pedig már akkor zuborogva verte az ablakot a zápor.

— Van-e egy tisztességes szobája? — kérdezte a szalmakalapos.

— Vanni vóna, — felelte a kocsmáros, — de azt nem adhatom oda.

— Megfizetjük.

— Elhiszem. De beteg a feleségem.

— Hát akkor itthálunk! — mondja vigan a baritonhangu, — ketten a lócán, egy a bubos mellett. Dehát mégis mit adhat vacsorára?

A korcsmáros a vállát vonogatta:

— Nem adhatok semmitse, mer amint mondtam, az asszony beteg, gyermekágyat fekszik.

— Hát maga nem tudna valamit?

— Hacsak . . . van egy fertály birkám . . .

— Hiszen az pompás! — kiáltja a szalmakalapos. Nem régi?

— Tennapi.

— No az pompás lesz. Birkagulyást eszünk! Jó paprikásat, betyárosat!

A kocsmáros bólintott, és kikocogott.

— Hány üveg bort hozzak? — kérdezte az ajtónál visszafordulva.

— Mondtuk már: egy orgonát mindegyikünknek! — kiáltotta vigan a fitakos, — mint az öregúr előtt!

Az öregúrnak nevezett szürös öreg fölemelte két bozontos, vörhenyes-szürke szemöldökét, s a szemöldökével a szemehéját. Unalommal pillantott a fitakosra, aztán a szemöldök és szempilla ujra leereszkedett.

Széles ábrázatu vén paraszt volt, talán hetven esztendős is. Nagy feje kifejezéstelen, és kopasz mint a szántóföldön nőtt tök. Csak egynehány szál ősz haj csillogott rajta mint valami megkuszált pókháló. Vörös kis cseréppipája előtte hevert.

A kocsmáros az ifjak elé rakott tizenöt hossznyaku palackot.

— Kár hogy cimbalmos nincs itt a bubos mellett, — vélekedett a szalmakalapos, — meg egynéhány betyár. Hiába már vége a Hortobágy költészetének is.

Az ifjak szivart, cigarettát vettek elő. Hogy az esső elől födél alá menekülhettek, jókedvüen beszélgettek. Térképet terítettek az asztalra, és számitgatták, hogy mikor érkeznek Tisza-Füredre? onnan Hevesre, onnan Hatvanba és aztán haza Budapestre?

Az esső suhogva esett odakünn. A kocsmáros főzte a konyhán a birkahúst. Az öreg szürös szunyókált.

— Lássuk, hogy szól az orgona? — mondotta a szalmakalapos.

A bor már rég előttük állt. Vidáman kocintottak az üveggel, s ittak. Savanykás volt az ital, de érezni lehetett rajta, hogy igazi bor. Izlett nekik.

A fitakos orru halkkal szólott:

— Az öreg orgonista milyen jól alszik.

— Ez az ő ebédutáni szieszt'ája, — felelt hasonló halkan a szalmakalapos. Délben ebédelt, aztán utána idejött feketekávéra. Estig szundikál.

— Öt üveg bor a kávéja.

És halkan vihogtak.

A fitakos orrunak légy szállt a kezére. Rákapott. A légy ijedtében belecsapódott a hosszunyaku üvegbe.

Uj Idők 1907. XII. 43. 7.

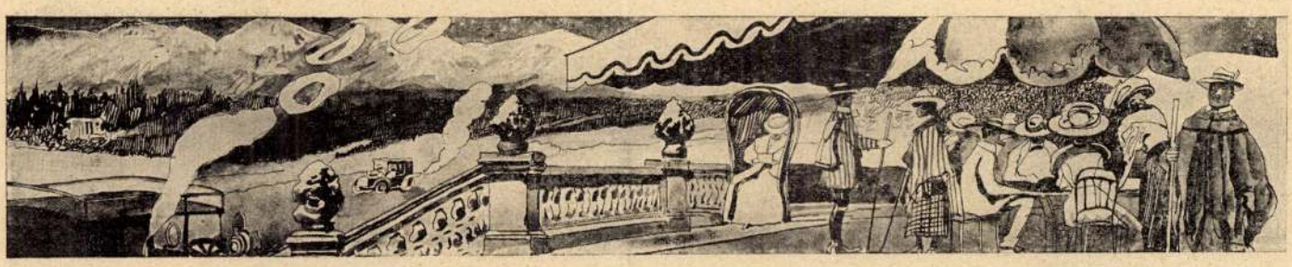

Szezon a Tátrában

Mühlbeck Károly rajza

Ezen is nevettek.

A fitakos orru fogta az üveget és ravasz arccal, a nyakát kómikusan a válla közé huzva, kicserélte az öreg szűrösnek a megkezdett üvegével.

Ezt annyira nevették, hogy belevörösödtek, beleizzadtak.

A szunyókáló fölébredt az elfojtott nevetésre: maga elé nézett nagy-álmosan, az ifjakra is fordult egyet a pillantása. Aztán lomha mozdulattal fogta a félben levő üveget, amelyikben a légy vergődött és a szájához emelte. Le se vette addig, míg az utolsó kortyig el nem fogyott.

Az ifjak tekeregtek nevettükben a lócán.

— Az orgona, ah-haz ohorgona . . . — röhögte a fitakos, — jól szelel!

A szűrös ember megint rájok pillantott. Fölvette a pipáját, s unatkozó arccal verte ki a benne levő hamut lapátnyi széles, barna tenyerébe.

A szalmakalapos komolyságot szedett az arcára, s megszólította a parasztot:

— Jó volt, öreg?

A két másik erre a kérdésre pukkadozva nevetett.

A paraszt a kérdezőre nézett:

— Mit beszél?

— Hogy jó volt-e a bor?

— Maradhatós, — felelte az öreg nyugodtan.

— Nincs valami különös íze, mikor nyeli az ember?

Erre a kérdésre maga a kérdező is eltruccant. A másik kettő fuldokolt és könnyezett nevettében. Olykor szüneteltek és komolyak iparkodtak lenni, de mihelyt valamelyik megszólalt, a szava nevetésbe fulladt, s a másik kettő is röhögött.

A paraszt ember változatlanul komoly arccal nézte őket. Elővont egy piszkos dohányzacskót a szüre alól, és megtömte a pipáját.

— Nem érez valamit kend belől? — kezdte újra komikus-komoly szinnel a szalmakalapos.

A *belől* szóra megint elfogta őket a nevetés kínja.

A paraszt letette a pipáját. Két szemöldöke fölemelkedett a homloka közepéig. Az arca elvörösödött. A szeme megcsillant.

— Tán engem nevetnek? — dörmögte a kezét az asztalra nyomva.

— Oh dehogy, — felelte vigan a fitakos, — azt a *másikat*.

Erre megint egy fetrengés következett.

Az öreg az asztalra csapott az öklével:

— Nohát most már ölég!

Ezt egy oly dörgő hangon mondta, hogy a biciklis ifjak egyszerre megmeredtek. Elhülten néztek az öregre, aztán összepillantottak.

A pillantásuk megegyezés volt abban, hogy az öreget rendre tanítják.

A bariton-hangu monoklit vetett a balszemére, és nagypeckesen az öreg elé állt. Szinte áthajolt az asztalon. Gőgös orrhangon kérdezte:

— Hogy' mer kend velünk ilyen hangon beszélni?

Az öreg fölmozdult:

— Hogy merek? Hát majd mingyár megmutatom!

Vállának egy rándításával ledobta a szűrét. A kezének egy mozdulatával felgyürintette az inget a karján.

Olyan két izmos kar került elő, hogy a fővárosban combnak is megjárná. Naptól égett, széles, domboru melle, ahogy előtünt, az ifjak meghököltek.

— Nono, öregúr . . . — hebegte csillapitóan a szalmakalapos.

Azonban a hortobágyi ember nem hallott többé:

— Kifelé! — ordított reájok.

És az ajtóra mutatott.

A három ifju egymás mögé iparkodott sorakozni.

— Nono, öregúr . . .

A bariton ifju mégegyszer összeszedte a bátorságát. Remegő hangon próbált ellenkezni:

— Önnek nincs joga . . . Nem ön a kocsmáros . . .

Az öregúr maga mögé nyúlt, és egy vastag görcsös fütyköst emelt el a faltól.

— Kifelé! — bömbölte a botot fölemelve.

S egy olyan mozdulattal, amelylyel bikát lehetne agyoncsapni, rázuhintott az asztalra:

— Kifelé!

Balkezével egyet lódított a nehéz tölgyfa-asztalon. Bukfencet hányt a levegőben minden üveg. Az asztal nagy dördüléssel fordult a szoba közepére. De mikorra az öreg előlépett, már akkor a biciklisek egymás hegyinhátán, eszük nélkül rohantak ki az ajtón. Fölkapkodták a biciklit, s úgy eliszkoltak, hogy öles sugarakat hányt a sárvíz a kerekük nyomán.

A kocsmáros csodálkozó szemmel állt a küszöbön:

— Mi lelte kendet, Máté bácsi?

Az öreg a nyakába szedte újra a szűrét. Visszaült, és a szájába igazította a pipáját.

— Adta bíbicei, — dörmögte nyugodtan, — ne orgonáljanak itt nekem a fülembe.

Merre?

Irta VÁNDOR IVÁN

Böske, aprókat lépegetve, óvatosan követett egy asszonyt, három-négy utcán keresztül. Elhatározta, hogy beszélni fog vele, de még sem volt bátorsága megszólítani. Hanem amikor egy néptelen mellék-utcába befordult utána kiáltott:

— Ella!

Az asszony meglepődve fordult vissza és megállott. Hozzá volt szokva, hogy azok az asszonyok, akik lánykorában barátnői voltak, akikkel egy társaságban forgott, akik nála teáztak és irigyelték gyönyörü, ábrándos nagy szeméért — elfordítsák diszkréten fejüket, ha találkoznak, vagy hogy megálljanak egy kirakat előtt, úgy várják meg, amíg elhalad, hogy azután csodálkozva, sopánkodva nézzenek utána ameddig belátják.

— Ella, várj meg, olyan régen futok utánad.

— Jónapot, kedvesem.

Böske megcsodálta, mint lánykorában annyiszor, ennek a karcsu nőnek természetes méltóságát és nyu-

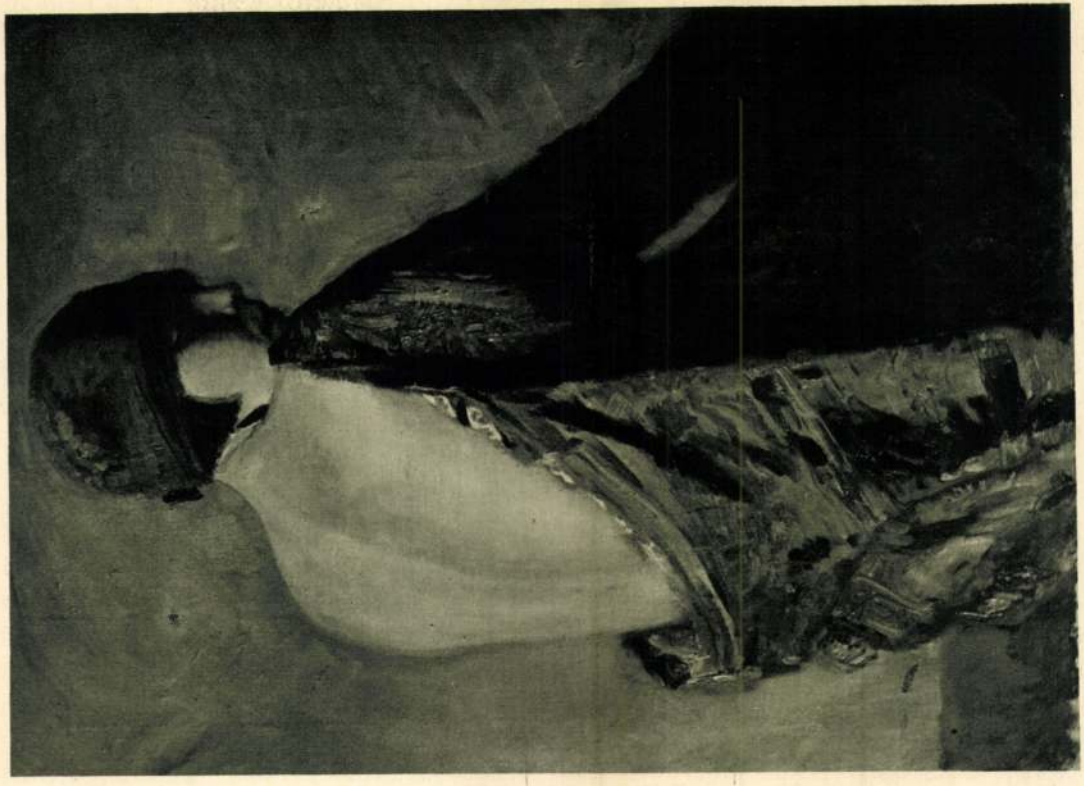

PÓLYA TIBOR: VÖRÖSKALAPOS NŐ.

Magyar Művészet 1926. 1. 27-l.

A kert egy kompozíció, egy erős, — habár időszakos megállapításokhoz fűzött — organizmus szülötte és aszerint, amint ez az organizmus válik uralkodóvá, vagy amint a természet önalkotta törvényei érezhetők jobban az alkotáson, aszerint, amint az építőművész uralja az egész kompozíciót vagy a kertépítész, vagy helyesebben, hogy a kert rendelődik alá az építőművészi vezéreszmének, vagyis a kert a háznak, vagy az építőművészi alkotás állítódik be a kert organizmusába, helyesebben a ház rendelődik alá a táj vezéreszméjének, kapjuk meghatározásul azt, hogy a kert a művészet uralmának alávetett darab természet, vagy a kert a tájnak szépségben és tökéletességben felfokozott része. Akármily nehéz is megrögzíteni a kert fogalmát, vagy inkább meghatározni ezt a fogalmat, mégis nagy szükségünk van erre, sőt nagyobb szükségünk van erre a kertnél mint bármely más műalkotásnál. Ennek az okai egyszerűek és könnyen megérthetők. A kert, ha csak mint a növények, a virágok összességét néznők, nagyon csalfa valamivé válnék; ilyen szempontból a kert tulajdonképpen egy női lény, egy bájos, elvész a virágnak, a növénynek a természet gyakorolta erős és közvetlen behatása alatt. Helyesen mondja egy német esztétikus, hogy a kert, legyen az akármily helytelenül megtervezve és megalkotva, ha növényanyag tekintetében tűrhető, alig mondható csúnyának, mert a növény, a virág szépségével mindent elfelejtet. A kert mindenképpen kompozíció, melyben a növény, a virág mint dekoratív elemek szerepelnek és ez a kompozíció adja meg az átmenetet, képezi a kapcsolatot a ház és a természet között. Falke, az ismert esztétikus és kertészeti író, a kertet, mint már említettem, egy darab a művészetnek alávetett természetnek tekinti. Brinckmann azt mondja róla, hogy egy darab „elidegenített" természet. Talán úgy foglalhatnók össze a legrövidebben a kérdést, hogy a kert a szabad természetet a ház szigorú tektonikájával köti össze a különböző korok különböző gondolkozási és érzelmi módjai szerint. A kert művészi virágzásának korszakai összeesnek az építőművészet irányaival és gondolkozási módjával. Néhány példa ezt világosan igazolja.

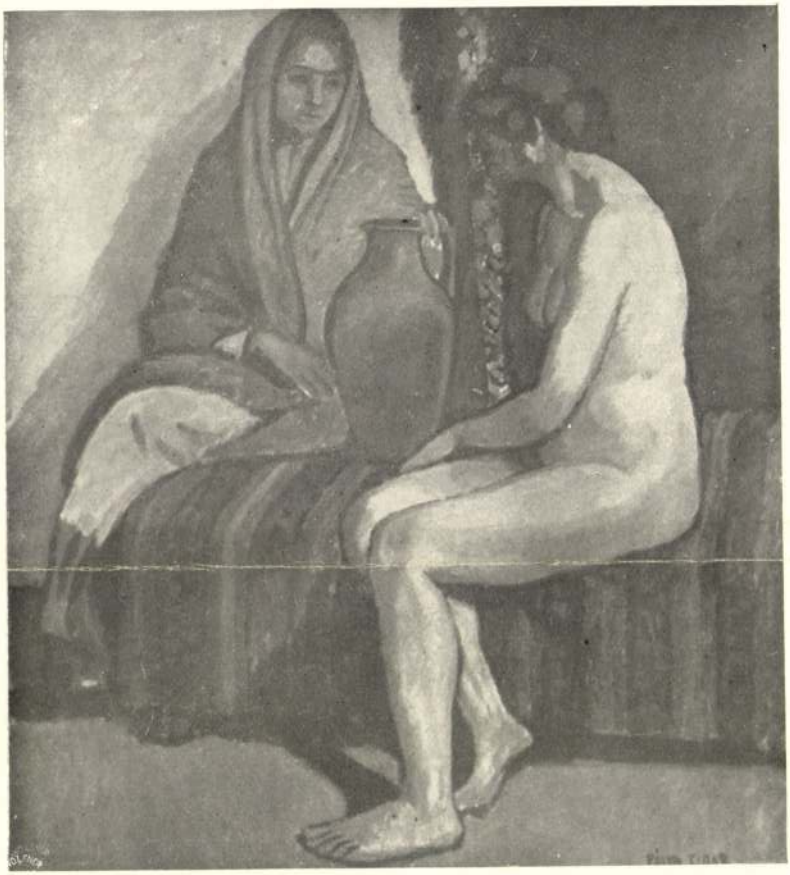

MODELLEK
PÓLYA TIBOR FESTMÉNYE

Művészet 1912. 392. l.

Pólya Tibor

különben lefojtva maradtak volna a tudattalanban. A hatás épp azért lép föl, mert a szimbolizált állapot magunk előtt is ismeretlen. És hogy ismeretlen, de azért nem kevésbbé fontos, sőt determináló erejű komplexumok jobban érdekelnek bennünket, mint a már jól ismertek, azt bővebben nem kell magyarázni. A tudatos állapotok olyan élmények, amelyeknek az alapszabályai a Moralis Cenzurától approbáltattak, azonban a tudattalanok nem működnek alapszabályok szerint. Hogy a szimbolumnak valami köze van olyan dolgokhoz, amiket nem igen sikerült napjainkig logikai világosságra hozni, azt minden időben tudták, amióta az emberiség ábrázol. De hogy az impressziónak is legyen közük eltemetett és ismeretlen világokhoz, azt senki sem gondolta, kivéve magukat az impresszionista művészeket, akiknél a természet mindig az áhitat és a misztikus imádat tárgya volt. (Gondoljunk csak Millet-re !) Valóban a szimbolumok sokkal világosabban árulták el a tudattalannal való viszonyukat, mint az impressziók ! Itt a kapcsolat ábrázolt és ábrázoló közt még homályban van. Ezért a szimbolum a tudattalan eredményében a művészi alkotás forrásai. Vannak vágyak, amelyeknél a cenzura lazább és így úgyszólván akadálytalanul nyomulhatnak a tudat küszöbéig és vannak olyanok, amelyek csak nagyon elferdítve léphetnek fel, úgy hogy teljességgel felismerhetetlenek. Az előbbiek a szimbolumok tárgyai, az utóbbiak az impresszióké. Joggal kérdezhetné valaki, hogy miért. A napiélet egész mást ért impresszió alatt, benne semmi rejtettet, lappangót nem lát, az impresszió a világon a legnaivabb, a legraffinériamentesebb természetszemlélet, amely nem akar semmi titkosat, sőt amely olyan, mint a hű emberi szem, adja amit meglát és ahogy meglátja. Erre vonatkozólag csak két dologra utalok. Az előbbi értekezésemben (az impresszió) adott természet fogalomra, a természet eredeti naiv értelmére és a következőre. A tapasztalat mutatja, hogy vannak látszólag egész közömbös álmok. Pl. hogy valaki azt álmodja, hogy kimegy a piacra, húst akar venni, de a mészárszék már be van csukva. Azután vásárol egy nyalábretket. (Egy Freud által analizált álom. Traum-

A SZERKESZTŐ ÜZENETEI

Csak olyan levelekre válaszolunk, amelyeknek írói pontos címüket is közlik velünk és levelükhöz válaszbélyeget mellékelnek

BOLDOGTALAN 21. 7650, — L. ARTÚRNÉ. 7485, — KEGYETLEN HOZZÁM AZ ÉLET. 7533, — LEHET-E MÉG HINNI? 7646, — EGY ÚJ ELŐFIZETŐ 29. 7453, — ÉG A MÁGLYA. 7427, — SZOMORÚ MENYASSZONY. 7495, — IRÉNKE. 7063, — VISSZAJÁR A MULT. 6755, — NEMES R. RÓZSI. 6618, — H. MIHÁLY, PESTERZSÉBET. 6920, — OLDBOY. 7923. — Kérjük, közöljék velünk pontos címüket, mert levélben szeretnénk válaszolni.

ROSSZ TERMÉSZET. 7720. Levelét egyik asszony-munkatársunknak adtuk át. Íme a válasz: Az, aki ezeket a sorokat írja, könnyes szemmel olvasta levelét, mert ez a levél mintha az ő életének egy fejezetét mesélné el. A saját fiatalságát látja az Ön sorsában, mindezeket a lelki vívódásokat ő is átélte s ezért mer arra vállalkozni, hogy néhány megnyugtató szót szóljon lelki testvérkéjéhez, aki azzal a kéréssel fordult hozzá: „Tanítson meg engem arra, hogyan lehet az életemet jóvá, nemessé tenni, *hasonlatossá az Önéhez!*“ Mikor annyi idősek voltunk, mint most Ön, mi is fáradtak voltunk a tanulástól, mi is „szürkének és kopottnak“ éreztük a lelkünket, idősebb néniknek, bácsiknak, fiatal leányoknak mi is kedvencei voltunk és mi is fájdalmas lemondással kezdtünk beletörődni abba, hogy huszonegy évesek leszünk és nem nézhetünk vissza egyetlen olyan önfeledt pillanatra, egyetlen olyan fiatalos, boldog, bolondos élményre sem, amilyennek könnyelműbb társnőink életét megszépítették. Ha akkor valaki azt mondta volna nekünk, hogy az utánunk következő leánynemzedék egyik tagja egyszer azzal a kéréssel fog hozzánk fordulni: tanítsuk meg őket, hogyan kell az életüket a miénkhez hasonlóvá tenni! Tőlünk kéri ezt valaki, *tőlünk*, akik, higyje el — az Ön korában — éppen olyan „nagy tehetségek voltunk a szomorkodás, tépelődés, önmegvetés terén“, mint ma Ön. Sőt talán még nagyobbak! E sorok írója máig sem ismert olyan fiatal leányt, aki sötétebb pesszimizmussal nézett volna a jövő elé, mint ő, húsz-huszonkétéves korában, mire a diplomáját megszerezte. Igaz, hogy az ő fiatal leány korában háború volt. De azt merjük mondani, hogy a fiatal lélek harmóniája nagy általánosságban, a legkevésbbé sem függ a világot megrengető külső események befolyásától. Ha abban a kis körben, amelybe őt helyezte a jó Isten, szelíden hullámzik az élet, ha szerettei egészségesek, emésztő anyagi gond ha nem gyötri őket s különösen, ha van egy megértő, fiatal társa, akivel együtt örülhet a tavasznak, akkor ő is úgy gondolkozik, mint a két gyermek Herczeg Ferenc „Lószörvitéz“-ében s mint minden idők gyermekei: „Csak legyünk egyszer az ágyunkban — jöhet aztán háború, kolera, adó...“ Azért mondjuk ezt, mert hangsúlyozni kívánjuk, hogy nekünk sem volt több okunk a pesszimizmusra, mint Önnek, — de kevesebb sem. Elhelyezkedni, kenyeret keresni a mi fiatal korunkban is nagyon nehéz volt. Afelől is biztosíthatjuk, hogy nem az Ön édesanyja az egyetlen, leánya jövőjéért aggódó édesanya, aki belenevelte a kisleányába, hogy a jó tanulás a legnagyobb erény s aki azt szokta mondani: „Te diplomás lány leszel, neked tartózkodóbbnak kell lenned, ne gondolják rólad, hogy férjhez akarsz menni, tartsd többre magad.“ A mi édesanyánk is szóról-szóra ezeket mondta s a tanulás évei alatt mi is alig-alig jártunk színházba, társaságba s ha néha mégis emberek közé kerültünk, félszegek, ügyetlenek voltunk, szakasztott olyanok, amilyennek Ön képzeli magát. Amióta csak tanulnak a lányok, mindig ezerszámra akadtak közöttük olyanok, amilyenek Ön s amilyenek mi voltunk. Nem ismeri Reichard Piroska bájos, szomorú, versét, amely oly híven fejezi ki az Önhöz hasonló diáklányok hangulatát s amely már a mi diákkorunkban is kézről-kezre járt közöttünk?

„Körötte röpköd a galambsereg,
Minden ablaka sorra betéve,
S hiába ragyog a tavaszi nap,
Gögösen, hidegen néz le a térre
S komoran, szürkén áll az Egyetem.

A hegyek hívnak, a Duna üzenget
Partja felől tavaszi szellő arad,
Lépcsőire ülni s lenézni vizére,
Be jól esik annak, ki szomorú, fáradt
— S komoran, szürkén int az Egyetem.

Délről, hegyeken át jön a tavasz.
Jönnek mosolyogva asszonyok, lányok.
S mennek mosolyogva a tavasz elé,
Szomorún, hosszan nézek utánuk
S elnyel a komor, szürke Egyetem.“

Most azt mondja, úgy-e, hogy igen-igen dehát hol itt a kiút? Hogy lehet meggyógyulni? Először is: verje ki a fejéből azt a csacsiságot, hogy a fiatalsága már elmult. A mai lányok fiatalsága húszon túl kezdődik. Higgye el: mi is akkor kezdtünk fiatalok lenni, mikor már azt hittük, hogy nagyon öregek vagyunk. Sokat tenni egyébként nem lehet itt. Várni kell. Ez a sötét, fiatalos kétségbeesés *magától fog szétoszlani*. Egyszer, mikor legkevésbbé gondolja, véletlenül olyan emberek közé kerül majd, akik fölismerik az Ön igazi értékeit s észre se veszi, egyszer csak központja lesz a társaságnak és udvarlók fognak jönni és kérői is lesznek és egyszerre rózsásnak fogja látni ezt a csúnya, komor mai világot. És fiatalos, lázongó kétségbeesése észrevétlenül bölcs optimizmussá fog enyhülni és egyszer, nem is olyan nagyon sokára, majd Önnek fogják mondani eljövendő fiatal leányok: „Tanits meg engem rá, hogyan kell az életemet jobbá, nemesebbé tenni, hasonlatossá a tiédhez.“ De addig, úgy-e, még sokszor ír nekünk?

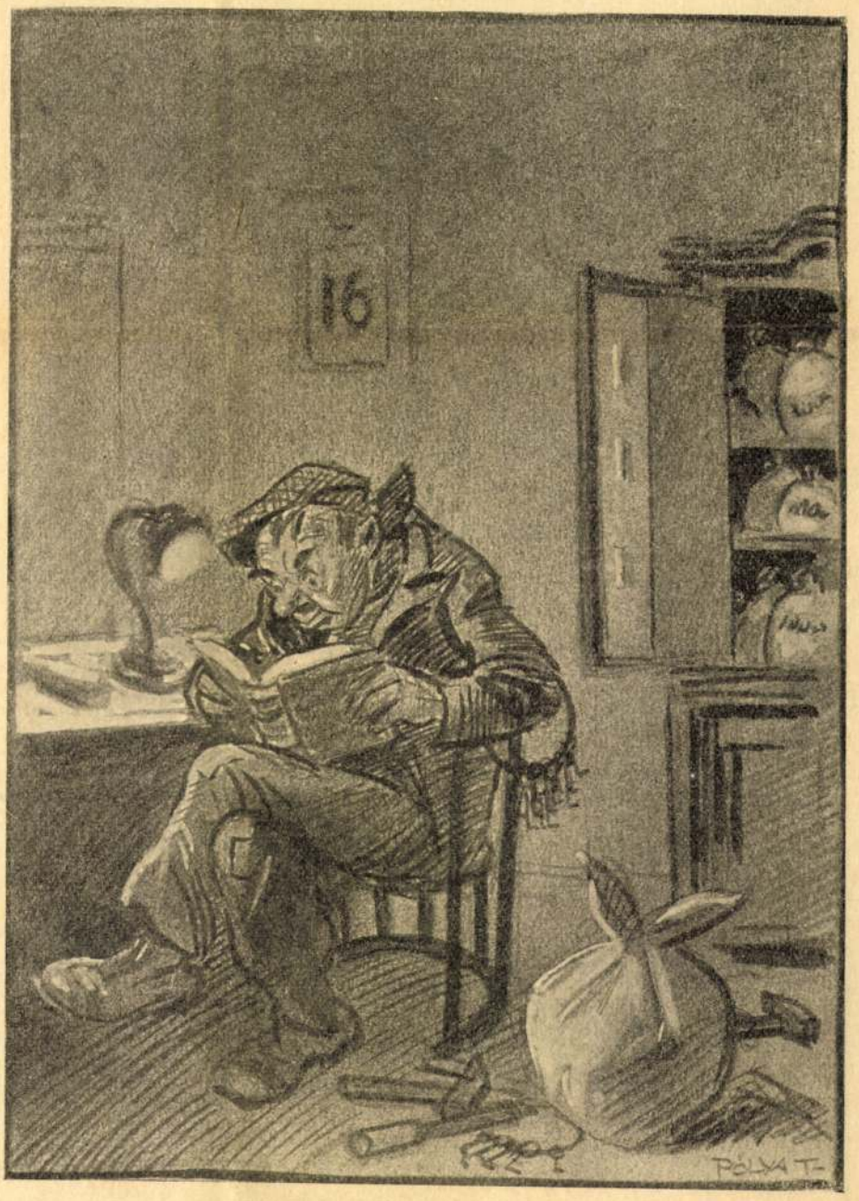

Amikor a regény túlságosan érdekes
Az Uj Idők számára rajzolta Pólya Tibor

Uj Idők 1931. XXXVII. 50. 17.

Angyalka. Veres fényképe

DR. SZ. F.-NÉ, BUDAPEST. 7604. „Jól ítélkezett a sors", — írja a Nagyságos Asszony, — „hogy éppen Vass Eszter kapta meg a Jókai-házat, mert olyan nehéz, gonddal teli élet után, mint az övé, a sok szomorúságért legalább kárpótlás érte." Ez a mondat igazat ad nekünk abban, amit oly sokszor hangoztattunk: „Az intézőbizottság ítélete olyan pártatlan lesz, mintha a sors döntene." A második ház pedig már épül. A remény újraéled.

G. Á. 7355. Elismerését köszönettel fogadjuk. Örülünk, hogy a rejtvényrovat megnyerte tetszését és hogy egyik-másik közleményünknek az iskolai előadások alkalmával is hasznát veszi. Kérjük, maradjon továbbra is jó barátunk.

ÉDES KIS LÁNYOM. 7669. Ezt írtuk jeligének a gyászkeretes levél küldőjének válasza elé, talán ráismer a feleletre. Átérezzük a bánatát, átérezzük az árvaságát, jól esik, hogy hozzánk fordult a gyászával és bánatával. Lélekben sokszor, sokszor fogja hallani ezentúl is az Édesapja hangját: *édes kis lányom*. Arra fogja kérni ez a hang, hogy legyen bátor és erős, tudjon még a betegségén is erőt venni, ha kell, hogy győzelmesen tudja végigjárni a számára még kiszabott utat és újra eljuthasson azokhoz, akiket szeret. Igen, amit a haldokló ígér, az beteljesül, de talán nem úgy, ahogyan a halandó ember gondolja. Hogy mikor jöhet ő el Magáért, az a jó Isten kifürkészhetetlen akaratától függ, de addig is ott van, a Maga közelében és aggódik, ha látja, hogy túlsokat szenved és gyötrődik. Látja, most lassan jobban lesz, hozzá kell szoknia, hogy az ügyeivel törődjék, utána kell néznie a megélhetési körülményeinek, az Édesapja emléke kedvéért is össze kell szednie magát s élnie kell bátran, míg el nem végezte minden földi feladatát. Úgy-e, gondolkozik ezeken a dolgokon? Ha úgy érzi, hogy jóbarátra van szüksége, mindig szeretettel fogjuk olvasni a levelét.

NÉHA SZÉP AZ ÉLET. 7817. A leveléből okos, kedves, nyiltszívű, egyenesjellemű fiatal leány képe rajzolódot elénk. A jeligéjéből pedig örömmel látjuk, hogy nincs annyira elkeseredve, mint amennyire a fiatal leányok, hasonló helyzetekben, el szoktak keseredni. Hála Istennek, Ön nem veszítette el józan ítélőképességét. Egy elfogulatlan néző sem írhatta volna le tárgyilagosabban a történteket. Megható az az őszinte vallomás, amellyel levelét befejezi. Mi nem hisszük, hogy *az* volt az oka elmaradásának. Valószínűleg ő is abból a fajtából való, amelyből a *Felhők lovagjá*-nak Istvándy főhadnagya. Azok közül a mai fiatalemberek közül, akiket szánnunk kell, mielőtt elítéljük őket. Szánnunk kell őket, mert az élet nem volt kegyes hozzájuk, nem volt részük gyöngédségben, szeretetben, elnézésben soha. Hol tanultak volna gyöngédek, elnézőek lenni, hol tanultak volna szeretni? Nem lehet rajta csodálkozni, ha cinikusak és ha Istvándy főhadnaggyal együtt keserűen azt mondják: „Miért kíméljek én mást? Engem sem kímélt soha, senki." Ennyit mondunk az ő mentségére. De ezzel egyszersmind azt is megmondottuk, hogyha elment, nincs rajta mit síratni és nem érdemes visszahívni. Egy nagy, megváltó szerelem talán belőle is más embert formálhatna, de ez a szerelem még nem ébredt fel az ő szívében. És ha felébredt volna, abból talán még nagyobb baj származhatna. Ön becsületesen bevallja, hogy kizáró agosan szórakozásról lehetett volna szó kettőjük között. Hiszen, ha biztosítékunk volna arra, hogy sohasem fog benne mást látni, mint kellemes partnert, akkor, Isten neki, azt mondanók: hívja vissza. De minden okunk megvan rá, hogy attól féljünk: előbb-utóbb halálosan beleszeretett volna. És akkor még keservesebb lett volna a szakítás. Higyje el: *aránylag csekély fájdalom árán egy nagy, talán végzetes szerencsétlenségtől menekült meg.* Még az is lehet, hogy rosszul ítéltük meg őt és hogy éppen azért vonult vissza, mert tisztában van a reménytelen helyzettel és ezért nem akar önben be nem váltható reményeket ébreszteni. Szabadságában áll e két feltevés között választani. Hitesse el magával azt, amelyik Önre nézve vigasztalóbb és megnyugtatóbb. Ha véletlenül találkoznak, legyen hozzá elfogulatlanul udvarias, de azt ígérje meg, hogy kerülni fogja a kettesben való együttléteket. Irjon máskor is.

FEL A FEJJEL! 7622. A jeligéje nagyon szép és nagyon helyes. Igen, emelje fel a fejét és először is a saját beteges emlékeit és gondolatait parancsolja el a közeléből. Foglalja el magát minél jobban. Azután nem szabad emlékeznie arra sem, amit az édesanyja idegességében mond, hiszen ő feltétlenül *beteg*. Mindenesetre jó lenne, ha valami olyan pályát választana, amely megengedi, hogy sokat legyen a levegőn. Ajánljuk például a kertészeti főiskolát. Azt igazán nem tudjuk elképzelni, hogy a társnői miért mondanak ilyeneket magának? Aki ilyen fiatal korában már érettségi előtt áll, annak feltétlenül okos és tehetsé-

Karácsony, 1931.

Veres

gyermekfénykép-speciálista

Karácsonyi
igen olcsó árak!

Harmincad-utca 3.
Tel.: 824—13.

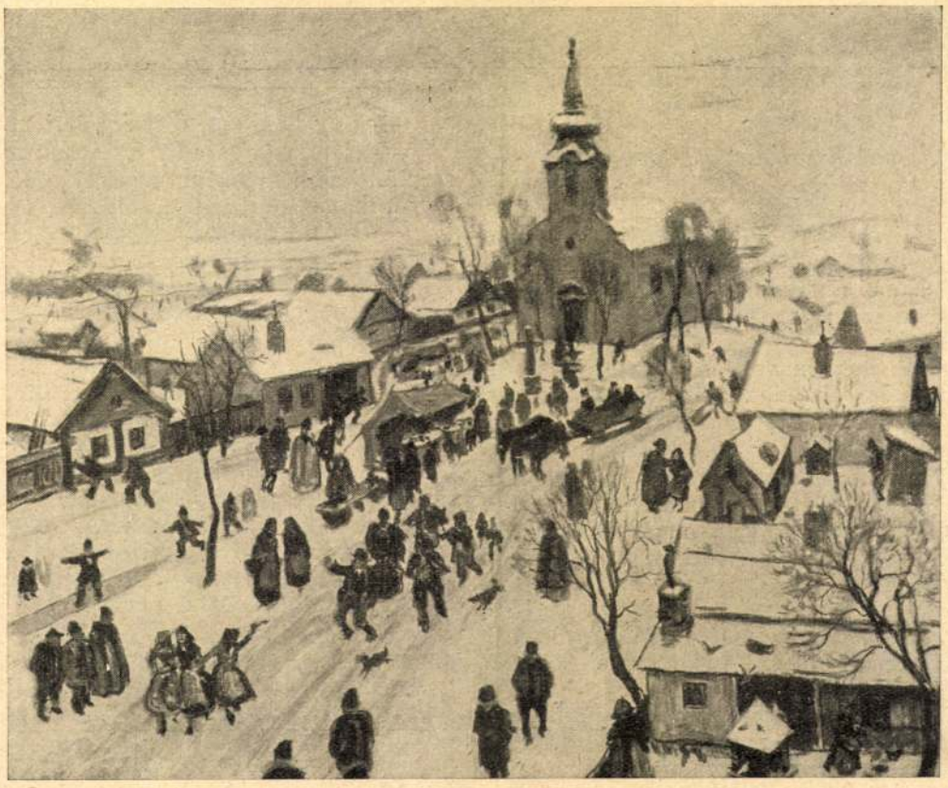

Falu, a toronyból nézve. Pólya Tibor festménye a Szinyei-Társaság kiállításán

beteget. Jobbkezével csöngetett a kapun. A házmester soká jött. A férfi nyögve megszólalt.

— Kérem, doktor úr! Egy kérésem volna önhöz! Férfiak vagyunk, meg fogjuk érteni egymást! Ön itt az előbb egy nőt látott! Ön most felkisér a lakásomba... ott találja a feleségemet! Kérem, erről a nőről, akit itt látott a kapu előtt, egy szót se! Bizhatom önben?

Dr. Szekeres a kezét nyújtotta.

— Uram! Nem szokásom a hiábavaló fecsegés!

A doktor határozottan józanodott. A tíz perc, amit itt töltött a friss, hideg utcán, teljesen kikergette a mámort a fejéből.

Végre jött a házmester. Együtt kisérték föl a beteget a lakásába.

Szekeres az ajtóban meghökkenve kapta fel a fejét az eléje suhanó asszonyarcra. Az éjszakai ismeretlen szép nő, virágos selyempongyolában, de ijedtfehér arccal.

— Mi történt, az Istenért!

Furcsa helyzet. Az ura nyögve, fájdalomtól eltorzultan és itt ez a csinos, fiatal férfi, akivel az este a várakozás ideges unalmában azt a játékot üzte.

— Dr. Szekeres Kálmán, sebész, itt találtam kedves férjét a kapu előtt. Kocsin jött haza. Kötelességem volt, hogy mint orvos érdeklődjem az eset iránt. No de most, munkához látnék!

Két perc múlva ijedt nyögések hallatszottak a másik szobából. Az asszony remegve szorította a mellére a kezét. A hangja sírón csendült be a másik szobából.

— Jaj, doktor úr, kiméletesebben bánjon vele! Nem tudom hallgatni, ha szenved szegény!

Tíz perc múlva elhallgatott a nyögés. Egyenletes, mély alvásba csöndesedett a beteg. A doktor kijött. Az arca már teljesen visszanyerte józan, komoly színét. Mintha nem is lett volna becsípve. Jól esett most ez a kis munka.

Az asszony ijedt-fehéren kérdezte:

— Nos, doktor úr?

Az orvos mosolygott.

— Nincs semmi baj! Egy kis ficamodás! Hideg borogatást kell rárakni sűrűn! Néhánynapi fekvés és teljesen rendbe jön!

Az asszony könnyes szeme boldog izgalommal gyúlt ki. És az arcán újra fölfénylett a mosoly. A drága, felejthetetlenül szép mosoly.

— Hála Istennek! Jaj, doktor úr, mennyire hálás vagyok! Hanem igazán udvariatlanság tőlem, hogy még egy pohár konyakkal sem kínálom meg!

A doktor keze rálendült az asszony finom, fehér ujjaira.

— Hagyja, asszonyom! Én nem iszom többet! Talán... soha!

Ahogy nézte most az asszony arcán a mosolyt, így józanul, hidegen, már nem örült neki. Keserűség fojtogatta a száját. Gyülölte ezt a káprázatos, szép színes mosolyt. Ez nem neki szólt, ez most azé a másiké volt, aki megcsalta a feleségét és most alszik odabenn, mélyen, kábultan, mint akivel semmi sem történt.

Az asszony hangja hirtelen kacagásba csattant.

— Jaj de mulatságos volt, mikor olyan kedves spiccesen felajánlotta nekem a kocsit ott a szinház előtt! Tetszett nekem, hogy nem azok közé a garázda részegek közé tartozik, akik ilyenkor nem nagyon szokták tisztelni bennünk a nőt. De maga kedves, finom volt!

A doktor fölkelt. Halkan, puhán megcsókolta az asszony fehér kezét.

Az ajtóban mégegyszer hosszan, melegen nézett az asszonyra. Annak a szeme tisztán, hidegen tündökölt.

— Kérem! Csak hideg borogatást, sűrűn, szorgalmasan, teljesen rendbe fog jönni a férje!

Odakünn keserűen belekacagott a fehér csöndbe. Keleten keskeny, sárga csíkban nevetve hasadt meg az ég.

Uj Idők 1926.

Pólya Tibor

Szerelem

— Regény — 6. folytatás

Irta az Elisabeth and her German Garden szerzője

XI.

Virginia visszatért ebédutáni sétájáról. A tulipánokat nézte meg a kertben és hallgatta a feketerigók füttyét. Pihenni akart a boudoirejában, míg behozzák a teát. Nagyon meglepte, hogy a terraszon anyját látta állni.

Első gondolata Stephen volt. Az édesanyja még sohasem jött hozzá hivatlanul, váratlanul. Csak nincs valami baja az urának?

Meggyorsította lépéseit.

— Baj van? — kiáltotta már messziről, aggodalmasan.

Catherine megnyugtatóan rázta a fejét és elébe ment.

Megcsókolták egymást.

— Nagyon vágytam utánad, — mondta az idősebbik asszony, amikor Virginia csodálkozó arcát látta. Átölelte a fiatalasszonyt. — Bárcsak mellettem lettél volna.

Karonfogta leányát és lassan bement a házba.

— Nagyon kedves vagy, mama, — mondta Virginia, aki magasabb volt, mint az anyja. George is magas volt. A leánya rá hasonlított.

Virginia még mindig csodálkozott.

Később, amikor anyja utazóbőröndjét látta, még jobban csodálkozott. Úgy látszik, hosszabb ideig akar maradni, mint máskor. Virginia kényelmetlenül érezte magát. Az édesanyja eddig nagyon tapintatos volt, sohase jött váratlanul. Nem zavarta meg a mézeshetek boldogságát. Stephen mindig nagyon dicsérte, amiért olyan keveset járt hozzájuk és Virginia büszke volt rá, hogy az ő anyja nem kellemetlen anyós. Mindenét, ami értékes holmija volt, Stephen lába elé rakta és örült, hogy édesanyját is átnyújthatja urának, mint drága ajándékot. Hát ezután már másképpen lesz?

De azért nem szólt semmit. Csak annyit mondott: kár, hogy az édesanyja nem értesítette előre, hogy szobáját rendbe hozathatta volna.

— Hogy tudtál bejönni egyedül az állomásról, mama?

— Az öreg Pearce olyan kedves volt, felajánlotta a kocsiját. Tudatni akartalak, de rövid volt rá az idő. Hirtelen támadt bennem a vágy, hogy veled legyek. Remélem, nem zavarlak, drágám?

— A világért se, mama. De így nem hallhattad Stephent prédikálni.

— Nem. Nagyon sajnálom. Tegnap nálam ebédelt.

— Igazán? — Virginia egyszerre élénk lett. — Hogy van? Milyen színben van? Jól utazott? Nem szólt a szendvicsekről semmit? Tudod, új szakácsnőm van és nem tudom, hogy a . . .

— Mrs. Bensont elküldted?

— El. Nagyon drága volt. Minden fölösleges kiadást meg akarunk szüntetni, hogy több pénzünk maradjon terveink megvalósítására . . . Az új szakácsnő most sütött először zsúrkenyeret. Nem mondott Stephen semmit?

— Nem. Úgy látszik, izlett neki.

— Remélem. Stephen utálja az étkezőkocsit. A világért be nem menne reggelizni. Pedig nagyon fontos, hogy . . .

— Természetesen. Hogy vagy, kicsikém?

— Egészen jól. Csodálatosan jól. Stephent hogy találtad?

— Úgy találtam, ő is jól érzi magát.

— Nem volt fáradt? Ez a sok utazás nagyon fárasztó. Örülni fogok, ha egyszer vége lesz. Nem nagyszerű, mama, ahogyan ő dolgozik, feláldozza életét . . .

— És milyen szépen prédikál. Ez a te érdemed.

— Az enyém?

— Igen. Azért tud olyan szépen beszélni, mert te olyan nagyon szereted.

Virginia elpirult.

— És mert te hiszel benne.

— Stephenben mindenkinek hinnie kell.

Catherine megszorította leánya karját.

— Drágám . . . — mondta gyöngéden és arra gondolt, milyen furcsa dolog is a szerelem, hogy milyen különös, hogy Virginia szerelmével, hitével szónokká tette ezt a kiszáradt, unalmas, középkorú, jelentéktelen embert . . . Hát igazán úgy van az, hogy az ember csak azt érti meg, amin ő maga is keresztülment? Bánatot, örömet egyaránt?

A széles lépcsőn fölmentek a nagy terraszra, amely régi, jó ismerőse volt Catherinenak. Itt begyeskedtek George pávái. George szerint minden földbirtokos illett, hogy pávát tartson. A hosszu ablaksoron végig, a zöld virágtartó ládákban — a képeken, amelyeket George lakásművészeti folyóiratokban látott, minden terrasz tele volt virággal — az első tulipánok most bontogatták szirmaikat. A litániára hívó harangok szava éppenúgy hullámzott a csöndes fák alatt, mint azon a sok-sok vasárnapon, amelyet Catherine is itt töltött Chickoverben. Milyen tiszta, derüs évek voltak azok! Nyitott könyv valamennyi. A kötelességteljesítés évei. A szeretet évei. „Családi" esztendők. Most az ő komoly, fiatalasszony leánya járta tovább a tradiciók útját. Ő pedig visszajött, szégyenkezve, méltatlanul. Bújnia kell az emberek elől. Bújnia, neki! Catherine megrázkódott és közelebb huzódott Virginiához. Mit szólna Virginia, ha tudná! Catherine úgy érezte, hogy még a lelke is elpirult a puszta gondolatra.

Bementek a boudoirba, amely valamikor Catherineé volt.

— Pihenni akartam egy kicsit, — mondta Virginia.

— Bizony. Vigyáznod kell magadra. Nem szabad sokat állni.

Catherine lefektette, betakargatta, szépen. Mint gyermekkorában annyiszor. Azután leült melléje. Beszélgettek. A kertből édes illatok szálltak be a nyitott ablakon s a tavaszi föld beküldte hozzájuk nedves lehelletét. A szoba igéretekkel telt meg.

Egész délután Virginia beszélt. Catherine hallgatta. Az ő családjukban mindig így volt: a többiek beszéltek és Catherine hallgatott. De most nagyon hálás volt érte, hogy hallgathatott, hogy nem kérdezték tőle: miért olyan sápadt, miért vörös a szeme és miért dől olyan fáradtan hátra régi karosszékében? Fájó fejét olyan jól esett hátrahajtani a puha selyempárnára. Szegény, megalázott fejét. Azt a fejet, amelyet alig pár órával ezelőtt Christopher két keze közé fogott és . . . de nem, nem szabad, nem lehet rágondolni többé.

Virginia sokat tudott mesélni arról, hogy ő és Stephen mit csinálnak, mit terveznek, mit remélnek. Nagy változások előtt álltak. A hajdani könnyü, gondtalan élet ideje lejárt. Talán nem éppen ezekkel a szavakkal mondta, mert az tapintatlan lett volna. Hiszen a régi, gondtalan, könnyű élet — édesanyja élete

Schaumburg-Lippe hercegi udv. pince Villány. Pezsgő, palackbor V., Béla-u. 8.

Hetivásár. Pólya Tibor festménye a Műcsarnok kiállításán

világnézettől és incselkedve feleltem. Inkább bókképpen, az igaz, mert eszemágában sem volt semmi gyanusítás:

— Bizony, bizony, Sikátoriné! Maga is... menyecske korában... Úgy-e? Mi?

Megint igazított egyet a kendőjén, úgy, mint előbb, de most nem felelt, csak lesütötte a szemét és nagyot sóhajtott. Úgy éreztem, hogy gyöngédtelen voltam, mert ugyan hol akadhatott Sikátorin kívül még egy olyan bátor ember, aki bele mert volna kötni Sikátorinéba? És alighanem azt gondolja most magában, hogy gúnyolódni akartam.

— No, no, — mondtam, — hiszen tudom én azt, hogy maga derék asszony. Csak tréfáltam.

Könnyek rezegtek a hangjában, amint megszólalt:

— Öreg vagyok már, kezit csókolom úrfi! Nagyon öreg. Már hetvennyolc elmultam...

Rákövetkező vasárnap elmaradt, ellenben hétfőn beállított. Meleg nyári nap volt, mégis egy nagy kendőbe burkolta magát, alig vánszorgott és vacogott a foga.

— Hát magát mi lelte? — kérdezte keresztanyám.

— Beteg vagyok, tekintetes asszony, kezit csókolom, nagy beteg... Szúrásom van a hátamban... Tegnap fel se birtam kelni...

— Ejnye, ejnye! Bizonyosan meghült! Lám no! Láza is van! — mondta keresztanyám a homlokára tapintva. — Nem kellett volna felkelni, hanem üzenhetett volna... Üljön le már, no!

— Hiszen nem is jöttem volna én, de attól félek, hogy meghalok, — siránkozott az öreg, — és, tetszik tudni, ellopják mindenemet. A kulcsot hoztam el, a ládám kulcsát.

Feketére rozsdásodott kulcsot húzott elő a szoknyazsebből és odaadta keresztanyámnak.

— Tessék eltenni, kezit csókolom, benne van mindenem. A mozsár is, mert azt féltem legjobban. A szomszédasszonynak arra fáj a foga, mert rézből van, az övé meg csak vas. Bizonyos, hogy ellopná, ha meghalnék, mert már kétszer is kérte, hogy elcseréli; egy fehér köténytyt igért ráadásul, de nem adtam...

— Van magának valakije, aki örökölné a holmiját?

— Nincs nekem senkim, csak az én jó Istenem! — sóhajtotta sírva. — De azért nem akarom, hogy ellopják, ami az enyém...

— Aztán még mi van abban a ládában?

— Hát a mozsár... meg a ruhám, az ünneplőm... egy kis fehérnemű, egy selyemkendő, meg minden, ami kis egysmásom van. Meg a mozsár! Beraktam mindent, mert nem akarom, hogy ellopják, ha meghalok...

— Dehogy is hal meg, Sikátoriné. Nem lesz magának semmi baja...

Uj Idők 1928. 1. 7

— Jaj, Istenem... öreg vagyok én már nagyon. Elmultam hetvennyolc.

A szobalány kísérte haza és keresztanyám elküldte hozzá az orvost még aznap. Ételt is tőlünk vittek neki, amíg beteg volt, de harmadnapra már azzal jött vissza a szolgáló tőle, hogy jobban van egészen. Alig telt bele egy hét, megjelent a kulcsért.

— Ez már másodszor történik — mesélte keresztanyám. — Ha beteg, mindig idehozza a kulcsát. Kíváncsi vagyok, hogy ha egyszer csakugyan meg talál halni, mit is fogok csinálni azzal a ládával? Mert, azt hiszem, olyasmit képzel, hogy a másvilágról majd érte jön a holmijának . . . nekem csak addig kell őriznem . . .

Ugyanezen a nyáron történt a nagy esemény, hogy az öreg Józsi bácsiék átjöttek Debrecenből látogatóba keresztanyámékhoz. Nagy dolog volt ez, mert Józsi bácsi túl volt már a nyolcvanon és a felesége, az öreg Mari néni se volt sokkal fiatalabb. De még jól birták magukat és neki mertek vágni a nagy útnak, hogy még egyszer szétnézzenek a szülővárosukban, amint mondták, mielőtt leereszkedik az a bizonyos éjszaka, aminek hiába várja az ember a hajnalát.

Nem mondom el, hogy micsoda nagy szíveslátással fogadta őket keresztanyám, aki unokahuga volt Mari néninek, hogy mi minden jót sütött-főzött a tiszteletükre és hogy mennyi minden hiábavalóságot beszéltek össze a végnélküli ebédek és vacsorák alatt a látásukra összegyűlt rokonok. Mindez külön história s ebben a percben csak azt akarom elmesélni, ami mingyárt a megérkezésük után való napon történt Sikátorinéval kapcsolatban.

Uzsonna előtt a nappali szobában ültünk, mikor megszólalt a kapucsengő. Azt hittük látogató s én kinéztem, hogy ki jött, de bizony az csak Sikátoriné volt. Mari néni, aki egy öreg barátnőjét várta, kíváncsian fordult felém, mikor visszamentem:

— Nos? Lina néni?

— Nem ő jött, csak Sikátoriné.

— Kicsoda? — kérdezte Mari néni hirtelen komolyra vált arccal. — Micsoda Sikátoriné?

— Az öreg, — felelte keresztanyám. — Nem emlékszik már rá Mari néni?

— Klárira? — kérdezte Mari néni szigorúan. — De bizony emlékszem, hiszen nálunk volt szobaleány. Emlékszik még arra Józsi bátyátok is!

A hangja ingerült volt és kemény, ami pedig nagyon szokatlanul hangzott, mert Mari néni egyébként mindig olyan szelíd volt, mint a galamb. Józsi bácsi nyugtalanul mozgolódott a széken és a pipáját tömögetve, zavartan dörmögte:

— Ugyan, ugyan, Mari! Hol vagyunk már attól...

De Mari néni haragosan összeszorította a száját és sebesen rázogatta a fejét, aztán hirtelen kifakadt dühösen:

— Nem fogok neki megbocsátani a sírban se!

Nekem az tünt fel az első percben legjobban, hogy Sikátorinét Klárinak hívják. Ismertem, mióta az eszemet tudtam, de arra még sohase gondoltam, hogy az öregnek keresztneve is lehet. Minek is? Hiszen nem volt vele senki olyan bizalmas lábon, hogy a keresztnevén szólongassa. Csak mikor már ezen túl voltam, akkor kezdtem ráeszmélni, hogy nini, hiszen itt meg mintha valami hihetetlen eset kezdene kibontakozni a Sikátoriné Klári-korából.

— Tessék parancsolni! — jelentette a szobaleány ebben a percben, — az uzsonna a kertben van.

A tornácon kellett végigmennünk, Sikátoriné ott állt a konyhaajtóban s mikor Mari néni odaért hozzá, alázatosan elébejárult, hogy kezet csókoljon.

— Meg tetszik még ismerni, tekintetes asszony?

Mari néni azonban elrántotta a kezét:

— Nem ismerem . . . és nem is akarom! — Azzal sietve ment tovább, kikerülve Sikátorinét és vissza se tekintve rá többet.

Az szegény elképpedve állt egy pillanatig, aztán Józsi bácsihoz fordult:

— Hát még most se bocsátott meg?

Józsi bácsi nagyon meg volt ijedve és zavartan hebegett valami effélét:

— Dehogynem, dehogynem... Csak talán... izé...

Azzal ő is megfordult és elsietett Mari néni után, mintha nem merne szóbaállani Sikátorinéval.

Uzsonna alatt mindenki iparkodott minél többet beszélni, csak Mari néni volt komoly és hallgatag és időnkint egy-egy szigorú pillantást vetett Józsi bácsi felé.

Nagyon szerettem volna valakitől kérdezősködni a dologról, de nem voltam még olyan viszonyban a családom felnőtt tagjaival, hogy ilyen kényes témáról bárkivel is szót kezdhettem volna. Így hát csak magamban tünődtem el az eseten, amely egészen más világításban kezdte feltüntetni előttem Sikátorinét.

Uzsonna után, mikor a társaság fölkerekedett, hogy sétáljon egy kicsit a kertben, Józsi bácsi félreszólított:

— Gyere csak! — mondta. — Állj ide a tornácfordulóra, aztán vigyázz, hogy nem jön-e Mari néném. Akkor hamar szólj nekem.

Ő maga odasettenkedett a konyhaajtóhoz és kiszólította Sikátorinét.

— Klári, — mondta, — jöjjön csak!

Nekem ugyan Mari nénit kellett volna lesnem, de félszemmel mégis csak azt figyeltem, hogy Józsi bácsi mit csinál. Hát csak egy nagy bankót kotort elő a bugyellárisból és odacsusztatta a Sikátoriné öreg markába.

— Itt van, ni, lelkem, — mondta, — csak a feleségem meg ne tudja . . .

Sikátoriné hálálkodni kezdett és mindenáron kezet akart neki csókolni, az öreg úr azonban nyugtalanul szabadkozott:

— Jó, jó, csak hagyja . . . Bizony megvénültünk mind a ketten cudarul. — Kirántotta kezét a vénaszszonyéból és sietve fordult a kert felé:

— Hát te így vigyázol? — förmedt rám közben. — Nem megmondtam, hogy a kertbe nézz?

Én azonban annyira meg voltam döbbenve, hogy felelni se tudtam, csak ámulva tünődtem az eseten.

Mintha csak a természet fordított, furcsa játékát láttam volna, egy hernyót, amelyik azelőtt lepke volt. Ki gondolta volna erről a Sikátorinéról, hogy valamikor Klári volt és pillangó?

Átálmodott ifjúság

— Karl Ernst Knodt —

Egy dalt hordok a szívem mélyén,
Panaszos, rejtett, néma dalt.
Magányos séták messzeségén
Rajtam ó hányszor átnyilalt!

Kihalt erdőkben ezt cipeltem,
Ez sírt föl bennem szüntelen.
Havas mezőkön járt a lelkem,
S mint a fagyos szél: jött velem.

Ó de ma végre kikiáltom,
Fájó panasszal cseng szavam:
Sohasem láttam ifjuságom — —
És most örökre oda van!

Varságh János

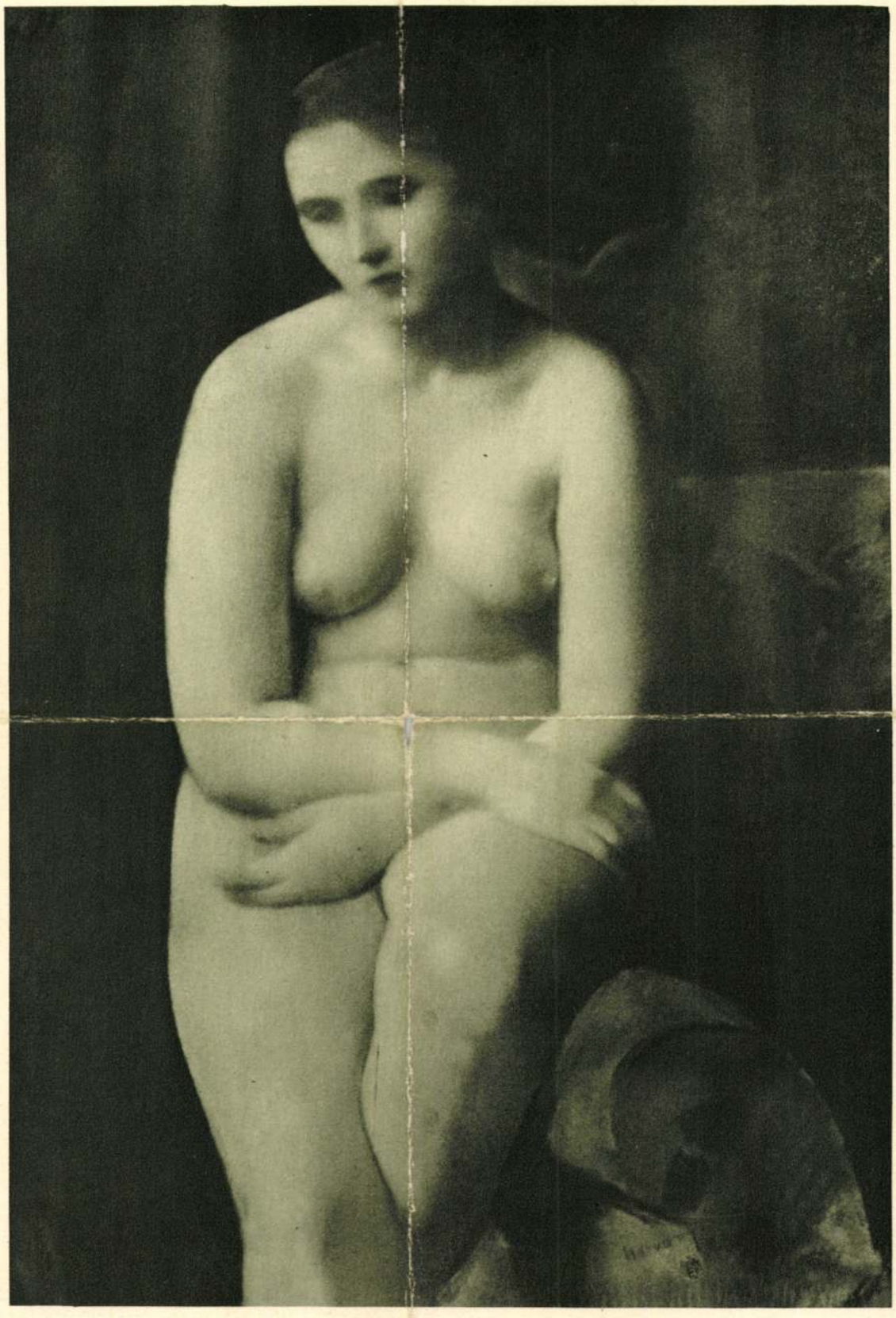

BÁRÓ HATVANY FERENC: AKT

Magyar Művészet
1931. 1. 14.

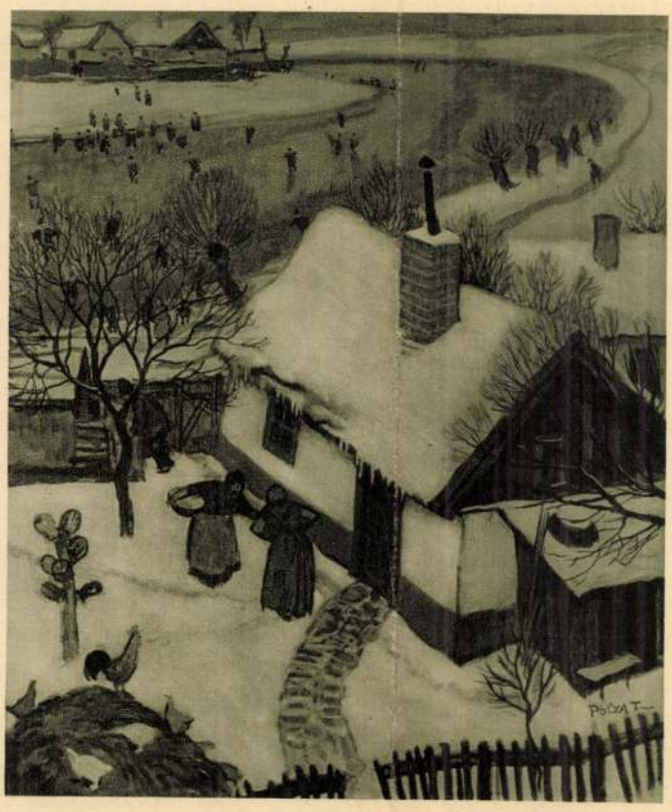

PÓLYA TIBOR: TÉL

FÉNYES ADOLF: TAVASZI SZÁNTÁS II.
Weisz Fülöp úr tulajdona

Pólya Tibor K

Ujságrajzoló művészek

Pólya Tibor: Képátadás.

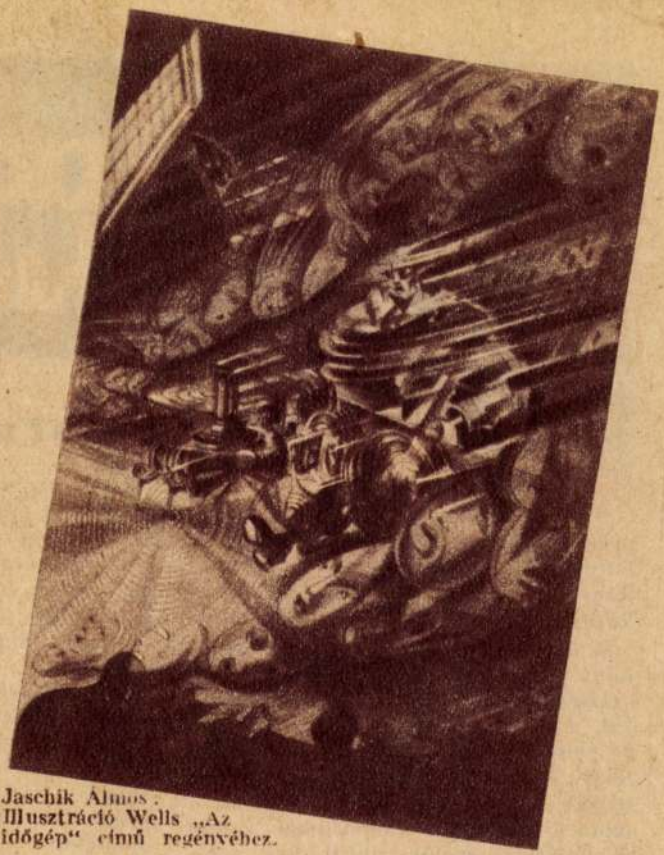

Jaschik Álmos:
Illusztráció Wells „Az időgép" című regényéhez.

Garay Ákos:
A megfagyott kéménysepről

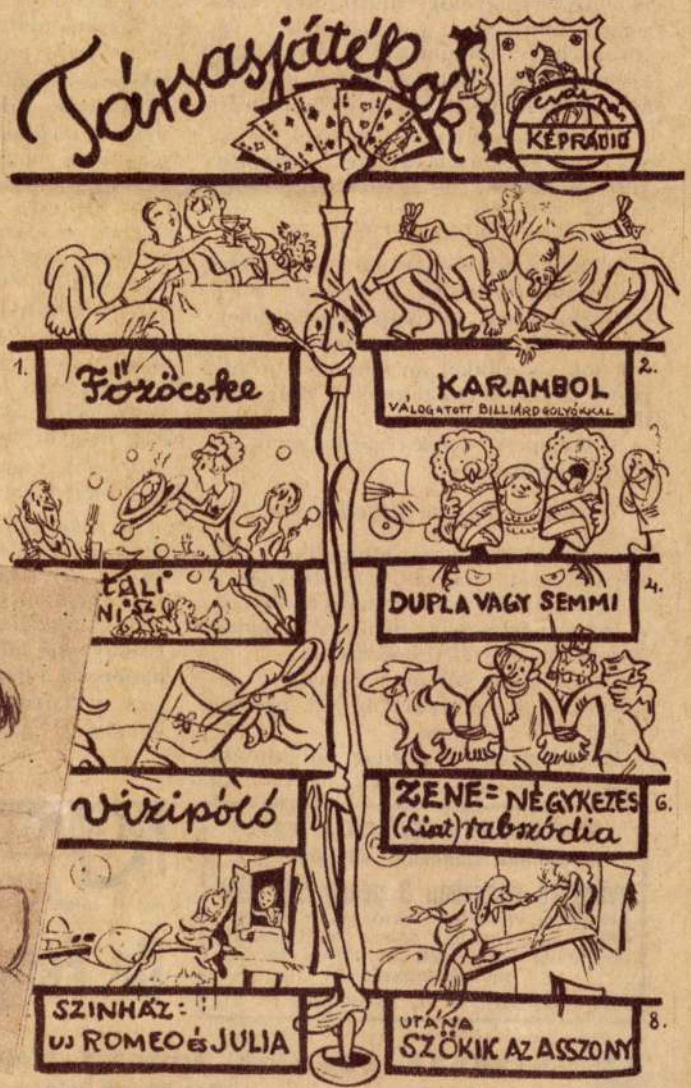

Gáspár Antal rajza.

Mutatványok az Ujságrajzoló Művészek könyvéből. Leírást az 54. oldalon közlünk.

Magyar Sherlock Holmesek

A ZÜRICHI SÜRGÖNYÖK

A magyar Scotland Yard a Zrinyi uccában van. Az ódon, vénhedt főkapitányságí épületben folyik a lüktető, lázas munka, melynek célja: a bűn leküzdése, megelőzése és megtorlása.

A detektívosztály éjjel-nappal olyan, mint a nyüzsgő hangyaboly. Az élet százszámra ontja mindennap a rejtélyeket, a titokzatos bűneseteket, melyeket az éleseszű, tapasztalt és gyakorolt detektíveknek kell kibogozniuk, felderíteniük. Hangyaszorgalommal folyik a munka. Az egyes csoportokat vezető detektívfőfelügyelők utasítására valósággal kirajzanak a detektívek a városba, hogy felkutassák a nyomokat, kézrekerítsék a tetteseket, rajtaüssenek a bújkáló bűnösök titkos rejtekhelyein.

A nyomozó sikere attól függ, helyesek-e az utasítások, amiket a csoportvezetők adnak. Az eredményt csak a helyes irányítás, a biztos ítélőképesség és a gyors intézkedés biztosítja.

Olyan tulajdonságok ezek, amelyeket nem nélkülözhetnek a magyar Sherlock Holmesek, a főkapitányság detektívjei, akik eredményes munkájukkal, sok-sok sikerükkel megérdemelt jó hírnevet szereztek maguknak a világ minden rendőrsége előtt.

A budapesti detektívgárda egyik vezető egyénisége

Nemes Sándor főfelügyelő,

aki mintaképe a fáradhatatlan, kitűnően képzett magyar detektíveknek.

Rettegett üldözője a bankcsalóknak, a legveszedelmesebb nemzetközi kalandoroknak és szélhámosoknak.

Se szeri, se száma a bravúros nyomozásoknak, melyeket az ő képességei vittek teljes sikerre.

Eredményekben gazdag pályafutásának egyik legérdekesebb esete néhány évvel ezelőtt, a tőzsdei konjunktúra idején játszódott le. Nagy port vert fel az ügy annak idején a rendőrségen meg a pénzügyi világban.

Nemes Sándor így beszéli el az esetet:

— A Hitelbank vezérigazgatói szobájában izgatottan gyűltek össze a bank vezető igazgatói. Néhány perccel előbb távirat érkezett a nagy budapesti bank címére, amelyben egy előkelő zürichi pénzintézet meglepő dolgok iránt érdeklődött.

A riadalmat keltő sürgöny így szólt:

— Ötven milliárd magyar korona eladására és százmilliárd osztrák korona vásárlására adott megbízásuk ügyében újabb utasítást kérünk. Az üzleteket még nem bonyolítottuk le.

Senki sem értette a dolgot.

— Teljesen érthetetlen! — csodálkoztak az igazgatók.

Ilyen fantasztikus megbízást senki sem küldött Zürichbe. Mingyárt az első pillanatban nyilvávaló volt, hogy valaki visszaélt a bank nevével. Valaki, aki szándékosan, vagy öntudatlanul szinte beláthatatlan csapást akart mérni a pénzpiacon akkoriban úgyis gyöngén álló magyar koronára.

A bank vezetősége a legnagyobb rejtély előtt állott.

Az igazgatók végigtelefonálták az egész bankpalotát. Egymás után jelentkeztek az aligazgatók, a cégvezetők.

Senki nem tudott semmit.

Még csak tévedésről sem lehetett szó. Bizonyossá vált, hogy veszedelmes szélhámosság történt.

A vezérigazgató felemelte a telefonkagylót és a főkapitányságot kérte . . .

*

Dél felé járt az idő, amikor a detektívfőnök értesült a szenzációs és titokzatos bankcsalásról.

Azonnal autóba ültünk és a bankpalota elé robogtunk. Benn az épületben fojtott izgalommal vártak már ránk. A tisztviselők kényelmetlen helyzetbe kerültek, mert a távirati megbízás csak a titkos jelszó felhasználása mellett történhetett. A világ nagy bankcégei csak a megállapított jelszó közlésével érintkeznek egymással, éppen azért, hogy a megtévesztéseknek elejét vegyék. Hogyan juthatott a rejtélyes tettes a titkos jelszóhoz?

A bankpalota hatalmas csarnokában izzott a hangulat. Mindenki magán érezte a súlyos gyanu árnyékát.

Mindenekelőtt a vezérigazgató pontos felvilágosításait hallgattam meg. Szerinte csak a bankhoz tartozó egyén vagy annak valamilyen hozzátartozója juthatott a titkos jelszóhoz.

Ebben a pillanatban egy altiszt lépett be a szobába. Újabb táviratokat hozott.

— Zürich! — kiáltotta a vezérigazgató. — Válasz lesz a mi letiltó sürgönyeinkre.

Izgatottan bontottuk fel a táviratokat. Hamarosan kiderült, hogy miért érkezett egyszerre négy távirat. A veszedelmes megbízatás nemcsak ahhoz az egy bankhoz ment, amelyik érdeklődött, hanem még három másik elsőrangú zürichi pénzintézethez is. Három bank nem érdeklődött, még szerencse, hogy a negyedik óvatosságból közelebbi utasításokat kért.

Így sikerült a veszedelmes manővert megakadályozni.

Az összes nagy zürichi pénzintézetek idejekorán értesültek a misztifikációról.

A vezérigazgató még izgatottabb lett. De a válaszok elolvasása után megkönnyebbülten sóhajtott fel:

— Hála Istennek! megmenekültünk egy végzetes csapástól.

*

Órákig tartott, amíg a tisztviselők sablónos kihallgatása lezajlott.

Be kell vallanom, hogy változatos pályafutásom alatt kevésszer álltam nagyobb rejtéllyel szemben, a legkisebb, a legbizonytalanabb nyom nélkül.

A kihallgatások semmiféle eredményre nem vezettek. Éreztem, tud-

„TOLNAI VILÁGLAPJA"
olvasóinak ajándékul küldünk egy
gyönyörű dobozban 3 pengő 50 fillér
beküldése ellenében bérmentve: Egy db. kölni szappant, egy doboz emall pudert, egy üveg kölnivizet, azonkívül arckrémet és fogkrémet
Dr. Hegedüs, VII, Szövetség u. 10

Gummi harisnya, haskötők, sérvkötők, betegápolási s higiénikus cikkek
Weszely és Társa utóda Nagy Károly Frigyes. Budapest, IV, Apponyi tér 1/a. Árjegyzék ingyen. Tel.: Aut. 833—28

Dr. Fényes szakorvos
Rákóczi út 32, I. em. 1.
(Rókusszal szemben)
Rendel egész nap

Hálószobák, ebédlők, úriszobák, szalónok, kárpitosárúk
Első kézből!
Kedvező fizetési feltételek!
Asztalosok Polgári Bútorcsarnok Szövetkezete
Budapest, V. kerület, Vilmos császár út 52

Sanyi (feláll): Egy ünnepélyes kérésem...

Brunó: Halljuk.

Sanyi: Neked van revolvered, tudom.

Brunó: Igen.

Sanyi: Légy szíves ideadni a revolveredet.

Brunó: Mit akarsz azzal a revolverrel?

Sanyi (pathetikusan): Megoldást. Konszolidációt. Nyugalmat, Brunó, azt akarok, nyugalmat. Légy olyan jó, Brunó, add át a revolveredet.

Brunó: Nem adom.

Sanyi: Nézd, Brunó, én már elszántam magam. A legutolsó reményem, hogy tőled még kaphatok egy minimális kölcsönt, meghiusult... Ne beszélj le, Brunó... Elenyésző különbség, hogy egy Fertály Sándor itt mászkál-e még a flaszteren vagy se... a nap éppen úgy fel fog kelni holnap is, rájok fog sütni az emberekre, Fertály Sándor kivételével. Egy szót se szólj... add ide a revolvert.

Brunó: Nem adom!

Sanyi: Nem?... Jó! (Az ablakhoz indul.)

Brunó: Mit akarsz? (Odaugrik.)

Sanyi: Engedj!

Brunó (eltolja): Nálam nem fogsz leugrani!

Sanyi: Idegennél ugorjak le?

Brunó: Nem mondtam, hogy idegennél ugorj le... Egyáltalán nem mondtam, hogy ugorj le!

Sanyi: Igazad van. Ráeshetek egy ártatlan járókelő fejére. Nem akarok gyilkos lenni. Nem elég, hogy öngyilkos vagyok? Jobb lesz, ha kimegyek a Normafához, diszkréten felkötöm magam.

Brunó: A Normafát kivágták, figyelmeztetlek.

Sanyi (megfordul): Ez az én formám... de hát elvégre akármilyen fa megfelel. Mit gondolsz, hova menjek felakasztani magam?

Brunó (idegesen): Kérlek, engem ne vonj bele...

Sanyi (a székhez lép): Borzasztó probléma... (Leül.) Az embert levágják... megvan a szégyen... És mondjuk, hogy sikerül... akkor is a gyermekeim szégyelik magukat, míg élnek... az apjuk felakasztotta magát. Arról nem is beszélek, hogy mióta megvagyok, utálom ezt a halálnemet. Hidd el, kérlek, szerettem volna elkerülni.

Brunó (odament az íróasztal mögé, az ökleire támaszkodva hallgatja).

Sanyi: Ha lett volna revolverem. minimális szenvedés árán végezhettem volna magammal és mindenesetre, mint uriember. Mit csináljak? Az osztálytársam nem adott revolvert... ennyi áldozatot se hozott értem... nem látta be, milyen jót tesz velem, ha legalább attól megment, hogy fel kelljen akasztani magam, mint egy rablógyilkost. Ennyi szív nem volt a gyermekkori jóbarátomban. Evvel az emlékkel mehetek az örökkévalóságba.

Brunó (megzavarva): Azt ne mondd, kérlek, hogy nem voltam képes áldozatra egy barátomért... és hogy nincs szívem... (kinyitja a fiókot), hogy nekem semmi szívem nincs... (Kiveszi a revolvert.) Tessék! (Nyujtja.)

Sanyi (feláll): Köszönöm Brunó! Mégis csak van szived, látom... (Int, hogy csak tegye le.)

Brunó (leteszi a revolvert az asztalra): Természetesen nem itt fogod agyonlőni magadat!

Sanyi: Neem, nem... majd keresek egy elhagyott helyet. (Szipog, egy könnyet töröl le.)

Brunó: És kikötöm, hogyha, Isten ments, elfuserálod a dolgot, akkor se fogod elárulni, hogy tőlem kaptad a revolvert. Nem akarok bajba kerülni miattad.

Sanyi: Nyugodt lehetsz... (Sír.)

Brunó: Ne sírjál, Sanyi.

Sanyi: Ne, mikor főbe kell lőni magam? Sőt, te is sírhatnál egy kicsit...

Brunó: Férfi vagyok.

Sanyi (felszárítja a könnyeit): Szeretném látni, mikor te főbelövöd magad, nem fogsz-e sírni?

Brunó (kényszeren): Az ember vagy főbelövi magát, vagy nem főbelövi.

Sanyi: Te direkt kergetsz az öngyilkosságba. Még ma nem is olvastam ujságot.

Brunó: Milyen gyerek vagy... Az ilyen ügyet nem tanácsos halogatni. (Fölemeli a revolvert.)

Sanyi (kicsit megijed): Tedd le. Még ne lássam... Hadd búcsúzzam el legalább magamtól. (Köhint és sóhajt.) Fertály Sanyi... Fertály Sanyi... Te is egy ember voltál a földön... a teremtés koronája... te is láttad a tavaszt, Fertály Sanyi... neked is csiseregtek a fecskék a füledbe... talán tudtak is róla, hogy bizonyos Fertály Sándor is hallgatja őket a Kolegerszkinél májusi délután... Csak az embereknek közömbös az, hogy ki az, aki a másik asztalnál ül ott a terraszon, hogy mit gondol az, mit érez az és hogy törődik-e övele is a gondviselés ezen a világon. Most már mindegy... Fertály Sándor, Fertály Sándor, a te nevedet én is el fogom odalent felejteni... ki tudja, milyen céljai voltak veled a jó Istennek, aki teremtett. Talán nagy dolgokra voltam hivatva. Ha jobban tudok öltözködni, felléphettem volna képviselőnek, talán én menteném meg most az országot. (Eltemeti két kezébe az arcát, rázza a fejét.) Milyen kár értem... Úgy szerettem a drága feleségemet... szegény Micikém. Mindig azt hittem, ő fog először meghalni. Most mind a ketten özvegyek vagyunk... (Leveszi a kezeit az arcáról.) Isten veled, Fertály Sándor! (Feláll.)

Brunó (könnyet törül le): Isten veled! (Átadja a revolvert.)

Sanyi (két ujjal veszi el, vigyázva, óriásit sóhajt).

Brunó (előre jön, még egy könnyet törül le): Isten veled! (Megöleli, összecsókolóznak.)

Sanyi (indul, óvatosan távol tartva a revolvert, megáll): Brunó... Eszembe jutott valami.

Brunó (sírós hangon, elővéve a zsebkendőjét): Mi-cso-ho-da?

Sanyi: Nem vennél egy olcsó revolvert?

(Vége.)

ROSSZ REKLÁM

A „Nevető világ" szerkesztője: „Pont az ablakban kell ennek a lapom felett aludnia?"

Az *Uj Idők* számára rajzolta: Pólya Tibor

Kínai és japáni versek

— Kosztolányi Dezső műfordításairól —

Kína, Japán?

Mit tagadjuk, ezt a másik csodálatraméltó és hatalmas sárga világot bámulva nézzük és nem igen értjük. A filozófiájuk, az ethikájuk, az egész életük idegen a számunkra. A kínai fal, ez a kőszimbólum, amely a valóságban már régen leomlott, de lelkileg még mindig ép, irtóztató szigetelő erővel határolja körül a másik fajtát. Csak hinni lehet, de elképzelni nehéz, hogy egyszer majd, nem tudom, mikor, nem fogjuk érezni a fajtájuk s a fajtánk között levő különbséget. Ha elkövetkezik is ez a megváltás, — mi hisszük, hogy elkövetkezik — soká lesz.

A híd, amelyen most mégis közéjük lopózunk, amely ellentétek és évezredes különbségek fölött ível, de mégis hozzájuk vezet, a művészet hídja. Finom verslábak alkotják a pilléreket, egyszerű és mély színek díszítik; s a végtelenből érkező s a végtelenbe kicsengő rímek ívelik az íveket.

A költő, aki a legkülönbek közül való, magyar szavakba hangszerelte át a világ legköltőibb költőit. Milyen furcsa és isteni, milyen művészi és emberi versek! Ebben a sárga világban, amelynek a kultúrája minden írásttudó embert lélegzetvisszafojtó tiszteletre kényszerít, mindenki versel. Verset írni ott annyi, mint nálunk felsóhajtani, mellreszívni a bánatunkat, vagy a barátunknak részletes magyarázatot tartani egyéniségünk érdekességeiről. Ezek az előkelően alázatos és bölcsen hallgatag sárga emberek apróka versekben mondják el mindazt, amit mi hajnalig tartó sírásokban, háromszázoldalas lírai regényben, verses tragédiákban és ötezerméteres filmekben kiáltunk ki magunkból a világba.

Császári titkárok, kurtizánok, papok, miniszterek vándorok, himzőlányok, királyok, katonák verseit olvassuk. Sok-sok kimondhatatlan, csengetyűnevű, évezredek óta halott költő árnyképe ködlik fel a versek mögött. De ez az árnykép fehér, mint az ő gyászuknak a színe. Fehér. A legcsodálatosabb szín, amely láthatatlanul minden színt magába fogad. Végtelen egyetemesség foglaltatik benne. Az árnykép mind személytelen. Nincs énje. Az én itt semmi. Az érthetetlen sárga alázat, amely nem ismer egyént, csak összességet, nehezen fogható fel a fehér ember számára. Ezekben a versekben nem lehet érezni az ént. A mai verseikben sem. A természet szólal meg itt, amely örökkévaló, mint az ember és a művészet. Két-három ezer év távolságából bukkan fel előttünk a kénsárga hold, a császári kertek apró pintyőkéje, a tavaszi szilvafavirágszirom, amelynek gyönge rózsaszínjében már megérzik a nyári gyümölcs hamvassága, a lebegő felhő, a széles ezüstfolyó, egy kimonó bordó és sötétkék fuksziaszín selyme, a kialudt tűzhányók orma. A gyász, a jaj, az elhagyottság, a szerelem, a kacaj egy kép mögé rejtőzik. Nyugodt, tiszta, biztosan határolt kép mögé. Ez a nép, amelynek a betűvetése is képekből áll, mindig képekben beszél. Gyönyörű képekben. A szavak legfinomabb zenéje és a színek legelőkelőbb ellentéte adja a képeket. A legteltebb színeket szeretik. A bordót, a mélykéket, a napsárgát és a feketét. Annyira egyek a természettel, hogy az ember néha azt hiszi, a természet alakult a művészetükhöz. (A mandsuriai cicák például feketék, mint a kínai lakk, csak a farkuk vége, a lábacskáik és a pofácskájuk kénsárga.) Dehát igazi költők. Az igazi költő mindig legalább fele a természetnek. Önmagát általa érzi.

Olyanok ezek a versek, mint a zöld tavaszi falevelek, amelyek remegnek a szélben; és mint a piros őszi levelek, amelyek lágy keringéssel hullnak az avarba. Jönnek, lehullnak, újraszületnek. Egy különös nép művészetének önmagába visszatérő görbéje. Véghetetlen lélegzet, amely szépséget lehel.

Kosztolányi Dezső ugyanazzal az ihletett, áhítatos s alázatos művészettel kottázta magyarra a kínai és japáni költészetnek tündéri zenéjét, amilyen ihlettel, áhítattal és alázattal rajzolták, festették, muzsikálták az apró versekben a hajdanvolt költők a különös sárga világ csodálatos összességét.

A verseket prózai bevezetés előzi meg. Kosztolányi a fényesen képzett európai elme tudásával és a költő mindent átölelő megértésével világít bele a kínai költészet lelkébe. Ez a tanulmány remekmű.

ZSIGRAY JULIANNA

Kosztolányi Dezső kinai versfordításaiból

ARANY-HARANG

— Po Csü-i —

Negyven se voltam s lányom született
s fölvette az Arany-Harang nevet.
Egy éve éppen, hogy a földön él,
csak ülni tud még, ámde nem beszél.
Szégyen reám, — mert a bölcs nem szelidül
a földi jókhoz, több neki a rang.
Most nem magamban van békén, de kívül
s kincsem, jutalmam egy: Arany-Harang.
Ha nem hal ifjan el leányom és őt
megtarthatom, férjhez kell adni később.
Igy ötven is leszek, mikor utóbb
a nagy hegyekbe visszavonulok!

Emlékezés Arany-Harangra

— Po Csü-i —

Bús roncs vagyok, beteg és negyvenéves,
ő három volt s ártatlan, kedves-édes.
Nem is fiú, de több a semminél,
kislányka, aki csókol, gőgicsél .
Egy nap pedig eltünt a semmiségbe,
árny lett belőle, aki ragyogott.
Oly furcsa szókat suttogott szegényke
halálos ágyán, mert már gagyogott.
Azóta érzem, hogy vérünk s a testünk
a föld felé húz és rabláncba estünk.
Végül derülten néztem őt, ki megholt,
azt mondogatva, hogy a multba' sem volt.
Három tavasz, tél mult így csöndesebben,
már azt hittem, feledni is tudom
s ma reggel vér fakadt a régi sebben:
öreg dadáját láttam az úton.

Pólya Tibor

Könyvekről

A fehér próféta

Az angol történelem lapjaira aranybetűkkel jegyezték fel Gordon Károly György nevét.

Gordon Károly György vagy ahogyan gyakrabban emlegették: Kínai Gordon pasa, politikus volt és hadvezér, felfedező és hittérítő, bátor katona és nagy tudós egy személyben. Részt vett a krimi háborúban, a kis-ázsiai török-orosz, valamint az angol-kínai háborúban is. Mikor a békét megkötötték, a nagy fal mentén beutazta Kína ismeretlen részeit és felfedező útjáról éppen akkor tért vissza Pekingbe, mikor a híres Taiping-fölkelés már a fővárost fenyegette. Egy kínai hadtest élén tizennyolc hónapon át keményen harcolt a felkelőkkel és sikerült a lázadást elfojtania.

Egyiptomban irtóháborút folytatott a hatalmas arab rabszolgakereskedők ellen, Szudánban az európai műveltség útját egyengette és különös gondot fordított a keresztény hit terjesztésére. Az egyiptomi alkirály a szudáni tartományok főkormányzójává nevezte ki, de Gordon lemondott erről a méltóságról, mert katona akart maradni. Előbb a Szentföldet látogatta meg, majd a Kongo-állam szolgálatába akart állani, mikor a Közép-Afrikában kiütött Mahdi-féle lázongás komolyan kezdte fenyegetni Anglia egyiptomi uralmát.

Az angol kormány ekkor Gordon tábornokot nagy kiváltságokkal, de kevés pénzzel ellátva Khartumba küldötte, hogy gátat szabjon a mohamedán fanatizmus garázdálkodásainak. Gordon alkudozni próbált a hamis prófétával: a Mahdival. Hajlandó volt őt elismerni Kordofon urának, ha a Mahdi viszont Egyiptom többi tartományait nem bántja. A Mahdi azonban folytatta az előnyomulást és Gordon helyzete az elszigetelt és az ellenségtől csaknem teljesen körülzárt Khartumban egyre aggasztóbb lett.

Anglia akkori miniszterelnöke: Gladstone elkésve küldött ugyan egy felmentő expedíciót, de Khartumot már nem lehetett megmenteni. A végső küzdelemben Gordon maga is elesett. Ez 1885-ben történt.

Anglia megsiratta hős, tudós és istenfélő fiát. Viktória királynő nyílt táviratban fejezte ki rosszalását a miniszterelnöknek. A parlament a Trafalgar-Square-en azon a téren, ahol Nelson-szobra néz le szédítő magasságból az angol fővárosra, Gordonnak is szobrot állított.

Ez a kis darab történelem: bevezetés az Egyetemes Regénytár új regényéhez, *A fehér prófétához*. A regényt Hall Caine írta és körülbelül ott kezdődik, ahol Gordon tábornok története végződik.

Az angol-egyiptomi kérdés nem intéződött el a Mahdi ideiglenes győzelmével. Talán sohasem is fog elintéződni. Egyiptomban az angolok egy forrongó vulkán kráterében élnek és sohasem tudhatják, hogy a kráter melyik pillanatban önti ki magából a lávát.

A régi Mahdit letörték. Gordon tábornok elesett. De új Mahdik támadnak Egyiptomban, új próféták, új rajongók, akik megbolondítják a hiszékeny népet. S az angol kormány új Gordonokat küld ellenük.

Hall Caine regénye, — amely most jelenik meg az Egyetemes Regénytárban, — egy ilyen új Mahdinak s egy új Gordonnak a története. Mindvégig lebilincselően érdekes; az események filmszerű változatossággal kergetik egymást. A regény két hőse *egy* nőt szeret, egy bátorlelkű, csodaszép angol leányt. A történet maga, az angol-egyiptomi probléma, akkor is lélekzetállítóan érdekes volna, ha az író a történelmi fontosságú eseményekbe nem szőtt volna bele egy izzó, szerelmes mesét.

44 nap alatt a föld körül

Az erkélyen egy tizenötéves fiú áll. Lenn a téren, a szerkesztőség palotája előtt százezernyi tömeg hullámzik: Kopenhága, a dán főváros lakossága. Micsoda izgalom fűti ezt a hurrázó, elragadtatott tömeget és ki ez a nyulánk, golfnadrágos fiucska, aki annyi hidegvérrel áll az erkélyen s int köszönetet a rajongó üdvözlőknek?

Ez a tizenötéves fiucska — egy dán autóüzlet kis inasa, egy mosolygó cserkész — 44 nap alatt körülutazta a világot!

A *Politiken* című dán lap ötlete volt, hogy elküldjön egy bátor, életrevaló gyermeket e szédítő rekord-útra — s a kis Huld Palle az egész világ ujjongása között vonatról-vonatra ugorva futotta körül a földet 44 nap alatt s ezzel hazája ifjúsága felé fordította az egész világ figyelmét.

44 nap alatt a föld körül! Mennyi bátorság, mennyi hidegvér, mennyi lelki fegyelmezettség! Mennyi pontosság, lelkiismeretesség, testi rugalmasság és életrevalóság egy tizenötéves gyermekben!

Nem csodálkozunk, hogy hazatérte után az egész világ Kopenhága felé nézett s London, Párizs zajosan ünnepelte az emberi akarat és önfegyelem kis hősét, akinek Párizsban egy francia tábornok nyujtotta át a francia tengerészeti és gyarmati liga kitüntető érmét, amiért tettével — *példát mutatott a francia ifjúságnak is!*

És itt van a lényeg! Ezért minden nemzet ügye a kis Palle teljesítménye! Ezért fogadták ujjongva japán cserkésztestvérei és a francia, angol cserkészszövetségek! A kis Palle, egy kis nemzet gyermeke — a nemzeti erő szimboluma! Ezért figyel fel rá a világ! Ezért rázta meg annyi szeretettel kezét a 83 éves Togo tengernagy, a japánok nemzeti hőse, a csuzimai győző.

Huld Palle megírta útját egy könyvecskében. Ez a kis könyv ma harminc nyelven repül végig a világon s emberi dokumentuma az ember testi és

lelki rugalmasságának, a derült emberi lélek friss látásának.

Palle könyve — melynek címe: *44 nap alatt a föld körül* — nemcsak útleírás, hanem páratlanul üdítő, felvillanyozó és felderítő olvasmány mindazoknak, akiket vágyuk a messzeség felé vonz, akik az erő és ifjúság szerelmesei! A kis cserkész útinaplója nemcsak egy nemzet büszkesége, hanem az egész emberiség könyve: felrázza a lustult szellemet! Az ifjúság lelkét boldog erővel tölti el, a felnőtteknek pedig — szülőnek, nevelőnek *kinyilatkoztatás:* micsoda ifjúság kell egy nemzetnek, hogy a világ észrevegye és megbecsülje! Nem Palle rekordja a döntő: döntő a test acélossága, az ép idegek csodálatosan friss és pontos működése, a derült, élesen figyelő szellem érett, pompás megnyilvánulása. Palle könyve — *44 nap alatt a föld körül* — nagyszerű távlatokat nyitó könyv a magyar közönségnek, amely világosan mutatja: *milyen szellemű ifjúság kell, hogy felemelje ezt a nemzetet.*

Palle könyvének magyar fordítása e napokban jelent meg *ifj. Gaal Mózes* rendkívül élvezetes, az eredetinek páratlan üdeségét visszaadó fordításában, 80 eredeti fényképfelvétellel, a Singer és Wolfner irodalmi intézet r.-t. kiadásában. Ára négy pengő.

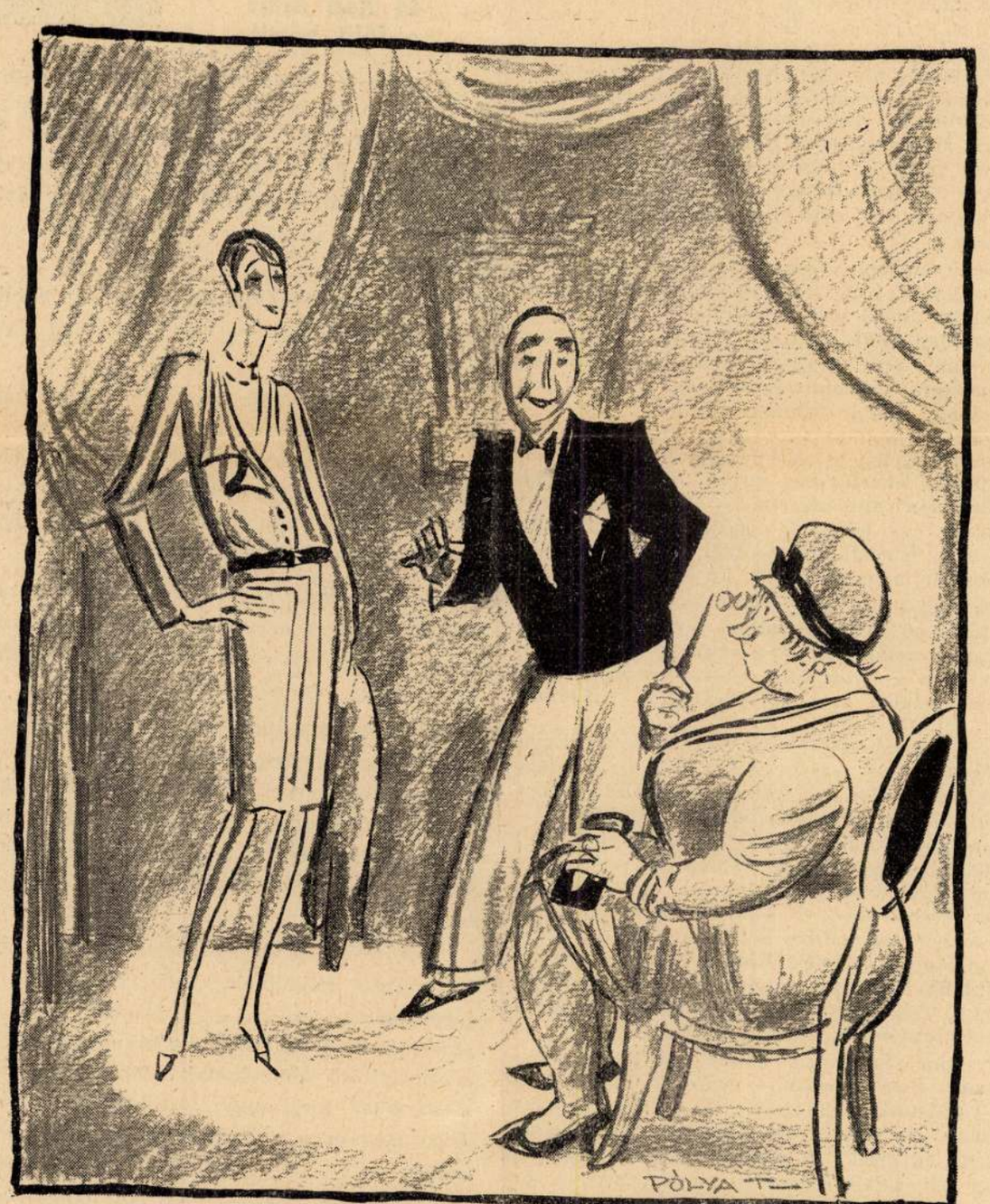

Sonkáné a divatszalonban tisztába jön azzal, hogy az új ruha, amelyre most alkuszik, hogyan fog rajta „állni“.
Az Uj Idők számára rajzolta Pólya Tibor

1928. XXXIV. 45.

Az Uj Idők második receptpályázata

Olcsó ízletes ételek

153. Erdélyi palacsinta

Hozzávalók: 35 dg 0-ás liszt, 1 egész tojás és annyi sós langyos víz, hogy jó rétestészta legyen, melyet jól kidolgozva 4 kis cipóba gyúrunk és 20 percig leborítva a deszkán pihentetünk. Ezután tányérnagyságúra mindegyiket elnyujtjuk és meleg zsírral megkenve, mindegyiket külön-külön összegöngyölítjük és csomóra kötjük. 10 percre újra leborítjuk egy tállal pihenni és azután ismét elnyujtjuk tányérnagyságúra és derelyemetszővel kissé megvágva, forró, kevés zsíron mindkét oldalán rózsaszínre sütjük és vaniliás cukorral hintve, asztalra adjuk.

ÖZV. ÁCS GUSZTÁVNÉ

154. Kugler-falatok

Hat tojás sárgáját 10 dg porcukorral jó habosra kavarunk, ekkor 12 dg. darált diót 10 szem legfinomabb és finoman darált pörköltkávét, 1 lecsapott kanál zsemlymorzsát, melyet néhány csepp rummal meglocsoltunk, 1 késhegynyi szódabikarbónát beleadunk és végül a 6 tojás keményre vert habját. Papírral bélelt tepsiben megsütjük. Mikor kihült, kétfelé vágjuk s a következő töltelékkel megtöltjük: 12 dg darált diót, 12 dg vaniliás porcukorral, 1 tejmerőkanál édestejsűrűvel elkavarjuk. Éles késsel kockára vágjuk a megtöltött süteményt és a következő jéggel bevonjuk: 25 dg. porcukrot 4 evőkanál fínom, erős, forró feketekávéval jól eldörzsölünk és vele a kockákat behúzzuk. Mindegyikre azonnal egy-egy diógerezdet teszünk.

ÖZV. ÁCS GUSZTÁVNÉ

155. Töltike

Félkiló disznó- vagy borjúhúst megdarálunk, veszünk hozzá 15 dg rizst, sót, egy egész tojással összedolgozzuk. Szép nagy sóskaleveleket veszünk s a húsból gombócokat formálva, a sóskalevelekbe beleesavargatjuk. Lábasba teszszük egymás mellé, szépen sorjában, annyi vízzel, hogy majdnem ellepje. Hagyjuk csendesen főni s amikor a gombócok megfőttek, vékony, világos rántással berántjuk. Tetszésszerint tejfelt öntünk rá, azzal is összeforraljuk. A levébe még késhegynyi paprikát is teszünk. (Jó tavaszi étel.)

RÓNAY MARGIT

156. Hidegfelfújt

15 deka cukrot barnára megpirítunk, fél liter tejjel feleresztjük, bele főzünk 10 deka búzadarát. Öt percnyi főzés után magas tálra borítjuk. Krém: két tojássárgáját, két kanál vaniliás cukrot, egy kávéskanál lisztet habosra kavarunk, fél liter tejjel krémmé főzzük s forrón a masszára öntjük. Pár órára hidegre vagy jégre tesszük.

„MÁRIA."

—

Két magyar miniszterelnök sarjadékának aranylakodalma

— 1932. évi június hó 23-án —

Ritka eset, hogy egy volt miniszterelnök unokája vegye feleségül egy másik volt miniszterelnök leányát. Ez az eset történt meg 1882. év június hó 23-án, amikor Batthyány Lajos gróf vezette oltárhoz Andrássy Ilona grófkisasszonyt.

Batthyány Lajos az első magyar, vértanu-halált halt miniszterelnök unokája, Andrássy Ilona pedig a kiegyezés után való első magyar miniszterelnök, majd külügyminiszternek a leányát.

Gyönyörű pár volt akkor is, mintha az Isten is egymásnak teremtette volna őket. A vőlegény daliás magyar férfiú, hiszen Benczur Gyula is megörökítette őt a nagy „Millenniumi hódolat" című vásznán, a mátka pedig tündérszép leányzó, akit meg Zala György örökített meg Gyula gróf tőketerebesi mauzoleumában levő szarkofágon.

A most aranylakodalmat ülő grófnő 50 év előtt ismert szépség és csodás termetű leány volt, édesapjának a szemefénye. Ilonka grófkisasszony volt az édesapjával, mikor utóljára indult üdülésre az Adriára, Voloscába; ő volt vele, mikor a beteg gróf, orvosi rendeletre, a Dunán hajókázott fel s alá heteken át. Szakasztott olyan alak és olyan arc volt, mint édesanyja: született Kendeffy Katinka, akibe Andrássy gróf Párizsban szeretett bele.

Batthyány gróf ismert alakja a magyar közéletnek, hiszen 26 éven át volt fiumei kormányzó, ahol a magyar vendégszeretetnek nagy estéi által szerzett új

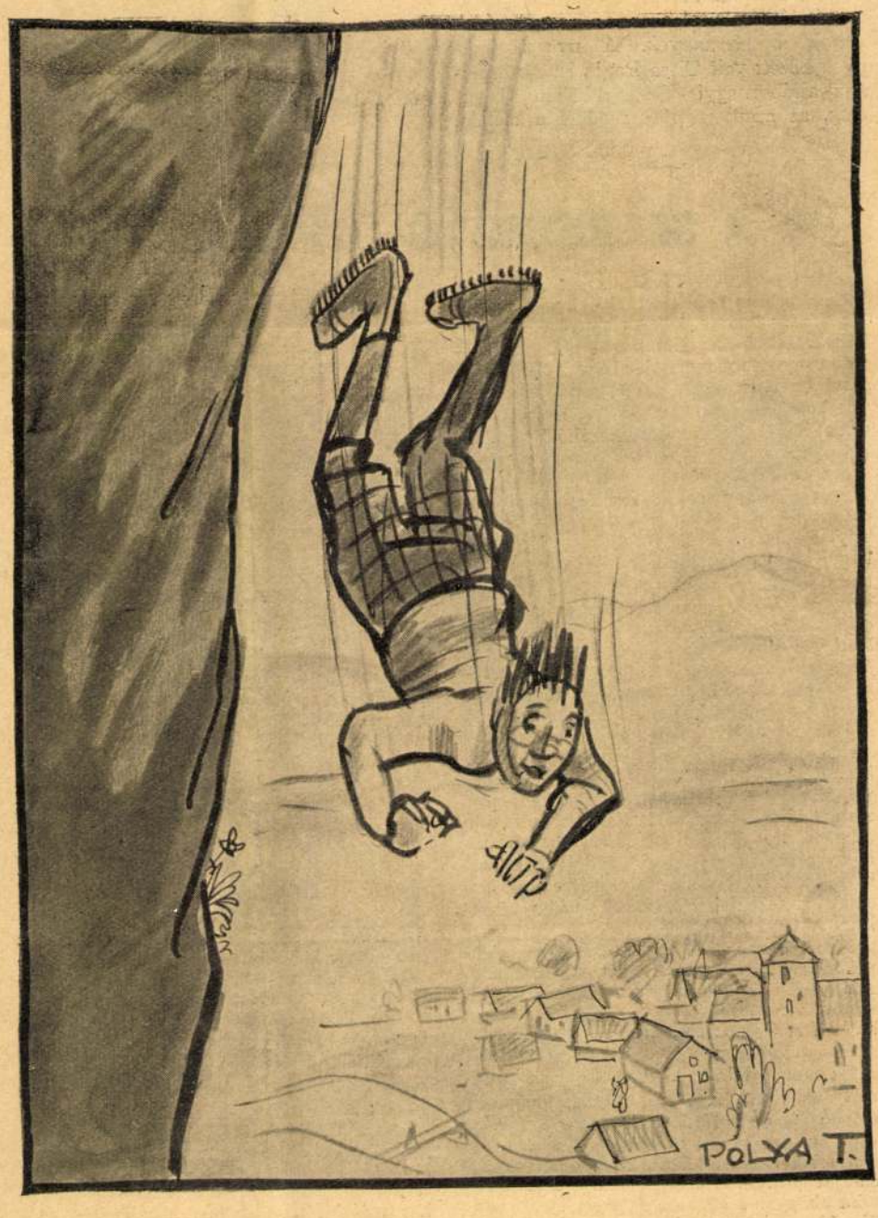

Az optimista hegymászó: — Eddig semmi baj...
Az Uj Idők számára rajzolta Pólya Tibor

Uj Idők 1932. XXXVIII. 26

hírnevet. S ez nem csoda, mert hiszen a kormányzó felesége leányévei jó részét ott töltötte a bécsi Ballplatz külügyminiszteri palotájában, melynek termeiben fejedelmek és a világ sorsát irányító férfiak fordultak meg.

Nyilvánvaló, hogy 50 év előtt az esküvő is fényes volt. Az egyetemi templomban eskette őket össze Haynald Lajos bíboros érsek és beszédében arra kérte a fiatal párt, szeressék és szolgálják a hazát, úgy, mint a két család ükei.

Az esketés után az örömapa, mikor leánya meg akarta a kezét csókolni, maga csókolt kezet a boldog fiatal asszonykának. Aztán sorba köszöntötték az új párt a boldog nagyanya: özvegy Batthyány Lajos grófné, a vértanu özvegye, Tisza Kálmánné, a miniszterelnök felesége, Zichy Nándor gróf, Festetich Tasziló (akkor még) gróf, Fejérváry Géza báró, Edelsheim Gyula báró hadtestparancsnok, Szapáry Gyula gróf miniszter és a két család tagjai.

A menet élén Szapáry István gróf pestmegyei főispán haladt a bokrétás páleával, Sztáray Antal s az Andrássy grófok voltak a násznagyok. A nyoszolyóleányok között volt Tisza Paula is. Az örömapa altábornagyi formaruhában jelent meg, az aranygyapjas renddel a mellén.

A lakodalmas esküvő lakomáját a budai Andrássy-palotában tartották meg, ahonnan a fiatal pár Ikervárra indult mézeshetekre. Ma ötven esztendeje annak... milyen más, boldogabb világ volt az...

VÉRTES JÓZSEF.

Gróf Batthyány Lajosné gróf Andrássy Ilona menyasszony korában

A SZERKESZTŐ ÜZENETEI

KÉRDÉS. 4831. Téved, ha azt hiszi, hogy vallomása nem teszi előttünk rokonszenvessé. Mi minden őszinte, lelkes meggyőződést tisztelünk. Levele becsületes, egyenes, keresetlen, nagyon rokonszenves írás. A probléma azonban, elismerjük, nehéz. Ha annakidején hozzánk fordul tanácsért, megjósoltuk volna, hogy ez el fog következni. *Két ember, akik között nevelésben, világnézetben ilyen óriási szakadék tátong, csak addig élhet békességben egymással, amíg a szerelem mind a kettőnek a szívében lobogó lánggal ég.* Mihelyt az első szenvedély vad lobogása alábbhagy, elkerülhetetlen, hogy az ellentétek ki ne ütközzenek. *Lelki megértés, lelki közösség, meggyőződésünk szerint, lehetetlen két olyan ember között, akiknek mélyen természetükben gyökerező véleménye az élet legnagyobb kérdéseiről merőben ellentétes.* Súlyosbítja a helyzetet az, hogy mind a ketten egyforma szellemi színvonalon állanak, tanult, intelligens, önálló gondolkozású emberek és makacsul ragaszkodnak a meggyőződésükhöz. Ezeket a kérdéseket tisztázni kellett volna, mielőtt összekerültek, de akkor persze azt hitték, hogy önök között soha egyébről nem fog szó esni, mint szerelemről. A boldogság még aránylag csodálatosan sokáig tartott. Hasonló helyzetekben az összeomlás sokkal hamarább el szokott következni. Gyakori eset azonban az is, hogy a házastársak közül az erősebb egyéniségűnek sikerül a másik lelket átformálnia. Aránylag ritkaság, hogy a nő, aki halálosan szeret, a férfi kedvéért — különösen akkor, ha boldogságának ez az ára — ne változtasson meggyőződést. Azt mondja: nem tarthatja magát hibásnak, mert Ön nem változott semmiben. A férje azonban ugyanezt mondhatja önmagáról. *Éppen ez a baj, hogy egyikük sem változott,* csak éppen a szerelem minden szakadékot kitöltő bársonyhomokját hordták el lassanként a hétköznapok, mint ahogyan a Balaton zalai partjáról mindig újra elviszi a víz a nagy fáradsággal odahordott homokot, amellyel a part iszapos egyenetlenségét feltöltik, eltakarják. Csak becsülni tudjuk érte, ha nem akar megalkudni, ha nem akar meggyőződésén változtatni. Ha azonban szerelemből enged: nem kell szégyenkeznie önmaga előtt, nem kell megalázottnak éreznie magát. *Gondoljon arra, hogy ezt a meggyőződést, amelyhez olyan törhetetlenül ragaszkodik: könyvekből, talán hamis jelszavakból szívta magába, a szerelmet pedig a jó Isten adta a szívébe.* Vessen számot magával, mikor lenne boldogtalanabb: akkor-e, ha a szerelmét, vagy akkor, ha a meggyőződését áldozná fel? Ha szereti az urát: *próbálja megszeretni azt, amit ő szeret.* Magyarázzatassa el vele, hogy ő miért ragaszkodik ehhez, vagy ahhoz a meggyőződéséhez és olvassa el azokat a könyveket is, amelyek az ő hitét, az ő véleményét támasztják alá. Ne határozza el előre, hogy nem hagyja meggyőzni magát. Ne szegüljön ellene a másik befolyásának, hiszen *önnek lenne jobb,* ha el tudnák hitetni önnel, hogy nekik van igazuk. *A legkitűnőbb orvos sem tudja meggyógyítani azt a beteget, aki makacsul elhatározza, hogy ő nem akar meggyógyulni. Más tanácsot nem adhatunk.* Azt nem kívánhatja, hogy a férfi engedjen. Ha megtenné: nem is tudná becsülni őt többé. A nő sorsa az engedelmesség, a tűrés. És ismételjük: ezt a szakadékot csak áldozatos szerelemmel lehet áthidalni. Az Ön lelkében még él ez a szerelem: ne hagyja kialudni. Azt hisszük, az a „hitvallás" nem kárpótolná érte. A vers érdekes és nem mindennapi ritmusérzékre vall. Csak a keserű hangját nem szeretjük. Hogy Önt milyennek tartjuk, az válaszunkból már kiderült. Örülnénk, ha folytatnánk a megkezdett barátságot. Aggódó szeretettel gondolunk Önre.

RÉGI BARÁT. 4835. Örülünk, hogy sorainkkal örömöt szereztünk és jól esik tudnunk, hogy üzeneteink sokszor megvigasztalták és visszaadták az életben az emberekben való hitét. Szomorú meglepetés volt számunkra, hogy házassága nem sikerült. Levelének ez a része Szabolcska Mihály szép versét juttatta eszünkbe:

„Ám, mire megnősz s jó szíveddel
Tovább segítsz a szenvedőn,
S te megbocsátsz és szeretőn
S élted elosztod balgán másnak:
— Légy büszke rá, ha lesajnálnak,
Majd visszaél sok Lázár-ember
Hogy egészen az apád lánya vagy!"

Szívunkből kívánjuk, hogy az új érzés meghozza most már a teljes boldogságot. Az, hogy a férfi fiatalabb, ne aggassza, feltéve természetesen, hogy ő tisztában van a korkülönbséggel. Ideálisan boldog házasságokat láttunk, amelyekben az asszony hat-nyolc évvel idősebb volt az uránál. Ismerünk egy angol írónőt, akinél feltűnően csinos, eszes, kitűnő pozíciójú férje legalább nyolc évvel fiatalabb s a házasságuknál szebbet, harmónikusabbat elképzelni sem lehet, pedig az asszonynak súlyos testi hibája is van. Szinte azt mernők mondani, hogy nálánál idősebb nőt csak belső értékeket kereső férfi választ házastársul és már ez a választás is majdnem garancia arra, hogy a házasság boldog lesz. Természetesen nem sorozhatjuk ebbe a kategóriába azokat az eseteket, amelyekben a nő ragyogó külső tulajdonságokkal, vagy anyagi előnyökkel kápráztatta el a férfit s amelyekben a nő, a modern kozmetika segítségével, tíz-tizenöt évet is letagad a korából. Van erre is példa, bőven, de az Önök esete nem tartozik ezek közé, azért hát, ismételjük, nem kell aggódnia. Azt a férfit, aki évek óta ismeri és hűségesen kitart Ön mellett, nem fogja csalódás érni a házasságban sem.

FÁJÓ SZÍV. 4822. Résztvevő érdeklődéssel olvastuk levelét, amelyből őszinte fájdalom árad. A fájdalom őszinte, de azért az az érzésünk, hogy nemcsak a többieken múlik, hogy így kell élnie, szeretet nélkül. „A szeretet csak szeretetnek lehet jutalma." Nem elég elméletben sóvárogni a szeretet után: nekünk is szeretnünk kell azokat, akik körülöttünk vannak és akiknek a szeretete megkönnyíthetné az életünket. Igen: azokat kell szeretnünk, akik körülöttünk vannak. Nem okos dolog: testetlen álomképek után sóhajtozni, csodákra számítani, arról ábrándozni, hogy egyszer majd, valahonnét, valamikor, közénk csöppen valaki, akit nagyon lehet szeretni. Ez természetesen nem vonatkozik a szerelemre. A szerelem, a legforróbb, a leghalálosabb is: lehet reménytelen. A szeretet: csak a legritkább esetben. Sokszor mondottuk: olyan helyzetekben, amelyeken emberi számítás szerint, belátható időn belül, nem lehet változtatni, amelyekből nem lehet szabadulni, a legokosabb, az egyetlen, amit tehetünk, ha megalkuszunk a körülményekkel és azon igyekszünk, hogy az adott helyzetet úgy formáljuk át, ahogyan nekünk a legmegfelelőbb. Akinek száz pengő a havi jövedelme, az nem teszi okosan, ha folyton azon sopánkodik, milyen jól be tudná osztani, ha ötszáz pengője volna. Aki falun kénytelen élni, az csak a maga életét nehezíti meg azzal, ha szüntelenül a város után sóvárog és így azt sem tudja élvezni, amit a falu nyujt. Azt írja, hogy családjával nem él a legszebb harmóniában. Soraiból úgy látjuk: ennek okát főként a többiekben keresi. Tudjuk, hogy nem könnyű az olyan embert szeretni, akiben kevés a szeretetreméltó tulajdonság, akinek a természete, gondolkodása, életfelfogása homlokegyenest ellenkezik a miénkkel. De gondoljon arra, hogy *ők meg önt tartják szeretetlennek és meg nem értőnek:* önben látják ugyanazokat a hibákat, amelyeket ön bennük lát. S ha azt hiszi, hogy ők tévednek, akkor ennyi joggal elismerheti azt, hogy talán. Ön is téved. Próbáljon meg szeretettel, megértéssel közeledni hozzájuk. Nem lesz könnyű dolga. De feladatnak is érdekesebb egy zárkózott, hideg szívet meghódítani, mint egy nyílt, könnyen melegedő szívet.

Pólya Tibor

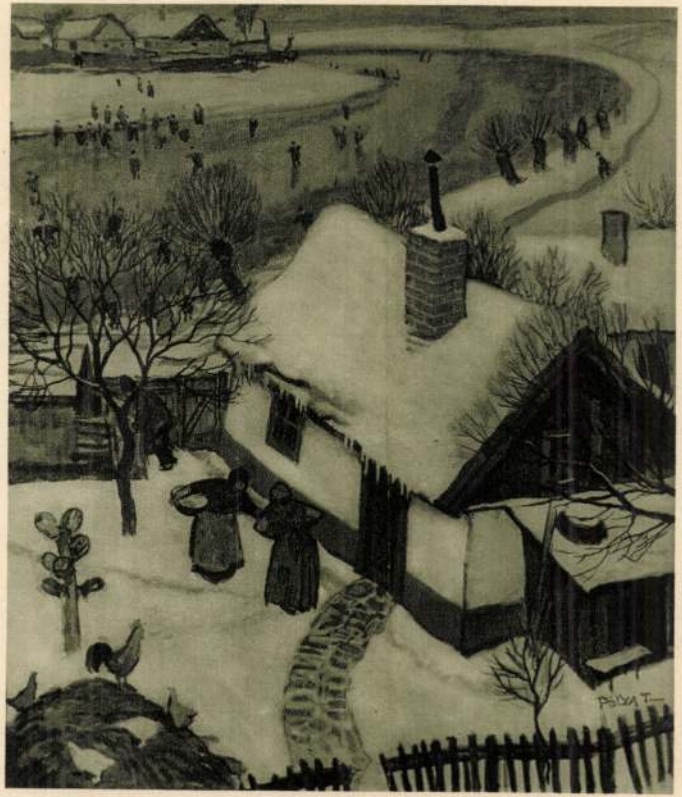

PÓLYA TIBOR: TÉL

Magyar Művészet
1931. 7. f.

A szépségért azonban nemcsak fizetni kell Amerikában. Meg is lehet belőle élni.

Ki nem csodálta meg az amerikai magazinok hirdetési képein látható gyönyörű nőket, kik közül egyiknek karcsú bokája látható a páratlan amerikai selyemharisnyában, a másik a kezét nyújtja felénk, elszakíthatatlan kesztyűben...? Ezek a nők mind a reklámnak szentelik szépségüket. A nagy cégek új kreációit kell tökéletesen viselniök a fényképész előtt. Úgy élnek, mint a sport-bajnokok. A meghatározott súlyt egy dekával sem léphetik túl, orvosi előírás szerint étkeznek. Meg ne szenvedje szépségük változását a hirdetésre szánt új ruha, kalap. Igaz viszont, hogy igen jól fizetik őket.

Szépségét minden amerikai nő a természettől kapott tőkének tekinti. E kis, vagy nagy vagyont minél jobban kamatoztatni élete egyik főgondja.

BÁCSKAI MAGDA

Akik mégis karriert csináltak.

Az egész falu azt mondta, hogy a polgármester második fiából nem lesz semmi.

Az anyja régen künn pihent a temetőben s odahaza öt fiúgyermek rakoncátlankodott.

A második fiú is iskolába járt, de nem igen akart tanulni. Nem érdekelte sem a szentek élete, sem az írásmesterség, sem a számvetés tudománya.

Csak egyetlenegy valamit szeretett: rajzolni.

„Emiatt nem igen kedvelte őt a háznép, atyja és atyjának fitestvérei pedig gyakran kegyetlenül ütlegelték, agybafőbe verték őt, mert előttük a művészi foglalkozás ellenszenves volt és az ő szemükben szégyenteljes dolognak tünt fel az, hogy egy művész van a házukban."

Igy olvashatjuk ezt annak a férfiúnak az életrajzában, akiről gyerekkorában az egész falu azt jósolta, hogy nem lesz belőle semmi.

Az életrajz még az ő életében jelent meg. Szerzőjét Ascanio Condivi-nek hívták.

A könyv címe pedig ez volt: *Vita di Michel Angelo Buonarotti.*

*

Az alacsonytermetű kis lelkész arca paprikavörösre gyúlt, a nagy felháborodásban:

— Rettentő gyerek ez! — pattogott. — Vad és szilaj. Fékezhetetlen. Minden iskolatársa reszket, fél tőle. Üti, veri, karmolja, harapja őket.

— Tudom, tisztelendő atyám, — felelt az anya szelíden. — Idehaza se birok vele. Sokszor a bátyját is megtámadja, elpáholja és még mielőtt a nagy fiam jóformán tudatára ébred annak, hogy mi történt vele, a kicsi már itt terem nálam és ráadásul még ő árulkodik.

A pap aggodalmasan csóválta fehér fejét.

— Mi lesz ebből a lurkóból? Hiszen nem tanul semmit. Rossz tanuló. Nehéz felfogású.

— Ezt is tudom, tisztelendő atyám. De mikor azután elvétve mégis jó bizonyítványt hoz haza, olyan büszke rá, mintha egy hadsereget vert volna meg.

Ezt a nem sikerült fiút Napoleon Buonaparte-nak hívták.

*

„...Az ismeretlen fiatal költő lábbal tapossa drámájában a pszichológia minden alapszabályát. Valamennyi teatrális machináció közül legkevésbbé ahhoz ért, hogy a főszereplőket előnyös oldalukról mutassa be. Túlhajtott, drasztikus kifejezései közül néhányat elhagyni s a tájszólásokkal takarékosabban bánni kívánatos lett volna."

Ez a kritika egy vezető irodalmi folyóirat hasábjain jelent meg.

Az „ismeretlen, fiatal költő" egy huszonnégyéves joggyakornok volt.

A darab címe: „Götz von Berlichingen". Szerzője: Johann Wolfgang Goethe.

*

„...igen kellemetlen jelenetek játszódtak le közöttem és az öregem között, aki vonakodik adósságaimat kiegyenlíteni. A baj nem nagyon veszedelmes. A hitelem kimeríthetetlen lévén, folytathatom kicsapongó életmódomat, minek következtében sápadt és beteges az arcom. Ha karácsonyra hazamegyek, az öregem azt fogja hinni, hogy a koplalástól vagyok ilyen sápadt s majd csak megkönyörül rajtam. Addig azonban úgy élek, mint egy igazi gentleman, sokat beszélek franciául, időm legnagyobb részét öltözködéssel töltöm el, a többit viziteléssel s régi barátom, a borosüveg társaságában. Esténkint az operában előkelően unatkozom..."

Az ifjú, mikor ezt a levelet írta, tizennyolcéves volt, Berlinben végezte jogi tanulmányait és Otto von Bismarck-nak hívták.

*

Egy másik levél:

„Kedves papa és kedves mama!

Gyakran álmodom édesanyámról. Nem tagadom, hogy sokszor gyötör a honvágy. Azonban még sok a tennivalóm, míg életcélul kitűzött művemet tisztességgel befejezhetem.

Amikor egy megelégedett ember végigmegy az utcán.
Az *Uj Idők* számára rajzolta Pólya Tibor

Hihetetlenül fárasztó a Keleten való utazgatás, de érdekes. Háromezer kilométert tettem meg idáig, sivatagokon végig, hóval borított hegyeken, tengereken és folyókon keresztül, egészen egymagamban. Mikor Teheránba érkeztem, még két pfennig volt a zsebemben. Dr. Hybennet személyesen jött ki elém.

Kár, hogy most egyetlen darab perzsa szőnyeg, egyetlen vállkendő és bronzcsésze nélkül kell hazatérnem. De még az útiköltséget is (90 márkát) Hybennettől kérem kölcsön."

Landgren mérnök 21 éves házitanítója mégegyszer átfutotta ezt a levelet, s a papiros felső jobbsarkába odaírta a dátumot: Teheran, 1886 június 22.

Aztán aláírta. „Szerető fiatok: *Sven*."

A borítékra pedig ráírta a címet: „Ludvig *Hedin*, városi műépítész úrnak, Stockholm."

*

A breslaui királyi művésziskola tanárai konferenciára gyűltek össze.

A napirenden többek között az a kérdés is szerepelt: milyen eljárást kövessenek a modellirozó osztály egyik növendékével szemben.

A gyereknek nagyon rossz híre volt. A reáliskolából kicsapták. Két esztendeig béressorban dolgozott Lohnigban, az eke mellett.

Az igazgató jelentette a tanári karnak, hogy a fiút máris megrovásban kellett részesíteni, pedig alig három hete, hogy fölvették az akadémiára.

A konferencia azt a szigorú határozatot hozta, hogy az intézet 18 esztendős növendékét „kevésbbé szabályszerű magaviselete, a leckeórák rendetlen látogatása s csekély előmenetele miatt az intézet kizárja kebeléből".

A breslaui művésziskola hajdani kicsapott növendéke mult héten végigsétált Berlinben az *Unter den Linden*-en.

Az emberek megálltak és utána bámultak. Egy fiatal leány megérintette a kísérője karját és tágranyílt szemmel súgta neki:

— Nézd, Kurt!... Itt megy Gerhart Hauptmann... Még sohasem láttam közelről olyan valakit, aki megnyerte a Nobel-díjat!

FLIGL JÓZSEF

Az Olvasóhoz

Mai számunkhoz postai befizetési lapot mellékeltünk. Kérjük: e befizetési lap felhasználásával újítsa meg előfizetését, amint teheti. A késlekedés nagy munkatöbbletet ró a kiadóhivatalra.

*

Az Uj Idők Receptkönyvének szétküldését megkezdtük. Minthogy 30.000-nél több példányban kerül szétküldésre a Receptkönyv s a szétküldéskor arra is figyelemmel kell lenni, hogy a Receptkönyvet ki kérte fűzve, ki kötve, az expediálás hosszabb időt vesz igénybe. Csak azok reklamálják a Receptkönyvet, akikhez a könyv április 15-ig sem jutott el. Ritka eset, hogy valamely könyv, már megjelenése előtt nagy sikert arasson. A Receptkönyvről elmondhatjuk, hogy rendkívüli sikert aratott: majdnem 16.000-en rendelték meg kötve és többezer előfizetőnk rendelt belőle egynél több példányt.

*

A kiadóhivatal teljesítette igen sok előfizetőnknek azt a kívánságát, hogy könyvalakban jelentesse meg Aldrich rendkívüli sikert aratott regényét. A regényt díszes, igazi aranynyomású egészbőrkötésben csak az Uj Idők olvasói szerezhetik meg. Páratlanul olcsó áron juthatnak hozzá: 3 pengő 50 fillérért. Ha nem könyvkiadóvállalat, hanem magánember köttet egészbőrkötésbe könyvet, majdnem ennyit fizet magáért a kötésért.

*

Zsigray Julianna nagysikerű regényének közlését ebben a számunkban fejeztük be. Herczeg Ferenc regényéből még néhány folytatás vár közlésre. Új regényeinkről legközelebbi számunkban tájékoztatjuk olvasóinkat, de annyit már most is elárulhatunk, hogy az egyik regényt Bónyi Adorján írta, az Elcserélt életnek, a Nemzeti Színházban is nagy sikert aratott szerzője.

*

A Receptpályázat megismétlésére ősszel kerül sor.

*

Nemsokára megkezdődnek az Uj Idők első rózsadombi családi házának építkezései. Az első villa odaítélésére ősszel fog sor kerülni. Minden előfizetőnk, kivétel nélkül és egyformán igényt tarthat a rózsadombi villára. Az igényjogosultak, annak jeléül, hogy igényjogosultságukat a kiadóhivatal elismeri, Részvételi Jegyet kapnak. A döntés megejtése előtt valamennyi előfizető, kivétel nélkül, fog kapni ilyen Részvételi Jegyet, amelynek megérkezését várják meg türelemmel. Reklamálni a részvételi jegyet majd csak akkor kell, ha az Uj Idők közzétettük, hogy már valamennyi részvételi jegyet postára adtuk. Ez előreláthatóan szeptember végén fog bekövetkezni.

Az emlékezet hatalma

— Ibsen —

Bizton tudjátok, hogy' szokták a mi
művészeink a medvét idomítani?

Egy roppant üstbe dugják s ez alatt
ropogó vidám tüzet gyujtanak.

A mackó hasztalan kaparj' az üst falát,
Kintorna szól: „Mulassunk, cimborák!..."

Mintha talpát szögek szúrnák — hiába —
nem állja már és táncra ráng a lába.

S ezentúl, ha e dal csap fülibe,
megszállja ment' a táncnak ördöge.

Efféle üstben magam is időztem,
muzsikaszónál s nem csekélyke tűzben.

S nemcsak a bőröm égett meg: magam —
kevésbe mult s otthagytam a fogam!

Ha dúdolászni kezd a régi dallam,
megint a tüzes fazék van alattam.

Száz tű szúródik a talpamba fájva —
táncolok is már — verstani szabályra.

Norvégból fordította: BOROS REZSŐ

ruhája csak jelmez, hogy minden, amit anyja itt lát, az övé. Övé a gyár, a házak, a gépek, a lámpák s hogy az a sok ruha, amit otthon a szekrényben látott édesanyja, az is mind valóban az övé és hogy ő nagyon sok pénzt keres, abból telik az ajándékokra.

Nagynehezen megnyugodott az anyóka s most már nevetett is fia komikus kis bajuszán.

Chaplint azonban lelke mélyéig megrázta e jelenet. Azonnal beszüntette a munkát s kihirdette munkatársai előtt, hogy háromnapos felvételi szünetet tart, mert ezt a három napot egyedül anyjának akarja szentelni. Erre a három napra is kifizetteti azonban a fizetéseket, örüljön vele minden munkatársa e napon.

Miért szebb az amerikai nő az európainál?

Az Amerikából visszatérő európai írók nézetei ezer és egy dologban térnek el egymástól.

Egyikük elragadtatással beszél az amerikai demokráciáról, másik író viszont felháborodva nyilatkozik az elintézetlen néger-kérdésről. Ki kábult gyönyörűséggel néz fel a Woolworth-building felhőbe vesző csúcsaira, ki — mint a francia Duhamel — rémlátomásnak tartja Amerikát s reszketve gondol arra, hogy néhány évtized múlva mi is yankee-módra robotoiunk majd felhőkarcolók árnyékában.

Ahány híres utazó, annyi kritika. Egyben azonban egyetértenek valamennyien: s ez az a vitathatatlan tény, mely szerint a világ legszebb nője az amerikai nő.

Mi ez — kérdezzük — a természet kegyesebben bánt el az amerikai nővel, mint a világ többi nőivel, a sors jobb hozzá, mint hozzánk, többiekhez?

Szó sincs róla!

Az amerikai nő semmivel sem született szebbnek az európainál. Ő csak szebb *akar* lenni s mindnyájan tudjuk úgyebár, hogy amit egy nő akar, annak mi sem áll útjában. Pláne, ha az a nő amerikai nő, akit gyerekkora óta arra neveltek, hogy époly céltudatosan, törhetetlenül kell akarnia, mint egy férfinek...

Mit érdemes elsősorban ambicionálni? Azt, hogy az ember —, ha nőnek született — elérje szépsége maximumát, mert ez a szépség nem lehet oly csekély, hogy a maximummal ne lehessen hódítani...

Ez a tan — igen kitünő tan különben — óriási energiákat állított a szépség szolgálatába Amerikában, ahol sokezer nő keresi kenyerét társnői szépségének karbantartásával. (Kell-e jobb jellemerősítő, tökéletesebb iskola az irigység leküzdésére?)

Lélegzetrabló szám jelzi egy statisztikában azt az összeget, amelyet kozmetikai szerekre és kezelésre költ Amerika.

Nincs olyan dolgozó nő, — legyen az a legszerényebb shop-girl vagy a hatalmas vállalat női managere — aki fizetésének egyharmadát ne költené szépsége, — esetleg képzelt szépsége — ápolására.

A nagy áruházak, még az öt- és tízcentes olcsó portékát árulók is, tökéletes beauty parlourral, kozmetikai szalonnal, rendelkeznek. Nemcsak az arcot, hajat, szemet, kezet hozzák itt rendbe. Masszázsai, villanyozással, hideg-meleg tussal élesztik fel a lankadó energiákat is.

A dolgozó amerikai nő, akinek csak egyórai ebédszünet jár, háromszor hetenként öt pere alatt ebédel, csakhogy elsiethessen egy kis masszázsra, egy kis aregőzölésre, szemfrissítésre, amire a szédületes amerikai élettempó közben valóban nagyobb szüksége van, mint az evésre.

Ugyanilyen lényeges a torna. Igen sok gyár, áruház s más nagyüzem ingyen tornaórát tart alkalmazottai számára, a reggeli nyitás előtt.

Legújabb amerikai vívmány a szépítés terén az úgynevezett száraz arcfürdő, mely abban áll, hogy az arcra a szódavízéhez hasonló szénsavbuborékokat eresztenek, ami persze rendkívülien felüdíti, stimulálja az arcbőrt.

Ez egyelőre még a legdrágább kezelések közé tartozik. Bár a szépséget különben sem adják ingyen Amerikában. Csinos ruhát vásárolhat nálunk a kisasszony abból az összegből, amelyért az amerikai miss éppen csak arcát, kezét és haját szépíti.

Míg New-Yorkban s más nagyvárosokban a természet kisebb sajtóhibáinál egyebet a legelszántabb nő sem igen korrigáltat, Hollywoodban a legnagyobb áldozatra is hajlandó mindenki, ha szépségéről van szó. A híres német specialista nem egy filmorrot operált már tökéletessé s nem egy sztár ernyedő arcizmait „emelte" fel a halántéknál tett néhány öltéssel.

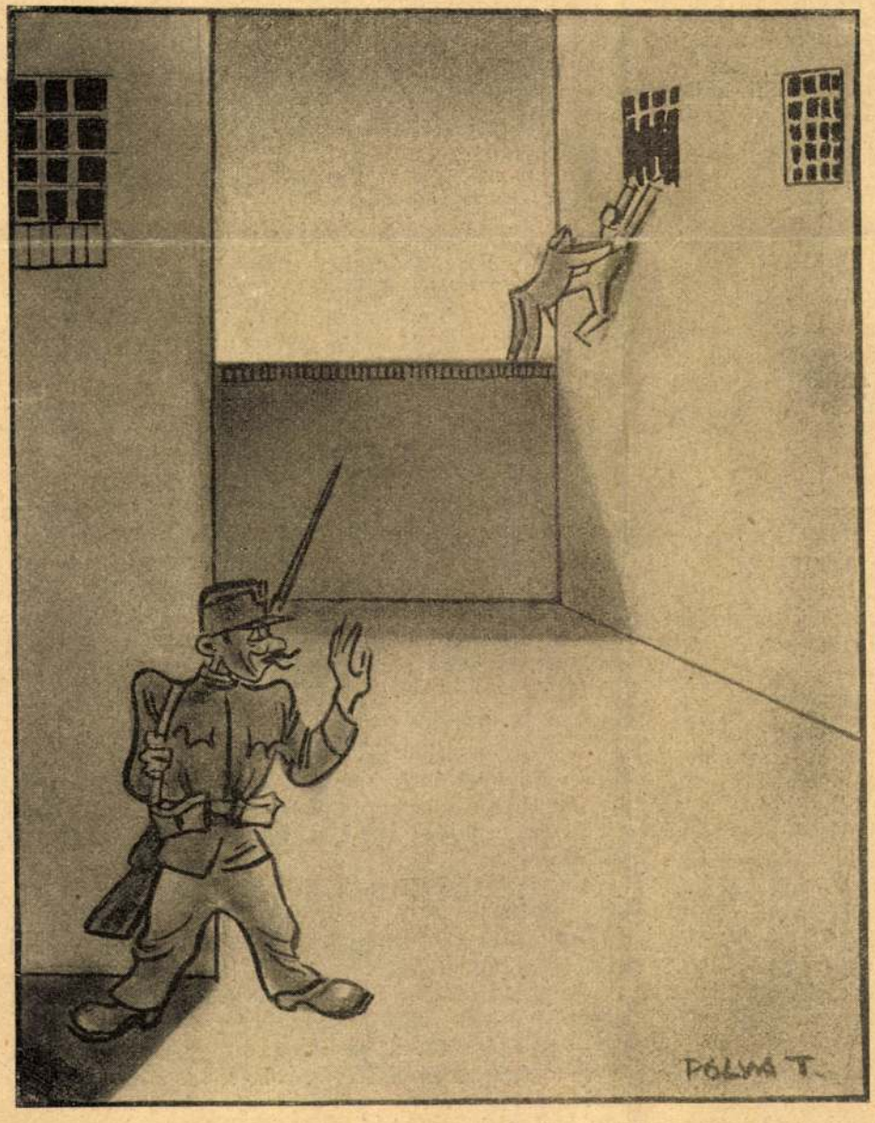

Nehéz idők. Börtönőr: „Majd visszajöttök!"
Pólya Tibor rajza az *Uj Idők* számára

tek vele. Ő azonban minden évben megcsinálta az egyetlen filmjét és újra meghódította az egész világot.

Chaplin, a rongyos kis figura, bölcs és sokat szenvedett ember, megtalálta a film lényegét, amely az ősi filmjátszáshoz, a commedia del arte-hoz van legközelebb. Játék a játékért. Játék önmagáért és önmagunkért.

Chaplin játéka hibátlanul fejezi ki önmagát. És kevés torzítással a mai embert, aki állandóan harcban áll az élettel. Az élet túlságosan erős s az ember védőeszköze alig több a híres sétapálcánál és annál az ügyetlen, hősies mosolynál, amellyel Chaplin szembefordul a Sorssal. Az élet úgy püfföl bennünket, mint Chaplint a ráhulló ütlegek.

Most egész Európa ünnepli. Európa jobban érti ezt az őszhajú bohócot, mint Amerika. Európa nem gyermek. Chaplin mosolya mögé lát és önmagát, elkopott hősiességét, a kényszerű lemondás humorát és a gyámoltalan jóságot köszönti benne. Mindazt, ami a mai emberben fáj és amitől nem tud szabadulni.

Valamikor harsány szónokok és lángszavú költők kiáltották a tüzes levegőbe a századok keserűségét. A mi korunk, a halk emberi beszéd, a félmondatok és a dadogás kora. Annyira egyformává kényszerültünk, annyira ismerjük egymást, hogy ki sem kell nyitni a szánkat, tudjuk mit akarunk egymásnak mondani.

A világ tele van zajjal. A technika százada üvölt, pattog, dörög. Mi emberek alig beszélünk, de nem is halljuk egymás hangját.

Nem véletlen, mélyértelmű és jelképes, hogy ezt a félszeg, néma komédiást szeretjük legjobban. Őt, aki mély, kelta szemével mondja csak el a mondanivalóját s az egyre jobban parancsoló hangos film kényszere alatt sem akar megszólalni. Nem akarja kinyitni a száját.

Hallgat, mint a mi szívünk.

*

Fodor Miklós könyvéből közöljük az alábbi részletet — róla:

Chaplin és édesanyja

Irta: **Fodor Miklós**

A sztárok világában is egészen különleges helyet foglal el Charlie Chaplin. Kétségtelen, hogy ő a világ legnépszerűbb művésze s ezt még hollywoodi kollégái is kénytelenek elismerni. Csak egyetlen olyan bűne van, amit nem szívesen bocsájt meg neki, a művészetének különben behódoló amerikai közönség: az, hogy bár több, mint tizenöt éve Amerikában él, mégis ragaszkodik angol állampolgárságához. Ez az a bűne, amiért csaknem vagyonával és karrierjével kellett fizetnie az elvált felesége, Lita Grey által indított válóperének során.

Mint ismeretes, a válóperével kapcsolatos bírói eljárás alatt műtermeit zár alá vették, bankbetétjeit lefoglalták, sőt az amerikai női klubok a Chaplin-filmek amerikai bojkottját is szorgalmazták. A válóper Amerikát két nagy pártra bontotta: az egyik párt, túlnyomórészt férfiak — Chaplin oldalára állott s elégtételt követelt a becsületében is meghurcolt nagy művész részére. A másik — a sokkal hangosabb és agresszivebb — az asszonyok pártja volt, aki Chaplint jellemtelen, szegény, ártatlan kis feleségét kínzó, komisz embernek igyekezett feltüntetni.

A női klubok terrorja olyan kibírhatatlan volt, hogy Chaplin kénytelen volt elmenekülni. New-York egyik szállodájában bújt el az asszonyok dühe elől s örökös zaklatások és piszkolódások miatt csontvázzá soványodva várta be válóperének eldöltét. Pár hónap alatt befejeződött a per. A szegény kis asszonyka kizsarolt férjéből egy milliót s azóta éli világát. Azóta már vagy tíz vőlegénye volt, csak éppen az esküvőig nem tartott ki egyik sem.

Chaplin is visszatért Hollywoodba, hogy kizárólag a filmnek és azóta elhúnyt édesanyjának éljen. Chaplin a rajongásig szerette édesanyját. Mindent elkövetett, hogy kihozathassa maga mellé Angliából, ahol az öregasszony élt. Hiába kilincselt Chaplin az engedélyért. A hatóságok mindig azzal utasították el kérését, hogy ő angol állampolgár, tehát nem kaphat engedélyt arra, hogy beteg édesanyját az Egyesült-Államokba hozhassa. Végre azonban sikerült belátásra bírni az illetékeseket s az öreg asszony megérkezhetett fia kastélyába. A kedves, egyszerű, öreg néni súlyos idegbajban szenvedett. Betegségét a háborúban szerezte. Londonban élt át egy éjjeli Zeppelin-támadást, mikoris egy közelében felrobbanó bombától súlyos idegsokkot kapott.

Chaplin féltő szeretettel óvta édesanyját minden izgalomtól. Naponta csak arra a pár órára hagyta el, amikor felvételein dolgozott. A műterem volt az egyetlen hely, ahová anyja nélkül járt el. Nem akarta, hogy a műterem lármája, zsibongó élete esetleg felizgassa a beteg asszonyt.

Egy napon azonban az öreg asszonynak valami sürgős közölni valója lett volna fia részére s elindult hozzá a műterembe. Csodálkozva bolvongott a díszletváros labirintusaiban, míg végre sikerült fiát megtalálnia: ott dolgozott Chaplin, megszokott rongyos kosztümjében, fején a kis keménykalap, lábán a nagy rongyos cipő, kezében a kis nádpálcával. Chaplin elmerülve a munka izgalmában, csak akkor lett figyelmes édesanyjára, mikor annak hangos sírását meghallotta. Abban a pillanatban elfelejtett filmet, felvételt s rohant, hogy megtudja, mi okozta anyja nagy felindulását. Az összetöpörödött, fehérhajú anyóka zokogva fordult fiához:

— Ugy-e, Charlie, én mindig mondtam, hogy erődön felül vásárolod nekem az ajándékokat. Tudtam én, hogy szegény ember vagy, csak az anvád szemét akarod megcsalni a nagy házzal és ajándékokkal.

Chaplin nem értve a helyzetet, könyörgött, faggatta anyját:

— De anyám, drága jó anyám, honnan veszed ezeket a gondolatokat?

Az öreg asszony reszkető kezekkel mutatott Chaplin piszkos, rongyos kosztümjére:

— Szegény fiam, te ilyen rongyokban jársz s nekem drága automobilt vásárolsz?

Most már értett mindent Chaplin. Megértette, hogy édesanyja azt hiszi, azért jár ilyen rongyos ruhában, mert jobbra nem telik. Sírva ölelte át az öregasszonyt s boldogan magyarázta el neki, hogy rossz

Uj Idők 1931. 14. sz.

AZ UJ IDŐK 178. SZÁMÚ KERESZTREJTVÉNYE

Megfejtési határidő a megjelenéstől számított 15 nap. A keresztrejtvény megfejtéséből elegendő az első és utolsó vízszintes és a bal- és jobboldali függőleges sorok megfejtését beküldeni A megfejtők közül bárki pályázhat a nyereményekre. Aki előfizető, írja ezt a neve alá; a példányvásárló pedig mellékelje a borítékoldalon levő rejtvényszelvényt.

Vízszintes:

1. Huszonnégy óra
18. Híres aténi épületről elnevezett, 1797-ben alapított párisi színház
19. Letörleszt
20. Napoleon anyjának családi neve
21. Tiltószó
22. Spártaias rövidségű
25. A német nehézipar vezérének (1870—1924) magyar monogrammja
26. Összevont német viszonyszó
27. Belsőafrikai tó és francia gyarmat
29. Jövedelmezőség — latin szóval
32. Olasz fürdőhely, 360-ban ariánus zsinat színhelye
33. Ti — angolul (..llowstone)
34. Vissza: hajósok védistennője
35. Arszlán
37. Táplál
38. Strontium vegyjele
39. Sír
40. Valamit sejt
42. 1000 — római számmal
43. Huzal
45. Vissza: az a múzsa, ki az elhenhalt nagy embereket igazolni szokta
47. Perzsa költő (940—1020), a 120.000 soros Sáhnáme írója
48. Festőanyag, melynek lepárolásával az anilint fölfedezték (Portugál neve anil)
50. Róma második királyának egyik neve
51. Azonos betűk
52. Köröm — angolul. (Vissza: kúszónövény)
53. Kalandos ifjúsági magyar költő és növénytudós monogrammja, ki népies eposzában először adott irodalmunkban hangot a demokratikus eszméknek
55. Egymásután
58. Tehénhang
59. Futballműszó
61. Dagó magánhangzói
63. Angol kettősmagánhangzó
64. Becsületes
66. Egyiptomi isten
68. Izmai mereven és fájdalmasan összehúzódnak (3 szó)
72. Rainer másalhangzói
73. Szél jelzője költőknél
75. Ezzel a halálnemmel végezték ki a Dante Poklában szereplő Ugolino della Gherardescát gyermekeivel együtt
76. Zörej kezdete
77. Férfinév
78. Fejfedő
80. Szamárhang
81. Egyenetlen irályú angol drámaíró magyar monogrammja
82. Erős sírás közben elmesél
85. Mars
86. Szégyell és vonakodik is
89. Phoinikia hitregei királya, Európa atyja.
91. Cseppfolyós anyag
92. Vissza: pántok
94. Állatlakás
96. Angol és skót pálinka
97. Francia-Guyana fővárosa, az Ördög-sziget közelében
98. Okirat
102. Tízdolláros arany pénzdarab (Sas — angolul)
104. Perzsa király, ki felszabadította nemzetét a méd uralom alól
105. Nem itt
108. Paripa
109. Micsodák
110. Vissza: a tetejére jegyeztet
114. A szünidő kezdetén állapítják meg örömmel a fiúk

Függőleges:

1. A tőzsdei árfolyamok letörésére irányulnak
2. Cukrot rak bele
3. Betű fon.
4. Arany gyönyörű alkotása (2 szó)
5. Jugoszláviai folyó
6. Száz évben egyszer virít
7. Kiváló angol költő (Királyidillek, Enoch Arden)
8. Föltétlen megkülönböztető-jel
9. Fehércsíkos homlokú ló vagy más állat
10. Hatalmas római család, a Colonnák vetélytársa, melyből öt pápa, húsz bíbornok és számos condottiere származott
11. Nátrium vegyjele
12. Hat szerb király közös magyar monogrammja
13. Ezidőben
14. Továbbmegy
15. Te meg ők
16. Spanyol királyné
17. Victor Hugo az egyik legnagyobb
23. Columbus keresztneve
24. Kedvelt étel
28. Határozói vonatkozó névmás
30. Lithium vegyjele
31. A derékszögű háromszögben a szöggel szemközti befogó s az átfogó viszonya
36. Vissza: dunántúli folyó
40. Ház orma — németül
41. 1483—1485 uralkodó angol királynak (Shakespeare híres hősének) magyar monogrammja
44. Holt képző (Vissza: japán játék)
46. Híres reformátor magyar monogrammja
47. Harántvonalú
49. Feltételes igerag (Vegyjel is)
54. Kiváló olasz író, az abszolutizmus híve s a nemzet jelentőségének hirdetője (1469—1527)
56. Olasz város, Maecenasnak, a mai hangjegyírást feltaláló Guidonak és Petrarcának szülőhelye
57. Magyar és francia tiltószó
58. Pengető hangszer
60. A vadász
62. A cápa és a rája összefoglaló neve
63. Gyermek kezébe nem való
65. A sportklub arisztokratája (fon.)
67. Dísznövény
69. A francia skála d-je
70. Történetíró egyetemi tanár monogrammja
71. Híres magyar újguineautazó monogrammja
74. Lengyel pénz
79. Ágynemű
82. Azonos betűk
83. Közepes tehetségű francia drámaíró (1771—1840) magyar monogrammja
84. Arany — franciául
87. Nehezen él
88. Felesége sóvá lett
90. Fiúnév
93. Azonos betűk
95. Delibes híres vígoperája
96. Kénsavas só (van vas- és réz-...)
99. Tár
100. Ásványfűszer
101. Képző. (P-vel fiúnév)
103. Hajnal — görögül
106. Mult idő ragja
107. Azonos betűk
111. Aaaaa
112. Igekötő
113. Gálic magánhangzói
115. 5 — római számmal
116. = 42. vízszintes

E REJTVÉNY MONOGRAMJAI

Obrenovics Milos, Milán, Mihály, Milos, Mihály, Milán
York Rikárd
Luther Márton
Fazekas Mihály
Stinnes Hugó
Lemercier Nepomuk
Biró Lajos
Áldássy Antal
Otway Tamás

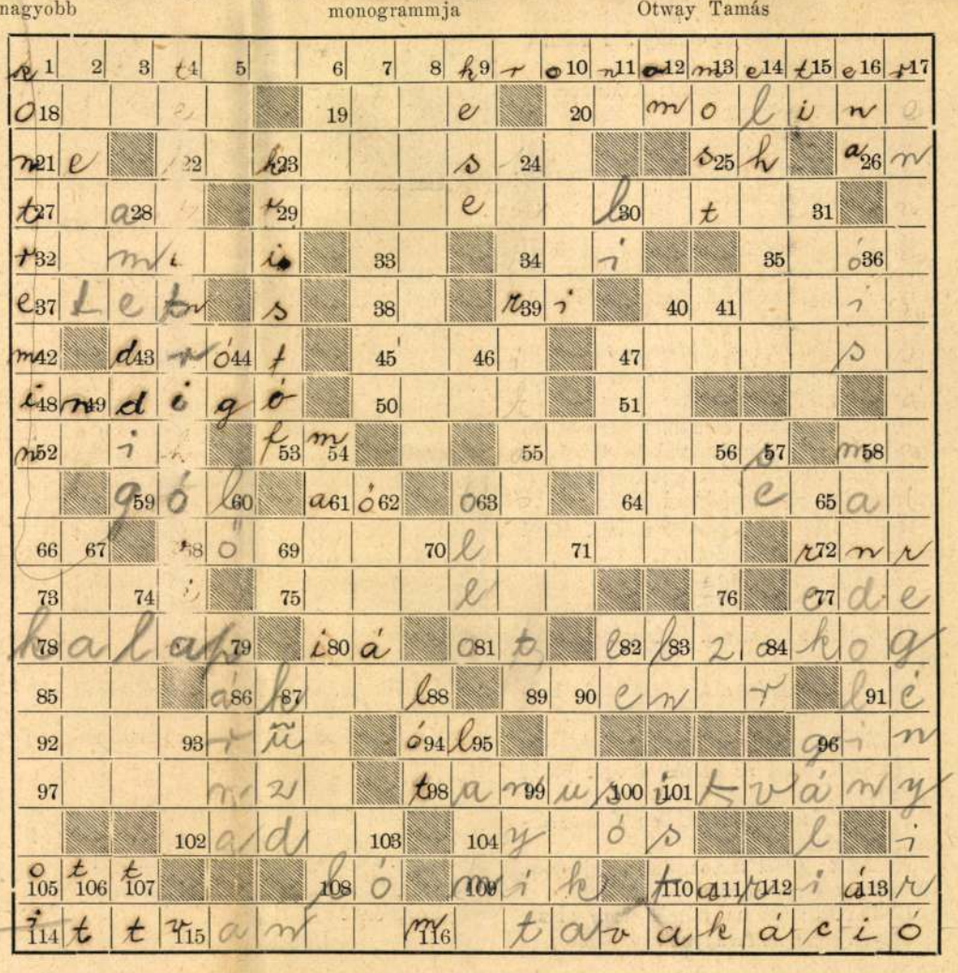

BARACK: Mert nem a legjobb... én a mandula-szappant jobban szeretem.

HÁBER: Uram, a gyár garantál minden darabért.

BARACK: Akkor sem. Engem ártatlanul ki fognak végezni... Elveszik tőlem azt, ami a legdrágább kincsem, az életemet és én kiáltsam magának azt, hogy „ihaj, csuhaj, legjobb az Atlantis-szappan!"

HÁBER: Az ihaj, csuhaj nem kell... bár határozottan nem rossz ötlet... Értse meg uram! Önnek már úgyis mindegy, hogy mik lesznek az ön utolsó szavai, mert hogy lesznek utolsó szavai, az biztos.

BARACK: Még az se biztos... Lehet, hogy egyáltalában nem lesznek utolsó szavaim.

HÁBER: Már bocsásson meg, de ilyen határozatlanul nem szabad nekimenni egy kivégzésnek.

BARACK: Akkor inkább nem megyek neki.

HÁBER: Valami szépet, valami nemeset okvetlenül kell mondania és ennél nemesebbet, mint, hogy „legjobb az Atlantis-szappan", ön nem mondhat... Egyrészt azért, mert hiszen ezzel ön örökre beírja nevét a szappanszakma nagyjai közé...

BARACK: Ez volt minden ambicióm.

HÁBER: Másrészt, mert felvirágoztat vele egy nagy vállalatot. Mindenek fölött azonban azért, mert ha kívánságunkat teljesíti, ön, a gyár áldozatkészsége folytán, többezer pengőt hagyhatna szerencsés örököseire.

BARACK: Többezer pengőt?

HÁBER: A gyár ötezer pengőt hajlandó önnek fizetni. Még pedig ötszázat azonnal, az ön kezeihez, négyezerötszázat pedig az utolsó szavak elhangzása után, a boldog örökösöknek.

BARACK *(gondolkozik)*: A Mancinak, meg a kis Ferikének?

HÁBER: Akinek akarja.

BARACK: Hát nem bánom. Igaza van. Nekem úgyis mindegy. Legyen. *(Kezet nyujt.)*

HÁBER *(megrázza a kezét)*: Brávó! *(Iratot vesz elő.)* Legyen szíves ezt aláírni... Nyugta az ötszáz pengőről és a kötelezvény.

BARACK *(átveszi, átolvassa, aláírja és átveszi a pénzt)*: Ilyen könnyen sem kerestem még ötezer pengőt.

HÁBER: Uram, ezenkívül garantálom önnek, hogy a szappanszakma hivatalos lapjában, az első oldalon, gyönyörű, gyászkeretes cikk fog megjelenni önről.

BARACK: Jól fog esni nekem. Majd kérek belőle egy példányt.

HÁBER: Szabad lesz a címét annak, akinek a pénzt ki kell majd fizetnem.

BARACK: Barack Manci, Lajos-utca 64.

HÁBER *(felírja)*: A pénzt az ön kedves kivégzése után azonnal elküldjük.

BARACK: Nagyon fogok örülni.

HÁBER: Ezt az ötszáz pengőt pedig használja egészséggel.

BARACK: Legszívesebben elvacsoráznám az egészet.

HÁBER: Attól tartok, hogy, fájdalom, itt már csak egy vacsoráról lehet szó.

BARACK: És ha tudná, hogy ahhoz is milyen rossz az étvágyam.

A titok. Az *Uj Idők* számára rajzolta Pólya Tibor

FOGHÁZŐR *(lelkendezve besiet)*: Barack úr! Barack úr!

BARACK: Mi az?

FOGHÁZŐR: Nagy ujság, Barack úr! Kegyed életben marad. Nem végzik ki! Az éjszaka elfogták az igazi tettest... Mindent bevallott... Meg is találták nála a szobalány aranyóráját. Egy óra mulva mindezt hivatalosan is tudomására hozzák magának.

BARACK: Lajos bácsi! Lajos bácsi! *(Átöleli, megcsókolja.)* Ugy-e mondtam, hogy ártatlan vagyok. *(Kiveszi az imént kapott pénzt.)* Itt van magának száz pengő.

FOGHÁZŐR: Köszönöm.

HÁBER *(meg akarja a pénz átadását akadályozni)*: Há, hó! Csak ne osztogassa azt a pénzt... Az ötszáz pengő nekem visszajár.

BARACK: Dehogy jár vissza.

HÁBER: Az ötszáz pengő csak akkor járt volna magának, ha magát felakasztották volna. De magát nem akasztják fel!

BARACK: Most nem! De olyan hosszú még ez az élet!

— FÜGGÖNY —

Agrokémika kislányomnak

Fehér kezedben lombik és retorta,
Oldasz, vegyítsz kutatva, elemezve;
Okos fejedben egy halomba hordva
Számok, betűk és képleteknek ezre.

A földnek méhe nincs előtted zárva,
Termékenysége titkát ellesed; —
Erőt juttatsz a zsendülő csírába,
Hogy hozzon bővebb, fejlettebb szemet...

Bolygasd fel sírom húsz esztendő multán,
Hol alszom hosszú, mély, álmatlan álmot:
Bontsd szét, olvaszd fel, elemezd retortán
A földrögöt, mivé a szívem vált.

Biztos, hogy „nemlegest" mutat a „kémlet",
Silány eredmény lesz, amit találsz ott:
„Költőé volt; — nem jó haszonnövénynek,
Nem ültethetsz belé mást — csak virágot".

LATINOVITS STANCI

védekezésnek azonban mégis csak az étrend. Az úgynevezett diétetika.

Az epét a májsejtek választják ki. A kiválasztás módja tehát elsősorban az epesejt állapotától függ. Aki nagyon bőségesen táplálkozik, szereti a kövér ételeket, a lisztben, cukorban gazdag édességeket, annak májsejtjeiben zsír rakódik le, epeelválasztása nem lesz többé kifogástalan és megkezdődik az epepangás. Ime: megindul a folyamat, mely végeredményben oly gyakran vezet epekőképződéshez. Hiszen mindennapi tapasztalat, hogy éppen a pocakos, túltáplált férfiak és termetes hölgyek sorából kerül ki a legtöbb epebajos.

Nem bő, de gyakori étkezés: ez a helyes beosztás! Aranyszabály mindazok részére, akik epebajra hajlamosak.

Rendkívül fontos a bélműködés szabályozása is. Ez étrendi úton, vagy megfelelő enyhe hashajtó szerekkel a tudomány mai állása mellett könnyen megoldható feladat.

A mult században az epebajosoknak az akkori korszak kiváló orvosai húsmentes étrendet, növényi kosztot ajánlottak. Igazukat támogatta az a tapasztalat, hogy a Kelet kizárólag rizst és gyümölcsöt fogyasztó népeinél, akiknél hús csak egészen kivételesen kerül az asztalra, az epebetegség és epekő sokkal ritkább, mint nálunk, húsevőknél. Persze, ezen a téren is az arany középutat kell betartani. Sem túlsok, sem túlkevés húst nem szabad fogyasztani.

Lassan kell enni. Az ételt alaposan meg kell rágni. A forró, de még inkább a jéghideg ételektől és italoktól óvakodni kell. Az étrend általában olyan legyen, hogy kímélje a gyomrot. El kell kerülni minden puffasztó ételt, azokat a tápszereket, melyek több cholesterint tartalmaznak. Mindezek után a kikötések és tilalmak után ki kell jelentenünk azt is, hogy a túlszűkre szabott, túlszigorú étrend sem helyénvaló.

A már kialakult betegség ellen természetesen csak az orvos tanácsai segítenek. A friss epehólyaggyulladásos beteget a szokásos módszerekkel (ágybanfekvés, gyógyszerek, Priessnitz, folyékony pépes diéta) rendbe kell hozni és csak azután kezdhetjük el az epekőgyógymódot. Fürdőkúrákkal, rendszeres diétás kezeléssel, epeelválasztást fokozó, hashajtóval, az epeutak görcsét oldó stb. gyógyszerekkel, különleges gyógymódokkal, mint például a nagyon elterjedt olajkúrákkal, vagy a glycerinkúrával, fizikális kezeléssel (diathermia, termophor stb.) és így tovább. Ezek persze már az orvos eszközei közé tartoznak, csak a teljesség kedvéért említem őket.

Ami a dolognak legsúlyosabb, legfelelősségteljesebb és legfélelmetesebb részét: az epekövek operáció útján való eltávolítását, vagy az epehólyag kiirtását illeti, ez az utolsó félszázad legjobban vitatott kérdése az orvostudományban. Mikor, mely esetben kell az epekőbeteget műtétnek alávetni? A sebészek egy része azt mondja, hogy minden epekövest okvetlenül meg kell operálni. Ezzel a mai orvosi technika mellett csak 1—2 százalék halálozást mutató műtéttel elejét veszik a beteg további szenvedéseinek. De nem minden esetben van szükség műtétre. Amellett az epehólyagkiirtás és a teljes egészség visszanverése még mindig nem azonos fogalmak, mert felléphetnek a műtét után is zavarok, komplikációk.

Az esetek túlnyomó részében a jó belgyógyász operáció nélkül is célt ér. A műtétre való elhatározást az eset súlyossága, a beteg egyéni érzékenysége, szociális viszonyai és még igen számos körülmény befolyásolja, melyeket a jó orvos együttesen mérlegel.

Könyvekről

A gömöri almafák

— Gyökössy Endre regényéről. —

Gyökössy Endre nem tart közösséget az internacionalistákkal, s amíg a kirakatok amerikai és ausztráliai almákat hirdetnek, ő Gömör-megye ízes és magyar almáit rakja az irodalom asztalára.

„A gömöri almafák" a háborúelőtti Gömör idillikus, tisztalevegőjű, áhítattal megírt regénye, melyre a háború csapja a véresen roncsoló ajtót. Szerelem zenél benne, a Rima folydogál a háttérben, a gömöri lankák lélekbe rajzolódó vonalai ébresztgetik a fájó álmokat és almafák virágzanak a történés kertjében, batulok, ranettek, sóváriak és törökbálintok.

Gyökössy Endre új regénye nem hömpölyget hullámain divatos problémákat. Puritán és desztillált eszközeivel a szelíd Rima köré rakja embereit, úgy, ahogy látta, érezte, s látni és éreztetni akarja őket. Elevenek valamennyien, húsból és vérből, ősi magyar talajból valók. Mintha személyes ismerősünk lenne a jószágigazgató, az uradalmi segédtiszt, a postáskisasszony, a mélységes magyar érzésű tanító és ábrándos leányból kemény magyar nagyasszonnyá lett felesége. Multat rajzol, falusi csenddel, virágos kerttel, békés harangszóval, s mögéje vetíti feldúlt életek lázát, félrevert harangok sikongását, gyümölccsé nem lett örök szomorúságát.

Abban a kertben, melyet Gyökössy elénk tár, jól esik sétálni. Jól esik együtt lenni hősével, alakjaival, s jól esik beszívni azt a tiszta, romlatlan levegőt, melyet ők szívnak. Itt nincs jazzband, nincs freudizmus, nincs hisztéria.

Magyar tájkép ez, fekete keretben, olyan tájkép, amilyent a biedermeier órásai óraművel is elláttak, hogy a mögüle lelógó zsinór meghúzásával muzsikát is kapjon a merengő.

F. T.

Csendőrök

— Herold Gyula Béla elbeszéléskötete. —

Hét novella. Mind a hétnek a hősei azok az örökösen járó, soha meg nem álló emberek, akik ott járnak a falu utcáin, míg a falu lakói csendes álmukat alusszák, ott járnak a zúgó erdők legsötétebb útjain, hegyszakadékban, vízmosásban, szép időben és hózivatarban, akik mindig ott vannak, ahol legnagyobb a veszedelem s akiket egyszerű, szürke néven úgy hívnak, hogy: csendőr.

A könyv szerzője: Herold Gyula Béla, nyugalmazott csendőralezredes. „Ezeket az egyszerű történeteket — mondja, hozzánk intézett levelében, szerényen, — azoknak az egyszerű, de talpig férfi, talpig katonaembereknek szántam, akikről íródtak."

Azt hisszük azonban: ezek a novellák szélesebbkörű érdeklődésre is számot tarthatnak, nemcsak azokéra, akikről íródtak és akiknek a szerző szánta őket.

Mindegyik novella valóságos kis dráma, komorhangulatú, kirobbanó feszültségű. Hangulatot festeni, mesét szőni, elbeszélni pedig mesterien tud a szerző.

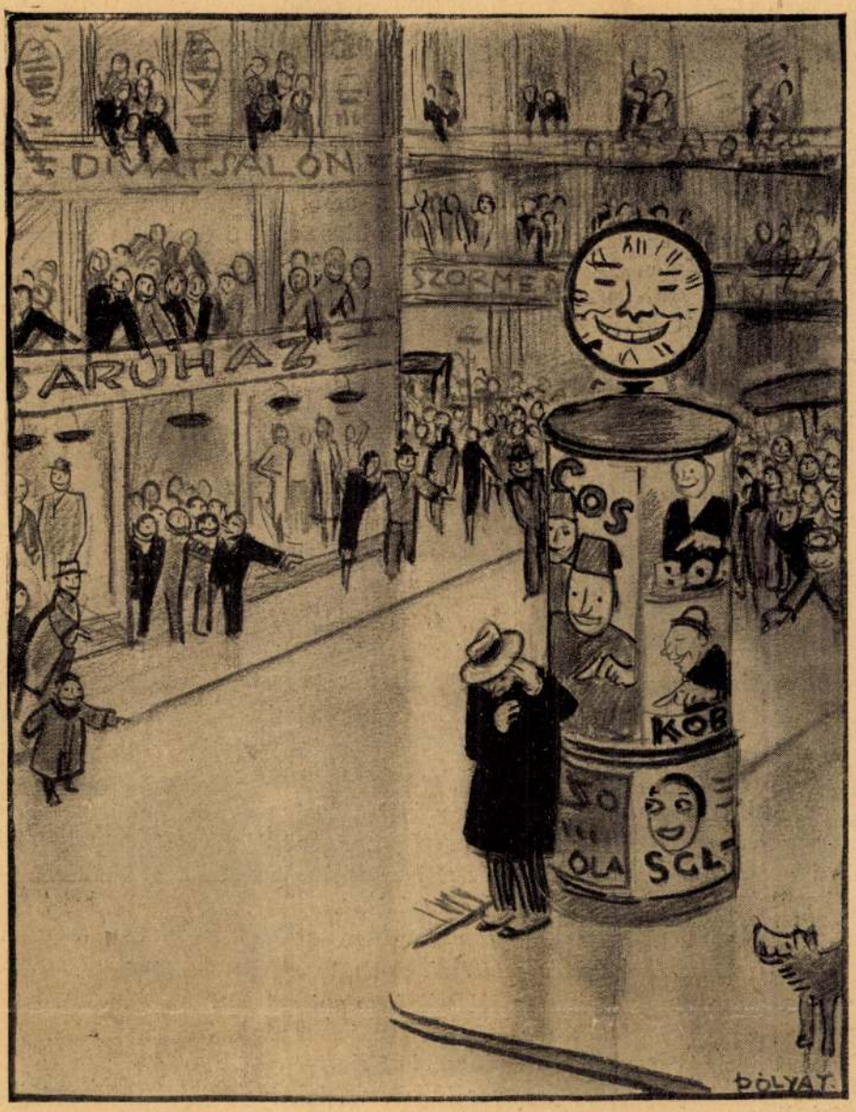

Az óra alatt. Egy ifjú szubjektív érzése, akit hiába váratott az imádott nő
Az *Uj Idők* számára rajzolta Pólya Tibor

Kabaré

Reklám

— Jelenet —

Irta: **Lőrincz Miklós**

Az előadás joga dr. Marton Sándortól (Budapest, IV., Bécsi-utca 1.) szerezhető meg.

SZEMÉLYEK:

Barack
Fogházőr
Dr. Háber

Szín: egy fogház magánzárkája

BARACK *(halálraítélt pesti hivatalnok, a függöny szétnyílásakor a priccsen ül, sír).*

FOGHÁZŐR *(idősebb férfi, Barack ebédjét hozza be):* Ejnye na! Csak nem sír? Férfi létére... itt az ebéd... Egye csak meg.

BARACK: Lajos bácsi, én ártatlan vagyok!

FOGHÁZŐR: Attól még megeheti.

BARACK: Halálra ítéltek! Lajos bácsi! Engem! Halálra! Pedig ha tudná Lajos bácsi, hogy én mennyire szeretem az életet!

FOGHÁZŐR: Én is szerettem, míg fiatal voltam... De majd ha megöregszik. *(Legyint.)* Különben maga nem öregszik meg.

BARACK: Pedig hogy szeretnék megöregedni, Lajos bácsi! Milyen szép öregember lenne belőlem. Nagy fehér szakállat meg bajuszt viselnék... És ehelyett, ártatlanul, felakasztanak.

FOGHÁZŐR: Ne használja ezt a csunya szót: akasztás. Az állami ítéletvégrehajtó végrehajtja magán a királyi bíróság ítéletét... Ez a hivatalos kifejezés, ezután ezt használja.

BARACK: Lajos bácsi, esküszöm magának, hogy ártatlan vagyok.

FOGHÁZŐR: Én elhiszem magának, csak az a baj, hogy a bíróság nem hiszi el.

BARACK: Hát mondja, Lajos bácsi, miért öltem volna én meg azt a szegény szobaleányt, miért? Igaz, hogy szegény megboldogult, Isten nyugtassa, rosszul takarított, de azért még nem öltek meg egy szobaleányt sem.

FOGHÁZŐR: Már pedig azt a szerencsétlen teremtést valaki megölte.

BARACK: De nem én, Lajos bácsi! Én reggel nyolckor elmentem a szállodából... A gyilkosság úgy történhetett, hogy ő bement a szobámba takarítani... Valaki utána ment, látta, hogy milyen rosszul takarít és megölte.

FOGHÁZŐR: Na, egye már meg azt az ebédet, mert kihül.

BARACK: Mutassa, mi van? Cibereleves. *(Megnézi.)* Ez kihülhet.

FOGHÁZŐR: Nem eszi meg?

BARACK: Van nekem most étvágyam, Lajos bácsi? Az ember azért eszik, hogy éljen. Hát érdemes nekem akkor ennem? Lajos bácsi, én úgy el vagyok keseredve.

FOGHÁZŐR: Pedig nem ártana, ha egy kicsit összeszedné magát. Mert mindjárt vendége lesz.

BARACK: Vendégem? Kicsoda?

FOGHÁZŐR: Az Atlantis Szappangyár vezértitkára kapott engedélyt arra, hogy meglátogassa magát.

BARACK: Talán alkalmazni akar?

FOGHÁZŐR: Azt majd ő fogja megmondani, hogy mit akar, én csak arra kérem, hogy azoknak az érdekében, akiket maga hátrahagy, fogadja őt szívesen... Azonnal be is bocsátom. *(El.)*

HÁBER DOKTOR *(aktatáskával a hóna alatt bejön):* Alázatos szolgája. Doktor Háber, az Atlantis Szappangyár vezértitkára.

BARACK: Örvendek. Barack Ede fegyenc.

HÁBER: Kedves fegyenc úr... bocsásson meg, hogy élete utolsó óráiban alkalmatlankodom önnél, de a gyár, helyesebben a mi kitünő és tehetséges elnök-igazgatónk: Nemeskéri Gusztáv kormányfőtanácsos, akit az egész szappanszakma a legkitünőbb és a legképzettebb szakembernek ismer — természetesen én utánam — azt a kitüntető megbízást volt szíves adni nekem, hogy önnél tiszteletemet tegyem.

BARACK: Nagyon örvendek, de előre is bocsánatot kérek: a látogatást nem tudom majd visszaadni.

HÁBER: Nem tesz semmit, kedves fegyenc úr. Az én látogatásom amúgy is tisztán üzleti jellegű. De legyünk rövidek és térjünk a tárgyra. *(Kinyitja az aktatáskáját.)* Mindenekelőtt be kell mutatnom önnek az Atlantis Szappangyár legújabb gyártmányait.

BARACK *(közbevág):* Köszönöm, ezekre nekem már nincs szükségem.

HÁBER: Én nem is eladni akarok önnek.

BARACK: Hanem?

HÁBER: Itt azokról van szó, akik ön után hátramaradnak... Információim szerint ön szegény ember és örököseire semmit sem hagy.

BARACK: Csak becsületes nevemet.

HÁBER: Ez nem sok, kérem... Arról van szó, hogy ön igen tekintélyes összeget hagyhatna hátra...

BARACK: Hogyan?

HÁBER: Az a kérdés, hogy mi lesz a kivégzés pillanatában az ön utolsó szava?

BARACK: Mit tudom azt én?

HÁBER: Fegyenc úr, a gyár ezennel ajánlatot tesz önnek az utolsó szavaira.

BARACK: Ajánlatot?

HÁBER: Igen... Önnek a halál árnyékában, fogyó ereje utolsó megfeszítésével el kell kiáltania majd magát, hogy: „legjobb az Atlantis-szappan!"

BARACK: Hogy „legjobb az Atlantis-szappan?"

HÁBER: Igen.

BARACK: Nem kiáltom, kérem.

HÁBER: Miért?

Uj Idők 1931. 10 sz.

Elaludt a nagypapa

Az Uj Idők számára rajzolta Pólya Tibor

mondjuk: *ha két ember egyformán szereti egymást, akkor nincs semmi baj.* Ön tudja, hogy a vőlegénye szereti, azt mondja róla, hogy aranyszíve van és látja rajta, hogy ő is szenved. Igaz, hogy Ön nem érdemelte meg a neheztelését, de Istenem, ha ilyen nagy dologról van szó, — hiszen azt írja, hogy belepusztul, ha nem tudja őt kibékíteni! — akkor lehet egy hajszálnyit engedni is az úgynevezett önérzetből. Azon csodálkozunk, hogy már eddig is nem tudta őt kibékíteni. Ha két ember egyformán szereti egymást, ha egyik sem tud a másik nélkül élni s ha az egyik *kevésbbé makacs*, mint a másik, akkor közöttük mindent rendbe lehet hozni. Ön ismeri őt: tudja, hogy mivel lehet rá hatni. Meg vagyunk győződve róla, hogy eltalálja a hangot. Szelíden, gyöngéden, szemrehányás nélkül, mosolyogva, vidáman közeledjék hozzá. És ha tudja, hogy ilyen rettenetesen érzékeny: a saját érdekében vigyázzon máskor a szavaira. Reméljük, hogy mire levelünket megkapta, már el is simúlt a félreértés. Szívből kívánjuk. Írja meg, hogy ne nyugtalankodjunk!

NAPSUGÁRKA. 6219. Milyen okos, bátor levél ez, minden szomorúsága mellett is. Az ember nem meri sajnálni ennek a levélnek az íróját, mert szinte úgy érzi, hogy megbántaná vele, — pedig hát ugyanazt élte át ő is, ugyanazt a „szerettem, elhagytak" tragédiát, amelybe más, gyöngébb társai bele akarnak halni. Tudjuk, érezzük: Önnek sem fáj kevésbbé, mint a többieknek. A fölemelt fej, a keményen összeszorított ajkak nem védik meg a szívét a fájdalom ellen. De büszke és erős és tüzön-vízen keresztül elhiteti magával, hogy hitvány ember az, aki így viselkedik: nem érdemli meg, hogy olyan leány, amilyen Ön, amilyen a többi kis Haitang is: bánkódjék érte. „Úgy-e, nem becsületes dolog, — kérdezi, — ha egyik leány elveszi a másiknak a vőlegényét? És úgy-e, abban az emberben nincs lelkiismeret és becsületes érzés, aki nem merte, vagy nem akarta annak a lánynak, akit elhagyott, megmondani, vagy megírni az igazat, hanem gyáván hazugságba s azután hazug hallgatásba burkolódzott?" Különös: mai póstánkban válaszoltunk egy másik fiatal leánynak, akinek a vőlegénye viszont a szemébe mondta, hogy nem szereti őt többé. De azért azt a férfit sem tarthatjuk jellemesebb, lelkiismeretesebb embernek, mint az Ön vőlegényét. A szakítás, a ráébredés arra, hogy már nem szeretnek minket: mindig csúnya és keserű. Ami a másik leányt, az Ön vetélytársát illeti: nem akarjuk őt védeni. Lehet, hogy ő is hibás. De, ki tudja, mit hazudott neki is a férfi? Ha képes volt Önnek hazudni, akit éveken keresztül „az életénél jobban szeretett", ki tudja, mit hitetett el azzal a másik leánnyal? Nem tudjuk olyan gonosznak és olyan szívtelennek elképzelni őket, hogy nevetnek az Ön levelein. De azért, ha ez Önt megnyugtatná: kérje meg a bátyját, hogy menjen el hozzá és hozza vissza a leveleit. Ehhez joga van. Azontúl aztán ne törődjék vele többé. Igen: mélyen, szomorúan érezzük mi is, hogy az ő pályáján vétke még sokkal súlyosabb. De ezt számolja el ő a Jóistennel. Az, hogy a családja már régen azt hiszi, hogy szakítottak: ne okozzon gondot Önnek. Legföljebb kissé csodálkoznak majd, de bizonyára gyöngédek és tapintatosak lesznek és nem fogják fájó kérdésekkel zaklatni. Hisszük, hogy az élet még kárpótolni fogja Önt és hogy nemsokára újra rá fog illeni ez a kedves név, amelyet jeligéjéül választott. Szeretettel köszöntjük és örülnénk, ha máskor is írna.

RÓZSIKA. 6224. Az, hogy „soha életében nem volt még ilyen különös helyzetben, mint most", egyáltalán nem csodálatos, hiszen még nagyon fiatal. Köszönjük, hogy bizalommal fordult hozzánk. Levele alapján okos, komoly, becsületes gondolkodású fiatalembernek ismertük meg. *Fiatalembert* mondottunk, holott korát tekintve még csak fiú, sőt gyermek. De komoly, becsületes gondolkodásáért megérdemli, hogy úgy beszéljünk Önnel, mint felnőtt emberrel. Abban tökéletesen igaza van, hogy a *„XX. század technikai vívmányai és sportörülete ellenére is vannak ma is boldog házasságok."* A korkülönbség sem lenne akadály kettőjük között, sem az a nagyon távoli atyafiság. A házasságnak azonban még a lehetősége is olyan távol van a ködös jövendőben, hogy ábrándozni ugyan lehet és szabad róla, de konkrét terveket szőni ma még képtelenség. Láttunk szerelmeket, amelyek az Önök korában kezdődtek és amelyeket nem rendített meg a tízéves várakozás: boldog házasságban végződtek. De, sokkal több olyan szerelmet láttunk, amely még egy kétéves várakozás bizonytalanságát sem birta ki. Általában azt mondhatjuk, hogy azok a szerelmek, amelyek dacolnak az idővel és az akadályokkal: kevésszavúak. Az állhatatos, hűséges szerelemnek nincs szüksége fogadkozásra, ígéretre, ünnepélyes megkérésre, esküre. *Eskü és fogadalom és ígéret és hivatalos megkérés nélkül is hű marad az a szerelem, amely igazi szerelem.* A fogadkozás, a szülői beleegyezés és a karikagyürü azonban *nem köti* egymáshoz az elhidegülő szíveket. Ha Ön komolyan szereti azt a kisleányt, ne beszéljen sokat a szerelméről, hanem tanuljon és dolgozzék érte. Nem volna célja annak, hogy most odaálljon a leány szülei elé és megkérje a kezét. Valószínű, hogy kinevetnék. Nem vennék komolyan. Természetes, hogy azt mondanák: nem engedik várni a leányukat. Ha férjhez akarják őt adni, s ha a leány is férjhez akar menni, Ön ezt nem akadályozhatja meg. De az is meglehet, hogy nem akad egyhamar megfelelő kérő, vagy hogy a leány nem akar ahhoz menni, akit szülei szemeltek ki számára. Okosabban teszi tehát, ha nem beszél érzelmeiről, hanem csendes, jó pajtása marad a leánynak. Igy mindig szívesen látják majd a házukban és annyiszor mehet hozzájuk, ahányszor akar. Ha „nyilatkoznék" — még talán el is tiltanák a háztól. Egyelőre a kislányt se ijessze meg komoly vallomással. Hátha elidegenítené. Ha meg sokat lesznek együtt, talán megszereti. Különben pedig, minden egyébtől eltekintve, még az sem bizonyos, hogy az Ön érzelmei tartósak lesznek. *A saját érzelmeit is próbára kell tennie.* Más tanácsot nem adhatunk. Örülnénk, ha időnként beszámolna élete folyásáról.

B. I. 5744. 5678. Nincs miért mentegetődznie, nem történt semmi baj sem, ezentúl

Uj Idők 1932. XXXVIII. 34.

Siessünk, testvér, végtelen az út,
Nem hallod Jézus hívó szózatát?
Nem érzed, hogy fejünkre tette
A töviskoronát?

Testvér, úgy látom, könnyes a szemed.
Ne félj: a ködbe' el nem tévedünk.
Ácsolt kereszten szívek jelzik
Az utat majd nekünk.

A Golgotán fenn Jézus vár reánk,
Ha keresztünkkel addig elmegyünk,
Agyongyötört lelkünknek, Testvér,
Meglásd, békét lelünk."

Úgy-e nem haragszik, hogy az elintézésnek ezt a legegyszerűbb módját választottuk? A többi verset is elolvastuk, de ezek közül egyet sem bocsátanának szívesen a nyilvánosság elé. Kaptunk és kapunk mi még onnan sokkal szebbeket is. Szeretettel köszöntjük. Azt a verset Erdős Renée írta.

HA VAN ISTEN, NEM LEHET, HOGY ELVEGYÉK TŐLEM. 6254. Már a jeligéjéből kitűnik mérhetetlen kétségbeesése. Sajnáljuk önt, szívünkből, őszintén sajnáljuk, mert egyike azoknak a szegény kis Haitang-oknak, akik szerettek, akiket elhagytak és akiknek halálravált, sápadt arcocskája mostanában megint, mintha gyakrabban merülne fel a postánkban. Önt is, mint a többi Haitangot, teljesen elvakította a szerelem. A multkor idéztük Axel Munthe világhíres könyvéből a következő szavakat: *„Rossz orvos az, aki együtt sír a beteggel."* Mi tehát nem ülünk le Ön mellé, siránkozni, a kezünket tördelni, hanem tárgyilagosan, talán egy kicsit szigorúan, de őszinte, segíteni akaró szeretettel próbáljuk kijózanító szemüvegünket átadni Önnek. Ha csak egy percig a mi pápaszemünkön keresztül tudná nézni azt az embert, akiért most meg akar halni s akit mi, a levelein keresztül szánalmas, gerinctelen szalmabábnak látunk! A levelek, amelyeket Ön, — nagyon helytelenül — ahelyett, hogy tűzbedobta volna, százszor újra elolvasott, — mireánk egyenesen *émelyítően* hatottak. Az a férfi, aki ilyen őrjöngő szerelmes leveleket ír egy leánynak és három hónap múlva, ugyanennek a leánynak a szemébe mondja, hogy már nem szereti, mást szeret: a mi szemünkben nem férfi. Tudjuk és mi is azt valljuk, hogy a szerelem fölöttünk álló hatalom, kormányozhatatlan érzés, amelyet akaratunkkal nem irányíthatunk. Nem tehetünk arról, hogy megszerettünk valakit és arról sem tehetünk, ha kiábrándulunk belőle. *De* valamirevaló férfi ismeri a saját természetét, és nem esküszik örök szerelmet egy leánynak, ha tudja, hogy érzelmei megbízhatatlanok. Ha szerelemre lobban: legalább próbára teszi az érzelmeit. Ön kétségbeesetten panaszolja, hogy a másik leánynak azt mondta: örökké őt fogja szeretni. Hát Önnek nem ezt mondta? Le is írta, sokszor. Olvastuk a leveleiben. És ha Önt ilyen hamar megunta, nyugodt lehet, hogy azt a másikat is meg fogja unni. Azt se fogja „örökké" szeretni. Vissza fog ő még jönni, de mi az Ön helyében nem bocsátanánk meg könnyen, csak akkor, ha hosszú időn keresztül volt alkalmunk érzelmei komolyságáról meggyőződni. Egyelőre Ön a lehető legrosszabb módszert követi. A gyógyulás útjával pontosan ellenkező irányban halad. Ágyba fekszik, betegre sírja magát, belefúrja fejét a párnákba, nem akar tudni semmiről, nem dolgozik, hanem a hűtlen leveleit olvasgatja. Így nem fog meggyógyulni. Akármilyen szörnyű nehéz, azt kellett volna mondania neki: le is út, fel is út. Visszaadja a szavát, de nem akarja többet látni őt. Felháborító, hogy ő nap-nap után ott siránkozik Önnél, „vívódik" önmagával és sajnáltatja magát, amiért ilyen szerencsétlen, hogy a kedves, okos, szerelmes, derék kis menyasszonya mellett beleszeret egy másik leányba! A leveleit égesse el, vagy zárja el olyan mélyen a fiókjába, hogy ne kerülhessenek a kezébe, amíg föl nem épül ebből a kínos, de nem halálos betegségből. Egy francia bölcs szavait idézzük: *„A természet, mikor a szerelmet megteremtette, arról is gondoskodott, hogy ne legyen örökéletű. A halál csíráját minden szerelem magában hordja. A szerelembe csak akkor hal bele az ember, ha nincs türelme megvárni a végét, amely előbb-utóbb, önmagától bekövetkezik."* És ugyanez a francia bölcs írta azt is, amit szintén figyelmébe ajánlunk: *„Meg kellene győzni az embereket arról, hogy ez a három szó: „már nem szeretlek", nem sértés a másikra nézve és az, hogy nem szeretnek többé minket, sem nem nevetséges, sem nem szégyenni való."* A leveleket, kívánsága szerint postán visszaküldjük, bár őszintén megvalljuk: jobban szerettük volna a papírkosárba dobni. *Ott a helyük,* higyje el. Semmi értelme, hogy „őrjöngve" olvassa ezeket a fellengős, bőbeszédű vallomásokat, amelyeknek értéktelen, hazug mivoltáról, sajnos, meg kellett győződnie. Örülnénk, ha rövidesen nyugodtabb levelet kapnánk Öntől..

Az augusztus már mélabús.
Már elfogynak a nappalok.
A nyári fény már nem tüzel,
Csak elméláz, csak andalog.
A szerelem is elcsitul,
Már messze néz, már útra kél.
A rózsa másodszor virít,
De hervadoz az új levél.
A kert, hol május lángja gyult,
Oly nesztelen, oly elhagyott,
De mégis minden dalba kezd,
Ha a tavaszra gondolok.

SZERETTEM, ELHAGYTAK... 6218. Nem írt jeligét, de Farkas Imre versének ezekből a szavaiból, amelyeket levelében idéz, bizonyára magára ismer. Az Ön esete, hála Istennek, nem reménytelen. Mindig azt

Pólya Tibor

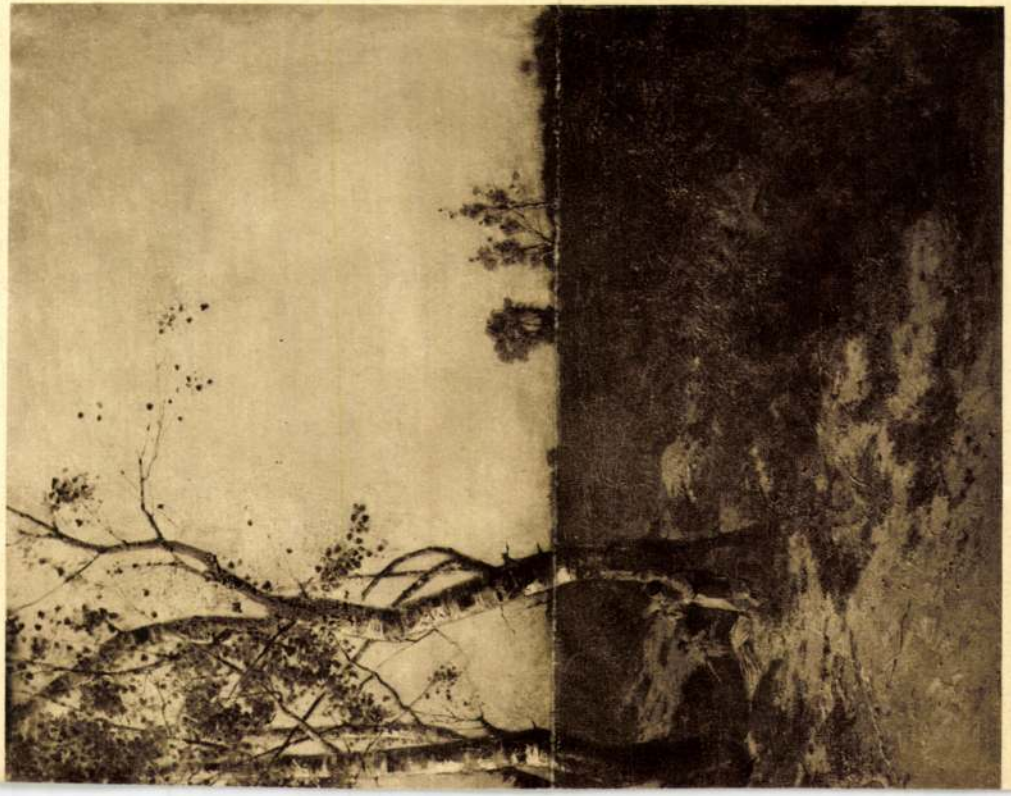

: SZAJOL-VIDÉKI TÁJ.

ESKKMT 1929

Szolnok és művészete

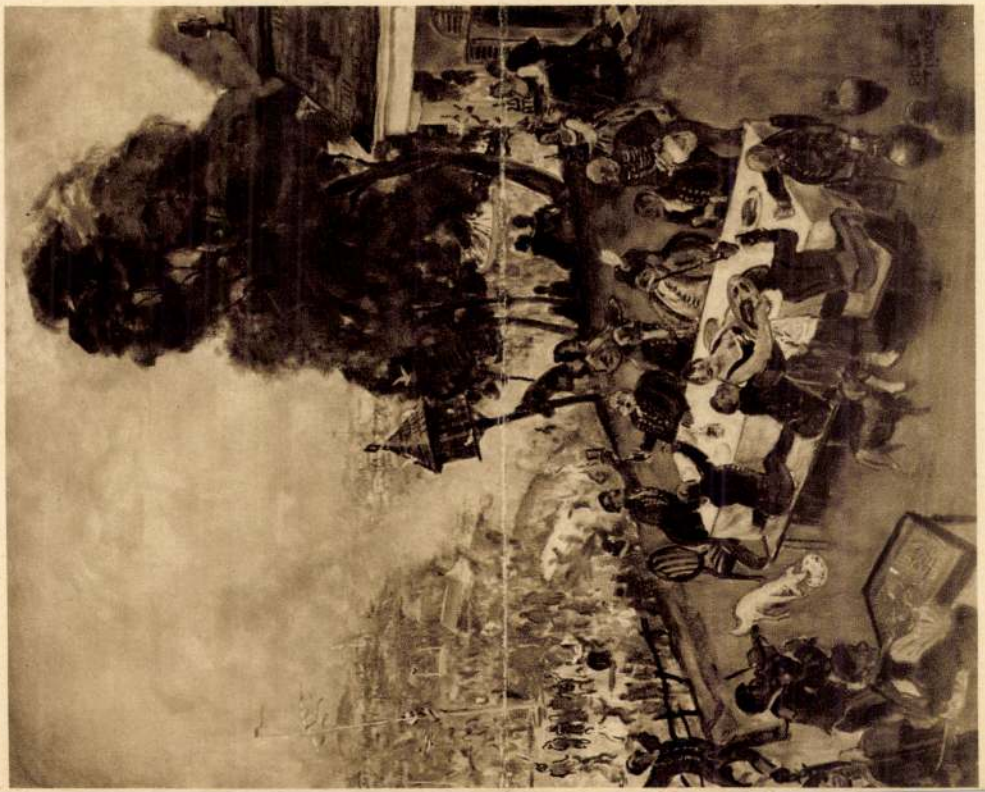

PÓLYA TIBOR: HEGYEN-VÖLGYÖN LAKODALOM.

désre. Levelére válaszoltunk, mert érezzük, hogy ez a levél visszhangért kiáltó szó; lelki szükség kifejezése. Ehhez már nincs mit hozzátennünk, életének ez a fejezete lezáródott. Legföljebb a következő fejezet lehet szebb és vígasztalóbb. Kérdéseire a következőket feleljük: 1. Külföldön tartózkodó magyar állampolgár a lakóhelyéhez legközelebb eső magyar követségen vagy konzulátuson kaphat útlevelet. 2. Úgye öt esztendővel az után évül el, hogy sortársai leszereltek. 3. A Ktbtk. 94. §-a értelmében a szökés egytől három évig terjedhető — ha őrállomásról vagy szolgálatból történt a szökés, mely által a kincstárra súlyos hátrány származott, háromtól öt évig terjedhető — börtönnel büntethető. A 98. § értelmében, ha a szökevénynek rendfokozata van, akkor a büntetés három évig terjedhet. Azonban a sok enyhítő körülmény, úgymint a töredelmes megbánás, az önként jelentkezés ténye miatt az adott esetben a büntetés előrelátható nagysága valószínűleg csak néhány hónap lesz, amit azonban így egészen pontosan megmondani nem lehet, mert ez a körülmények tisztázásától függ és ez csak a tárgyaláson lehetséges.

K. P.-NÉ. 6890. „Olyan szívdobogva írok Önöknek, — olvassuk ebben a nagyon kedves levélben, — szinte lámpalázam van. Úgy érzem magam, mint első vizsgáján a kisgyerek. Vajjon jól vizsgázom-e? A levelemet irodalmi nábobok fogják olvasni ott fenn, olyanok, akik lelkük kincsét hosszú évek óta szórják közénk s akiknek a gazdagsága kiapadhatatlan. Sokszor, ha az Uj Idők-et elolvastam, magam elé nézek és elgondolkodom azon, hogyan lehet ilyen kevés pénzért ennyi szépet, ennyi gyönyörűséget adni. Önök valóban pazarolnak, két kézzel szórják lelkük kincsét.“ Inkább mi mondhatnók, hogy barátaink pazarolnak és kiapadhatatlan bőkezűséggel ontják az elismerést. Nagyon örülünk, hogy az Egészségi Kódex-nek olyan jó hasznát veszi. Reméljük, hogy rövidesen teljesen meg fog gyógyulni. Herczeg Ferencnek s Harsányi Zsoltnak, Kosárynénak, Zsigray Juliannának átadjuk üdvözleteit. Szívből köszöntjük.

K. M. 6834. Reméljük, hogy nagy elkeseredése enyhült, mióta levelét elküldötte. Rossz napja lehetett, amikor nekünk írt, azért látott olyan sötét színben mindent. Magunk is tudjuk, hogy azt a kellemetlenséget, azt a szomorúságot, amely váratlanul sújt le reánk, „mint derült égből a mennyköcsapás“ — éppen olyankor, amikor jókedvünk van, amikor könnyebben lélekzünk és örülünk az életnek — sokkal súlyosabban érezzük, mint azt a rosszat, amelyre el voltunk készülve. Mégis az a bölcsebb és az viseli könnyebben az életet, aki legalább addig örül a pillanatnak, amíg lehet, mert annak legalább néha vannak kellemes órái és napjai. Annak pedig, aki mindig el van készülve a legrosszabbra és aki semminek se mer örülni, mert „úgyis elmulik és úgyis rossz következik utána“: annak soha sincs egy nyugodt, gondtalan perce sem. Az az érzésünk, hogy Ön szinte szándékosan sötétebbnek látja a történteket, mint amilyenek a valóságban. A legfeketébb színnel fest, nehogy meglepetés érhesse. Pedig, bár leveléből nem látjuk egészen világosan a kétségbeesés okát, mi azt hisszük, hogy itt csak muló kellemetlenségről lehet szó. Ha a kinevezés valóban megvan, azt nem vehetik el Öntől és mégis csak ez a legfontosabb. A többi majd elsimul. A Jóisten nem fogja elhagyni és hála Istennek, jó emberek is akadnak még a földön. Nem tudjuk elképzelni, hogy az az úr ne értené meg jogos kérését. S ha ő semmiképpen nem akarja meghallgatni, joga van a fölöttes hatóságától, amelytől kinevezését kapta, orvoslást, támogatást kérni. Ilyen okos, ügyes fiatal leány nem veszítheti el mindjárt a fejét. Úgy-e már mosolyog is újra? És úgy-e ír nekünk rövidesen egy derűs, megnyugtató levelet, mert bizony nagyon ránkijesztett. Szeretettel, bátorítóan szorítjuk meg gondolatban a kezét.

Ó, szent Művészet!
„Ezek a modern nők ... Én nem engedném magamat így festeni“
Az Uj Idők számára rajzolta Pólya Tibor

EGY BRONZSZÍNŰ HABLEÁNY. 6791. Örülünk, hogy az Egészségi kódex-szel sikerült Önnek is örömet szereznünk. Nekünk azonban ez a szép, okos, derűs levél még sokkal nagyobb örömöt okozott volna akkor, ha írója a nevét is aláírta volna. Aki ilyen kedves, ilyen bölcs, minek annak titkolózni?

RÉGI ÖREG BARÁTUNK.- 6847. Köszönjük a soraiból kiérezhető jóakaratot. Ami a dolog lényegét illeti, azt hisszük, nincs egészen igaza. Ha megírta volna nevét és címét, magánlevélben meg is okoltuk volna álláspontunkat. Szíves üdvözlettel.

P. SZILVESZTER. Észrevételeit köszönjük. Polemizáló közleményeknek azonban lapunkban nem adhatunk helyet.

B. S. 6869. Levelét érdeklődéssel olvastuk. Azt hisszük, aki így szereti a szépet, így tud lelkesedni a jóért és ilyen nagyon vágyik szerető, vígasztaló szó után, azt nem kell attól féíteni, hogy eldurvul a lelke. Mindig örülni fogunk, ha soraival fölkeres minket és édesanyjával együtt melegen üdvözöljük.

ORA ET LABORA. 6905. Örülünk, hogy multkori válaszunkkal örömöt szereztünk, de sajnáljuk, hogy még mindig nem tudott beletörődni a változhatatlanba. A gyermek nem tehet semmiről, ezt meg kell érttetnie önmagával. De nem akarunk szemrehányást tenni: tudjuk, hogy keservesen küzd az önhöz nem méltó érzés ellen. A nyár emlékeiből, látja, most jóideig eléldegélhet. És mire elhalványul az emlékek ereje, már lehet ábrándozni a jövő nyárról. Megértjük, hogy fájt az elválás attól az embertől, akit szeretett. De miért gondolja azt, hogy örökre el kellett válniok? Nem ítéljük el azért, ami történt, sőt szeretnők, ha folytatódna a regény!

MENEKÜLT. 6809. A szájon-csókolás nem egészséges. Igaza van abban, hogy rokonok, jóbarátok között az arc-csók és a kézcsók sokkal inkább helyénvaló.

HA SIROK, NEM MUTATOM. 6922. Ez is lehetséges? Egy férfi udvarol egy férjes asszonynak, állandóan a nyomában jár, „napokig könyörög reszketve találkozásért“, „járatlan utakon összebujva csókolódzik“ az asszonnyal. A férj a strandon kettesben találja őket. Felszólítja a fiút, hogy tegyen eleget úri kötelességének és vegye feleségül azt, akinek eddig

Uj Idők 1932. XXXVIII. 38.

Selyempárna. Homokszín krepdösinre, háromárnyalatú lilával, naracssárgával és méregzöld gyapjúszállal hímezzük. Szúrt sablonja 90 fillérért rendelhető meg az Uj Idők kiadóhivatalában. Mérete 45 x 45 cm. Tervezte Holéczy Etelka

bujkálva udvarolt. A fiú megható ártatlansággal jelenti ki, hogy a strand nyilvános hely, oda mindenki járhat, neki pedig — ezt már az asszonynak mondja — különben is elege van, nem hajlandó több kellemetlenséget elviselni, ezentúl tehát „kerülni“ fogja a találkozást. Eddig ez a história, felettébb mindennapi, megtörténhetik minden asszonnyal, aki nagyon unatkozik és nem tud szemolni tetteinek következményeivel. A csodálatos, a meglepő, a rendkívüli: a történet befejezése, amely most következik. Az ember az elmondottak után azt hinné, hogy az asszony rémülten hátrál vissza az örvény széléről, amelybe már majdnem beleszédült; könyörögve kéri urát, hogy bocsásson meg neki és miután bocsánatot nyert, még a kezét is megcsókolja a jó embernek, akit ilyen csunyán megalázott — a „fiút“ pedig látni se akarja többé. Ebben a levélben azonban nem ez áll. Ön, Asszonyom — a levél írója és egyben az eset hősnője — fel van háborodva, amiért az ura — amikor a

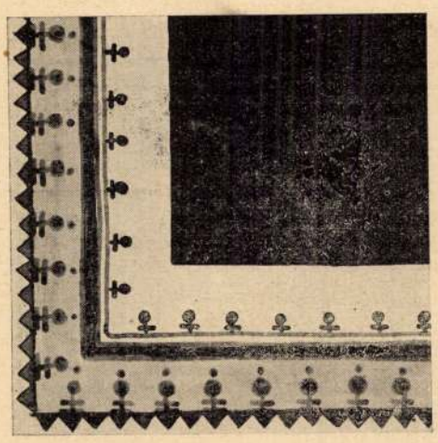

Kék és piros rátéttel díszített lenvászonterítő negyede. Az apró virágmintákat piros pamuttal és a kék mintákat a kék vászonnál két árnyalattal sötétebb kékkel hímezzük. Mérete 100×100 centiméter. Szúrt sablónja 90 fillérért rendelhető meg az Uj Idők kiadóhivatalában. Tervezte: Holéczy Etelka

vízben kettesben kapta Önöket — „udvariatlan kifejezésekre ragadtatta magát“ és azt a szegény, szánalomraméltó fiút „durván megsértette“. Ő, szegényke, csak „ötölt-hatolt“ és csak másnapra tért magához idegsokkjából annyira, hogy az Ön családja előtt kifejthette álláspontját. Ez az álláspont az volt, hogy ő nem tehet semmiről, Ön járt utána, Ön vallott neki szerelmet, Ön csinált féltékenységi jeleneteket, Ön tiltotta el, hogy más nővel szóba álljon; egyébként pedig az egész esetnek az Ön ura az oka, aki „komédiát csinált“, noha tőle ugyan nem kellett volna féltenie a feleségét, mert ő soha, még egy percig sem udvarolt Önnek; és ha néha Ön ki is erőszakolt egy-egy találkozást, akkor sem ment soha messzebb a kötelező udvariasságnál. Ön mindezt a másik szobából hallgatta és ahelyett, hogy tenyerének viszketését tovább el nem bírván, kirohant volna, hogy az ifjút, jobbról is, balról is, méltóképpen üdvözölje a sikerült védőbeszédért, azután pedig felszólította volna családjának jelenlévő lovagias férfitagját, hogy a szónokot haladék nélkül hajítsa ki az ajtón: Ön kijelentette környezetének, hogy Ön, „a büszke, kekk, hiú teremtés“ ezek után is őrülten szereti ezt az embert és nem tud nélküle élni. Mondja, Asszonyom, nem üz tréfát velünk? Mert ha komolyan gondolta mindazt, amit pontok és vesszők felsőbbséges elhanyagolásával, leírt nekünk, akkor kedvünk lenne megragadni a vállát és kissé megrázni, mint a lidérces álmot álmodót: ébredjen. Hová jutott? Nincs Önben semmi büszkeség? Nem sajnálja ezt a derék, jó embert, aki kezét és nevét nyujtotta Önnek, megalázni és elárulni azért a másikért, aki csak „ötölt-hatolt“, amikor arról volt szó, hogy tisztességes formák között tegyen bizonyságot szerelméről? Mit törődik Ön azzal, — ami egyébként alighanem képzelődés, — hogy a fiú most „sovány, sápadt és szemmelláthatóan szenved?“ Talán szégyenli magát, ez az egész baja! Azt sem csodálnók, ha valóban „árnyékká válnék“, amint Ön írja, szégyenkezésében, de az Ön helyében nem törődnénk vele, ha úgy fogyna is el, mint a gyertyaszál. Ez egyébként ritkán szokott megtörténni olyan urakkal, akik férjes asszonyok körül settenkednek, baj esetén pedig meglepő biztonsággal hagyják cserben imádottjukat, amig ők a lovagiatlanság és felelőtlenség védelme alá helyezik féltett személyüket. Egy üzenetünk kapcsán hetek óta vita folyik közöttünk egy kedves és nagyon intelligens olvasónkkal arról: vajjon *lehet-e méltatlant szeretni?* Ő azt állítja, hogy nem lehet, míg mi, akik előtt sok szív nyilik meg, tapasztalatból bizonykodunk az elelnkezője mellett. Igazunknak ezt a kiáltó bizonyítékát azonban szívesen elengedtük volna. Megértjük, ha a nő meg tud bocsátani hibát, bűnt, rútságot, műveletlenséget, hűtlenséget: de aljas, gyáva és hazug embert nem lehet — értse meg: *nem lehet* — szeretni. Ön most „belelovalta“ magát ebbe az érzésbe; fél a jövőtől, az ürességtől, az unalomtól. Beszél a hiúsága is, amely nem akarja elhinni, hogy az az úr csak opportunizmusból beszélt és nem valami rejtett, tiszteletreméltó okból. Röviden: nem akar ebből a rossz álomból felébredni, hogy fokozott munkával, kötelességtudással és ura iránt érzett szeretettel pótolja azt a helyet, amelyet ez a csinos, üres fiú hagyott a szívében. Próbálja urának állítólagos durvaságát, féltékenységét, — amely éppen eléggé megokolt, — komolyságát, szűkszavúságát legalább is olyan elnézően megbírálni, mint azt az aljasságot, amelyet a másik elkövetett: és látni fogja, hogy Isten nagyon jó volt Önhöz, amikor amazt elvette Öntől és azt a talpig embert, azt a férfias, derék úriembert hagyta meg helyette az oldalán. Ha nem érzi magát elég erősnek: ragadja meg az alkalmat, utazzék el. A távolság világosabbá teszi a helyzeteket, biztosabbá az ítélőképességet. Maradjon el mindaddig, amíg nem kezd vágyódni ura után; visszatérve pedig tegyen erős fogadást, hogy megkomolyodik és új, kötelességekben gazdag életet fog kezdeni. *Az unalom az ördög párnája:* olvasson, foglalatoskodjék a házban és próbálja megérteni azt, hogy más érték, más szépség is van a világon, mint a hódítás és a csókolódzás, amelynek — mint látja — igen-igen keserü az utóize. Ne gondolkozzék szüntelenül azon, hogy házassága nem méltó az Ön szépségéhez; ne nézze a férfiakat abból a szempontból, hogy melyik „szép“ és melyik „még szebb“, hogy melyik gazdagabb, mint az ura és melyik lenne jobb parti az Ön számára: mert még olyan csalódás is érheti, amely szétdúlja mostani nyugodt életét. Abba beleegyezünk, hogy sírjon egy kicsit, de azután törölje meg a szemét és nézzen olyan tiszta tekintettel körül a világban, amely méltó magához, akihez jóindulatból voltunk kénytelenek ma szigorúnak lenni.

DR. B. D.-NÉ. 6859. „Igazán csodálatos, — írja a Nagyságos Asszony, — hogy minden évben milyen pompás ajándékot tudnak kitalálni. Mikor tavaly megkaptam a *Receptkönyvet*, előző évben az *Ezer jó tanácsot*, azt hittem, most már mindennel elláttak és ime, megint milyen nagyszerü ajándékot adtak, ami egyaránt érdekel öreget, fiatalt, nőt, férfit. A multkor megnéztük *az Uj Idők ezévi házát*. Igazi kis tündérpalota. Még álmában sem kívánhat magának senki különbet. Egész búcsújárás volt a házban, annyian gyönyörködtek benne. A kislányaim már úgy tervezgetnek, mintha biztosan a miénk lenne. Az egyik aziránt érdeklődött, hogy ha megnyerjük, eljön-e hozzánk Herczeg Ferenc bácsi vizitbe, mert látták a tavalyi képen, amint Vass Esztert üdvözli. Azt pedig tudják, hogy én milyen rajongója vagyok, hiszen a *Lószörvitéz*-t már ők is végigsírták néhányszor. Hogy az Uj Idők nekem menynyi gyönyörüséget okoz, azt el sem tudom mondani. Herczeg Ferenc kis regénye, pompásan megrajzolt alakjaival, finom, gúnyos humorával, — a mostani két bájos regény és a szerkesztői üzenetek! Csodálatos az a megértés, amellyel a legkülönfélébb problémákba bele tudja magát élni a Szerkesztő úr. Minden számban van olyan üzenet, amely nekem is vigaszt és bátorítást ad a mai nehéz viszonyok között a további küzdésre.“ Hálásan köszönjük, hogy mindezt megírta nekünk. A mi munkánkhoz az *ilyen* levelek adnak új erőt!

Ó, szent Művészet! A család büszkesége
Az Uj Idők számára rajzolta Pólya Tibor

rakoncátlanabb, legszívtelenebb, legléhább férfi-gyereket is. Tekintse őt továbbra is annak, ami: elkényeztetett, önző, haszontalan gyermeknek, messziről vigyázzon rá, legyen türelmes hozzá, szeresse őt és bocsásson meg neki századszor is. Hisszük, hogy egyszer mégis csak magába fog szállni és ráébred arra, hogy milyen ritka, drága kincset juttatott neki a Jóisten különös kegyelme. Fájna nekünk, ha komolyan mondta volna, hogy ez az első levele egyúttal az utolsó is.

MÁRCIUS. 6872. „Kedves Lélek, — így szólít meg minket — nem tudom, férfi-e vagy nő, akinek írok, de valahogy olyannak képzelem, mint a régi, hindu mesékben az öreg, lengőszakállú bölcset, a megértőt, akihez mindenki elzarándokol panaszával s aki minden bajra tud vigaszt, minden bánatra tud gyógyírt találni.“ Azt hisszük, kedves Március, ahhoz, hogy a Maga bánatát meggyógyítsuk, nem kell hindu bölcsnek lennünk. „Olyan kincsem van, — írja, — ami a legtöbbet ér az életben s amiért hálásnak kell lennem: Ez a kincs egy ragyogóan szép, igaz szerelem.“ Szép, fiatal, egészséges. Szeret és szeretik. Anyagi gondjaik nincsenek. A férfi, akit társul választott: derék, becsületes ember. Ami akadály szerelmük elé gördült, azt is a szeretet gördítette oda: szüleinek féltő, túlzott, aggodalmas szeretete. Látja, Március, néha a vagyon, a gondtalanság is bajt okoz. Ha egészen szegény emberek lennének, ha jobban ismernék az élet nehéz oldalát, akkor mindezek a problémák fel se merülhettek volna. Multkoriban megjelent az Uj Idők-ben egy novella — *Relativitás* volt a címe, — melynek írója azt fejtegette a bevezetésben, hogy Einsteinnek nemcsak a tudósok előtt van igaza, hanem a laikusok előtt is, mert az életben minden relatív: *„Minden, amit emberi szemszögből nézünk: a nézőpont szerint változik és nincs két egyforma nézőpont.“* Az Ön levelét olvasván, eszünkbe jutott néhány sor, amelyet nemrégiben idéztünk egy kedves olvasónk leveléből. A levél írója azt írta: nagyon szretné, ha az Uj Idők Herczeg Ferenc-házát egy hozzájuk hasonló, *kilencvennyolc* pengős havijövedelmű, *háromgyermekes* család nyerné meg, de ő akkor is örökre hive maradna az Uj Idők-nek, ha egy 300 pengős jövedelmű család nyerné a villát. Látja: vannak emberek, sokezren vannak, akiknek szemében havonta háromszáz pengő az álmok álma, a vágyak vágya. Ezen az összegen túl még a fantáziájuk se merészkedik. Háromgyermekes családanyák gazdagnak éreznék magukat, ha havonta háromszáz pengőt kaphatnának kezükhöz! Az az összeg, amelyet Ön, kis Március, havonta apanázs gyanánt kapna jó szüleitől: nagyobb ennél. A férje is megkeres körülbelül ugyanannyit és csak ketten vannak. Mégis azon aggódnak a szülei, hogy ennyi pénzből nem tudnak megélni, legalábbis nem tudnak „úriasan“ megélni. Egy kicsit mintha Ön is tartana ettől, de — dicséretére legyen mondva, — „hősiesen“ nekivágna, annak az oldalán, akit szeret, a „szűk keretek közé szorított“ életnek is. Nem tehet arról, hogy így nevelték, hogy a gondot, küzdést hírből is alig ismeri. Örüljön neki: mi is szívünkből örülünk, hogy így van. A legteljesebb mértékben igazuk van, hogy nem akarnak egymástól elszakadni. Erre nem is volna komoly ok. Várjanak türelemmel. És a várakozás ideje alatt próbálja meggyőzni drága szüleit arról, hogy abból a pénzből önök ketten, egy jól felszerelt, jól elindított háztartásban, fényesen meg tudnak élni, sőt félre is tudnak tenni a jövedelmükből. Számítsa ki tételről-tételre, hogy mi menynyibe fog kerülni. Bizonyosra vesszük, hogy szülei, akiknek nincs más vágyuk az életben, mint az, hogy önt boldognak tudják, bele fognak egyezni a házasságba. Ezek az izgalmas, nyugtalan napok: csekély ár a boldogságért. Csak az a fontos, hogy soha ne okozzon fájdalmat a szüleinek, mert az önnek is nagyon fájna. Kitartást, türelmet kivánunk és azt kivánjuk, hogy a szeretet soha ki ne fogyjon a szivéből. Örülnénk, ha máskor is írna.

HARMINCHAT. 6392. Kívánságát nem teljesíthetjük. Ha levelét aláírta volna és közölte volna címét, azt is megírtuk volna, hogy miért nem.

Dr. H. SÁNDORNÉ. 6696. Örülünk, hogy az Útinapló a Nagyságos Asszony tetszését is megnyerte. A szerzőnek eddig csak egy verseskönyve jelent meg, de az is régen elfogyott.

SORS. 5198. Nem ítéljük el önt, csak mélységesen sajnáljuk, mert leveléből azt látjuk, hogy meggondolatlansága olyan sorsra kárhoztatta, amelynél sokkal, de sokkal jobbat érdemelt volna. Levele nagy intelligenciát, erős akaratot, becsületes törekvéseket árul el; egyedüli hibája heves vérmérséklete, amely miatt azonban már alaposan megbünhődött. Nem szabad azt gondolnia, hogy a sors az ellensége: sorsát mindenki önmagában hordja. Úgy hisszük, ha elgondolkozik azon, hogy türelemmel mi mindent érhetett volna már el azóta, amióta egy meggondolatlan, heves fellobbanásban önként vágta ketté a karriérjét: nagyon el kell szomorodnia. Az a kellemetlen, de alapjában véve mégsem végzetes epizód már régen emlékké szelídült volna, így pedig, százszor rosszabb helyzetben, mint amilyenben akkor volt, szegényesen, testi munkában kell tengődnie és még az is bizonytalan, hogy ezt a keserves kenyeret holnap megkapja-e? Nagyon szépen, nagyon melegen ír nekünk, de bennünket csak annál jobban elszomorít. Kár önért! Reméljük, hogy nem fog elveszni a világban, hiszen akar és tud dolgozni; a sok viszontagság pedig azt is meghozta önnek, ami nélkül egyikünk sem élhet, a béketürést, vagy nevezzük nevén: az alázatot. Nem kell ezt az érzést szégyenleni. Egy kiváló ember mondta nekünk nemrég: *„Akiben nincsen alázat, az közönséges“*. Krisztus maga adta a legnagyobb példát az alázatra: arra az igazi alázatra, amely, noha módjában állana a védekezés, lemond róla. Aki fejjel megy a falnak: az nemcsak arról ad bizonyságot, hogy nincsen benne alázat, hanem arról is, hogy nincs benne előrelátás, nincs benne fantázia. Erre gondoljon a jövőben, ha — amint hisszük és reméljük — a Gondviselés és nem a nagybetüvel irott Sors még alkalmat ad önnek valaha a fölemelke-

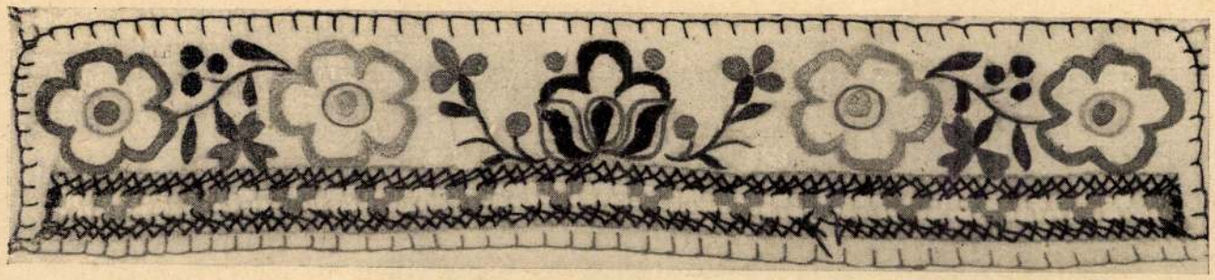

Hímzett magyaros motívumú csík. Fehér batiszt gyermekruha, fityula, vagy fehér kötényke díszítésére alkalmas.
Tervezte Holéczy Etelka

A SZERKESZTŐ ÜZENETEI

Kérjük előfizetőinket, hogy *a címváltozás bejelentésénél* ne csak az új, hanem a régi címet is szíveskedjenek velünk közölni. A szombati számot az új címre csak annak küldhetjük el, aki a címváltozást szerdáig bejelentette.

—

SZABAD-E ŐT SZERETNEM? 6843. Ritka gyönyörűség volt olvasni ezt a végtelenül intelligens, világos, logikus és mégis asszonyian meleg, csupaszív levelet. „Ha valami nagy bánat ér, — írja, — és úgy érzem, hogy nem tudom senkivel sem megosztani a bánatomat, akkor leülök a gépem mellé és levelet írok a Szerkesztő Úrnak. Már évek óta teszek így, sohase küldöm el a levelet, beteszem egyik fiókomba, mert nem akarok soha senkinek se terhére lenni. Tudom, hogy Önnek, Szerkesztő Úr, nem lennék terhére, hiszen sok levelet kapnak s ha eggyel több, vagy kevesebb, nem számít, de mindig arra gondolok, hogy hiszen úgyis sokan vannak, türelmetlenek, akik mindig mástól várnak tanácsot, megoldást. Nekem még eddig a türelmes várakozás mindig hozott megoldást, jót, rosszat, mindegy, a vége úgyis mindennek az elmúlás, a felejtés, a megbocsátás. Minek nagy dolgot csinálni valamiből? Szerkesztő Úr, most azt fogja hinni, hogy nem vagyok konzekvens, mikor elolvassa a levelem további részét. Most: panaszkodom. Lehet, hogy ezt a levelet se fogom elküldeni, hiszen mindegyik úgy készül, hogy elküldöm, mert mindegyiket akkor írom, amikor még fáj a seb. De holnapra már más nap süt, és másként süt a nap, a seb heged, a fájdalom lanyhul, az élet zaja elcsendesedik és mindennap megkondul a lélekharang, mindennap elmegy valaki és mindennap elmúlik valami az életünkből, mindennap temetünk valamit, — másnap már nem küldöm el a levelet, mert a felkelő nap meghozza a megoldatlan problémára a megoldást. Ezt mindennap tudom, mindennap érzem, mégis most panaszkodom, Szerkesztő Úr, és most nem akarom megvárni a reggelt, most el akarom küldeni a levelet. Hallgasson meg és próbáljon olyan tanácsot adni, ami nem fog fájni. Panaszom a Haitang panasza, mindnyájunk panasza. Mikor az ő levelére olvastam megértő válaszukat, nem vigasztalódtam, hanem elszomorkodtam. Elszomorkodtam azon, hogy másnak is ugyanaz fáj, ami nekem. Azt gondoltam: nem volna szabad panaszkodni. Mindnyájunknak mindig mosolyogni kellene. *De ez hazugság, Szerkesztő Úr. Ez álarc, amivel bolonditjuk a világot és főként magunkat. Mert ugyan ki tud szívből mosolyogni, ha fáj a szive?*“ Ne féljen, nem idézzük tovább a levelét. Bár, nyugodtan idézhetnők tovább is. Ha csak a stílusából nem: a problémájából és a körülményeiből senkisem ismerne rá a levél írójára, ellenben százan és százan ismernének *önmagukra*. Találóan mondta: „Panaszom a Haitang panasza, mindnyájunk panasza.“ Haitang szimbólummá nőtt postánkban. Ő képviseli azokat az intelligens, mélyenérző, komolyan gondolkozó leányokat, akik nem hozzájuk illő férfivel kerültek össze s akiket a náluknál sokkal kevesebbet érő férfi elhagyott, vagy ha még nem is hagyott el, nem becsül meg. Hajszálra egyformák ezek a problémák, csak éppen a szereplők kora és foglalkozása változik. Régi tapasztalat, hogy a legértékesebb leányok rendesen olyan férfiakba szeretnek bele, akik szerelmi ügyekben nem érzik magukra nézve kötelezőnek a férfiúi becsület, de még a lovagiasság szabályait sem. Olyan férfiakba, akiket Herczeg Ferenc így jellemezett *A dolovai nábob leányá*-ban: *„főbelövik magukat, ha nem tudják beváltani a kártyaasztalnál adott becsületszót, de erényt keresnek abban, hogy minél több esküt szegjenek meg asszonyokkal szemben.“* Az a férfi, akit szeret, nem érdemli meg, hogy szeresse. Még azt sem érdemli meg, hogy a ruhája szegélyét megcsókolhassa. Dehát *a szerelmet, mióta a világ világ, sohase mérték érdem szerint.* A férfi tükörképében — helyesen mondta, hogy levele: tükör, valóban az — különösen két vonás nem tetszik nekünk. Az egyik az, hogy úgy érzi: ő nem tartja önt önmagával egyenlő embernek. *Lenézi* önt. Kettőjük közül ön a különb ember, ezt higyje el nekünk. De abban, hogy ilyen visszás érzés támadhat a szívében: ön is hibás, kedves Barátnőnk. Túlságosan kevés az önbizalma. Nincs olyan ember a világon, akinek joga lenne önt lenézni. A másik, kevéssé rokonszenves vonás a tükörképében az, hogy az imádott férfi, azonfelül, hogy lenézi azt a földreszállt angyalt, aki őt az életénél jobban szereti, nem átall szívességeket elfogadni, sőt szívességeket kérni öntől. Véleményünk szerint: férfi csak attól a nőtől fogadhat el segítséget, áldozatot, akiért ő maga is habozás nélkül meghozna minden áldozatot. Arra kért minket: olyan tanácsot adjunk, amely nem fog fájni. Nem adunk semmiféle tanácsot. Elmondottuk, hogy milyennek látjuk a férfit. És hozzátesszük: csodálatosképpen mégis az a benyomásunk, hogy ő, a maga önző, furcsa módján mégis szereti önt és nem tudna szakítani. Bármit tanácsolnánk is: ön úgyse tudna megváltozni. De az önhöz hasonló, komoly, tiszta asszonyok áldozatos szerelme olykor csodát mível: átalakítja, helyes útra tereli a leg-

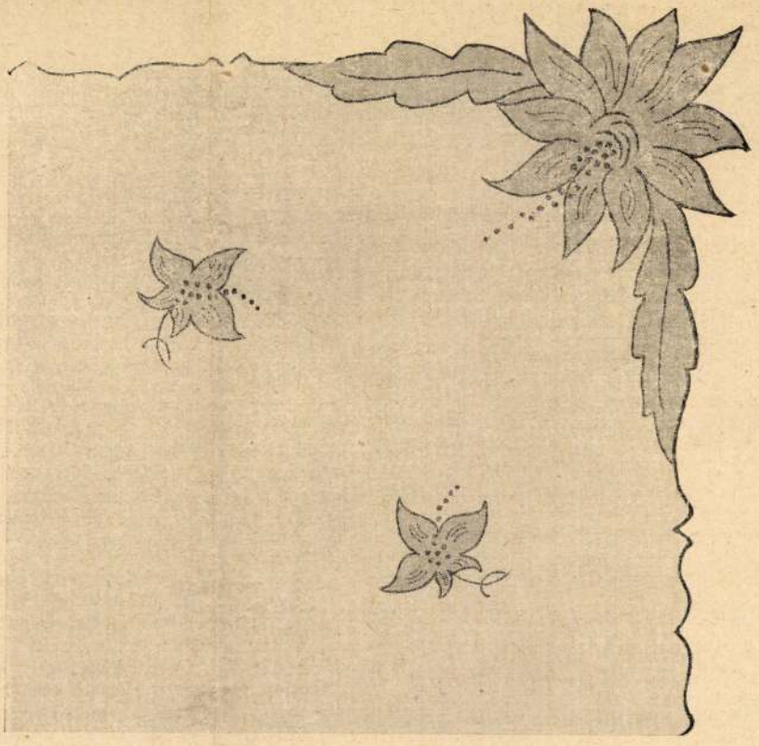

Zsúrterítő fehér opálbatisztból, narancssárga, napraforgós motívumú rátéttel, amely fekete hímzéssel van szegve. Más színösszeállítást is használhatunk. A zsúrterítő asztalkendőit egy motívum díszíti. A zsúrterítő szúrt sablónja 90 fillérért, az asztalkendő szúrt sablónja pedig 10 fillérért rendelhető meg az *Uj Idők* kiadóhivatalában. Tervezte Harmatzyné Mayerffy Katinka

PÓLYA TIBOR : VIDÁM TÉLI NAP

Dr. Rapoch Jenő úr tulajdona

„Magyar Művészet“ melléklete

Az Athenaeum rt. nyomása

/1021

Az idegenforgalom fejlesztésének lehetőségei Szolnok megyében*

I. Szolnok megye idegenforgalma a felszabadulás előtt

A megyei idegenforgalom a felszabadulás előtt elsősorban *Szolnokra összpontosult.* Itt különösen a Tisza Szálló megépítésével és a gyógyfürdő létesítésével merült fel 1928-tól kezdve, hogy az akkori gazdasági válság idején a szállodát és gyógyfürdőt rentábilissá kell tenni. Az 58 fokos melegvíz gyógyhatása alkalmasnak kínálkozott orvosi kezeléssel egybekötve bejáró- és fekvőbetegek gyógyítására. A kolopi rádiumos iszap felhasználása mellett a megjelent prospektus Szolnok jó megközelíthetőségét, a Tiszát, a gyógyvizet és a művésztelepet hangsúlyozta ki. Pólya Tibor művészi plakátja is a Tisza Szállóra és a tiszai strandolási lehetőségekre hívja fel a figyelmet.

Jászberény volt a másik idegenforgalmi központ. Itt és Túrkevén magánlakások igénybevételével is próbáltak elhelyezést biztosítani. Az 1935-ben megjelent „AZ UTAS KÖNYVE" számadatokat tartalmaz az igénybevehető szállodai férőhelyekről és magánlakásokról. Meg kell állapítani, hogy jelenlegi szállodai kapacitásunk jóval kevesebb, mint a felszabadulás előtt.

Bizonyos kampány jellegű feladatokkal is próbálták a vendégeket Szolnokra, vagy a megyébe csalogatni. Így Szolnokon a *„Töltse a hétvégét Szolnokon!"* jelszóval a hétvégi üres szállodai kapacitást használták fel. S meg kell mondani, hogy mint fürdőhelyre félárú vasúti menetjeggyel utazhattak Szolnokra az ország bármely részéről.

II. A megyén átfutó utak idegenforgalmi lehetőségei

A közismert erőteljes törekvés az idegenforgalom országos fellendítésére nyilvánvalóvá teszi, hogy megyénkben igen sok tennivaló van. Ennek megítéléséhez azonban szükséges a lehetőségek szigorú számbavétele, de szükséges ezen túlmenően azon feladatok felmérése is,melyeknek elhanyagoltsága, elmaradottsága miatt jelentős fejlődésre nem számíthatunk.

Előljárójában szükséges leszögeznünk, hogy Szolnok megye mind műemlékekben, mind természeti látványosságokban is igen szegény. Ehhez járul a települések kulturálatlansága, kommunális ellátottságának nagyfokú hiánya. Tovább súlyosbítja a helyzetünket a szállodai és egyéb elszállásolási lehetőségek szinte teljes megoldatlansága. Az elmondottakból csaknem egyértelműen következik, hogy még hosszú távlatban is

---

* Jelen tanulmány a Szolnok Megyei Tanács V. B. által fenti címen meghirdetett pályázatára készült, s díjat nyert. A pályamunkában nem tértünk ki külön a Tiszai II. vízlépcső megépítésével adódó új idegenforgalmi lehetőségekre, amelyre a regionális tervezések során külön tanulmányterv készült. Ennek megvalósítása kb. 8—10 év múlva kezdődhet el. Tanulmányunkban az azonnal megvalósítható és megvalósítandó feladatokat részleteztük.

alig van lehetőség hosszantartó tartózkodással összehangolt és nagyobb tömeget vonzó idegenforgalmi tevékenység kifejlesztésére. Jelenlegi körülményeink között tehát a *megyénkbe irányuló idegenforgalmi tevékenység* nagyarányú kifejlesztésére még a javaslattétel is irreális lenne. Ezért tanulmányunkban elsősorban nem ennek, hanem az *átmenő belföldi és külföldi idegenforgalom* idevonzásának és *hosszabb-rövidebb időre történő megállításának lehetőségeit tartottuk megvizsgálni szükségesnek.*

Nem kerülte el figyelmünket az sem, hogy ez „hirverés" jellegénél fogva az idegenforgalom irányulásában és tömegességében a későbbiekben jelentős eltolódást okozhat Szolnok megye javára, tehát mintegy része kell legyen a későbbi – komolyabb anyagi befektetést is igénylő – fejlesztéseknek. Abból következően, hogy az idegenforgalom ma már önálló népgazdasági ágazat, természetesen figyelemmel voltunk a jövedelmezőség kérdéseire is.

Az átmenő idegenforgalomban rejlő lehetőségeket három útvonal viszonylatában látjuk eredményesnek:

1. A 4-es számú országos főközlekedési út Szolnok–karcagi szakaszára.
2. A 40-es számú főközlekedési út Tiszaug–öcsödi szakaszára.
3. A 410-es számú út Cserkeszölló–Szolnok–Jászberény–Jászapáti szakaszára.

Megállapításunk szerint a fenti három útvonalon kívül jelentős átmenő forgalom csak a Tiszafüreden átvezető Debrecen felé vezető úton bonyolódik le, amely csak Tiszafüredet érinti. Így a többi utak mentén történő idegenforgalmi fejlesztés egyelőre nem lehet feladat.

A 4-es számú főközlekedési műút idegenforgalmi jelentősége közismert, mert nemcsak a Tiszántúlra történő autóforgalom, hanem a Romániába és a bolgár tengerpartra irányuló közlekedés jó része is ezen bonyolódik le.

A második pontban említett útszakasz igen nagy *kelet–nyugati* forgalmat bonyolít le, és főleg Cserkeszölló fürdőjének hatására ez úton megyénkbe irányuló – főként hétvégi – idegenforgalom is lebonyolódik rajta.

A 3-ik pontban részletezett útvonal a *déli országrészből a Mátrába irányuló közúti forgalom egyik fővonala és jó* állapota következtében jelentős is a kiránduló, országjáró autóbuszforgalma.

A felsorolt útvonalak idegenforgalmi kihasználása érdekében az alábbi tennivalók végrehajtását tartanánk szükségesnek:

1. *A 4-es számú főközlekedési műút fejlesztéséhez szükséges.*

a) *Szolnok város idegenforgalmi jelentőségének fokozása a város belső területén és a tiszaligeti lehetőségek kihasználásával.*
Szolnok város az átmenő országúti idegenforgalom szempontjából kulcsfontosságú, mert
– a vizsgált táj gazdasági, kulturális, politikai központja,
– egyidejüleg a megye nyugati kapuja, és végül
– a fővárostól 100 km-re lévén, általában első pihenő, megállóhelyül szolgálhat.
Az elmondottak lényegében a feladatokat és lehetőségeket is megszabják.
A Szolnokra érkezést megelőzően vendégeink *fogadását* és a megye adta *lehetőségek ismertetését* kell megoldani. Olyan üdvözlő, tájékoztató tábla elhelyezése szükséges, amely 4–5 nyelven a fenti feladatra alkalmas. Ezt követően az útvonal mentén az Idegenforgalmi Hivatal, a Tisza Szálló, Múzeum, Színház, Művésztelep, Tisza-liget és a termálfürdők megközelítését elősegítő irányjelzők elhelyezése volna szükséges.
Jó szolgálatot tehet a rendelő intézetnél elhelyezett segélyhely jelző tábla is.
Szolnokon a Kossuth tér már jelenlegi formájában is alkalmas az IBUSZ országjáró autóbuszok és autócsoportok fogadására. *Valóságos idegenforgalmi centrum*

szerveződött itt meg, ahol a külföldi utas is egymás mellett találhatja meg az idegenforgalmi hivatalt, presszót, gyógyszertárat, a múzeumot, éttermet, csemegeboltot, parkírozó helyet, amelyet a Kossuth téren levő 39-es számú üzlet szanálásával bővíteni is lehet.

A következő kérdés: mit adhatunk Szolnokon az utasnak? Úgy gondoljuk, jó szervezéssel igen sokat.

Meglevő adottságaink közül felhívhatjuk figyelmét a *múzeum állandó régészeti kiállítására, a Szolnoki Galériára,* amely a szolnoki művészeti élet 100 év alatt készült legszebb alkotásait mutatja be, a *Művésztelepre,* amelyről egy jeles művészettörténész budapesti kiállításokon úgy nyilatkozott, hogy „olyan Szolnoknak a művésztelep, mint Párizsnak az Eiffel-torony. Kimagaslik belőle és arról is felismerik". A *Tisza-parti látványra,* magára *a Tiszára* és a *szolnoki termál- és gyógyvizekre.*

Teremthetünk természetesen újabb lehetőségeket is. Így pl. már nyáron a *Szigligeti Színház újjáépített előcsarnokában* és emeletén a *Múzeum által a nyári idényben képzőművészeti kiállításokat rendeztünk,* amelyeken a szolnoki művésztelepen élt európai hírű nagy festők gyűjteményes kiállításait mutathatjuk be. Ugyanis a nyári külső és belső idegenforgalom a Tisza Szállót mindig érinti, és így a legjobb helyen tudunk kulturális lehetőségeket teremteni, amit még fejleszteni lehet a Színház emeletén levő büfé felhasználásával. Ezekhez a kiállításokhoz többnyelvű katalógus és tárlatvezetés is megszervezendő. Ezen a téren a Múzeum és az Idegenforgalmi Hivatal, valamint a Művésztelep között szoros együttműködés szükséges.

A lehetőségek és tennivalók másik csoportja abban van, hogy *meg kell tanulnunk eladni azt,* ami az idegen számára jellegzetes, érdekes emlékeztető lehet. A városban már felállított két „ajándék bódé" erre a feladatra teljességgel alkalmatlan, márcsak azért is, mert ott közönséges, mindenütt megkapható áruk találhatók és ezen túlmenően az ajándéktárgyak legtöbbje esztétikailag nem megfelelő.

Természetesen nem jobb a helyzet a megye jellegzetes és idegenforgalmilag hasznosítható termékeit illetően sem. Ma Szolnokon csak pincei lebujokban kapható pl. *tájjellegű bor* és az is csak poharakban. De mit tehet a látogató, ha a tiszakürti vagy jászberényi bort akarna magával vinni és nem hozott magának pl. Franciaországból e célra üveget? Az idegenforgalmi bevételek fokozásának – véleményünk szerint – alaptörvénye, hogy a vendéget a lehetőségek széles skálájának szinte tolakodó felkínálásával kell lépten-nyomon megrohanni úgy, hogy ez az ő számára kényelmes, fáradságmentes és szinte kikerülhetetlen legyen (közismertek azok a külföldi autóbüfék, ahol a szolgáltatást a kocsiból történő kiszállás nélkül vehetik igénybe az utasok).

Az eladandó tárgyak jegyzékét szinte felsorolni is lehetetlen. Itt csak néhány ötletet kívánunk felvetni:

a) Eladásra alkalmas módon 1/2 és 1/3 literes csomagolású tájjellegű borok árusítását is biztosítani kellene, természetesen ízléses csomagolástechnikával és nem a megszokott zöld üvegekben. Felhasználható lehet csomagolásra a karcagi és mezőtúri fazekasság által készített kerámia. Így a külföldi utas dísztárgyat is vásárolna az itallal együtt. Ugyanilyen módon valódi kisüsti pálinka árusítására is sor kerülhetne.

b) A művészteleppel kapcsolatosan elsősorban a külföldön is jól ismert szolnoki művészek alkotásaiból készült színes levelezőlapok és prospektusok árusítását kell megszervezni, de ugyanez vonatkozik a telepen jelenleg dolgozó művészek munkájának propagálására is.
Sikerre számíthatnának azok a kis plasztikák, plakettek, érmek, amelyek a telepen élt művészekről készültek (Pettenkofen, Fényes Adolf, Aba-Novák Vilmos stb.) és ilyenek a jövőben is rendszeresen készítendők lennének.

Pólya Tibor festőművész plakátja 1930 körül

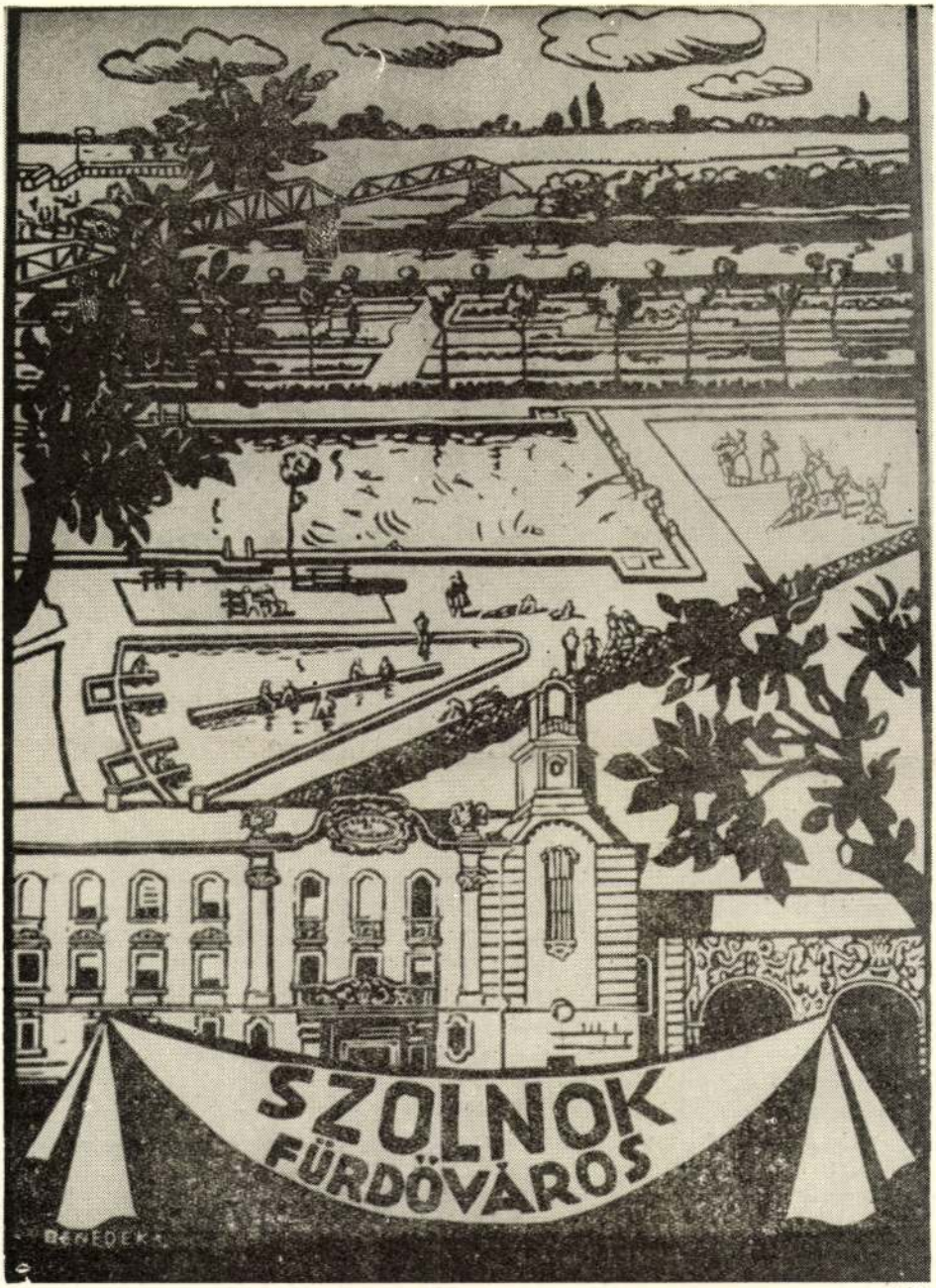

Benedek Jenő festőművész plakátja 1949-ből

c) Történelmi múltunk hagyatékából igen sok értékes, ma már múzeumi tárgyként is alig ismert veret, ékszer, edény és díszítő motívum sokszorosított másolata szolgálhatna önállóan és alkalmazott díszként is emléktárgyul. Példaként említjük meg a Szolnok-strázsahalmi aranyozott ezüst honfoglaláskori tarsolylemezt, amelynek műanyagból készült másolatait a múzeum restaurátor műhelye már jól megoldotta és alumíniumból készült nagytömegben gyártható másolatait a jászberényi Hűtőgépgyárban most kísérletezik. Ezek önállóan, vagy bőrtarsolyon, könyvborítón, emlékalbumon ízléses és jellegzetes megyei ajándéktárgyul szolgálhatnak. Ezt a kísérletet még sokféle tárggyal lehet folytatni, amelyek nagytömegben viszonylag olcsó áron kerülhetnek forgalomba.

d) *Ipari termékeink* közül különösen a *Karcag-Berekfürdői Üveggyár* díszüvegei, amelyek külföldön is feltűnést keltettek, árusítása szervezendő meg, de el kellene érni azt is, hogy a jászberényi Hűtőgépgyárban készült autószifonok is kaphatók legyenek Szolnokon (még Jászberényben is!).

e) A Vendéglátóipar elsősorban – természetesen a kulturált környezet megteremtésével egyidőben – a többnyelvű étlapok és valóban tájjellegű ételek biztosításával tehetne jó szolgálatot az idegenforgalom ügyének. Köztudott, hogy a kunsági és a Tisza menti konyha sok és jó ételkülönlegességet ismer. A jól propagált étel pedig vonzó (csak emlékeztetőnek jegyezzük meg a budapesti út mentén fekvő „Rétes csárda" példáját).
A valóban Halász csárda, amely bőválasztékú halfajtából sokféle módon elkészített ételt kínál, fontos idegenforgalmi tényezője lehetne Szolnoknak.
Ide kívánkozik egy elvi és módszertani megállapítás is, ami közismert, de ritkán hasznosított. Minden ember a megszokottól eltérő élményt is keres utazásai során. Természetesen ezt nem a „csikós, gulás, paprikás" szemlélettel kell az idegenforgalom részére biztosítani, és a romantikát álnépies torzítással tálalni, de az idejövő turista számára lehetővé kell tenni, hogy pl. a Tiszában, vagy Holt-Tiszában horgászhasson, és esetleg a Holt-Tisza parton bográcsban főzött halászlevet, halpaprikást, vagy birkapörköltet is fogyaszthasson.

f) Két ásványvíz: a Tisza szállói *Áldásvíz* és a megyében termelt *Mira vizek* propagálását a Tisza Szálló oszlopsoros csarnokánál meg kellene oldani, ivókúra formájában is.

Ezek a gondolatok nagyobb anyagi áldozat nélkül megvalósíthatók lennének, bár meg kell jegyezni, hogy az ipar és a kereskedelem kapcsolatában létező tervgazdálkodási gyakorlat csak nagyon nehezen teszi lehetővé a fenti problémák megoldását. Ezen a téren a vállalkozási rendszeré a jövő. Az idegenforgalom nem bukhat meg a kereskedelem kényelmességén, a kapacitási problémákon, már csak azért sem, mert ez közvetve a népgazdaság külföldi fizetési mérlegének bevételét segíti elsősorban olyan tárgyak eladásával, amelyek különben exportra nem mennének.

Külön figyelmet érdemel *a Tisza-liget és a Tisza balpartjának idegenforgalmi hasznosítása.* Itt is elsőrendű feladat a jó tájékoztatás megszervezése. Szükséges tehát már a Tisza-híd előtt felhívni a figyelmet a termál- és strandfürdő és a ligeti halászcsárda létezésére.

Szükségesnek tartjuk kiemelni, hogy az idegenforgalomban és főként az autós idegenforgalomban a langyos, bágyadt propaganda eredménytelen. A reklám-lélektan ismeretében, a színek és formaváltozások dinamikai-pszichológiai hatásának messzemenő felhasználásával kell propagandánkat kifejteni. Nincs nagy hatása az olyan táblának, mint amely Törökszentmiklóson a Járási Tanácsházzal szemben áll és egy nyíl felett 4 nyelven „fürdő" szót tartalmazza. A vásári kikiáltó harsányságával, jól kiszámított ismétlődő felhívásokkal kell presszionálni az utasokat.

Sajnos a ligeti csárda jelen állapotában aligha alkalmas idegenforgalmi program lebonyolítására. Helyes lenne minél előbb a létesítmény rekonstrukciójáról gondoskodni, még visszafizetési kötelezettségű népgazdasági hitel igénybevételével is. Itt kell megemlíteni azt is, hogy a Tisza-ligeti fürdő mellett kialakuló tó hasznosítása csónakázásra, és a tiszai horgászás lehetőségének megteremtése csónak kölcsönzőhely létesítésével, szintén szükséges.

Szállodai férőhely bővítés esetén kihasználható lehetőség volna a Tisza Szálló gyógyvize gyógyfürdő jellege miatt. Fejleszthető a korábban már meg volt kolopi iszapkezelés feleleventésével. Ez már természetesen nemcsak az átfutó forgalomhoz tartozik.

A 4-es számú műút mentén a következő hely *Szajolnál* a szélmalom volna. Az útról látható, vitorláinak helyreállításával jó fényképezési témát ad. Könnyen megközelíthető és itt népművészeti tárgyak, hűsítő italok, gyümölcs árusítása is megoldható lenne.

Törökszentmiklóson az út baloldalán levő kis barokk kápolna műemlék-jellege és jó kilátóhelye miatt figyelemreméltó. A termálfürdő kulturált környezete megfelelő propagandával fontos idegenforgalmi pont lehet, természetesen étkezési lehetőséget a főtéren meg kell teremteni, ugyanott múzeumi kiállítás készült már ez évben.

A fegyverneki útelágazás a következő megállóhely. Az út mellett XVIII. századi barokk műemlék van restaurálva és az útról is látható a XV. századi gótikus stílusú, 20 m magas csonkatorony, műemlékileg helyrehozva. Ebben a múzeum megfelelő történelmi anyaggal, kiállítási lehetőségek anyagi megteremtése után, állandó jellegű bemutatót tarthat. A beépítendő csigalépcsőn felmenve a környék mezőgazdasági szépségeire is jó kilátás nyerhető. A kisvasút és az országút találkozásánál autócsárda építését javasoljuk „Csárda a csonkatoronyhoz" címmel, amely egyben a kisvasút állomása is lehetne. A megfelelő étkezési lehetőségek és a helyben termett nagyszerű almatermés 3 és 5 kg-os hálós csomagokban történő megszervezése igen hasznot hajtó vállalkozás lehet. Természetesen a csonkatoronnyal kapcsolatos többnyelvű tájékoztatás és propaganda erre is vonatkozik.

Kenderesen a volt Horthy kastély egyrésze kiállítás céljára volna felhasználható, amelyen az ellenforradalmi korszakot és a Horthy-család tevékenységét lehetne bemutatni. A kastély mellett parkirozóhely, autópihenő, sátras kemping-hely is megszervezhető.

Kisújszálláson az Arany János és a Móricz Zsigmond-féle irodalmi emlékek bemutatása megfelelő néprajzi anyag kíséretében oldandó meg a Móricz Zsigmond gimnáziumban. A kiállítás a megyei múzeumi szervezet harmadik ötéves tervében szerepel. Kisújszálláson kellene felhívni az utazó figyelmét a *túrkevei Finta-hagyatékra.* Az Amerikában elhunyt világhírű szobrászművész anyagát szülővárosára Túrkevére hagyta, amelynek bemutatására beruházással modern kiállító csarnok épül a múzeum udvarán. A múzeum egyébként az Ecseg-pusztai pásztoréletet bemutató állandó kiállítást kap 1966-ban. A Finta-múzeum igen jó vonzóerőt gyakorolhat a külföldön élő magyarok számára is.

A 4-es számú főközlekedési út Szolnok megyei szakaszának utolsó állomása *Karcag.* Idegenforgalmi lehetőségei erősen összetettek. A két termálfürdő, a vásártéri és berekfürdői, a fazekas hagyományok, valamint a Berekfürdői Üveggyár bírnak jelentőséggel. A karcagi Agyagipari Ktsz és a világhírű Kántor Sándor műhelyének megtekintése jelentős idegenforgalmi szenzációt ígér. Idegenforgalmi célra készült apróbb emléktárgyak készítését is meg kellene szervezni.

Külön kell megemlítenünk a fentiek kapcsán azt a lehetőséget, amit *az idegenforgalmi propaganda komplexitása* jelenthet. Minden ténykedésnek, mely az idegen-

forgalom területén lezajlik, egyben felhívást kell tartalmaznia egy újabb attrakcióra. Nevezetesen, ha Szolnokon megvásárolt valaki egy $^1/_2$ literes cserép butykosban vagy korsóban kisüsti pálinkát, kapjon mellé többnyelvű prospektust, mely a korsó készítési helyét, megtekintésének módját is ismerteti, sőt az ottani idegenforgalmi lehetőségeket. Pl. Karcag esetében is az Üveggyárat és a termálfürdőt.

2. *A Tiszaug–Cserkeszöllő–Kunszentmárton–Öcsödi út* forgalmában ugyan kevéssé jelentős, de éppen a cserkeszöllői gyógyfürdő révén jelentős hétvégi forgalmat bonyolít le. Tiszaug pedig a kecskemétiek hétvégi üdülésének kedvelt helye, de a 40-es műút, mint fontos nemzetközi út is idegenforgalmi lehetőségeket kínál.

Cserkeszöllő fürdő-kihasználásáról, továbbfejlesztésének lehetőségéről és szükségességéről nem szükséges bővebben szólni, mert ez közismert. Tudomásunk szerint távlati fejlesztési terve Budapesten készül. Talán csak annyit jegyeznénk meg, hogy a fürdő speciális gyógyvize, mely bőrbetegségek fürdetéses gyógyítására is alkalmas, megérdemelné ennek alaposabb terápiai értékesítését.

Helyes volna itt a cserkeszöllői és tiszaugi borok Szolnoknál már említett értékesítésének megszervezésére is gondolni. De olyan valóban boros pincét is fel lehetne használni borkóstolónak, ahol sült szalonna után lehetne a különféle borokat megízlelni a pince mélyén.

Kunszentmárton mellett a Körös jelenti a másik folyót, a balpartján kialakított halásztanya és horgászhely, valamint értékes műemlékei, szélmalma látnivalót is nyújthat.

Öcsöd községben a József Attila emlékét lehetne kihasználni, ugyanis a gyerekkori éveit, mint lelencgyerek egy faluvégi kisházban itt töltötte. A ház megvétele, jelen állapotában való fenntartása, irodalomtörténeti kiállítással való kiegészítése a megyei múzeumi szervezet keretében oldható meg.

3. *Dél-északi útvonal Szolnok megyén keresztül,* amely Kunszentmártonnál, Öcsödnél kezdődik és Délalföld északra, a Mátrába és Bükkbe irányuló országjáró autóbuszainak rendszeres útvonala, illetve a hegyvidéknek Szeged felé legkönnyeb megközelítési lehetősége miatt fontos idegenforgalmi lehetőségeket kínál.

Nagyrév hívja fel magára a figyelmet Kunszentmárton és Cserkeszöllő után, mert itt egy iparművészeti gyűjtemény található múzeumi kezelésben, amely az Országos Iparművészeti Múzeum véleménye szerint a soproni Stórnó-féle magángyűjteménynél is jelentősebb. Megfelelő propagandával értékes látnivalót kínál. Nagyrév egyébként jó horgászati hely is. A közelében levő *Tiszakürt* bora, pincészete és nagyszerű arborétuma is jó pihenő lehetőséget kínál.

Tiszaföldváron a Tiszazugi Múzeum ez évben felújított új épületében megnyílt kiállítás Tiszazug természeti kincseit és fejlődését mutatja be. Termálfürdője és borai, gyümölcsei, ősszel a nagyszerű szilvalekvár főzés és ennek szilkékben, népi kerámiában történő árusítása adhat helyi ízt.

Martfűt elhagyva a Tisza-parton vezet a műút igen szép kilátással a Tiszára, valaha itt állt a „Hajlati csárda". Felújítása szükséges volna, jó horgászási lehetőség és tisai strandolás, csónakázás miatt is. Itt az út két oldalán levő kunhalmok történetére lehetne táblákkal, prospektusokkal felhívni a figyelmet. Rövid kitérő a Bagimajori műemlékhez, szélmalomhoz, értékes látnivalót kínál.

A kunhalmok egyébként a karcagi útvonal és Túrkeve környékén is láthatók, ezek történelmi jelentősége az idejövő idegent is érdekelheti.

Szolnokot elhagyva első ízben *Jánoshida kínál* idegenforgalmi lehetőséget XII. századi templomával.

Jászberény a következő és igen jelentős állomás. A város belső területének szépsége, műemlékekben gazdagsága már önmagában is megfogja a látogatót, az Európaszerte ismert Lehel-kürt pedig külön szenzációt jelent. Sok zöld területe, a benne levő

1965 4.

IV. Az idegenforgalom szervezési és jogi szabályozásának problémái.

A megye idegenforgalmi lehetőségeinek kihasználása tekintetében szeretnénk felhívni a figyelmet azokra a szervezeti és jogi vonatkozásokra, melyeknek tisztázása nagyot lendíthetne a tevékenységen. Mint már mondottuk *az idegenforgalmi szempontok érvényesítése csak koncentrált és több szerv egybehangolt tevékenysége alapján lehet eredményes.* Szóltunk arról is, hogy a beruházások telepítésének egyik lényeges szempontja kellene legyen az idegenforgalmi követelmények érvényesítése. Szólottunk a megye egyes termékeinek és a vendéglátóipar tevékenységének idegenforgalmi felhasználásáról is. Ez a szerteágazó és igen sok intézményt, szervezetet és vállalatot érintő tevékenység összehangolást igényelne, melynek *a Tiszai Intézőbizottság megszervezése*, valamint *idegenforgalmi tanácsrendelet megalkotása* vethetné meg az alapját. Úgy gondoljuk, mindezekre az idő már megérett.

Az intézőbizottság tevékenységét illetően az országos tapasztalatok alapján különösebb magyarázatot adnunk nem szükséges. Fel kell azonban vetni azon eset lehetőségét, ha kormányzati szervek az Intézőbizottság létesítésével és fenntartásával kapcsolatos létszám- és bérkérdéseket, valamint egyéb költségkihatásokat nem vállalnák. Ez esetben a bizottság hozzáértő szakemberek bevonásával társadalmi szervként kezdhetné meg működését és adminisztrációját az Idegenforgalmi Hivatal látná el.

Ez esetben még fokozottabb jelentősége lenne a Megyei Tanács által alkotott idegenforgalmi tanácsrendeletnek, mely – ha közvetett módon is – hatáskört biztosítana a társadalmi szervezetnek.

Az említett *tanácsrendeletnek elsősorban az volna a célja, hogy kimondja az Intézőbizottság létesítését, meghatározza annak működési rendjét, feladatait és hatáskörét.* Az általános célon belül elsősorban az idegenforgalmi szempontoknak a megye területén folyó beruházási és termelési tevékenység keretein belüli mikénti érvényesítése képezné a tanácshatározat tartalmát. Természetszerű, hogy egy ilyen jogi szabályozás megalkotása e rövid tanulmányon messze túlmutató feladatot jelent. Itt csak néhány jellegzetes tennivalót említenénk meg.

1. A bizottság feladata lenne a tanácsrendeletben meghatározott esetekben és kereteken belül minden beruházás engedélyezése előtt annak megvizsgálása idegenforgalmi szempontból. Ez a tevékenység a nem tanácsi beruházásokat is érinthetné oly módon, hogy a bizottság a megyei koordinálási bizottságon keresztül érvényesítené elképzeléseit.
2. A bizottság feladata lenne az idegenforgalom beruházási és működési távlati terveinek kidolgozása az illetékes szervekkel egyetértésben.
3. A bizottság feladata volna a város és községrendezési tevékenységen belül az idegenforgalmi üdülési szempontok messzemenő érvényesítése, e tekintetben lényegében szaktanácsadás az építési hatóságok számára.
4. A bizottság minden kulturális rendezvényt felülvizsgálhatna és javaslatokkal élhetne azok idegenforgalmi kihasználására, egyidejüleg ezekben az esetekben ellátná a közreműködő szervek tevékenységének koordinációját.
5. A bizottság feladata kiterjedhetne az idegenforgalmi propaganda feladatának és módszereinek meghatározása, feladatkörébe tartozna a megyei jellegű kiadványok (Múzeum, TIT, Könyvtár), valamint a helyi sajtó idegenforgalommal kapcsolatos tevékenységének kihasználása, prospektusok, útikönyvek terveztetése, felülvizsgálata és kiadása.
6. Beleszólási joga lenne emléktárgyak és dísztárgyak, jellegzetesen megyei emléktárgyak terveztetésébe és forgalmazásába, valamint a Vendéglátóipar tájjellegű étrendjének kialakításába. Javaslattételi joga volna a megye területén működő üzemek felé gyártmányaiknak a megyére jelemző díszítéssel, vagy emblémával

való ellátására és az országos elosztáson túlmenő mértékben történő diszponálására.

Fentiekben csak néhány olyan kérdést vetettünk fel, melyek jogi szabályozást igényelnének és amelyekben a tanácsrendelet erejével kellene az érintett szerveket kötelezni az idegenforgalmi szempontok érvényesítésére. Újra hangsúlyozzuk a tanácsrendelet megalkotása igen jelentős előkészítő munka eredménye lehet csak, mert sok esetben nehéz megtalálni azt a szervezeti formát és eljárási rendet, melynek keretében a nem tanácsi irányítás alatt álló szervezetek tevékenységét ezirányban befolyásolni lehet.

BARNA GÁBOR — KAPOSVÁRI GYULA

JEGYZET:

Szolnok megye idegenforgalmának múltjával és jelen helyzetével kapcsolatosan viszonylag igen kevés irodalom foglalkozik. Munkánkban közülük az alábbiakat használtuk fel:

AZ UTAS könyve. Magyar utazási kézikönyv és útmutató, Budapest. 1935. Orsz. M. Weekend Egyesület.

Jászkunság folyóirat, I—XI. évfolyam, Szolnok, 1954—1965.

Múzeumi Levelek, 1—5. szám. Szolnok, 1958—1962.

Szolnok városképi és műemléki vizsgálata, 1952.

Karcag városképi és műemléki vizsgálata, 1952.

Túrkeve városképi és műemléki vizsgálata, 1952.

Jászberény városképi és műemléki vizsgálata, 1954.

Szolnok megye vízföldtana, Szolnok, 1962.

Gerhon István: Magyarország műemlékei, Budapest, 1963.

EM Műemlékjegyzéke, Budapest, 1961.

Útikönyvek: Debrecen—Nyíregyháza c. füzete.

Fodor Ferenc: A Jászság életrajza. 1943.

Akadémiai Tiszakutató Bizottság kiadványai, Szeged.

Dr. Elek István: A szolnoki hévvíz, Szolnok, 1935.

Szolnoki prospektus, Szolnok, 1933.

Megyei prospektus, Szolnok, 1958.

Magyarország gyógyvizei, Budapest, 1961.

Boldizsár Iván: Magyarországi útikönyv, Budapest, 1950.

Az irodalomban nem található anyagot helyszíni vizsgálatok, térképek alapján gyűjtöttük össze, felhasználva az általános idegenforgalmi ismereteket és kiadványokat.

Nem tértünk ki részletesen a megyében idegenforgalmi szempontból már megoldott feladatokra. a Szolnok Megyei Idegenforgalmi Hivatal munkájára, a vadászati lehetőségekre. Munkánk inkább a fejlesztés lehetőségeire igyekezett jól hasznosítható megoldásokat és módszereket találni.

Megöltem egy asszonyt

— Elbeszélés —

Írta: **Surányi Miklós**

Hiszem, hogy valamivel jobb ember vagyok az átlagos rossz embernél, bár nem tartozom azok közé, akik ebből valami érdemet akarnak kovácsolni, akár földi, akár mennybeli üdvösségük számára. Vallom ugyanis, hogy az ember sohasem tudhatja: melyik erényével ártott legtöbbet magamagának és embertársának s melyik bűne volt az, amelyből némi haszon háramlott azokra, akikkel az élet valamiféle vonatkozásban összesodorta. Amikor hát erényeimmel kérkedem, teszem ezt csupán azért, hogy ne gondoljon valaki közönséges gonosztevőnek amiatt, amit a következőkben minden szépítgetés nélkül elmondandó vagyok. Tudniillik, megöltem egy asszonyt.

Harminchatesztendős voltam, tanárember, eléggé járatos a világ dolgai körül, nős, családos, egy fiú és két leányka apja. Bátran elmondhatom, hogy valamivel jobb férj voltam az átlagos rossz férjeknél. Minden erőm, gondom, dolgom, pénzem, vágyam, képzelőtehetségem, lelkességem és hiúságom a családomé volt.

Szerettem a pénzt, mert egyedül a pénz adhat függetlenséget és függetlenségre volt szükségem, hogy büszkeségem és meggyőződésem feláldozása nélkül, tisztes polgári jólétet biztosítsak a rámbízott kis családnak.

Feleségem, Katinka, jólelkű teremtés, kövérkés, halványpiros arcú, energikus, szőke. Vagy tán inkább házsártosnak volt mondható? Önzőnek, bizalmatlannak, uralkodni vágyónak és erényére mértéktelennek hiúnak? Lehetséges. De ilyen asszony való feleségnek.

Életünk folyása oly szabatos volt, mint egy óraműre beállított szerkezeté. Minden hétfőn este kimenőt kaptam, hogy egy szolid és tisztes hírnevű kávéházban megnézzem a hetilapokat. Kitűnő polgári életbeosztás. Ám néha ez is lehet oka tragikus véletleneknek, mint ahogy ezt az én esetem is igazolja.

Egy ilyen hétfőn, úgy éjfél körül megöltem egy asszonyt.

Úgy történt, hogy szokásomhoz híven, nagy figyelemmel és élvezettel böngésztem éppen a külföldi képes ujságokat, amikor hirtelen felpattant a kávéház ajtaja, besurrant egy magas, karcsú, feketehajú hölgy és sietős léptekkel az asztalom felé tartott. Hideget, havat és szelet hozott magával, mert rút téli éjszaka volt, apró, jeges pihékben szakadt a hó, amelyet a vihar marokra kapott és irtózatos dühvel vágott az emberek arcába.

— Jó estét, — mondta a hölgy, barátságosan mosolygott, kezét nyujtotta és letelepedett mellém az asztalhoz.

Meglepetésemben ijedten dadogtam:

— Bocsánat... nincs szerencsém... azaz, kérem szépen...

A hölgy a szavamba vágott:

— Az Istenért, ne áruljon el. Tegyen úgy, mintha régi ismerősök volnánk.

— Ah!

— Ne csodálkozzék, kérem. Nézze, már figyelnek minket az emberek. Hadd higyjék, hogy találkánk volt s most mentegetem magam, hogy félórát késtem. Nézzen rám barátságosan. Gondolja meg, öt óra óta csatangolok az utcán. Itt a kávéház előtt úgy éreztem, hogy összeesem... kérem, hozasson nekem egy csésze forró teát... vége minden testi és lelkierőmnek, elhatároztam, hogy benyitok ide és az első embert, akit megpillantok...

Kissé magamhoz tértem s lehető közönyös arccal végighallgattam az asszonyt. Megtudtam, hogy vidékről jött Pestre, valami családi háborúság során, meghasonlott önmagával és az egész világgal, itt a fővárosban néhány hétig eszeveszett erőlködést vitt véghez, hogy valamiféle tisztességes megélhetést szerezzen magának, minden kísérlete kudarccal végződött, minden illuziója elfogyott, minden ereje elhagyta, a tisztességes boldogulásba vetett minden hitéből kiábrándult, az emberektől megundorodott, mindenét fölélte, pénze elfogyott, hitele, barátja, rokona nincs, jóformán nem is ismeri a várost, e pillanatban itt ül pénztelenül, hajléktalanul, vékony kabátkában, kivágott cipőben, nyári kesztyűben, dideregve, éhesen, testileglelkileg kifosztva, kétségbeesett dühvel, szinte csak azért, hogy kicsit kifújja magát, kis megállót tartson, kis lélegzetet vegyen, míg határozni tud az öngyilkosság módját illetőleg.

Furcsa érzésekkel hallgattam végig a történetet. Eléggé ismertem az életet, hogy pesszimista legyek, hogy a bűnt általánosítsam, s hogy ne higyjek a kivételekben.

Az asszony szép és érdekes volt. Egy okkal több, hogy kételkedjem benne. De az is bizonyos, hogy valami különös melegséget éreztem a szívem körül, érdekelt a kaland s minden pillanatban mélyebb és erősebb szánalommal néztem az ő könnytől és hótól, sírástól és széltől megdúlt, harmatos arcába. Egy okkal több, hogy tartózkodó legyek vele szemben, mert eszembe jutott Katinka, aki most kómoly és édes, fehér arcával kifoszlott és szakadozó gyermekruhák fölé hajol és kövérkés, fehér kezével buzgón öltögeti azokra a foltokat.

— Legyünk résen, — gondoltam magamban és jóságosan szigorúra erőltetett arccal fordultam az asszonyka felé. — Mivel lehetek szolgálatára?

— Nem tudom, — felelt meglepően a hölgy és hangjából annyi ijedtség, annyi alázat, annyi természetesség és annyi esengés csendült, hogy szerettem volna megsimogatni.

Jó félóráig tanakodtunk, hogy voltaképpen mivel is lehetnék a szolgálatára. Kisült, hogy ebben a helyzetben a legnagyobb ostobaság minden vigasztalás. Magam is szégyenkeztem, hogy eleinte általános értékű jótanácsokat dadogtam el, ahelyett, hogy fölajánlottam volna erszényemet és közbenjáró szolgálataimat, hogy pillanatnyi szükségén átsegítsem és szerény összeköttetéseimmel valami állandó egzisztenciát iparkodjam neki teremteni. De, Istenem, végre is mi közöm ehhez a szerencsétlen földönfutóhoz, akiről különben nem is biztos, hogy megérdemli egy nős, háromgyermekes, szerény, de törekvő, vagyontalan tanárember támogatását, aki azonfelül még hűséges férj is és lelkiismeretes apja gyermekeinek.

Az asszony némán ült mellettem.

A helyzet kezdett kínossá válni. Úgy éreztem, hogy minden szem rám tekint, hogy a pincérek szemtelenül röhögnek az oszlopok mögött s elrémültem arra a gondolatra, hogy betoppan valaki ismerős a kávéházba, megcsóválja a fejét és szánakozni kezd szegény Katinkán és a gyermekeimen. Nem, ezt nem lehet tovább, itt tenni kell valamit, még pedig olyant, amivel önmagam előtt is bebizonyíthatom, hogy fedhetetlen férj és gondos családapa maradtam, még egy ilyen szép és szánalomraméltó asszonyka mellett is.

Tenni kell, de mit? Ridegen elküldjem magamtól ezt az asszonyt? De hátha mégis?

Akármilyen furcsa is a dolog, de úgy éreztem, hogy minden szava igaz s tökéletesen mindegy, hogy

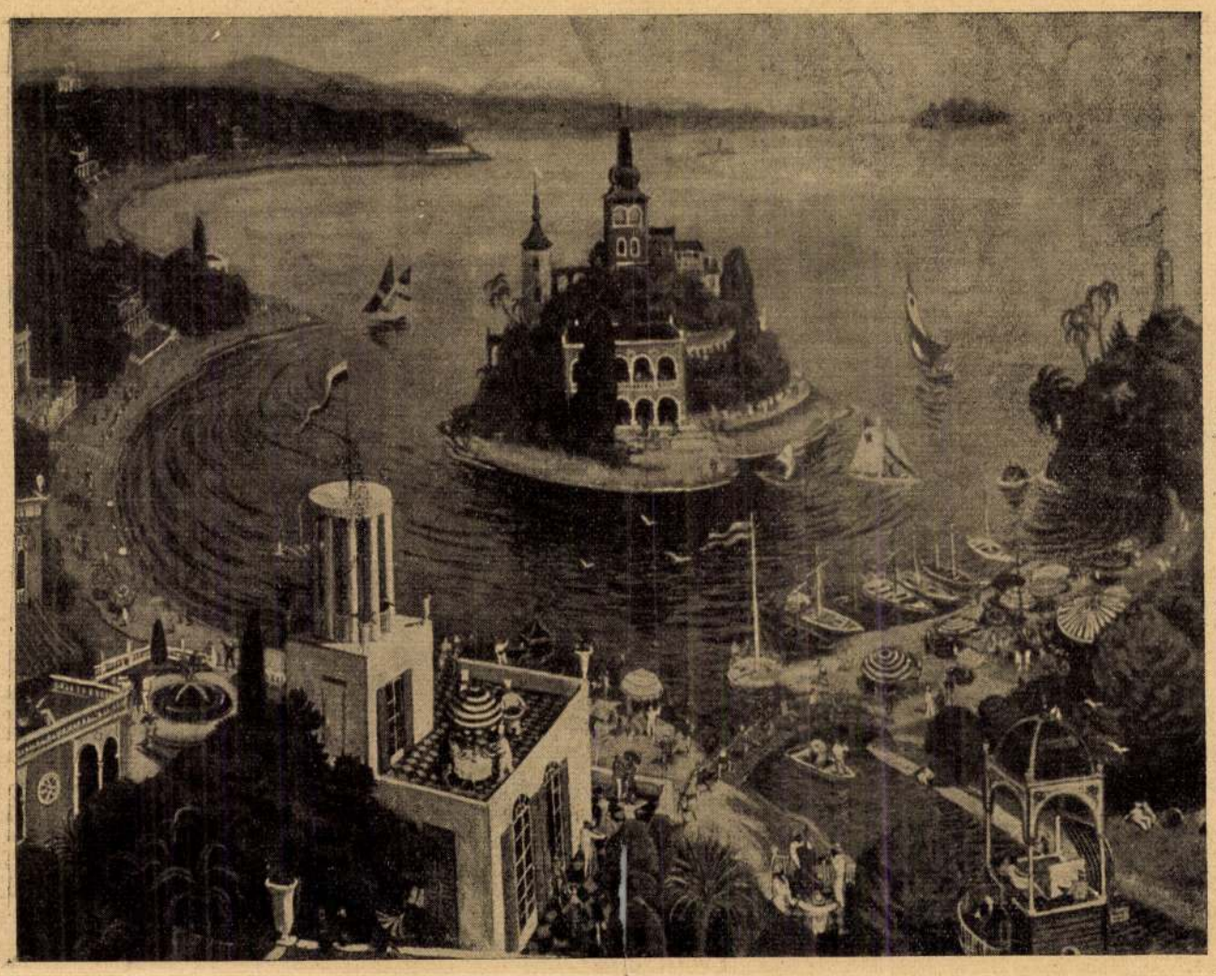

A Szinyei-Társaság kiállítása az Ernszt-múzeumban.
A boldogság szigete. Pólya Tibor festménye

tévő, ki életet és halált példázol, fájdalmat adsz, mely szép, szépséget, mely fáj, megértetve, hogy csak az lehet szép, ami fáj is. Hadd ünnepeljelek, te bájos haldokló. Hadd dicsérjelek, betegek, csüggedtek, költők nyara. Szép vagy mindenütt, itt benn a városban is. Nem, mint a tavasz, mely locspocsot hoz utcáinkra, nem mint a nyár, mely néha veszett kutyaként garázdálkodik a körútakon, nem mint a tél, mely vadregényes tájakat fest a pusztára, de közöttünk sunyi nyavalyákkal gyilkol. A te ragyogásod nem szebb a tarlón, mint bőröndös boltok kirakatain, vagy gyógytárak zöld, piros üvegkorsóin, melyeket rézsút fennyel világítasz. Nem bűvösebb a te tündöklésed tavak tükrén, mint íróasztalom tintatartóján. Az aszfalton fölgyújtod tündérfáklyádat, magasba ereszted hangtalan rakétádat. Ó, Város Évszaka.

OKTÓBER. Egyszer láttam a tavaszt az Azur Parton, hullámkék ruhájában, csengetyűivel s akkor megtudtam, hogy a tavasz francia. A nyarat is ismerem római pálmafák alól s azt hiszem, hogy a nyár olasz. A telet egy könyvben éltem át, melynek oldalain zuzmarás reggelek fehérlenek, szánok csilingelnek s azóta nekem minden tél orosz. De az ősz, ez a hosszúhosszú, válni nem tudó október a miénk s valahányszor idegen földön járok, ilyenkor mindig hazadobban a szívem, mert az ősz magyar.

NOVEMBER. Olyan most az erdő, mint egy kórház. Itt állanak előttem a betegek. Az iharok lázasak. Viaszkos, ötkaréjú levelük piroslik a tűztől és félrebeszélnek a szélben. Egy tölgy kovácsoltvas színét ölti magára. Férfiasan várja sorsát. A szil rozsdabarna. Nyilván bőrfarkasa van. Messze a tisztáson egy fiatal ecetfa kétségbeesetten tárja ki lesoványodott karjait. Ő az erdő vértanuja. Ezer sebből vérzik. Az ezüstlonc kócosan a sövényre rogy, fehér vattakötegekkel boritva. Árva kis cserjék bújnak meg félénk, reszkető gyermekek: a málnabokrok skárlátos önkivületben s túl a mogyoróbokrok már szederjesen, fuldokolva valami iszonyú torokgyíktól.

DECEMBER. Milyen élesen látszik most a kopár ágak közt az elhagyott fészek. Míg lombok takarták, csivogó pár lakott benne fiókáival nyáron, nem vettük észre. Így vagyunk családunkkal is. Akkor tudjuk meg, hogy volt, amikor öregszünk s otthonunk már régesrég üres.

Kosztolányi Dezső

Kóc-huszár

Szegény kis pajtás, sebesült vitéz,
mohó kezek szaggatták csöppnyi tested.
Bohó kezek ... a kóchuszárban is
rejtelmes, bűvös titkokat kerestek.

Gyöngyszín dolmányod selyme csupa rongy,
kujon bajuszkád csúnyán szétzilálva.
Vidám szemed most is vádlón mered
az értelmetlen, ostoba halálra.

Nyugodj békével, kócvitéz! ... Sokan,
ó sokan szeretnének így pihenni.
A te titkod valakit érdekelt,
de hány van, akiét nem kérdi senki.

Gács Demeter

Uj Idők 1931. 47

LENGYEL REINFUSS EDE: PIHENŐ KURUCOK

Pólya Tibor K

PÓLYA TIBOR: HEGYEN-VÖLGYÖN LAKODALOM

Képzm. Társ. 1927/28
téli kiáll. Cat.

Meghívó

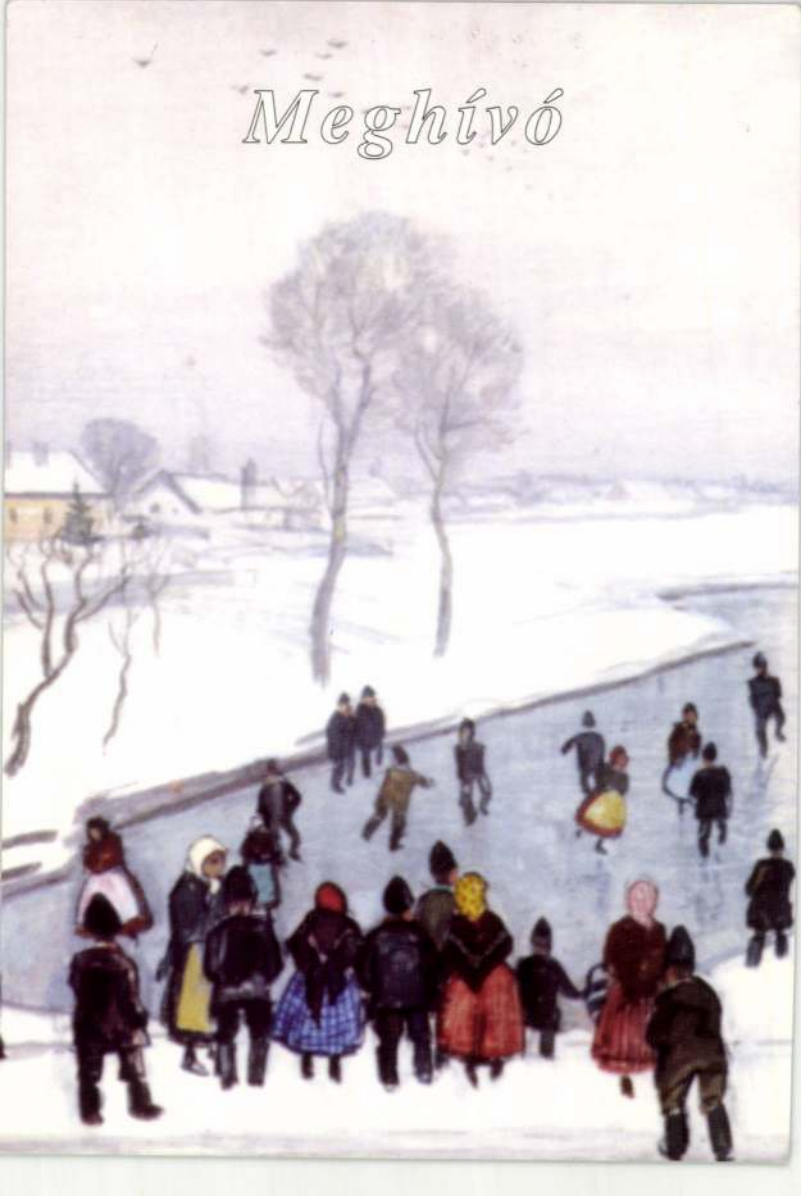

PÓLYA Tibor

A Belvárosi Aukciósház és a Qualitas Antiquitas szeretettel meghívja Önt, családját és barátait az állandó Szolnoki Művésztelep kérvényezésének 100. évfordulója tiszteletére rendezett nagyszabású kiállítására.

Kiállítás időpontja:

1999 november 5. - december 6.

Megtekinthető:

Hétfőtől péntekig 10 - 18 óráig

A kiállítás két helyszíne:

Budai Galéria
1016 Budapest, Krisztina krt. 73.
Tel.: 375-06-58

Belvárosi Aukciósház
1056 Budapest, Váci utca 36.
Tel/fax: 266-8374, 267-3539

A képek egy része megvásárolható!

Pólya Tibor: Korcsolyázók olaj, rétegelt lemez 55 x 67 cm

August von Pettenkofen
Theodor von Hörmann
Eugen Jettel

Böhm Pál
Aggházy Gyula
Deák Ébner Lajos
Pataky László
K. Spányi Béla
Tölgyessy Artúr
Hegedűs László
Bihari Sándor
Fényes Adolf
Zemplényi Tivadar
Koszta József
Szüle Péter
Zombory Lajos
Olgyay Ferenc
Szlányi Lajos
Vidovszky Béla
Pólya Tibor
Chiovini Ferenc
Mednyánszky László

Pólya Tibor K

Szobrot emelnek Pólya Tibornak

Szolnok, április 28

A Szolnoki Művészeti Egyesület elhatározta, hogy a művésztelep alapítójának, néhai *Lippich* Gusztáv főispánnak és *Pólya* Tibornak a telepen *szobrot emel*. A szobrok elkészítésére *Borberek Kovács* Zoltán szobrászművész kapott megbízást.

Az Est. 1938. ápr. 29.

SOROS ALAPÍTVÁNY

1996-os zenei rendezvények támogatása

(folytatás a 17. számból)

Liszt Ferenc Főiskola Debreceni Konzervatórium nagybőgő tanszaka, Debrecen: XIX. Nemzetközi Nagybőgős Találkozó 100 000 Ft; MÁV Szimfonikusok Zenekari Alapítvány, Budapest: Hét koncertből álló koncertsorozat a Zeneakadémián, valamint ifjúsági koncertsorozat 500 000 Ft; Mendelssohn Kamarazenekar, Veszprém: Önálló bérletsorozat megrendezése Veszprémben, világhírű vendégművészek részvételével 300 000 Ft; Mérték Egyesület – Camerata Transsylvanica, Budapest: A Camerata Transsylvanica kamarazenekar koncertjeinek támogatása 2 000 000 Ft; Miskolci Fúvósegyesület, Miskolc: Háromrészes ifjúsági hangversenysorozat, Ismerkedjünk a fúvós hangszerekkel c. 100 000 Ft; Móricz Zsigmond Könyvtár és Közösségi Ház, Mezőtúr: Komolyzenei diákbérletek támogatása a Nemzeti Filharmónia mezőtúri ifjúsági hangversenysorozatához 50 000 Ft; Művelődési Ház, Felsőzsolca: A magyarországi népzene és népdal megismertetése és megszerettetése vendégművészek segítségével 50 000 Ft; Művelődési Központ, Püspökladány: Évszázadok hangja címmel bérletes hangversenysorozat rendezése 60 000 Ft; Művészeti Szakközépiskola és Gimnázium, Szombathely: Ifjúság az ifjúságnak – hangversenysorozat 80 000 Ft; Művészeti Szakközépiskola Zenei Tagozat, Nyíregyháza: Rendszeres hangversenyek, „Rendhagyó énekórák" szervezése a megye művelődési házaiban 50 000 Ft; Nagy Csaba, Nyíregyháza: Tárogató – hangszertörténeti előadássorozat általános és középiskolás diákok részére. Támogatás honorárium formájában 80 000 Ft; Nagycsaládosok Országos Egyesülete, Jászapáti: 4 koncertből álló hangversenysorozat 80 000 Ft; Nagyközségi Népfőiskolai Egyesület, Földes: Orgonahangverseny-sorozat szervezése a református templomban 90 000 Ft; Nyírbátori Zenei Fesztivál, Nyírbátor: Hazánk keleti régiójában az értékes művészi zene terjesztése 200 000 Ft; Őri Alapítvány, Őriszentpéter: A Virágzás Napjai őrségi művészeti fesztivál zenei eseményei 100 000 Ft; Papp Sándor, Debrecen: BAZ megye városaiban és falvaiban megrendezendő klasszikusgitár koncertsorozat tiszteletdíjára 50 000 Ft; Pécsi Művészetek Háza, Pécs: Az 1997. évi komolyzenei program támogatása 200 000 Ft; Pécsi Szimfonikus Zenekar, Pécs: A zenekar koncertjeinek megrendezésére 300 000 Ft; Pécsi Zeneiskola, Pécel: 1977/78-as év zenei rendezvénysorozat támogatása 100 000 Ft; Péteri Judit, Budapest: Kamaraest megrendezése több vidéki városban. Támogatás honorárium formájában. 100 000 Ft; Petőfi Sándor Városi Művelődési Központ, Győr: A III. Győri Nemzetközi tősfesztivál megszervezése 100 000 Ft; Polgármesteri Hivatal, Kosd: 1997/98. évad ünnepi rendezvényeinek támogatása 50 000 Ft; Pomázi Művelődési Ház és Könyvtár, Pomáz: A pomázi jazz klub működéséhez hozzájárulás 120 000 Ft; Pro Ars Nova Alapítvány, Kecskemét: Századvégi antológia címmel hangversenysorozat rendezése 150 000 Ft; Pusztamonostori Általános Iskola, Pusztamonostor: Több koncertet magába foglaló hangversenysorozat általános iskolásoknak 40 000 Ft; Püspökmajor lakótelepi Óvoda Életfa Alapítvány, Szentendre: Népdalestek rendezése 30 000 Ft; Rácz Rita, Budapest: Kodály Zoltán emlékkoncert és szóló dalest szervezése főiskolai hallgatók, tanárok közreműködésével 50 000 Ft; Római Katolikus Plébánia, Veszprémvarsány: Három komolyzenei hangverseny megrendezése a Veszprémvarsányi Római Katolikus templomban 30 000 Ft; Rózsavölgyi Márk Zeneiskola, Balassagyarmat: Öt hangverseny támogatása 100 000 Ft; Somogyi Könyvtár, Szeged: Schubert-év hangversenysorozaton belül 3 koncert megrendezése 50 000 Ft; Sonare Ifjúsági Kamarazenei Alapítvány, Budapest: Az 1997/98-as hangversenyévadban havonta megrendezésre kerülő koncertsorozat 160 000 Ft; Strém Kulturális Szolgáltató Betéti Társaság, Budapest: A 40 éves Bartók Vonósnégyes ünnepi hangversenye, a művészek vidéki fellépéseinek tiszteletdíjára 280 000 Ft; Strém Kulturális Szolgáltató Betéti Társaság, Budapest: Földvári Napok 97 – hangversenyek és zenetudományi konferencia 200 000 Ft; Szabadidő Központ, Esztergom: Liszt Ferenc Requiem c. művének bemutatása az esztergomi Bazilikában 40 000 Ft; Széchenyi István Általános Iskola, Miskolc: A környező iskolás gyerekek számára a már megkezdett Collégium Musicum hangverseny folytatása 50 000 Ft; Szekszárdi Kamarazenekar Alapítvány, Szekszárd: Hangversenysorozat Tolna megye városaiban 100 000 Ft; Szendrey-Karper László Nemzetközi Gitárfesztivál Alapítvány, Esztergom: A XIII. Nemzetközi Gitárfesztivál és Szeminárium 1997. július 30-a augusztus 8. között történő megrendezésének támogatása 100 000 Ft; Szentlőrinci Zeneiskola, Szentlőrinc: Szentlőrinci Zenei Esték hangversenysorozat 50 000 Ft; Szolnoki Szimfonikus Zenekar, Szolnok: A zeneszerető közönség zeneigényének kielégítése, zeneszeretetre való nevelés az ifjúság körében, a zene újabb híveinek megnyerése 500 000 Ft; Szombathelyi Szimfonikus Zenekar, Szombathely: Öt hangversenyből álló sorozat 300 000 Ft; Szurdokpüspöki Község Önkormányzata, Szurdokpüspök: Zenei rendezvény támogatása 40 000 Ft; Tatai Zenebarátok Egyesület, Tata: Fiatal, pályakezdő művészeknek bemutatkozási lehetőség koncertek szervezésével 60 000 Ft; Tin-Tin Quartet, Budapest: Évi 12 koncert megrendezése, három alkalommal külföldi vendégművész közreműködésével. Támogatás tiszteletdíj formájában 200 000 Ft; Uhrin Viktor, Dévaványa: Diplomakoncert 50 000 Ft; Válaszd az Életet Alapítvány, Abaújszántó: Az abaújszántói ifjúságért komolyzenei nevelését elősegítő hangversenysorozat 60 000 Ft; Vántus István Társaság, Szeged: A szegedi kortárs zenei napok továbbfejlesztése, az 1997. évi rendezvénysorozat professzionális szintű megszervezése 100 000 Ft; Városi Művelődési Központ, Békés: A XXI. Békés-Tarhosi Zenei Napok 200 000 Ft; Városi Művelődési Központ, Zirc: A zirci cisztercita bazilika 1997. évi hangversenyterve 70 000 Ft; Városi Zeneiskola, Mezőkövesd: Népzenei hangversenysorozat 80 000 Ft; Vay Ádám Múzeum, Vaja: Komolyzenei koncertsorozat a nyíregyházi Pro Musica Leánykar, valamint a szegedi Liszt Ferenc Művészeti Főiskola művészeinek részvételével 60 000 Ft; Vivace Zenei Egyesület, Komárom: Olyan koncertsorozat elindítása és rendszeressé tétele, mely kialakítva közönségét szervesen beépül a város életébe 80 000 Ft; Vörösmarty Színház Alba Regia Szimfonikus Zenekara, Székesfehérvár: Hangversenyek anyagi támogatása 300 000 Ft; Weiner Leó Kamarazenei Egyesület, Szeged: Négy koncertből álló hangversenysorozat rendezése 300 000 Ft; Weiner Leó Zeneiskola, Kisvárda: Hangversenysorozat Kisvárda és a környező települések lakói számára 50 000 Ft; Zeneiskola, Sárbogárd: A város vonzáskörzetébe tartozó községek általános iskoláiban zenei ismeretterjesztő ifjúsági hangversenyek rendezése 50 000 Ft; Zeneművészeti Alapítvány, Békéscsaba: Pályakezdő fiatalok bemutatása a közönségnek 150 000 Ft; Zimándy Ignác Általános Iskola, Törökbálint: Ismeretterjesztéssel egybekötött hangversenyek 50 000 Ft; Zsámbéki Szombatok Nyári Színház és Művelődési Ház, Zsámbék: Hétvégi kulturális és szórakoztató programsorozat hangversenyprogramjai 100 000 Ft.

Szerkesztői üzenetek

RÁCZNÉ, WEISS MÁRIA, SZOLNOK. Kedves Kollegina, kedves volt tanítványom! Diákjaival egyetértésben írott levelére válaszolni – ezt a formát választom, mert amit Önnek kell írnom, talán mást is érdekelhet, s olyat, aki hasonló gonddal küzd, vagyis Önhöz hasonló, tanítványaiért élő tanár. – A diákoldalt hiányolja az ÉS-ből, s hivatkozik az Élet és Tudományra, amelynek van diákrovata, amelyben OKVT-tételeket, érettségi és felvételi föladatokat dolgoznak ki.

Ön jól tudja, hogy az ilyen föladatok és az irodalom, történelem tanításával kapcsolatos tételek egészen más természetűek. Ami a matematika, a fizika, a kémia, vagyis a matézis és természettudomány művelését illeti, nincsen módszerbeli különbség a magasabb tudomány és az iskolai ismeret között. A humán területen ez egészen másként van. Ha műalkotásról van szó, a diákos zsengék csak akkor számíthatnak érdeklődésre, hogyha szerzőjükből később jelentős író lesz, vagy jelentős humántudós. Így azután nem használhatjuk azokat az írásokat sem, amelyek tanítványai tollából származnak, és verselemzések. Elképzelhető azonban, hogy egyik-másik írás szerzője nagy irodalomtudós lesz, és utóbb előkerülvén most beküldött zsengéje életrajzának adalékaként jelenthet valamit, de olyan lapba, mint az ÉS, nem kerülhet be, mert önképzőköri írás.

Önképzőkör. – Minden szellemi tevékenység, amiben többen vesznek részt, fölfogható játéknak is. A játék pedig ismételhető, utánozható. A középiskolai önképzőkör is ilyen játék volt valaha, s a diák általa imitálhatta a felnőttek szellemi világát. Nem az ÉS-ben kellene tehát a verselemzést művelni, mert a beküldött írások bizony vitathatók, de nem a maguk körén belül. Mert az Örkény-elemzés – az író egyik egyperceséről van szó – a maga helyén remeklés, de Sziszüfosz boldogságát emlegetni kérdéses, a Trillában a szláv trit fölfedezni teljesen fölösleges, mert akár a trinitárius is „tri"-vel kezdődik, s ennek eredete viszont kétségtelenül latin. Vagy a másik dolgozat, József Attila Két hexameterének elemzése is meghaladja az elemző szellemi erejét, mert nem veszi észre, mire vezethető vissza ez a mondattal való játék. Ez bizony a „vagy-vagy", a választás kényszere, s valójában egzisztenciálfilozófiai karakterre vall, vagyis a „licet – non licet" (szabad – nem szabad) kényszerűségében hozott emberi döntés, miszerint hogyha meghalok, mindegy, hogy a rosszat vagy a jót választom, s akkor már inkább a jót, csakhogy olyan világban élünk, amiben nincs szilárd értékrend, a jót választani tehát heroikus!

Mindezen kifogás azonban lényegtelen akkor, ha ezek az írások egy önképzőkör akusztikájában hangzanak el. Közben át lehet élni, milyen fontos és rangosító egy ilyen játék, amelyben a serdülő szellem fölkészül hivatására. Nem egy kulturális hetilapban kell tehát jelen lennie az Ön diákjainak – és általában a középiskolás diákoknak, hanem az önképzőkörben, aminek hagyományát föltámasztani igazán méltó volna, ami azonban nem zárja ki, hogy akár egy tizenéves fiatal is ne szerepelhetne az ÉS-ben, hogyha írása minősége a megjelenést indokolja.

HONORÁRIUM KIFIZETÉS – május 6-7-én a szerkesztőségben.

NAPI gazdaság
MELLÉKLETEINK:
TŐZSDÉK ÉS PIACOK
PIHENŐ NAPI
BEFEKTETŐ
Központi telefonszámok: 270-4349, 120-8217
Hirdetések felvétele: 140-8939, 270-3784,
telefax: 270-1117

Keleti szépségek

MŰGYŰJTÉS

Öröm kézbevenni a Bizományi Kereskedőház 30. művészeti aukciójának katalógusát – szép is, praktikus is (jól kezelhető, s közli, hogy az ékszereket bemutató színes táblák melyikén lehet megtalálni a szóban forgó tételeket), no de nem a tálalás, hanem az étek a fontos. Amikor e sorokat írom, még az aukció előtt vagyunk, annál érdekesebb, hogy mi lesz az eredmény. Ez az előzetes jelzés tehát összevethető a leütési árakkal (amelyeken, mikor e cikk az „átfutás" miatt megjelenik, már túl leszünk).

Kezdjük az ékszerekkel s nézzük először a nehezét: a drága tárgyakat, amelyek közül (árával is) kiemelkedik a 600 ezer forintos függelék, egy 2,40 karátos briliánssal és hat kisebbel valamint 3 karátos smaragd csüngővel. Az igazság az, hogy értékéhez képest befektetésként ez a „legkifizetődőbb" tárgy, és ha egy hölgy *meri:* hordhatja is, igazán reprezentatív darab... Vajon akad-e rá vevő? Ehhez képest „bagatell" a 350 ezres férfi gyűrű, 1,35 karátos briliánssal, vagy a megint csak férfiaknak való, csaknem 120 grammos elegáns arany cigaretta tárca 200 ezerért, egy 80 grammos „mindössze" 120 ezerért s 110 és 90 ezerért egy-egy schaffhauseni zsebóra. A tapasztalat azt mutatja, hogy szegény férfiak tárgyai – noha igencsak ők fizetnek – nehezebben kelnek el. Meglátjuk. Ezek voltak a drágább dolgok, no de olcsó is bőven akadt: fülbevalópár mindössze 4,500, 5, 6, 10 ezerrel, szintén arany és ezüst női gyűrű 12 és 15 ezerrel, szóval bárki vehetett itt szép tárgyat, amennyiben föl nem verték (sajna, épp a legolcsóbb cikkek érnek el irreálisan magas árat).

Lássuk a műtárgyakat! 1900 körüli ezüst kínáló füles kosárka 15 ezerrel indult. Számos cseh porcelán, fajansz és üvegtárgy 12 ezertől 60 ezerig volt megszerezhető – a cseh cikkeket még nem nagyon verik fel. Egy díszváza s két tányér, cseh fehér áru, Herendi-festéssel 20 és 30-30 ezerre volt meghirdetve. A Zsolnay-vázák eleve értékesebbnek minősültek: 35-től 80 ezerig indították őket. Egy vetkőző nőt ábrázoló szecessziós porcelánfajansz lámpa éppenséggel 380 ezerrel szerepelt. Ugyancsak „szecis" ezüst pohártartó pár mindössze 18 ezerrel. Egy kis (10 centiméteres) Gallé-váza 50 ezerrel indult (egy épp kétszer akkora a Páholy-aukción 260-ért nem kelt el). 19. századi asztali-, keretóra és kandallóóra 45, 60 és 250 ezer.

Két kis Medgyessy-bronz 80 és 150 ezer; az osztrák, német és különösen a francia szobrok még magasabb áron indultak 160-tól 680 ezerig. Az aukció csúcs-árát egy épp száz éves, nyolc darabból álló, finoman barokkos osztrák diófa szalongarnitúra testesítette meg egymillió kettőszázezerrel, de persze bútor is akadt olcsóbb, például egy szecessziós állvány mindössze 10 ezerrel.

Szőnyeg is volt már (magyar) 15-20 ezerért, nem is egy; a szebbnél szebb „perzsák" persze magasabb áron indultak. A legérdekesebbek a kelet-turkesztáninak számító ritka Kotán-szőnyegek voltak, melyek azonban nagyon elütnek a szokásos mintáktól, inkább tibeti hatást tükröznek; négy is volt belőlük 25-80 ezres árral.

Ritka szép japáni anyag került most elő, hitelüket s értéküket dr. Ferenczy szakértelme biztosította: elefántalakos bronz füstölő (35 ezer), rekeszzománcos dísztál 15, váza 30 ezer, végül, de nem utolsósorban kilenc, többségében színes fametszet 6 ezertől (!) 25 ezerig induló áron, ami valósággal ajándék – kérdés, mennyit értek el. És itt kell említenem egy kuriozitást: több mint száz éves francia színházi plakátot, amelynek árát (60 ezer) azonban kissé magasnak érzem. Ugyanennyi volt egy elefántcsontra festett majd 200 éves miniatűr, e műfajban 70 és 100 ezres tételek is feltűntek.

A képek között két Pólya Tibor-mű volt a legérdekesebb: egy, a hajdani Grand Caféban cigányzenét hallgató urakat kifigurázó s egy szüreti mulatságot fölelevenítő nagy olajkép. Sok közepes naturalista festménnyel szemben már olcsóságával is kitűnt Bényi László *Parti váró*skája; mindössze 20 ezerrel indították, akár egy (legutóbb már említettem) Fenyő A. Endrét. Egy „vaszaryas" Emőd Aurél (*Kék ruhás hölgy*) 35 ezer, egy Lotz-grafika 30 ezer. Figyelmet érdemelt még egy paraszt házaspárt ábrázoló korai Egry (350) s egy különös, „szecessziós" Márffy (200 ezer). Tornai Gyula dekoratívan utálatos *Keleti szépsége* 70 ezerrel várt rá méltó gazdájára, akárcsak ugyanennyiért Molnár C. alföldieket utánzó rossz képe. Két 18. századi osztrák és olasz kép (portré, 150 ezer, Romantikus táj, 180) volt az aukció két legkiemelkedőbb festménye.

Kristó Nagy István

Simsay Ildikó rajza

BÁV RT

Biztos eladás!
Ha műtárgyait, ékszereit vagy bármely régiségét értékesíteni akarja forduljon a BÁV Rt. szakértőihez. A *legmagasabb piaci áron* megvásároljuk vagy *magas előleget* fizetünk!
Az aukciós tárgyfelvétel folyamatos!

Szakfelvevőhelyeink:
Ékszer: V. Párisi u. 2. 118-6217
VI. Andrássy u. 43. 342-9143
VII. Thököly út 14. 322-5014
és valamennyi fővárosi és vidéki ékszerboltban.
Festmény, műtárgy:
V. Bécsi u. 1-3. 117-2548
V. Bécsi u. 3. 118-4403
V. Kossuth L. u. 103. 118-0433
V. Falk Miksa u. 21. 131-0513
V. Semmelweis u. 19. 117-6327
VI. Andrássy út 27. 342-5525
I. Hess A. tér 3. 175-0392
Szőnyeg: V. Ferenciek tere 10. 118-3733

Bútor: Címbejelentés: 217-6307; 218-7898
A beszállítás díjmentes!

BÁV Rt. — az értékek birodalma!

TÓTH LÁSZLÓ:

Élet és mű

Néhány megjegyzés Peéry Rezső életművéről és recepciójáról

Az idén ősszel lesz Peéry Rezső halálának huszadik évfordulója. A név valószínűleg kevesek fülében cseng csak ismerősen, jóllehet néhai viselőjének emberi sorsa és tartása, írói rangja és jelentősége ennek az ellenkezőjét is indokolttá tehetné. Így már ez is elég lehet ahhoz, hogy – az évfordulót megelőzően is – szóljunk róla.

Író volt: csehszlovákiai magyar író; szlovákiai magyar író; egy másik országból szülőhazájába, anyaországába menekült magyar író; magyarországi magyar író; ausztriai magyar író: németországi magyar író. De mindenekelőtt, bárhol is: pozsonyi. Jellegzetesen magyar írósors az övé, jellegzetesen közép-európai.

Mindebből is kitűnik: nem adatott neki könnyű élet.

1910-ben született az Osztrák-Magyar Monarchiában: Magyarországon. Nyolc-kilenc évesen ismerkedett meg először az ország-váltás életre szóló, ám a későbbi életében többször is ismétlődő élményével – s a halál közelségével is, amikor egyszer, hirtelen, egy olasz legionárius szuronya előtt találta magát –, új „hazája" a Csehszlovák Köztársaság lett. Huszonnyolc éves, amikor a hitleri segédlettel létrehozott első Szlovák Köztársaság lakója lesz; harmincöt, amikor ismét a második világháború előtti határai közt visszaállított Csehszlovák Köztársaságban találja magát – jóllehet ekkor még mindig, megszakítás nélkül, háromnyelvű, háromkultúrájú szülővárosában élt, ahonnan azután az állami ideológia szintjére emelt cseh és szlovák nacionalizmus, a féktelenül dühöngő magyarellenes sovinizmus űzte el harminchat évesen, 1946-ban, menekültként – a magyar fővárosba. Ez már valódi emigráció volt – eddig csak, úgymond, a különböző országok hagyták el őt, most ő fordított hátat az egyiknek –, az első emigrációja. Új hazája a parlamenti demokrácia igazi példája a második világháború utáni Közép-Európában; ám a rövidesen szovjet fennhatóság alá terelt országban már nem találja a helyét, s újból az emigrációt – igaz, ezúttal a belső emigrációt – választja: kivonul a köz- és a szellemi életből, amelybe pedig ideérkeztekor oly nagy lendülettel vetette magát. Vidékre húzódik: előbb Mosonmagyaróvárra, mert az karnyújtásnyira van szeretett szülővárosától, azután Sopronba, mert valamiképpen az is Pozsonyra emlékezteti. Csak Nagy Imre első miniszterelnöksége alatt tér kissé újra magához, 1956-ban pedig már természetesen ismét ott van az események sűrűjében: szavát hallatja a Petőfi-kör vitáiban, illetve a soproni forradalmi események egyik levezérlője. Negyvenhat évesen tehát újból az országúton találja magát: belső emigrációját nem számítva, másodszor is az emigrálás mellett dönt. Ausztriában új feladatot, új küldetést talál magának – sorstársai életének s a menekült diákok iskoláztatásának szervezését –, ahonnan azonban – akiktől a legkevésbé várta volna: egykori szlovákiai magyar, felvidéki, pozsonyi földijei mesterkedésének köszönhetően – szintén továbbkényszerül: immár az ötven felé közeledve, Németországba – akkor még Német Szövetségi Köztársaságba. Stuttgartban telepedett le: igaz, innen is naponta harminc-negyven kilométert utazott a megélhetésért, a reutlingeni főiskola könyvtárába, de legalább vigasztalta a tudat, hogy szülővárosa folyója, a Duna forrásvidékének közelében maradt, s ha tehette, kijárt a Fekete-erdőbe, a forráshoz.

Elsőgenerációs polgár volt, s ez életét, reflexeit, emberi tartását, világ- és értékszemléletét – egész sorsát meghatározta. Még akkor is, amikor a fiatalkor romantikus hevülete fellázította őt származása ellen, [illegible]id időre szembefordította társadalmi osztályával, s belekóstoltatott vele a szélsőbalos ideológiákba is, hogy aztán lehiggadva, kifinomult szociális érzékenységétől vezettetve hosszabb időre a szociáldemokrácia partján horgonyozzon le, s innen fokozatosan – és immár végső érvénnyel – eljusson a klasszikus polgári és nemzeti liberális eszmények végső kikötőjébe.

Fiatalkorát más is meghatározta: a kisebbségi sors. Annak az „új arcú" kisebbségi fiatal nemzedéknek volt az egyik vezéralakja, amely már az új haza – s a masaryki demokrácia – keretei között kényszerült kialakítani a maga életterét, meghatározni a küldetését. Ez pedig a Duna menti népek megbékélését, s a kisebbségi sors és létezés (közép-)európai távlatokba helyezését jelentette elsősorban. De jelentette Peéry számára a hagyományokhoz kötődést, a polgári tágasságot, s a kollektivizmus mákonyától való megcsömörléssel párhuzamosan a személyiség szabadságának a tiszteletét, mindenek elé kerülését is. Jelentette végül 1938-ban fiatalkori eszményeik kudarcát, elveik összeomlását, s a hitleri totalitarizmus közvetlen megtapasztalását és az azzal való szembefordulást. A germán nacionalizmus után a szláv nacionalizmus tobzódásával találta szembe magát, majd a sztálini totalitarizmus szorította őt belső száműzetésbe. S aki egyszer már szülőhazájában is volt emigráns, most a totális idegenbe vetettség magányát kénytelen vállalni. Csehszlovákiából azzal a küldetéstudattal érkezik 1946-ban Magyarországra, hogy innen többet tehet majd odahaza maradt sorsüldözött társaiért. Az ötvenes években pedagógus hivatásérzete jelenti számára az éltető erőt, s lázas iskolaszervezési tevékenységbe kezd ausztriai emigrációjában is. Majd a menekült magyar írók németországi szervezetének élére áll, hogy aztán – akinek a közösséghez való tartozás, a közösségért való munkálkodás oly sokat jelentett egész életében – a legteljesebb magányban haljon meg hatvanhét éves korában, és sírját azóta se jelölje ki zarándokhelyül a kor – az (újra)egységesülő Európa kora, melynek eljövetelében annyira bízott élete utolsó két évtizedében (lásd például a korát messze megelőző, *Az integrálódás kilátásai a közép-kelet-európai államok földjén* című nagylélegzetű tanulmányát a brüsszeli Nagy Imre Intézet folyóirata, a Szemle 1963-as évfolyamában).

Talán az eddigiekből is kitűnik: Peéry Rezső élete, életműve mindössze három-négy csomópont köré szerveződik. Ezek pedig: a polgárlét, a polgári hagyományok és értékek; a nemzeti lét, a nemzeti művelődés és nyelv éltető ereje; a kisebbségi és emigráns lét, az integráns emberi személyiség és tisztesség megőrzése a legsúlyosabb áldozatok árán is; a más nemzetek feltétel nélküli tisztelete, a közép-európai népek megbékélése, az egységes Európa látomása; végül pedig a demokráciában, a demokratikus berendezkedésben és életvezetésben való mélységes hit, illetve a mindenkori totalitarizmusokkal való meggyőződéses szembehelyezkedés. Látható: olyan törésvonalak mentén alakult Peéry Rezső személyes sorsa; s olyan értékek mentén jegecesedett ki alkotói pályája, életműve, mely törekvések és értékek az 1989 utáni (közép-)európai társadalmakat, nemzeti törekvéseket is meghatározzák.

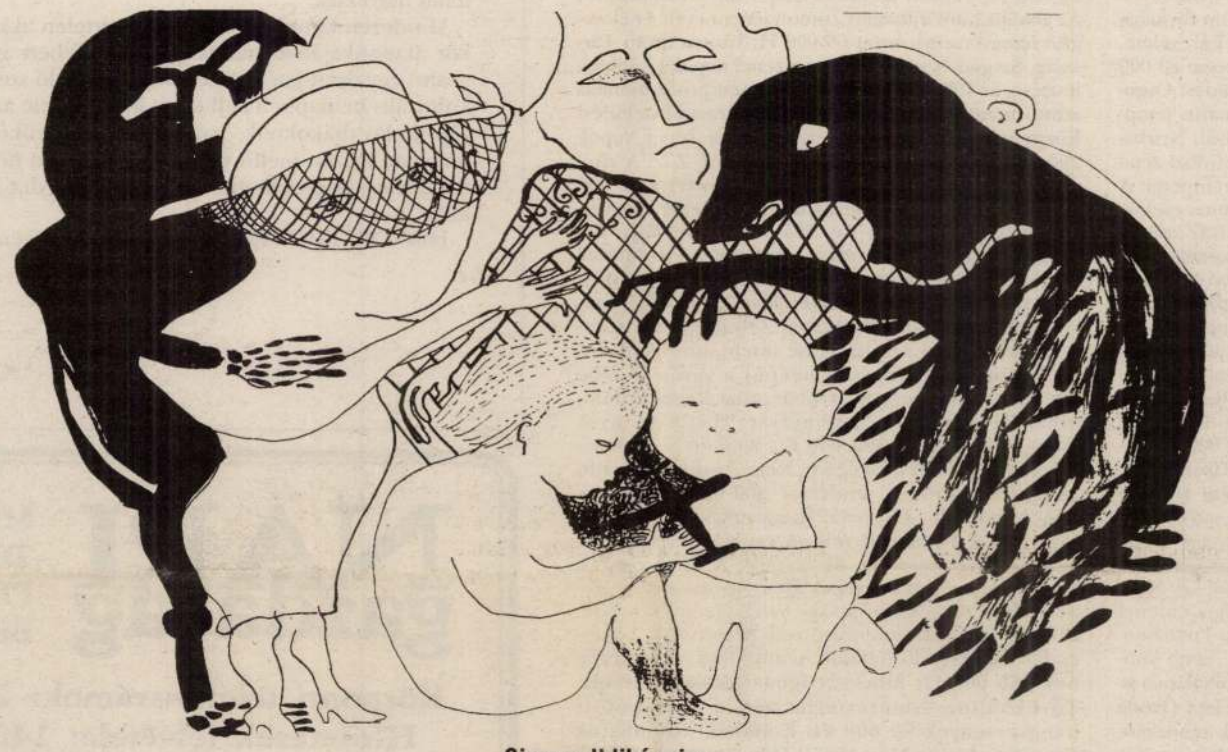

Simsay Ildikó rajza

Ezért is nyugtalanító – s talán érthetetlen is –, hogy Peéry még mindig nem talált haza, s még mindig nem találtunk utat hozzá, ahogyan azt természetesnek hinné az ember. Hozzá – azaz: önmagunkhoz.

1956 után hosszú ideig a nevét sem lehetett leírni *idehaza. Odahaza*, Csehszlovákiában, még annyira sem. (Hacsak nem egykori baloldali, sarlós múltja okán – bár arra is akad példa, hogy ilyen felsorolásból is kicenzúrázták a nevét.) Azután, amikor egyre nyíltabban és természetesebben lehetett beszélni hazánkban a nyugati (emigráns) magyar irodalomról, írókról, kitekintésekben, felsorolásokban, irodalomtörténeti összefoglalókban Peéry Rezső neve is fel-felbukkant már. Rendszerint periferikus jelenségként, epizódszereplőként. Jó esetben elismerve ugyan, hogy „a nyugat-európai emigráció egyik legtekintélyesebb tagja volt", de rögtön hozzá is téve, hogy „megbecsültségét részben emberi tulajdonságainak köszönhette, mint író jóval kevesebbet alkotott, semmint gazdag élményanyaga és tehetsége megengedte volna...". Ami igaz, igaz: élete végéig mindössze két kis füzetkéje – a *Peremmagyarok az idő sodrában* még 1941-ben és a *Reform és forradalom Pannóniában* (1962): ez pedig csak franciául, Brüsszelben –, illetve két kis kötetkéje jelent meg, ezek is élete alkonyán; a *Requiem egy országrészért* 1975-ben, s a *Malomkövek között* – bár azt még ő rendezte sajtó alá – immár posztumusz kötetként, 1977-ben. De szerencsére valamely életmű súlyát, nagyságát nemcsak – sőt nem elsősorban – a megjelent könyvek számában mérik. Így Peéry két utolsó könyve már azt is világossá tette néhány ember számára, hogy írójuk sokkal jelentősebb alkotó annál, mint ahogyan ezt napvilágot látott könyveinek száma mutatja. Ennek ellenére 1989-ig, 1990-ig alig néhány kinti, s alig egy-két hazai írás jelenti írónk recepcióját. (Önmagáért beszél, hogy *A nyugati magyar irodalom 1945 után* című, 1986-os úttörő monográfia személyi bibliográfiai részébe Peéry bele sem került.)

Részben érthető, egyelőre mégis nehezen magyarázható, hogy írónk élete végéig miért nem érezte nagyobb szükségét, hogy mennyiségileg, számszerűségében sem elhanyagolható életművét, írásait messzebbről is felismerhető keretek közé, azaz könyvekbe, kötetekbe rendezze?

Amikor 1988-1989 táján Filep Tamás Gusztávval hozzáfogtunk ezeknek a sokszor elfelejtett, sárguló folyóiratok fedelei, esetleg újságlapok közé vagy antológiákba zárt írásoknak a feltárásához, sejtelmünk sem volt, mekkora fába vágtuk a fejszénket. Mintha egy irdatlan magas hegyre kapaszkodnánk fel, melyet lentről eltakarnak a bokrok, a fák, melyet eltakar a világ, s csak fölfelé araszolva tárul fel alattunk egyre több a hegyből és pillanthatni meg valóságos méreteit. Elég az hozzá, hogy kilenc ország harmincnégy lapját kellett fellapoznunk és átnyálaznunk ahhoz, hogy valamelyest képet kapjunk Peéry Rezső kiterjedt életművének valóságos arányairól.

Amikor azonban elkezdtünk puhatolózni a magyar(országi) kiadóknál e gazdag és összmagyar viszonylatban sem jelentéktelen anyag legalább részleges közzétételének ötletével, mindenütt merev elzárkózásra találtunk. Szerencsére, ekkor – kétéves kiadókereső tapogatózás, kutakodás után –, 1992-ben kötélnek állt az akkoriban megalakult pozsonyi Kalligram – ha nem is rögtön az első, de a másfelediknél nem többedik szóra. Mi több, ez újszülött kiadó arra is lehetőséget adott, hogy sorozatban jelentessük meg Peéry Rezső életművének nem jelentéktelen hányadát. A sorozat a minap ért el a harmadik – eredetileg befejezőnek tervezett – kötetéhez, ami egyúttal az életműfeltárás és -kiadás további folytatásának kérdését is felveti. A három kötet – *Gondolatok a tehervagonban, avagy Védőbeszéd a szlovákiai magyarok perében* (1993); *A végzet bábjátéka, avagy Peremmagyarok az idő sodrában* (1994); *Európa önvédelme, avagy Magánbeszéd az egyszemélyes házáról* (1996) kétharmad részben eddig hozzáférhetetlen vagy jobb esetben is nehezen elérhető anyagot foglal magában. (*Az első kötet* az író 1945-1948 közt született, s a jogfosztottá és hontalanná vált csehszlovákiai magyarság segítségére siető publicisztikájából, *a második* gyermekkoráról, családjáról, szülővárosáról, valamint a cseh-szlovákiai magyar irodalomról, szellemi életről és sorskérdésekről szóló írásaiból, *a harmadik* pedig a magyar irodalom és műveltség kérdéseivel és alkotóival, a kelet-közép-európai fejlődés sorsdöntő eseményeivel, illetve az emigrációba kényszerült ember otthonkereső küzdelmeivel, a világgal és önmagával való szüntelen viaskodásával foglalkozó tanulmányaiból, esszéiből és jegyzeteiből válogat.) Amit mi ismerünk, annak terjedelme 1800-2000 gépelt oldalra, azaz mintegy 90-100 ívre tehető, aminek ismeretében feltétlenül módosítanunk kell a Peéry-életmű szerény voltára vonatkozó hiedelmünkön. S ebben a terjedelemben nemcsak Peéry fiatalkori kísérletei, az előbb már említett úttévesztését jelölő, vagy a mindennapok sietségében született, a napi publicisztika kereteit nem meghaladó írásai, hanem a három kötetből terjedelmi okok miatt kimaradt számos érett műve is benne van. Nem lehet viszont benne az *Egy kelet-európai vázlatfüzetből* címmel írt, eddig még csak utalásokból – illetve részleteiben – ismert, ám teljes terjedelmében egyelőre elő nem került nagylélegzetű, összefoglaló – életrajzi? elméleti? – munkája. S azt sem tudjuk továbbá, mit rejt tőle a Szabad Európa Rádió magyar szerkesztőségének – melynek hosszú évekig a munkatársa volt – csak nemrégiben Budapestre került és elérhetőbbé vált archívuma, miként nem tudni, mit rejt az özvegyénél található irat- illetve kézirathagyatéka. A jelek szerint kiterjedt és gazdag levelezéséből is valószínűleg összeállítható lenne egy-két, a magyar emigráció, valamint szellemi élet legjelesebb alkotóit – Márai Sándortól, Cs. Szabó Lászlótól Illyés Gyuláig – egybefogó, s a hazán kívülre vetettség természetrajzához, élettanához föltehetően újabb nélkülözhetetlen adalékokat szolgáltató kötet is. Mielőbb jelentőségének megfelelően kellene értékelni Peéry Rezső 1956-os, illetve a magyar forradalommal és Nagy Imrével foglalkozó publicisztikáját, elemző írásait – ezekből ugyancsak kitelne egy kötetnyi –, s kiderülhetne, hogy írónk személyében 1956 egyik legjelentősebb publicistáját, elkötelezettjét, elemzőjét tisztelhetjük. (Jellemző e tekintetben, hogy amikor a Századvég Kiadó és az 1956-os kiadó 1992-ben válogatást jelentetett meg a Szemléből, melynek – mint láttuk – Peéry is állandó munkatársa volt; s ahol a vidék forradalmáról irodalmilag máig érvényesen tulajdonképpen egyedüliként számot adó *Reform és forradalom Pannóniában* is napvilágot látott, az antológiából írónk érthetetlen – vagy mégis érthető? –, de mindenképpen sajnálatos módon kimaradt. Nem került sor Peéry ezen írásainak értékük szerinti megmérettetésére a forradalom tavalyi, negyvenedik évfordulója alkalmából sem, s rendre kimarad az ide kapcsolódó kitüntetésekkel, díjakkal, emlékplakettekkel – posztumusz – jutalmazottak névsorából is.) Tovább kell folytatni Peéry Rezső életének feltárását is, mert bár a néhány évvel ezelőtti ismereteinkhez képest – amikor jeles irodalomtörténészünk róla szóló írásának három mondatába öt vaskos tárgyi tévedés is került, mondanom sem kell, hogy a legkevésbé sem a szóban forgó irodalomtudós mulasztásából, hanem Peéry életének feltáratlansága miatt – számos részletet sikerült már vele kapcsolatban megnyugtatóan tisztázni, még ma is sok ezen a téren a homályos pont, tisztázatlan kérdés. Mindezek a feladatok Peéry Rezső életének, életművének mielőbbi monografikus feldolgozását is előrevetítik, s hasonlóképpen elkerülhetetlennek látszik egy Peéry-bibliográfia összeállítása, egybeszerkesztése is.

Halálának ez év őszén esedékes huszadik évfordulója talán-talán ezekhez a feladatokhoz is újabb lendületet ad. (S ki tudja, még az is elképzelhető, hogy sírját majd ez alkalomból magyar és szlovákiai magyar írószövetségi, esetleg diplomáciai – nagykövetségi – küldöttség keresi fel koszorújával.) Mindenekelőtt azonban – hogy szélesebb körben is kutatható legyen – hagyatéka hazahozatalát s valamelyik magyarországi közgyűjteményben való elhelyezését – legalkalmasabbnak és legméltóbbnak erre a budapesti Országos Széchényi Könyvtár mutatkozik – kellene megszervezni. Filep Tamás Gusztávval ugyanis meggyőződésünk, hogy – az ő szavaival – „a Nyugat-nemzedékeknek az esszét (...) felszabadító és megújító írói" mellett Peéry e műfaj számottevő képviselői közé tartozik. Ideje lenne hát igazságot szolgáltatnunk neki.

Pólya Tibor: Öltözőben, olaj, vászon, 110 × 64 cm

kéz, benne a csészével, amelyből víz ömlik ki: a tanítványok, Péter és András elhívására utaló, halakkal teli háló (Máté evangéliuma 4. rész, 18–19. vers); az ég madarai és a mezők liliomai, amelyeket Jézus a Hegyi Beszédben említ (Máté 6 :26-28); Jézusnak a virágvasárnapi bevonulására utaló pálmaágak; az úrvacsorát jelképező kenyér és kehely; Jézus szenvedésének emlékei; a nádszál és az ecetbe mártott szivacs az INRI felirattal; és végül a pünkösdre emlékeztető tüzes nyelvek. A képek alatt és felett a bal oldali ablakokhoz hasonló díszítmények, külföldi városábrázolások láthatók.

A 6,05 méter magasságú, bal és jobb oldali ablakok fölé tizenkét 1,02 × 1,15 méter nagyságú ablak került a tervezés során. Ezeket Haranghy Jenő szintén bibliai jelképekkel díszítette. Az Ószövetségből megjelenik Áron kivirágzott vesszeje (Mózes 4. könyve, 17. rész); Dávid hárfája, ami a zsoltárokra utal; a sareptai özvegy korsója, amelyből Illés próféta szavára az olaj nem fogyott ki (Királyok 1. könyve 17. rész). Az Újszövetség jelképei között látjuk az úrvacsorai kenyeret szimbolizáló

Haranghy Jenő: A kakas jelképe

templomban összesen 36 ablak volt, és ez a 3-as és a 12-es „szent szám" szorzata. Haranghy Jenő tehát 36 ablakra készített színes üvegfestményt. És most jön a szomorú megállapítás; ezek a remekművek szinte kivétel nélkül elpusztultak a II. világháború alatt és után.

Honnan tudjuk mégis, hogy milyenek voltak az egyetemi templom üvegablakai? Szerencsére, Ha-

PÓLYA TIBOR

Kossuth-zarándoklat Amerikába

Lapunk 1998. január 20-i számában megemlékeztünk az 1928. március 15-én, New Yorkban tartott Kossuth-szobor avatásáról s az azon részt vevő óhazai magyarok — köztük megyénk 22 tagú küldöttsége — útjáról. Most azokat a képeket közöljük, amelyek bemutatják a zarándoklatot.

KÓSA KÁROLY

A félezernyi magyar „zarándok" a 46 ezer 439 tonnás Olympic — az elsüllyedt Titanic és Britannic hatalmas testvérhajója — fedélzetén kelt át az óceánon. A monumentális szobor leleplezésére 15 ezer magyar sereglett össze Amerika és a világ minden tájáról. A magyar küldöttség útja körutazással folytatódott. New York után Washington, Pittsburgh, Cleveland, Buffalo nevezetességeit, valamint a Niagara-vízesést tekintették meg. Az akkori világ második legnagyobb hajójával, a Majestickel utaztak haza. Az amerikai—magyar barátságot erősítő, szabadságharcunk emlékét ápoló látogatást a békési Faragó László emlékkönyvben, a fegyverneki Bíró Zoltán 250 fotóval, illetve rajzzal illusztrált útleírásban, Pólya Tibor szolnoki festőművész rajzalbumban örökítette meg. Arra, hogy az utazás mekkora visszhangot keltett az óhazában, kiváló példa Chiovini Ferenc — Bíró Zoltán vízióját illusztráló — grafikája, hiszen a művész nem vett részt a zarándoklaton.

A New York-i szabadságszobor

Török Imre kisújszállási református esperes. Pólya Tibor rajza

A Times Square pusztulása. Chiovini Ferenc grafikája

Zarándokaink a clevelandi Kossuth-szobornál. Bíró Zoltán fotója

Pólya Tibor, saját rajzán

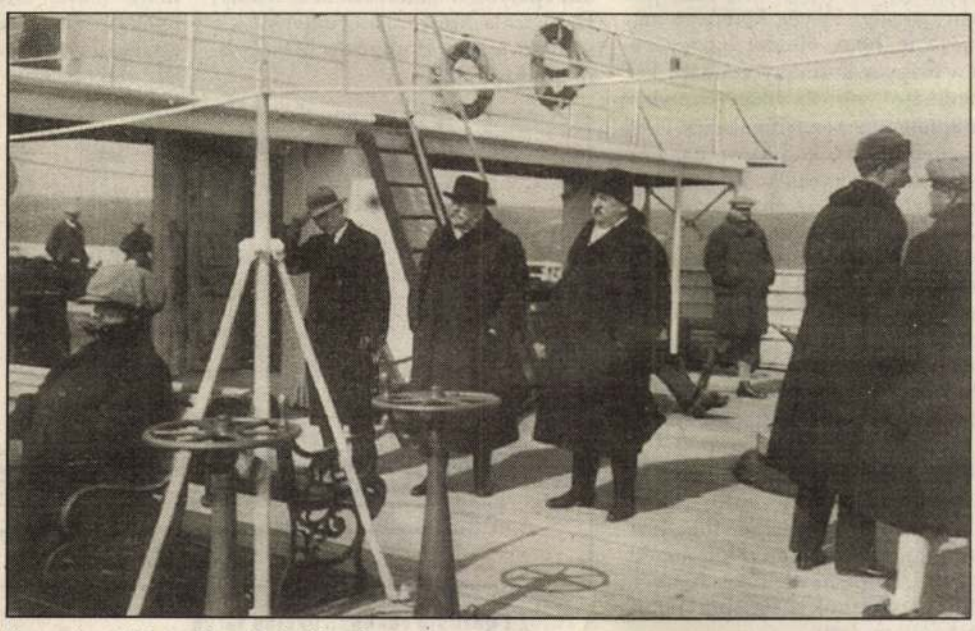

Karcagi gazdák az Olympic fedélzetén

JÁSZKUN KRÓNIKA
1998 MÁRC. 14

Degré Alajos

Vasváry Pál

KÁDÁR

Róluk, a huszon-egypár márciusi ifjúról szól megannyi képpel, írással, korabeli dokumentummal, személyes tárggyal, relikviával a Magyar Nemzeti Múzeum új kiállítása. A Márciusi ifjak című kiállítás egyedi megközelítéssel, egy radikális, értelmiségi csoport szerepét elemezve szól a forradalomról és a szabadságharcról.

Az ifjak szerveződése véletlen és változó. Első csoportjuk a Tízek Társasága. Gazdasági reformköveteléseikhez kapcsolódik irodalmi ambíciójuk. Fórumul az újságírás kínálkozik. Csakhogy mondanivalójuk nyilvánosságra hozatalának gátat szab a cenzúra és a kiadók önkénye. Ezért orgánumot keresnek. Előbb a győri Hazánk című lap közölte Petőfi és társainak írásait, majd amikor 1847-ben Jókai vette át az Életképek szerkesztését, e folyóirat köré csoportosultak. Mert miként Petőfi írta: „annak legtöbb olvasója van, mert ahhoz szegődtek a legjobb fejek, mert annak szerkesztője egyik főtagja a fiatal Magyarországnak, ahová mindazokat számítom, kik valódi szabadelvűek, nem szűkkeblűek, merészek, nagyot-akarók..."

Nem volt fegyverük, erős orgánumuk, külföldi kapcsolatuk, mégis ők csinálták a forradalmat. Március 19-én már az olvasók kezében volt a Marczius Tizenötödike első száma. Miközben az Életképek jellemző módon felcserélve a francia forradalom jelszavainak sorrendjét, címlapjára írta az Egyenlőség, szabadság, testvériség szavakat.

A tárlatban – miként az életben is – kitüntetett szerep illeti meg március 15-ét és az azt követő napokat. Eredeti tárgyakkal

rendezték
sarkán lév
kai és Pet
véház en
ott a kö
Heckenas
gép a Ti
A Nemze
beépült a
Nemzeti S
pot.

Később
ban halla
vettek a h
literatúra
Hősi halá
badsághar
rült bujdo
49 utáni t
lítás.

VILÁGVISZONYLATBAN IS JELENTŐS KEZDEMÉNYEZÉS

Hadihajók a magyar

DR. CSONKARÉTI KÁROLY

Már 1848 májusában az első felelős magyar minisztériu honvédség nem számíthat többé a titeli sajkásokra, err vernemre, mert azok zöme szerbekből (rácokból) állt. E sére az 1848. május 30-i képviselőházi ülésen javasolta a nek alapján a június 2-i minisztertanács elhatáro Dunagőzhajózási Társaságtól. Az adásvételi szerződés e Széchenyi István közmunka- és közlekedésügyi miniszte

Az ügyintézés gyorsaságát mutatja, hogy a Dunagőzhajózási Társaság Bécsben, június 7-én tartott ülésén már létrejött a szerződés. A magyar kormány hatvanezer forintért megvette a cég 1830-ban épített Franz I nevű személyszállító hajóját, továbbá még egy vontatógőzöst, valamint néhány uszályt. A cég kötelezte magát arra is, hogy óbudai hajógyárában a magyar kormány számára két új hadihajót épít. Ez világviszonylatban is jelentős kezdeményezés volt, az építendő két hadihajót ugyanis vasvértezettel tervezték. Így hazánkban született meg az első gőzzel hajtott, vértezett hadihajó terve.

A Franz I hadihajóvá történő átalakítását június 13-án kezdték el. Tüzérségi fölszerelése a fedélzeten felállított 8 db hatfontos, 2 db tizenkét fontos és 2 db hétfontos tarack volt. Beépítésüket a sajkások fogságából megszökött Mollináry Károly sajkás alezredes irányította. A hajó katonai parancsnokává a hadügyminiszter a császári-királyi 62. Turszky gyalogezred főhadnagyát, a századossá előléptetett Pálóczy Lászlót nevezte ki. A navigációs parancsnok Lekmann János hajóskapitány lett.

A hadigőzöst 1848. július 25-én ünnepélyesen átkeresztelték Királyi Hadigőzös Mészárosra, amelyet később Országos Hadigőzös Mészárosra módosítottak.

A hadigőzöst
délre fekvő folya
nyelték. Feladata
átvizsgálása, a talá
stb. elkobzása. A

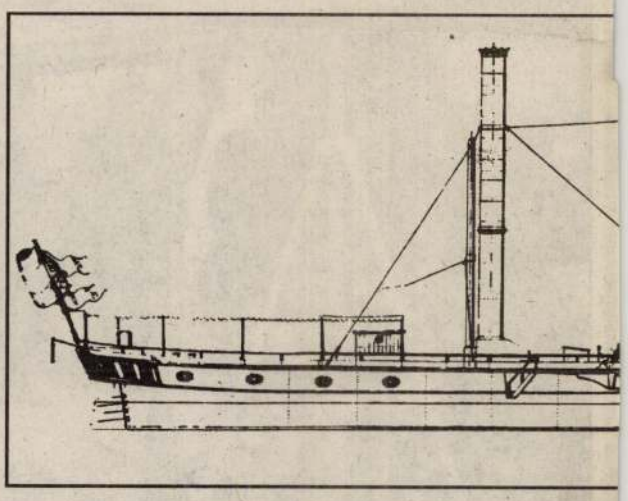

A Franz I gőzhajó rekonstrukciós terve

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

1. Gróf Batthyány Andrée. — 2. Gróf Zay Ella. — 3. Schiller Ella. — 4. Kelen Emmi. — 5. Sándor Emke. — 6. Báró Piret Erzsébet. — 7. Kelemen Lilly. — 8. Szemző Ilonka. — 9. Fock Mária. — 10. Deák Adrienne. — 11. Koltay Lola. — 12. Deák Betty.

TÁNCZOSNŐK AZ IDEI FARSANGON. — Az 1—3, 5—7, 11 számú Strelisky, a 4, 8, 9 számú Uher, a 10 és 12 számú Goszleth és fia fölvétele.

ötödik és egyiket se a posta hozta. Ott találta őket a szobája asztalán és nem volt rá mód, kikutatni hogyan kerültek oda? És csupa áradó vallomás és szerelem és szenvedés és lemondás volt valamennyi. Oly rajongó és oly nemes, oly tiszta és oly határtalanúl szomorú, hogy az asszony szive tele lett forró és fájdalmas megindulással, a mint olvasta.

A két első levelet egy napon kapta, a mikor az ura véletlenül nem volt otthon. Hajnalban bement a városba és csak másnap estefelé jött haza. Az egyik levelet az éjeli szekrényen találta: a másikat délután annak a regénynek a lapjai között, a melyet olvasott.

Mikor az elsőt elolvasta, az első gondolata az volt, hogy az ura után bemegy a városba és megmutatja neki. A második után . . . ez a gondolata, mint egy sérült hajó alámerült egy meleg, kábító áradatba, egy különös szédület tengerébe, a mely elborította szivét és gondolatát . . . És ebben a szédületben volt nyugtalanság, félelem, remegő kiváncsiság, rémület és mindezeknél erősebben — várása valaminek, a mi megoldja vagy — még sűrűbbé tegye ezt a rejtelmet . . . Minden levél, a maga titokzatos érkezésével egy csoda volt és az asszony egyre türelmetlenebb izgalommal várta a következő csodát.

Most, ebben a pillanatban, mint egy éles, hideg szél, megint az a legelső gondolat vágott az agyába. Odafutni az urához és mindent elmondani neki . . .

Fölhúzta kissé a kabátja ujját és az órára nézett, mely a karkötőjébe volt beleillesztve . . .

Háromnegyed hét . . .

Jeges ijedtség reszkettette meg a szivét.

— Nem megyek . . . Nem megyek . . . — suttogta remegő ajkakkal. — Nem megyek . . .

És csetlő-botló, de szapora léptekkel indult a Tisza felé. Mintha egy láthatatlan, erős és könyörtelen kéz vonszolta volna . . .

Már a gáton volt. Az arcza valósággal eltorzult az izgalomtól. Megállt és minden erejét megfeszítve gondolkodott.

— Eh, hát mi is az egész? Lesétálok a füzesen át a vizig . . . aztán vissza . . . Öt percz az egész . . . És akkor megtettem . . .

Toppantott egyet és furcsa, merev léptekkel elindult a füzesen át a folyóig vezető rövid uton. Senkit se látott. A szive úgy dolgozott, mint egy gőzkazán.

Talán ötven lépést tett, a mikor dermedten állt meg.

Hirtelen egy alak termett az út közepén.

Magas, karcsú férfi, uriasan öltözve, de sűrű álszakállal az arczán, úgy hogy a szeme is alig látszott ki a szőr-bozótból. Levett kalappal, mélyen meghajolt az asszony előtt és mohó sietséggel súgta:

— Ne ijedjen meg . . . Semmi baja se lesz . . . Köszönöm, hogy eljött . . . De ennek meg kellett történnie . . .

Az asszonynak egy szó nem jött ki a száján. A mi azután történt, mintha csak álmodta volna . . . Az álarczos ember hirtelen megfogja a kezét és lekapcsolja a karkötőjét . . . Még egy gyors mozdulat és már a nyaklánczа is nála van . . . Azután elszedi a karmantyúját . . . Nincs más benne, csak a levelek . . . Az álarczosnak az is préda, mert zsebrevágja . . . De a rabló bizonyára nagyon siet. A fülbevalókról meg a gyűrükről megfeledkezik . . . Gyorsan zsebébe rejti a vékony zsákmányt, megint mélyen meghajol és súgva mondja:

— Köszönöm, tündérkirálynő! Végeztünk . . .

És ebben a pillanatban már el is tünik a füzes mélyében.

Az asszony még a halálos rémület dermedtségében áll egy-két másodperczig . . . Azután hangtalanul mozgó ajkakkal, futni kezd, a hogy remegő lába birja . . . Ki az erdőből, át a gaton, de . . . tovább nem megy . . . Egy éles sikoltás és ájultan esik össze az úton . . .

III.

Mikor Doma Béláné magához tért és a szemét kinyitotta, első tekintete a férjére esett, a ki mellette ült a pamlag szélén és fogta a kezét. A föleszmélő asszony szemében rémület villámlott meg és a keze megrándult. Olyan mozdulatot tett, mintha föl akarna ugorni.

Az ura azonban a homlokára tette a kezét és szelid energiával visszatartotta. Halkan mondotta:

— Csak maradj békén . . . Itthon vagy . . . Egy szót se kell szólnod . . . Már tudunk mindent . . .

Az asszony megremegett és vaczogó fogakkal tördelte:

— Mi . . . mindent . . .

Az ura csöndesen bólintott a fejével:

— No igen . . . Hisz, hála a véletlennek, abban a pillanatban értem oda . . . Bár hamarább jöttem volna egy perczczel . . . akkor nyakon is csíphettem volna az utonállót . . . De úgy futott, mint a nyúl . . . Hanem a zsákmányát, azt eldobta . . . Nézdd . . .

És odamutatta az asszonynak a karkötőt, meg a nyaklánczot.

Ez fölsikoltott. A szemét, mintha villám fénye érte volna, lecsukta. Egy pillanatig halotti mozdulatlanságban feküdt, aztán halkan elfulladó hangon susogta:

— És más . . . ? más . . . ?

Az ura tompa hangon felelt:

— Más? . . . Mást nem találtam! . . . Mást nem!

Hirtelen megélénkült a hangja:

— Különben az ördög törődik mással! Ezt se bántam volna! A fő az, hogy te . . . te megszabadultál édes!

Az asszony egy szót se szólt. Csak csöndesen odahúzta az ura kezét a szájához és rátapasztotta az ajkát erősen, forrón és lecsukott szempillái alól némán, de sűrűn áradt a köny. Oly görcsösen fogta a férfi kezét, hogy ez nem tudta kiszabadítani. Csöndesen dünnyögte:

— No . . . No . . . Kis bolond . . .

És szeretett volna mosolyogni, de nem tudott . . . Félrefordította a fejét és zavaros érzései ködéből a professzor éles vonású, okos arcza sugárzott rá diadalmas, kissé gúnyos és kegyetlen mosolylyal keskeny ajkán. És igazán nem tudta, mit érezzen: hálát, szemrehányást, örömet vagy szomorúságot? . . .

HAMVAZÓ SZERDA. — Pólya Tibor rajza.

SZOBOSZLAI GÁBOR.

Oh milyen tisztán emlékszem minden házra, minden eperfára, minden galambdúczra, minden szalmakazalra abból a kis városból, a melyben gyermekkorom könnyű évei elforogtak . . . hogy látom minden ember arczát, a kit akkor ismertem és hogy hallok minden hangot, a mely akkor a fülemet látogatta. Egy feketeszűrös alak támolyog elő emlékezetem nyüzsgő piaczáról s rekedten kurjant egy régi hang:

— Één vagyok Szoboszlai Gábor!

Jön közelébb, de nem egyenesen előre, hanem jobbra botlik egyet, balra tántorodik, azután a feje előre esik, s kettőt-hármat előre bukdácsol, mintha el akarna esni, azután megáll, oldalt dül, a plebános kertjének kőfalához dörzsöli magát, újra a járda közepén botorkál, a szűre oldala sárga lett a kőfaltól, megáll, topog egy helyben, mert különben az árokba fordulna. Föltartja a fejét, körülnéz, a jobbkarját előszabadítja a szűr alól, rázza a karját s a mutató ujjával megfenyegeti az utczát, mialatt a fekete szűr nyomorék lapos újja le s föl hintál:

— Én vagyok Szoboszlai Gábor! É-é-én vagyok . . .

Közelébb csetlik-botlik a szabálytalan terméskőből csinált járdán, a csizma orra belebeleakad a kövek élébe. A csizmáinak az a szürkétlen szürke szine van, mint a régi száraz sárnak, kiette a bőrt a sár, a mi rátapadt, mióta a csizma a vásáros csizmadia sátrából a Szoboszlai Gábor lábára került. A csizma szára puha, mint a rongy, a csizmaszár széle huszáros vágású, de elől legyűrődött már a huszáros rész, úgy csüng le, mint a kutya füle. A magyar nadrág is csupa gyűrődés, csupa ráncz, a nadrágszára vékony, hát még a lábaszára milyen vékony lehet a hosszú részeg embernek. Olyan a lábaszára a csizmában, mint a mozsárütő a mozsárban. A szűr baloldalán bőrtarisznya csüng, az is sáros és egész lapos, nincs abban semmise. A szűrt a nyakánál elől bőrcsatt fogja össze, különben már régen elmaradt volna a szűr a gazdájától. Itt áll, vagyis tántorog már előttem Szoboszlai Gábor, látom a képét, ezt az aszalt, szürke, hústalan paraszt arczot, szürke bajuszával, a melynek éles, hosszú szálai összevissza állanak, mint a porban eltaposott búzakalászé. Az orrán van valami szín, de nehezen lehetne eldönteni, hogy kék-e vagy vörös. Rám néz, két kis kékes szeme van, a két kis kék szem fuldoklik a könnyes szemfehérjében, s úgy néz, mintha semmit se látna. Mintha haldokló meredne rám, vagy egy szerelmes nyitotta volna föl a szemét egy boldog csók mélységes kábulata után . . .

— É-é-én vagyok Szoboszlai Gábor! É-é-én...

Szembemegy a járdán vele egy rendes járású ember, hosszú botját maga előtt jártatva. Kikerüli, elhagyja, Szoboszlai Gábor megfordul, utána topog s emelgeti a fejét:

— Ni, tesvír . . . hé . . . ni . . .

Visszafordul, motyog, indul, valami nótát kezd ríni magában, a melynek se szövege, se dallama nincsen. Ez a nóta vonszolja végig az utczán, a sarkon elvész, a piacz felől hallik gyenge kukorékolása:

— É-é-é-n vagyok . . .

Néha éjszaka álmomból ébresztett föl ez a részeg hang, a mely a sötét utczán végig panaszkodott:

— Én vagyok Szoboszlai Gábor!

— Vuh! Vuh! Vuh! — a kutyák a kerítéshez rohantak s végigugatták Szoboszlai Gábort, a ki hazafelé dülöngözött a Kontyoskocsmából.

Lókupecz volt Szoboszlai Gábor. Egyszer a nagyvásárban őgyelegvén, a muzsikáló laczikonyha mögött láttam, a hogy alkudozik egy emberrel, a ki egy kopott szörű, sebzett oldalú, vén, sovány paraszt-lovat tartott kötőféken. Sok-sok ló volt ott a korláttal bekerített gyepen, meg szekerek, meg oláhczigányok, s két zsandár sétált a nép közt, ragyogó kakastollával s fénylő szuronyával. Szoboszlai Gábor csizmaszárában ostor volt, a balkezével fogta a ló gazdájának a jobbkezét, s a maga jobbkezét magasra tartotta a levegőben, a szemével a másik ember tenyerébe czélzott:

— Harminczöt pengő a csikó!

A másik ember lenézett a tenyerébe és csak csóválta a fejét.

— Magyar ember vagy ugyina?

A másik ember engedelmesen bólintott.

— Magyar ember vagy tesvír. Jó magyar ember vagy. Harminczöt pengő lesz a csikó.

A feje le-lebukott, a két csizma lassú csárdást járt a szűr alatt. A jobbkeze le-le akart csapni, de a félúton mindig megállott. Dadogva rimánkodott tovább:

— Igaz magyar ember vagy tesvír, hogy az én istenem áldjon meg. Áldjon meg az a jó isten tesvír. Az isten is áldjon meg. Áldjon meg az isten. Mind a két kezivel, tesvír. Az áldjon meg, az én jó istenem áldjon meg tesvír.

Egyszer csak belecsapott a másik ember markába, sokáig rángatták egymás jobbkezét, Szoboszlai Gábor nekidűlt a másik ember vállának, átölelte a nyakát, hurczolta befelé a homályos laczikonyhába, a melynek mélyén három vályogvető czigány muzsikált. A piros kolbász zsirjának sistergése, a czigányok cziniczinije, az emberek gajdolása, az asszonyok nyelvelése fölött szállott kifelé a vásárba a paraszt kupecz részeg rivása:

— É-hé-hé-n vagyok Szoboszlai Gábor!

Egy fényes tavaszi délben, a boldog harangszó alatt a piaczon láttam végigmenni Szoboszlai Gábort. Nem ment, czipelték kétfelől, egy kis összement öreg asszony, meg egy nyurga, görbehátú, csámpás legény. Aznap sorozás volt a városházán, s a piacz teli volt ünneplőruhás legényekkel, sok legénynek a bokrétája mellett összehajtott czédula volt a kalapja pántlikájába dugva, ezek egymás vállára tett kézzel dalolva sétálgattak a városháza előtt. Szoboszlai Gábor kalapja az orrára volt húzva, a karját markoló legényt ölelgette csókolgatta, s a hangja panaszosan acsarkodott a piaczon végig:

— Nem kellettél a császárnak . . . az én gyönyörű fiam . . . nem kell a császárnak . . . ilyen gyönyörű fattyú . . . te gyönyörű fiam . . . jaj, jaj, jaj . . . mér nem kell a császárnak . . . hej! . . . hun az a császár . . .

Az öklét fölemelte, megfenyegette a tornyot, megállott s előre bukott a földre. A kis öreg asszony, meg a csámpás legény fölemelték, hurczolták tovább.

— É-é-én vagyok Szoboszlai Gábor . . . te császár . . . hun veszel ilyen katonát te császár . . . hallod . . . é-é-én vagyok Szoboszlai Gábor . . .

Szép Ernő.

AZ ARCZKÉP. — Pólya Tibor rajza.

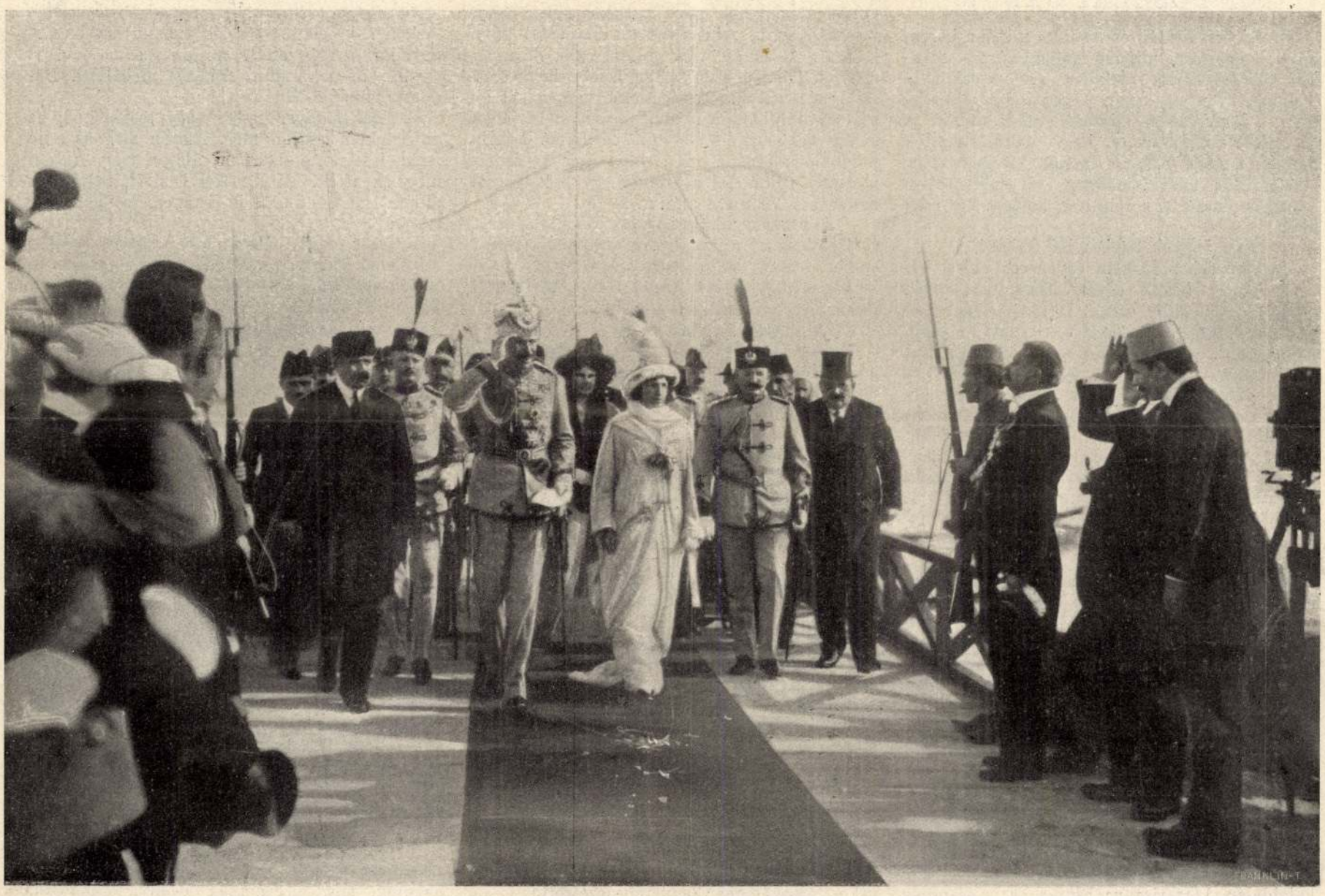

MEGÉRKEZÉS DURAZZÓBA: A KIRÁLYI PÁR ALBÁN FÖLDRE LÉP.

A KIRÁLYI PÁR ÜDVÖZLÉSE DURAZZÓBAN.

I. VILMOS ALBÁN KIRÁLY (WIED HERCZEG) BEVONULÁSA ÚJ ORSZÁGÁBA. — A „Vasárnapi Ujság" eredeti fölvételei.

Pályi Tibor

A szolnoki Művésztelep kiállításán szerepelt az Ernst-múzeumban.

Esti Budapest, 1952. Jún. 5.

Páleja

A Szalonki "művésztelep" művészei első találatuk at 1903 nyarán vendégek meg a művésztelepen, ahol műveiket szerepeltek.

Kapcsolási gyula: Lyka a Károly írásai a Szalonki "művésztelepről".

Vértanúság. 1940. ... k. 180. old.

Pólya Tibor MDK

szerpelt a Szolnoki Művésztelep 60 éves jubileumán rendzett tárlaton.
"A Szolnoki Művésztelep tagjai 1927-ben"

--:Igy ünnepelt a Szolnoki Művésztelep.
Szolnok Megyei Néplap. 1962. máj.29.

M. D. K.

Pólya Tibor

rajza leányáról. Pólya György Ellerman híndt: „Nem csak mesék az álmok a fájától" c. színes nyomtatásai keretében.

Színházi Élet. Bp., 1936. május 31.–június 6., XXVI. évf. 23. sz. 52–53. lap.

Pogue Tibor

itt rajtolta, festette remek életrajzait, plakátjait, illusztrációit...*

*a Japán kalózkönyvben

Herman Lipót: Emlékezés régi mesterekre.

Budapest VIII. Őrt. 1. d. 1968. jan. 26.

Pólya Tibor

K

— **A kormányzó három képet vásárolt Pólya Tibor emlékkiállításán.** Amint megírtuk, január 25-én a kormányzói pár megtekintette *Pólya* Tibor emlékkiállítását. A kormányzói párt *Csók* István fogadta a Szinnyei-Társaság nevében és ugyancsak ő, valamint *Sidló* Ferenc, *Zádor* István és *Ernszt* Endre kalauzolták a magas vendégeket. A kormányzó a látottak felett legmagasabb elismerését fejezte ki, ötnegyed órát időzött a termekben és távozása előtt az elhalt művész három festményét vette meg.

Pesti Napló

1938. január 27.

1925

268

Pólya Tibor

nekrolog

Magyar Tudományért

1937. 256 l.

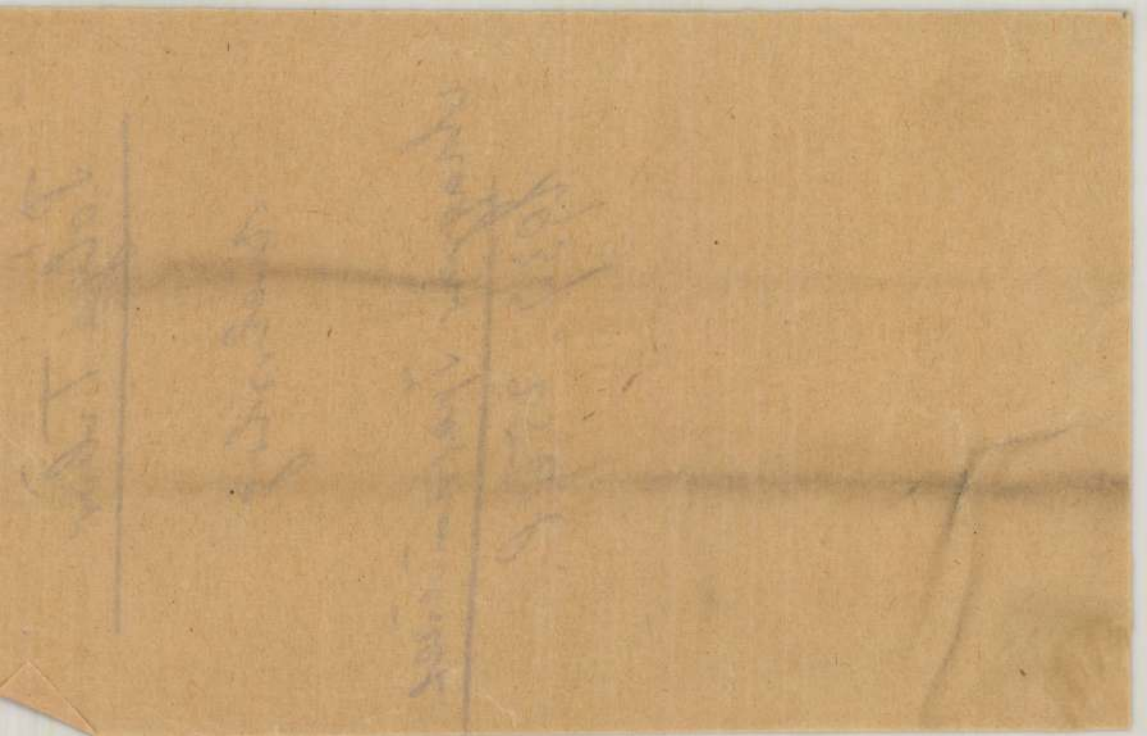

Pólya Tibor

cvd

Jeszenszky Sándor

Pólya Tibor emlékezete. Magyar Tudomány. 1938. 156–157 l.

A KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

361 ESZTENDEJE SZOLGÁLJA KIADVÁNYAIVAL A MAGYAR SZELLEMI ÉLET ELŐREHALADÁSÁT. E ROPPANT IDŐ FOLYAMÁN JÓ- ÉS BALSORSBAN EGYARÁNT HELYTÁLLVA TELJESÍTETTE MINDENKOR HIVATÁSÁT. SZÁRNYAT ADOTT A NEMZETI CÉLT, NEMZETI ESZMÉNYT

Darányi és a miniszterek látogatása a szolnoki művésztelepen

Szolnok, szeptember 14.

Darányi Kálmán miniszterelnök kedden, a hadgyakorlatok megtekintése után *Röder* Vilmos honvédelmi miniszter, *Fabinyi* Tihamér pénzügyminiszter, *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter, vitéz *Rátz* Jenő altábornagy, a honvédvezérkar főnöke és több más előkelőség társaságában megtekintette a szolnoki művésztelepet. *Pólya* Tibor fogadta a miniszterelnököt és a kormány tagjait, akik bejárták *Pólya* Tibor, *Pólya* Iván, *Zádor* István, *Aba-Novák* Vilmos, *Szlányi* Lajos, *Fényes* Adolf, biai *Föglein* István, *Révész* Péter Pál, *Mattioni* Eszter, *Borbereki Kovács* Zoltán és *Chiovini* Ferenc művészek kiállítási termeit.

dupl
B683.

TÖRTÉNELMI ÉS RÉGÉSZETI

ÉRTESITŐ.

A DÉLMAGYARORSZÁGI

TÖRTÉNELMI ÉS RÉGÉSZETI MUZEUMTÁRSULAT

M.D.K.

Pólya Tibor, festő

1930 körüli piláltját,
„Fojton Szolnokra nyaralni"
felirással, körli a lap egyik
oldalon.

JÁSZKUNSÁG, Szolnok, 196 5 . XI. évf. 4. sz.
173. old.

PÓLYA TIBOR

Lacikonyha. Olajf.
Tél a falun. "

Magyar kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.
2o.oldal

PÓLYA TIBOR

Kukások. Vizf.

Magyar kiállítás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.
18. oldal

M.D.K.

Pólya Tibor

Márai Sándor: Fiatal leány c. novelláját illusztrálta.

Szinházi Élet. Bp. 1929. febr. 10-16. XIX. évf. 7. sz. 24-25. lap

MDK

Pálya Tibor, illusztr.

Vidám képek. 6 szines mülap. 1110.sz.

1111. /Borzovai Nagy Ottó/: " Zsuppra aggnö" Egy XVI.sz.-XVIII beli pótárius tréfája. Bp. 1918.

Dr.Szemlér Lörinc gyüjt.-nek aukciója. Bp.1936.
Könyvdiszek.- Könyvillusztrációk.
Árv. Közl. 1936. 5.rk.sz. 85.l.

P Kosl

M. 3.

M 10

M 15

18.

1126

Polya Tibor

rajza: Fényes László nem Lagyak
Imi a nők.

Szerk: Dunaker Imre: A Fészek
Budapest 1962. 10.1.

Pólya Tibor

Kikiáltási ár pengőben

616. PELESKEI M., Tájkép. Olajf. 75 × 95. (Jelzett.) . . . . . 40.—
617. PENTELEI-MOLNÁR JÁNOS (1878—1924), Gyümölcsecsendélet. Olajf. 24 × 40. (Jelzett.) . . . . . 40.—
618. —, Ibolyacsokor. Olajf. 20 × 16. (Jelzett.) 50.—
619. PERLMUTTER IZSÁK (1886—1932), Önarckép. Vízf. 20 × 17. (Jelzett.) . . . 35.—
620. —, Utcarészlet. Olajf. 16 × 22. (Jelzett.) 80.—
621. PESKE GÉZA (1859—1934), Szüretelő putto. Olajf. 120 × 150. (Jelzett . . . . 80.—
622. PÉCHY-PILCH DEZSŐ, Lófej. Olajf. 45 × 30. (Jelzett.) . . . . . .
623. PIPPICH, CARL, Hegyi-mozsárüteg harcban. Vízfestmény. 20 × 32. (Jelzett.) . . 15.—
624. PITNER, FRANZ (1826—1892), Madonna. Vízfestmény. 56 × 40. . . . . 60.—
625. POLL HUGÓ (1867—1931), Kikötő. Pasztell. 33 × 50. (Jelzett.) . . . . . 56.—
626. —, Hajnal a kikötőben. Pasztell. 32 × 48. (Jelzett.) . . . . . 48.—
627. —, Vitorlások. Pasztell. 24 × 32. (Jelzett.) 40.—
628. PÓLYA IVÁN, Tavasz. Olajf. 50 × 60. (Jelzett.) . . . . . .
629. PÓLYA TIBOR, Vásár. Tempera. 80 × 100. (Jelzett.) . . . . . .
630. —, A boldogság sziget. Tempera. 115 × 145. (Jelzett.) . . . . . .
631. —, Téli búcsú. Olajfestmény. 100 × 100. (Jelzett.) . . . . . .
632. —, Ácsok. Olajf. 70 × 80. (Jelzett.) . .
633. —, Színpadi jelenet. Tempera. 92 × 60. (Jelzett.) . . . . . .
634. —, Tanulmányfej. Olajfestmény. 50 × 40. (Jelzett.) . . . . . .

Árverési Csarnok aukció
kat. 1934. sept.

		Kikiáltási ár pengőben
596.	PAÁL LÁSZLÓ (1846—1870), Erdőrészlet. Olajf. 124 × 75.	800.—
597.	—, Erdőrészlet. Szénrajz. 100 × 125. . .	800.—
598.	PACZKA KORNÉLIA, Magdi. Olajf. 42 × 30. (Jelzett.)	
599.	PACZKA FERENC (1856—1925), Menyasszonysiratás. Olajf. 91 × 75. (Jelzett.)	
600.	PALCSÓ DEZSŐ, Erdőrészlet. Olajf. 60 × 66. (Jelzett.)	
601.	—, Sajókazali részlet. Olajf. 110 × 94. (Jelzett.)	
602.	PANNINI, GIOVANNI PAOLO (1695—1768) ISKOLA, Romok. Olajf. 67×86 . .	110.—
603.	—, Romok. Olajfestmény.	120.—
604.	PAP EMIL, Interieur. Olajf. 100 × 120. (Jelzett.)	
605.	PAPETY, DOMINIQUE LOUIS FÉRÉAL (1815—1849), Fiatal olasz pár. Vízfestmény. 26 × 21. (Jelzett.)	20.—
606.	PATAKY LÁSZLÓ (1857—1912), Szekér. Ceruzarajz. 13 × 19.	5.—
607.	PÁLDY ZOLTÁN, Erdős hegyvidék, Olajf. 64 × 78.	
608.	PÁLLIK BÉLA (1845—1908), Tigrisvadászat. Krétarajz. 45 × 55. (Jelzett.) . . .	45.—
609.	—, Négyesfogat. Olajf. 162 × 268. (Jelzett.)	540.—
610.	—, Kutyák. Olajf. 20 × 25. (Jelzett.) . .	40.—
611.	—, Csendélet. Olajf. 18 × 28. (Jelzett.)	80.—
612.	PÁLLYA CAROLUS, Tájkép. Olajf. 17 × 26. (Jelzett.)	
613.	PÁLLYA CELESZTIN, Hajnali kocsizás. Olajf. 15 × 25. (Jelzett.)	
614.	—, Hetivásár. Olajf. 14 × 30. (Jelzett.)	
615.	—, Vásár. Olajf. 12 × 15. (Jelzett.) . .	

PÓLYA TIBOR

szül. Szolnokon, 1886. Tanulmányait a szolnoki művésztelepen, Párisban és Münchenben végezte. Már egészen fiatal korában néhány müncheni lap rajzolója volt. Több külföldi kollektív kiállítást rendezett Kanadában és New-Yorkban. Amerikai tartózkodása alatt, számos nagy amerikai lap illusztrátora volt. Londoni kiállításán nagy sikert aratott Rothermere lord portréjával. Reklámművészettel is foglalkozik és plakátjai úgyszólván az egész világon ismertek. A Magyar Újságrajzoló Művészek Egyesülete 1929-ben társelnökké választotta.

PÓLYA TIBERIO

nato a Szolnok, nel 1886. Ha studiato alla Scuola d'arte di Szolnok, a Parigi ed a Monaco, Già da giovane è stato disegnatore di alcuni giornali di Monaco. Ha ordinato alcune esposizioni collettive delle sue opere al Canadà ed a New-York. Durante la sua permanenza in America, è stato illustratore di numerosi giornali americani. All'esposizione di Londra ottenne grande successo col suo ritratto di Lord Rothermere. Si occupa anche di arte reclamistica ed i suoi manifesti sono noti in tutto il mondo. Nel 1929 la Società dei Disegnatori di Giornali lo ha eletto a copresidente.

Tábakép. „Falu Tornyából nézve"
Pólya

Pesti Hírlap. 1926. jan. 24. 6

Kézdi: A Bánya Részvénytársaság Esztelnicznél

Pólya

*

1912-ben

Repr.

Magyar műv. tört. 8. kötetéből.
Képzőműv. kiad. 1971.

Pólya Tibor festő-grafikusművész (1886-1937) 3. folytatás.
Bodrits Terézia: „Mesélgető festészet", Pólya Tibor művészetéről.

„Parkrészlet a városmajommal", falemez, tempera, 40×50 cm, (repr.)

Művészet, 1982., 11–12, 81–84.

Pólya.

A zalaki műintézet 25. éves megalakulását kiállítással ünnepli. A telep történetéről retrospektív kiállításán művei tanúskodnak.

Magyarság, 1927. szept. 18.

Pólya fivérek MDK

Érdekes kötet a Képzőművészeti Alap kiadó vállalata megjelenésében. Szerepelnek benn szemelvények, és ujságrajzok. 1919. - ujságrajzokban. "Daliás idők" muzsikája. Grafikus művészeink munkáit láthatjuk benne. Fenti művész is közreműködött.

Esti Hirlap 248 sz. 1959 okt. 22. 2 old

Pólya.

A Szolnoki Művészeti Egyesület 25. éves fennállása alkalmából a művészlelepen kiállított szebbnél szebb munkái szerepelnek a kollónia régi mestereinek művei között.

Esti Kurir, 1927. szept. 20.

Pólya Tibor

Pólya Tibor posthumus plakátjai

A főváros utcáit napok óta sohasem látott hatalmas méretű plakátok díszítik. A plakát azt a jelenetet ábrázolja, amint egy cirkuszi clown mellett a műlovarnő átugrat az akadályon. A plakáton hatalmas betűkkel olvashatjuk *Pólya* Tibornak, a nemrégiben tragikusan elhunyt festőművésznek nevét, akinek ez a plakát volt utolsó munkája. A hatalmas méretű és gyönyörű színekben kivitelezett plakát, amelynek művészi értéke is rendkívüli, *Fényes* György, a *Fővárosi Nagy Cirkusz* kiváló igazgatójának rendelésére készült. *Pólya* Tibor posthumus plakátjának modellje *Truzzi* Emmi olasz műlovarnő, aki fantasztikusan érdekes és meglepő mutatványokat végez 12 lóval, több ponnival és két kutyával. Ez az egyik nagyszerű attrakció a megnyitó műsor 20 más világszámából.

8 Órai Ujság

1938. ápr. 30

SCHE ALTÄRE
RIAN ALTARS

COLTURA.

ROYAL HUNGARIAN
UNIVERSITY PRESS
BUDAPEST

— FOUNDED 1577 —

HAS BEEN IN THE SERVICE OF HUNGARIAN CULTURE SINCE ITS FOUNDATION. ITS PUBLICATIONS HAVE ALWAYS BEEN OF THE GREATEST IMPORTANCE, AND HAVE ASSISTED THE EXTENSION OF KNOWLEDGE AND SCIENCE.

MDK

Pólya Tibor, festőm.

Szolnok szülötte, a telep állandó vendégtagja. Eleven egyéni humora karikaturáiban jut kifejezésre. Egyéni ötletessége a plakátművészet felé terelte. Öccse Tibor is a telep neveltje.

---

dr.Lázár Béla: A törzstagok és a telep többi művésze. Szolnok a művészetben c.Emlékkönyv/ifj.Gondy Béla szerkeszt./ a 25 éves jub.alkalmából. 1927.szept. 48.l.

M.D.K.

Pólya Tibor

"Hét piktor egy modell" cimmel hét ismert festő készitett portrérajzot Lábass Juci szinmüvésznőről. Repr.

Szinházi Élet. Bp. 1929. dec. 22.- XIX. évf. 52. sz. 188-189. lap.

M.D.K.

Pólya Tibor

Tréfás rajzok művészekről: Basch Andor és Vidovszky Béla, Zádor István, Kisfaludi Stróbl Zsigmond éa Kandó László-ról készült karikaturák.

Hermann Lipót és Iványi Grünwald Béla festőművészekről készült karikaturák.

Hét piktor, egy szobrász c. közl. illusztrációi. Szinházi Elet. Bp. 1922. január 15-21. XI. évf. 3. sz. 16, 17, 18. lap.

M.D.K.

Pólya Tibor

Pólya Tibor. Vidám képek. A Kultúra kiadása. 2-r. é. n.

10221.

yezett tojásdad medaillonban.
n virágját fogja meg, baljában
on át a szabadba nyilik kilátás.
ást takarja s alól a szentségtartó
erelvények képeznek diszt. Felira-

Herzogin zu Österreich.

vk. 27.9 : 16.7 cm.

166-900.
900-118.

Pólya Tibor

A hid- (Volence) e. képe vegyr.

Beorkoi Bíró Károly gyűjt.

Magyar Nemzeti

1931. 528. l.

SZET

Pólya Tibor

Illusiós locsolás
a vajdai vegy.
Vas. Ujs. 1913. 234. l.

vol. 129/1938.

Tekintetes

Hüvelyesek Országos

Birtokára!

Budapest

IX. Hüvös [illegible]

Pólya Tibor

és

Gyonda Béla ifj.

A jubilaus szobrok

Művésztelep.

Képzőművészet

1927. 3. 7.

ANNUM
BUD
LITERATURA

TILLEMANN

ÓRA ÉS ÉKSZ

BUD

V. VILMOS C

Pólya Tibor

Különféle müvészi felfogásban, szerelmes párokat ábrázoló müveket mutat be a lap kilenc müvésztől.

Pólya Tibor: aquarellje falusi szerelmespárt ábrázol. Repr.
A müvésztársak: Scheiber Hugó, Márk Lajos, Byssz Róbert, Feiks Jenő, Bardócz Árpád, Dr. Kemény Nándor, Gimes, Geiger Richard.

Délibáb, Bp. 1928. dec. 22. II. évf. 51. sz. 47. lap.

Pólya Tibor

Tárlókba kerül a huszadik század művészeivel folytatott levelezésének egy része is. Látható *Hermann Lipót* és *Pólya Tibor* Kisfaludi Stroblról készült képe, valamint egyéb dokumentumok.

Zalaegerszegen

Magyar Hirlap 1976/222/15

Pólya Tibor

Lestyán Sándor: "A szolnoki müvészek garden partyjának honoráriuma" cimmel irja, hogy a garden partyt szabadtéri előadásokkal emelték és a Pestről leutazott szinészeket a szolnoki müvészek egy-egy képpel honorálták: A lap bemutatja a képek repr.-ót.
Zombori Péter Pál: "A szolnoki korzó",
Chiovini Ferenc: "Vártemplom",
Pólya Iván: "Kaszás",
Pólya Tibor: "Parasztasszony",
Borbereki Kovács Zoltán: "Pihenő arató",
Zádor István: "Szolnoki legelő",
Zombory Lajos: "Vágtató lovak",
Hollósné Mattioni Eszter: "Két leány" c. képeket ajándékozták a müvészeknek játékuk elismeréseként. Délibáb, Bp. 1933. aug. 12. VII. évf. 33. sz. 11-13. lap.

Pólya Tibor

„Éjjeli kávéház"

– festmény

Művészeti Magazin 1977/2

Pólya Tibor

Tréfás kép "Kocavadászok" cimmel.
A képet az ÉLET számára rajzolta a müvész.
Repr.

ÉLET, Bp. 1913. febr. 23. V. évf. 8. sz.
244. lap.

Pólya Tibor

"Hazafelé a vásárról" cimmel tréfás képet rajzolt a müvész az ÉLET c. lap számára. Férj, feleség, gyerek és egy fuvolázó komédiás vidám vándorlását ábrázolja.
Repr.

ÉLET, Bp. 1913. febr. 2. V. évf. 5. sz. 135. lap.

Pólya Tibor

"Szomoru karácsony" c. képén szegényes szobában, rozoga asztal mellett két bánatos asszony ül egy gyermekleánykával, apró, diszitetlen karácsonyfa előtt. Az asztalon egy darab kenyéren kivül nincs semmi más.
Repr.

ÉLET, Bp. 1913. dec. 21. V. évf. 51. sz. 1624. lap.

PÓLYA TIBOR

Birkózók.

KMTárs.1927/28. téli kiáll.kat. lo.oldal

MDK

Pólya Tibor
művei:

Tél. Tempera.
Favágó. Tempera.

Az Orsz. Magy. Képzőm. Társ. jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója. 1936. máj-jun. 35. l.

MDK

Pólya Tibor

Hegyen-völgyön lakodalom, repr.

Némethy József dr.: Évk. KMT. 1929. 52.l.

MDK

Pólya Tibor

Montág Ágost arcképe

KMTárs. 1927/28. téli kiáll. kat. 11.l.

MDK

Pólya Tibor

Montág Ágost arcképe, of.

KMTárs. 1927/28. téli kiáll. kat. 11.l.

MDK

Pólya Tibor

Birkózók, of.

KMTárs. 1927/28. téli kiáll. kat. lo.l.

A JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI MÚZEUMOK
IGAZGATÓSÁGA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT ÉS BARÁTAIT

PÓLYA TIBOR

GRAFIKÁK ÉS KARIKATÚRÁK

CÍMŰ ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

1998. NOVEMBER 19-ÉN (CSÜTÖRTÖKÖN) 15 ÓRÁRA

HELYE:
DAMJANICH JÁNOS MÚZEUM, I. EMELET
(SZOLNOK, KOSSUTH TÉR 4.)

MEGNYITJA:
DR. KERTÉSZ RÓBERT
MEGYEI MÚZEUMIGAZGATÓ

KÖZREMŰKÖDIK:
DEME GÁBOR
SZÍNMŰVÉSZ

MEGTEKINTHETŐ:
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10-16 ÓRÁIG

MDK

Pólya fivérek

Noszlopi Gy: Végvári L. tanulmánya. Magyar Nemzet, 1953. jan. 4. 6.l.

Pólya

Művével nevpel a
Műszaki 75 éves jubi-
leris kiállitásain

NMU. 936 / V. 3.

Pólya

artisztikus munkáival szerepel az „Új Szalon"
első kiállításán.

Ifjú karikatura
P.N. 931. XI. 15.

MDK

Pólya Tibor, grafikus

A kötet egyik illusztrátora.

Pomogáts Béla: Békés István: Új magyar anekdotakincs 372.1

A KÖNYVTÁROS, BP. 1963. július (X14/6

Pólya.

A szegedi „Paletta" képzőalkotó kiállításán műve szerepel.

Színház-Színházi Ujság, Szeged, 1924. dec. 16.

Pólya

Testőrvér

Téli [illegible] - [illegible] - képével szerepel.
Egy jobb figurális alkotással.

Magyarság
1934.1.14.

?

Pólya, festöm. MDK

A Szinv.Tár. fennállása ez a III. együttes kiállitás. / a közben hat kiállitást egyes tagok rendeztek/. A bem tatkozás nem teljes, egyesek külföldön tartózkodnak, v. más ok miatt vannak távol.

Dekorativ hatásokra törekszik P.?.

Szinei tarkák, szellemes epikai előadásmód.

DR.Lázár Béla: A Szinyei Társ. III.kiáll. -a.
Szinyei Merse Pál Társ. 10.éves jubileuma.
1931. jan.7. 11.1.

Pólya

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 53. o.
B. L.: Magyarok Mo nzában.

Szende Andor; Tékozló iskola Tárca.

Tűz és Forma. V. é. 6. 1932. 270 l.

ref. Barbarus Ny. Aki kritikát olvas.

Pólya

fk tő

N a szolnoki művésztelep tagja volt.

Kaposvári fogalom: Lyka Károly vásár. Tájékoztató 1970. 1-2. 4. 180.

MDK

Pólya Tibor

Harsányi Zs.: A szétmászó tájkép. Pesti Hirlap 1940. szept. 6.

Pólya Tibor

Cród

Tábori Kornél. Magyar humor. Pesti Napló 1913. márc. 23. (Képpel. Önarckeppel.)

U. 542, 545.

ZIRC

Gr. Imre-Wober az orszlopan

Kéjo VI 1863, 133 l.

Pólya

l.

LykaMagymúI300-50

90.l.

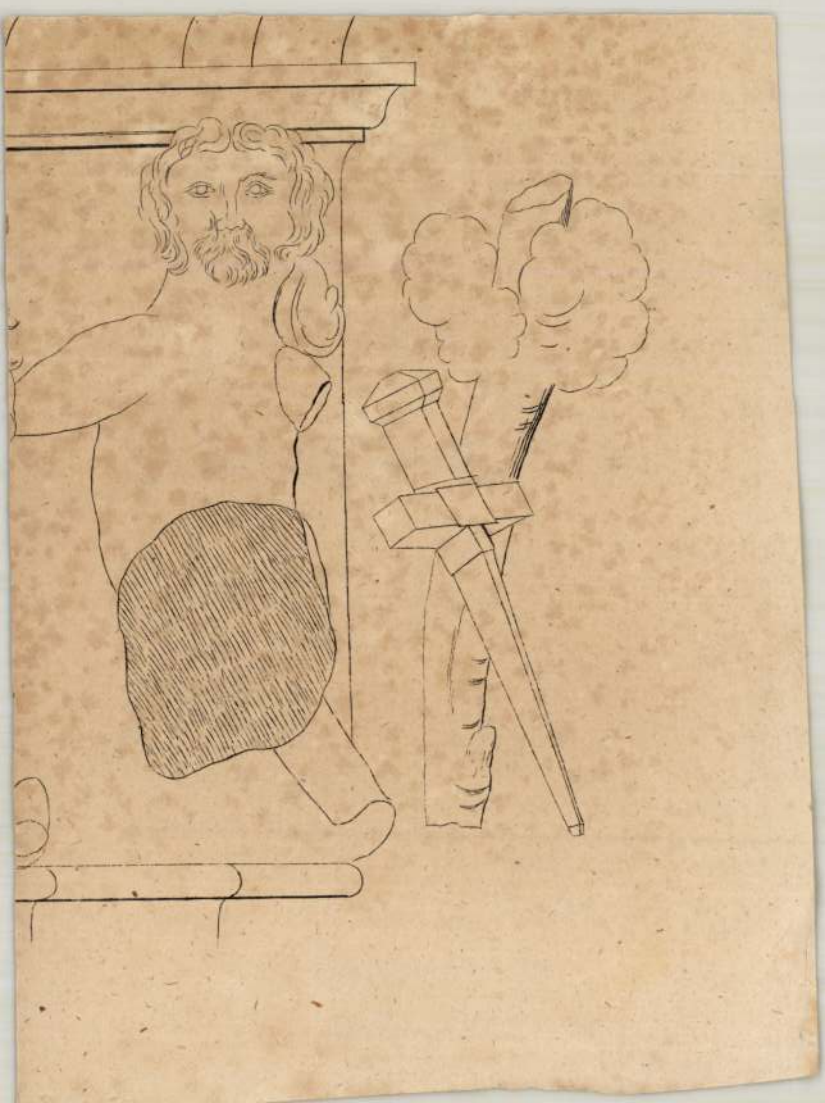

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

TÜKÖR

1971 JUN 22

Pólya Tibor

17.23 Hírek

17.30 Nyitnak az építőtáborok...
Dokumentumfilm

1021

18.00 A magyar művészet története
8. A századforduló

A Japán Kávéház művészasztala 1912-ben (Pólya Tibor rajza)

18.25 Reklámműsor

18.30 Napilapok, hetilapok...
Miről ír a világsajtó?

18.45 Szóljatok szép szavak! I.
„Ott állt az idő hegygerincén..."
Bartók emlékműsor

19.15 Esti mese

19.30 Tv-híradó

20.00 MOBY DICK
Magyarul beszélő amerikai film

Az 1954-ben készült film Herman Melville (1819—91) amerikai regényíró Moby Dick, A fehér bálna c. regényéből készült. Melville — élményei alapján — izgalmas kalandregényeket írt a Csendes-óceán szigeteinek egzotikus világáról, a bennszülöttek ősi kultúrájáról. A Moby Dick-ben egy izgalmas bálnavadászat történetét meséli el, s egyben remek rajzát adja a tengerészek küzdelmes életének.

Rendezte: John Huston

Főszereplők: Gregory Peck, Orson Welles, Richard Basehart és J. R. Justice

21.50 Tv-híradó — 2. kiadás

22.00 Telesport
Súlyemelő Európa-bajnokság
Közvetítés Szófiából, felvételről

TV-ELŐZETES

és díszes. A [illegible]
Klub előkelőségei számára fe
tott tribünök zsúfolásig megt

A derby tradicionális bem
a nyári toaletteknek is. A der
nius végén futják, s ez az els
lom arra, hogy a magas t
hölgyei lenge, könnyű nyári
kat viseljenek. Az 1941-es v
nap legelegánsabb toalettjei
selyem kosztümök. Mellettük
már néhány esztendő óta — a
rimék jellemzők, de feltűnően sok a
pettyes anyagból készült toalett is.
A meleg idő ellenére a hölgyek kö-
zül sokan ragaszkodnak a szőrmé-
hez, rókakeppekhez, nerzbolerókhoz
Minden eddigi derbyvel szemben új-
donságként hat, hogy nagyon sok
fiatal lány kalap nélkül jelenik
meg, de a dámák változatlanul ka-
lapot viselnek. Széles szalmakalap-
ban, virágokkal díszített canotier-
ben és igen sokan turbánban, sőt

[illegible]
ságot el kell sötétíteni, [illegible]
órától háromnegyed négyig semmi-
féle fény sem szűrődhet ki a sza-
badba. Olyan szigorú ez a rendelet
hogy még a kormányzó úr őfőmél-
tósága gépkocsijára is vonatkozik. A
legfőbb hadúr gépkocsija is ernyő-
zött lámpákkal halad Kenderes fe-
lé. A kormányzó úgy döntött, hogy
mivel semmi lényeges kormányzási
teendője nincs, visszatér Kenderes

Egy SAS-behívó a sok tízezer közül

A Vereckei s

Pólya Tibor

4

Frigyesdémép 1932. nov. 30.

A szolnoki művésztelepen meghalt Pólya Tibor

Szolnok, november 29.

Nagy veszteség érte a magyar képzőművészetet. Hétfőre virradó éjszaka a szolnoki művésztelepen 53 éves korában meghalt *Pólya* Tibor, a világhírű magyar festő.

A halálhír korán reggel terjedt el a városban és mindenütt nagy részvétet keltett. A városháza épületére azonnal kitűzték a fekete lobogót. Az elhúnyt festőművészt *Szolnok saját halottjának tekinti és a város által adományozott díszsírhelyre temetik.*

Vasárnap este előkelő társaság volt *Pólya* Tiborék lakásán. A vendégek távozása után a festőművész lefeküdt. Éjszaka 1 órakor hirtelen rosszul lett, mire családja orvosért küldött, aki injekcióval igyekezett eszméletre téríteni a festőművészt.

Az injekció azonban már nem segített: Pólya Tibor éjjel 2 órakor meghalt.

Pólya Tibor egyik kimagasló alakja volt a magyar festészetnek. Ő volt az, akinek legjobban sikerült a *magyaros formákat a kor modern irányzatával összeegyeztetni.* Ujabban portréfestéssel is foglalkozott és többek között megfestette néhai *Gömbös* Gyula és néhai *Horthy* István portréját. Az utóbbi képet azonban már nem tudta befejezni.

Pólya Tibor temetésének időpontját szerdán délután három órára tűzték ki.

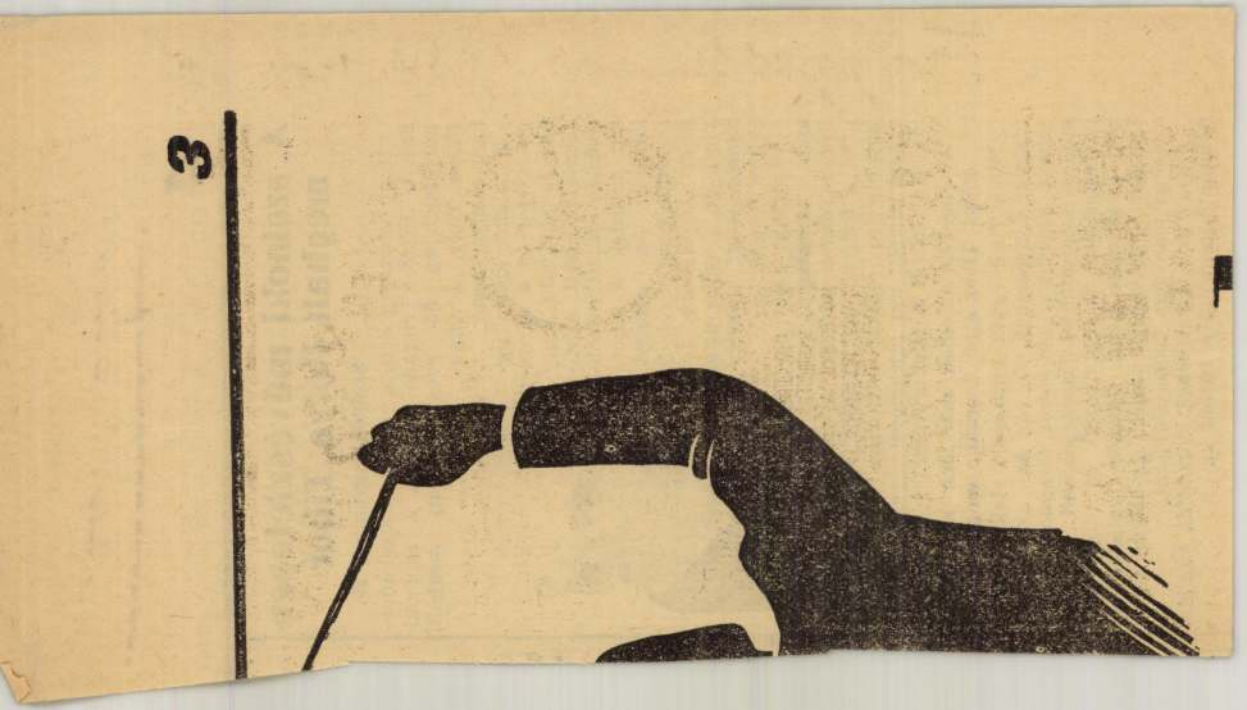
3

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR TÁVIRATI IRODA

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1971 ÁPR 25

Évforduló — Pólya Tibor

Nyolcvanöt évvel ezelőtt, 1886. április 25-én született Szolnokon Pólya Tibor, ismert festőművész és grafikus.

1021

*

Kétszáznegyven évvel ezelőtt, 1731. április 26-án halt meg Daniel Defoe angol író, a Robinson Crusoe világhírű szerzője.

Londonban született, s mozgalmas életet élt: volt utazó, katona, feltaláló, iparos, kereskedő, üzemtulajdonos és miután tönkrement, az írói pályára lépett. Eleinte főként politikai vitairatokat és szatírákat írt; egy egyházellenes gúnyirata miatt bebörtönözték. Tevékenységének érdekes magyar vonatkozása is van: 1704-ben emlékiratban fordult Harley angol miniszterelnökhöz, és ebben szót emelt a magyar önállóság ügye mellett. Ettől az évtől kezdve szerkesztette — és nagyobbrészt maga is írta — az angol újságírás történetében úttörő jelentőségű The Review (A Szemle) című lapot.

Nevét a Robinson Crusoe (1719) tette világhírűvé. Ebben a felvilágosodás szellemében mutatta meg az emberi értelem és akaraterő diadalát. Ugyanakkor regénye, mint arra Marx is rámutatott, a kapitalista felhalmozás és a gyarmatosítás idealizált rajza. Művének hatása rendkívül nagy volt, Európa-szerte százával keletkeztek a Robinsont utánzó kalandregények, s a hullám új műfaji megjelölést (robinzonád) is teremtett.

miért nem
annyira eg
ez az emb
zésre ann
Mégis, van
aki ellenség
a víz, és
olyan, aki é
turált szesz.
emberek.

A keskeny ösvény úgy világít a zöldellő fűben, mint a hanyagul odavetett fehér cérnaszál. A néni szeme végigsétál rajta, és ezt mondja:

— Az ösvények mindig óvatosak. Kikerülnek minden bokrot, fát, gödröt. De az ösvények egyszer úttá szélesednek. Az ösvények úgy születnek, hogy először csak egy ember megy végig a mezőn, aztán még egyszer ugyanaz az ember ugyanott, aztán ismét ugyanaz az ember az asszonyával, aztán ismét ugyanaz az ember asszonyával és gyerekével. S egyszer csak ösvény lesz a fűben. És utánuk majd még sokan men-

zöldellő fűben, mint a hanyagul odavetett fehér cérnaszál. Az ösvény két oldalán gyümölcsfák virágoznak. Barack, cseresznye, alma. A szél megremegteti az ágakat, az ágak elhullajtják virágszirmukat. Fehér és rózsaszín lepkeként szitálnak a virágszirmok a napfényben. Méhek kísérik útjukat.

Ember kell ahhoz, nagyszívű, nagycsaládú asszony, aki ezekben az egyszerű dolgokban, az ösvényben, a virágszirmokban látja az embereket. Az embereket, a nemzedékeket. A színesen, illatosan élő virágszirmokat, és a sötétben fáradha-

Pólya Tibor

1906
2

Gonda Béla úr:

A rabszki művelőtelep

Budapesti Hírlap

1913. máj. 22

Pólya Tibor

Vidám képek. Festői
tries művészi.
A Kultura kiadása.

Vádai Pál

Magyar zsenik képes
könyvek.

MAGYAR MŰVÉSZET
1927. 630, 631. l.

A Kisrédei Rhédey-család leszármazása.

Összeállította: *Czakó Károly.*

I. Tamás 1

I. Benedek
1467. birt. Szt.-Márton-Réde.

I. Ambrus
1467. birt. Szt.-Márton-R

III. István
1457—59. körül halt meg fiatalon.

II. János dic. Dósa
1437—83. Heves vm. alispánja (olykor Szent Domokosról is írja magát).

I. Sandrin
1447.

Pólya Tibor

tród

—

Ki-kicsoda?

655. l.

MAGYAR FILM IRODA
CZVEK GYULA
Telefon 45-5-10 BUDAPEST, VIII, SÁNDOR-UTCA 7 Piktári csekk: 35710

Műterem és laboratórium. Műtermi, műszaki és egyéb fényképfelvételek. Reprodukciók. Másolások. Nagyítások. Diapozitívek. Filmdiapozitívek. Amatőrmunkák kidolgozása

Felveszünk mindennemű megrendelést néma- és hangosfilmfelvételek, címfeliratok, reklám-, Trick-filmek és laboratóriumi munkák készítésére

Mélt_ságos

Dr. Gerevits Tibor egyetemi tanár, urnak,

Budapest

Póla Tibor

Kiállít

Reppel 1929. 81. 4.

Pólya Tibor.

Lod

=

Bálint Aladár:

Három művész. Az Ernst-Museum kiállítása.

Nyugat. 1921. ápr. 16.

életkedvtől.

Nem volt veszedelmes vállalkozás, az ellenség főcsapatja még a távolban tapogatózva kúszott előre és alig volt várható, hogy találkoznak vele. Raymondnak azonban dobogott a szive és mélyen elgondolkozva, utolsóul ballagott, míg a hadnagy elől menetelt és azokat a szilaj mozdulatokat írta le a levegőbe, amelyekkel háborús történeteit szokta volt kisérni. Mikor a járőrség az erdő széléig ért és semmi ellenségre sem bukkant, három ember lefeküdhetett, a többiek pedig a tájat figyelték. Mariveau hadnagy is lefeküdt aludni.

Raymondnak azonban nem volt nyugta. Felkelt és az erdőbe ment, versek muzsikáltak az agyvelejében. Hirtelen eszébe villant, hogy türelmetlensége talán a gyengeség érzéséből fakad, abból a meg nem változtatható tényből, hogy még mindég nem eléggé erős halni, vany ölni. Aggodalma növekedett, mikor észrevette, hogy a fák közt nem ismeri ki magát. Nem mert kiabálni és csak tébolygott a sötétségben. Pitymalatkor egy messze mezőt látott kigomolyodni a szürkeségből és ekkor egy fatönk mögé ugrott: előtte volt az ellenség, egy járőrség, három vagy négy emberből álló. A földön feküdtek, felkeltek, nyújtózkodva lökték ki

kíséretében lépett először magyar földre. Habsburg Ottó itteni hivatalának 1993-tól folyamatosan vezetője, valamint 1995-től az MTI Kommunikációs Iroda direktora. Megtisztelték még a Magyar Nemzeti Múzeum kurátorságával, valamint a Budapesti Műszaki Egyetem szenátori címével is. Mindezeken túl megtudhattuk, hogy német anyanyelve mellett angolul, franciául, spanyolul és olaszul, immár magyarul is beszélő politikus 1997-től Magyarország rendkívüli és meghatalmazott nagykövete.

Eilika hercegnőről tájékozódhattunk – a feltett kérdések alapján – nagy intenzitással tanulja a magyar nyelvet, jótékonykodással, kórházi betegek felkeresésével, valamint alapítványok létrehozásával foglalkozik.

Az alakuló múzeumpedagógiai klubest kötetlen baráti beszélgetéssel fejeződött be és valamennyien úgy éreztük, hogy Habsburg György és hitvese révén „megérintett minket a történelem".

Foghtűy Krisztina, docens
ELTE TFK

A Magyar Kultúra Napjának megünneplése Veszprémben

1999. február 22-én a veszprémi Laczkó Dezső Múzeum a következő programokkal ünnepelt:

- Az intézmény kiállításait a látogatók ingyenesen tekinthették meg. Ezen a napon a látogatók összlétszáma 352 fő volt.
- Üvegfestmények és Edényhadsereg címmel két kamarakiállítás nyílt.
- Őskori technológiákat mutattunk be múzeumpedagógiai foglalkozás keretében az általános és középiskolás gyerekek részére. Ez utóbbi programunkon 7 csoport (170 gyerek, 10 pedagógus) vett részt.

Fodor Zsuzsanna

ÚJ, ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁSOK

Xantus János Múzeum, Győr
Az Abád-Hauser gyűjtemény

Új állandó kiállítással bővült a győri Xántus János Múzeum. Abád József és felesége Hauser Henriette képző- és iparművészeti gyűjteményüket múzeumunkra hagyta. Dr. Abád József (1910–1978) középiskolai tanár, szakfelügyelő, majd a Magyar Testnevelési Főiskola Kutató Intézetének főmunkatársa, a magyar röplabdajáték megalapítója, szakvezetője volt.

Több matematikai és sporttémájú szakkönyvet írt, s mint sportvezető, a magyar sportdiplomácia jelentős egyénisége volt. Képző- és iparművészeti-, valamint könyvgyűjteményét felesége, a győri születésű Hauser Henriette (1922– 1992) őrizte meg és fejlesztette tovább férje halála után.

A Hauser család 1867-ben alapított rézműgyára jómódú polgári létet, megbecsülést és tekintélyt szerzett a családnak. Henriett testnevelő tanári pályát futott be, majd a művészi torna sportág hazai meghonosításának kimagasló alakja lett. 14 szaktudományi munkája jelent meg, a Nemzetközi Tornász Szövetség Ritmikus Sportgimnasztika Bizottságának tagja volt. Mesterkurzusokat és bíróképzést tartott a világ számos országában. Ő is, mint férje, a Sport Érdemérem aranyfokozatát egy élet munkájával érdemelte ki.

Képző- és iparművészeti gyűjteményük, melyet a múzeumra hagytak, ugyan nem tudatosan felépített műgyűjtemény, hanem a múlt századi lakáskultúra szép, érdekes, egzotikus tárgyaiból áll. A házaspár e tárgyakkal vette magát körül, folytatva egy régi hagyományt. Az emlékszoba enteriőr-szerűen mutatja be a gyűjteményt. Múlt századi biedermeier bútorokat, XX. századi, főleg herendi porcelánokat, a múlt század végéről származó japán porcelánokat – amelyeket még néhány keleti tárgy egészít ki –, nézhet meg a látogató. A család gyűjteményében még XIX–XX. századi ón dísztárgyak, múlt század végi keleti szőnyegek, antik órák szerepelnek. A szobabelső hangulatát emelik a falakon látható XVIII–XX. századi festmények, melyek tájképek, portrék és mitológiai témájú ábrázolások.

Nagy Hedvig

Damjanich János Múzeum, Szolnok
Pólya Tibor:
Rajzok és karikatúrák

1998. november 19-én nyitottuk meg az újjávarázsolt Damjanich János Múzeum hatodik állandó kiállítását a múzeum első emeletén. Rajzok és karikatúrák kerültek ki a talán „legszolnokibb" művésztől, Pólya Tibortól. Fontosnak tartottuk, hogy ez az egyáltalán nem könnyű, bár annak ítélt műfaj megjelenjen kiállításaink sorában két oknál fogva is: a múzeum kitűnő anyaggal rendelkezik a művésztől, másrészt a Szolnokon született mester legendás bohém alakjáról még ma is számos anekdota forog közszájon városszerte. Az 1886-ban született festő így írt Szolnokról: „Szolnok! Mindenki más számára egyszerű alföldi város a Tisza mentén. Nekem több. Nekem minden. Itt születtem. Itt élek és itt született meg bennem minden gondolat, minden szín, minden vonal, a művészet szeretete..."

Korán megnyilatkozó rajzkészsége a művészi pályára vonzotta. Középiskolai tanulmányai elvégzése után az Iparművészeti Főiskola és a Mintarajziskola következett, majd, mint akkoriban sok ifjú művész, meg sem állt Párizsig. Párizsban érezte meg újra Szolnok, a Szolnoki Művésztelep hívó szavát, s visszatért oda, ahol Fényes Adolf értő kezei között vált érett művésszé. A gyermekkorban megismert Zagyva és a tabán apró házai jelentették számára azt a miliőt, amely aztán kitágult a nagyvilágra. Képei, rajzai többnyire a természetéből fakadó derűt sugározzák. Képei már szerepelnek a Szolnoki Képtárban, kellően bizonyítva Pólya Tibor tehetségét és rangját a magyar festészetben. Mégis úgy érezzük, hogy kiállításunk, melynek megnyitóját megtisztelte Pólya Gogo, a művész Párizsban élő lánya, nem csak az 1937-ben elhunyt Pólya Tibort, hanem az egész szolnoki művészetet méltatja.

Zsolnay László

MILYEN LEGYEN EGY ÚJ MÚZEUM

Idén 100 éves a Herman Ottó Múzeum

Jogelődjét, a Borsod-Miskolczi Múzeumot 1899-ben alapította a Borsod-Mis-

1999

virágot mutatott fel némán. A szótlan gesztus közlendője az volt, hogy akár egy virágszál is tökéletes teremtmény, a természet része, a teljesség és igazság letéteményese és kinyilatkoztatója lehet. Számos japán művészet tartalma, célja Buddha közléséhez hasonló napjainkban is. Az ikebana az egész világon elismert japán művészet, melyet a másutt ismert virágrendezésektől elsősorban filozófiai tartalma és a keleti művészetre jellemző, vonalakra koncentráló szerkezete különböztet meg.

A kompozíciókban, szemben a nyugatiak által kedvelt virágcsokrokkal, elsősorban rügyező, bimbós ágak, gallyak kapnak szerepet. Megnyilvánul bennük a japán emberek természetszeretete, tisztelete, törekvése a természet megértésére és arra, hogy azt fejlődésében tükrözzék.

Virágkompozíciók Japánban először a 6. században tűntek fel, buddhista templomok oltárainál. A buddhizmussal egy időben, Kínából kerültek át. Funkciójuk ekkor még elsősorban áldozati, ugyanakkor a középkor nemesi udvaraiban virágkompozíciók készítése művészeti versengések tárgya is volt.

Az 1200-as években a szellemi elmélyülésen alapuló Zen-buddhizmus meggyökeresedésével a szamurájok és a Zen papja az új filozófiai tanítások értelmében a virágrendezés kultikus jellegét erősítették meg. Az 1300-as évektől válnak a virágkompozíciók komplexszé, amelynek a növények mellett a váza és a környezet is azonosan fontos részei.

A templomok, paloták díszítésére használt klasszikus elrendezésű kompozíciók elnevezése rikka volt. Mereven magasan tornyosultak díszes Tang kori bronz tartóedényeik fölé, ágaik csúcsa az ég felé mutatott a Sorsra és a buddhista kozmogóniára utalva. Fő alkotórészük egy 5–6 láb magas fenyőfa volt a váza középpontjában, ez képviselte a japán táj fennségét. Különféle természeti tárgyak jelképezésére a kompozíciókban növényi anyagokat használtak, pl. sziklákat, köveket fenyőágakkal; folyók, patakok vizét fehér krizantémokkal jelenítették meg.

A XV. századtól fejlődés következett be a virágrendezésben, ekkor jelent meg a lakásokban a tokonoma elnevezésű kis beépített alkóv, melyet művészi alkotásokkal és virágkompozíciókkal díszítettek. Hogy a nép minden osztálya élvezhesse annak szépségét, egyszerűsítések történtek a virágrendezés szigorúan szabályozott előírásaiban. Az újabb, egyszerűbb virágrendezési stílus a seiwa volt.

A 15. század végétől a teaházak megjelenésével teamesterek adtak fesztelenebb légkört virágkompozícióiknak. Ennek a szabadabb stílusnak a neve nageire, amely három háromszögletű csoportból épül fel, az Ég–Ember–Föld hármasságát szimbolizálva. Míg a klaszszikus stílusban a kompozíciót szorosan egybefogva, az edény közepén helyezték el, és nem érhetett sehol a tartóedényhez, a nageire stílusban nagyobb hangsúlyt kap a természetesség, a növényeket a váza belső oldalához lehet támasztani és a művész egyéni felfogása is érvényre juthat. Végső célja bármi kéznél levő növénnyel megtalálni és kifejezni a természet szépségét.

A múlt század második felétől a nyugati stíluselemeket átvevő otthonok díszítésére honosodott meg a moribana stílus, amely alacsony, lapos tartóedényeket használ. Az előző stílushoz képest nagyobb mennyiségben használ lombokat és virágokat, a természetre utalva megpróbálja egy tájkép vagy kerti kép hangulatát reprodukálni.

A japán virágrendezésben a hozzáértő szemek számára fontosak és nyilvánvalók az idő folyásának jelképei. Az alkalmazott alapanyagok és elrendezés módok ábrázolják az időt és az évszakot, valamint a felhasznált növény fejlődési folyamatát egyaránt. Pl. az idő jelzésére a következő alapanyagokat használták:

Múlt: kinyílt virágok, gubók és elszáradt levelek

Jelen: félig nyílt gyümölcsfavirágok és zöld levelek

Jövő: a jövendő növekedést érzékeltető rügyek

Az elrendezés módja évszakokat tudott jelképezni:

Tavasz: életteli elrendezés erőteljes, hajlított vonalakkal

Nyár: tömör, szétsugárzó elrendezés

Ősz: ürességet sugalló visszafogottság

Tél: szunnyadást idéző majdnem kopár elrendezés

Japánban a hagyományos művészetekhez, irodalomhoz vagy szokásokhoz, alkalmakhoz bizonyos meghatározott ikebana kompozíciós formák kapcsolódnak. Minden nemzeti ünnephez vagy bensőséges családi ünnephez előírt, odaillő elrendezés tartozik. Így az Új Év ünneplésekor fenyőt és fehér krizantémot, a Babák Ünnepén barackvirágot és a Fiúk Ünnepén írisz-kompozíciót tartanak megfelelőnek.

A japán virágrendezés művészete szabályait a vonalra, a ritmusra és színre, mint a növényfejlődés hangulatának eszközére alapozza. Kiemelt elve a három fő alkotó vonal, az Eget, az Embert és a Földet jelképezve.

A különböző virágrendező iskolák szabályai nem feltétlenül azonosak másokéval; ahány iskola, annyi felfogás. Alapelvei azonban – melyeknek lényege a szellemi elmélyülés, az ember emlékeztetése a természet titokzatos törvényeire, amelyeket gondosan ápolnak és őriznek –, minden iskolában azonosak.

Lux Éva

Megalakult a Múzeumpedagógiai Klub

Habsburg György és Eilika von Oldenburg hercegnő voltak a Múzeumpedagógiai Klubest első vendégei

A közelmúltban alakult meg az Országos Múzeumpedagógiai Klub, az ELTE TFK „Múzeumpedagógiai Kutatócsoportjának" a kezdeményezésére. Az alakuló klubesten – amelynek a Magyar Természettudományi Múzeum adott helyet – számos, a múzeumpedagógia iránt érdeklődő pedagógus, múzeumi szakember, egyetemi, főiskolai oktató és hallgató vett részt. A klub vezetőségének határozott elképzelése a tagság létszámának a fokozatos bővítése, a főváros centrikusság helyett nyitás a megyék felé.

Tapasztalataink azt mutatják, hogy az eddig megkeresett fővárosi múzeumok vezetői kivétel nélkül szívesen adnak helyszínt a múzeumpedagógiai programsorozatnak. Ezáltal a résztvevőknek lehetőség nyílik a klubesten való részvételen kívül egy múzeumi sétára és ezáltal a gyűjtemények megtekintésére is. Terveink szerint a klub vezetősége a jövőben, valamennyi klubesten tartalmas, színes programmal jelentkezik, havonta egy alkalommal más-más múzeumban.

Habsburg Györgynek és hitvesének Eilika von Oldenburg hercegnőnek a meghívására az adott alkalmat, hogy az ELTE TFK Múzeumpedagógiai Kutatócsoportja Múzeumpedagógiai tanártovábbképzési tanfolyamának egyik hallgatója, Mező Rita történelem szakos tanárnő, széleskörű, alapos kutatómunkát végzett a Habsburg-ház történetével kapcsolatosan. (…) Megtudhattuk, hogy Habsburg György tizennégy éves kora óta kísérli erejéhez mérten segíteni édesapjának munkáját az Európa parlamenti választásokon. 1989-ben éppen az ő

Pálya Tibor

FALUS ELEK

Az a művészeti terület, melyet Falus Elek közel 30 év alatt bejárt, nagyon nagy. Csupán puszta felsorolása annak, amit ez a nagytehetségű és rendkívüli ízlésű művész létrehozott, oldalakat foglalna el. Festés, könyvdísz és betű, plakát, színpadi dekoráció, szőnyeg, bútortervezés, lakásberendezés, épülettervezés csak része mindannak, mit termékenységével alkotott. De ha folytatnók felsorolását mindannak, mi művészi tevékenységének körébe tartozik, korántsem meríthetnénk ki tárgyunkat, mert *Falus Elek* működése a magyar ízlés kifejlesztése körül annyira sokrétű, munkájának jelentősége oly átfogó, hogy nem skatulyázható be iparművész-tanár vagy belső és külső építész tevékenységi körébe. Hogy megközelíthessük s azután bejárhassuk a területet, melyre művészi munkái kiterjednek, követni fogjuk pályájának főbb mozzanatait. Fel kell sorolnunk egyik-másik művészszakmai típust s ha vázlatosan jellemezzük is ezeket, mégis összegeződik egy rendkívüli képesség nagy eredménye. Ehhez hozzávesszük egy átlagon fölüli ember portrait-ját (melyet e tanulmány kiegészítéseként egy avatott toll rajzol meg), akkor talán sikerül *Falus Elek* képét körvonalozni.

Falus Elek munkásságának etape-ját alkalmunk volt közelről megfigyelni, nem egyszer közös műhelyben is dolgoztunk, mi belelátni engedett munkamódjába — amennyire ez művésznél általában lehetséges. Hiszen ma már majdnem általánosan tudott dolog, hogy a művészi alkotás egyike a legmisztikusabb folyamatoknak. Éppen a lényeg létrejövetelének magyarázata van mély homályba burkolva. Bármilyen éles szemüveggel vagy akár bonckéssel is közeledjünk a csodához, mit a művészi alkotás repraesentál; bármilyen szisztematikusan, tudósi apparátusok s szabályok segítségével vizsgáljuk, éppen a legfontosabb: maga a lényeg sikkad el igen gyakran. Minden fontos alkotórész együttese mint legnagyobb jelentőség lebeg az egész fölött, s bár nehezen magyarázható — mégis érezhető a jelenléte.

*

Falus Elek 1884 dec. 31-én született Orosházán. A környezet teljesen magyar. Német vagy más idegen szó ismeretlen. Kisgyerekkorukban kirohantak az utcára, ha híre jött, hogy valaki idegen nyelven szól. Édesapja iparos, szobafestő és mázoló. Ennek következtében érdeklődhetett volna a gyerek a rajzolás és festés iránt. De csak első polgárista korában, mikor a kis kápolnát festik, kelti ez fel igazán az érdeklődését. Egy kedves, derült szőke templomfestő jött le segíteni a munkában. Rozsák nevű. „Rettentően" tetszett, mikor az üres, napsütötte kápolnában ott nézhette, mikor száz különféle zacskóban s vödörben a különböző színekkel dolgozott a mester. Az italt is szerette, a zacskók közül néha egy butykost szedett ki — húzott egyet belőle és danolt. A kis Falus állandóan körülötte lebzselt. Sohasem tett rá valami olyan nagy hatást, mint mikor az *istenszemet* festették felhőkkel és rózsagirlandokkal. Itt kapta meg az első impressziót arról, hogy mi is ez a „mesterség". Maga sohasem rajzolt addig, míg a 2-ik osztályban ki nem osztottak rajzlapot. Egy bizánci ornamentika-darab volt a feladat, benne csacsin útrakelő, sötétkékruhás, aureolás Mária. A másodikosnak az ötszörösen megnagyított ornamentika volt a feladata — de ő a Madonnát a Gyermekkel rajzolta meg, s mert nem tetszett neki, hogy olyan sötét — hát rózsaszínnel s arannyal festette ki; a csacsit citromsárgára, szép piros szemekkel — megelőzvén a kor akkori ízlését. A rajzbeadás után rajztanárja (Szíjgyártó Albert — áldott jó ember) behívta a szertárba, rájakiabált, enyhe pofont adott neki, hogy mit csinált a szép eredetiből. De ma úgy tűnik, hogy a pofon simogatás volt s a szidás — annak részéről, ki sohasem áll vele szóba — biztatás.

Azután sokáig újra nem törődik a rajzolással, de a mértani rajzokat szabadkézzel húzza, ezért persze megfegyelmezik. Meg azért is, amiért rajzai tisztátalanok voltak. (E tulajdonságáról azután igazán leszokott. Későbbi rajzai, könyvfedelei a legpedánsabb munkák.) A negyedikben (a tanára többet nem volt szigorú, szabadjára engedte) — a vizsgarajz egy római vezér volt — szintén nem feladat, csak éppen az iskola falán függött az eredetije. Ezért már meg is dícsérték.

Magyar Művészet
1933. 8. 24.

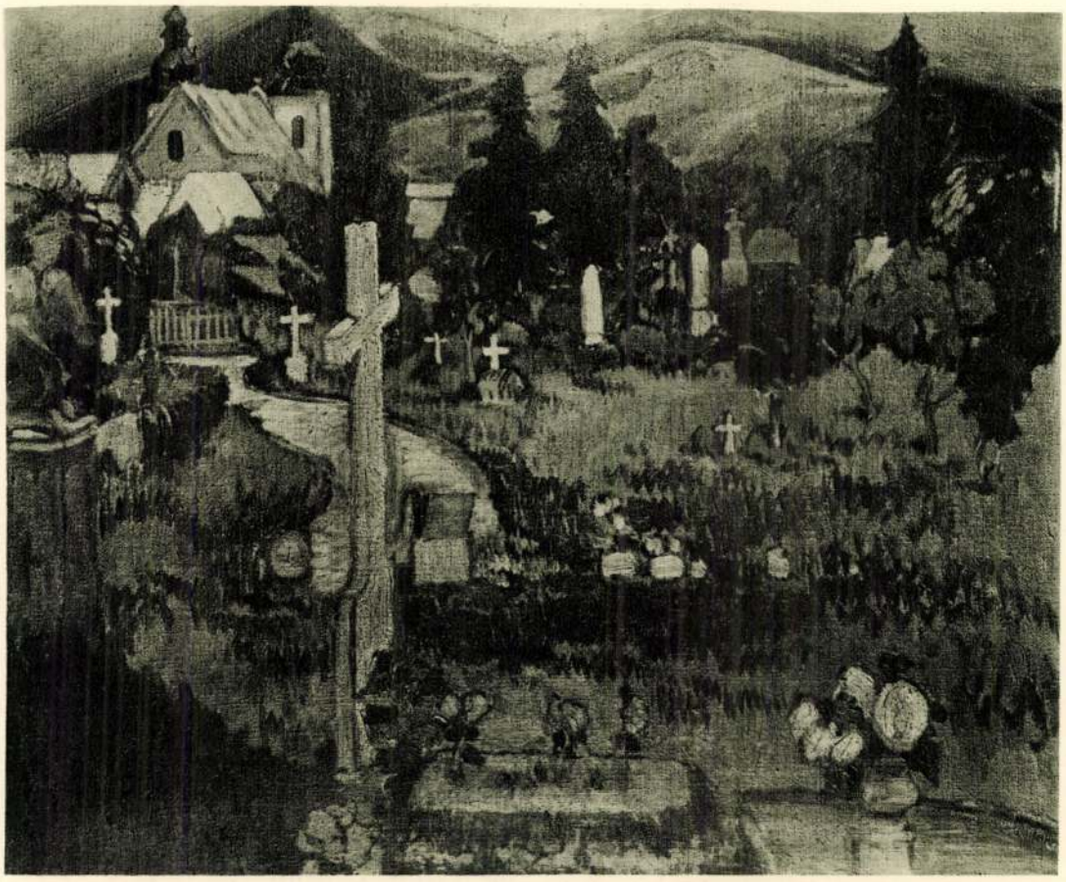

FALUS ELEK: A NAGYBÁNYAI TEMETŐ

Ezután az otthon történő ipari és művészi dolgokra is figyelni kezd. Egy díszes táncterem vagy előkelőbb úriház kifestése már érdekli is. Anélkül, hogy tudatára ébred — észrevétlenül kap műhelyműveltséget, megismeri az anyagot, a festéket. Megérzi a térbeosztás művészetét. Apja, ki pedig nem volt közlékeny ember, beszél is neki e dolgokról, látván felébredt érdeklődését. Környékbeli kastélyokban, kegyúri templomokban is akad munka, fényezés, mázolás, különböző fautánzások. Szeret a szünidőben ide kimenni s közben nézi a tájat, a búzavetést, a flóráját az Alföldnek. Falusi gyerek különben is tökéletes botanikus s — bogarász. (Későbbi motívumai egy dekoráló rajzolónak.)

A negyedik osztály után *Pestre* kerül. Nagy a sikere a magyar nyelv tanáránál, amiért nyelvkincse olyan gazdag, a botanikus tanárnál, amiért oly jól ismeri a virágokat, növényeket, bogarakat, madártojásokat. 13 éves korában a Markó-utcai reálba kerül. Itt a botanika tanára vele magyaráztat a többinek. Borbás Vince, a híres botanikus behoz az iskolába mindenféle giz-gazt, amit a városon kívüli séta közben összeszed a zöldséges kofáktól s kérdezi a tanulóktól: no, mi-e? Falus tud rá válaszolni s tanára rajzoltatja vele a furcsa növényeket kiadandó növénytana számára. (Így gyüjt itt már észrevétlenül motívumokat a későbbi formakincséhez.)

14 éves korában már tanít, nevelősködik, hogy eltartsa magát.

Az ötödik osztály utáni szünidőben megint otthon van. Ismét dolgozik náluk valami rendkívül ügyes ember. Tánctermet festettek ki. Ő maga is megpróbálkozik a dologgal: amoretteket fest fejből, de hogy eltakarja a kevésbbé sikerült részeket, virágokat, margarétákat fest rájuk. De ezt megelőzően a kertbe megy jól megnézni őket. Ezeket a dolgait az új iskolaévben megmutatja tanárjának, az azt mondja, hogy az amorettek nem érnek semmit, de a természet után festett virágok jók. Azt is mondja a tanár, hogy Falus már mindent tud, amit az iskolában a kötelező tanterv szerint meg kell tanulni. Ekkor gondol első alkalommal arra, hogy *festő* vagy ilyesmi legyen. Ezután terhére kezd lenni az iskola, kínlódó szabadságvágy éled benne, gyűlöli a fegyelmet, a nevelést s már csak édesanyja kedvéért tanul. Mikor azután a hetediket elvégzi — édesanyja meghal — s ő már nem érzi magát

FALUS ELEK: BORÍTÉKRAJZOK

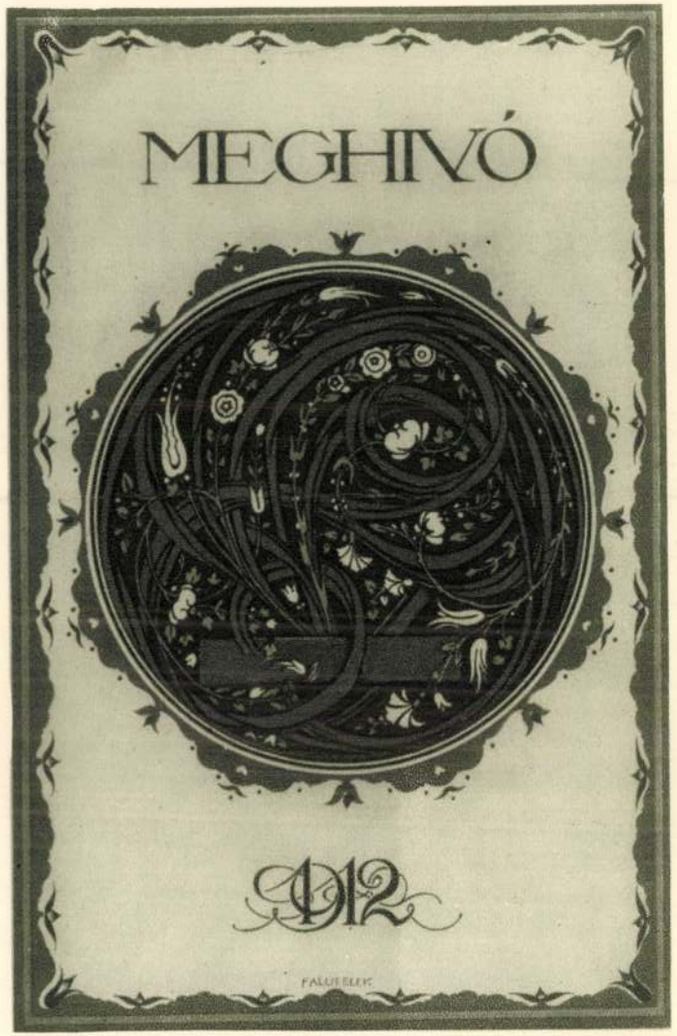

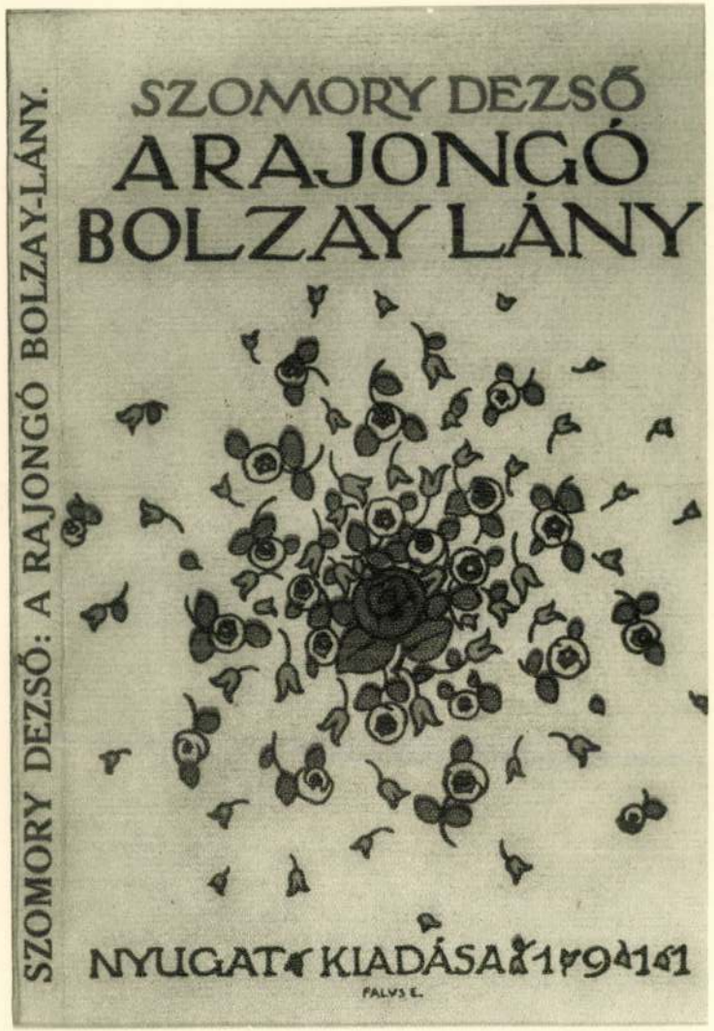

FALUS ELEK: BORÍTÉKRAJZOK

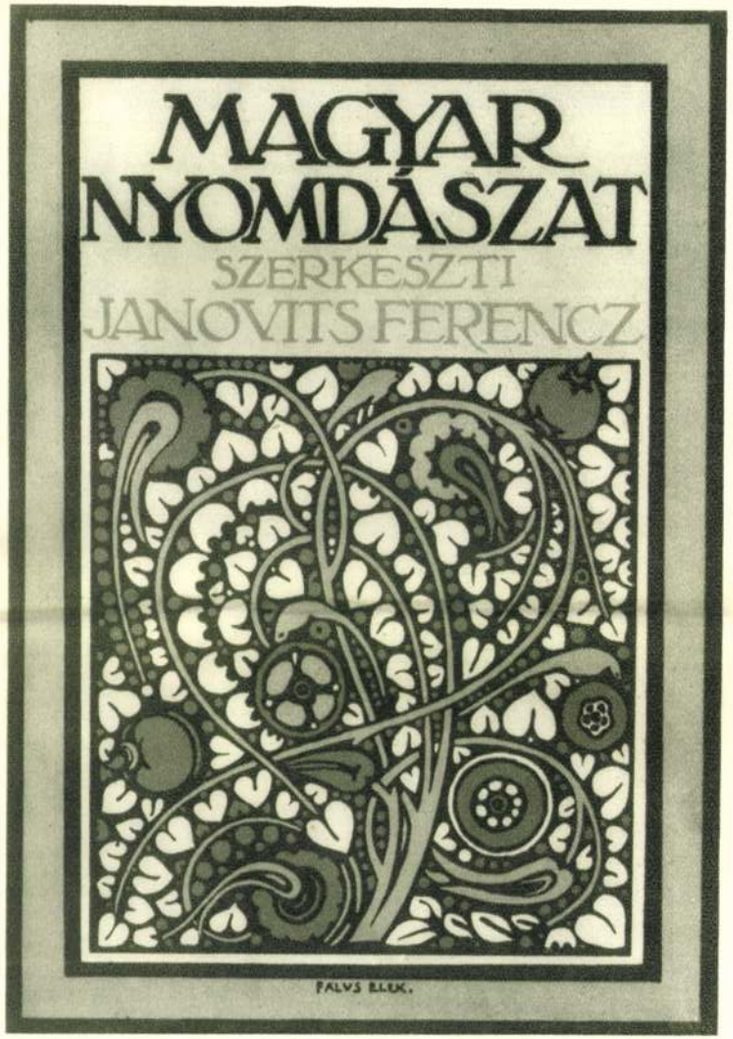

FALUS ELEK : BORITÉKRAJZOK

FALUS ELEK: PLAKÁTOK

FALUS ELEK: SZŐNYEG
Szabolcs Bálint úr tulajdona

kötelezve, hogy pénzkereső pályára menjen, — otthagyja az iskolát s a nevelősködést. Az ezután következő egész nyáron azon töpreng, mi is történjék hát most? Együtt lakott néhány földijével, kik szeretnék segíteni abban, hogy valamilyen művészi iskolába iratkozhassék, — ha már kiugrott a nyugodt polgári sínekből. De egyelőre lakáson kívül mást nem tudtak nyujtani. Kezd próbálgatni, üzleteknek reklámrajzokat csinálni, kirakati táblákat, betűket. Jár-kel a városban, nézegeti a modern kiállításokat (akkoriban kezd Nagybánya hatása jelentkezni), rengeteget olvas, kortársain jóval túl van ilyen tekintetben. Nem szíveli a régies művészetet, kineveti a Margitay-szerű képeket. Érzi, hogy e mesterségben csak egész magas fokon érhet el valamit. Az Iparművészeti Iskola esti tanfolyamára jár, de a száraz tanítási mód nem lelkesíti, hamarosan ott is hagyja.

Egy esztendő múlik el így próbálgatásokkal, a megélhetésért való küzdelemmel. Csak nem vissza a neveléshez, iskolához, kötött élethez! A barátok hazakészülnek, de ő tisztában van azzal, hogy a festőiskolába való bejutáshoz valamelyes előképzettség kell s ezt otthon nem szerezheti meg. Mint szenvedélyes ujságolvasót vonzza az, amit szórványos hírekben Nagybányáról megtud — az olcsó és nagyszerű álomvilágról. Egészen kevés pénzzel elutazik hát ide s 30 koronából vagy másfél hónapig él ott. Ott van a nagyszerű szabadiskola Ferenczy, Thorma, Réti, Grünwald vezetésével. Végre először rajzolhat modell után. A fiatalok közt főcsillagok Czobel, Czigány. Egyszer meglesheti, hogy hogy fest Grünwald Béla. Pontosan megfigyeli, hogyan rajzolnak szénnel, hogyan készül utána a festmény. S miután érzésben meglehetősen fölényben érzi magát — látja, hogy a mesterségi rész tudása egykettőre megszerezhető. Modellt ül Czobelnek s amikor ő maga fest, a profik közül Maticska, az asztalos fia segíti ki első zavarában, mutatván neki, hogyan is kell a dolgot megfogni. Még ott Nagybányán beszélgettek a fiúk arról, hogy Lyka Károly, ki a nagybányaiaknak nagy propagálója, olyan valakinek, ki könyvcifraságokat tudna rajzolni, — pénzt is juttatna érte. Falus Pestre megy s a Mintarajziskola felvételi vizsgáját játszva teszi le, Zemplényi lesz a tanára. Odahaza esténként buzgón lát hozzá tollal rajzolgatni s a vizsga után pár héttel már csomó fejléccel s záróvignettel megjelenik a Singer és Wolfner cégnél, hol egy 10 koronás aranyat s erős dícséretet s biztatást kap. Nem is meri megmondani, hogy csak pár hete foglalkozik ezzel. Nemsokára már könyvfedelek is készülnek s igazán nagyon örül, mikor az egyik Lyka: *Kis könyv a művészetről* című művének címlapja lesz. Milyen boldog, mikor beleírhatja a címet! Betűt találomra írt. Hogy itt nem volt szakképzettsége, — az rávitte, hogy *újat* nyujtson.

Karácsonyig (féléven át) szorgalmasan rajzol fejet, aktot. Ezzel azután ilynemű tanulmányait be is fejezte. Pólya Tibor kollégájával lemennek Szolnokra néhány hétre. Mikor visszakerül Pestre, már nem mehetett be a mintarajziskolába, mert az iskolai szerény költségekre sem volt pénze. Az iskolai kiállításon (1904) még részt vesz — sőt egész falat kap, dacára annak, hogy csak elsőéves. Ki vannak állítva könyvtáblái, könyvdíszei, plakáttervei, ex-librisei s négy tájképes szőnyegterve (figyelemmel kísérte már az akkori modern iparművészeti törekvéseket). *Sikere* volt, a lapok is felemlítették.

Szegénységben nem tudott élni már akkor sem s ezért újra szabaddá tette magát az iskolai kötöttségtől. Pólya sógora, Hunyor István meghívja Szolnokra, ott is van iskola, hol tanulhat. A szolnoki telep akkori fiataljaival: Jávorral, Frecskayval, Pólyával vidám életet teremtenek. Kohnernek, a szolnoki telep mentorának tetszik ez s fiatalok számára ösztöndíjat alapít.

1904 végén Pólyával *Münchenbe* megy. Egy német ismerőse elvitte megmutatni a munkáit s erre hamarosan jó kiadók számára kezd dolgozni, sok könyvtáblát, plakátot, ex-librist. Itt lesz először figyelmes az újszerű architektúrára, akkor épül az egyetem új szárnya s Fischer építész népiskolái. A hatalmas Kunstgewerbeausstellungshalle-t Julius Dietz díszíti dekoratív freskókkal, dolgoznak Bruno Paul, Weisgerber, Pankok. A Behrens könyvbetűírás modernizálása tűnik fel neki. A szecesszió (melyet virágzása idején is gyűlölt) kezd múlni s romantikusabb stílus fejlődik, mely azután klasszicizálásba megy át s a mai értelemben vett modernség (konstruktivitás!) alapjait kezdi lerakni (Wiener Werkstätte). Már megépült Darmstadt, Olbrich és Cissarz műveit hozzák a kiállítások s reprodukálják a művészi lapok. Riemerschmied interieurjei, Metzner monumentális szobrai vonják magukra a fiatal művész érdeklődését. Bámulatosan gyors felfogóképessége, kitűnő szeme, artisztikus ösztöne mindenféle jó hatásnak nyitva áll, rengeteget tanul és tapasztal.

Pár hónapra újra Szolnokra kerül s modernségi lázában Hunyorék empireházát vakmerően átalakítja; kifesti a csónakházat. Egészen kis pénzzel s nagy bátorsággal *London*ba utazik, hogy tanulmányaira a k[illegible]nát föltegye. Hiszen Anglia tradicionál[illegible] szítő művészete a William Morris, Be[illegible] Walton és Walter Crane, Mackint[illegible] pár úttörő és építő munkáiban el[illegible] ben kulminál. Kevés angol tu[illegible]

Ezekből a plakátokból 1929 december óta 50.000 darabot ragasztottak ki, 17.500 helységben.

Csütörtökön kedvenc ételét kapja. Egy francia vendéglős a vevőszolgálat igen eredeti formáját vette igénybe. A pincéreknek kötelességévé tette, hogy az egyes vendégekről feljegyezzék, melyik a kedvenc falatja. A vendég azután a következő kártyát kapta időnként: Csütörtökön az ön kedvenc étele ... lesz a menü fénypontja. — Legyen szerencsénk. A vendéglő ma Párizs egyik legjobban látogatott helyiségei közé tartozik.

A detroiti Book-Cadillac Hotel vendégei gyakran kapnak levelezőlapot a Lomasney & Gove uridivatüzlettől, mely a szálloda épületében székel. A levelezőlap körülbelül így hangzik: „Divatáruüzlet az Ön szobájában! A telefonoskisasszony szívesen összeköti Önt üzletünkkel s a következő percekben máris egy gyönyörű választék áll az Ön szobájában, hogy tetszése szerint válogathasson belőle".

Feledékeny emberek számára! A bostoni Jordan Marsh üzletház egy új osztállyal szaporította organizációját: „Figyelmeztető szolgálat feledékenyek számára". A cég értesítette üzletfeleit ennek az osztálynak felállításáról s ebben az üzenetben a következőket jelenti be: Közölje velünk rokonainak, családtagjainak, ismerőseinek születésnapi, névnapi és egyéb családi vonatkozású dátumait. Mi azokat nyilvántartjuk s jó előre figyelmeztetjük, nehogy megfeledkezzék kedves kötelességéről. Természetesen az idejében kiküldött kedveshangú figyelmeztetőlevélben mingyárt egy csomó ajándéknak való választékot is felsorol a cég, mely üzletében kapható.

Folytatásos regény az elektromos fogyasztás emelésére. Egy connecticuti villamossági vállalat a háziasszonyoknak regénysorozatot küld szét, még pedig egymásután hat füzetet. Ezekben a nyolcoldalas füzetekben egy fiatal házaspár életberendezkedését mesélik el. Természetesen propagandaanyagot rejtenek el a sorok között az elektromos háztartási felszerelések népszerűsítése céljából. Ezeket a folytatásos regényeket havonta 80.000 háztartásnak küldik el.

Pólya Tibor A Reggel plakátja

Hírek

A Lysoform romániai propagandája. A Keleti és Murányi Rt. vezetősége elhatározta, hogy Romániában gyártmányai részére nagyobbszabású propagandát fog végeztetni és erre a célra az igazgatóság 6000 dollárt szavazott meg.

A többszínű neoncső magyar találmány. Nemrégiben jelentek meg a selyem cryolith neonbetűk az egyik oktogontéri ház falán. Ezeknek a betűknek bársonyos fénye és pasztellszerű tónusa új és érdekes világítóeffektust idéz elő. Előnyük, hogy a betűk tejfehér üvegje nappal is nagyszerűen olvasható betűket alkot. De sokkal nagyobb jelentőségű a Symbol neonfény vállalat egyik tulajdonosának találmánya: a színét változtató kameleon-cső. A kameleon neoncsőnél egy és ugyanazon betű pillanatok alatt változtatja színét. Egy-egy ilyen betű három, sőt többféle színben is villoghat s egyik pillanatról a másikra a legszebb vörös, lila és kék effektusokat variálhatja az automata villogtató készülék által. Az első ilyen berendezés a közeli napokban kerül az egyik oktogontéri ház falára.

Németországi ujsághirdetés. Becslések alapján kiszámították, hogy a Mosse hirdetőiroda Németországban 32 millió, az Ala 20 millió márka értékű hirdetést helyez el évenként. A Reklámvédelmi Szövetség tagjai 240 millió márkát hirdetnek, az Ullsteinlapok hirdetései 12 millió márkára rúgnak évenként.

Október 18—25-ig lesz a Magyar Hét. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarában Belatiny Artúr elnöklete mellett megtartott szakértekezlet végleg megállapodott abban, hogy az idén *október 18—25-ig* lesz országszerte a Magyar Hét. A rendezőbizottság alakuló értekezletén megállapodás történt végrehajtóbizottság alakításában, melyben egy-egy képviselője lesz a kereskedelmi minisztériumnak, a vidéki kereskedelmi és iparkamarának, a budapesti kereskedelmi és iparkamarának, a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének, a Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesületének, a Magyar Textilgyárosok Országos Egyesületének, az OMKE-nak és a Budapesti Nemzetközi Vásár irodájának.

Az utóbbi már ajánlatokat kért be a Magyar Hét tervbe vett különböző propaganda-nyomtatványaira nézve s a szükséges egyéb előkészületeket is megteszi a Magyar Hét sikere érdekében.

Reklamüzlet
1930. III. 7 n

bortnyik sándor

VI, nagymező ucca 3, VI. emelet

telefon: aut. 181-77

Reklám a mezőgazdaságnak. A német gazdák propaganda-bizottságot alakítottak, hogy a reklám bevált eszközeivel igyekezzenek a termények elhelyezését a belföldön és a külföldön előmozdítani. *A bizottságnak nemcsak gazdák, hanem hirdetési szakemberek is a tagjai s a tanácsadók közt számos ujságíró is szerepel.* A mezőgazdasági propaganda pénzügyi alapját az állam szolgáltatja s a reklámok egyik célja az lesz, hogy a *külföldről származó termények fogyasztását a német termények javára ellensúlyozza.*

Jó üzlet a Corvin Áruház. A Corvin Áruház legutóbbi mérlegében rendkívül érdekes adatokat találunk. A tiszta nyereség 11.206 pengő. A nyereség-veszteség-számlán 2,220.000 pengő brutto nyereséget mutatnak ki. A Corvin rövid idő mulva mégegyszer akkora lesz, mint most, mert tudvalevő, hogy a háta mögötti két nagy bérházat lebontották és annak helyére építik a Corvin új épülettömbjét. A hatalmas arányú építkezést a Corvin saját erejéből tudta végrehajtani, mert a fenti horribilis brutto-nyereségből erre a célra 326.830 pengőt szakítottak ki. Új gépekre és a berendezés felfrissítésére 256.000 pengőt fordítottak. Kamatok címén 85.500 pengő szerepel a mérlegben.

Szerkesztői üzenetek

H. & V. katalógus. Ez nem illik. A Reklám-Életet Uferini-módon eltüntetni. Most mit tudja az a derék hirdető, milyen áron lehet hirdetését a Reklám-Életben elhelyezni. Kénytelen lesz Mossehoz fordulni. Nem jó üzleti politika ennyi rengeteg kuncsaftot elzavarni.

Felelős szerkesztő és kiadó:
BALOGH SÁNDOR
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest V, Bálvány ucca 12. sz.
Telefon: Aut. 157—83.
Nyomatott Biró Miklós nyomdai rt. műintézetében
Felelős: Sándor Zsigmond igazgató.
Budapest VII, Rózsa ucca 25.

Csütörtökön
a
PESTI TŐZSDE
Szerkeszti KALLÓS JÁNOS

Reklámozásnál
nélkülözhetetlen cégek

PYRAMIS
REKLÁM ÉS CIMFESTŐ MŰTEREM
VII, KÁROLY KIRÁLY ÚT 15
CÉGTULAJDONOS:
MEIZNER ELEMÉR
TELEFON **J. 383-08**

TELEFON: J. 380-36
MURGÁCS
KERTÉSZ U. 21
CÍMFESTŐ
Készít: Üveg, fa, bádog, vászon és transparent táblákat

BARON ÉS KOVÁCS
címfestők
VII, KIRÁLY UCCA 25
Telefon: József 306-47
*

Plakát-kasirozás
Első Magyar Passepartout Műintézet
Budapest VII, Dohány ucca 1

SYMBOL
villamos reklámok
Telefon: J. 431-50 és J. 398-87

A. G. V. r.-t.
Modern fényreklámok részletfizetésre is. VI, Eötvös ucca 28 sz.

László címfestő műterem
VI, Vilmos császár út 33. szám
Telefon: Aut. 176-38

Művészi címfestő és villamosreklám vállalat
BODZSÁR JÓZSEF BUDAPEST
II, Margit körút 1. — Vidra u. 2. — Telefon: Aut. 554-14
Kedvező fizetési feltételek.

HA UCCAI REKLÁMOT ÓHAJT
hivassa: **LUKÁCS ISTVÁN**-t Tel. hívó 891-38
(VII, Szent Domonkos ucca 16, III. emelet 2)
Világítóoszlopok, gázreklámok, pajzsok, favédőrácsok stb. — Uccai reklámokban elsőrendű szakember

LENGYEL ÉS NAGY
üveg-, fa-, bádog, és villamosreklámtáblák vállalata
VIII, BAROSS UCCA 77. TELEFON J. 379-48
Kedvező fizetési módozatok

Plakátkeretezés olcsón!
BREITNER ISTVÁN
képkeretező és üveges.
V, Harmincad ucca 2 sz.
(Vörösmarty tér sarok)

Speciális fényreklám, kirakat és reklámépítmények fényképezése:
LUDWIG KÁROLY
műszaki fényképészete
Budapest I, Bornemissza u. 48/a
Telefonhívó: Lá. 8-01.

Kérjen árajánlatot **»EOS« szab. fényreklám- és címtábla-üzem** *IV, Régiposta ucca 3 Telefon: Aut. 877-74.*

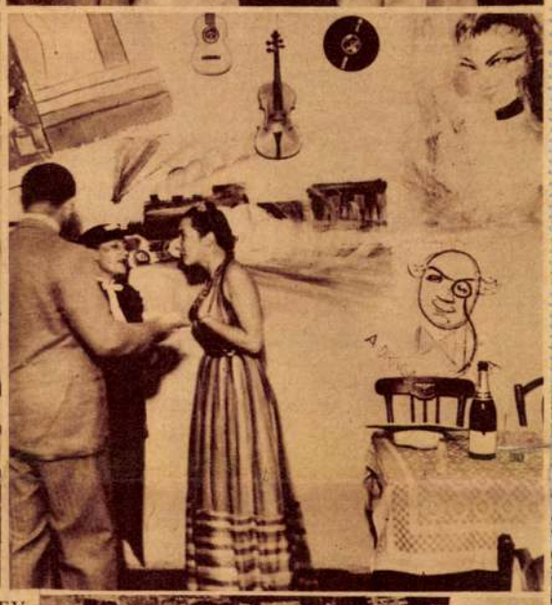

A SZOLNOKI MŰVÉSZTELEP NAGY GARDEN PARTYJÁN KÉSZÜLTEK EZEK A FELVÉTELEK. A NYÁRI MULATSÁG SIKERÉHEZ NAGYBAN HOZZÁJÁRULT A „FUTURISTA-BÁR", AMELYET A SZOLNOKI MŰVÉSZEK MULATSÁGOS FRESKÓI DÍSZÍTETTEK. LENT PÓLYA TIBOR ÉS FÉNYES ADOLF A GARDEN PARTYN, A JOBBOLDALI KÉPEN BOBORY GYÖRGY BELÜGYI ÁLLAMTITKÁR TÁRSASÁGÁVAL

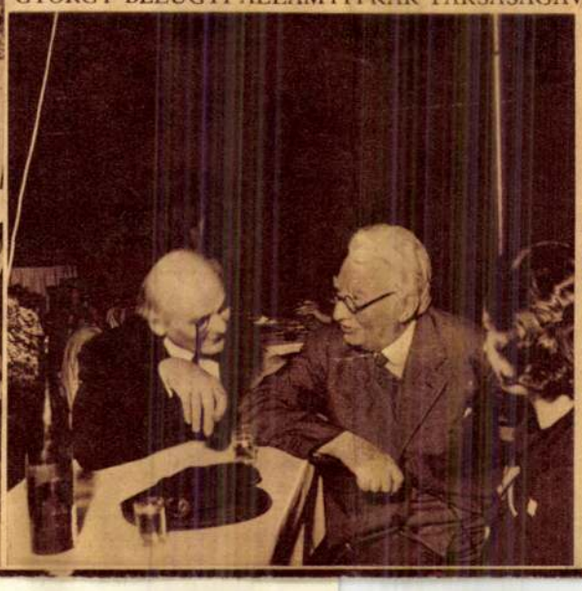

Mr. Monts dublini gyáros, Írország leggazdagabb embere csárdást tanul egy zsámbéki kislánytól

Pólya Tibor

ottságának Bizottsága tagjai az

évre.

46/1932 - III.)

Kamill, ezredes, a Hadtörténelmi
azgatója. Bp. II. Olasz-fasor 17-21.

egyet. m. tanár, M. Nemzeti Muzeumi
III. József-u. 5.

zy István dr., államtitkár, Minisz-
ég.

., a M. Nemzeti Muzeum néprajzá osztá-
azgatója. Bp. X. Néprajzi Muzeum.

. ny. r. tanár. Bp. I. Ábel Jenő-u 14.

Városi Közmunkák Tanácsának alelnöke.
Ybrentey-tér 4.

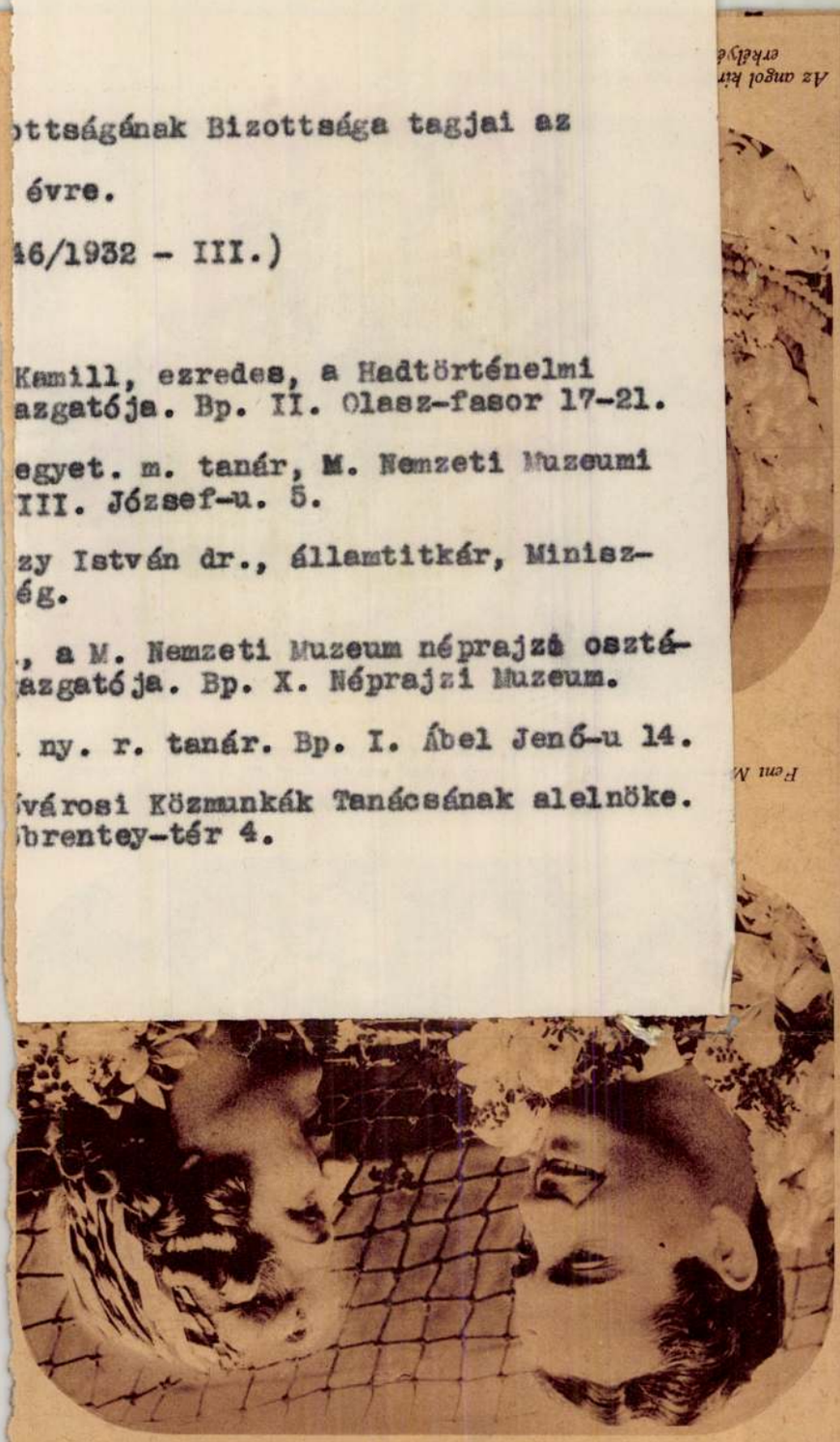

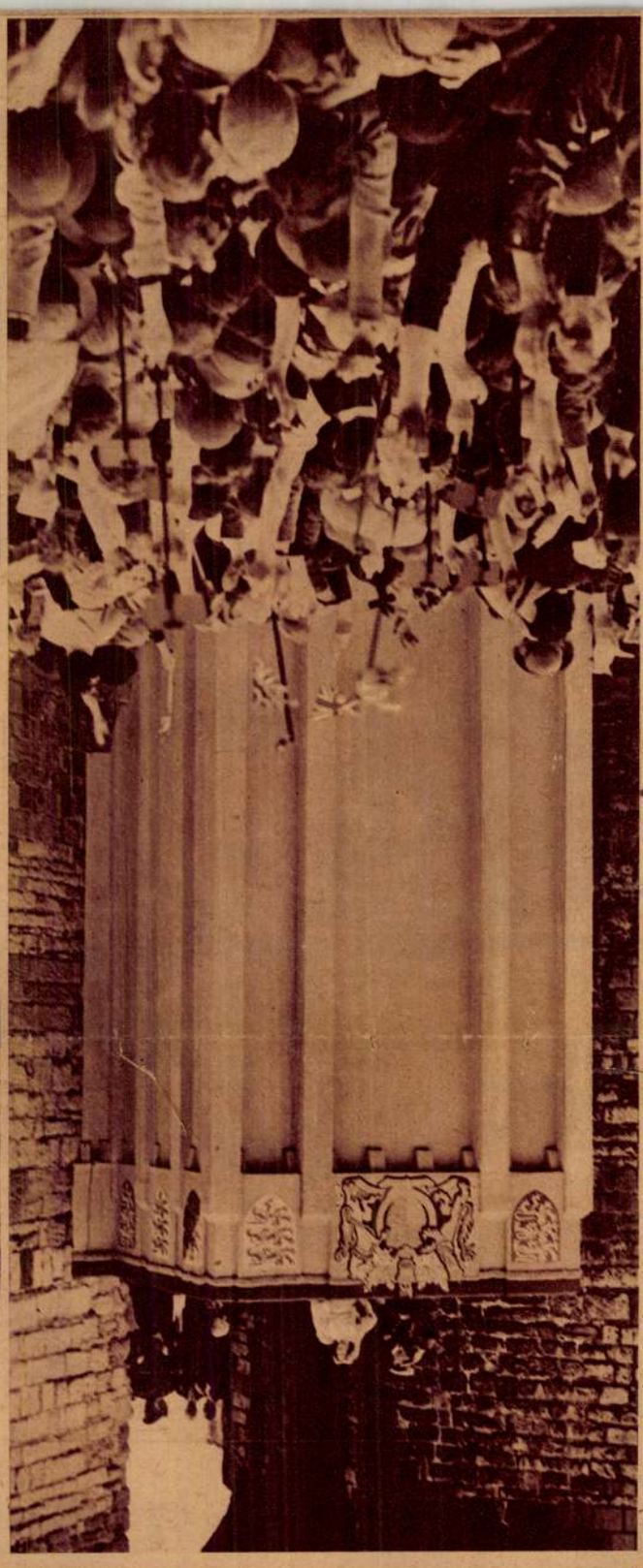

APESTINAPLÓ

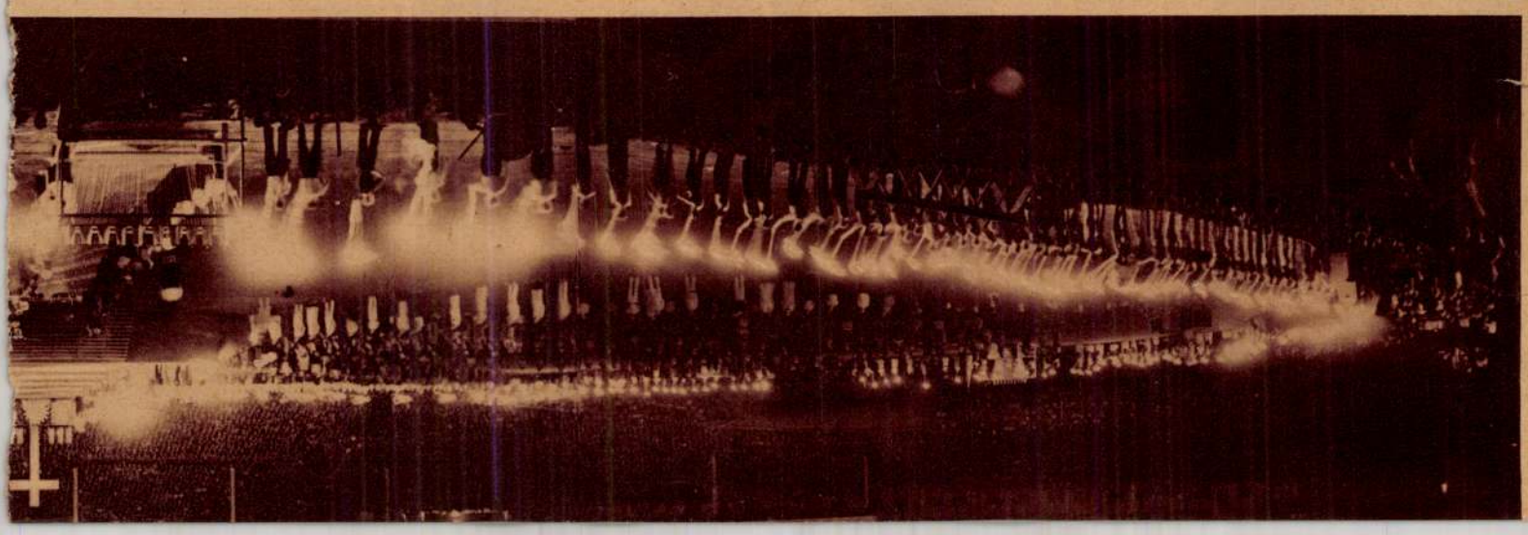

GARDEN PARTY

PESTI NAPLÓ
KÉPES MELLÉKLET
VASÁRNAP, 1937 JÚLIUS 25

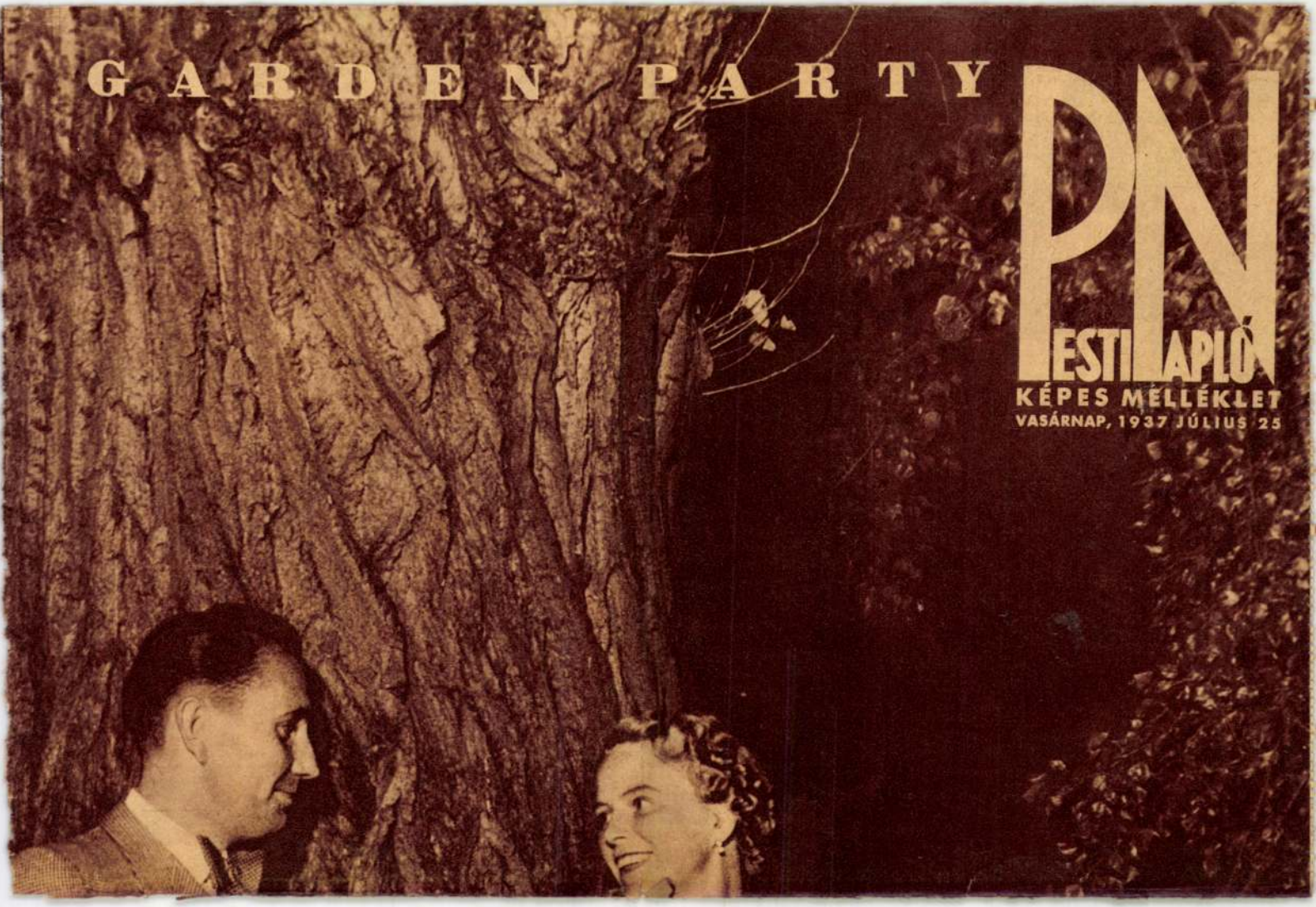

NYÁRI TÁNC

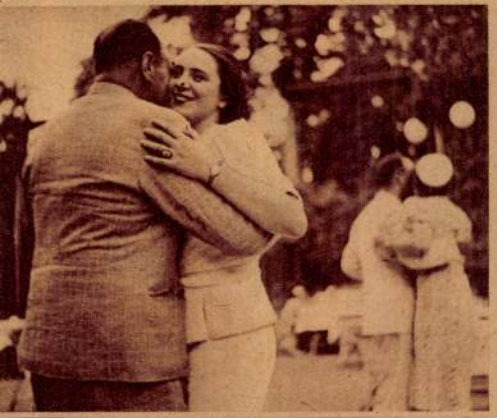

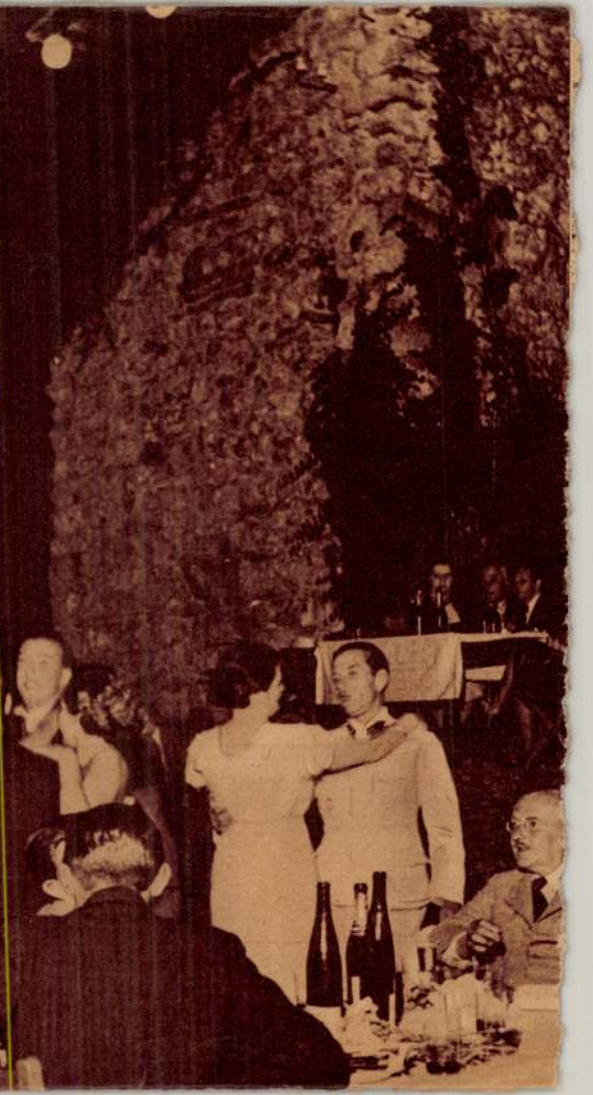

(Világ Miklós felvétele)

Ötórai tánc és garden party Budapesten

M.D.K.

Pólya Tibor

"Pólya Tibor kiállitása a Fészekben" cimmel müveinek repr.-it hozza a lap a müvész fényképével együtt munka közben. A képekcime: "A toronyőr", "Verklis", "Disznótoros boldog ujév" és egy tájkép "Az utolsó ecsetvonás"- megjegyzéssel.

Szinházi Élet. Bp. 1929. nov. 10-16. XIX. évf. 46. sz. 19. lap.

PÓLYA TIBOR (1886–1937): Aba-Novák A szolnoki művésztelep két világháború közötti korszakának egyik jelentős művésze. Tanulmányait Budapesten, Szolnokon és Párizsban végezte. Egy ideig a kecskeméti telepen is dolgozott. A festészet mellett plakáttervezéssel, újságrajzokkal, karikatúrákkal is eredményesen foglalkozott. Friss, vidám színvilágú festményeinek kissé naivszarkasztikus stílusa alapján a kritikák „magyar Brueghel"-ként emlegették. Egy időben erősen hatott rá a telep 1920 utáni időszakának legnagyobb művésze, Aba-Novák Vilmos. Közölt képünk nemcsak a mestert ábrázolja, hanem az ő tempera-technikájával és stílusában is készült

mikroszkóp alatt a rügyek felső takaróleveleit, míg el nem jutnak a legkisebb levélkezdeményekig. Ekkor szabaddá válik a hajtáscsúcs fényes, kupolaszerű, 0,1 mm-es része. Ezt a részt nevezik *csúcsmerisztémának*. A csúcsmerisztéma még semmiféle működésre nem módosult, élénken osztódó sejtekből áll, s belőle teljes növény fejlődhet. (Mint említettük, e sejtek az esetek egy részében teljesen mentesek a vírusoktól.)

Ezt a kis kúpot óvatosan kimetszik, s megfelelő összetételű táptalajra teszik. Rendes körülmények között az osztódó szövetet a növény maga látja el tápanyaggal, a növényből kimetszett merisztéma-sejteknek azonban a táptalaj szolgáltatja a többé-kevésbé az eredetihez hasonló tápanyagválasztékot. A szövettenyészeteknek ásványi sókra, mikroelemekre, vitaminokra, növényi hormonokra, cukrokra van szükségük. E mesterséges környezetben kioperált merisztémáknak mintegy 10—90 százaléka fejlődik növénnyé. Szerencsés esetekben a hajtástenyésző csúcson néhány hét alatt kis levelek fejlődnek, majd ép, de gyökértelen növénykévé nőnek. Persze a tenyésztés folyamán a tápta-

1021

PÓLYA TIBOR

1970.X.11. 10,10 N. Petőfi

Mesterek - mestermüvek.

- Ambrus Tibor előadása Pólya Tibor festőművészről.

- Meller Simon a neves művészettörténész, aki 1910-től 1924-ig a Szépművészeti Muzeum grafikai osztályának vezetője volt, 1946-ban a BUDAPEST cimü folyóiratban közzétette érdekes vissza emlékezését a Japán-kávéház híressé vált művészasztaláról. Ennél az asztalnál Lechner Ödön és Szinnyei Merse Pál elnökölt. Nem a választottak, sokkalinkább a hivatottak jogán. Az asztaltársaság tagjainak ez egészen természetes volt. A tagok névsora, ha ma elősoroljuk, bizony imponáló. Ferenczy Károly, Ripp-l Rónai József, Réti István, Fényes Adolf, Iványi Grünwald Béla, Csók István, Róna József, Magyar Mannheimer Gusztáv, valamennyien neves művészei a kornak, igen sokan a magyar művészet történetének nagy alakjai ma már. Aki nem müvész a Japán asztala mellett, az mübarát, mügyüjtő, müértő, mint Petrovics Elek, Lázár Béla, Ernst Lajos, Meller Simon, Nemes Marcel, Hatvany Ferenc, ő ugyan festő volt, nagyon is jó festő, de Meller Simon ezt nem ismerte el róla, csak gyüjtőnek tartotta. Mi is volt tehát ez a kötetlen formák között létező baráti társaság? Meller Simon szerint itt valóságos művészeti szabadiskola alakult ki ahol mindenki tanitó és tanitvány volt egyszerre. Ahol az elmék surlódásának magas szellemi hőfoka izzott és egész művészeti életünket beuságozta. Az alkotóknak és értőknek ez a szabad társulása csak Szinnyei Merse Pál halála után alakult át szervezett formáju egyesüléssé. A Japán-kávéház művészasztalának törzstagjaiból alakult meg a Szinnyei Merse Pál Társaság, a magyar művészeti közélet egyik legjelentősebb és legnagyobb hatásu testülete. Meller Simon tanulmányát vagy egy tucatnyi

kitónő könnyedhomoru rajz illusztrálja, valamennyi karikatura a javából. Az egyik rajzon a törzsasztal nagy öregjeit örökitotte meg a rajzoló. S akép jobbszélén két fiatal társával, baráti jával önmagát is. Ott ül az asztal végén a hevesen gesztikuláló magyarázó Hermann Lipót, mellette a zsakettes cilinderes, elegáns Falus Elek, a kitünő grafikus és legszélről szerényen a rajzoló. Széleskarimáju kalapban, divatos derékra szabott, bársonygalléros felöltőben Pólya Tibor. Róla szeretnék szólni ma, a kitünő tehetségü festőről, az izses humoru karikaturistáról, a korabeli plakátmüvészet, jókedvü, friss szemü alkotójáról. Mert igen sokoldalu müvész volt. Alkotókedve és ereje szinte kimerithetetlen, emberi tulajdonságai is vonzóak, kedvesek. Mégis korai halálátóleltelt több mint három évtized elegendő volt arra, hogy elfeledjék. Annyira el, hogy a 40-es évek végétől már a müvészettörténet sem emlékezik reá. Kora egyik tevékeny müvésze és a müvészeti közélet szines, egyénisége méltó az emlékezésre. Pólya Tibor 1886 április 26-án született Szolnokon. Apja többé, kevésbé tehetős ügyvéd volt, aki nem szivesen látta, hogy idősebbik fia félbeszakiototta középiskolai tanulmányait és 16 éves korában hajlamát követve, beiratkozott az iparmüvészeti iskolába. Egy évet töltött itt, azután eltanácsolták, mondván, hogy kevéssé talentumos. Ő tovább próbálkozott 1903-ban felvételét kérte az Országos Minta rajz Iskolába, ahol megint csak rövid időt, félévet töltött. Innen is mennie kellett, mert a szorgalmával elégedetlen tanárai felrótták, hogy a mintalapok másolgatása helyett, karikaturákat rajzolt növendéktársairól és persze tanárairól. Attól sem riadt vissza, hogy ezeket az iskola pályázati kiállitásaira beadja. Ezután hazatért Szolnokra és itt végre szerencséje volt. A szol-

noki művésztelepet fenntartó és támogató művészeti egyesület egyik elnöke három 500 koronás ösztöndijat alapitott fiatal művészek támogatására és tanulmányaik elősegitésére. Ezek közül az egyiket kapta meg az akkor 18 éves Pólya Tibor. Egy nyarat Szolnokon töltött a művésztelepen Fényes Adolf tanitványaként. No persze ezt a tanulmányidőt se képzeljük valamiféle szigoru, rendszeres studiumnak. A fiatal Pólya Tibort inkább baráti, mint tanitványi viszony füzte nagyhirü mesteréhez, akivel szemben olykor még a vastagabb tréfától sem riadt vissza. De Fényes Adolf még ezekért sem haragudott meg soha. Hogy az ösztöndijat jól felhasználja, Pólya Tibor is nekiindult a magyar festők akkor szokásos sarándokutjának. Először Münchenbe ment, de onnan hamarosan Párizsba utazott, ahol több és más látnivalót remélt. Párizsi idejéről nem sokat tudunk, de annyi bizonyos, hogy inkább nézelődött, mint dolgozott. Egyszer valaki, talán Lázár Béla azt mondta róla a Japán törzsasztalánál, hogy Pólya inkább azt nézze meg magának, hogy mit ne csináájon. Ugy tünik a mondás találó és igaz. Mert művei alapján igen nehéz bármely hazai, vagy akár külföldi iskolához kapcsolni munkásságát. Igaz, hogy művészete mindenképpen a magyar festészet legjobb hagyományaiban gyökerezik, igaz hogy szivesen és igen találékonyan használta fel a divatos külföldi irányzatok és iskolák spirális ujitásait, mégis mindezt sajátos ültött. Barátja és művészetének alapos ismerője Hermann Lipót irta róla: Pólya tipikusan..nem pesti iskolában tanulta a mesterséget, azt lehet mondani készen kapott talentuma az idők folyamán csak gazdagodott és más, más oldaláról mutatkozott. Művészetének törzse a rendkivüli

rajzolóképesség, amellyel legügyesebb és legképzettebb koráársai közül is kiválik. Memoriája, stilusérzéke, tipus, jelmez és épitészeti ismeretei, egészséges szinérzéke meglepőek. De legmarkánsabb adottsága a magyar vidéki élet, a falusi emberek olyan alapos ismerete, amelyet megtanulni nem, csak megéreznie lehet annak, aki köztük nőtt fel és a dolgok lényege meglátásának ritka teheségével van megáldva. Müvészi fantáziája egybe tudja foglalni festményein az életet, illetőleg annak költői kifejezéseit. Ehhez a jellemzéshez hozzátehetjük még azt is, hogy szinte hihetetlen munkakedvvel dolgozott egész életében. Müve óriási, számokban kifejezve több ezer festmény, rajz, plakát, karikatura, illusztráció, dekorációs terv született a keze nyomán az alatt a 34 esztendő alatt, amig dolgozott. Ezt a sokoldaluságát sok kortársa megcsodálta és irigyelte. Többnyire meg sem értették ennek a különös talentumnak igazi mélységét. Pólya Tibor a szó reneszánsz értelmében volt müvész számára a forma és téralakitás létének elve volt. De müvészi alkatából adódott egész lényének legnagyobb gyengéje is. Türelmetlen, mindig másba, mind ujbakezdő természete volt az oka, hogy ennek a hatalmas életmünek a nivója bizony eléggé egyenetlenné alakult. A mügond nem volt erős oldala, bár az is igaz, hogy igen becsületes munkás volt. Ha még azt is meggondoljuk, hogy családjától soha nem kért, nem is kapott semmiféle támogatást, és szinte már gyermekkorától kezdve a munkájából kellett megélnie, ugy megérthetjük ezt a gyengeségét. Igaz ugyan, a kecskeméti müvésztelep megalakulásától, amelynek alapitásában ő maga is tevékenyen részt vett barátaival Hermann Lipóttal, Falus Elekkel, Iványi Grünwald Bélával együtt, gyakran dolgozot

Kecskeméten. Ugy tünik itt találta meg festő önmagát a 10-es évek elején, amit Budapesten bohém barátai körében, lehetetlen lakásviszonyok közepette nem tudott megtenni, hogy ugyanis tartósan dolgozzék egy-egy nagyobb kompoziciójáin, arra Kecskeméten a mükert fái között álló szép müteremházban, kellemes munkára ihlető környezetben már inkább módja volt. Igy azután megosztotta idejét Budapest, Szolnok és Kecskemét között. És élete ebben az időben valahogyan ugy alakult, hogy Pesten végezte rajzolói, plakáttervezői, illusztrátori feladatait, festeni viszont Szolnokra, de főleg Kecskemétre járt. Az I. világháboru idején nősült. Családalapitás felelőssége ettől kezdve már komoly munkára késztette, müvészi becsvágya is feléledt s mivel a Japán-kávéház törzsasztalától jól ismerte Ernst Lajost, módját ejtette, hogy kiállitásait az Ernst Muzeumban rendeztesse meg.é. 1917-től 1924-ig szinte évenknt bemutatott egy jelentősebb kollekciót a Nagymező utcai kiállió helyiségben és ezek a kiállitások meglehetős anyagi sikert is jelentettek számára az erkölcsi elismerésen tul. 1925-ben cs"ä LÁDJÁVAL EGYÜTT AMERIKAI körutra indult. Kanadában, Torontóban meg is telepedett 1928-ig élt és dolgozott odakinn, főleg portré festészettel foglalkozott. Több kiállitást is rendezett. Hazatérte után 1929-ben a Fészek Klubban mutatta be nagyszámu alkotását egy gyüjteményes kiállitás keretében. A 30-as években többnyire Szolnokon élt és dolgozott. Pesti kirándulásai egyre rövidebb időre korlátozódtak. Idejéből azonban bőven futotta arra is, hogy a szolnoki müvésztelep társadalmi életében tevékeny hangadóként részt vegyen. Ötletes, friss, meleg érzésből fakadt karikaturáinak egész sora keletkezett az ilyen

baráti összejövetelek alkalmából. Ezek aztán a korabeli sajtó jóvoltából igen széles körben ismertté váltak. Itt Szolnokon a művésztelepi műtermében érte utol a hirtelenhalál is, 1937 november 29-én szivroham végzett vele. Nem sokkal előbb kezdte meg előkészületét egy ujabb nagyszabásu gyüjteményes kiállitásnak. A válogatást és rendezést barátai fejezték be és Pólya Tibor emlékkiállitásaként 1938 január 23-án nyilt meg az Ernst Muzeumban. Mennyi igaz szépség és értk,.tehetség, kedv, játékos ötlet és sugárzó elmésség, milyen szikrázó zsenialitás szakadt itt hirtelen félbe. Pótolhatatlan vesztesége művészetünknek, - irta a Pesti Napló kritikusa az emlékkiállitásról. A Nemzeti Ujság ezt irta: elhunyával a magyar festőművészet egy szinnel lett szegényebb, egy derüs mosállyal, amelyre pedig a mai gonddal teli, szomoru világban olyan nagy szükség van. Ő volt a legoptimistább magyar festő. A Pesti Hirlapban Fóthi János méltatta Pólya művészetét. Amig élt, nem sokat törődött vele, - irta - hogy a magyar festőművészetnek csupán kedves humoristáját, anekdotázó kedvü, trófa csinálóját lássák benne. Dolgozott csendben, szerényen. És most elámulunk rajta, hogy mennyit dolgozott. /Technikai hiba. A magyar falu, a magyar kisváros életének alig volt nála frissebb, könnyeteg ábrázolója. /technikai hiba/ Ezek a meghatott hangu méltatások egyben az utolsó hangok is, amelyek Pólya Tibor művészetéről szóltak. Folytatás, művészettörténeti értékelés csak 14 év után következett, a Szolnoki művésze cimü tanulmányban 1952-ben. Itt a következőket olvashatjuk Pólyáról: Elbeszélő kedvében és felületességében Aba Novákkal rokon a nála kisebb tehetségü Pólya Tibor. Budapesti, szolnoki

és párizsi tanulmányai nyomán kezdetben az impresszionizmus befolyása alatt álló tájé és alakos képeket festett. Plakátjaival és karikaturáival számos sikert ért el. Az elmélyült munkához nem volt különös érzéke. Ezt nemcsak a szolnoki festők hánya-veti képe bizonyitja, de az is, hogy egy időben szinte évente rendezett egész Ernst Muzeumot betöltő kollektiv kiállitást mindenből. Mint világfi és tréfacsináló, rendkivül népszerü volt nemcsak a szolnoki müvésztelep lakói között, de a szolnoki uralkodó osztály tagjainál is. Akik benne látták a müvészről való elképzeléseik megtestesitését. Egyik kezdeményezője volt annak a garden party-mozgalomnak, amely a telepet elegáns találkozóhelyé tette. Ezek a müsoros és táncmulatságok a müvészek számára egyre ujabb megrendelőket biztositottak ugyan, de a telep komolyságát és erkölcsi tekintélyét aláásták. Pólya Tibor legjobb munkáját, a Hegyen-völcsöng lakodalom cimü képet draszikus humor és elbeszélő erő jellemzi. Legelmélyültebb alkotása a Mosónő cimü tempera festmény. Ez a fanyaggó és igazságtalan vélemény volt tehát hosszu idő után az első megnyilatkozás Pólya Tiborról. Viszont nem sokkal utána 1956-ban megjelent Lyka KÁroly korábban megirt müve, a Festészetünk a két világháboru között cimü tanulmány. Ebben igy ir Lyka KÁroly Pólya Tiborról és müvészetéről: A feltünő játékosság rendkivüli mértkben van meg egy Párizsban járt müvészünknek, Pólya Tibornak müveiben. Éppen ez és festésének módja jellemzi elsősorban müveit, amelyeken nem látszik meg a párizsi tartózkodás. Félig magától, félig Fényes Adolftól tanult Szonokon, mert elmés s rakoncátlan tanitvány volt egy ideig és itt szerzett tudományát éppen elégségesnek vélte, hogy párizsi külcsönök

nélkül is kifejezze mondanivalóját. Nagyon jellemzőek azok a képei, amélyeken hó födi a falu háztetőit és fáit. Belátni az udvarba, ahol éppen egy elszabadult malacot kergetnek. Rá látni az utcára, ahol egy becsipett atyafi, kezében magasra tartott palackkal cifrázza a lépést, mögötte a cigánybanda huzza. Emberek, asszonyok, gyerekek nézik. Tele van hinteve apró emberekkel a hó, mint a kalácsban a mazsola, szerte jönnek mennek, megállnak, hogy nézzék a disznó pörzsölését. Ezek az alakok a kép életéhez képest nagyon aprók. Mindenüket érdemes külön nézni, mert ez nem embertömeg, hanem csupa egyénien jellemzett alak, egyéni mozdulatgyüjteménye a falu különböző embertipusainak. A festő játszik velük, maga is mulat, amikor odapöttyenti őket a hó fehér alapjába, amely még feltünőbbé teszi őket. Pólya Tibornak hire volt kollégái körében. Ő volt a bufelejtő, a tréfák mestere, az örökös jókedv, a legjobb karikatura rajzoló, üldözője minden nagyképüségnek, mulató és mulattató. A festészetben éppenugy szabadjára engedte játékos kedvét, mint az életben. Játékosságát a falusi élet kedves jelenetein szabadon engedte érvnyesülni. /technikai hiba/ Festett alakjai őt magát is mulattatták. J¸tszott velük, igy peregtek le életének lapjai. Tulajdonképpen egy nevető filozó fus szállt vele sirba, aki nagyon tudott azon mulatni, hogy milyen furcsa az a valami, amit életnek neveznek.

BUDAVÁRI NYÁ

A Hadtörténeti M

június 04. (szerda)	20.30	Figaró házas
június 09. (hétfő)	20.30	Figaró házas
június 08. (vasárnap)		Habsburg Ud
június 15. (vasárnap)		Johann Közremű Szentpét
június 21. (szombat)		Mátyás korabeli u
június 22. (vasárnap)		ESŐNAP
június 29. (vasárnap)		Rész és egész
június 30. (hétfő)		ESŐNAP
július 13. (vasárnap)		20.00
július 26. (szombat)		20.00
július 27. (vasárnap)		
július 28. (hétfő)		20.00
július 30. . — ESŐNAP		
augusztus 01. (péntek)		20.30
augusztus 03. (vasárnap)		20.30

vannak művészetében is. A rajzaiban, illusztrációiban, plakátjaiban és zsánerképeiben éppen ugy, mint dekorációs célt szolgáló müveiben.

Pólya Tiborban a müvészi vér korán megnyilvánult. Volt iskolaigazgatója irta meg egy cikkben, hogy már tizenkét-tizenhárom éves korában, az órák alatt folytonosan rajzol, a Toldi-hoz csinált illusztrációkat, semmi más nem érdekelte, csak a rajzolás. Édesapja, tekintélyes szolnoki ügyvéd az akkoriban megalakult müvésztelepen Hegedüs Lászlónak mutatta meg fia rajzait, majd Budapesten az Iparmüvészeti Iskolába iratta be ezerkilencszázkettő-három körül. Innen azonban lustasága miatt hamarosan kimaradt. Ezerkilencszázhárom-négyben az Országos Mintarajziskolába került Falus Elek barátjával együtt, s bár nem dolgozott valami nagyon szorgalmasan, az évvégi iskolai kiállitáson mégis egy sorozat karikaturájával szerepelt. Müvésziskolai pályája ezzel be is zárult. A szolnoki müvésztelepen Fényes Adolf keze alá került s az ő oktatását élvezi Lechner Döncivel és Faragó Gézával, mesterüket ezerkilencszázhét nyarán Szentendrére is elkisérik. Jó és alapos iskola volt a Fényesé, a müvészi lényeget tanulja meg, s olyan alapot szerez, melyre egyéni müvészetét felépithette. Járt ezidőben rövidebb-hosszabb ideig Münchenben, Párisban, rajzol a Fliegendének is, festeget, s Pestre kerülve hamarosan önállósitania kell magát, mert hiszen korán árvaságra jutván, sajátmagának kell magát eltartania. Éli a régi Japán-müvészasztaltársaság kedvelt fiatal tagjaként a pénztelen, kisebb-nagyobb gondokkal spékelt bohéméletet, fest és rajzol mindent, amiből néhány garast lehet előteremteni, s a munka és élet megérleli benne az egyéni müvészt. Gyermekkori élményei, kitünő megfigyelőképessége, magyar ösztöne az idők folyamán a magyar vidéki élet tősgyökeres müvészi elbeszélőjévé alakitja.

Éppen ugy, mint az életben, müvészetében is a kifogyhatatlan mesélő, fantáziás elképzelő. Csakhogy a festőmüvészetében objektivebb, anyagiasabb lesz, az elképzelésből igazság lesz, életszagu valóság. Pályájának főállomásai mindig csak a munka és a munka. Kétszer is járt Amerikában, ahol portrékat festett és rajzolt, albumot adott ki. Itthon illusztrál, plakátokat készit és milyen szellemeseket! Kávéházakat, bárokat dekorál. (A New York kávéház egyik helyiségét páratlan ügyességü faldekorációkkal látta el, örök kár, hogy ezek megsemmisültek, még csak fényképemlékük sem maradt. Az Orion pincehelyiségében még láthatók a pusztulásnak induló kitünő dekorációk.)

Mi a müvészetének lényege? Nagyszerü alakitóképessége. Festményei Breughel-szerüen tömve remekebbnél-re-

mekebb magyar parasztfigurákkal, akik bucsura járnak, processzióznak, nagyvásáron nézelődnek, végzik a házimunkát, disznót ölnek, a téli, befagyott folyón mulatoznak, korcsolyáznak, részegen végigmuzsikáltatják magukat a falusi utcán, pletykálgatnak, szórakoznak, vadászatra indulnak, lakodalomra jönnek vidám, hangos szánkázás közben. Mindez rendszerint felülnézetben ábrázolva, hogy mennél több jusson a képre a falu remekül konstruált házaiból, az alföldi háttérből, a felhős égből élénken lesugárzó napfénnyel. Egy Mikszáth- vagy Krudy Gyula-regénysorozat volna leirni mindazt, amit ez a kitünő tehetség művészpályája alatt rengeteg festményén s rajzain teremtett — talán eljön még az ideje, hogy gondosan számba vegyék és lajstromozzák a magyar müvészi kulturának ezt a kincsesbányáját. Életében nem kapott kitüntetéseket és érmeket, állami megrendeléseket, halála után szülővárosa egy utcát nevezett el róla, de a legnagyobb emléket ő maga állitotta géniuszának — értékes, jó magyar müvészetével.

Herman Lipót

PAP KÁROLY: AZAREL

(Nyugat)

Ebben a korban, amikor mind szaporodóbb az irodalom és egyre kevesebb az *iró*, a rendesnél is nagyobb figyelmet érdemel az, aki az igazi, nagy irodalmat tüzi ki céljául. Az Azarel szerzője ezek közé a ritka emberek közé tartozik. Egy sereg könyv kiséri eddigi utját, mindegyik egy sajátságos egyéni bélyegü irásmüvészet remeke. Azonkivül csomó novella, a kisebb lélekzetü elbeszélés sötéten ragyogó ékkövei. Uj müve, az Azarel, méltó megbecsülést váró igénnyel lép az eddigi müvek sorába. E sorok irója e könyvet Pap Károly legsikerültebb könyvének tartja.

Voltak Pap Károlynak nagyobb sikerei is pedig, mint evvel a könyvével. Uj könyve némi zavart támasztott itt-ott az olvasók rétegeiben. Pedig ez az önéletrajzszerü, de erősen átstilizált munka csak egyet keres: az igazságot.

A kis Azarel lelki harcai, összeütközései a családdal, világgábujdosása és vezeklő visszatérése e könyv tárgya. Kis gyerek egyszerű, igénytelen története. A mélységek, a döbbenetek, melyeket az iró feltár, grandiózusak. Az álomjárók magukbansuttogása, az inspirációs pillanatoktól magából kilendült lélek hallucinációs beszéde, a leg-

EMLÉKEZÉS PÓLYA TIBORRA

Milyen hihetetlennek tünt volna még csak félév előtt is ez a cim, melyet cikkem fölé irtam! Emlékezés egy nálam fiatalabb, munkaképességének teljes birtokában lévő, életvidám, örömet sugárzó festőről, amilyen Pólya Tibor volt. Sajnos, a keserves élet, jobban mondva a halál szerez ilyen borzasztó meglepetéseket. Pólya Tibort, egyik legmagyarabb festőművészünket, a kedves és kitünő embert ezerkilencszázharminchét december elsején, ötvenkét éves korában, müvészbarátainak és sok-sok ösmerősének igaz részvéte mellett eltemették Szolnokon, szülővárosában. Rideg és kemény emberek állták körül sirva koporsóját, melyet a Munkácsy-lepel boritott, s ezzel kihült egy termékeny, istenáldotta tehetségü kéz, egy remek fantázia, s a mai magyar müvészet egy igen komoly tehetségét veszitette el vele.

Pólya Tibort életében nem méltányolták annyira, mint megérdemelte volna és amilyennek halála után már két hónapra rendezett emlékkiállitása az Ernst Muzeumban bemutatta. Hogy ez igy történt, annak nagyrészben ő maga is oka volt — még pedig jó és dicsérendő értelemben. Pólya Tibor müvész volt csak és nem akarnok, majdnem azt lehet állitani, hogy titokban tartotta nagy képességeit. Bohémtermészet a legszeretetreméltóbb fajtából, szegény és küzködő, a mindennapi garasért keményen megdolgozó müvész. Szerette a családját, néhány barátját, — a legtöbb embert azonban figurának nézte, akin mulatni lehet s akit le lehet karikirozni, vagy festeni. A tekintélyeket nem tisztelte és gyülölte a nagyképüeket. A müvészet azonban életeleme volt, éltető levegője, amiből üzletet nem tudott csinálni. Két kézzel szórta szét tehetsége kincseit. Rendkivüli módon szerette a humort, szeretett nevetni és nevettetni. A legjobb bohém-viccek tőle származtak az utolsó harminc esztendőben, a jókedvnek valóságos kincsesbányája volt ez a remek ember. Igen sok hive volt ezért az embernek, de müvészetét nem vették eléggé komolyan. (Talán éppen azért, mert oly közvetlen, emberi volt a lénye.) Pólya Tibor az ujját sem mozditotta, hogy ezen az állapoton változtasson, bizonyára érezte, hogy többet ér, mint sok divatban lévő társa, aki komoly képpel jár-kel a mi kis glóbuszunkon és tülekedve épiti fel karrierjét. Pólya szeretett rajzolni és festeni, szeretett jókedvüen elbeszélgetni vidám baráti körben, szeretett tréfálni, a vicc kedvéért felültetni hiszékeny embereket, de azt sem bánta, ha néha rajta mulattak. A jókedvet és humort szerette, az életörömet, az optimizmust és ezek az alkotó elemek benne

A Toll 1938. 3 sz.

van, sok adóssága, sok régi titka, gondja, jó könyvei. Esténként vendégei közepette elalszik, mert valahogy soha sincs teljesen kialudva. Hátralékban vagyok, mondja az alvásra. A legelőbb lény Londonban. Valószínüleg öngyilkos lesz,

Captain Jackson, novella. Őrült ember, leszólit és sétálni visz a Hyde-Parkba. Már tudom, hogy őrült és még mindig sétálok. Csinos ember, nem történik semmi, szóval novella.

Kordaitis. Magyar betegség Londonban. Az ember azt hiszi, immunis, mégis elkapja. Korda Mária és Korda Laci a tipikus karrierregény. Bestsellert fabrikálók öröme. Szerencsére Nagy István már irja el előlem, ugyhogy nincs rá gondom, neki üljek-e vagy sem. Pedig legalább is beállitásban az én regényem igen eredeti lenne. Mert én Máriát látom okosnak és Lacit szépnek.

Dohogó birák. Isteniek a lapokban a birósági tárgyalások. Indiszkrétek a souhait, photokkal, nagy vad kifakadásokkal, öntudatlan humorral, zsufolt cikkek ezek. Mihelyst bíróság van belekeverve a dologba, megszünik az angol elv: ne személyeskedjünk. Legszivesebben mindenki belebujna a házasságtörőkkel az ágyba. A zsaroló minden percére kiváncsi mindenki: és amikor nem zsarolt, pl. négytől-ötig hol volt? Mit ivott? Kivel? Habzsolják az intimitásokat, minden ujság front page-én a csábitók és elcsábultak fényképei és pedigréi. Ilyenkor aztán vallani kell, még azt is megkérdezik a nőktől, kit szerettek először, mikor és hogyan, bárki bármit kitalálhat aznap, itt Londonban legfeljebb csak a harmadik oldalra kerülhet. Egy hét mulva aztán vége a kis cirkusznak és dohog a biró. Nem tudom, az angol birák csupa elefántcsonttornyocskákban laknak-e, hegycsucsokon, de minden alkalomkor azt olvasom, hogy a biró kijelenti, miszerint soha egész életében nem képzelte, hogy ennyi aljasság, szenny és szörnyüség van a világon, mint ami most feltárult előtte. Látszik, hogy egy biró sem olvas el más pört soha, mint amiben véletlenül itélkezik.

Londoni magánügy. Szörnyethalt a szerelmem, akivel nyolc év után találkoznom kellett volna másnap a Cavallery-clubban. Most mondjam azt, hogy talán jobb igy? Nem mondom. Sohase tudom meg, elolvasta-e a könyvet, amit róla irtam. Ilyen csunya állat az iró. Holnap temetik és én arra gondolok, hogy bár ne olvasta volna, nem szeretem az angol forditást.

Madarassy Zsuzsa

ZENEI ÉLET

VENCZELL BÉLA

A basszisták jó emberek. Marcell, a fegyverhordozó: a hűség megtestesülése. Falstaff már csak azért is jó ember, mert kövér. Sarastroban a legmagasabbrendü erények inkarnálódtak. Madarász Henrik csupa méltóság, csupa fenség. A thüringiai őrgróf még Vénusz lovagjának is meg tud bocsátani. A Komtur, leánya becsületének védelmében, habozás nélkül feláldozza életét. Még Sparafucile, az orgyilkos is „becsületesen" tesz eleget megbizatásának. Nem csapja be megbizóját.

Nemcsak a színész egyénisége világit át alakitásain, de a szerepek is nyomot hagynak a művész „civil" egyéniségének kialakulásában. Nem véletlen, hogy az utolsó 25 esztendő négy legjobb magyar basszistája embernek is „legjobb" volt, derüs lélek, meleg szív, arany kedély. Ney Dávid, Bihar Sándor, Erdős Richard és Venczell Béla, mind a négyen hasonlitottak a Bohémélet Collinjához abban, hogy utolsó kabátjukat is odaadták volna, sőt: oda is adták barátaikért. Mindenki szerette őket.

A jubiláló Venczell Béla *(Magyar Erzsi felv.)*

Ney Dávid már a Wallhalláből tekint alá a szomoru magyar glóbuszra. Erdős Richárd nagyravaszul követte őt a magas égbe, még mielőtt a béke arany éveit felváltották a történelmi nagy napok, amelyeknek — fájdalom! — kortársai vagyunk. Bihar Sándor szinpadi királyból valóságos hadapródőrmesterré avanzsált s hadapródőrmesterből nősi halottá! És Venczell Béla, az Operaház aranykorának oszlopa, operai működésének 25-ik évforduló jához érkezett el. Az éle eliramlik. De Venczell Bél nem lett öregebb egy nappa sem ezalatt a huszonöt é alatt. A szív jósága s a ke dély derüje dacol az Idővel is s kettőjük kevereké adj az örök fiatalság elixirjét.

Ebből az elixirből Ven czell Bélának több jutot mint bárki másnak, de ju tat ő belőle mindenkine aki a nézőtéren megjeleni ha Venczell, mint Osmi vagy Falstaff ágál ellenál hatatlan humorával a szi padon és az arcokra var zsolja a fiatalság jegyét: mosolyt.

F. Gy.

Mit csinálnak a magyar művészek Amerikában

Pólya Tibor levele Newyorkból

Karácsony előtt utazott Newyorkba *Pólya* Tibor, aki most már néhány hét óta amerikai lakos. A héten hosszabb levelet küldött a *Színházi Életnek*, amelyben részletesen beszámol arról, hogy élnek az Amerikába vándorolt magyar festőművészek. A levélnek ezt a részét az alábbiakban közöljük:

— Newyorkba érkezve, — írja *Pólya* — első dolgom volt felkeresni régi pajtásomat, *Major* Henriket, aki feleségével együtt nagyon kedves lakásban lakik. A felesége énekórákat ad, Major Sicu pedig (ez Major becéző neve) rajzol, sokat és nagyon jól. Ő már nagy londoni sikerek után jött ide, így könnyű dolga volt, a nevét ismerték s ma Newyork egyik legelső karikaturistája. Két autója van, de nagyon sok a dolga, bizony meg kell itt dolgozni a dollárokért.

Márk Lajosnak nagyon szép műterme van és több készülő portrét láttam a műtermében. *Halmi* is portrékat fest, mindketten nagyon ismert nevűek Amerikában, régi amerikaiak, csak úgy omlik hozzájuk a dollár. Reggeltől estig dolgoznak, nem kellemes itt az élet és bizonyos, hogy a levegő nem alkalmas arra, hogy művészetet produkáljon az ember. A festő nem úgy fest, ahogy ő akar, hanem kénytelen az itteni ízléshez alkalmazkodni, amely bizony egyáltalán nem áll valami magas nivón.

— A magyarok közül legjobban azért mégis *Pogány* Willyt ismerik, aki Londonból jött át Amerikába. Pogánynak két műterme van, egyikben ő maga dolgozik, a másikban azonban vagyonos műhelyt tart fenn, *hét művész dolgozik nála, az ő műtermében pedig négyen-ötven dolgoznak.* Rengeteg a kiadása, a két műterem nagyon sok pénzt emészt fel, de ez hozzátartozik itt az üzlethez. Pogánnyal együtt dolgozik *Leidenfrost* is, aki tavaly jött ki ide és meg van elégedve. Persze, neki is hiányzik a Fészek, amely már nekem is kezd hiányozni, mert *amióta itt vagyok, még nem láttam nevető embert.* Itt csak a dollár érdekli az embereket, törtetnek, hajhásznak, nem érnek rá mosolyogni. Bizony szomoru ország ez és vágyódik mindenki hazafelé. Kóber Leónál is voltam, ő is panaszkodik, pedig szépen keres. Dehát hiányzik az, ami nélkül nincs művészet, a *levegő*, itt csak üzlet van, más nem érdekli az embereket. A művészet is csak üzlet, az emberek itt *árut* festenek, nem úgy, mint nálunk, képeket.

— Ami engemet illet, már is van munkám. Három portréra van megrendelésem, Kiss Emil bankárnak köszönhetem őket. Nagyon kedves ember, még a hajón voltam, amikor megjött a sürgönye, amellyel meghivott magához vacsorára. Ott voltak a magyar művészek, továbbá Popper bárók az én tiszteletemre rendezte a vacsorát és fel is köszöntött, üdvözölt Amerikában való megjelenésem alkalmából.

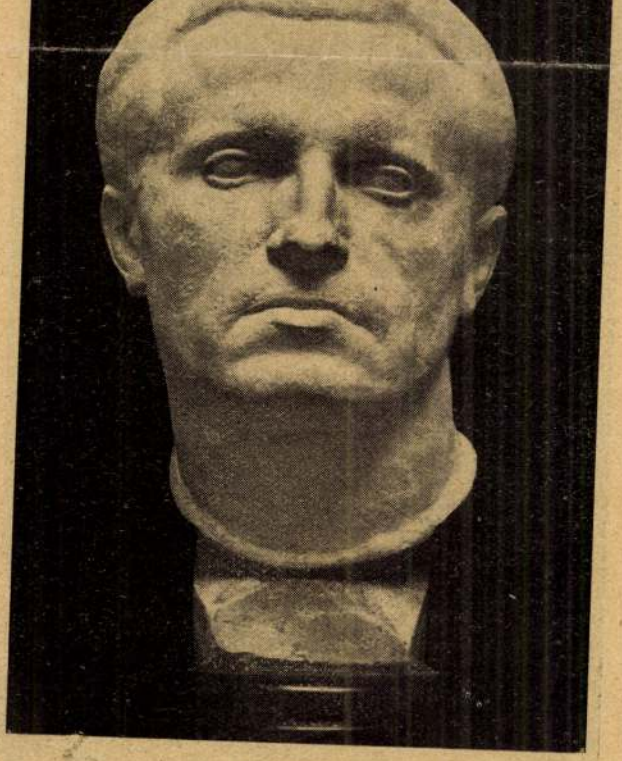

„A germán"
dr. Farkas Zoltán szobra, melyet a német állam szerzett meg

Pólya Tibor

Magyar Nemzet
1986. VI. 17.

Pólya Tibor Ford-portréja

A húszas évek végén Amerikába indított Kossuth-zarándoklatunk résztvevői hazafelé utazva Queen Elisabeth óceánjárón, naponta megcsodálhatták Pólya Tibor festőművész (nemrégiben lett volna százéves!) szorgalmas munkálkodását. Pólya a Krúdy-regények híres illusztrátora, több napilap állandó rajzolója, politikusok, írók portréinak neves festője, szinte szüntelenül dolgozott. A hajó egyik osztályon felüli apartmanjában ekkor utazott Londonba feleségestől H. Ford, a multimilliomos gyáros is. Amikor látni kívánta az óceánt, hordozható „trónján" vitték fel inasai a fedélzetre. Egyik napon, megpillantva ott a rajzolgató Pólyát, a közelébe vitette magát és hosszan, mosolyogva figyelte a művész munkáját. Aztán váratlanul kijelentette: szép emléket akar erről az útról, Pólya őt is örökítse meg.

Ford másnap, felesége társaságában — természetesen ismét a trónján — odavitette magát a művészhez, aki gyorsan és mesterien megörökítette a világhírű aggastyánt. Ford mosolyogva szemlélte az átvett portrét, és sűrű fejbólogatással jelezte tökéletes elégedettségét. Az aktusnál azonban jelen volt Fordné is, arcán a kozmetikai művészet minden látható és láthatatlan eredményével. Szinte rikácsolóan tiltakozott, hogy az ő férje nem ilyen fintoros arcú, ráncos képű apóka.

— Egy centet se fizessen ennek az embernek! — kiáltozta.

Pólya Tibor udvarias kézmozdulattal elkérte Fordtól a még mindig csodált rajzot, aztán hirtelen mozdulattal kettéhasította.

— Ó, no, no, Mister! — tiltakozott Ford. — Kérem adja vissza a képet, így ahogyan van. Majd a titkárunk összeragasztja.

A Ford mögött álló titkár hirtelen mozdulattal kézbe vette a két darabban levő művet, amely persze ezért nem került be Pólyának az amerikai útról készült csodálatos albumába. Ford viszont így szólt: — Majd a titkár úr kiállít önnek egy csekkünket 300 fontról. És köszönöm a művet.

A jelenet szemtanúja volt Pólyának, ma egyetlen élő tanítványa, Élesdy István festőművész. Ő mesélte, hogy Pólyáné a csekk összegének hallatára elmondhatatlan örömmel kiáltott fel: — Tibikém! Fél évre nincs gondunk a kosztunkra!

Szabó József

tósok, fotóművészek
ír fotósok részére

es összege: 130 000 Ft,
ttek és ajándéktárgyak

Mindkét kategóriában **kiadásra kerül 1–1 ARANY KAMERA** fődíj is és hozzá 15 000,– Ft.

Részletes tájékoztatás és nevezési lap kapható:
az OFOTÉRT szaküzletekben, az egész országban.

Budapesten a FŐFOTO üzletekben és műtermekben, továbbá a FORTE mintaboltban.

dig szem előtt

ós Bank Rt.
a szezon előtt:

YBL Ervin: Pólya Tibor emlékkiállitása
Budapesti Hirlap, 1938. dátum levágva

A nyáron váratlanul élete delén elhunyt Pólya Tibor, a magyar festőművészet ötletes, tréfás enfant terrible-je volt. A jóizü kedélyesség festészetébe is befurakodott, tarka humorával bearanyozta legjobb alkotásait. Kitünő karrikaturákat készitett, mindig fején találta a szöget, falusi jeleneteibe pedig bruegheli szellemet vitt.

A naturalizmuson kezdte, a nagybányaiakra emlékeztető, teli zengésü, zamatos plein airben festi korai képeit, majd Szolnokra teszi át müködése szinterét. Ez a müvésztelep volt igazi otthona. Néhány festményén Rippl-Rónai dekorativ vonalvezetésének és foltstilusának hatása érvényesül halványan, majd ujabban Aba-Novák robusztus tempera modorának befolyása érződik festészetén. Ennek bátor tarkasága, epikus elbeszélő modora különben is megfelelt Pólya Tibor szellemes, kedélyes kifejező modorának.

A hatások ellenére mégis egyéniség volt. Festészetének sajátosságai különösen lirikus ellágyulással készült kisebb olajképein és nagyobb falusi életképein jelentkeznek, amelyekben egyfelől lágy és finom a szinérzéke, másfelől kellemes tónusba foglalja össze a tarka foltok mozgalmasságát. Pólya Tibor kétségtelenül a naturalizmus fölé emelkedő stilus után vágyakozott, ez késztette, hogy a magyar paraszti miliőbe tegye át a bruegheli világ sokadalmát. A fehér téli hóba ágyazott szines képein a falu romantikája szólal meg. Rivalda-festményeiben a szellemes ötletet tiszta festőiséggel aknázza ki. Ez volt pályájának egyik legnagyobb sikere, viszont önarcképei és fehér házfalu tanyai képe az első teremben komolyságának jól sikerült bizonyitékai. Egy sereg plakátterv, dekorativ falkép számol be még Pólya Tibor termékeny szelleméről.

A müvész gyászos elmulására emlékeztető, külsőleg azonban derüs kiállitás az Ernst-Muzeumban nyilik meg.

Pólya Tibor

festő

PESTI SZINHÁZ: A ROSSZ ASSZONY A cim egyáltalában nem fedi a darabot, vagy legalább is igen gyöngén van hozzá fércelve. De ez egyáltalában nem is fontos, ha végeredményében a rossz asszony helyett jó darabot kapunk. Jó-e már most Bókay János darabja? Erre a kérdésre habozás nélkül, ez a válasz: a darab egy nagyon jó szerep. Ez a szerep a fontos, az érdekes, a gonddal készült, a mindent feledtető, a magával sodró és vivő erő a darabban. Maga az a régi téma, hogy a szerelmi házasság emberibb, jobb, bölcsebb, szebb, mint az érdekházasság, egészen eljelentéktelenedik mellette. A néző ezuttal nem arra kiváncsi, hogy Bodory Károly mindeu ellenzéssel szemben tüzön-vizen keresztül elveszi-e Nagy Verát. Ez egészen mellékes. Sőt ez már az első felvonásban eldől. A fontos itt és mindenki erre kiváncsi, hogy özve. y Bodoryné mit szól ehhez a házassághoz? Beleegyezik-e? Nemcsak kényszerüségből, megalkuvásból, a változhatatlan tények tudomásul vételével, hanem a szive szerint, nemcsak belenyugvással, hanem őszinte örömmel.

Közben a szerző felvet egy másik, nem nagyon szerencsés kérdést is s ez a kérdés az utolsó nagy kő az anya már megingott hajlandósága utjában s ez a kérdés, vajjon a jó házasságnak nem akadálya-e, ha a szerelmesek egyáltalában nem várják be a házasságot. Alig hisszük, hogy Bókay ennek a furcsa „erkölcsi" elvnek akart volna propagandát csinálni darabjában. Neki inkább csak egy erős próbakő kellett, amelyet a leghatásosabban és a legnagyobb ellenállással gördithetett a darabbeli nagyasszony tradicionális meggyőződésének utjába. Mert lényegében ez a darab magja: itt van a drámai jellem fejlődése és átalakulása, egy ősi tradiciók világában élő lelket átvezetni egy másik, neki merőben uj, minden elvével ellentétes világba.

Mert Bodoryné ilyen tradicionális lélek, amely megcsontosodott elvek szerint él és cselekszik. Szigoru szempontjai, csalhatatlan meggyőződései vannak, amelyeknek biztos utjáról hajszálnyit sem akar eltérni. Képzelhető, milyen tántorithatatlan merevséggel szegül ellene, hogy fia egy gépirókisasszonyt vegyen el feleségül. A leány először nagy őszinteségével és küzdeni tudó erejével fegyverzi le. Sokkal sulyosabban esik azonban a latba, amikor megtudja, hogy a leány, akit fia feleségül vesz, előzőleg már a kedvese volt. Efölött már nem térhet napirendre. De Bókay szépen rávezeti, hogy itt is engednie kell. Alig hisszük el azonban, hogy az a naiv párbeszéd győzné meg, amelyet veje sivárlelkü hugával folytat. Inkább az a helyzet, hogy megcsontosodott elveiben még elég hajlékonyak a csontok és hogy a nagyasszonyban az ész uralma és az elvek tisztelete mellett némi szív is lakik s hogy ez a szív a rövidebbet ne huzza a másik két erővel való harcában, arról vénlánynak maradt huga, Bokay darabjának másik ragyogó szerepe gondoskodik.

Erőssége a darabnak az is, hogy kitünően áll a szinpadon s kitünő előadás is fokozza lendületét. A darabot különben *Vizváry* Mariska gazdag árnyalásu, pompás alakitása viszi. Mellette *Orsolya* Erzsié a másik szintén remekül játszott szólam. Egészen elsőrendü *Ajtay* Andor alakitása. Csupa halk finom eszközzel éri el a legelemibb hatást. A szerep, amelyet *Tolnay* Klári játszik, meglehetősen szokványos, már megvan a szabályos szinpadi receptje. *Basthy* rokonszenves, disztingvált megjelenése, *Belcznay* Margit biztos rutinja jól illeszkedik az együttesbe. *Szombathelyi* Blanka ezuttal nem érzi magát biztosan egy nem neki való szerepben. *Szemlér* Mária egyetlen hatásos jelenetét közvetlenül, benső egyszerüséggel oldja meg. *Sulyok* Mária is igen könnyed és mulatságos kis epizód-szerepében.

A darabnak és az előadásnak is nagy sikere volt a bemutatón. A szerzőt és a szereplőket sokszor hivták a lámpák elé.

Kállay Miklós.

— **A Filharmóniai Társaság** jan. 31-i VI. bérl. hangversenye *orosz est.* Vezényel: *Dobrowen.* Bemutatásra kerülnek: *Glinka, Prokofieff, Rimsky—Korsakow-müvek.* Müsoron még *Csajkovszki:* V. szimfónia.

Szinház, művészet

A NEMZETI SZALON TÉLI TÁRLATA

A nagymultu egyesület körül néhány éve ifjonti szelek fujdogálnak, hangot kapott a fiatalság és erőre kaptak az egészséges, friss művészi áramlatok is. Az idei *Téli Tárlat* is kellemes meglepetés: kitünő nevek, kitünő müvek, a friss szellemü, aktiv vezetőség felhasználta a nagysikerü olasz kiállitás ottmaradt diszleteit és most külsőségeiben is ünnepi hangulatot varázsol az Erzsébet-téri épületre. De nemcsak a külsőségek tetszetősek, meggazdagodott, frissebbé vált a tartalom is.

A nagyteremben más anyag fogadja a látogatót, mint a korábbi években. A *Nemzeti Szalon* ez évi *Téli Tárlatán Csók* István, *Rudnay* Gyula, *Glatz* Oszkár és *Iványi Grünwald* Béla nagy mesterek is reprezentativ képekkel vonulnak fel. De az idősebb nemzedék mellett ott van az ujhangu magyar festészet olyan kiválósága, mint *Egry, Szőnyi* és *Aba-Novák* és ott van a naturalista-impresszionista gárda kiváló derékhada, *Vidovszky* Béla, *Hatvany* Ferenc, *Kézdi-Kovács* László, *Hermann* Lipót, *Frank* Frigyes és *Háry* Gyula is.

A terem főhelyén kapott helyet *Kisfaludy Stróbl* Zsigmond néhai *Hubay* Jenőt, a magyar zenei élet fejedelmét ábrázoló kitünő portréja. *Medgyessy* Ferenc és *Pátzay* Pál egy-egy remek szobra mellett két igen jó *Sidló*-kompozició, *Botfai Hüvös* Iván három portréja, a tehetséges *Lőte* Éva és *Sóváry* János egy-egy jó dolga kapott még helyet a nagy teremben.

A kisebb termekben is magasabb a szinvonal a megszokottnál. Különösen *Emőd* Aurél komor szinekben tartott erőteljes képei és *Pohárnok* Zoltán egyre jobban fejlődő tehetsége hivja fel magára a figyelmet. A jó átlagból is kiválik *Molnár* C. Pál, *Udvary* Pál, *Heintz* Henrik, *Boldizsár* István, *Záray* Lucy, *Bánovszky* Miklós, *Jukász* Pál és *Tihanyi* János Lajos egy-egy szép képe.

V. *Bajor* Ágost két finom és lirai tájképpel, *Somogyi* István erőteljes temperával, R. *Barabás* Gizella gyöngyházfinomságu balatoni tájképpel tarthat szá mot az elismerésre. Egy-egy szinvonalas képért, illetve grafikáért V. *Pataky* Ferencet, *Biró* Józsefet, *Körmendi Frimm* Ernőt, *Jobbágyi Gaiger* Miklóst, *Kemény* Lászlót, *Gallé* Tibort, *Halasy-Horváth* Istvánt, *Gimes* Lajost, *Prohászka* Józsefet, *Albert* Ferencet, *Mészöly-Munkás* Bélát, *Róna* Emmyt és Klárát, L. *Egyed* Ernát, *Szuly* Angélát, *Thomaenét* kell még néven neveznünk.

A szobrászok között *Telcs* Ede ismert, jóizü Hüvelyk Matyija, *Abonyi-Grandtner* Jenő szép siremlékterve, *V. Szabados* Béla, *Madarassy* Valter, *Markup* Béla és *Bartha* Lajos kompoziciói, *Esseő* Erzsébet terakottái, *Telcs* Ede remek érmei és plakettjei, továbbá néhány nagyon szép Herendy-porcellán emeli a kiállitás szinvonalát. *(m.)*

Ha akarja, hogy alakja jobb legyen, gondolkodás nélkül
MÄRY
ESTÉLYI MELLTARTÓT vegyen
Ara P 1.96
Mindenütt kapható.

Békeffi László és Faragó Dezső a szerzői a Terézkörúti Szinpad legközelebbi ujdonságának.

— *A Zeneművészeti Főiskola kamarazenehangversenyén hétfőn bemutatják Volkmann B-moll Hármas Op. 5. zongorára, hegedüre és gordonkára. A zongorán Nadler Ilse játszik.*

— *Erdélyi Mihályt ünnepelték pénteken este az Erzsébetvárosi Szinházban. Az iró, szinész, rendező és igazgató Erdélyi Mihály egyformán sok tapsot kapott 25 éves szinpadi pályafutásának nevezetes évfordulóján.*

A RÁDIÓ ELŐADÁSSOROZATA A PÁTRIA KLUBBAN

A rádió időszerü kérdéseiről előadássorozatot rendez a *Pátria* Magyar Irók, Hirlapirók és Művészek Klubja (VII., Erzsébet-körut 43. I.). Előadást tartanak: január 28-án, pénteken dr. *Németh* Antal, a rádió dramaturg főrendezője: *„A rádió időszerü dramaturgiai kérdései"*, — február 4-én, pénteken dr. *Cs. Szabó* László, a rádió irodalmi osztályának vezetője: *„A rádió prózai müsora"*, — február 11-én, pénteken dr. *Ortutai* Gyula, a rádió lektora: *„A rádió néprajzi hanglemez felvételei"* (hanglemez-bemutatással), — február 18-án, pénteken vitéz *Somogyváry* Gyula, a rádió igazgatója: *„A rádió szerepe nemzetvédelmi és honvédelmi szempontból"* — és február 25-én, pénteken dr. *Hlatky* Endre, a rádió igazgatója *„Müsorszerkesztés — müsorgondok"* cimmel. Az előadások mindenkor ½7 *órakor* kezdődnek. Belépődij nincs, vendégeket szivesen lát a rendezőség.

EGY MAGYAR FILM NAGY SIKERE

Az elmult este mutatták be a *Royal Apollóban Gál* Bélának, *Az uj földesur* és az *Aranyember* kitünő rendezőjének uj filmjét, amely vérbeli, franciás könnyedségü és robogó tempóju vigjáték. *Gál* Béla, akinek a magyar hangosfilm-gyártásban a legelsők közt van a helye, ezzel az uj filmjével, amelynek cime *Az ember néha téved*, a nagy Jókai-filmek után visszakanyarodik első sikerének utjára, amelyet a *Meseautó* fémjelez.

Kritikai beszámolónkat már megirtuk *Az ember néha téved* nagy sikeréről. A bemutató diszelőadásra azonban vissza kell térnünk, mert *esztendők óta nem volt ilyen méltó és hangos sikere a magyar filmnek.* Zsufolt ház mulatta végig *Vadnai* László eddig talán legsikerültebb és talpraesett meséjét és hivta tüntető tapsviharral a függöny elé a főszereplőket, *Dayka* Margitot, aki ismét feledhetetlenül egyéni alakitással örvendeztetett meg, a klasszikusan jó *Csortos* Gyulát és *Mály* Gerőt, a film sikerének másik két főrészesét, továbbá *Tőkés* Annát, *Págert, Pethest, Makláryt Gózont, Rátkait, Bilicsyt* és végül a szerzőket, *Vadnai* Lászlót, a zeneszerző *Buday* Dénest és a rendező *Gál* Bélát.

Ez a siker még fokozódott a film szombati előadásain, ugyhogy *Az ember néha téved*, amely *Daróczy* Józsefnek, a kitünő magyar filmszakembernek a produkciójában készült, valóban rendkivüli siker elé néz.

— **Röpcédulák a pécsi Nemzeti Szinházban.** A pécsi *Nemzeti Szinház* csütörtökön [illegible] napon tartotta ebben az évben első operaelőadásait. Az első napon *A mosoly országa*, másodikon a *Hoffmann meséi* került szinre *Gödri* Kató, *Szedő* Miklós, *Lendvai* Andor és *Arany* József vendégszereplésével. *A Hoffmann meséi* előadásán kisebb incidens történt. A második felvonás végén ugyanis a második emeleti erkélyről *többszáz röplapot szórtak le*, a közönség azonban fegyelmezetten viselkedett a zsufolt nézőtéren, ugyhogy az előadásban semmi fennakadás nem történt.

Hajnali vendég

FODOR LÁSZLÓ uj vigjátéka a Vigszinházban

Bemutató szombaton, január 29-én

A *Vigszinházban* január 29-én, szombaton bemutatóelőadás lesz. Először kerül szinre *Fodor* László uj darabja, a

HAJNALI VENDÉG

Sok nagy világsiker szerzője *Fodor* László, akinek uj darabja pesti történet, tipikusan pesti szereplőkkel, pesti miliőben, tele vidám epizóddal.

Muráti Lili

játszik egy igen hálás főszerepet, a többi vezető szerep

Somlay, Ráday és Somló

kezében van.

Sulyok Mária, Ladomerszky Margit, Esterházy Ilona, T. Oláh Böske, Pártos Erzsi, Sittkey Irén, Bárdi, Berczy, Berky, Balassa, Bondy, Bihary, Dózsa, Egry, Gárday, Gárdonyi, Gellért Endre, Greguss, Justh, Keleti, Kédly, Lőrvey, Mátray, Peti, Vértess és Zátony,

játsszák a nagyszemélyzetü darab hálás szerepeit.

Rendező: *Tarnay* Ernő.
Diszlettervező: *Vörös* Pál.
Az első előadások jegyeit már árusitják.

Kulisszatitkok

— *A Magyar-Osztrák Társaság Tormay Géza m. kir. titkos tanácsos elnöklete alatt intézőbizottsági ülést tartott, amelyen foglalkozott a Lehár Ferenc ünnepi előadás rendezésével. Február 15-én „A mosoly országa" kerül szinre az Operaházban és a társaság felkérésére Lehár Ferenc örömmel igérte meg hogy személyesen vezényli az előadást. Uj zeneszámokkal gazdagszik a mü ezen az előadáson, amelyeket Lehár Ferenc személyesen akar bemutatni a magyar publikumnak. „A mosoly országá"-nak előadásán a bécsi operaház világhires együttesének nagy sztárjai, Tauber Richárd és Jerger Alfréd kamaraénekesek, Salabba Richárd, valamint a nemrég felfüut uj csillag, Reining Mária és Komarek Dóra vendégszerepelnek. A Magyar-Osztrák Társaságnak ez a Lehár-estje az évad nagy társadalmi és müvészi eseményének igérkezik.*

— *Pénteken ujitja fel a Nemzeti Szinház Kisfaludy-vigjátékát, a „Családások"-at, amelyet Kisfaludy Károly 1828-ban irt és Kassán került először szinre egy évvel később. Az 1837. augusztus 22-én megnyilt Nemzeti Szinház a megnyitó előadást követő második napon bemutatta már a „Családások"-at és erről az előadásról Vörösmarty Mihály irt kritikát az Athenaeumban. Mokány szerepét Szentpétery játszotta és ezt az alakitást érdekesen kritizálja Vörösmarty: „Egy pár apró észrevételünk Mokány szerepéről. Mokány ölelgetésében több szini illedelmet kivánunk látni. Hubaynét először láttuk fellépni Lidi szerepében. Fiatalsága, csinos külseje, tiszta hangja sok szépet igérnek, de játéka s különösen járása még igen bátortalan és sok gyakorlatot kiván."*

— *Marlene Dietrichtől szeretne megszabadulni a Paramounth-gyár. Hollywoodi pletyka szerint a gyár hajlandó kifizetni a szerződésbontás esetére kitüzött 150.000 dollár pénálét inkább a nagy sztárnak, de nem óhajt vele több filmet csinálni. Ennek magyarázata, hogy Marlene Dietrich utolso hat filmje, amelyek Európában ugyan sikert arattak. Amerikában sorra buktak.*

— *Filmre kerül „Az ut vége", ez a Budapesten is bemutatott angol dráma. Korda gyárában készitik el, akárcsak a Lawrence ezredesről készült nagy filmet. Robert Sherwood, a hires iró, látványos filmoperettet ir Kordának, a zenét Irwing Berlin, Amerika legnépszerübb jazzkomponistája szállitja, mig a filmet Lubitsch rendezi.*

— *„Barbara" a cime annak a vigjátéknak, amelyet a párisi Saint George szinház Perczel Zitával a cimszerepben mutat be legközelebb.*

— *Kondor Annyt, aki a Pódium vigjátékában játssza a főszerepet, váratlanul szanatóriumba szállitották. Sürgősen meg kellett operálni és emiatt az elmult este szereplőváltozás történt a Pódiumban.*

— *Somlay Artur és Mezey Mária a főszereplői, Tarján György a rendezője,*

Zarah LEANDER
AZ ÉNEKLŐ ÉS SZINJÁTSZÓ CSODA
Rendezte: DETLEF SIERCK
La Habanera
Ford. MARIAN Karl MARTELL FÖLDESSY Géza
Premier hétfőn. URÁNIA

FLESCH ELLA VENDÉGFELLÉPÉSÉVEL

AIDA

A Filléres Esti Operabérlet első előadása a *Városi Színházban* hétfőn, jan. 31-én este fél 8 órakor. — *Aida:* **Flesch Ella** kamaraénekesnő, *Amneris:* **Elena Nicolaidi**, a bécsi Staatsoper tagjai, *Radames:* **Liontas Constantin**, *Amonasro:* **dr. Szánthó István.** — **Budapesti Hangverseny Zenekar.** — Vezényel: **Komlós Pál.** — Jegyek 1-től 6 pengőig.

*

— **Händel Belzazar** oratóriuma február 12. Vez.: *Lichtenberg.* Szólók: Flesch Ella, Basilides, Rösler, Kálmán, Hámory, Littasy. (Koncert).

*

— **Márkus hangv.** (Mendelssohn) ma Z. 11¼.

*

— **Müller Mária** kamaraénekesnő és *Hirzel* **Max kamaraénekes vendégjátékai** holnap, január 24-én *Lohengrin*, csütörtök, jan. 27-én *Tannhäuser*. A *m. kir. Operaház* előadásai a *Városi Színházban.*

PÓLYA TIBOR EMLÉKKIÁLLITÁS

Lehetetlen megilletődöttség nélkül végigjárni az *Ernst Muzeum* termeit. A falakról csak ugy árad a napsütés és humor s még sem tudunk szivből nevetni. Mindenki hallgatagon, megrendülve áll a képek előtt, amelyeknek láttára azelőtt még a legnagyképübb kritikus is jókedvre derült. Alkotójuk, *Pólya* Tibor nincs többé...

Elhunytával a magyar festőművészet egy szinnel lett szegényebb, egy derüs mosollyal, amelyre pedig a mai gonddal teli szomoru világban olyan nagyon szükségünk van. Ő volt a legoptimistább festő. Még a fekete szint is csak azért használta, hogy annál ragyogóbban, erőteljesebben jussanak érvényre a vidám szinek. Mintha feladatául tüzte volna ki, hogy felviditja a szomorut, felfrissiti a fáradtat.

Mindjárt az első teremben karrikaturái láthatók. Vázlatai, gyors akvareljei. Mindössze néhány odavetett vonás, szinfolt, de kifejező ereje szinte megdöbbentő. Zseniális könnyedséggel dolgozott, majdnem türelmetlenül, mintha egy rajz készitése közben már egy másikon járt volna az esze. Minden ceruzavonása, minden odavetett szinfoltja egy-egy ötlet, melyekkel bőkezüen szórta teli müveit. Kun parasztjai, szolnokvidéki földesurai, aranyos humorral teltek meg ecsetjei nyomán. Senki sem tudta jobban érzékeltetni a magyar nép tempós, csendesen mosolygó derüjét, mint ő, aki szinte közülük való volt. Mintha csak uri passzióból, a maga szórakoztatására festett volna. Minden apró alakja egy-egy ragyogó kabinetalakitás. A „Disznópörkölés", a „Szolnoki bucsu" előtt hosszu ideig szórakozhat a szemlélődő. Minden négy zetcentiméter egy-egy önálló ötlet. Ez a szellemesség magyarázza, hogy Pólya Tibor a magyar reklámművészetnek egyik legismertebb és legnépszerübb festője volt.

Ha azt kutatjuk, hogy milyen iskolához, milyen művészeti irányhoz tartozott, nagyon nehéz eredményre jutnunk. Mindenkitől független zsenije volt a magyar pikturának, aki mindig csiszolódott, fejlődött, tökéletesedett, állandóan uj oldalát mutatva képességeinek. Hihetetlen könnyen, gyorsan dolgozott, a fejtörés, a hosszu, nehéz vajudás ismeretlen volt előtte. Azon művészek közé tartozott, akik nem tanulmányaikkal érik el céljaikat, hanem az ösztön és a megérzés vezetik oda.

Halálával ürt hagyott maga után a magyar művészetben, de mint ember, valósággal pótolhatatlan. Az az egyetlen tény, hogy sohasem volt ellensége vagy irigye — pedig ez a művészvilágban majdnem abszurdum — mutatja a legjobban emberi mértékét.

Felejthetetlen mint művész és felejthetetlen, mint ember.

M. P.

SZINHÁZAK HETI MÜSORA

MAGY. KIR. OPERAHÁZ. Vasárnap délután: Sylvia: este: Sybill; hétfőn a Városi Színházban: Lohengrin (B. bérlet); kedd: Simone Boccanegra (A. bérlet); szerda délután 4 órakor: Carmen (ifjusági előadás); csütörtökön a Városi Színházban: Tannhaeuser (A.); péntek: Igor herceg (C.); szombat: A végzet hatalma (D.); vasárnap délután: Tosca; este: Igor herceg (Bsz.). (3, fél 8).

NEMZETI SZINHÁZ. Vasárnap délelőtt fél 11 órakor: Ezüstlakodalom (vizsgaelőadás); délután: Ellák; este: Godiva; hétfő: Az ember tragédiája (ifjusági előadás, fél 7 óra); kedd: Süt a nap; szerda: Süt a nap; csütörtök: Az ember tragédiája (ifjusági előadás, fél 7-kor); péntek: Családások (A., először); szombat délután: Ellák (ifj. előadás, fél 4-kor); este: Godiva; vasárnap délelőtt fél 11-kor: Ellák (munkáselőadás); délután: Szentiváméji álom; este: Családások. (Fél 4, fél 8).

NEMZETI KAMARASZINHÁZ. Egész héten minden este és vasárnap délután: Kék róka. (4, 8).

VIGSZINHÁZ. Vasárnap délután: Asszonyok; este: Kéjutazás; hétfő (A.), kedd (H.), csütörtök (D.), péntek (E.): Kéjutazás; szerda: Asszonyok; szombat: Hajnali vendég (először); vasárnap délután: Asszonyok; este: Hajnali vendég (R.). (4, 8).

PESTI SZINHÁZ. Egész héten minden este és vasárnap délután: Rossz asszony. (4, 8).

MAGYAR SZINHÁZ. Vasárnap délután, vasárnap este (B.), hétfő (D.), kedd (K.), szerda (N.), csütörtök (O.), péntek, szombat, vasárnap délután és este: Elváltárak. (Fél 4, 8).

ANDRÁSSY SZINHÁZ. Egész héten minden este és vasárnap délután: Egyetlen éjszakára. (Fél 4, 8).

MÜVÉSZ SZINHÁZ. Egész héten minden este: Déligyümölcs: most vasárnap délután: Barbara örnagy; jövő vasárnap délután: Déligyümölcs. (4, 8).

VÁROSI SZINHÁZ. Vasárnap délután és este: Julia; hétfő: Lohengrin (az Operaház vendégjátéka); kedd, szerda: Julia; csütörtök: Tannhaeuser (az Operaház vendégjátéka); péntek, szombat, vasárnap délután és este: Julia. (4, 8, az Operaház előadásai fél 8-kor kezdődnek).

ROYAL SZINHÁZ. Szünet.

BELVÁROSI SZINHÁZ. Egész héten minden este és vasárnap délután: Dr. Barabás Irén. (4, 8).

TEREZKÖRUTI SZINPAD. Egész héten minden este és vasárnap délután: Zöld madár és nagy kabaréműsor. (Háromnegyed 5, 9).

PÓDIUM. Egész héten minden este és vasárnap délután: Farsangi müsor. (Fél 5, 9).

KOMÉDIA. Egész héten minden este és vasárnap délután: Tingli-tangli, farsangi revü. (Fél 5, fél 9).

ERZSÉBETVÁROSI SZINHÁZ. Csütörtökig mindennap: Fehérvári huszárok. (Pénteken és szombaton háromnegyed 5, 8, vasárnap fél 4, 8, 9, hétfőtől 6, 9).

JÓZSEFVÁROSI SZINHÁZ. Csütörtökig mindennap: Kicsire nem nézünk. (Hétköznap 8, 9, vasárnap fél 4, 6, 9).

KISFALUDY SZINHÁZ. Csütörtökig minden nap: Timosa. (Hétköznap 6, háromnegyed 9, vasárnap fél 3, háromnegyed 6, háromnegyed 9).

RÁDIÓ

Marc Chadourne, a Gringoire-dij nyertese az antikommunista Kináról beszél a rádióban. Marc Chadourne francia iró és ujságiró, a Gringoire-dij nyertese vasárnap, január 23-án este 11 órakor az antikommunista Kináról tart rendkivül érdekes előadást. Előadása elején a lelkesedés hangján szól Budapestről és a Dunáról, Európának erről a királyi folyójáról, majd rátérve tárgyára, meggyőző szavakkal oszlatja el az európaiak Kináról alkotott annyira hamis véleményét.

A nevezetes rádiósiker. Hogy rádióelőadók sokszor kapnak a hallgatóságtól leveleket, azt mindenki tudja. Egy svájci rádióujság most azonban egy előadónak olyan sikereiről számol be, melyet érdemes elmondanunk. Az egyik előadó ugyanis az elhangzott előadása után huszonhét levelet kapott igen meglepő tartalommal. A levelek nem az előadásával foglalkoztak. Kilenc levéliró egyszerüen köcsönt kért az előadótól, négy levél kezességre kérte fel. Tizennégy levéliró pedig munkát kért tőle. A rádió igazgatóságában nagy feltünést keltett ez a különös siker és kutatni kezdték annak az okát, hogy miért éppen ez az előadó kapott ilyen leveleket. Kiderült, hogy a levélirók véleménye szerint hangja annyira bizalomgerjesztő és rokonszenves volt, hogy az előadót mindnyájan mint valami áldott jó és minden segitségre kész embert képzelték el a hangja nyomán.

Vasárnap

január 23.

8.40: Hirek. — 9—9.55: Unitárius istentiszteletek a Kohary-utcai templomból. Predikál Józan Miklós püspöki vikárius. — 10—11.10: Egyházi ének és szentbeszéd az Egyetemi-templomból. A szentbeszédet mise után dr. Tóth Tihamér egy. tanár mondja. — 11.15—12.15: Görög katolikus istentisztelet a Rózsák-terén lévő gör. kat. magyar plebániatemplomból. A szentbeszédet mise közben Kupár Lajos hittanár mondja. — 12.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. — 12.30: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. Vezényel Rajter Lajos. — Közben kb. 13.05: Zágon István vidám negyedórája. — 14: Hanglemezek. — 15: A rovarpor a növényvédelemben. Dr. Aczél Márton előadása. — 15.45: Rácz Béla és cigányzenekara. — 16.30: A homok hősei. Gesztelyi-Nagy László felolvasása. — 17: Rózsavölgyi Márk emlékezete. Bevezetőt mond dr. Major Ervin. — 17.45: Télen a Retyezátban. Maderspach Viktor utirajza. — 18.15: Táncslemezek. — 18.45: Az első vers. Dr. Tóth László elbeszélése. — 19.15: A rádió szalonzenekara. — 20: Sporteredmények. — 20.10: Az egyik sir — nevet a másik. Szinmü 4 részben. — Az előadás után kb. 21.40: Hirek, sporteredmények. — 22: Huszonnégytagu cigánygyerekzenekar muzsikál, Kalmár Pál énekel (közvetités). — 23: Marc Chadourne francia iró francia nyelven beszél világkörüli utjáról (viaszfelvétel). — 23.10: Mikula Gusztáv jazzzenekara (közvetités). — 00.05: Hirek külföldi magyarok számára. — **Budapest II.** 11.30—12.30: Hanglemezek. — 15.10—15.35: Rácz Béla és cigányzenekara. — 17.50—18.15: A szinház a párisi világkiállitáskor. Kürti Pál előadása. — 18.20—18.45: A francia védelem. G. Réthy Pál sakkelőadása. — 20.10—20.40: A rádió szalonzenekara. — 20.45:—21: Hirek, ügetőversenyeredmények. — 21.05—21.35: Temesváry János, az Operaház tagja brácsázik.

Hétfő

január 24.

6.45: Torna. — Utána: Hanglemezek. — Kb. 7.20: Étrend, közlemények. — 10: Hirek. — 10.20: Farsangi mulatságok 100 évvel ezelőtt (felolvasás). — 10.45: A képzelet. Hanvai József felolvasása. — 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. — 12: Déli harangszó az Egyetemi-templomból, időjárásjelentés. — 12.05: Faragó Ibolyka zongorázik, Delly Rózsi énekel. — Közben kb. 12.30: Hirek. — 13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. — 13.30: A József nádor 2. honvédgyalogezred zenekara. Vezényel Seregi Artur. — 14.40: Hirek. — 14.55: A rádió müsorának ismertetése. — 15: Árfolyamhirek, piaci árak, élelmiszerárak. — 16.15: Egy kalandorköltő: báró Listius László. Radnóti Miklós előadása. — 16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hirek. — 17: A keresztyén ifjusági egyesületi munka. Gróf Teleki László előadása. — 17.30: László Imre magyar nótákat énekel, kisérl Csorba Gyula és cigányzenekara. — 18.35: Bábjáték. Közvetités a Ponty-utcai ker. iskolából (viaszfelvétel). — 19.15: Szalonötös. — 20.05: Szicilia. Imecs Béla ufleirása. — 20.30: Előlejtett magyar muzsika. Bevezetőt mond Papp Viktor. — 21.45: Hirek, időjárásjel. — 22.10: Angyal Árpád és jazzzenekara (közvetités). — 23: Hirek német nyelven. — 23.05: Hanglemezek. — 00.05: Hirek külföldi magyarok számára. — **Budapest II.** 18.05—18.30: Egy forgalmát vesztett árucikk. Riedl Béla előadása. — 18.35—19.05: Szalonötös. — 19.15—19.40: Német nyelvoktatás. — 20.05—20.35: Hanglemezek. — 20.40—21: Hirek. — 21.05—22: Székely Dezső jazz-zenekara játszik, Szántó Gyula énekel (közvetités).

Terták Elemér ötödiknek végzett St. Moritzban

Szilassy Nadinka balszerencsés futása a női műkorcsolyázó Európa-bajnokságok kötelező részében

Népes mezőny — 18 versenyző — állt startboz St. Moritzban a *műkorcsolyázó Európa-bajnokságok női számában.* A kötelező gyakorlatokat, az iskolafutást két részre osztva pénteken és szombaton bonyolitották le. Cecilia *Colledge*, az angol világbajnoknő, a bajnokság favoritja, mint ezt már megirtuk, a kötelező részben is biztositotta az első helyet. *Szilassy* Nadinka, a magyar műkorcsolyázó bajnoknő indulására szombaton délelőtt került sor, de *futását nem kisérte szerencse* és a kötelező gyakorlatok alapján nem került be az első hét közé. Ezek beérkezési sorrendje a következő: 1. Cecilia *Colledge* (Anglia), 2. Megan *Taylor* (Anglia), 3. Maxie *Herbert* (Németország), 4. Emmy *Putzinger* (Ausztria), 5. Eva *Nyk* (cseh), 6. Lidia *Veicht* (Németország), 7. Angela *Andreas* (Svájc). A *kölgy műkorcsolyázó Európa-bajnokság szabadon választott gyakorlatait vasárnap bonyolitják le.* *Szilassy* Nadinkától itt előnyösebb szereplést várhatunk és *kürjével javithat végső helyezésén.*

Szombaton dőlt el a *férfi műkorcsolyázó Európa-bajnokság* sorsa. Európabajnok: Kaspar *Félix* Ausztria hszm 6, pontszám 376.99, 2. Sharpe *Graham* Anglia (9 — 374.59), 3. *Allward* Ausztria (17 — 360.28), 4. *Faber* Németország (26 — 343.97), 5. *Terták Elemér Magyarország* (27 — 345.07), 6. Tomlins Anglia (27 — 346.74), 7. *Rada* Ausztria (32 — 340.54), 8. *Lorenz* Németország (36 — 337.85), 9. *Claus* Dánia.

A St. moritzi nagydijért rendezett nemzetközi páros műkorcsolyázó versenyben a magyar *Szekrényessy* testvérpár igen jó kezdés után hibát hibára halmozott és helyezetlen maradt. Győzött a német *Koch—Noak* pár az angol *Cliff* és a svájci *Dupuit* pár előtt.

Barátságos mérkőzések vezetik be a „tavaszi" fordulót

Már csak egy hét választ el a *Nemzeti Bajnokság második fordulójától.* A „tavaszi" évad január 30-án visszavonhatatlanul megkezdődik. A csapatok éppen ezért *már vasárnap barátságos mérkőzéseket tüztek programra.* Sok idejük nincs a bajnoki előkészületekre, mert a *Hungária* és a *Ferencváros* tura együttese és a *Kispest* is csak nem rég érkezett haza hosszu külföldi utjáról. Az Ujpest és a többiek viszont a lisszaboni és luxemburgi mérkőzésekre adtak játékosokat. Igy tehát *valamennyiük téli tréning programja a vasárnapi barátságos mérkőzésre zsugorodott.*

A *Ferencváros* Csepelre látogat el, ahol az ujpesti *Szuhayval* és a nemrég még ferencvárosi Lakival és Győrivel megerősödött *Csepel* II. osztályu együttesével játszik.

A *Hungária* Budafokon vivja meg barátságos mérkőzését a *Budafok* csapata ellen. Az *Ujpest* a *B. Vasutast* látja vendégül a Megyeri-uton. A *Phöbus* a Bihari-utcai pályára látogat el, ahol a Törekvéssel játszik barátságos mérkőzést. Az *Elektromos* vasárnapi tréningpartnere a *„Budai 11"* lesz a Latorca-utcai pályán. A *Kispest* a *KAOE*-t látja vendégül. Valamennyi mérkőzés vasárnap délután fél 3 órakor kezdődik, egyedül a *Nemzeti* játszik délelőtt 10 órakor a *Szürketaxi* legénysége ellen a Szőnyi-uti pályán.

Elődöntők az ökölvivó csapatbajnokságban

Szabálymódositás a láthatáron...

Érdekes mérkőzések szerepelnek az ökölvivó csapatbajnokság vasárnapi fordulóján. Az előd öntő négyes mezőnye kerül szembe egymással. Az *FTC* a *B. Vasutassal* vivja meg az első mérkőzést, amely vasárnap délután *6 órakor* kezdődik a BSzKRT Sport-utcai tornacsarnokában. Utána 8 órakor a *BSzKRT* a *BTK*-val mérkőzik. A szükre méretezett tornacsarnok azonban csak néhány száz fönyi közönséget fogadhat be és igy vasárnap is megtörténhetik, hogy az érdeklődők jórésze kénytelen lesz a pénztártól és a bejárattól visszafordulni. Épülhetne már a Sportcsarnok!

A Nemzetközi Ökölvivó Szövetség, amelynek egyik felelős irányitója *Kankovszky* Artur, a Magyar Ökölvivó Szövetség ügyvezető elnöke, szabálymódositásra készül. A berlini értekezleten, amelyre a német fővárosban lebonyolitásra kerülő nagy nemzetközi ökölvivó mérkőzésekkel kapcsolatban kerül sor, már napirendre kerülnek a szabálymódositások. Az *amatőr szabályzatot szigorubban* akarják körvonalazni. *Eltörlik a technikai knock-autot,* — azt az itéletet, amely a sérült versenyző terhére nyilvánitotta befejezettnek a mérkőzést.

OLVASSUK A KÉPES KRÓNIKÁT

zést — és helyette ezeket a találkozókat a jövőben csak *„félbeszakitják"*. El akarják törölni a „döntetlent" és ha két versenyző egyenlő felkészültséget mutat, akkor — más megoldás hijján — *a harmadik menet eredménye szerint kell a döntést meghozni.* Az ütések *erőfokát is* a pontozás tárgyává akarják tenni. A berlini ülés után részletes tárgyalásra azonban csak a nyár folyamán kerül a szabálymódositási tervezet.

△ **A Beszkárt Sport Egyesület jubileumi kardversenye.** A Beszkárt Sport Egyesület huszonötéves fennállása alkalmából január 23-án, vasárnap a Müegyetemen tartja jubiláris kardversenyét. A nevezések nagy számára való tekintettel a versenyt két fordulóban vivják. Az első fordulót három csoportba osztották s egy-egy csoportban hat, illetve öt-öt egyesület tagjai vivnak. Csoportonkint három egyesület megy tovább és a végküzdelemben kilences csoportdöntő alakul ki. Hajós József és Kun Sándor szövetségi képviselők csütörtökön este elkészitették a csoportbeosztásokat. Az első csoportba a *MAC, Beszkárt, FTC, MTK II., HTVK II., Póstás II.*, a második csoportba: *BSE, HTVK I., Hungária, RAC, Elektromos II.* és a *DAC*, a harmadik csoportba: a *MTK I., Póstás I., Elektromos I., BEAC és a MAFC-csapatok lettek beosztva.* A verseny pontosan kilenc órakor, a döntő délután öt órakor kezdődik.

△ **Szigeti legyőzte Palladát, Puncec Csikóst az UTE fedettpálya-versenyén.** Szombaton, mint már jeleztük, küzdelembe szállt *Puncec* és *Pallada*, a két jugoszláv vendégjátékos is. *Szigeti Palladával* játszott és változatos szép játékban 9:7, 3:6, 6:4, 6:3 arányban győzött. A fiatal *Csikós* ellenfele *Puncec*, a jugoszláv tenniszsport kitünősége volt. *Puncec* nagyobb rutinja jutott érvényre és 6:3, 6:4, 6:3 arányban győzött Csikós ellen.

△ **„Futballista szakszervezet" és „labdarugó sztrájk" — Párisban.** A francia politikai légkörre és a nagy szervezkedési lázra vall, hogy a professzionista labdarugók is érdekeik védelmére *szakszervezetet* alakitottak. A „futballista osztályharc" ujabb fejleménye, hogy január 30-án a franciaországi profi labdarugók sztrájkba lépnek. Ezen a napon kellene lebonyolitani a *Franciaország—Belgium* közötti nemzetközi találkozót, amely iránt egészen rendkivüli érdeklődés mutatkozik Párisban. A játékosok azonban csak akkor hajlandók kiállani, ha követeléseiket teljesitik. A labdarugó szakszervezet indokolásul felhozza, hogy békés eszközökkel mindeddig semmi eredményt nem sikerült elérni és a francia futballszövetség a beadványokra még választ sem adott.

△ **A BEAC negyvenéves fennállásának ünneplésére** vasárnap nagyszabásu kardvivó versenyt rendez, amelyet a szövetség válogató versenynek minősitett. Harmincnyolcan indulnak a versenyben, *Kabos* Endre, *Bay* Béla és *Kovács* Pál kivételével a teljes magyar elsőosztályu gárda. A versenyt reggel 9 és délután 5 órai kezdettel rendezik a BEAC Semmelweis-utcai vivótermében.

△ **Magyar vereség az oslói gyorskorcsolyázó versenyen.** Oslóban a gyorskorcsolyázó Európa-bajnokság versenyének 500 méteres futamában *Ladányi* a 26-ik lett 47.7 másodperces idővel, mig *Hidvéghy* a 29-ik helyen végzett 48 mp idővel. A 3000 méteres futamot az osztrák *Stiepl* nyerte 4 p 53.6 mp-es osztrák rekordidővel. *Hidvéghy* a 26-ik lett 5 p 10.8 mp, *Ladányi* pedig a 33-ik 5 p 16.4 mp-es idővel.

△ **A sportemberek és az elit bálozó közönség nagy felvonulása az Atléta-bálon.** Évről-évre a sportemberek és az elit bálozó közönség *parádés társadalmi eseménye az Atléta-bál*, amelyet *február 1-én* rendez a MAC a fővárosi *Vigadó* termeiben. A mult sikerei most is a legnagyobb farsangi eseménnyé avatják az Atléta-bált, amelynek legmagasabb védnökségét *Horthy* Miklós kormányzó vállalata el. A bálbizottság élén dr. *Oláh* Dezső, a Magyar Atlétikai Club főtitkára, dr. *Biró Barna* Béla, ifj., *Wahlkampf* Henrik állanak. Meghivóigénylés a MAC titkári hivatalában (IV., Semmelweis-u. 3., telefon: délután 5—7 óra között 185—488).

Vasárnapi sportprogram

Labdarugás:

Barátságos mérkőzések: Ferencváros—Csepel, Csepel, fél 3. Hungária—Budafok, Budafok, fél 3. Ujpest—B. Vasutas, Megyeri-ut, fél 3. Phöbus—Törekvés, Bihari-utca, fél 3. Elektromos—Budai 11, Latorca-utca, fél 3. Nemzeti—Szürketaxi, Szőnyi-ut, 10. Kispest—KAOE, Kispest, fél 3. Goldberger SE—OTE, Budafoki-ut, fél 12, előtte vegyes csapatok, fél 10 óra.

Tennisz:

Az UTE nemzetközi fedettpályaversenye, Megyeri-uti kulturhan, 5 óra.

Kézilabda:

Teremkézilabdabajnokság, NTE Szentkirályi-utcai tornacsarnok, délután 6 óra.

Birkózás:

Cegléden C. MOVE—CVSE, déli kerületi csapatbajnokság.

Ökölvivás:

A csapatbajnokság IV. fordulója: BVSC—FTC fél 6 óra, Beszkár—BTK negyed 8 óra, Beszkár-tornacsarnok.

Vivás:

A BEAC válogató kardversenye, BEAC-vivóterem, 9 és fél 6 óra. — A Beszkár kardcsapatversenye a Müegyetemen délelőtt 9 órától. — A Spárta AK női tőrversenye, József-téri Bank-terem, délelőtt 9 órától. — Az UTE II. oszt. epéversenye, UTE-vivóterem, Eötvös-utca 11., délelőtt 9 órától.

Uszás:

A Magyar Uszószövetség délelőtt fél 11 órai kezdéssel a szövetség svábhegyi uj tanuló-ugrószámán uszóversenyt rendez. Nevezés és indulószámok kiosztása a helyszinen.

Prónay Pálnak és ügyvédjének bonyodalmas pöre

Hatóság előtti rágalmazás a különítmény tiszti bérlete miatt — Darvay János elfogultsági kifogása Pungur bíró ellen — A tárgyalást elnapolták

— *Az Est tudósítójától* —

1922 júniusában *Prónay* Pál a honvédelmi miniszternél feljelentést tett *Taby* Árpád és társai ellen a nyugatmagyarországi fosztogatások ügyében. A *Kruzsina* Manó tábornok elnöklete alatt megalakult katonai bizottság megállapította, hogy

az elrabolt tárgyak egyrésze a tisztek birtokában van.

A bizottság azt a javaslatot tette, hogy büntető útra tereljék az ügyet, valamint a tisztek egyéb visszaéléseit is. Így a tiszti bérlet ügyét is, amelyben *Léderer* Gusztáv is szerepet játszott.

A mostanában annyit emlegetett tiszti bérlet ügye abból állott, hogy még *Prónay* Pál zászlóaljparancsnoksága alatt azt tervezték a zászlóalj tisztjei, hogy *földet bérelnek, amelyet az alájuk tartozó legénységgel, kincstári lovakkal és szerszámokkal fognak megművelni* és a földekből folyó jövedelmek a tisztek kongruájára használják fel.

Prónay ezt a tervet mereven visszautasította. Amikor *Prónay* eltávozott a zászlóalj éléről,

a tisztibérletet nyélbeütötték.

Prónay Pál feljelentése ügyében az eljárás a csendőrfelügyelő ügyészségnél *Schmitz* Rezső ezredes-hadbíránál indult meg, aki *Biró* Aladár őrnagy-hadbírót bízta meg a nyomozás lefolytatásával. A nyomozás zökkenő nélkül haladt egészen eddig, amíg — mint Prónayék állítják — ki nem derült, hogy Prónay Pál zászlóaljparancsnok utóda: Vitéz *Bánó* Kalmán ezredes a tiszti bérlet likvidálása alkalmával *25.000 koronát felvett 1922-es értékben, annak dacára, hogy Bánót figyelmeztették, miszerint a tiszti bérletet a zászlóalj pénztárából elsikkasztott pénzekből állították fel a feljelentett tisztek.*

A pör előzményei

Prónayék állítása szerint hajsza indult meg a nyomozást végző *Biró* őrnagyhadbíró ellen, akit elfogultsággal vádoltak. *Bánó* ezredes terjesztette fel a *Biró* őrnagy ellen benyujtott elfogultsági kifogást. *Biró őrnagyot fel is mentették a nyomozás munkája alól* és helyette *Juhász* alezredes-hadbírót rendelték be. Ettől kezdve — mint *Prónayék* állítják — *a nyomozás negatív irányokat vett.* Amikor *Prónay* Pál és ügyvédje, dr. *Darvay* János, ezt észrevették, kijelentették, hogy ragaszkodnak ahoz, hogy az iratokba betekinthessenek és azokat leírhassák. Gépírókisasszonyok mentek át a csendőrügyészségre, ahol azonban azokat — mint *Prónay* és ügyvédje állítják — *zaklatásoknak tették ki.*

Amikor *Prónay* és ügyvédje nem voltak hajlandók tovább tűrni a helyzetet, 1923 június 22-én átmentek a csendőrügyészségre, ahol *Schmitz* ezredeshadbíróval beszéltek. Mint később kiderült, Schmitz ugyanekkor referálta *a tisztek elleni megszüntető határozatot Szählender tábornoknak.* Amikor a referádának vége volt és kijöttek a szobából, Prónay Schmitz elé állott, aki közölte vele a megszüntető határozatot. Prónay ekkor nagy kitörést rendezett, amire az volt az ezredeshadbíró válasza: »tessék felfolyamodni ezt«.

Amikor a határozatot kikézbesítették, *Prónay* és ügyvédje július 21-én fel is folyamodták. *A felfolyamodást azonban a legfelsőbb honvédtörvényszék visszautasította azzal,* hogy az időelőtti. A megszüntető határozatot ugyanis nem június 22-én, hanem csak augusztus 24-én hozta meg a csendőrügyészség. *Prónayék* ekkor bizonyítani akarták, hogy az ügynapló számait *átkönyvelték, kijavították* és a gépelt dátumokat valaki tintával augusztus 24-ére írta át.

Ezt azonnal bejelentették a legfelsőbb honvédtörvényszéknek, hogy annak *hamis jelentést tettek az ügyről.* A legfelsőbb honvédtörvényszék erre *Schmitz* ellen megindította az eljárást. Hónapok mulva a legfelsőbb honvédtörvényszéken *Schmitz ügyében félretételi határozatot hoztak.*

Prónay ügyvédje, dr. *Darvay* János ekkor beadvánnyal fordult a főparancsnokság ügyészéhez és

Prónay Pál

kérte, hogy kézbesítsék ki nekik ezt a határozatot. A honvédfőparancsnokság ügyésze visszaküldte a beadványt azzal, hogy *azt sértő inszinuációja miatt tudomásul nem veheti. Prónayék* felfolyamodták a megszüntető határozatot. A legfelsőbb honvédtörvényszék 1924 novemberében hozott határozatával *elutasította a felfolyamodást és helybenhagyta a megszüntető határozatot.*

Dr. *Darvay* János ügyvéd ekkor *az ügyvédi kamarához fordult* és kifejtette, hogy a legfelsőbb honvédtörvényszék nem adott módot a felfolyamodásra. *Sztupka* László ezredes-hadbíró ugyanezt cselekedte *Vass-Wieblinger* Jakab tábornok ellen is. *Schmitz* ezredeshadbíró határozatát *Vass-Wieblinger* tábornok írta alá.

Amikor az ügy állása eddig jutott,

Schmitz hamis vád címén feljelentést tett Prónay Pál és dr. Darvay János ellen.

A feljelentés a királyi ügyészségre került, amely az ügyet a büntetőjárásbíróságra tette át azzal, hogy *hatóság előtti rágalmazás címén a büntetőjárásbíróság vonja felelősségre Prónay Pált és ügyvédjét.*

A mai tárgyalás

Mára tűzte ki az ügy tárgyalását *Pungur* járásbíró, amikor *Prónay* és ügyvédje elfoglalták helyüket, mielőtt a per érdemleges tárgyalásába fogtak volna, dr. *Darvay* János ügyvéd felállott és kijelentette miszerint

elfogultsági kifogást emel az eljáró Pungur járásbíró ellen.

Kijelentette, hogy *Schmitz* ezredes-hadbíró magánindítványát akkor terjesztette elő, amikor az ellene folyamatban lévő bünügyben *még nem volt jogerős megszüntető határozat,* tehát az ezredes-hadbíró magánindítványa időelőtti és semmis, *bűnvádi eljárásnak ebben az ügyben helye nincs.*

Prónay Pál kifejezetten jegyzőkönyvbe mondotta, hogy ő adott megbízást a *Schmitz* elleni fellebbezésre, *ő vállalja az adatokért és a kifejezésekért a felelősséget.*

— Én — mondotta *Darvay* — mint ügyvéd teljesen a fél utasításai és adatai értelmében járván el, *nem vagyok felelősségre vonható.* Ügyemet a betűszerint illetékes járásbíróhoz tegyék át, én ugyanis mint *D* betűvel kezdődő vádlott, *nem tartozom a bíró úr elé, célzatosan történt az, hogy ön elé kerültem.*

— *Prónay* Pál az elsőrendű vádlott, ön csak másodrendű, *ezért került elém,* ezért iktatták az ügyvéd úr ügyét én hozzám — mondta a bíró.

— *Tendenciát látok abban, hogy ez az ügy idekerült,* ugyanis a járásbíró úrhoz kerülnek az összes hadseregsértési ügyek. Ön, — folytatta *Darvay* — mint tartalékos tiszt . . .

A bíró: Nem vagyok tartalékos tiszt. A trianoni békeszerződés értelmében tartalékos tiszt nincs.

— Ez hazaárulás! —

szólt oda a bírónak *Prónay* Pál.

— Mint tartalékos tiszt — folytatta ismét *Darvay* — katonai becsületügyi eljárásnak vetette alá magát a bíró úr, tehát *ki van téve, hogy a katonaság önt felelősségre vonja becsületügyileg, mint velem tették, ez pedig erősen érinti a bírói függetlenséget. Pungur* járásbíró úr valaha hadbírógyakornok volt és az érintkezést most is fentartja katonakörökkel, különösen hadbírókkal, akik kardkérdést csinálnak *Schmitz* ügyéből és így *Pungur bíró idegen befolyástól nem ment.* Bizonyítani tudom, hogy *összeköttetésztek járnak a vegyesdandárparancsnokság és a járásbíróság között ezekben a Prónay-ügyekben.*

Darvay János előterjesztése közben érkezett meg a tárgyalásra *a sértett Schmitz* Rezső ezredeshadbíró, aki személyi adatainak bemondásánál kijelentette, hogy most már nem a csendőrfelügyelőség ügyésze, de *a legfelsőbb honvédtörvényszékhez van mint bíró beosztva.*

Az elfogultsági kifogás előterjesztése után a vádat képviselő ügyészi megbízott indítványára

a bíró elnapolta a tárgyalást

azzal, hogy felterjeszti az ügy iratait a budapesti büntetőtörvényszékhez, hogy az hozza meg végzését az elfogultsági indítvány tárgyában.

Mányoky híres Rákóczi-portréját megszerezte Nemes Marcell

A kép nemsokára a Szépművészeti Múzeumban lesz

— *Az Est tudósítójától* —

II. Rákóczi Ferenc fejedelemnek *Mányoky* Ádám által festett híres arcképét, amelyet reprodukcióból mindenki ismer, *Nemes* Marcell a Münchenben élő híres műgyűjtő és mecénás a legutóbbi napokban megszerezte és a *képet nemsokára a Szépművészeti Múzeumban láthatja a közönség.* A Rákóczi-arckép tudvalevőleg *a szász királyi család tulajdonában volt,* ahová úgy került, hogy *Mányoky* Ádám, aki előbb *Rákóczi fejedelem udvari festője volt,* az utóbbinak számüzetése után *a szász királyi udvar szolgálatába állott.* A képet a *Drezda* melletti *Taschenburg*-kastélyban őrizték. Tavaly, mikor a mai szász állam a volt királyi családdal a képekre nézve megegyezett, *a Rákóczi-képet meghagyták a volt uralkodó tulajdonában és tőle szerezte meg azt Nemes Marcell.*

Nemes már évek óta foglalkozott a kép megszerzésének gondolatával és bizalmas barátaival közölte is szándékát. Amint értesülünk, régen tudott a dologról *Petrovics* Elek is, a Szépművészeti Múzeum főigazgatója, akit *Nemes* szintén beavatott tervébe. Felkerestük ezért *Petrovics* Eleket, aki a következőket mondta a dologról:

— *A hirt megerősíthetem,* még pedig *Nemes* Marcell barátom saját levele alapján, amelyben közölte velem a dolgot. *A kép megszerzése nagy és igen örvendetes esemény.*

— II. Rákóczi Ferenc arcképe, amelyet a fejedelem udvari festője, *Mányoky* Ádám festett, *egyik legnevezetesebb nemzeti ereklyénk* és e mellett a magyar művészettörténet szempontjából is *elsőrendű fontosságú munka, mert Mányoky nem festett jobbat nála.* A kép a fejedelmet java férfikorában ábrázolja, férfias szépségében, erőteljes, mély színezéssel, amely igen jól tartotta meg erejét, aminthogy *az egész kép kifogástalan állapotban van.*

— *Mányoky eddig igen tökéletlenül volt képviselve a Szépművészeti Múzeumban. Csak egy gyenge női képmásunk van tőle,* amelyet hanyatló korában festett. *Ezért mint magyar ember is, mint múzeumi igazgató is csak lelkes örömmel és elismeréssel beszélhetek kitünő honfitársunknak, Nemes Marcellnek cselekedetéről,* amelynek előzményeiről régen tudtam, mert Nemes Marcell közölte velem, hogy benső vágya a képet, a magyar nemzet részére megszerezni, ami most aztán évekig tartó utánjárás után sikerült is neki. Szívből gratulálhatunk ehez az örvendetes eseményhez neki és — magunknak.

Nehéz munka után

édes a pihenés, de csak akkor, ha testünk egészséges és ha esténként, munka után enyhe bágyadtságot, nem pedig ólmos fáradságot érezünk. Kimerítő munka után testünk egészségesebb, ha reggel és napközben tiszta, pótlékmentes babkávét iszunk. A jó, hamisítatlan kávé élénkíti a szívműködést és előmozdítja az anyagcserét. Egyszóval: az egészség megóvására szükséges

Meinl Gyula

Nagy farkaskutya találtatott Átvehető: Újpest, Árpád út 11. szám, Horváth.

Vilmos császár úton keresünk üzlethelyiséget lelépéssel
Cím: Blockner J. fiókhirdetőbe, Andrássy út 2. szám

Négyszobás, komfortos gyönyörű, modern **uccai lakás** Damjanich uccában közvetlen tulajdonostól **átadó.** — Cím a Rákóczi úti kiadóhivatalban

Szobáját már 1,200.000 koronáért is kitapétázzuk Baubach és Welchner
Telefon: 78—66 IV., Aranykéz-utca 4. szám

Csatangolás Newyorkban Pólya Tiborral

Kis képek a nagy Amerikából

Newyork, február hó

Pólya Tibor néhány hét óta *Amerikában dicséri Budapestet.* Egy felhőkarcoló-szállodában, a Hotel *Ansoniában* lakik, a *Broadway* és a W. 72. utca sarkán és szorgalmasan ismerkedik *az amerikai intézményekkel, szokásokkal és emberekkel.* Mint hozzá képest üreg amerikás, aki már régen otthon érzi magát ebben az óriás-városban, felszálltam a liften a magas régiókba, ahol *Pólya* mester »művészlakását ütötte«, azzal a gondolattal, hogy *csatangolásra csábítom* egy kicsit. Előbb persze megbeszéltük a dolgot telefónon és így, amikor az *expresz-lift* kitett a tizenötödik emeleten és bekopogtattam ajtaján, indulásra készen találtam, leszámítva, hogy ingujjban volt, ami a tropikus központi fűtés mellett több, mint természetes.

A »mehetünk« vezényszóra *Pólya* mester felhúzta az ablakot és kihajolt.

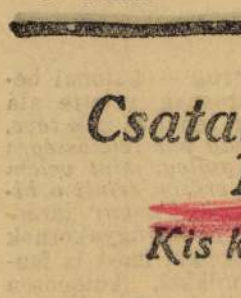

— Mi az, *mit csinál?*

— Hallatlan. Mindig elfelejtem, hogy *toronymagasságban* vagyok. *Taxit kerestem.* Van is lent egy csomó — *gyufaskatulya.* Csak el ne szaladjanak, mire leérünk. Mit szól hozzá, van egy jó ötletem! Nem lehetne ide *az ablakokra magafont szerelni és azon lebömbölni: taxi, taxi!*

— Dehogy nem. Amerikában mindent lehet. Vannak ugyanis *garázsok tízemelet magasságban,* ahova liften viszik fel az autókat, sőt *istállók* is vannak ilyen magasan és megtörténik, hogy *a tizedik emeletről egy ló néz ki az emberre.* Egyszerűen egy garázst kell építeni a szálloda mellé és akár *mingyárt be is léphet az ember az autóba az ablakon át.*

Az első amerikai üzleti koncepció megtárgyalása közben már le is értünk az uccára és lesétáltunk a föld alá a *subwayhoz.* A legjobb időt választottuk: a *rush hour,* a rohanó órák kellős közepét. Éppen befutott egy vonat, az áradat mindkettőnket elragadott és a nyitott subway ajtók felé sodort, ahol *elkeseredett közelharc* folyt a bejutásért. A kívülállók sturmokra emlékeztető lendülettel préselték laposra azokat a szerencséseket, akik már belül voltak az ajtón és közben összelapították egymás bordáit és kölcsönösen csáléra verték vagy *lerepítették a férfi- és női kalapokat.* A rettentő tusa azonban nem tartott tovább néhány pillanatnál és tökéletesen »etikettmässig« volt. Egy hangos, szitkozódó szó nem hangzott el.

— Látja, — szóltam lihegve *Pólya* mesterhez, miközben verejték csurgott végig mindkettőnk arcán — most, hogy elfogtuk ezt az expresszt, *megspóroltunk két percet.*

A *subway-utazás* nem tartott sokáig. A *Times Square*-n kiszálltunk, hogy elkalandozzunk a színháznegyed vidékén egy kicsit.

Pólya mester szeme megakadt *egy különös trónuson,* amely előtt két kefével szorgalmasan hadonászott egy térdeplő fiatalember. Úgy, ahogy azt Newyorkban szokták. A látvány új és eredeti volt *Pólya* Tibornak és rögtön *skiccet csinált róla.*

— Pedig *ezt nem volna szabad lerajzolnia,* — szóltam — mert ehez a cipőpucoló trónushoz olyan *faji megkülönböztetés* története fűződik, ami nem méltó a demokrata Amerikához. Tudnia kell, hogy most *tíz centbe kerül egy cipőpucolás.* Ezért kifényesítik és kipolirozzák az ember cipőjét. A háború alatt azonban kétféle díjszabás volt: *külön öt cent a fényesítésért* és *külön öt cent a polirozásért.* Együtt a kettő tíz cent volt. A *lenggyelek* ezt nagyon rossz néven vették és *tiltakozó küldöttséget akartak menesztení Washingtonba.*

— Miért?

— Azért, mert úgy volt kiírva:

Shine	5 cent
Polish	10 cent

Rossz néven vették, hogy a *shine* 5 cent, de »polisiaknak« 10 cent.

A sétálásban megéheztünk egy kicsit és mert meg akartam mutatni *Pólya* mesternek egy népszerű étkezdét, bevittem egy *Horn- és Hardart-*féle óriási *automata-büfébe,* ahol mindig nagy embertömeg tolong és *mindenki maga szolgálja ki magát.* Öt-tizenöt centért nagyszerű *szendvicseket, kávét és egyéb ennivalót* ad ki egy fényes gomb megfordítására az *automatakészülék,* amely nem annyira a szegény, mint *a siető* ember számára teljesít igen hasznos szolgálatot. A fogyasztóközönség egy része *le sem ül,* hanem az oszlopok párkányai mellett állva fogyasztja el ennivalóját és rohan vissza a munkába.

— *Hát ez nagyon szép és nagyon érdekes* — jegyezte meg ravasz mosollyal *Pólya* Tibor, — de mondja, *nem lehetne egy ilyen gombot hazavinni Budapestre?*

Távozóban az uccán a szürkülő égbolt alatt kedves *prohibíciós jelenetnek* voltunk tanui. Két dülöngő ember éltette *Volsteadet,* a prohibíciós törvény atyját és a látvány őszinte gyönyörűségére szolgált mindenkinek és biztos távolban széles mosolyra húzódott egy *rendőr* szája is.

Odaléptem az egyik lecsücsült *volsteadistához* és, megveregetve a vállát, megkérdeztem:

— Mondja öregem, aztán nem fél attól, hogy hazamenet, a sötétben — *rálép valaki a kezére?*

— Hogy a csudába félnék — felelte zamatos newyorki slangben. — Everybody wears *rubberheels* in America!

(Amerikában mindenki gumisarkot visel!)

A vidám és oktató epizód után abban a különös szerencsében részesültem, hogy bemutathattam *Pólya* mesternek *a legravaszabb és legzseniálisabb newyorki magyart.* A véletlen vetette utunkba. A szája körül elégedett, öntelt mosoly játszadozott. Csaknem foghegyről beszélt velünk.

— *Ki ez az ember?* — kérdezte Pólya Tibor.

— Ez? *Ez az az ember, aki túljárt a gáztársaság eszén.* Lakásában az East Sideon, régi módi gázóra van, amelybe időről-időre *bele kell dobni egy negyed-dollárost* és akkor újra jön a gáz.

Kitalálta, hogy hogyan lehet *gázt kapni pénz nélkül* és anélkül, hogy a manipulációjára rájöjjenek. Mikor eljöttek kinyitni az órát, sosem találtak benne pénzt, *a gáz azonban fogyott rendületlenül.* Nem tehettek ellene semmit, mert az órán *semmi nyoma nem volt annak, hogy felnyitották.* Szakértők jöttek, szakértők mentek, az órát hatszor is *kicserélték,* az eredmény azonban mindig ugyanaz volt. Végül is belátták, hogy veszedelmes dologról van szó és *ezt a titkot meg kell szerezni,* mielőtt tönkre tehetné a gáztársaságot. Felajánlottak *kétezer dollárt a titokért.* Az üzlet létre is jött. És tudja, *mi volt a titok? Jeget dobott a gázórába!!* A jég elolvadt, *a víz kicsurgott és felszáradt és a gáz vidáman jött újra és újra.*

— *Zseniális!* — kiáltotta lelkesedve *Pólya* Tibor. — Ez már nem is *gazember.* Ez már egyenesen gázember!

F. N.

Elkerülhetetlennek tartják a német-román gazdasági háborút

A berlini román követ szóbeli jegyzéket adott át

Bukarest, február 18
(Az Est tudósítójától)

A tegnap esti minisztertanács előtt *Bratianu* Jonel miniszterelnök, *Duca* külügyminiszter és *Bratianu* Vintila pénzügyminiszter megbeszélést tartottak azokról a gazdasági rendszabályokról, amelyeket Németország ellen kívánnak elrendelni. A tanácskozást nem fejezték be. A miniszterek elhatározták, hogy a szakminisztériumokat sürgősen felhívják az anyag egyesítésére s csak azután fognak dönteni a kérdésben.

A *Dimineata* jelentése szerint *Nanu* berlini román követ szóbeli jegyzéket adott át a német kormánynak, mely szerint

Románia nem hajlandó tárgyalásokba bocsátkozni Németországgal szemben fennálló igényeiről s nem fogadja el a jóvátételi bizottság illetékességét ebben a kérdésben,

hanem ragaszkodik hozzá, hogy Németország minden további tárgyalás nélkül ismerje el a román követeléseket.

Ezek után a bukaresti körök elkerülhetetlennek látják a gazdasági háború kitörését.

A *Rador,* a kormány szócsöve, illetékes helyről úgy értesül, hogy a román kormány ragaszkodik a versaillesi békeszerződésben biztosított jogaihoz, amelyeket annak idején Németország is elismert, amikor *Dernburgot* külön megbízással Romániába küldte volt. A szövetséges pénzügyminiszterek párizsi konferenciája is úgy döntött, hogy Románia külön követelései nem foglaltatnak a Dawes-tervezetben. A kormány reméli, hogy Németország engedni fog, belátva, hogy érdekében áll a gazdasági viszonyt Romániával fentartani. Semmi esetre sem lehet arról szó, hogy Románia lemondjon jogairól, amelyek az ország pénzügyi konszolidációjával a legszorosabb összefüggésben állanak.

Chicagói gabonatőzsde

Chicago, február 18

	Kedd	Szerda
Búza májusra	184.5	185
» júliusra ...	155.875	155.75
» szeptemberre	143.25	143.75
Tengeri májusra ..	128	130.625
» júliusra .	129.125	131
» szept.-re .	128.625	130.25
Zab májusra	54.25	54.5
» júliusra	55.625	55.75
» szeptemberre .	53.75	54.375
Rozs májusra	159.5	159.5
» júliusra ...	134.75	135.5
» szeptemberre	117.52	117.37c

Newyorki gabonatőzsde

Newyork, február 18

	Kedd	Szerda
Búza őszi vörös ...	202.5	203
» » kemény .	198.5	199
Tengeri	134	136.375
Liszt sp. w. cl.	840—875	840—875

Az irányzat szilárd.

Vasárnapi Krónika

Irja Márai Sándor

Ezeregyéj

Szó se róla, ez aztán az életrekelt ezeregyéj: a fáraók tizennyolc éves unokája, a világ egyik leggazdagabb országának uralkodója, amint »megveszi« és trónjára ülteti a költői nevü fiatal leányt, akihez romantikus szerelem kötözi gyermekkora óta... mindez tele van mesével és Napkelettel. S mindehhez a keret, melynek varázsát és ragyogását az európai képzelet alig tudja követni: a keret, ez az ünneplő Kairó, a Nilus partján, fehér házaival, a milliós város, meghintve mindennel, amit Nyugat kölcsönadhat Keletnek s a mélyben és a titokban megőrizve az évezredekben mindent, ami Kelet titka és sajátja; a város, ahol Rolls Royce-ok és tevék tolonganak az utcákon, ahol Londonban és Párizsban tanult arab nagyurak élik a maguk teljesen civilizált s ugyanakkor édenkertien fülledt, keleti életét; a város és az ország, a Nilus partján, ahol *fellah*-ok milliói bámulnak az elrohanó, fehér luxusvonat után, mely viszi a zöld partokon át Kartumba, a Szudánba a telelő, a vadászó, a nyerészkedő és kalandra törő angolokat, az ország, melyen végigvonult évezredeken át minden hóditó szellemü nép s amely hóditások és kalandok után is megmaradt nemzetnek, megmaradt Egyiptomnak; a sphinxek és piramisok, tizemeletes cement bérpaloták, minden európai és amerikai mozi-vágyálmot megszégyenitően fényűző szállodák és szállásnélküli embermilliók titokzatos hazája: ez a keret az ezeregyéj meséhez. Ragyogó kép, gyöngéd és álomszerü. De a háttere homályos.

Ez a fiatal király, aki tizenhét éves korában elfoglalta Egyiptom — mint a fáraók halotti tekercsein irták: Alsó- és Felső-Egyiptom — trónját, Mehemet Ali dinasztiájából származik s rövid uralkodásának néhány eseménye felkeltette a világ figyelmét. Washington éppen ugy figyel mozdulataira, mint London és Róma. I Faruk, aki elmult év juliusában lépett trónra, Egyiptom első független uralkodója, vagy, pontosabban, a független Egyiptom első korlátlan szuverénje. Ezt a függetlenséget az ország és a trón számára az egyiptomi nacionalista mozgalom, a *wafd* verekedte ki. Zaglul pasa és utódja, Nahas pasa, kétévtizedes küzdelem árán tessékelték ki az angolokat az országból; s ha az uj szerződés, melyet másfél évvel ezelőtt, az olasz—abesszin háboru első hónapjában kötöttek az angolok Egyiptommal, papir és forma szerint bizonyos előjogokat garantál is az egykori hóditóknak és megszállóknak, a valóságban Egyiptom, 1936 augusztusától, független ország, melynek ügyeibe idegen hatalomnak beleszólnivalója nincsen. S ugyanezt a *wafd*-ot küldte nyugdijba Faruk király, néhány héttel előbb, esküvője előestéjén. Ez a fordulat, mely legalább ugy érdekli a világot, mint a királyi esküvő ezeregyéji pompája.

Európai észjárással nagyon nehéz megérteni és követni azt, ami Egyiptomban történik. Az ország lakosainak több, mint fele irástudatlan, de az országnak van alkotmánya és parlamentje, van általános választójoga s van egy nagy központi pártja, éppen ez a *wafd*, melyet a fiatal király most szélnek eresztett. A külföldi találgatások két föltevéssel magyarázzák a közelmult eseményeit. Az egyik föltevés tudni véli, hogy a király megelégelte a wafd-párti vezetők diktaturás törekvéseit, („Wafd" annyit jelent, mint „küldöttség", annak a delegációnak emlékére, mely Zaglul pasa és az egyiptomi nemzeti mozgalom prominenseinek vezetésével először közölte, pontosan husz év előtt, az egyiptomi angol követtel, hogy elég volt a megszállásból s a nemzeti párt a jövőben mindent elkövet az ország függetlenségének visszaszerzésére) s követelte a nagy párt karhatalmi szervezeteinek, a „kék ingesek"-nek azonnali feloszlatását. Ez a tisztogatási akció állitólag most is tart. E föltevés szerint a király meg akarja törni a legnagyobb központi párt hatalmát, éppen az alkotmányosság védelmében, mert Nahas pasa és pénzügyminisztere, Makras pasa berlini és római körutjuk után elérkezettnek látták az időt arra, hogy a párturalmat kiterjesszék az ország fölött s katonai jellegü alakulatokkal is támogassák a párt egyeduralmát az ellenzékkel szemben. Ez az egyik föltevés. A másik, melyet csak a jövő igazolhat, hogy a fiatal király, aki már eddig is rendkivüli politikai és uralkodói képességeket árult el, megelégelte a legnagyobb párt politikai terrorját s pártok és parlament fölött olyan uralmat készit elő, mely a szuverén uralkodó kezében központosit minden politikai és végrehajtó hatalmat. A tizennyolc éves király igazi szándékait nem ismeri senki. De mindkét föltevés élénken foglalkoztatja a világot, mert Egyiptom sorsa nem közömbös a nyugati hatalmak s főként nem közömbös Olaszország számára. Ha a „kék inges"-ek s a „wafd" számüzött pasái nem nyugosznak bele a királyi kegy elvesztésébe s megkisérlik visszaszerezni nagy tradiciókon felépitett hatalmi helyzetüket, Egyiptom a belső forrongás, az utcára taszitott politikai mozgalmak korszaka elé néz; s egy forrongó Egyiptom már egyáltalán nem ezeregyéji idill az érdekelt hatalmak számára, melyek minden figyelmükkel és minden eszközzel ellenőrzik a szuezi kanális birtokosát.

Ilyen árnyak lappanganak a fiatal király nászának keleti ragyogása és pompája mögött. Faruk király teljesen európai nevelésü ember; akik látták, állitják, hogy külső megjelenésében is tökéletesen európai; aminthogy az elfinomodott egyiptomi arisztokrácia általában nem hat már szinesen. Nagyság és nemesen érett dekadencia jellemzi ezt a fajtát s valamilyen csodálatos faji és nemzeti öntudat, mely évezredek viszontagságain át is meg tudta őrizni egyéniségét a keveredések, a rablóhadjáratok és a megszállások viszontagságai között. Egyiptom a végletek országa. Az Izlám világának fellegvára ez a különös birodalom s ami Kairóban és Alexandriában történik, döntő jelentőségü a keleti világ számára, ma legalább annyira, mint ahogy négy-ötezer év előtt Théba bel- és külpolitikája eldöntötte a Kelet sorsát. A pánarab mozgalom legfelsőbb szintje Egyiptomban épült ki. Ha Mussolini két év előtt nem inditja meg az abesszin hadjáratot, az angolok nem siettek volna visszaállitani Egyiptom függetlenségét. De a wafd győzött, mert Anglia minden áron békét akart Szuez uraival. S a győztes wafd pasái és muftijai, kortesei és karhatalmi szervezetei most az utcáról nézik a nászi pompát — a világ nyugtalanul kérdi, nyugodtan nézik-e?

A fiatal király és a szép királyné a fényüző yachton elindultak e romantikus nászutra, mely a csodálatosan kék és álomszerüen sima, de klimatikusan és politikailag egyformán izgalmas Földközi-tengeren vezeti őket sorsuk elé. Ezeregyéj meséinek hangulata övezi őket utjukon; S London, Róma és Párizs figyelő szeme. Ez a tizennyolc éves ember birodalmak sorsának kulcsát tartja kezében. S birodalmak figyelik aggódva mozdulatait, átnyujtja-e, s ha igen, kinek nyujtja át egy napon ezt a kulcsot? ...

Darányi Kálmán miniszterelnök tanácskozása gróf Bethlen Istvánnal

Szombaton délelőtt a felsőház külügyi bizottságának ülése után *Darányi Kálmán* miniszterelnök, parlamenti dolgozószobájában, gróf *Bethlen István* látogatását fogadta. A volt miniszterelnök közel két óra hosszat volt *Darányi Kálmánnál*. Gróf *Bethlen István* a tanácskozás után kijelentette, hogy a miniszterelnökkel megvitatta az összes belső és külső politikai kérdéseket. Később *Chorin Ferenc* kereste fel a miniszterelnököt.

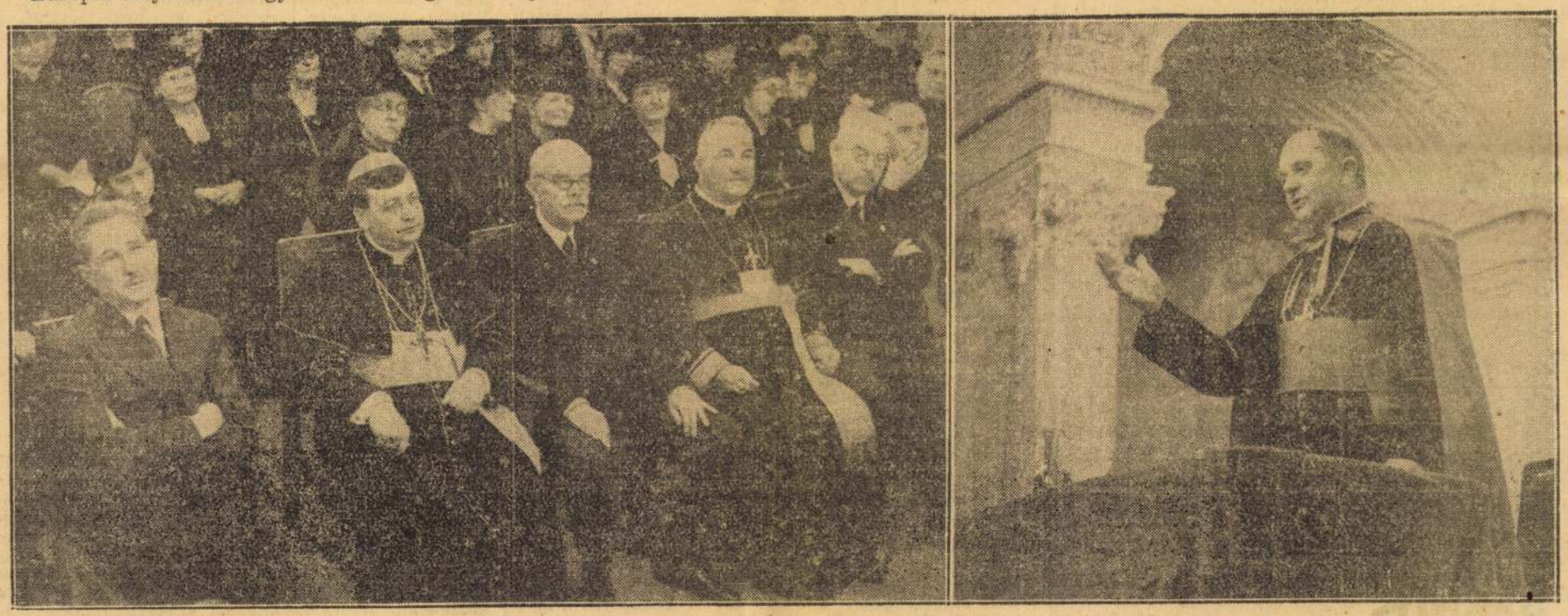

Roger Beussart párizsi segédpüspök előadása Budapesten, a Katolikus Kör disztermében. A hallgatóság első sorában ülnek: Maugras francia követ, Serédi Jusztinián hercegprimás, gróf Zichy János, Hász István táb. püspök, Huszár Károly.

LÁSZLÓ ÉS FEKETE

IV., Petőfi Sándor-utca 14—16. szám

nagy leltári vásárán

az előző idényről visszamaradt, de

most is divatos

női kabát-, kosztüm-, alj- és ruhaszövet, valamint férfiöltönykelmék

az elképzelhető legolcsóbb áron kerülnek eladásra

Uj fegyvernemek és fegyverek

Páncélozott járművek, gyorscsapatok

A világ szeme ma leggyakrabban a japán—kinai harcterek felé néz. A diplomaták a kibontakozás utját keresik. A katonák pedig ebben a háborus levegőju békében természetszerüen feszült figyelemmel kisérik a sulyos anyagi és véráldozattal járó harcokat.

A világháboru óta uj fegyvernemek, csapatnemek és fegyverek születtek, melyek egymáshoz viszonyitott értékét csak egy uj háboru állapithatja meg. Erthető tehát, hogy minden állam igyekszik ezt a katonai kiértékelést a saját véráldozata nélkül elvégezni, mert ennek a kiértékelésnek eredménye lényeges, sőt döntő tényező lehet annak elbirálásában, hogy *a háboru óta a hadseregekbe fektetett milliárdok mily eredményt tudnak biztositani.*

Felette célszerü és szükséges, hogy mindenki helyes és tiszta képet kapjon a háboru azon elemeiről és fegyvereiről, melyek reális értékelése nélkül az államok katonapolitikai sulyának elbirálása csak helytelen képet adhat.

A korszerü hadviselés három uj és hatásukban döntővé is válható tényezővel számol: *a repülőgép, a gáz és a páncélozott járművek.* A repülőgépekről általában elég sokat és helyesen tudunk. Hiszen a polgári használatban is minduntalan találkozunk velök. A feilődésben elért eredményeik a köztudat napi eseményeivé válnak. *Annál több a bizonytalanság a gázok és tankok világában.* Igyekszünk hát a tankkódöt megbontani, amely már a világháboruban a Somme-menti, Asine-menti, Cambrais-i és Amiens-i tankcsatákban is annyi vért követelt.

Hogy áttekinthető képet kaphassunk a páncélozott járművekről ismernünk kell harcászati müszaki elosztásukat.

Lehetnek: *páncélgépkocsik, harckocsik, (lánctalpon tankok), páncélozott vontatók és páncélvonatok.*

A páncélgépkocsik sulyuk, fegyverrel való ellátottságuk és páncélvastagságuk szerint lehetnek: *könnyü, közepes és nehéz páncélgépkocsik.*

Ezek a páncélgépkocsik nem csupán az utakon képesek mozogni, hanem az utakról letérve u. n. könnyü és középnehéz terepen is. Azt mondjuk róluk, hogy korlátozott terepjáróképességgel birnak. Rendszerint két kormányuk van. Előre és hátra egyaránt képesek mozogni, mély utárkokkal szegélyezett, vagy mélyen bevágott utakon és szük utcákban egyaránt előretörhetnek vagy a pillanatnyi szükségletnek megfelelően, *megfordulás nélkül, visszavonulhatnak.* Teljesen páncéllal vannak burkolva és forgótoronnyal vannak ellátva. A fegyvereiket, — melyek géppuskák, nehéz géppuskák és gépágyuk lehetnek — (5 cm ürméret felső határáig), a forgótornyokba vagy fix lőrésekbe helyezik el. *A vezetőnek és lövészeknek a figyelési lehetőségét lövésbiztos üvegekkel és különféle periszkop rendszerekkel biztositják.* Leginkább kerekeken, esetleg félhernyórendszerü futóművön futnak. Ez utóbbi esetben a hátsó kerekek helyett hernyórendszert alkalmaznak. *A kerekek gumiabroncsozása lövésbiztos.*

A könnyü páncélgépkocsikban 2—5 ember van, 2—3 tüzgéppel. Legnagyobb páncélvastagsága 13 mm, legnagyobb sebessége 60—90 km/h. Felső sulyhatára 7 tonna.

A *közepes páncélgépkocsik* legnagyobb sulya 10 tonna, páncélvastagsága 15 mm, megszálló ereje 4—7 ember, 2—4 tüzgéppel. A jármü 80—100 km/h. sebesség elérésére képes.

A *nehéz páncélgépkocsik* felső súlyhatára 15 t., max. páncélvastagsága 20 mm., megszálló erejük 5—10 ember, 3—5 tüzgéppel. Max. sebességük 60—80 km/h.

A *harckocsik* lehetnek: *kis, könnyü, közepes, nehéz és különleges harckocsik.* Valamennyien teljes terepjáróképességgel rendelkeznek. *45 fokos lejten felkuszнak és leereszkednek. Árkokon, gránáttölcséreken át haladnak. Fákat kidöntenek. Vizen átgázolnak vagy átusznak. A bentülőknek teljes gázbiztonságot nyujtanak.*

Leginkább hernyóláncon futnak, mely láncokat egy-egy motor által meghajtott nagy fogaskerék forgat. Ha az egyik láncot forgásában megállitjuk, vagy fékezzük, akkor a harckocsi ezen lánc körül elfordul. Ezáltal történik a kormányzásuk. Egyes harckocsiknál a hernyólánc mellett kerekeket is találunk. Ezek az u. n. váltótalpas harckocsik. Az átváltást a vezető harckocsiból végzi. Igy uton egy nagyobb sebességgel, terepen pedig egy nagyobb kapaszkodóképességgel mozoghatnak.

Teljesen páncéllal vannak burkolva. Forgótornyaikba és fix lőréseikbe legkülönbféle gépfegyverek, gépágyuk, ágyuk és mozsarak vannak elhelyezve, illetve beépitve. (15 cm. ürméret felső határáig.)

Felosztásuk, miként a páncélgépkocsiké, sulyuk, páncéllal való védettségük és fegyverrel való ellátottságuk szerint történik.

Az egyik legkisebb harckocsi ma az abesszin harcokból ismeretes, Fiat Ansaldo kis harckocsi. Sulya 3.5 t., 1 vezető és 1 lövész van benne egy iker géppuskával. Max. páncélvastagsága 13 mm. Maximálisan 42 km/h. sebességgel mozog. 45 fokos lejten felkuszik, 60 cm. magas merőleges falra felmászik, 1.5 m. széles árkot áthidal, 25 cm. átmérőjü fát kidönt, 90 cm. mélységü vizen átgázol.

Ezzel szemben egyik legnagyobb a francia „D" harckocsi. 92 t. sulyu. 2400 HP összteljesitménnyel 3 darab motor hajtja. Sebessége 45 km/h. Megszálló ereje 15 ember, 4 ágyuval, 11 géppuskával és 6 tartalék géppuskával. Max. páncélvastagsága 50 mm., 45 fokos lejten felkuszik, *3 m. magas merőleges falra felmászik, 6 m-es árkot áthidal, 1 m-es átmérőjü fát kidönt,* 3.5 mélységü vizen átgázol, 14 m. hosszu, 3.2 m. széles és 3 m. magas.

A különleges harckocsik, különleges célra épülnek, igy csapatszállitásra, anyag utánszállitásra, hidrészek szállitására, mint hidharckocsik, végül *lehetnek uszó és rádióval irányitott, legénység nélküli, aknakutató harckocsik. Az amerikaiak és japánok kisérleteznek a Chhristie harckocsiknak helikopter rendszerrel repülésre való alkalmassá tételével is.*

A páncél vontatók feladata a ló helyettesitésképpen a tüzérség löveganyagának a vontatása. A szállitott kezelőlegénységnek, páncélzatuk révén és géppuskáik által bizonyos védettséget biztositanak, ugy menetközben, mint harcban.

A páncélvonatok lehetnek: könnyüek, nehezek, páncélozott sinautók és védett vonatok.

A páncélvonatok igen erősen páncélozott vasuti kocsikból és páncélmozdonyból állnak, hogy könnyü és közepes tüzérség lövedékeinek telitalálatai ellen védjenek. Forgótornyaikban és fix lőréseikben géppuskák, gépágyuk, ágyuk, tarackok és mozsarak kerülnek beépitésre.

A páncélozott sinautók a páncélvonatoknál kisebb, egy kocsiból álló egységek. Páncéllal való védettségük és tűzgéppel való ellátottságuk a páncélvonatokénál kisebb. Ezzel szemben mozgékonyabbak és sebességük nagyobb.

A védett vonatok szabványos vasuti kocsikból állanak, melyeket a háboru tartama alatt kisegitésképpen kisebb páncélvastagsággal védenek és tüzgépekkel látnak el.

Harcászati alalmazásukról és a védelmi lehetőségükről második cikkünkben fogunk beszámolni

Kemechey Jenő.

Gramofonlemezek!

Ezek az árak csak a TÉLI VÁSÁR tartama alatt érvényesek!

Teljesen uj, 25 cm-es (előző műsorból) magyar nóta, tánc- és operalemezek most	P	1.90
25 cm-es használt táncleme z	P	—.40
25 cm-es használt magyar nóta, opera és zenekari számok		—.30
30 cm-es használt operalemez	P	—.60
15 cm-es használt lemezek	P	—.20
100 drb finom acél gramofontü	P	—.30

MARNITZ József-körut 37

Eden genfi útját megszakitja Párizsban

Párizs, jan. 22. Hivatalos helyen megerősitik azt a hirt, hogy *Eden a jövő hét elején genfi utját megszakitja Párizsban és megbeszéléseket fog folytatni a francia kormányférfiakkal.* A *Petit Parisien* értesülése szerint a genfi ülésszakkal kapcsolatos kérdéseken kivül *Eden* és *Delbos* meg fogja vitatni a keletázsiai helyzetet, a semlegességi bizottság munkálatait, valamint a középeurópai helyzetet is.

Az *Echo de Paris* londoni jelentése szerint *angol részről most már nem ellenzik, hogy az alapokmányt különválasszák a versaillesi szerződéstől és töröljék a megtorlásokról szóló cikkelyeket.* Egyébként az angol kormány törekvéseinek középpontjában a Németországgal való kapcsolatok megjavitása áll. *Egyébként Londonban ezzel kapcsolatban ismét szó van Delbos berlini látogatásának lehetőségéről. Viszont azt is emlegetik angol részről, hogy a tárgyalásokból ki akarják hagyni Olaszországot.*

Két kiállitás

Pólya Tibor az Ernst-Muzeumban

Ki hitte volna, hogy a szinektől ragyogó, élettől és derütől sugárzó kiállitás, amely *Pólya Tibor* első nagy megmutatkozása lett volna az *Ernst-Muzeumban,* mint emlékkiállitás fog megnyilni? Ki hitte volna, hogy ennek a vidám, elmés, kedves művésznek szép önarcképét gyászkoszorusan, gyászfátyollal övezve látjuk majd azon a kiállitáson, amelyet ő készitett elő, de már elárvult jóbarátai, művésztársai, *Falus Elek, Herman Lipót és Zádor István* rendezték meg? És legfőként: ki hinné, hogy ezeknek az érzéstől és élettől meleg, mosolygó képeknek festője halott? Viszont igaz, ezek a képek még akkor is mosolyogni fognak és az élet melegségét fogják árasztani, amikor már nem mi gyönyörködünk bennük, hanem késői nemzedékek. Pólya Tibort először látjuk itt tehetségének igazi formájában. Amig élt, nem sokat törődött vele, hogy a magyar festőművészetnek csupán kedves humoristáját, anekdótázó kedvü, tréfacsinálóját lássák benne, — dolgozott csendben, szerényen és most elámulunk ratja, menynyit dolgozott és milyen pompásan dolgozott. Hát persze, hogy festői vénáját is az az elragadó humor és anekdótázó hajlam táplálta, amely emberi egyéniségének oly ritka varázst adott, de mindezek mellett, mindezeken tul, mennyi gazdag, közvetlen és eredeti festőiséget mutatnak munkái. A magyar falu, a magyar kisváros életének alig volt nála frissebb szemü, könnyebb kezü ábrázolója, — itt egy vidám szolnoki Brueghelt, ott egy kedves magyar Spitzweget láthatunk és csodálhatunk benne. De tudott, teljesen akaratlanul és öntudatlanul, egészen franciás is lenni és van egy-két képe, amely szinte Daumiert juttatja az ember eszébe, a kifejezésnek nemcsak erejével, hanem szükszavu elegánciájával is. De akárkit idézzünk is művészetének jellemzésére, Pólya Tibor önmagát idézi elsősorban: emberi lényének varázsát, amely kis tréfás vázlataitól egészen legnagyobb festményéig, minden művén elárad, valósággal megdöbbentő kompoziciós tehetségét, finom rajztudását, friss szinörömét és mindenekfelett azt az egészen magyar és egészen közvetlen életet, amellyel szinte egyedülálló festőművészetünkben. Milyen tragikus, hogy ez a kiállitás, amely először állitotta volna méltó helyére ezt a finom és kedves művészt, már csak a halottnak adhatja meg, amit az élőtől megtagadott a sors!

Téli tárlat a Nemzeti Szalónban

A Nemzeti Szalón téli tárlata is igazolja, hogy a képzőművészetben nagyon szépen megférnek egymással a legszélsőségesebb végletek. A sokféleségtől csak annál változatosabbá válik egy kiállitás, nem kell okvetlenül egyenetlennek lennie. Milyen kevéssé zavarja itt — például — *Kezdi Kovács László* tájainak nyugalmas, melabus őszi költészete, mondjuk *Szonyi István* vagy *Aba Novák Vilmos* egy-egy képének friss, fiatalos színpompáját, vagy *Vadászy Béla* hajszálpontosságu naturalizmusa *Frank Frigyes* könnyed szellemességét, hogy *Csókról, Iványi Grünwaldról, Rudnayról, Hatvany Ferencről* és *Egry Józsefről* ne is szóljunk akik egytől-egyig friss formában jelennek meg itt. Van azután, persze, egész sereg olyan munka is, amely nem azért zavar, mert „kiugrik a stilusból", hanem mert azt nem értjük: hogyan kerülhetett ide, ennyi jó művész és mű közé. A fiatalabb és legfiatalabb nemzedék azonban elég elismerésreméltóan szerepel. *Boldizsár István, Keszler Imre, Udvary Pál, vitéz Szereda Béla, Záray Lucy, Pohárnok Zoltán, vitéz Bajor Ágost, Tihanyi János Lajos, Mende Gusztáv, Halvani Perlusz Gyula, Róna Emmy, Róna Klára, Bardócz Árpád, Beck Schwarz Elza és Kemény László* közöttük a kiemelkedő művészek, a szobrászati részben pedig *Kisfaludi Stróbl Zsigmond* finom és mégis erőteljes Hubay-fejét, *Pátzay Pál* gyengéd kifejezésü, erőteljesen egyszerü megoldásu asszonyi arcmását és *Bartha Lajos* finom leányfiguráját jegyeztük meg.

F. J.

*

A Nemzeti Szalón Művészeti Egyesület helyiségeiben a tárlatot *Tasnádi Nagy András* államtitkár nyitotta meg a kultuszminiszter képviseletében. Az államtitkárt *Preszly Elemér,* az Egyesület társelnöke fogadta és *Hubay Andor* vezette végig a kiállitási helyiségekben.

A békés revizió munkaterve a Nemzetközi Tanulmányi Értekezlet előtt

Párizs, jan. 22. Az Állandó Nemzetközi Tanulmányi Értekezlet főbizottsága és dunai albizottsága Párizsban ülést tartott, amelyen magyar részről dr. *Heller Farkas* müegyetemi tanár és dr. *Buday Kálmán* vettek részt. A főbizottságban *állandó tagságot biztositottak Magyarországnak.*

A főbizottság lefektette *a békés revizió terén folyó kutatások folytatólagos munkatervét.* Ennek keretében az egyes országok *gazdaságpolitikájának nemzetközi vonatkozásai és elsősorban a valutáris nehézségeket fogják tanulmányozni.*

A dunai albizottság ülésén *Malcolm Davis,* a Carnegie-alapitvány európai igazgatója elnökölt, aki a mult év őszén Budapesten előadást tartott a bizottság munkálatairól. Az albizottság befejezte *Magyarország, Ausztria, Bulgária, Jugoszlávia, Csehszlovákia és Románia háboru utáni politikai és gazdasági fejlődésének tanulmányozását* és erről szóló munkáit legközelebb közzéteszi. A dunai államok külkereskedelmének és áralakulásának vizsgálatát tartalmazó emlékiratot egységesitett kötetben fogják közzétenni. Az egyes államok szakértői kétéves terv keretében folytatják a dunai államok nemzetgazdaságának tanulmányozását.

Pólya Tibor

Egy francia hírlapíró politikai beszélgetése II. Károly román királlyal

A Pantheon Press Service eljuttatta hozzánk a párizsi »Opera Mundi« egy közleményét: Poulain Didier francia hírlapíró interjúját II. Károly román királlyal. Románia új bel- és külpolitikai helyzetében érdekesnek és a román állapotokat több tekintetben megvilágítónak tartottuk a beszélgetés átvételét. Az alábbiakban adjuk:

Őfelsége várja önt...

Az előszobákon keresztül végig a vörös szőnyegeken követem a kamarást. Egy öntöttvas felvonó visz felfelé... Ujabb folyosók és márványtermek. Közben egy Tizian-festmény körvonalait látom, szerteszét a padlón oroszlánbőröket... Azután, különösképpen, két szamuráj fegyverzet, elveszve az időben és a térben, mintegy őrt állva a király ajtaja előtt.

Végre az utolsó folyosó, az utolsó ajtó és ott állok őfelsége II. Károly előtt.

A felség megszólal, még mielőtt kérdezhetnék valamit:

— Románia egyenes, határozott úton halad, amelyről nincs letérés. Biztosíthatom önt a leghatározottabb módon, hogy ez a kisantant és a Balkán-egyezmény útja és a mi természetes barátaink, Franciaország és Anglia útja... Nincs olyan döntő jel vagy súlyos jelenség, ami ezirányban kétkedést engedne meg.

— Mégis, — szólok — az új román miniszterelnök és Németország között fennálló személyes kapcsolatok?...

— Könnyű erre egyenesen és őszintén válaszolnom. Természetes, Goga régen valóban találkozott Hitlerrel. Miért ne? Ez jóval az előtt volt, mielőtt hatalomra került volna. És ez így rendjén való... Egy politikus elsőrendű kötelessége, hogy az egész világgal legyenek kapcsolatai. A politika nem egyéb, mint az emberek közötti kapcsolatok ügye. A diplomáciában az egyéniség tényezője éppen olyan fontos, mint az élet más területein. Egyébként mért korlátozná Románia barátainak számát?... Minthogy Németországról van szó, megmondom önnek, hogy Románia és Németország között igen széleskörű gazdasági kapcsolat van, melynek szabályozását Berlinben igen nagy jóindulattal intézték.

— Mi a véleménye felségednek a zsidókérdésről?

— A zsidókérdés nagyon egyszerű. Különbséget kell tenni azok közt a zsidók közt, akik magukat igazán románoknak hihetik, hogy úgy mondjam, az anszienitás jogán, és azok közt, akik a háború után jogtalanul a mi nemzetünk kárára telepedtek itt le... Tudom, hogy franciának, angolnak nagyon nehéz behatolni annak a kérdésnek a mélyébe, melynek bonyolultsága elég fejtörést okoz nekünk. Mindenesetre az új kormány által kiadandó rendszabályokat a mérséklet fogja jellemezni és csak a nemrégen bevándorolt zsidókat érintik majd.

— Ami felséged új kormányának természetét illeti, a tekintélyelv kiszélesítése vagy parancsuralmi tendenciák felé fog-e fejlődni?

— Egyáltalán nem. Miért? A román alkotmány alkalmazása elegendő biztosíték. Választóink nyiltan kifejezték, hogy a nacionalizmus mellé állnak. Egyszerűen megkíséreljük, hogy eleget tegyünk óhajuknak. Jegyezze meg jól, hogy a román »nacionalizmus« nem tévesztendő össze a hitlerizmussal vagy a fasizmussal. A mi nacionalizmusunk alapja nem egyedül az állam, mint Itáliában, nem egyedül a faj, mint Németországban. Ebben ne lásson semmiféle kritikát, hiszen minden népnek megvan a maga természetének megfelelő megnyilatkozása. A román nacionalizmus a nyugati nacionalizmusok közül egyedül a franciával mutathat fel hasonlóságot, de természetesen bizonyos árnyalatok mellőzésével. De íme, itt vagyunk a belpolitikánál s ebből az alkalomból kijelentem, hogy nem akarom (ezt a »nem akarom«-ot igen királyi hangsúllyal mondta), hogy a belpolitika befolyásolja a külpolitikát, sem azt, hogy a külpolitika hasson a belpolitikára.

— Kell-e attól tartani, hogy a Vasgárda esetleg hatalomra jut? Felséged szerint van erre eshetőség?

— Én a pártok felett állok és nem válaszolhatok erre a kérdésre anélkül, hogy el ne térnék döntőbírói tisztemtől.

Csend támad... Olyan csend, amelynek a mélyén van valami.

— Felséged bizonyosan nagyon érdeklődik a román ifjúság nevelése iránt.

— Ez igen fontos pont. Én szerveztem meg a »Strajeri«-mozgalmat, melyben kötelezően vesz részt minden román ifjú hétéves korától tizennyolc- vagy huszonegyéves koráig.

— Olyan ez, mint az olaszországi balilla-szervezet?

— Nem, alapvető különbségek vannak. A Strajeri szervezet nem hasonlít a balilla szervezethez, mert egyáltalán nem katonai szellemű alakulat. Nem hasonlítható a Hitler-Jugendhez sem, mert itt nem politizálnak, de eltér a szokol egyesületektől is, mert a testedzés nálunk csak másodrendű szempont. A román ifjúság részére ez *»a társadalmi erkölcs és az igazi polgárság iskolája«*. Egy kicsit Baden Powell rendszere, kiegészítve a nemzeti miszticizmus légkörével. E szervezet segítségével akarom megerősíteni az ország egységét és megkönnyíteni az egyéni tulajdonságok kollektív értelmében vett kifejlődését.

Az audiencia végén őfelsége nagyon egyszerű, nagyon meleg szavakkal beszélt Franciaországról. Ilyen szavakat csak az mondhat, akinek szíve őszintén dobog Franciaország felé.

Igy végződött kihallgatásom, melyről mély benyomásokkal távoztam.

Didier Poulain

(Copyright by Pesti Napló and Opera Mundi)

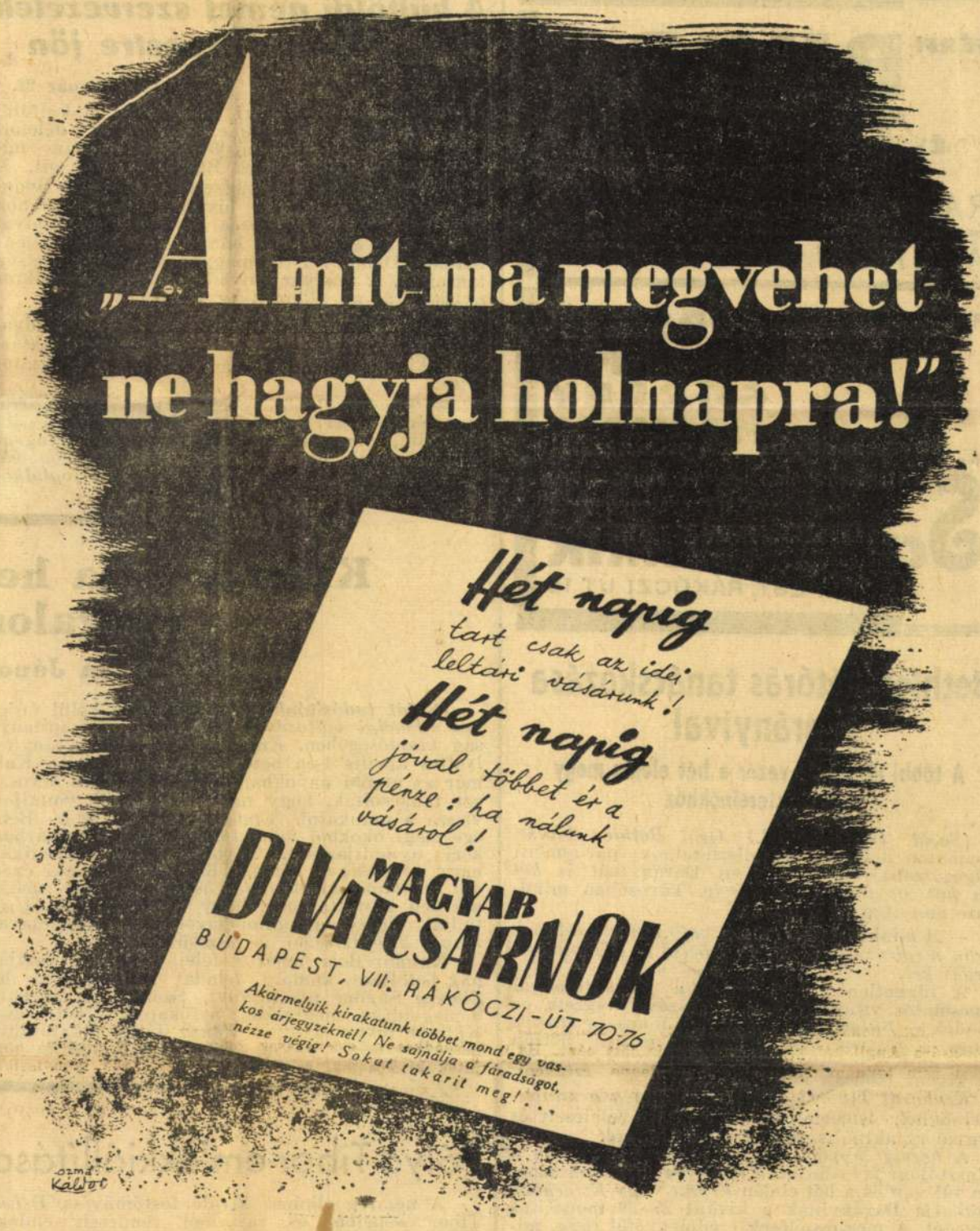

Robbanóanyagot és nemzeti szocialista röpiratokat találtak egy Linz melletti parasztházban

Bécs, január 22.

Linzi magánjelentések szerint a rendőrség egy fegyenc feljelentésére házkutatást tartott egy Garsten melletti parasztházban, amelynek pincéjében *nagyobb mennyiségű robbanóanyagot és nemzeti szocialista röpiratokat találtak.* A nyomozás folyik.

Törvényjavaslat az egységes angol nemzeti egyházról

London, január 22.

A lapok közlik annak a törvényjavaslatnak részleteit, amely az *egységes angol nemzeti egyház felállításával foglalkozik.* A törvénytervezetet *Canterbury* érsekének elnöklete alatt a különböző egyházak képviselői dolgozták ki. A szervezetet az érsek vezetése alatt egy központi bizottság igazgatná. A tervezetet elbírálás céljából a *szabad egyházak elé terjesztették.* A lapok kedvezően fogadják az egységes nemzeti egyház megalakulására irányuló törekvéseket.

Hétfőtől **ÁBEL RUHAVÁSÁR** Hétfőig

Mindenféle ruhák kabátok, blúzok stb féláron és azon alul való kiárusítása

Rákóczi út 4
Rákóczi út 86

FÉRFI BUNDA ÉS TÉLIKABÁT
RAKTÁRUNKAT VÁSÁRI ÁRAKON ÁRUSÍTJUK!
Rendkívüli alkalom
OPOSSUM
PÉZSMA
GÖRÉNY
MORMOTA
és nutriette bundák igen előnyös árakon való vásárlására!
SCHNUR HENRIK
BUDAPEST, RÁKÓCZI ÚT 15

Bethlen kétórás tanácskozása Darányival

A többi ellenzéki vezér a hét elején megy a miniszterelnökhöz

(Saját tudósítónktól.) Gróf *Bethlen* István szombaton délben a miniszterelnök parlamenti dolgozószobájában megjelent Darányinál és *két óra hosszat tanácskozott vele.* Távozóban mindössze ennyit mondott:

— *A miniszterelnök úrral való tanácskozásunk során megbeszéltük az összes belső és külpolitikai kérdéseket.*

A független kisgazdapárt a választójoggal kapcsolatos vitaanyagának jórészével végzett, az előadók — *Sulyok* Dezső, *Soltész* János és *Mojzes* János — részben már átadták, részben hétfőn adják át Eckhardtnak írásba foglalva a párt által kívánt módosításokat.

Eckhardt Tibor kedden jelenik meg a miniszterelnöknél, ismerteti pártjának követeléseit és tárgyal az aktuális politikai kérdésekről.

A *kereszténypárt* még nem végzett teljesen a választójogi javaslattal, a lényeges pontokon azonban túl van és a hét elején *Ernszt* vagy *Esterházy* átadhatja Darányinak a kívánt 25—30 módosítás szövegét. A megbeszélések eredményétől függ, milyen álláspontot foglal el a kereszténypárt a választójog képviselőházi tárgyalása során. A javaslat elfogadását nehéz lesz *pártkérdéssé* tenni. — ilyen irányban még nem döntöttek — mert a *Friedrich* István köré csoportosult 6—8 képviselő *nem akar lemondani a szabad bírálat jogáról.*

A hét elején *Rassay* is meg fog jelenni Darányinál. A kormányelnök ilymódon megismeri az ellenzéki pártok kívánságait és azok figyelembevételével adhat utasítást a törvényjavaslat *módosítására.*

Csütörtökre várják a kormánypárt elnökválasztó értekezletének összehívását: talán ugyanazon a napon összeülhet megint a Nep választójogi bizottsága is és *Széll József belügyminiszter beszámol a módosításokról.*

Az idei HIBÁS ! ! PAPLANVÁSÁR
anyagát a Szent István év óriási idegenforgalmára való tekintettel állítottuk össze
Vásárunk főslágere cca 600 drb kétoldalán sima atlaszfényű műselyem, nyers fehér vattás, gyönyörű színes
Vásárfia paplan 14.50
Szállodák és penziók szükségletüket már most szerezzék be
Egyéb hibás paplanaink egységárai:
6.50 8.50 10.50 12.50 16.50 18.50
Hibás pehelypaplan már 45 pengőtől
PLUMA PAPLANGYÁR
Kamermayer Károly ucca 2

A külföldi német szervezetek vezetője Budapestre jön

Berlin, január 22.

Bohle német külügyi államtitkár, a külföldi német szervezetek vezetője, szombaton délelőtt feleségének társaságában *Darányi* Kálmán miniszterelnök meghívására Budapestre utazott. A külügyi államtitkár kíséretében utazik Budapestre *Koderle* kerületi hivatali vezető, továbbá két adjutánsa, *Hammersen* és *Gohert.* A pályaudvaron az államtitkár búcsúztatására megjelent *Sztójay* Döme berlini magyar követ a követség tagjaival. A magyar követ hatalmas rózsacsokrot nyujtott át az államtitkár feleségének.

Bohle államtitkár elutazása előtt a pályaudvaron fogadta a *Magyar Távirati Iroda* munkatársát, aki előtt a következő rövid nyilatkozatot tette:

— Rendkívüli örömmel utazom Budapestre, ahol érdeklődni fogok a Magyarországon élő birodalmi németek körülményei iránt. Hangsúlyoznom kell, hogy *kizárólag a külföldön élő németbirodalmi állampolgárok ügyeivel foglalkozom, amelyeket teljesen el kell választani a külföldön élő német kisebbségek ügyétől.*

— A magyar parlament delegációs termében előadást fogok tartani és remélem, hogy ez az előadás is hozzá fog járulni a magyar-német kapcsolatok további megszilárdításához. Nem puszta frázis, ha megállapítom, hogy *ma minden birodalmi németnek őszinte öröm, ha ellátogathat Magyarországra.*

Selyem szövet és bársony
maradékok
5 méterig egységesen
1 és 2 pengős árban
GALAMBOS
IV., Ferenciek tere 4 (Irány ucca sarok)

Kalmár Béla helyettes főkapitány nyugalomba vonul

Utóda Baksa János főkapitányhelyettes

(Saját tudósítónktól.) Rövid időn belül érdekes *személyi változások* történnek a főkapitányság vezetőségében. *Kalmár* Béla főkapitányhelyettes április 1-én betölti szolgálati idejét. Kalmár az utóbbi napokban betegeskedett és orvosai azt tanácsolták, hogy minél hamarabb vonuljon vissza a munkától. Éppen ezért Kalmár Béla egészségi okokból valószínűleg már februárban kéri nyugdíjazását. Távozása a rendőrtisztikar nagy vesztesége, hiszen Kalmár Béla, aki *évek óta a főkapitány állandó helyettese,* sok nehéz percben mutatta meg, hogy kiváló rendőr. Ugy tudják, hogy nyugalombavonulása alkalmával *magas kitüntetésben* is részesül.

Kalmár Béla nehéz és felelősségteljes posztjának betöltése komoly feladat elé állította dr. *Eliássy* Sándor főkapitányt. Szombaton sikerült a megoldást megtalálni: a főkapitány helyettese Kalmár távozása után *Baksa* János főkapitányhelyettes lesz. Baksa évek óta a főkapitányság közigazgatási osztályát vezeti, az ő feladata volt az elmúlt tíz év során a világvárossá fejlődött Budapest közlekedését megszervezni és ezt a nehéz munkát Baksa mintaszerűen végezte el.

A két változás egész sereg áthelyezést von maga után. A közigazgatási rendőrség élére valószínűleg dr. *Kálnay* Gyula rendőrfőtanácsos, az V. kerületi rendőrkapitányság vezetője kerül. Kálnay is egyik legkitűnőbb tisztje a rendőrtisztikarnak, munkájától igen sokat várnak felettesei. Az ő helyére minden valószínűség szerint dr. *Bóna* Pál rendőrfőtanácsos, a dunai rendőrkapitányság vezetője kerül. Nem döntöttek még arról, hogy ki lesz a dunai rendőrség vezetője, azt hiszik, hogy dr. *Szent-Iványi* Kálmán rendőrfőtanácsos, a XIV. kerületi rendőrkapitányság főnöke. Ez az elhatározás még *nem végleges,* mint ahogy arról sem történt döntés, hogy milyen áthelyezések lesznek később.

Pólya Tibor emlékkiállítása

A nemrég elhúnyt kiváló festőművész, *Pólya* Tibor képeiből és rajzaiból rendezett emlékkiállítást az *Ernst-Múzeum.* Emlékkiállítást abból a dús és változatos anyagból, amelynek javát még maga a művész szedte össze, hogy végre kollektive mutassa be élete gazdag termését. A sors váratlanul és kegyetlenül keresztülhúzta ezt a számítását. Pólya Tibort alkotóereje teljében elragadta a halál s eleven művészete így most már mint *hagyaték* kerül a nyilvánosság elé, egyszerre keltve gyönyörűséget és fájdalmat a nézőben. Mennyi igaz szépség és érték, tehetség, kedv, játékos ötlet és sugárzó elmésség, milyen szikrázó zsenialitás szakadt itt hirtelen félbe — pótolhatatlan veszteségére művészetünknek. Az ember szíve elszorul, ha erre gondol, járván a hét terem mosolygó színpompájában, a kicsattanó életöröm festői megnyilatkozásai között.

Mingyárt az első teremben — *Móricz* Zsigmond, *Szinyei-Merse* és *Iványi Grünwald* ceruzaportréi mellett — egy döbbenetes karikatúra állít meg: *Ernst* Lajos feje. Kísérteties. Egy élet tragikuma, pár torzító vonalba tömörítve. Szomszédságában ott van a színes és mozgalmas, bruegheli hangulatot idéző *Lakodalmas menet,* Pólya egyéni művészetének egyik legjellemzőbb darabja. A második teremben, a fényhatásokat bravúrosan megoldó *Függöny előtt* s az ellenállhatatlan komikumú *Kövér nő,* odább az apró remeklések egész sora: szolnoki részletek, téli uccák, korcsolyázók és biliárdozók, a *Fiakker, Őszi táj, Aba-Novák fest, Fényes bácsi alszik,* a süveges *Önarckép* s a *Ködben* és a *Cirkuszsátor.* Majd képzeletbeli városok következnek, nagyobbméretű vásznakon (köztük a *Boldogság szigete*) s egy sereg mesteri rajz után — a nagyteremben — a legszebb Pólya-képek: *Szolnoki búcsú, Piac, Parasztfarsang, Körmenet, Falu télen, Korcsolyázó gyerekek a Zagyván, Mosónő, Disznópörkölés* és *Jönnek a búcsúsok.* Külön érték egy-egy figurális vásznán a háttér csodálatosan finom, lágy tónusokba kötődő *városképe,* amely csupa andalgó báj és muzsikáló hangulat: álom a valóságról. S érdemes megcsodálni azt is, milyen tökéletesen tudott architektúrát festeni ez a biztos rajztudású, igen-igen kitűnő, igazi művész, akit olyan korán s tragikus hirtelenséggel vesztettünk el. Elismerés illeti hűséges barátait, — *Falus* Eleket, *Herman* Lipótot és *Zádor* Istvánt — hogy ezt a kiállítást megrendezték, bemutatva Pólya Tibor *egész oeuvre*-jét, amely tele van ragyogó kvalitásokkal.

A nagyszabású emlékkiállítás ma, vasárnap délelőtt nyílik meg.

Téli tárlat a Nemzeti Szalónban

Ami a kiállító művészek és a kiállított tárgyak számát illeti: valóban nagyszabású az a téli kiállítás, amely szombaton nyílt meg a Nemzeti Szalónban. Sajnos, ugyanezt az elismerő jelzőt a tárlat értékével kapcsolatban nem ismételhetjük meg. A kiállítás rendezője kétségtelen érzékkel a nagyteremben vonultatta fel a magyar képzőművészeti élet komoly értékeinek egy-egy képét, nyilván arra számítva, hogy az első benyomás válik döntővé a tárlat megtekintőiben. Ez a számítás azonban csak részben válhatott be. Akik nem elégedtek meg a nagyterem impozáns és itt-ott művészettörténeti jelentőségű anyagával és a melléktermekben már sokkal kevesebb rendszerességgel felvonuló képeket is végignézték, igen rövid idő alatt elfeledkeztek az első kedvező impresszióról. Annyiszor elmondtuk már az effajta kiállításokkal kapcsolatban, hogy szinte már unalmas az ismétlés: nem a szám a fokmérője a sikernek, hanem kizárólag az, hogy milyen kvalitásokkal vonulnak fel a kiállító művészek. A zsűri sohasem lehet elég szigorú. Mert abból még sohasem származott baj, hogyha a beküldött anyagot túlzott szigorúsággal selejtezték ki. Az ellenkezőjéből viszont annál gyakrabban, például ez alkalommal is.

A nagyterem már említett komoly értékei között feltűnik *Glatz* Oszkár melegtónusú, hangulatos menyecskeképe, *Szőnyi* István hatalmas erdőkompozíciója, *Csók* István mohácsi jelenete, *Iványi-Grünwald* Béla Naplementéje, *Herman* Lipót gellérthegyi részlete, *Hatvany* Ferenc műteremjelenete, valamint *Aba-Novák* Vilmos, *Egry* József és *Vidovszky* Béla egy-egy kompozíciója. Továbbá, amit talán először kellett volna említenünk, *Rudnay* Gyulának »A falu bolondja« című kitűnő karaktertanulmánya, a kiállítás egyik legkülönb értéke.

A többi terem anyagából feltűnik *Molnár* C. Pál bibliai jelenete, *Boldizsár* István pompázó színű Kukoricakapálása, *Gimes* Lajos dunai csónakháza, *Pataky* Ferenc Szilveszterestje, valamint *Udvary* Pál, *Róna* Emy, *Miháltz* Pál, *Záray* Lucy, *Szilády* Margit, *Istókovics* Kálmán egy-egy képe.

A plasztikai anyag sem hoz különösebb meglepetést; ezen a téren azonban legalább sikerült kivédeni a szerepelni akaró műkedvelők rohamát. Megemlítést érdemel *botfai Hüvös* László néhány tanulmánya, *Sóváry* János két sikerült márványalakja, *Pátzay* Pál női portréja, *Kisfaludy Stróbl* Zsigmond Hulay-képmása, *Stádló* Ferenc női alakja és *Telcs* Ede ismert Hüvelyk Matyija.

(k. i.)

		Forint
81.	Lengyel Menyhért	300
82.	Mari néni (akvarell)	600
83.	Kapualjban (rajz)	400
84.	Zsákhordó (ecset rajz)	400
85.	Gerevich Tibor (rajz)	300
86.	Aba-Novák Vilmos	300
87.	Téli táj (toll rajz)	600
88.	Vacsorázók (szines rajz)	500
89.	Cirkusz (rajz)	350
90.	Öregasszony (pasztell)	500
91.	Kertben (tempera)	500
92.	Cirkusz kocsik (szines rajz)	500
93.	Tél (akvarell)	m. t.
94.	Udvar (rajz)	600
95.	Pista bácsi (rajz)	300
96.	Római kollégiumban (rajz)	400
97.	A berendező	300
98.	Hermann Lipót (szines rajz)	500
99.	Iványi-Grünwald	300
100.	Születésnap (ecset rajz)	300
101.	Parasztfiu	300
102.	Móricz Zsigmond	m. t.
103.	Juli néni	400
104.	Fiu fej	800
105.	Részeg paraszt (szobor terv)	400
106.	Részeg paraszt (megrendelhető)	600
107.	Szakácsné	400
108.	Aba-Novák fest	1.200
109.	Család	m. t.
110.	Önarckép	m. t.
111.	Várakozás	1.500

A NÖVÉNY- ÉS VIRÁGDÍSZITÉST

Éliás

virágüzlet

IV., VERES PÁLNÉ UTCA 10.

RENDEZI.

A kiállitott képek, szobrok, kerámiák, butorok lakberendezési tárgyak, kedvező fizetési feltétele — megkönnyiti a vásárlást.

PÓLYA TIBOR

1886—1937.

EMLÉK-KIÁLLITÁSÁNAK KATALÓGUSA

Rendezték:

Hermann Lipót és Zádor István

A kiállitás megtekinthető:

SZALMÁSSY GALÉRIÁBAN

Budapest, IV., Kossuth Lajos utca 12. félemelet.

Telefon: 189-554.

1946. évi december hó 4-ig naponta 10—5 óráig, vasárnap 10—2 óráig.

Felelős kiadó: Szalmássy Zsigmond.

Dr. Berkes és Gerő Merkur nyomda, IV., Prohászka Ottokár u. 6.

	Forint
1. Alkonyat a Zagyvaparton	1.000
2. Nagybőgős	800
3. Tehénpásztor	2.600
4. Cirkuszjelenet	1.500
5. Este	1.500
6. Mulató társaság	1.200
7. Billiárdozó	1.500
8. Holdvilág	500
9. Beszélgetés	600
10. Kocsi az erdőben	2.400
11. Libatolvaj	500
12. Hazafelé	600
13. Sergő	2.000
14. Farsang	m. t.
15. Mária oszlop	600
16. Pihenők	700
17. Tél	m. t.
18. Önarckép	m. t.
19. Műteremsarok	600
20. Lakodalom	m. t.
21. Fényes bácsi alszik	500
22. Artistanő	800
23. Démon	500
24. Templom előtt	1.200
25. Felhők	500
26. Róma	500
27. Festő a kertben	500
28. Artisták	600
29. Söröző nők	400
30. Kertrészlet	400
31. Szódaviz	300
32. Cséplők	1.000
33. Műteremcsendélet	1.500
34. Öregek	1.000
35. Varietében	600
36. Konyhakert	2.000
37. Udvar	1.000
38. Tehenek	1.000
39. Koratavasz	2 000
40. Tavaszi napsütés	1.500

	Forint
41. Vasárnap délelőtt	4.000
42. Bárban	1.500
43. Szolnoki művésztelepen	m. t.
44. Mosónők	2.400
45. Öltözőben	1.000
46. Rózsaszinruhás nő	1.500
47. Vásár	4.000
48. Eső után	1.200
49. Melegágyak	1.800
50. Műlovarnő	1.500
51. Város szélén	1.200
52. Estefelé a kertben	2 000
53. Nagybőgő	3.000
54. Három a kislány	1.500
55. Cséplés	1.000
56. Balerinák	1.500
57. Műlovarnő	1.500
58. Rudnay Gyula	300
59. Bánffy Miklós	300
60. Fényes Adolf	300
61. Iványi Grünwald Béla	300
62. Ripl Rónay József	300
63. Róna József	300
64. Kisfaludy Stróbl Zsigmond	300
65. Falus Elek	300
66. Gyümölcs hordó	300
67. Szatymaz (rajz)	200
68. Az első Est plakát	150
69. Parasztlegény	400
70. Öltözőben	600
71. Fényes bácsi (szines rajz)	400
72. Udvarlás (panneau)	600
73. Négerszerelem „	600
74. Eszkimók „	600
75. Apache „	600
76. Fürdőkádban (tempera)	400
77. Kávéházban (szines rajz)	350
78. Kemény Simon	300
79. Róma (rajz)	250
80. Koldus (szines rajz)	400

Ára 10 fillér

Budapest, 1938. * Vasárnap * január 23. XXIX. évfolyam * 18. szám.

AZ ÉST

Előfizetési ár.
Egy hónapra 3 pengő
Egyes szám ára 10 fillér.
Telefon 1-455-59 (sorozat)
1-464-19 (sorozat)

Politikai napilap

FŐSZERKESZTŐ: MIKLÓS ANDOR
1910—1933

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII. ker., Rákóczi út 54.

Jegypénztár, hirdetési-, előfizetési-, utazási-, és könyvosztály:
VII,, Erzsébet körút 18-20.

A veszteség

nagysága, amely Pólya Tibor halálával érte a magyar kulturát. mindmáig kérdéses és kétséges lehetett. Most, amikor hagyatéki kiállítása megnyilik, s együtt látjuk munkásságának javarészét, egészen addig a képéig, amelyet halála előtt négy órával festett, most lemérhetjük veszteségünk nagyságát. A veszteség lesujtóan nagy. Be kell vallani, hogy azok sem voltak tisztában evvel, akik legszűkebb baráti köréhez, s legmegbecsülőbb hivei közé tartoztak. Pólya Tibor előkelő szerénységből és szemérmességből mindig rejtegette magában a művészt. Szeretetreméltó vidéki úriembernek játszotta ki magát. gigerliskedő gazdálkodónak, aki hencegett mesés céllövő tudományával, meg avval, hogy milyen jól ért lóhoz, kutyához, milyen jól tud elbeszélni, viccet elmondani, nótát eldalolni, aki büszke volt rá, hogy mennyi mindent tud mondani parasztokról. s vidéki fakó emberekről. Izes és szellemes beszédére volt büszke, meg egy-egy plakátjára. Kedves személyét így megfosztotta minden művészies vonástól, olyan könnyű életű bohém volt az ő alakításának lényege. Hatalmas nagyokat nevetett, tüzes becsvággyal nevettetett. kellemes és üdítő férfi volt, hűséges ember, akinek volt egy gyönyörű tulajdonsága, mindig örült valaminek. Lelkesedő lelkessége olyan volt, mint az örökmécses, mindig lángolt, lobogott. Milyen kár, hogy egy ilyen minden nagyképűségtől mentes embert életében nem tudunk kellően megbecsülni. Igen... igen, szerettük és becsülgettük, de talán néha nem mosolyogtunk reá oly szépen, ahogy ő megérdemelte volna. Olykor talán fáradtan viszonoztuk az ő örömét. ha találkoztunk vele, mert senki olyan kedvesen nem tudott találkozni, mint ő. Kézfogásában, üdvözlő mosolyában egész lelke és egész szive benne volt. Olyan magyar volt, mint a Nagy Magyar Alföld, mint Krúdy Gyula, akihez belsejében oly nagyon hasonlított, s akivel oly nagyon szerették egymást. Ősi, igazi előkelőség tette nemessé mind a kettőnek minden lélekzetvételét. Istenem. miért pusztulnak ki a magyar életből ezek az igazi magyarok és ezek az igazi értékek? Milyen rossz törvény az, amely így rendeli. Hamar elhullik és elhervad a szép és a jó. Talán azért, mert úgy kell hogy kevés legyen belőle. Hogy ritka legyen és ellobbanó, mint a tünemény.

KEGYETLEN BOSSZÚ Barcelonáért

Köztársasági repülők bombázták Salamancát, Franco fővárosát

Irgalmatlan légiháborút jelent be a barcelonai kormány

A véres és tragikus spanyol polgárháború a legújabb jelentések szerint olyan riasztó fordulathoz érkezett, amelyről minden kultúrember csak a megrendülés és legmélyebb sajnálkozás érzéseivel vehet tudomást.

Alig negyvennyolc órája, hogy a nemzeti hadak repülőflottájának hat gépe meglepetésszerűen *rajtaütött Barcelonán, és pár perc alatt óriási rombolást végzett,* összedőlt házsorokat, halottak és sebesültek százait hagyva maga után, tegnap este viszont *megtorlásul a madridi kormány repülőflottája intézett ugyancsak pusztító bombatámadást Salamanca, Franco főhadiszállása ellen,* s egyszersmind bejelentette, hogy

ez csak első fejezete a könyörtelen légiháborúnak.

Az eseményt a következő távirat hozta hírül:

Húsz repülőgép bombázta Salamancát

Barcelona, január 22

(Az Est és a United Press tudósítójától)

Megtorlásul a Barcelona és más nyilt spanyol városok ellen intézett bombatámadásokért, a köztársasági légiflotta húsz nehéz bombavető gépe tegnap több tonna bombát dobott Salamancára A repülőtámadás 10 percig tartott, utána a köztársasági gépek sértetlenül tértek vissza kiindulási helyükre.

Péntek éjjel tizenegy órakor minisztertanács ült össze. Utána a köztársasági kormány egyik tagja a következő nyilatkozatot tette közzé:

— Elhatároztuk, hogy megtorlást fogunk gyakorolni. Ez borzasztó, de elkerülhetetlen. A tegnapi, ellenünk inté ett repülőtámadás, amely asszonyokat és gyermekeket gyilkolt meg Barcelona uccáin, olyan légiharcok kezdetét jelenti, amelyekben nem fogunk irgalmat ismerni.

A minisztertanács határozatát péntek éjjel rádión tudatták Spanyolország népével.

*

Salamanca *a Franco-párti Spanyolország fővárosa* Itt tartja főhadiszállását maga Franco tábornok, itt székelnek azok a külföldi diplomaták, akiknek kormányai elismerték a nemzeti kormányt. itt bonyolódik le *a nemzeti irányzat egész nemzetközi és reprezentációs élete.*

A madridi, később valenciai, most már barcelonai köztársasági spanyol kormány

mindeddig nem intézett légitámadást a nemzeti területen fekvő spanyol nagyvárosok ellen.

A nemzeti repülőgépek Barcelona elleni akciója, úgy látszik, rendkívüli felháborodást keltett s *kiváltotta ezt a kegyetlen megtorlást.* A könyörtelen légiháború bejelentése újabb szenvedéseket zúdít a szerencsétlen Spanyolországra, amelynek életen és véren kívül már eddig is *mérhetetlen mennyiségű, pótolhatatlan értéket és műkincset* kellett feláldozni a polgárháború molochjának.

Lapzártáig a salamancai nem-

zeti kormány semmiféle jelentést nem adott ki a fővárosa ellen intézett sikeres légitámadásról s így a részletek, az okozott kár s az emberéletben szenvedett veszteség adatai *hiányoznak.*

Három millió fontba kerül az önkéntesek elszállítása

London, január 22

A *Daily Telegraph* diplomáciai levelezője szerint a Spanyolországban harcoló idegen önkéntesek elszállításának költségét *hárommillió fontra* becsülik. Nyílt kérdés, vajjon Franciaország, Németország, Olaszország és Szovjet-Oroszország *hajlandó-e ennek az összegnek rendja eső részét viselni.*

Két jelentés a terueli harcokról

Salamanca, január 22

A nemzetiek főhadiszállásának hivatalos hadijelentése szerint a nemzeti csapatok a terueli szakaszon *az Alfambra folyó partjáig* hatoltak előre.

A terueli szakaszon tovább folyik a harc. Az ellenséges támadásokat *visszavertük.* Vonalainkban *nem állott be jelentősebb változás.* Az ellenséges repülők gépfegyverekkel lőtték állásainkat. A többi harctéri szakaszról nincs nevezetesebb jelenteni való.

A nemzeti repülők bombázták Tarragona tartományban *Reus* városát. Hír szerint *harmincan meghaltak és negyvenen megsebesültek.*

Barcelona, január 22

A köztársasági nemzetvédelmi minisztérium hivatalos hadijelentése:

Kánya ma a felsőház külügyi bizottságában beszélt

— Az Est tudósítójától —

A képviselőház külügyi bizottsága tegnap délután tartott ülést, amelyen *Kánya* Kálmán külügyminiszter részletesen tájékoztatta a képviselőket az általános külső politikai helyzetről, mindazokról a külpolitikai kérdésekről, amelyek az utóbbi hónapokban felmerültek, beleértve a római egyezményt aláíró államok hármas konferenciáját is.

Ma délelőtt negyedtizenkettőkor kezdte meg

a felsőház külügyi bizottsága

külügyi vitáját. Darányi Kálmán miniszterelnök és *Kánya* Kálmán külügyminiszter is résztvett az ülésen.

Az ülés *Kánya* Kálmán külügyminiszter beszámolójával kezdődött. Nagy beszédet mondott a külügyminiszter, amelyben ugyanúgy, mint tegnap a képviselőház külügyi bizottságában, *a külpolitika minden időszerű kérdésére kitért.*

Csütörtökön választja elnökévé Tasnády Nagy András a NEP

— Az Est tudósítójától —

A Nemzeti Egység Pártja, mint *Az Est* értesül, minden valószínűség szerint, *a jövő hét csütörtökén* este tartja értekezletét, amelynek egyik legfontosabb tárgya: *az új elnök megválasztása.*

A pártvezetőség köréből ma délben úgy értesült *Az Est* munkatársa, hogy az új elnök személye tekintetében a tanácskozások befejeződtek és minden jel arra vall, hogy a párt *Tasnády Nagy András kultuszállamtitkárt választja elnökévé.* Az államtitkár ezzel egyidejűleg *lemond kultuszállamtitkári* állásáról.

Ami az új kultuszállamtitkár személyét illeti, ezzel kapcsolatban két kombináció van. Az egyik *Zsindely* Ferencet, a NEP jelenlegi ügyvezető alelnökét jelenti mint új államtitkárt, a másik pedig *Lányi* Márton képviselőt.

A Nemzeti Egység Pártjában egyébként *nagy szervezeti változások* lesznek. Előreláthatóan új ügyvezetőség alakul és intézőbizottság fogja az adminisztrációt, illetve a szervezési ügyeket irányítani.

Éveken át székszorulásban szenvedő egyének gyakran meglepő rövid idő alatt rendbejönnek, ha reggelenként felkeléskor és esetleg este lefekvés előtt is egy-egy félpohár természetes »Ferenc József« keserűvizet isznak. Kérdezze meg orvosát.

Mélységes fájdalommal tudatjuk, hogy édesapánk

Faragó Lipót

a Blockner J. cég ny. tisztviselője

hosszas szenvedés után elköltözött az élők sorából.

Temetése **vasárnap**, e hó 23-án délelőtt 3/4 12 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temető halottasházából.

Emlékét mindig hűséggel őrizzük szívünkben.

Faragó Ödön fia, volt kassai—brassói színigazgató, **Faragó Janka** leánya, **Faragó Ödön** veje, MÁV főintéző, **Ungár Anni** menye, **Faragó Andor, Faragó Margit** unokái.

A **Blockner J. hirdetőiroda** mély megilletődéssel jelenti, hogy régi hű munkatársa

Faragó Lipót

e hó 20-án, 85 éves korában elhunyt.

A megboldogult több mint négy évtizeden keresztül mindenkor hűséggel szolgálta vállalatunk érdekeit és mindnyájunk szeretett és nagyrabecsült munkatársa volt.

Emlékét igaz kegyelettel őrizzük meg!

Bárczy Istvánt mint az önzetlen szolgálat katonáját ünnepelték a rotarianusok

— Az Est tudósítójától —

A rotarianusok meleg ünneplésben részesítették *Bárczy* Istvánt, Budapest volt polgármesterét és átadták neki az *első Rotary érmet,* amelyet az »önzetlen szolgálat« katonáinak ajánlanak fel. Előkelő közönség gyűlt össze ebből az alkalomból és *Szendy* Károly polgármestert *Schuler* Dezső alpolgármester

Ripka Ferenc

képviselte.

Ripka Ferenc volt főpolgármester, a rotarianusok elnöke üdvözölte Nagy-Budapest megalapítóját. Ripka hivatkozott arra, hogy a *Rotary szövetkezés erkölcsi célok szolgálatában áll és figyelemmel kíséri azoknak a pályáját, akik a tömegből kiemelkedve megmutatták egyéni értéküket.* Csak azok előtt hajlik meg tisztelettel, akik nemcsak valamilyen módon a felszínre kerülnek, hanem

felemelkedve, fel tudják emelni embertársaikat is.

Minden nagy ember értéke alkotásaiban van. Minden élet annyit ér, amennyivel a mások életét szolgálni tudja. Gyümölcsöt csak az a fa hozhat, amely azért szedi fel a földből az életadó nedveket, hogy megérlelje gyümölcsét. Nem a saját céljára, mert a fa nem a fa, nem a maga számára termel gyümölcsöt. Ilyen gazdag *gyümölcsöt termő szép élet Bárczy István élete.*

A rotariánusok az önzetlen szolgálat eszményének hódolnak, amikor *első emlékérmüket Bárczynak nyujtják.* Elég azoknak a nagy tényeknek a megemlítése, amik már annyira átmentek a főváros életébe, hogy azoknak *eredetéről már nem is beszélünk.* A kiegyezés után új nemzedék nőtt fel, amely alkotásokkal alapozta meg új Magyarország jövőjét, ennek az új nemzedéknek legkiválóbb képviselője Bárczy István. Ha Bárczy István alkotásain végigtekintünk, ha felidézzük emlékezetünkbe, mit teremtett kulturális, gazdasági és szociális téren, az egész fővárosra kiható, szervező munkájával, akkor minden túlzás nélkül elmondhatjuk, hogy ő

a legnagyobb budapesti polgár,

ami utána jött, az az általa letett alapokon épült tovább. Amikor már az alapok megvoltak, az építők biztonságban dolgoztak tovább, de *az alapok lefektetése, a lelkeknek és körülményeknek a meghódítása volt a nagyszerű teremtő munka.* Az ő messzire látó szelleme olyan utat mutatott, amely

a világvárosi fejlődést jelentette Budapest számára.

Koós Zoltán a tagok nevében köszöntötte *Bárczy* Istvánt, aki nagyobb beszédben válaszolt. Ha visszagondol arra, hogy mi adta az erőt neki az alkotásokra, úgy csak annyit mondhat, hogy a *kötelességteljesítés gondolata élt a lelkében és nagyon szerette ezt a várost.* Érezte, hogy neki olyan működést kell kifejteni, amely *a város minden polgárának boldogulását előmozdítja.* Az élettel szemben mindig volt a lelkében nagy alázatosság.

Bárczy István

Olyan nagy dolognak tartotta Budapest polgármesterének lenni, hogy elhatározta: *semmiféle kitüntetést nem fogad el.* Munkatársait maga terjesztette fel kitüntetésre, de őneki még *most sincs semmiféle magyar hivatalos elismerése. Ez az első érem,* a Rotary érem, amelyet elfogad, mert az önzetlen szolgálatért szól és igéretet tett arra is, hogy ez lesz az *utolsó kitüntetése, amelyet elfogad.*

A rotarianusok lelkesen tapsoltak Nagy-Budapest megalapítójának.

Hettey debreceni tisztiorvost megölte az influenza

Debrecen, január 22
(Az Est tudósítójának telefonjelentése)

Debrecenben általános részvétet keltett dr. *Hettey* Gusztáv 45 éves tisztiorvos tragikus halála. A tisztiorvos néhány héttel ezelőtt influenzát kapott, de nagy elfoglaltságára való tekintettel nem feküdt ágyba, azt hitte, erős szervezetével munkában is kibírja a betegséget.

Néhány héttel ezelőtt azonban szövődmény, majd vérmérgezés lépett fel, dr. *Hetteyt* be kellett szállítani a klinikára, ahol két heti súlyos szenvedés után most meghalt. A sors különös, drámai játéka folytán tegnap egy másik kiváló orvos, dr. *Ruttich* kaposvári kórházi igazgató is belehalt az influenzába.

2—4 fillérrel estek a héten a sertésárak

— Az Est tudósítójától —

A ferencvárosi *sertésvásárra* ma 450 darab sertést hajtottak fel. A forgalom vontatott volt, *az árak tovább lanyhultak. A héten mintegy 12.000 darab sertést hoztak fel Budapestre, ami soknak bizonyult, mert a fogyasztás visszaesett, export pedig csak mérsékelten folytatódott. Ennek következtében az árak a héten 2—4 fillérrel gyengültek.* I. uradalmi zsírsertés 111—112, I. szedett sertés 101—103, öreg sertés 96—103, angol tőkesertés 102—103 fillér élősúlyban kilogramonként.

Özv. Komlós Antalné sz. **Milch Ilona** a maga, valamint az alulírottak nevében mélységes fájdalommal jelenti, hogy szeretett férje, illetve apjuk, apósuk, testvérük és nagyapjuk

Komlós Antal

e hó 20-án, életének 72. évében, hirtelen és váratlanul elhunyt.

23-án, vasárnap d. e. 3/4 11-kor temetjük a rákoskeresztúri izr. temetőben.

Vajda Pálné szül. Komlós Erika — **Vajda Pál**
Sigmund Gyuláné szül. Komlós Klára leányai. — **Sigmund Gyula** veje. **Vajda Éva** **Sigmund Ágl** unokái

valamint nővérei, sógorai és sógornői.

Budapest, 1938 január 21

A **Szent Lukács Gyógyfürdő igazgatósága, felügyelőbizottsága és tisztviselőkara** mélyen megrendülve jelentik

Komlós Antal

a Szent Lukács Gyógyfürdő Rt igazgatósági tagjának

e hó 20-án bekövetkezett elhúnytát.

A Megboldogult lankadatlan ügybuzgalmával hosszú éveken át értékes munkatársa volt vállalatunknak.

Emlékét mindenkor kegyelettel fogjuk megőrizni!

Megjelent az 1938. évi Tejgazdasági Zsebkönyv

Tartalmazza a tejgazdasági áru- és kereskedelmi ismereteket, statisztikát és rendeleteket.

Ára kötve P 4.—

Kapható Az Est könyvosztályán Erzsébet körút 18—20.

III

Pólya Tibor

SPORT

Sugimura párizsi nagykövet, a Nobel-díjas Jolliot és felesége, Curie asszony „dsudo" birkózók

A KÉSTÁMADÁS LESZERELÉSÉT MUTATJA BE KAWAISHI MESTER

Párizs, január 22
(Az Est párizsi szerkesztőségétől)

Amikor két évvel ezelőtt *Negakato Kawaishi*, az oxfordi és a columbiai egyetem egykori hallgatója megérkezett Párizsba, nem volt még kínai-japán háború. Nem gyilkolta halomra áldozatait a vaucressoni rém, *Weidmann* sem. Azonban úgy látszik *Kawaishi* megérezte az eseményeket és megalapította a »*Francia-Japán Dsiu Dsicu Klub*«-ot. Ebben az iskolában a tagok japán birkozókimonót viselnek. Itt tanulják meg *Kawaishi* tanítványai, hogy kell a késelők ellen védekezni és hogyan kell megmarkolni a támadó ellenfél nyakát. Az iskola falán tába jelzi, hogy a tagok milyen színü övet hordhatnak. Aki már elérte a »*mesterklasszist*«, az birkózás közben fekete övet viselhet.

E pillanatban *Kawaishi* mesternek nyolcvan tanítványa van.

Nők is tanulják a dsiu dsicu önvédelmi birkózást. Egy gyenge nő harcképtelenné tehet egy izmost férfit, ha jól megtanulja a japán birkózás fortélyait.

A dsiu dsicut ma már »*dsudo*«-nak hívják. Amikor a dsiu nagymestere, *Kano* megreformálta a dsiut »*szelid művészet*«-re »*dsudo*«-ra keresztelte a japán birkózást, amelynek nyolcvan alapfogása van.

A dsudo birkózás legmagasabb fokozataiba, a kilencedik és a nyolcadik osztályba csak két-három professzionistát soroztak.

A hetedikbe és a hatodikba azonban nemcsak »dsudo« tudással juthat be valaki. Ez a magas fokozat egyszersmind társadalmi rangot is jelent. A hatodik, hetedik osztályba már csak miniszterek, nagykövetek kerülnek.

A párizsi japán nagykövet, *Sugimura* például a hatodik osztályhoz tartozik. Kawaishi mester iskolájában birkózott már Sugimura nagykövet abban az időben, amikor a Nobel-díjas *Jolliot* mester és felesége, *Jolliot-Curie* asszony is hódoltak a japán birkózás művészetének.

James Braddock

BRADDOCK pontozással győzött Tomy Farr ellen

Tomy Farr

Newyork, január 22
(Az Est és a United Press tudósítójától)

Péntek este **20.000** néző előtt tartották a Madison Square Garden-ben a professzionista nehézsúlyú ökölvivó világbajnokság előmérkőzését Braddock ex-világbajnok és az angol Tomy Farr között. A mérkőzésen Braddock fölénybe került és a tizedik menet után pontozással győzött. Braddock győzelmét a közönség nagy lelkesedéssel és üdvrivalgással fogadta.

Jekelfalussy-Piller

„Jekelfalussy György és Kabos Endre helytelenül járt el"

Kabos Endre

— Az Est tudósítójától —

Megírtuk, hogy a BEAC párbajtőr válogató versenyén a gépzsüri rosszul működött és ezért a Vívószövetség képviselői, *Jekelfalussy* György és *Kabos* Endre beszüntették a mérkőzések folytatását és megsemmisítették a verseny addigi eredményeit. Péntek este foglalkozott ezzel az üggyel a Vívószövetség.

Megvizsgálták az elromlott zsürigépeket és megállapították, hogy a gépek kifogástalanul működtek, ha volt is valami zavar, akkor az csak a vezetékben, vagy a fegyverekben lehetett.

Ezután kihallgatták a szemtanukat és megállapították, hogy a szövetségi képviselők, »*Jekelfalussy és Kabos helytelenül jártak el*, amikor az eredményeket megsemmisítették. Ezután elhatározták, hogy a félbeszakadt párbajtőrválogató versenyt február 19-én az eddigi eredmények tekintetbevételével folytatják.

Miletits jugoszláv miniszter: „Gyertek haza fiúk Amerikából s futballozzatok csapatunkban"

— Az Est tudósítójától —

Miletits jugoszláv népegészségügyi miniszter a belgrádi rádióban rövidhullámon beszédet intézett az Egyesült Államokban élő jugoszláv állampolgárokhoz.

Beszédében felszólította az Amerikában élő három jugoszláv futballistát, hogy térjenek vissza hazájukba és ebben az évben már Jugoszlávia színeiben vegyenek részt a nemzetközi futballmérkőzéseken.

— *Gyertek haza fiúk és játsszatok a jugoszláv csapatban!* — ezzel fejezte be *Miletits* miniszter rövidhullámú rádiószózatát.

5 shilling helyett 30 shillinget fizettek egy jegyért az angol futballrajongók

— Az Est tudósítójától —

A *Wolwerhampton Wanderers* és az *Arsenal* angol futballcsapatok mérkőzésének jegyeit már hétfőn reggel kezdték árusítani Londonban. *Negyven perc alatt valamennyi jegy elkelt.* Pénteken már hétszeres árat is adtak a zugforgalomban a mérkőzés jegyeiért. *Még az 5 shilinges jegyekért is boldogan fizettek 30 shillinget az angol futballrajongók.*

AZ UTE fedettpálya teniszversenyének harmadik napján Szigeti 7:5, 6:2, arányban verte Csikóst, Puncec 6:1, 6:0 arányban Palladát; ma Szigeti Palladával, Csikós Puncec-csel játszik.

—●—

A HÖLGY MŰKORCSOLYÁZÁS EURÓPA BAJNOKSÁGA megkezdődött St. Moritzban, amelyen Szilassy Nadinka magyar bajnoknő is indult és az eddigiek szerint szereplésével a hatodik helyet biztosította magának.

Spartműsor

SZOMBAT:

Tenisz: Az UTE nemzetközi fedettpályaversenye. Megyeriúti kultúrház, 5 óra.

VASÁRNAP:

Labdarúgás: Barátságos mérkőzések. Ferencváros—Csepel, Csepel, ½3. Hungária—Budafok, Budafok, ½3. Ujpest—B. Vasutas, Megyeri út ½3. Phöbus—Törekvés, Bihari ucca, ½3. Elektromos—Budai 11. Latorca ucca, ½3. Nemzeti—Szürketaxi, Szönyi út 10. Kispest—KAOE, Kispest, ½3. Golberger SE—OTE, Budafoki út, ½12, előtte vegyes csapatok, ½10 óra.

Tenisz: Az UTE nemzetközi fedettpályaversenye. Megyeriúti kultúrház, 5 óra.

Kézilabda: Teremkézilabdabajnokság. NTE Szentkirályi uccai tornacsarnoka, d. u. 6 óra.

Birkózás: Cegléden C. MOVE—CVSE. déli kerületi csapatbajnokság.

Ökölvivás: A csapatbajnokság IV. fordulója. BVSC—FTC ½6, Beszkár—BTK ½8, Beszkár-tornacsarnok.

Vívás: A BEAC válogató kardversenye. BEAC-vívóterem, 9 és ½6 óra. — A Beszkár kardcsapatversenye a Műegyetemen d. e. 9 órától. — A Spárta AK női tőrversenye. József-téri Bank-terem, d. e. 9-től. — Az UTE II. oszt. epéeversenye. UTE-vívóterem, Eötvös ucca 11. d. e. 9-től.

Akit megmosolyogtak, annak van igaza!

Évekig írtuk: miért próbálkozik a vívószövetség olyan rendszerrel, amely ellenkezik a külföldi versenyszabályokkal, amelynek alkalmazását a vívók is kifogásolják. De az elnökség abban az időben megmaradt álláspontja mellett. Hiába érveltünk, hiába magyaráztunk a vívóérdekekre való hivatkozással, az akkori ügyvezető elnök »*megmosolygott*« bennünket.

Hangoztattuk, hogy a nemzetközi versenyeken, olimpiászokon egy tussal is lehet győzni, mialatt nálunk két tus különbség kellett a győzelem megszerzéséhez.

Hosszú és kiapadhatatlan viták voltak a vívószövetség zöldasztalánál. A vívók és a tanácstagok követelték a rossz rendszer eltörlését, de az akkori ügyvezető elnök állását kötötte rendszeréhez. *Harc a két tusért és a két tus eltörléséért!* Most, mint értesülünk, pontot tesznek az elvi háborúra.

A szakértők belátták, hogy igazunk van és elhatározták, hogy a legközelebbi időben már visszatérnek a régi rendszerhez és hogy a jövőben **egy tus különbség is elég lesz a győzelemhez.**

— Tengerészeti érdemrendet kapott Mihály román trónörökös. *Bukarestből* jelentik: Károly király *a III. osztályú tengerészeti érdemrenddel* tüntette ki fiát, *Mihály* trónörököst példaszerű hősies viselkedéséért. A kis trónörökös ugyanis a *Principesa Maria* román torpedóromboló naszádon kelt útra Konstanzából, hogy Athénbe utazzék a görög trónörökös esküvőjére és a Fekete tengeren olyan viharba került, hogy a hadihajó 32 óráig tartó küzdelem után kénytelen volt visszatérni és a trónörökös azután vonaton utazott a görög fővárosba. *(T.)*

Mihály

— Megyeri Sári: Én. »Istenem... milyen nagyszerűen fiatal!« — kiáltja az olvasó, amikor befejezte *Megyeri* Sári könyvét. Milyen irigylésreméltó ez a kedves, nagyon tehetséges írónő, aki ezeken az oldalakon kifejezte, sőt meg is valósította az asszonyok öröktől fogva való álmát: a fiatalságot! Mert az az asszony, aki ezeket a tanácsokat írta, aki összeállította asszonytársainak ezt a *mindennapi életbeosztást*, azzal a puszta ténnyel, hogy hisz, megrendíthetetlenül hisz, a női »Én« fontosságában és hatalmában, örök tanubizonyságot tett saját és nőtársainak fiatalsága mellett.

Megyeri Sári minden egyes szava, minden egyes tanácsa, fiatalos, majdnem azt mondtam, lányos hitéről tanuskodik, mert hiszen azért írta ezt a könyvet, hogy *az asszonyok, az összes asszonyok felvegyék a küzdelmet önmagukért* s azért a férfiért, aki fontos az életükben. Küzdelem pedig fiatalos lendületet is jelent, bizakodást a győzelemben... mit kerteljünk, mindenekelőtt és mindenekfölött fiatalságot!

Ezért szeretnék szívből, őszintén szerencsét kívánni ennek az új, ötletes »tanácsadónak« megírásáért Megyeri Sárinak, mert úgy érzem, nagyon sok nőtársa, amikor becsukta a könyvet, először kissé kételkedve néz majd maga elé, azután elmosolyodik és azt gondolja: »Miért ne próbáljuk meg?... Olyan egyszerűnek látszik. *Doblhoff Lily.*

— Csehszolvákiában elfogták és hazahozták a vadállatias kegyetlenséggel elkövetett feleséggyilkosság tettesét. *Egerből jelenti tudósítónk:* A csehszlovák csendőrök *Ajnácskőn* elfogták *Katona Potyó* József 34 éves egerbocsi bányászt, aki még a múlt év novemberében meggyilkolta elvált feleségét, *Göböly* Piroskát. A gyilkost a kiadatási eljárás befejezése után *most hozták magyar területre.* Egerbocsra, a gyilkosság színhelyére vitték, majd az egri törvényszék fogházába kísérték. A bányász néhány évvel ezelőtt vette el *Göböly* Piroskát, egy jómódú gazda szép leányát. Durván bánt feleségével, sokat részegeskedett, a fiatalasszony végül elköltözött tőle és megindította a a válópert. A bíróság a férj hibájából elválasztotta a házaspárt és tartásdíjat ítélt meg az asszonynak. A bányász elhatározta, hogy *végez volt feleségével.* Ittas állapotban egy éjszaka megleste, csákánnyal leütötte, azután *szétvagdalta az asszony fejét, mellét és vállát.* A hitvesgyilkosság ügyében nemsokára kitűzik a tárgyalást.

— Vidám műsor is lesz az Ujságíróbálon. Az Ujságíróbál tavalyi fényes sikere után kétségtelen, hogy az idei Ujságíróbál *a farsang legnagyobb társadalmi eseménye lesz.* A legelőkelőbb vendégsereg gyűl majd össze a nagy bálon, amelyet különösen vonzóvá fog tenni kicsi, de finom és előkelő műsora. Érdekes, vidám és látványos lesz tehát az *Ujságíróbál,* amelyre szívesen invitálnak meg az ujságírók mindenkit, aki jól akar mulatni.

Gyermekek

önként kérik a hashajtót ha egyszer Darmolt kaptak. A Darmol ize kitűnő és fájdalom nélkül hat. Ezért szereti a gyermek. DARMOL

— India nagykövetének kínos kalandja Dél-Afrikában. *Londonból* jelentik: Dél-Afrikában talán még Amerika déli államainál is szigorúbban veszik a »színesek« elkülönítését. Bármilyen gazdag legyen is az, akinek a bőre sötétebb, mint a délafrikai fehéreké és bármilyen előkelő állásban legyen is: lábát nem teheti be oda, ahol fehérek tartózkodnak, sőt még olyan közlekedési eszközre sem szállhat, olyan étterembe, hotelbe nem mehet, amit fehérek szoktak használni. Most a szigorú »színes törvények« váratlan *diplomáciai bonyodalmakat* okoztak Johannesburgban. Az indiai kormány főmegbízottja Sir Syed Ali, aki mintegy nagykövetei tisztet tölt be a brit világbirodalom másik tagállamának a képviseletében Dél-Afrikában, fel akart menni *egy nagy üzletház nyolcadik emeletére.* Beszállt a liftbe, azonban a liftkezelő felszólította, hogy *azonnal távozzon.* Sir Syed Ali szabályszerűen bemutatkozott a liftkezelőnek és közölte vele, hogy *hivatalos megbízásból* kell az épületben megjelennie.

A liftkezelő vállat vonva kijelentette: »Márpedig *ide színes ember nem teszi be a lábát«.* A kínos helyzetből egy másik liftkezelő mentette ki India főmegbízottját, aki hajlandónak mutatkozott barna bőre ellenére is felvinni a nyolcadik emeletre. Legutóbb ugyanígy járt Seth Das képviselő, az indiai parlament egyik előkelő tagja, akit *Pretoriában ugyancsak nem akartak beengedni egy hotelba.* Ugyanebből az ügyből kifolyólag Sir Syed Ali az indiai kormány nevében élesen tiltakozott *Hofmeyr* munkaügyi miniszternél. Akkor Sir Syed Ali még nem gondolta volna, hogy alig néhány hét mulva *hasonló sorsra fog jutni.*

DR. TELBISZ MIKLÓS,
akit ma választanak meg Győr, Moson és Pozsony egyesített vármegyék alispánjává

— Nyolcévi börtönt kapott a kispesti ügyvédgyilkos. A pestvidéki törvényszék *Mendelényi*-tanácsa tegnap délután hirdetett ítéletet *Tar* Lajos, a kispesti ügyvédgyilkos bűnügyében. Bűnösnek mondotta ki Tar Lajost szándékos emberölés bűntettében és ezért *nyolcévi börtönbüntetésre ítélte.* Enyhítő körülménynek vette a törvényszék, hogy a *vádlott élete megrontóját, anyagi tönkretevőjét látta Abonyi ügyvédben.* Az ítélet nem jogerős.

— Villamos főzés, fánksütés. A farsangra való tekintettel az Elektromos Művek honvéduccai bemutatójának előadótermében szerdán délután fél 6 órakor főzőóradást, hétfőn, csütörtökön és pénteken délelőtt fél 10 órai kezdettel főzési gyakorlatot tartanak. A villamos háztartási készülékek ismertetése során farsangi fánk, tepertőspogácsa, torták, vad- és sülthús, valamint halételek készítését mutatják be. Belépő- és ruhatárdíj nincs.

— Tóth Zsigmond egyetemi tanár megvásárolta az újpetrei cirkusz agyonlőtt oroszlánjait. *Pécsről* jelenti tudósítónk: Emlékezetes az újpetrei cirkusztragédia, amelynek során a cirkusz egyik oroszlánja halálra marta *Schneller* Ede 24 éves artistát.

Az oroszlánokat akkor agyonlőtték. *Tóth* Zsigmond pécsi egyetemi tanár anatómus most *megvásárolta a három oroszlán tetemét,* amelyeket tegnap beszállítottak a pécsi egyetemi anatómiai intézetbe.

Pólya Tibor emlékkiállítása az Ernst Múzeumban

Irta: Szomory Dezső

Majdnem könnyes szemmel nézem ezt a csodálatos gyüjteményt, ami Pólya Tibor után maradt, színálmainak ezt a tündöklő pazarságát, küzdelmes életének ezt a tündérmeséjét, ezt a csillagfényét a zseninek, — hát csakugyan előbb meg kell halni, hogy erre mind felmenjen a függöny! Hogy ezt mind meg lehessen tudni, meg lehessen látni, mint egy titkot, ami végre meg van fejtve...

Amíg élt, csak azzal tünt föl, hogy szerettük, mint talán soha senkit festőtársai közül. De nem is lehetett csak szeretni. Azzal nem tünt föl, mint például László Fülöp, — az élete ragyogásával. Nem tünt föl a boldogsága sugárzásával. Ami sikere volt, a mi lelkünkből fakadt, — nemes forrás, de ebből nem lehet megélni... Viszont hivatalos elismerésben, állami jutalmakban, megrendelésben, díszben és kitüntetésben nem volt soha része — annál jobb!

Látszólag derűs kedélye, tréfái, humora, iróniái rajzolták meg művészi lénye konturjait, — látszólag, ezt ismételnem kell. Mert azt soha nem tudta senki, ahogy panasz nélkül élt, hogyan nézi szemtől-szembe önmagával a gondokat s a terheket, sok mindent, ami nyilván megsebezte... Rám úgy hatott, mint aki titkon s könnyedén is, kiszedi a töviseket a szivéből s odahajítja a szélnek. De igazában, csak a tulajdon mostoha sorsa volt méltó elbűvölő egyéniségéhez, angyali szelidségéhez, béketűréséhez, — a zseni sorsa, amivel beérte. Nem volt lázongó természet, nem volt energikus, soha meg nem sértődött még olykor rossz vicceken sem s ha a barátai, a legintimusabbak, nógatták a munkára, ha meg is szidtak egy kicsit, ha nem vették komolyan, csak mosolygott, — ő tudta mi lesz a vége, micsoda vice a sírontúlról ezzel a szédítő munkával, amelyben angyali szárnya most még egyszer fölmerül! Ahogy itt visszatér, gyönyörű műveivel termeken át: egy egész élet fájdalma és borulata valami tündéri színpompájában virul, — egy egész élet, az ő élete, a gyönyörben és a fényben! Ahogy itt visszatér, olyan derűsen, hogy majdnem tragikus, ez a régi Tibi. — mosolyog! Mi ámulunk! Hogyan?! Hát lehetséges?! Csak meg kell halni. Ez a mi igazi nagy nemzeti festőnk, ahogy itt meglátjuk ma.

Egy egész könyv volna az a *nemzeti művészet* problémájáról, hogy Herman szavait idézzem, ha Pólya Tibor alkotásait minden vonatkozásukban kivánnám méltatni. Nem is egy egész könyv, de egy egész világ, a zseninek azzal a megdöbbentő ösztönével, amellyel magához ölel szépségben és gyönyörben eget és földet, minden formáját, hangját, érzését és tüneményét annak a zengő végtelennek, amelyben magyar lelke a magasságban elmerül. Soha, sehol, a remekművek füzérén át, e tündéri természet kontaktusában, nincs egy panasza, egy homálya, csak örül mindennek, amit lát és imádja, ami eléje tárul és boldog attól, hogy boldog lehet, — boldog embertől, tájtól, tavasztól és szivárványtól egyetlenegy vonaltól, egy lebegő ködfátyoltól, egy pásztorsiptól, két női szem egyetlenegy villanásától, egy női szoknya egyetlenegy fodrától boldog. — boldog önmagától! A könnyei is, ha vannak, úgy hullanak a szinek izzó csöppjeiben. A legzordabb télhez, hómezőkhöz úgy szól fel zengő palettája, mint a költő lantja a tavaszhoz. A fagy csak annyi, hogy parasztok csuszkálnak a jégen, a templom tornya behavazva egy cukorsüveg, a násznép tánca az élet diadala és mindenütt az élet diadala ez a gyönyörben és fényben, a szépségben s a költészetben, az örömben s a zenében, — mindenütt a Pólya Tibor diadala ez, ahogy legyőzte az életet. S ez mind abban a ritmusban és lendületben, hogy nincs egy megállás, egy zökkenő. Ez mind úgy rohan a végtelenben, nem tudom micsoda csillagzat felé. S ez mind úgy be van fejezve, olyan remek modorban, olyan tökéletesen, mintha a művész úgy kezdte volna, hogy a végével kezdte el. Ez mind úgy szól és úgy hangzik, nem tudom, mintha nem is az emberekhez, de egyenest a jó Istenhez szólna...

Már nincs terem, sajnos, hogy bővebben ismertessem ezt a gyönyörű kiállítást. Mindenki meg fogja nézni. A szakavatott és kitűnő rendezést három kitűnő művészünknek: *Falus* Eleknek, *Herman* Linótnak és *Zádor* Istvánnak kell megköszönni.

Express hirdetések

KOMBINÁLT berendezések **ÉBNER** Karpfenstein ucca 2/a. sarokház

Rádióbérlet havi 5 pengőtől
Összes márkás **gramofonlemezek** 6 havi részletre
Odeon, Károly király út 5. T 149-607

Szőnyegjavítás Tisztítás! Festés! Művészi kivitelben. Kívánatra használ is! Elsőrangú referenciák! **Goldmann Margit,** Erdélyi u. 12. Tel.-hívó 337-564

SZOBÁK gőzfűtéssel, meleg folyóvízzel és fürdőszobás appartemanok legolcsóbban **„BERLIN"** szállodában. Révay ucca 24. T 121-90

Maradékokat selyem, szövet, bársony és mindenféle textilárukat most még olcsóbban vehet. **„Rózsa"** Divatáruház, Király ucca 65. (Hallóbüfénél)

Iványi FŰZŐSZALON Személynök ucca 16-ból **DOROTTYA U. 2** (Futura palota) Telefon 188-614 **KÖLTÖZÖTT**

Neonberendezések, cégtáblák, reklámok Mérsékelt árak! **„Favorit"** reklám- és cégtáblafestő. Telefon: 117-972

Utazáshoz kosztüm köpeny Lázár Júlia IV., PÁRISI UCCA 1, I. EM. 4

ÜZLET FELOSZLIK UTOLSÓ HÉT szőnyeg, festmény, díszтárgyak sürgősen eladók. Műkereskedés, IV., Váci ucca 55.

Tiszta selyem nyakkendő (gyönyörű minták) 2.50
Meleg sporting (egyes számok) 6.–
hétfőtől **BLUM ÉS TESTVÉRE** Váci ucca 31/33

SINGER angol autók vezérképviselete: Zoltán ucca 17. **38-AS MODELEK MEGÉRKEZTEK** Telefon: 116-409.

Magas árat fizetünk régebbi típusu **márkás rádióért!** **AUDION** VI. Nagymező ucca 31. Telefon 111-375.

Mindent veszek, eladok, cseréléek, bútort, régiséget, porcellánt, szőnyeget, ruhaneműeket. Hívjon azonnal házhoz jövök. Klein üzlet, Nagymező u. 43. T 120-417

1500-as FIAT jókarban eladó. Molnár, Rákóczi út 2.

Határtalan lelkesedés közepette vonult be Kormányzó Urunk Szatmárnémetibe

Virágokat szórt a felszabadult város ujjongó lakossága a Kormányzó és a honvéd csapatok elé

Szatmárnémeti, szept. 5. (MTI) A történelmi emlékezésektől megszentelt Szatmár megye és *Szatmárnémeti* város ősi magyar földje élte át elsőnek *az országgyarapító kormányzó bevonulásának felejthetetlenül ünnepélyes pillanatait.* A szatmári föld népe megérezte ezen a napsugaras őszi napon a történelem változását, amellyel *a huszéves rabság után most visszatért az anyaországhoz.* Mintha az idő is meg akarta volna szépiteni ezeket az emlékezetes órákat, csillogó napfénybe boritotta az egész szatmári tájat.

A *Horthy Miklós* kormányzót és kiséretét vivő gépkocsisor Csengersimánál hagyta el a régi trianoni határt és Komlódtótfalun, Petén és Pusztadarócon át vezetett az ut Szatmárnémetibe.

Az első gépkocsiban ült *Horthy Miklós* kormányzó vitéz *Keresztes-Fischer Lajos* tüzérségi tábornok, főhadsegéddel és vitéz *Koós Miklós* tábornok, első szárnysegéddel. A második kocsiban *Werth Henrik* gyalogsági tábornok, vezérkari főnök és vitéz *Bartha Károly* táborszernagy, honvédelmi miniszter, a harmadikban *Brunswik György* ezredes, utimarsall, vitéz *Lázár Károly* ezredes, a testőrség parancsnoka és vitéz *Gerlóczy Gábor* alezredes, szárnysegéd, a negyedikben *Horváth Dénes* alezredes és *Tost Gyula* százados, szárnysegédek, valamint *Cech Vilmos* vezérkari alezredes, az ötödikben pedig vitéz *Debreczeny Ferenc* alezredes, a főhadsegéd szárnysegéde, vitéz *Tiszay Emil* alezredes, a vezérkari főnök szárnysegéde és vitéz *Ollé-Kunos Jenő* alezredes, a honvédelmi miniszter szárnysegéde foglalt helyet.

Tomboló lelkesedéssel fogadják a kormányzót és a honvédeket

Virágdiszbe, zászlódiszbe boritott falvakon, kendőt lobogtató ünneplő nép sürü sorfala között vonult végig a gépkocsisor. A lakosság már kora reggel óta az utcákon állt mindenfelé, hogy egy pillanatot se mulasszon el a nap eseményeiből. A Szatmárnémetibe bevonuló csapatok ünneplése állandó tömegtüntetéssé alakult át a honvédség mellett. A teljes rendben és tökéletes fegyelemben vonuló *csapatokat harsány éljenzés, tomboló lelkesedés és virágeső kisérte.* Az [illegible]

Horthy Miklós kormányzó és kisérete ezalatt gépkocsin közeledett Szatmárnémeti felé. Amerre gépkocsija elhaladt, az ut mentén álló ujjongó és az uton vonuló honvédek arcán boldog öröm tükröződött. *A falvakon keresztül határtalan ünneplésben volt része. Feléje ingattak minden magyar zászlót, kocsiját teleszórták virágokkal.*

Szatmárnémeti városának határában várakozott vitéz *Nagy Vilmos* gyalogsági tábornok, az első hadsereg parancsnoka törzskarával. Horthy Miklós kormányzó gépkocsijából kiszállva fogadta a hadseregparancsnok jelentését, majd *lóra szállott és a hadseregparancsnok, valamint törzskarának kiséretében lóháton lassu lépésben megindult a Deák Ferenc-tér felé.*

Rózsákat szórtak a kormányzó elé

Leirhatatlan, könnyes szemű, de mindamellett mélységesen boldog ujjongás köszöntötte a kormányzót és kiséretét a város utcáin keresztül. *Rózsákat szórtak eléje és bevonulása valóságos diadaluttá változott.* A Deák Ferenc-téren összegyült nemcsak Szatmárnémeti városának, hanem a város környékének is minden lakosa, aki csak be tudott idejében jönni a városba. Sokezer főnyi tömeg töltötte be végeláthatatlan hullámzó sorokban a hatalmas tér minden zugát és a környező házak ablakaiban emberfürtök feketéllettfőméltóságu kormányzónknak. Lehetetlen vissza nem emlékezni ma arra a szomoru eseményre, amikor 1919-ben, Nagyszombat napján, e helyen voltak kénytelenek átadni a városi tanács tagjai a védelem nélkül maradt várost az akkor bevonuló román csapatoknak. Tették ezt abban a hitben, hogy a megszállás csak rövid életü lesz és csak addig tart, amig a proletárdiktaturát leverik. De sajnos, csalódtunk. Az ugynevezett trianoni béke hosszu időkön keresztül rakta reánk bilincseit. Hála kormányzó urunk bölcs országvezetésének, a magyar nemzet szivós erejének, a bennünket támogató baráti nemzetek felbecsülhetetlen segitségének, lehullottak ezek a bilincsek és keblére borulhattunk drága édes anyánknak, édes magyar hazánknak, ugyhogy többé nem válunk el tőle. A szomoru Nagyszombatra beköszöntött a feltámadás napja. Hálát adunk a magyarok Istenének, de egyben a legmélyebb hálával tartozunk főméltóságu urunk bölcs országvezetésének, az olyan sokat dolgozott magyar kormánynak, vitéz honvédseregeinknek és mindazoknak, akik közreműködtek a mi boldog felszabadulásunkban.

A dübörgő éljenzéssel fogadott beszéd után *Ilosfalvi Lajos* apátkanonok, a római katolikus lakosság nevében, *Boros Jenő* a szatmárnémeti református és evangélikus magyarok nevében és *Uray Jenőné* a magyar asszonyok nevében köszöntötte Magyarország kormányzóját. Beszélt még *Sárközi Lajos* református lelkész és *Linzenbold Kálmán* római katolikus lelkész, akik a magyar ifjuság üdvözletét tolmácsolták. Vitéz *Tere Géza* a tüzharcosok nevében

Megjelent a Képes Vasárnap ünnepi száma

„ERDÉLY"

nagy részletes térképpel és helységjegyzékkel

Háromezerötszáz tanoncgyerek boldog nyara

Látogatás az OTI hárshegyi fiuüdülőtáborában

Az *Országos Társadalombiztositó Intézet* meghivott bennünket, látogassuk meg azt a fiu-üdülőtáborát, amely itt van, nem messze a főváros kőrengetegétől, a hárshegyi Cserkészparkban. Társasgépkocsikon indultunk utnak és alig husz perc mulva már ott voltunk a csodálatos szépségü ősparkban, amelynek lombsátra alól vidám játék, gondtalan nevetés hangjai hallatszanak már messziről. Cserkészek kedves táborozóhelye ez, ahol cserkészvezetők parancsnoksága és felügyelete mellett most az OTI üdültett 120 fiatal tanoncot. Az intézet 140-ik tanoncüdültető tábora ez, mert hiszen az ország területén, különböző táborokban, *évenként 3500 tanoncgyereket részesit az intézet két-háromhetes pihenésben, üdülésben. A hárshegyi Cserkészparkban most épp felvidéki, lévai és rimaszombati fiuk táboroznak.*

A tábor bejáratánál dr. Papp [illegible]

A szétmászó tájkép

Azok a Pólya-fivérek, akiknek művészetét is, személyét is annyira szerettem, szinmagyar emberek voltak művészetökben is, személyökben is. Pólya Tibor művészi nagyságát a következő évtizedek fogják értékelni igazán, számomra ő annyi volt a magyar festészetben, mint az irodalomban Mikszáth, lélekben erősen rokona. És elsőrangu festő volt Pólya Iván is. Tulfiatalon mentek el mind a ketten, barátaik sokat emlegetik őket ma is és magam is az emlegetők közé tartozom. A minap is a két Pólyát emlegettük és felmerült beszélgetés közben Iván szétmászott tájképének esete.

Ez az Iván mintha székelynek született volna a szolnoki földön. Olyan volt, mint az ószeren nézdegélő magyar paraszt, aki komájával a földi ponyvára kirakott mindenféle hulladék-vacakot szemléli. Van ott hulladék kilincs-darabtól elromlott órarugóig minden, például valami furcsa recés szélü rézkarika, amelyből megfejthetetlen fémszálak ágaznak ki.

— Mi lehet ez? — kérdi a koma.

A paraszt fejét csóválja, gyönyörködve nézi a tárgyat és lelkesen feleli:

— Nem tudom, de nagyon jó lehet valamire.

Pólya Iván is aféle mataló, nagy figyelemmel piszmogó természet volt. Minden szerkezet izgatta. Ami jól működött, az őt nem hagyta békén: azonnal szétszedte, hogy összerakhassa, akár ébresztőóra volt, akár motorcsónak. S ha szétszedés után megint összerakta, már nem érdekelte többé. Ilyen srófolási és szerelési munkája közben roppant nagy vágyakozása támadt: motorkerékpárt szeretett volna. Gazdag ember ilyenkor bemegy a boltba és vesz magának motorkerékpárt. De a szolnoki művésztelep piktoránál már nem ilyen egyszerü a dolog.

A vágy azonban nagyon erős volt. Iván addig járkált, alkudozott, mesterkedett, míg talált valakit, akinek termé[szetben] lehetett fizetni: kápnel. Jókora szedte, tanulmányozta, összerakta, üttette. Ekkor egy ócska diktafon ragadta meg képzeletét. Ezt a diktafont mindenáron ismernie kellett belülről. Odaadta érte az idő-csilingelő ezüstórát. Reggeltől estig vagy ő diktált a diktafonnak vagy a diktafon őneki. Mikor aztán a diktafonnak semmi titka nem volt többé előtte, odaadta egy fagylaltgépért, mert a fagyalt házi készitése szerfölött érdekelte. Jó ideig még reggelire is fagylalt készült Ivánéknál. De az ilyen fagylaltgép alapjában véve igen egyszerü szerkezet, tanulmányozásán hamarosan át lehet esni. Ennél sokkal érdekesebb volt egy irodai sokszorositó, amely a vegytintával teleirott ivoldalt le tudta huzni száz példányban, Iván tehát odaadta érte a fagylaltgépet, tiszaparti szekeret rajzolt vegytintával és a sokszorositással ugy passziózott, mint

Képes Vasárnap

LEGUJABB SZÁMÁBÓL:

Az ország gyarapitója. Irta Herczeg Ferenc (5 képpel). Köszöntjük Erdélyt. Márai Sándor cikke. A Képes Vasárnap „Erdély"-pályázata. Kétoldalas képes riport a bécsi döntésről és annak budapesti fogadtatásáról. Urmánczy Nándor cikke Erdélyről. A magyar Erdély eszméje Petőfi lantján. A mi Kolozsvárunk. Harsányi Zsolt cikke (5 képpel). Erdély nagy térképe névmutatóval. Statisztikai adatok a visszatérő országrész bányaés ipartelepeiről. A megnagyobbodó Csonka-Magyarország területi, nyelvi és mezőgazdasági adatai. Visszatért a Székelyföld (5 képpel). Cholnoky Jenő cikke Erdélyről (6 képpel). Mi rejlik az ötven torpedóromboló átengedése mögött? Megemlékezés Michelinről. Ezenkivül humor, miniatürök és számos érdekes kép a hét egyéb eseményeiről.

ÁRA 20 FILL.

Légitámadás veszélye miatt felfüggesztették az angol alsóház ülését

Churchill az angol-amerikai megállapodásról — Az angol miniszterelnök Magyarországról és a Balkánról

London, szept. 5. (Reuter.) Londonban a légvédelmi szirénák akkor szólaltak meg, amikor a képviselőházban interpellációk hangzottak el. A Ház folytatta ülését, de a karzatokat kiüritették. A diplomaták páholyukban maradtak.

Kis idő multán az elnök bejelentette, hogy légi támadás veszélye áll küszöbön és ezért az ülést felfüggeszti.

Az alsóház rövid szünet után ismét folytatta ülését. Churchill miniszterelnök emelkedett szólásra, hogy beszámoljon a képviselőház nyári szabadságramenetele óta történtekről. Churchill a többi között elmondotta, hogy a megállapodás Nagy-Britannia és az Egyesült Államok között készen áll. Amennyire meg tudja állapitani, mind az angol, mind az amerikai nép általános megelégedésére kötötték meg. Hiba volna a hivatalos jelentésből többet kiolvasni, mint amennyit tartalmaz. Csak kölcsönös segélynyujtási intézkedésről van szó, amelyet két baráti nemzet rokonszenvtől és jóakarattól eltelve nyujt egymásnak.

Churchill miniszterelnök ezután bejelentette, hogy az Egyesült Államok által Angliának átengedett torpedórombolókat haladék nélkül szolgálatba fogják állitani. A miniszterelnök beszéde további során azt mondotta, hogy az angol repülőgépek száma nagyobb, az anyag jobb, mint a háboru elején volt. Ebben a hónapban a legkeményebb harcra kell elkészülni.

A Balkánra vonatkozóan Churchill a következőket mondotta: Mindig azon a nézeten voltam, hogy Dobrudzsa déli részét vissza kell adni Bulgáriának és sohasem voltam tulboldog amiatt a mód miatt, amellyel a legutóbbi háboru után Magyarországgal bántak. Mi nem javasoljuk semmiféle olyan területi változás elismerését, amely háboru alatt megy végbe.

Churchill ezután a légi háboru kihatásáról beszélt a polgári életre. Bejelentette a riadók jelzési rendszerének megváltoztatását, hogy kiküszöbölje a szükségtelen riadókat. A közelkeleti helyzetről szólva ismertette az angol hajóhad egyes földközitengeri mozdulatait és hangoztatta, hogy Közép-Keleten is kemény harcokra kell felkészülni.

„Gyorsvonat Nagyvárad—Kolozsvár felé! . . ."

A MÁV azonnal megkezdi az összeköttetés megteremtését Székelyföld vasutai és a többi vonal között

A Magyarország és Románia között létrejött uj határmegvonás számos sürgős feladatot rótt a kormányra. Ezek közül a legfontosabbak egyike *a felszabadult területek vasuti vonalainak összeköttetése az anyaország vasuti hálózatával.*

Beszédes számok

A MÁV máris megtette a szükséges intézkedéseket, hogy az uj vonalakon a legrövidebb időn belül megindulhasson a forgalom. A magyar-román vegyesbizottsági tárgyaláson már szabályozták a vasutak gyében is, ahol csak román vonalakon át lehetséges a vasuti utazás és szállitás.

Mit épitettek a románok?

Nem érdektelen megemliteni, hogy az elmult huszonkét év alatt a románok Erdélynek hozzánk visszatérő részében mindössze Besztercenaszód megyében épitettek uj vasutivonalat. E három rendes nyomtávu pálya egyike Borgóprundtól fut a történelmi határckig, a második Kisilvától kiindulva éri el a határt, a harmadik pedig [illegible] Telcsig halad.

határmenti szatmármegyei községbe.
számára rajzolta Csengery István százados.

jelentkezett, majd *Kovács Gabriella* szavalata után két magyarruhás leányka pompás virágcsokrot nyujtott át a Főméltóságu Asszony részére.

A csapatok elvonulnak a legfelsőbb Hadur előtt

Rövid szünet után a bevonulásban részt vevő *honvédcsapatok elvonultak legfelsőbb haduruk előtt.* Horthy Miklós kormányzó a diszemelvény elé lépett, hogy fogadja a csapatok katonai tisztelgését. Mögötte *Werth Henrik*, a honvédvezérkar főnöke, vitéz *Bartha Károly* honvédelmi miniszter, vitéz *Keresztes-Fischer Lajos* tüzérségi tábornok, a katonai iroda főnöke és a kormányzó katonai kiséretének többi tagjai sorakoztak fel. A csapatok élén vitéz *Demeter János* tábornok, dandárparancsnok lovagolt törzsével, majd egymásután következtek a gyalogság, lovasság, fogatolt és gépesitett tüzérség alakulatai. *Az egyik zászlóalj élén Albrecht kir. herceg, alezredes lovagolt, akit a tömeg fölismert és melegen ünnepelt.* A tömeg soraiból mindmuntalan kirobbant a határtalan lelkesedés. A mai nap visszaadta Szatmár népének a magyar jövő boldog bizonyosságát.

A „Szamos" nemzetiszinü keretben

A magyar honvédek bevonulásának napján déli egy órakor megjelent magyar nemzetiszinü keretben a hetvenkét évvel ezelőtt alapitott „Szamos" cimü régi szatmári napilap első száma. Első oldalán vezércikkében „Áldott légy Kormányzónk!" cimmel *Horthy Miklós* kormányzó fenkölt személyével foglalkozik, majd részletesen tudósit a honvédség csapatainak felejthetetlen bevonulásáról.

Ujabb szigetcsoportok megszerzéséről tárgyal Amerika

San Francisco, szept. 5. (Német TI) Knox hadügyminiszter a sajtónak adott nyilatkozatában kijelentette, hogy a Costarica tulajdonában levő Kokusz-szigetek és a Galapago-szigetek megszerzésére irányuló tárgyalások folyamatban vannak. Mindkét szigetcsoport a Panama-csatornának, Amerika fontos ütőerének az oldalát fedezi.

államtitkár, a *Cserkész Szövetség* elnöke üdvözli a vendégeket, élükön *Kádár Levente* belügyi államtitkárral, az OTI önkormányzatával és vezetőségével, valamint a sajtó képviselőivel. Üdvözlő szavaiból megtudjuk, hogy *ennek az üdültetésnek nagy nemzetmentő célja a „megelőző egészségügyi szolgálat"*, ami annyit jelent, hogy elsősorban azokat a tanoncokat üdültetik a táborokban, akiknél ez a két hét nemcsak pihenést, hanem megerősödést, gyógyulást is jelent.

A fiuk a sátrak és barakok körül, a játszótereken, tisztelegve fogadják a vendégeket, egytől-egyig napbarnitottak, egészségtől duzzadók. Mindegyik fiunak kötelessége tudni, mennyi volt testsulya, amikor a táborba érkezett és mennyire gyarapodott ez a táborozás végén. Az egyik gyerek például elmondja, hogy megérkezésekor 47 kiló volt, most már 51-en felül van. Hiszen már a köszöntés is, amellyel egymást és vezetőiket üdvözlik, ez: *Jó egészséget!* Mire a másik *Adjon Isten*nel válaszol. Mektekintjük a fiatalság szellős, tiszta hálóbarakjait, zuhanyozóit, játéktereit, látjuk a hangulatos képet, amikor alkonyatkor bevonják a tábori zászlót a Magyar Hiszekegy áhitatos hangjainál, ott vagyunk az illatosan párolgó gulyásbográcsok körül, amikor farkasétvággyal vacsorához látnak, majd bennünket is megvendégel az OTI, amugy jó cserkészmódra, mert mi is csajkával járulunk sorban a gulyásbográcsok elé.

Vacsora után körülüljük a tábortüzet, ahol a fiuk olyan ötletes, humoros játékokat mutatnak be, hogy vége-hossza nincs a kacagásnak, meghallgatjuk nótázásukat, a szlovák fiuk együtt éneklik a magyarokkal a magyar nótákat, a magyar fiuk pedig a szlovákokkal az ő dalaikat. Nagyhatásu jelenete volt a tábortüznek, amikor *Szabó Gyula* országgyülési képviselő beszédet intézett a fiukhoz, *átadva nekik gróf Teleki Pál miniszterelnök üdvözletét, akit csak országos gondjai akadályoztak a megjelenésben, maga helyett azonban minden egyes fiunak elküldött egy Erdélyről szóló könyvet és a megnagyobbodott Magyarország térképét.* Végül *Huszár Aladár*, az OTI elnökigazgatója intézett szép buzditó szavakat a fiukhoz, elmondva nekik, hogy ennek az üdültetésnek nemcsak az a célja, hogy testük erősödjék, hanem, hogy lelkükben is uj erőre kapjon a rendithetetlen magyar érzés, az áldozatkész hazaszeretet lángja.

Lassan ellobban a tábortüz, a fiuk nyugovóra térnek, mi pedig egy szép délután, egy hangulatos és tanulságos este emlékével térünk vissza a lombrengetegből a kőrengetegbe.

szélén [illegible] tájképet festett Iván és cserekereskedés útján ezt motorkerékpárrá változtatta. Nagy nap volt, mikor a kerékpárt hazakapta, még az étkezést is elmulasztotta, nem látott, nem hallott, csak az uj szerzemény érdekelte. De ne higyje senki, hogy ráült és száguldozott vele. Szó sincs róla. Azonnal szétszedte legapróbb darabjaira. Ezen napokig dolgozott. S ujabb napokig dolgozott, míg megint összerakta. Akkor aztán a sarokba állitotta és többet nem törődött vele.

Ezenközben egy este vendéglőben vacsorázott a feleségével, hallgatta a cigányt és figyelmét rendkivüli módon megragadta a csellő. Most mindenáron csellót szeretett volna. Másnap nyakába vette a várost, honnan tudna csellót szerezni. Egy heti futkosás után csakugyan talált valakit, aki csellóját hajlandó volt átcserélni motorkerékpárra. Iványék lakására megérkezett a csellő. Hogy Ivánnak fogalma sem volt a csellózásról, azt nem is kell mondanom. De most napokon keresztül csak a csellóval foglalkozott. Térde közé vette, hangját próbálgatta, a hang különböző színeit feszült figyelemmel tanulmányozta, a hurokat leszerelte, felszerelte, a facsavarokat egyenként külön megtapasztalta. Beletartott egy hétig is, mig elkészült vele. Akkor aztán kivül-belül ismerte a csellót. Elég volt.

Alig mult el megint valami kis idő, a csellő régi ezüstórává változott, amely bármely pillanatban kiütötte csilingelő hangon a pontos időt, ha valahol megnyomták. Iván vad szenvedelemmel esett neki a szerkezetnek. Szétszedte, megtisztította, összerakta. Hetekig tartott, mig a szerkezet ismét működött. Ekkor cserélt rajta egy kávéfőző gépet, uj rendszerűt, lombikosat. Részletes és hosszas kisérleteket végzett a tudományos kávéfőzés terén, mignem sóváran megkivánt egy okarinát. Ezt a hangszert eladdig nem ismerte. Most reggeltől estig okarinázott. A tájkép tehát elég változatos átalakulás utján futotta meg: előbb motorkerékpárra, ebből csellóvá, ebből ezüstórává, ebből diktafonná, ebből fagyaltgéppé, ebből sokszorositóvá, ebből kávégéppé s végül okarinává változott.

Az okarinázás második hetében Iván egy birtokos barátjával találkozott. A birtokos szerette a természetet és érdekesen tudott beszélni a hangyák életéről, melyeket parkjában figyelgetett. Iványt a hangyák élete mód nélkül felizgatta.

— Nem adnál nekem egy hangyabolyt? Adnék érte egy okarinát.

A birtokos nevetett és azonnal megkötötte az alkut. Már másnap kiemelt ásóval egy kis hangyabolyt a park talajából és nagy papirskatulyába helyezte. A hangyaboly odakerült az Iván lakására. Iván odaadó figyelemmel kezdte tanulmányozni a hangyák életét.

Két hét mulva a telep egy másik festője igy szólt hozzá:

— Te Iván, volt neked egy szép téli tájképed befagyott patakkal és pipás parasztokkal. Mi történt azzal a képpel?

Iván legyintett.

— Szétmászott a lakásban. Nincs.

Harsányi Zsolt

Receptkönyveket kivánságára ingyen küld: Dr. OETKER gyár, Bpest, VIII., Conti-u. 25.

A magyar kereskedelmi küldöttség elutazott Moszkvából

Moszkva, szept. 5. (Szovjet TI) A magyar kereskedelmi küldöttség, élén *Nickl Alfréd* rendkivüli követ és meghatalmazott miniszterrel, elhagyta Moszkvát. A küldöttség bucsuztatására megjelent a központi repülőtéren *Krutikov* külkereskedelmi helyettes népbiztos, *Barkov*, a külügyi népbiztosság protokollfőnöke, *Alexandrov*, a külkereskedelmi népbiztosság középeurópai osztályának főnöke, *Vosikov*, a külkereskedelmi népbiztosság protokollfőnöke és a magyar követség személyzete ***Kristóffy József*** követ vezetésével.

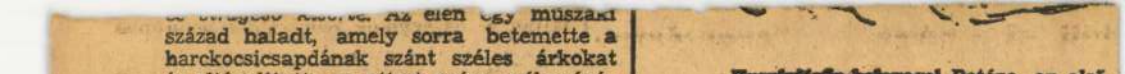

Huszárjárőr bevonul Petére, az első
A Pesti Hirlap s

század haladt, amely sorra betemette a harckocsicsapdának szánt széles árkokat és eltávolította az uttest egész szélességében és mintegy 10—15 méter mélységben felállított vastag fatörzsekből épült torlaszokat. Munkába álltak a távirászok is, akik a kidöntött távvezeték-póznák helyére nyomban ujakat emeltek, hogy ilymódon biztositsák Szatmárnémeti összeköttetését az anyaországgal. Pete és Pusztadaróc fiatalsága a csapatokkal együtt menetelt Szatmárnémetibe, hogy részese legyen az ősi város nagy ünnepélyének. A község bejáratánál diadalkapuk várták a bevonulókat *„Isten hozott!"* *„Éljen Magyarország!"* felirással.

Páratlanul megkapó kép fogadta az érkezőket Szatmárnémeti bejáratánál. A falakat mindenütt virágfüzérekkel diszitették lelkes magyar kezek. Az ablakokból szőnyegdiszek csüngtek alá, végig az utvonalon a házak ablakaiból és a házak előtt szorongó tömeg soraiból sürü éljenzés hangzott.

Csak hajnalban vonultak ki Szatmárnémetiből a románok

Szatmárnémetiből csak a csütörtöki kora hajnali órákban vonultak ki a román csapatok. Addig a várost feldisziteni nem volt szabad. *Néhány óra alatt azonban eltünt a román világnak majd minden emléke.* Az üzleteken csaknem mindenütt magyarnyelvü már a felirás. Mindenütt piros-fehér-zöld zászlóerdő pompázik. Mély megindultság és meghatottság vett erőt a lakosságon, amikor megjelentek az első honvédek. *Pillanatok alatt felvirágoztak „minden katonát* és az ősz szineinek minden pompájában játszó *virágokkal szórták tele a bevonulás utvonalát.*

Huszonegy év óta nem volt ilyen mozgalmas napja a városnak és a Deák Ferenc-tér, valamint a székesegyház környéke reggel óta visszhangzott az ütemes éljenzéstől.

A miniszterelnök és a kormány tagjai

Különösen meleg ünneplés jutott osztályrészéül gróf *Teleki Pál* miniszterelnöknek, aki *Hóman Bálint* kultuszminiszter, *Reményi-Schneller Lajos* pénzügyminiszter, gróf *Teleki Mihály* földmivelésügyi miniszter, *Pataky Tibor* miniszterelnökségi államtitkár és *Incze Péter* miniszterelnökségi osztálytanácsos kiséretében tizenegy óra tájban érkezett meg a Deák Ferenc-téren felállitott diszemelvényre.

tek. A bevonulás utvonalának mentén már *magyar rendőrök, csendőrök és honvédek tartották fenn a rendet.* Acélsisakjaikon és a csendőrség tollbokrétáin szikrázva tört meg a napsugár. A hatalmas méretü kéttornyu székesegyház lépcsőin századok és századok szorongtak. *Előkerültek a szinpompás magyar diszruhák és a zsinóros fekete magyar ruhák.* Bocskay-sapkák és Petőfinyakkendők, az asszonyok és leányok pedig szinesebbnél-szinesebb magyar ruhát öltöttek fel.

Fehér lován bevonul a kormányzó

Tizenkét óra után néhány perccel feltünt a tér bejáratánál a lovas testőrség diszszakasza, majd mögötte Horthy Miklós kormányzó fehér lován, diszes katonai kiséretével. Ezzel beteljesült a régi álom: *Szatmárnémeti főterén megjelent fehér lován Horthy Miklós, Magyarország kormányzója!* A kirobbanó lelkesedést immár többé visszatartani nem lehetett, a felszabadult lelkek ujjongó öröme, boldogsága nem ismert határt. Felejthetetlenül szép nap volt ez. Az éljenzés zug, kalapok repülnek a magasba, minden kar magyar zászlócskát lenget és 22 év óta első izben ismét felhangzik a Deák Ferenc-téren a magasztos magyar imádság.

A diszemelvényen a székesegyháztól jobbra lévő rögtönzött országzászló átellenében *Horthy Miklós,* Magyarország kormányzója foglalt helyet, mögötte a kormány jelenlévő tagjai, a katonai előkelőségek, élükön vitéz *Nagy Vilmos* gyalogsági tábornokkal és vitéz *Bajor Ferenc* tábornokkal, Szatmárnémeti katonai közigazgatásának parancsnokával. Az emelvényen jutott hely *Kölcsey István* képviselőnek is, aki Kölcsey Ferencnek, Szatmárnémeti nagy szülöttjének leszármazottja.

„Keblére borulhatunk édes magyar hazánknak"

Elsőnek *Antal Sándor,* a város polgármestere lépett a diszemelvény elé és minduntalan elcsukló hangon, *könnyeivel küszködve, üdvözölte a kormányzót:*

— Szivem minden boldogságával adom át — mondotta — Szent István országalapitó királyunk idejében keletkezett ősi magyar városunkat országgyarapitó

tárgyalások már szünetelnek a [illegible] átvételének módját és biztositották — az épitményeken kivül — a táviró- és telefonhálózat sértetlen állapotban való átadását is. A járművekre vonatkozólag a tárgyalások még nincsenek lezárva.

A román megszállás alól felszabaduló országrésszel kereken 1840 kilométer rendes és mintegy 400 kilométer keskenynyomtávu vasutvonal tér vissza a MÁV kezelésébe. Ez a trianoni hálózat 28.7 százalékát teszi ki és 48 százalékkal több, mint a visszatért Felvidék és Kárpátalja vasuthálózata volt. Az ujvonalak jelentékenyen megjavitják Máramaros és Ugocsa megyék vasuti forgalmát. Budapest és Királyháza között 55 kilométerrel rövidül meg a voral, *Szeged—Nagyvárad—Kolozsvár között pedig közvetlen összeköttetésünk lesz.*

Két uj vasutvonal Székelyföldön

Ez előnyökkel szemben azonban sok nehézség kiküszöbölése vár a MÁV-ra. A legfontosabb és legsulyosabb: *az összeköttetés megteremtése a Székelyföld vasutai és a többi vonal között.* Az uj határ ugyanis *Romániának hagyta meg az odavezető vasutvonal Kolozstól Nyárádtóig* terjedő részét; igy körülbelül 90 kilométeres pálya fölött nem rendelkezünk. A székely körvasutnak Nyárádtól Uzonig terjedő szakasza a hozzácsatlakozó elágazásokkal együtt elszigetelten áll; ezért a Székelyföld forgalmának ezt a részét egyelőre csak közbeiktatott autóbuszjáratok és tehergépkocsik segitségével lehet lebonyolitani.

A MÁV vezetősége azonban máris megindította egy uj összekötő vasutvonal épitésének előmunkálatait. *Ez a körülbelül 50 kilométer hosszu pálya a Beszterce völgyéből indul ki és a Maros-völgyben vezetett székely körvasutba torkollik.* Minthogy megépitése hoszabb időbe telik, ettől függetlenül nyomban megindul *a marosvásárhely—kolozsnagyidai keskenyvágányu vasut meghosszabbitása Szászlekencéig.* Ez a körülbelül 16 kilométeres vonal uj összeköttetést biztosit a törzshálózat és a székelyhálózat között. Hátránya, hogy keskenyvágányu s igy a forgalom egyelőre csak kétszeri átszállás, illetve átrakás révén tartható fenn. Az uj határvonás egyébként hátrányos Udvarhely me-

A hálózat megnövekedése egyébként szükségessé teszi a MÁV szervezetének kiegészitését is. *Igy Kolozsvárott uj üzletvezetőséget, Nagyváradon, Szatmárnémetiben és Marosvásárhelyt* pedig forgalmi főnökséget állitanak fel.

Az erdélyi vonatok menetrendje

A MÁV igazgatósága közli, hogy a visszacsatolt területen lévő vasuti vonalakon a személyszállitó vonatok forgalmát a honvédcsapatok bevonulását követő napon éjféltől megkezdi és ennek kapcsán Budapestről e vonalakra és viszont, az alábbi összeköttetések létesülnek:

Budapest—Szatmárnémeti—Máramarossziget.

Budapest Ny. pu. ind. 7.00 gyv. érk. szv. Szatmárnémeti 13.34, Királyháza 14.33, Máramarossziget 16.42.

Budapest Ny. pu. ind. 8.08 szv. érk. szv. Szatmárnémeti 18.11, Királyháza 19.55, Máramarossziget 22.47.

Budapest Ny. pu. ind. 22.25 szv. Érk. szv. Szatmárnémeti 7.52, Királyháza 9.19.

Ellenirányban Máramarossziget ind. 3.33, Királyháza ind. 6.03, Szatmárnémeti ind. 7.21, Budapest Ny. pu. érk. 18.18.

Máramarossziget ind. 13.52. Királyháza ind. 16.00, Szatmárnémeti 17.20, Budapest Ny. pu. érk. 5.00.

Királyháza ind. 11.56, Szatmárnémeti 13.38, Budapest Ny. pu. érk. 21.05 gyv. — Budapest Keleti pu. ind. Miskolcon át gyv. 6.54. érk. Máramarossziget 16.42. — Budapest Keleti pu. ind. szv. 8.17. érk. Máramarossziget 22.47. Ellenirányban Máramarosszigetről ind. gyv. 13.52. Budapest Keleti pu. érk. 23.15. — Máramarosszigetről szv. 3.33, érk. Budapest Kel. pu.-ra 18.46, Máramarosszigetről ind. szv. 15.16, érk. Budapest Kel. pu.-ra 5.40.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.

Budapest Ny. pu. ind. gyv. 7.00. érk. Nagyvárad 12.00. Kolozsvár 17.02, Budapest Ny. pu. ind. szv. 8.08. érk. Nagyvárad 13.15, Kolozsvár 20.26, Budapest Ny. pu. ind. szv. 22.25. érk. Nagyvárad 5.52, Kolozsvár 12.05. Budapest Keleti pu. ind. gyv. 15.53. érk. Nagyvárad szv. 23.20.

Ellenirányban.

Kolozsvár ind. szv. 6.30. Nagyvárad 11.37. Budapest Ny. pu. érk. 18.11. Kolozsvár ind. szv. 9.42 Nagyvárad 15.30. Budapest Ny. pu. gyv. érk. 21.05. Kolozsvár ind. szv. 15.05 Nagyvárad 21.10, Budapest Ny. pu. szv. érk. 5.00. Kolozsvár ind. szv. 1.22 Nagyvárad 6.45, Budapest Kel. pu. gyv. érk. 11.13.

A székely körvasuton.

Budapestről a székely körvasutra és viszont az összekötő vonalak elcsatolása folytán közvetlen vasuti összeköttetés nincsen. A körvasuton tehát egyelőre az alábbi helyi vonatok közlekednek:

Marosvásárhely i. 1.04, Szászrégen é. 2.03, Csikszereda é. 6.37, Sepsiszentgyörgy 10.10, Marosvásárhely 7.25, Szászrégen érk. 8.24, Csikszereda érk. 14.26, Sepsiszentgyörgy érk. 16.30, Marosvásárhely ind. 11.22, Szászrégen érk. 12.20, Csikszereda érk. 18.05, Sepsiszentgyörgy érk. 20.10, Marosvásárhely ind. 18.22, Szászrégen érk. 19.20, Csikszereda érk. 1.37, Sepsiszentgyörgy érk. 4.10

Ellenirányban: Sepsiszentgyörgy ind. 4.45, Csikszereda ind. 6.53, Szászrégen ind. 12.21, Marosvásárhely é. 13.20. Sepsiszentgyörgy ind. 9.00, Csikszereda ind. 11.17, Szászrégen ind. 17.00, Marosvásárhely é. 18.00, Sepsiszentgyörgy ind. 14.45, Csikszereda ind. 17.12, Szászrégen ind. 23.00, Marosvásárhely érk. 24.00, Sepsiszentgyörgy ind. 20.15, Csikszereda ind. 22.22, Szászrégen ind. 6.10, Marosvásárhely é. 7.10.

Részletes tájékoztatást az állomásokon kifüggesztett menetrendhirdetmények nyujtanak.

Pólya Tibor

PN
PESTI LAPLÓ
KÉPES MELLÉKLET
VASÁRNAP, 1938 JANUÁR 23

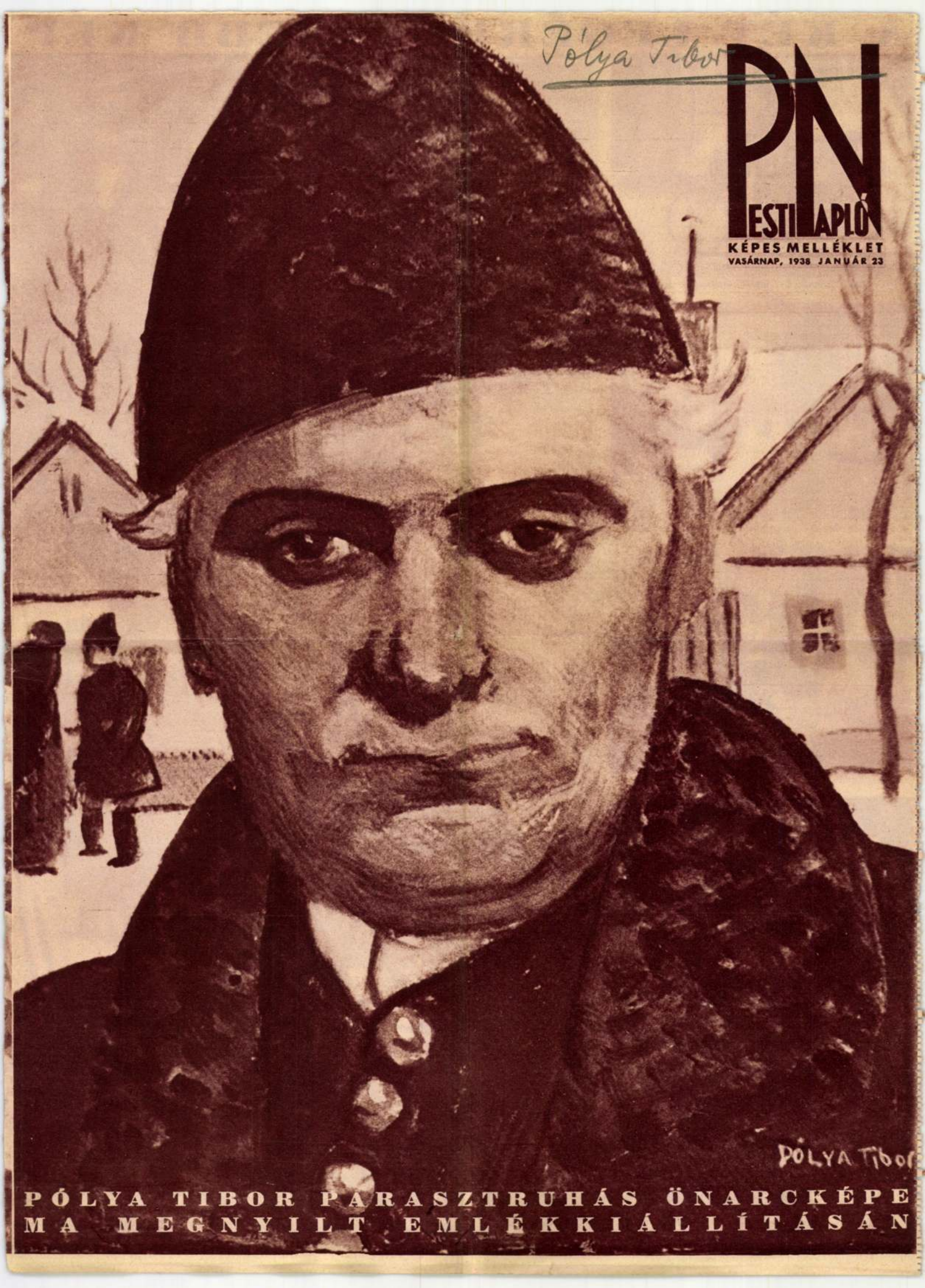

PÓLYA TIBOR PARASZTRUHÁS ÖNARCKÉPE
MA MEGNYILT EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁN

A KÉT LEGÉRDEKESEBB KÉP

Friss tejet hoznak a trónörökösnőnek a soestdijki palotába

A tömeg üdvözli az autóján a soestdijki kastélyba menő Bernát herceget

Hollandia távolabbi vidékein lesik a rádió-híradásokat

Soestdijki lányok és asszonyok az ujságjelentéseket olvassák

Kíváncsiak a palota előtt, ahol Julianna várja a kisbabát

Vilma királynő kibiciklizik a soestdijki kastélyból, ahol Julianna trónörökösnő várja a kis trónörökös megérkezését

PÓLYA TIBOR EMLÉKE (KIÁLLÍTÁS AZ ERNST-MÚZEUMBAN)

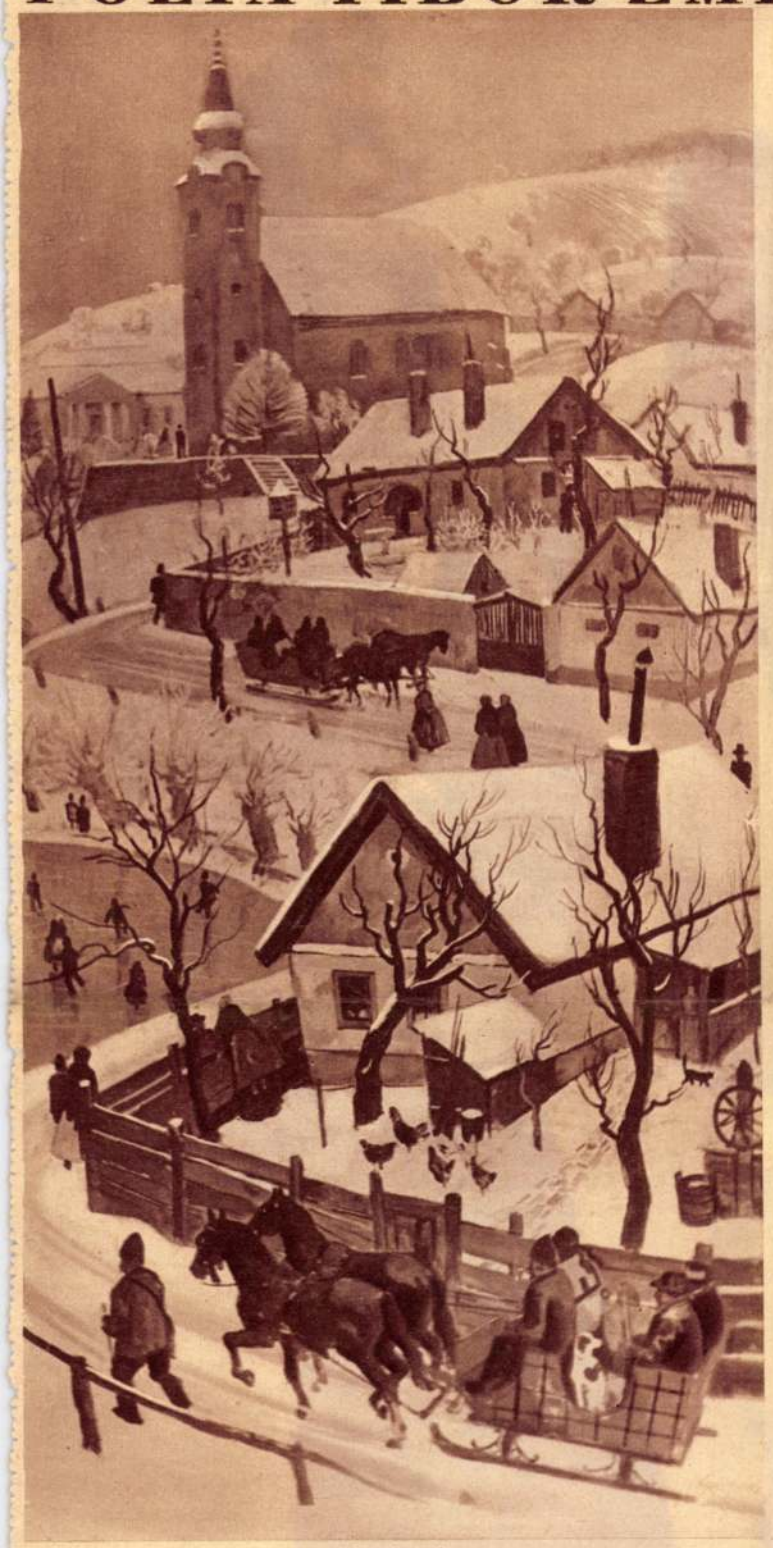

Szánkázók

Falusi lakodalom

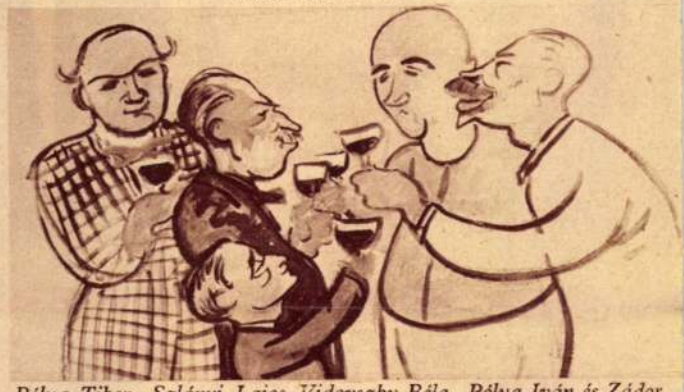

Pólya Tibor, Szlányi Lajos, Vidovszky Béla, Pólya Iván és Zádor István karikaturája

Baromfiudvar

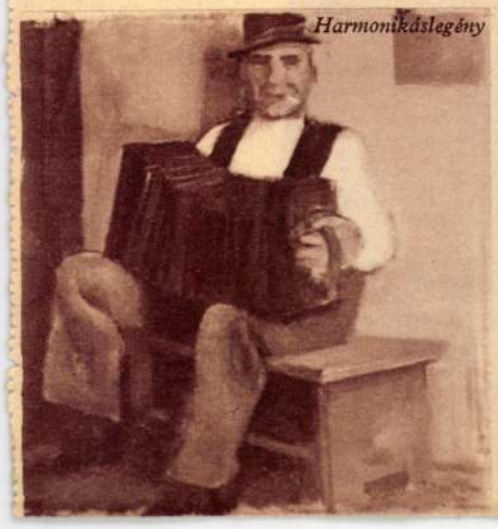

Harmonikáslegény

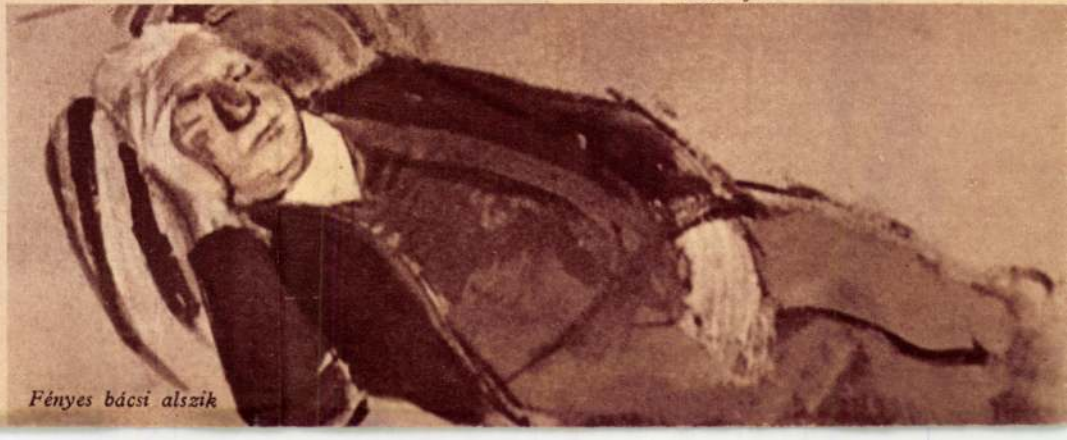

Fényes bácsi alszik

PÁRIZSI DIVAT

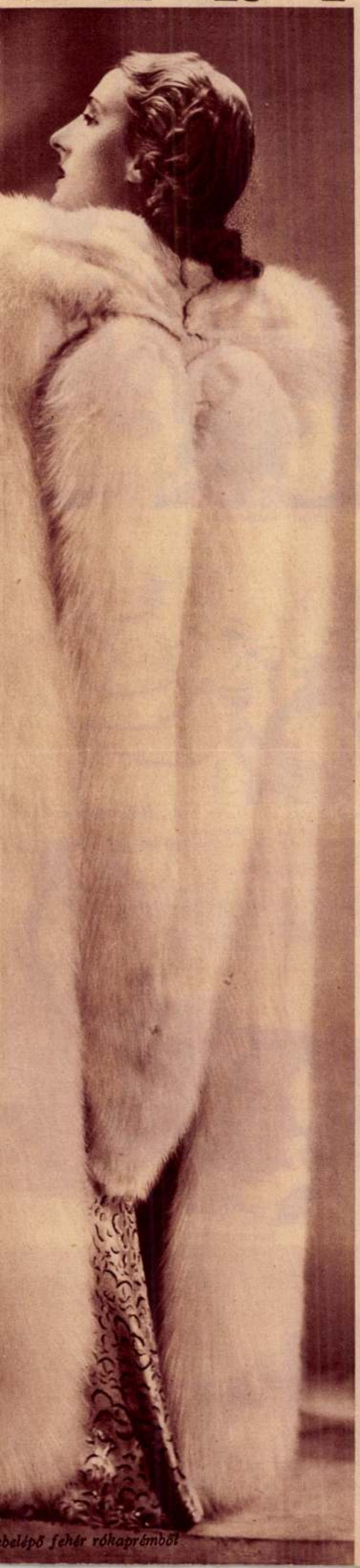

belépő fehér rókaprémből

Fekete-fehér csíkos délutániruha foulard selyemből

Furcsa alakú, tatáros kalap szőrmedísszel

Fekete estélyiruha, hindu sári-hoz hasonló csuklyával és ugyanolyan anyagból való kabátkával, amelyen ezüstrókadísz van

FÓLYA TIBOR

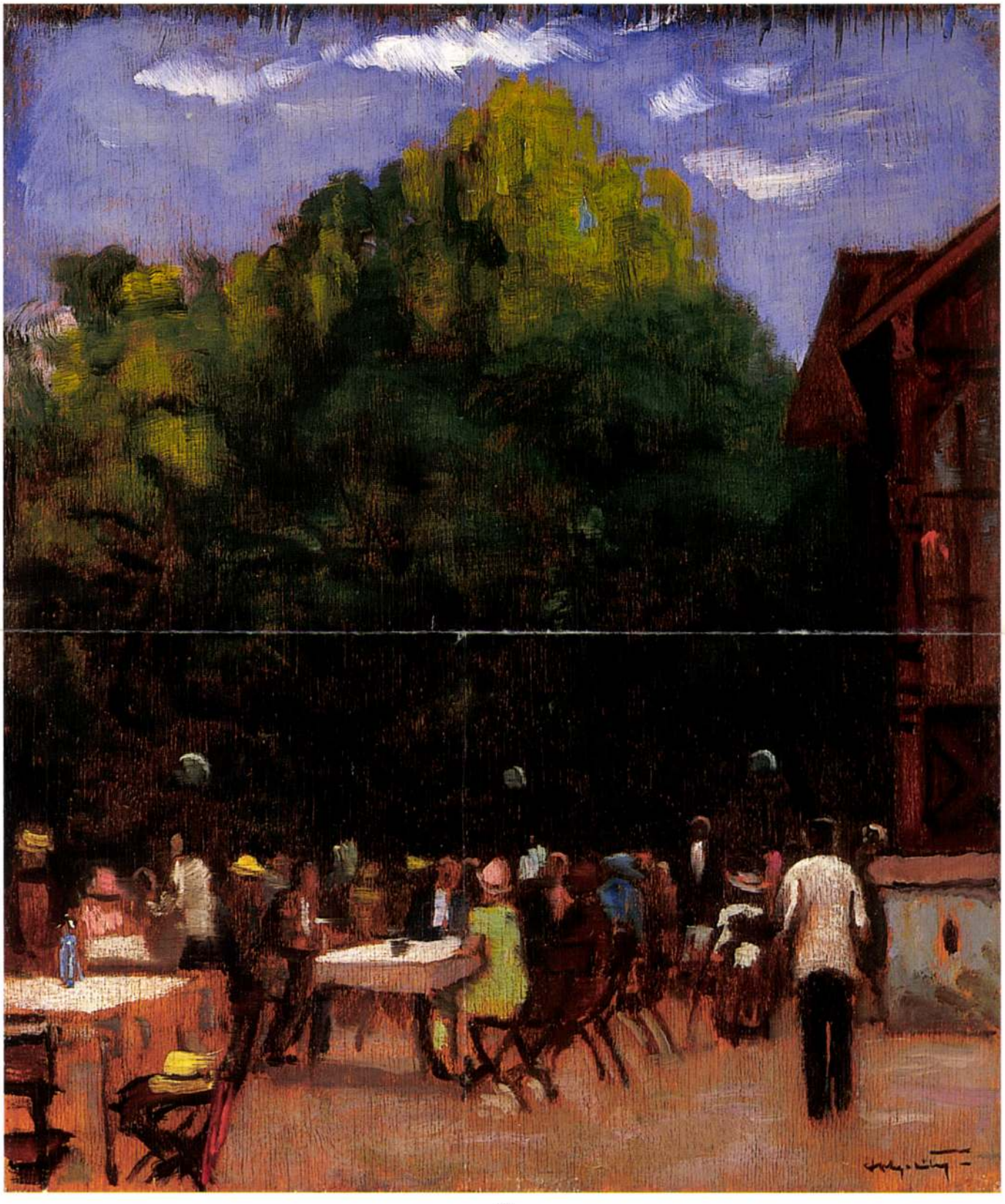

17

18 • KOSZTA JÓZSEF (1861–1949)

Rózsaszínű muskátli, 1930-as évek

50 × 40 cm
Olaj, vászon
J. j. f.: Koszta
Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft

IRODALOM:
Bényi László: Koszta József. Budapest, 1959.
Egri Mária : A szolnoki művésztelep. Budapest, 1977.
Egri Mária : Koszta. Budapest, 1989.

„Koszta József festészete nem időszerű és nem túlhaladott, ő a magyar égbolt egyik állandó bolygója" – írta róla egyik korai méltatója. Az erdélyi származású művész a század elején végigjárta Európa művészeti centrumait (München, Róma, Párizs), majd tanult Ferenczynél Nagybányán, ismerte a fauve-ok eredményeit és kipróbálta a plein air festést. Igazi hangját 1917-re találta meg, amikor az Ernst Múzeumban rendezett kiállítása után a sajtó a „poraiból megelevenedett Munkácsy és a magyarrá lett Goya szenzációja"-ként üdvözölte. Ekkorra Koszta már megteremtette sajátos, expresszív művészi világát, melyben legnagyobb hangsúlyt a mélytüzű színek, a gazdag kolorit kapta. Előadásmódja személyes és szuggesztív volt. Páratlan színérzékenysége szenvedélyes, indulatos lelki alkattal párosult, így a leghétköznapibb témákat is feszült, ízzó hevülettel festette meg. „Olyan felindulásban dolgozom, hogy egyszer holtan fogok összeesni a festőállvány előtt" nyilatkozta egyszer. Magányosan, nomád módon élt tanyáján, maga teremtette külön világában. Művészetének táplálója a vidék volt, de képei soha nem provinciálisak. Műveiben a magyar táj színeit és hangulatát akarta rögzíteni és megörökíteni. Stílusa a 20-as évek után már nem változott, motívumai állandósultak. Művészete mindvégig a színek titkát kutatta.

Koszta drámai kolorizmusa nem sorolható sem iskola, sem izmus, sem stílus körébe, szenvedélyes művészete követők nélküli egyszeri teljesítmény a magyar művészet történetében.

Festészetének finom, gyengédebb ábrázolást igénylő témája a virágcsendélet. Gyakran festett vázába vagy csuporba állított mezei csokrot, tulipánt, vagy orgonát. Az egyszerű, falusi virágok a maguk formai gazdagságában és természetes színeiben jelennek meg. Kerüli a mesterséges beállítást, az előre elrendezettséget. A muskátlis csendéletet élővé varázsolják a kontrasztosan megfestett ragyogó színek, a fehér, piros és rózsaszín foltokból összeálló gazdag virágzat és az égő zöld levelek. A szirmok színeit látjuk viszont a cserépen, míg a fehér több árnyalata jelenik meg az asztalt fedő terítőn. A háttér egytónusú felületét szaggatott ecsetvonásokkal tartja mozgásban.

P. R.

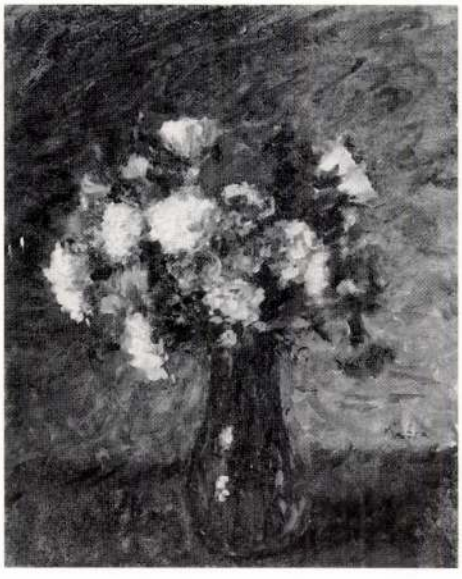

Koszta József: Virágcsendélet
Olaj, vászon
50,5×41 cm, j. j. l.: Koszta

230. ÁLDOR JÁNOS LÁSZLÓ: Fűzfás táj.
231. ÁLDOR JÁNOS LÁSZLÓ: A szegények utcája. Kollarits József dr. tulajdona.
232. BARTA ERNŐ: Tanyai temető.
233. PÓLYA TIBOR: Herzfelder Pál arcképe. Magántulajdon.
234. PÓLYA TIBOR: Hetivásár.
235. PÓLYA TIBOR: Hegyen-völgyön lakodalom.
236. PÓLYA TIBOR: Szolnoki művészek.
237 PÓLYA TIBOR: Tavasz.
238. PÓLYA TIBOR: Látogatás a tantinál.
239. PÓLYA IVÁN: Aklok.
240. PÓLYA IVÁN: Lámpagyujtás.
241. PÓLYA IVÁN: Zagyvapart.
242. PÓLYA IVÁN: Vasárnap este.

VII. TEREM.

SZOLNOKI FESTŐK.

Olajfestmények. Eladók. A magántulajdonnak jelzett művek nem eladók.

243. KORDA BÉLA: Régi tanya.
244. GULYÁS SÁNDOR: Tanulmány. Vas Dinyei Pál tulajdona.
245. GULYÁS SÁNDOR: Máté evangélista.
246. SZABÓ CSAPÓ MÁRTON: Önarckép.
247. SZENTGYÖRGYVÁRI GYENES LAJOS: Zita királyné rózsaszínű szalónja. Magántulajdon.
248. PÓLYA IVÁN: A csók. Magántulajdon.
249. SZENTGYÖRGYVÁRI GYENES LAJOS: Narancsok.
250. MEILINGER DEZSŐ: Faluvége.
251. UDVARY DEZSŐ: Csolnak a holt Tiszán.
252. GECSE ÁRPÁD: Őszi verőfény.
253. RÉVÉSZ PAL: Virágcsendélet.

KMTársz 1927/28. téli kiáll kat

205. Zagyvapart nyáron.
206. Szolnoki vártemplom.
207. Szolnoki piac.
208. Nagyvásár Szolnokon. Kohner Adolf báró dr. tulajdona
209. Alkony.
210. Laci-konyhák.
211. Téli est.
212. Lóvásár a cirkusz mellett.
213. Asztag-rakás.

VI. TEREM.

SZOLNOKI FESTŐK.

Olajfestmények. Eladók. A magántulajdonnak jelzett művek nem eladók.

214. RADNAI MIKLÓS: Tiszakiöntés.
215. RADNAI MIKLÓS: Tavaszi áradás. Varga László tulajdona.
216. RADNAI MIKLÓS: Paraszt-udvar.
217. HERMAN LIPÓT: 68-as bakák Szerbiában.
218. CHIOVINI FERENC: Szürke hangulat.
219. CHIOVINI FERERC: Szolnoki utca.
220. CHIOVINI FERENC: Park-részlet.
221. GECSE ÁRPÁD: Mari néni.
222. CHIOVINI FERENC: Aszfaltozók.
223 GECSE ÁRPÁD: Önarckép.
224. GECSE ÁRPÁD: Puszta.
225. BARTA ERNŐ: Anyai örömök. Pastel.
226. CHIOVINI FERENC: Hidbontás. Magántulajdon.
227. EDVI ILLÉS ALADÁR: Tanyák közt.
228. BARTA ERNŐ: A légyott. Vízfestmény.
229. ÁLDOR JÁNOS LÁSZLÓ: Utca-részlet. Nékám Lajos dr. tulajdona.

MDK

edö Lipót és Pólya Tibor, graf.-k és Végh Gusztáv

Fouqué de la Motte: Undine. Bp. 1920.

V.G. eredeti rajzaival.

Dr. Szemlér Lőrinc gyüjteményének anyagából. Bp. 1936
Könyvdiszek. - Könyvillusztrációk.
Arv. Közl. 1936. 5. k. sz. 68. l.

MDK

Pólya Tibor, Pór Bertalan, Rippl-Rónai József festőm.-k.

Koronázási emlékalbum Bp.1917 eredeti rajzainak és vízfestményeink alkotói a többiek között. Bp.1917.

Dr.Szemlér Lőrinc, gyüjt.-nek aukciója. Bp.1936.
Könyvdiszek .- Könyvillusztrációk.
Árv. Közl. 1936. 5.rk.sz. 75.l.

MDK

Pólya Tibor, festöm.

Festö nö. Olf. 63x5o.

Arv. Közl. 193o. 4.rk.sz.55.szám. 31.1.

PÓLYA TIBOR /1886-1937/

Parkrészlet. Olajf. 80x65.

Árverési Közlöny 1940.okt.4.rendk.sz. 33.oldal
95.aukció

MDK

Pólya Tibor, festöm.

Toronyör. Olf. M.l.j.

Árv.Közl. 1931. 3.rk.sz. 65.l.

MDK

Pólya Tibor, festöm.

723. Toronyör. Olf. 50x40 J.l.j.

Árv. Csarn. 1932. I.rk. sz. 34.l.

61. 12. márc.

MDK

Pólya Tibor

Beszélgető parasztok, tus.

Tanya, of.

Árv. Közl. 1929. jun. 4.rk.sz. 29. 1.

PÓLYA TIBOR

Toronyőr. Olajf. 50x40.

Árverési Közlöny 1932. 1.rk.sz. 34.oldal

Szent Antal látomása. Olajfestmény. 98×74 . . 120.—

449. OLASZ FESTŐ, XIX. SZ. ELEJE, Nápolyi látképek. Négy gouache, egy keretben . . . . 35.—

450. OLGYAY FERENC, Tájkép. Olajfestmény. 60×80. (Jelzett.) . . . . . 85.—

451. —, Hegyvidék. Olajfestmény. 22×28. (Jelzett.) . 20.—

452. OLGYAI VIKTOR, Téli táj. Rézkarc. Aláírt példány. 32×26. (Jelzett.) . . . . . 10.—

453. OPPEL MAGDA, Virágok vázában. Vízfestmény. 72×50. (Jelzett.) . . . . . 20.—

454. —, Csendélet. Vízfestmény. 62×95. (Jelzett.) . . 25.—

455. OSZTRÁK FESTŐ, XVIII. SZ., Bűnbánó Magdolna. Olajfestmény. 90×75 . . . . . 20.—

456. OSZTRÁK FESTŐ, XVIII. SZ., Lóth és leányai. Olajfestmény. 45×35 . . . . . 60.—

457. OSZTRÁK FESTŐ, XIX. SZ., Az atyaisten és a szentlélek. Olajfestmény. 62×55 . . . . . 20.—

458. OSZTRÁK FESTŐ, XIX. SZ., Ámor és Psyche. Olajfestmény. 80×65 . . . . . 120.—

459. OTTO, HEINRICH, Birkák a karámban. Eredeti rézkarc. 30×39. . . . . 3.—

460. PAÁL LÁSZLÓ (1846—1879), Falurészlet. Olajfestmény. 45×75. (Jelzett.) . . . . . 1500.—
(Illusztrálva a III. táblán.)

461. PACZKA KORNÉLIA, Tanulmány. Algráfia. 52×35 . . . . . 8.—

462. —, A párka. Algráfia. 47×33 . . . . . 6.—

463. PALMIÉ CHARLES, J., Tájkép. Olajfestmény. 45×60. (Jelzett.) . . . . . 200.—

464. PANNINI, GIOVANNI PAOLO (1695 (?)—1768) KÖVETŐJE, Tájkép romokkal. Olajfestmény. 32×58 . . . . . 100.—

465. PAP EMIL, Szegényember konyhája. Olajfestmény. 100×75. (Jelzett.) . . . . . 50.—

466. —, Reggeli. Olajfestmény. 100×80. (Jelzett.) . . 60.—

467. PARSONS, ALFRED, Patak. Olajfestmény. 150×95. (Jelzett.) . . . . . 500.—

468. PATAKY LÁSZLÓ (1857—1912), Kasza kalapálás. Olajfestmény. 13×21. (Jelzett.) . . . . 22.—

497. —, Zagyvapart. Olajfestmény. 72×96. (Jelzett.) 80.—
(Jelzett.) . . . . . 480.—
496. —, A boldogság szigete. Tempera. 115×145.
495. —, Szinpad. Tempera. 92×60. (Jelzett.) . . . 80.—
494. —, Vásár. Olajfestmény. 80×100. (Jelzett.) . . 80.—
493. —, Ülő férfi. Tusrajz. 36×28. (Jelzett.) . . . 12.—
492. —, Kabaré énekesnő. Tempera. 56×41. (Jelzett.) 80.—
491. —, Dohánylevelű tűzök. Olajfestmény. 40×50 . 40.—
490. —, Aba-Novák fest. Tempera. 50×40. (Jelzett . 80.—
489. POLYA TIBOR, Tájkép. Olajf. 50×60. (Jelzett.) 45.—
32×40. (Jelzett.) . . . . . 250.—
1667), A menekülő szent család. Olajfestmény.
488. POELENBURGH, CORNELIS, VON (1586—
Phidias, Mezzotinto. 70×55 . . . . . 20.—
FRIEDRICH HEINRICH (1751—1818) UTAN,
487. PICHLER, JOHANN (1734—1791), FÜGER,
100×70. (Jelzett.) . . . . . 50.—
486. PECHY PILCH DEZSŐ, Igás ló. Olajfestmény.
Szolnoki parasztl. Vízfestmény. 27×21. (Jelzett.) 250.—
485. PETTENKOFEN, AUGUST, VON (1822—1889),
Olajfestmény. 90×60. (Jelzett.) . . . . . 80.—
484. PESKE GÉZA (1859—1934), Hálabádzó fiú.
részlet. Olajfestmény. 70×86. (Jelzett.) . . . 10.—
483. PERLROTT-CSABA VILMOS, [illegible]
482. —, Tengerpart[illegible]

444. OLASZ FESTŐ, XVII. SZ., Bíboros képmása. Olajfestmény. 60×50 . . . . . 20.—
445. OLASZ FESTŐ, XVIII. SZ., Női képmás. Olajfestmény. 65×56 . . . . . 20.—
446. OLASZ FESTŐ, XVIII. SZ., Női képmás. Olajfestmény. 40×32 . . . . . 20.—
447. OLASZ FESTŐ, XVIII. SZ., A költészet allegóriája. Olajfestmény. 56×48 . . . . . 100.—
448. OLASZ FESTŐ, XVIII. SZ. [illegible]

Kikiáltási ár pengőben

Pólya Tibor

Beszélgetők

A Szinyei Merse Tár s.
I N yári Kiall. Ernst M 1931.

Pólya Tibor

Lakodalmi menet télen

A Szinyei Merse Társ.
I. Nyári Kiáll. Ernst M 1931

Pólya Tibor

A boldogság szigete

A Szinyei Merse Társ.
I. Nyári Kiall. Ernst M. 1931

Pólya Tibor

Téli munka

A Szinyei Merse Társ.
I. Nyári Kiáll. Ernst Múz. 1931

PÓLYA TIBOR.

99. A BOLDOGSÁG SZIGETE . . . . . 3000.—

PÓLYA TIBOR.

105. FALUSI UTCA . . . . . 600.—
106. VÁSÁR . . . . . 1200.—
107. TÉL . . . . . 800.—

PÓLYA TIBOR.

136. FEKETE KALAPOS NŐ . . . . . 500.—

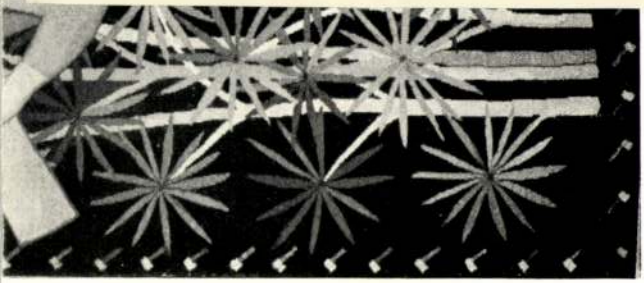

Szinyei Társ. III. kiáll
(1931)

keit. Hier wurde ihr der einzig gangbare Weg klar, den sie einzuschlagen hatte. In Paris lernte sie weben, dort wurde sie mit allen Schönheiten und Werkeigenheiten des Gobelinfaden-Materials vertraut.

*

Die Seele der Noémi Ferenczy ist mittelalterlich-einlinieg und andachtsvoll. Sie ist ohne Verständnis für alles was oberflächlich : ihre Ziele liegen in der Ewigkeit. Ihr Wesen ist verschlossen, ihre Lebensanschauung in praktischer Beziehung starr und unbeholfen. Doch in ihren ungewöhnlich feinen Aquarellen und Bildteppichen, in ihren Themen, die von der verinnerten Einfachheit des Gefüges und von dem dunkeln Farbenfeuer des Stoffes durchwoben sind, tritt eine rührende Liebe zum Leben in Erscheinung. Hierin erschliesst sich der wahre Inhalt ihres Daseins. Karl *Tolnay*, von dem die beste Würdigung ihrer Kunst stammt, hat auf diesen Inhalt hingewiesen. Es ist : die *Verklärung der Arbeit*.

Ihre ersten Bildteppiche bewegen sich noch im Gefolge von Giotto und Chartres, auf dem Gebiet biblischer Themen. Sie sind üppig, betonen das Schmuckhafte und werden im Gefüge fast ausschliesslich durch die Massverhältnisse zusammengehalten. Doch ist die Farbempfindlichkeit der

MDK

Pólya Tibor

Falusi esküvő, of.

Szinyei Merse Pál Társ. jub.kiáll. 1945. nov.

MDK

Pólya Tiber

Kisváros, temp.

Szinyei Merse Pál Társ. jub.kiáll. 1945. nov.

MDK

Pólya Tibor

Mesónő, of.

Szinyei Merse Pál Társ. jub. kiáll. 1945. nov.

MDK

Pólya Tibor

Vacsorázók, sz.rajz

Vándercirkusz, sz.rajz

Szinyei Merse Pál Társ. jub. kiáll. 1945. nov.

MDK

Pólya Tibor

Szinyei Társaság a Japán kávéházban, tusrajz

Szánkázók, tusrajz

Szinyei Merse Pál Társ. jub. kiáll. 1945. nov.

MDK

Pólya Tibor. festöm.

Falu a toronyból nézve. Repr.
Vöröskalapos nö.
Tél.

Ernst Muz. - A Szinyei M.P.Társ.müv.tagjainak II.kiáll.-
1926. jan.24-febr.28. Kat. 8.l.

Pólya Tivadar

Szinyei Társaság III. kiállításán az Ernst Múzeumban "Tél" c. festményével és "Fekete kalapos nő"-jével szerepelt.

Újság 931. I. 11.

PÓLYA TIBOR festőművész

106. Kutnál
107. Gubás paraszt
108. Lacikonyha
109. Alföldi táj.
110. Napos fal.

Az Ernst Muzeum kiállitásai LVI.kat. 7.oldal
XXI. Csoportkiállitás. 1922.október

PÓLYA TIBOR festőművész

116. Öreg jász
117. Parkban
118. Jászapáti toronyőr
119. Piac

Az Ernst Muzeum kiállitásai LVI.kat. 7.oldal
XXI.Csoportkiállitás 1922.október

PÓLYA TIBOR festőművész

111. Planétás asszony
112. Szürke hangulat
113. Társaság
114. Öreg paraszt
115. Báró Kohner Adolf ur arcképe.

Az Ernst Muzeum kiállitásai·LVI.kat. 7.oldal.
XXI. Csoportkiállitás. 1922.október

PÓLYA TIBOR festőművész

120. Hunyor István ur arcképe
121. Falusi utca
122. Külváros vasárnap
123. Apáti utca
124. Műteremben

Az Ernst Muzeum kiállitásai LVI.kat. 7.oldal - XXI.Csoportkiállitás 1922.október

PÓLYA TIBOR festőművész

125. Gémes kutnál
126. András bácsi
127. Tanya
128. Lajtos kocsi

Az Ernst Muzeum kiállitásai LVI.kat. 7.oldal
XXI.Csoportkiállitás 1922.október

PÓLYA TIBOR festőművész

129. Közelgő vihar
130. Szőke lány
131. Napos udvar
132. Felhők

Az Ernst Muzeum kiállitásai LVI.kat. 7.oldal
XXI.Csoportkiállitás 1922.október

PÓLYA TIBOR festőművész

133. Parasztházak
134. Vadászat
135. Tél
136. Életöröm

Az Ernst Muzeum kiállitásai LVI.kat. 7.oldal
XXI.Csoportkiállitás 1922.október

PÓLYA TIBOR festőművész

137. Muskátli
138. Szüret
139. Napos ambitus
140. Tánc
141. Verandán

Az Ernst Muzeum kiállitásai LVI.kat.8.oldal
XXI.Csoportkiállitás 1922.október

MDK

Polya Tibor, festöm.
sz.1880.

5oza . Tanulmányfej. J.j.: Polya T.
36 x 32. Lemezpapir.

ErnstMuzeum aukciói. XXII. 41.1.

MDK

Pólya Tibor, festöm.
19.sz.

439. Téli táj. J.l.j.: Pólya Lemezpapir.
62 x 53.

Ernst Muzeum aukciói. XIII-XIV. 37.l.

PÓLYA TIBOR

szül.188o.

5o2a. Tanulmányfej. Lemezpapir 36x32.

Ernst Muzeum aukcioi. XXII.sz. 42.oldal

MDK

Pólya Tibor, festöm.
szül.1886.

Öreg ember. Jelz.:Pálya Tibor. Fa.
49x41.

Ernst Muzeum aukciói. XXXVII. Kat.41.l.
Evsz.?.

lyézi, öntözgeti. Kmetty a többnyire csendéletes
körében évek hosszú során át igen belterjes festői
abból a célból, hogy a képfelület minden pontj
változatos árnyalatú és mégis kiegyensúlyozott
mányok és műhelygyakorlatok eredménye maradan
újabb műveinek is sajátja. Ezekre nézve is jellem
ségük nem az ábrázolást szolgáló részletek pazar
hanem abban az igyekezetben, hogy a számra cs
a színek és formák lehetőleg sokerezetű *belső tagoz*
egybe a kép egészét szabályozó, egységes ütemm

Kmetty korábbi stílusában ezt az ütemet a do
jének tárgyilagos áttekintése és egyenletes kimé
ennél a műveletnél érzelmileg mintegy semleges s
indulatait féken tartva, nem a lirikus, hanem az ép
lalkozott a világgal: magánéletének legközvetle
tartozékaival. Ez az építkező rend a függőleges és

PÓLYA TIBOR

9. Falu a toronyból nézve* 15,000.000
10. Vöröskalapos nő 20,000.000
11. Tél 15,000.000

PÓLYA TIBOR

44. Függöny előtt 15,000.000

belül a függőlegesek és vízszintesek rendező és merevítő tevékenységének semmi további nyoma sincsen. A múzeumbeli csendéleten, a gyümölcsöstálon és a kávéskannán, sőt az almákon is a megvilágított rész élesen, szögletesen válik el az árnyékban levőtől, úgyhogy a választóvonalakon mint megannyi huzalon szalad és hasít végig a függőlegesség ereje. A vízszintesek is ilyen élesen feszülnek végig a kép széltében, átszelve a tárgyakat. Ezek az egymást keresztező szerkezetes huzalok nem engedik, hogy a formák szervesen és folyamatosan kerekedjenek egésszé, hanem meg-megtörik, hogy úgy mondjam: szótagolásra kényszerítik őket. Ami itt-ott ívelődésszámba megy, az is csak enyhén hajlik, hogy az egyenestől túlságosan el ne térjen. Következetesen a színárnyalatok sem igen olvadnak egymásba, hanem átmenet nélkül határozott ellentétekre darabolódnak. Elkülönülésük a színválasztó egyenesvonalúsága révén is kiéleződik.

Az új csendéleten ezzel szemben a formák szerves kerekdedsége érvényesül. A vízszintes-függőleges váz egyenes tartása mintha csak arra való volna, hogy a tárgyak körvonalának lendületes ívelését és a testek

Pólya Tibor

Pólya Tibor született 1886.
19. GRÜNWALD MÓR ARCKÉPE. Karikatura. Jelzés lent jobbra: Pólya Tibor.
Vízfestmény. 17×11,5.

Ernst Múzeum aukció

XXXIII-

272. HEBBEL, FRIEDRICH, Die Nib
Exlibrissel.

273. HEINE, HEINRICH, Sämmtlich
Aláírásokkal és exlibrisekkel.

74. HEINE HEINRICH. — GOTT
UHLAND. Cassel, E. Balde. 185

ENDERSON, JOHN, The West
d. vkts. Sk. aláírással és exlib

ER, JOH. GOTTFR., Der
szeivel Exlibrissel.

277. GEORG, Spielkinder

278. H. GEORG, Sehnsucht
ihre. is 8r. 2 köt. Köt

279. HERM. RG, Henriette
8r. 3 kö. rásokkal.

280. HOLITSCH. JR, Ameri

281. HOLITSCHER Splitt
magyar ajánlásá. Mariho

282. HOLME, CHARLE. royal in
Studio. 1906. 4r.

-codex mykológiai méltatása. Bpest, 1900. 2r. Diszes fbkötés.
rihoz.

agédie. Paris, Amyot, 1859. 8r. Fvkts. Eredeti fényképekkel.
z előlapon Egressy Ákos ajánlósorai Jászai Marihoz.

en in a boat. — The idle thoughts of an idle fellow. — Novel
irásokkal és exlibrisekkel.

men on the bummel. — Tea-table talk. — DISRAELI, Co-
Shakespeare. 16r. 4 köt. Vktsek. Exlibrisekkel.

urt, 1875. 16r. 2 köt. Diszes vktsek. Aláírással és exlibrisekkel.

yok. I. k. — RUBINYI MÓZES, Tanulmányok a romániai
ával J. M.-hoz.

átok ti. — Krisztus és Barabbás. — Találkozás egy fiatalember-
ja. 8r. 4 köt. Sk. aláírással.

ndiens Dschungeln. Leipzig, 1911. Nagy 8r. Ered. vkts. Ex-

melte Werke. Berlin, 1900. 8r. I—IV. és VII. kötet. Eredeti
risekkel.

of my life. London, 1905. 8r. Vkts. Sk. névaláírással.

Der Tor. Berlin, 1911. 8r. Vkts. Sk. aláírással: Jászai *Maria*.

Pólya Tibor

Ernst Museum
38. m. Budapest 1928.

Acc. Kat.

Pólya Tibor, szül. (geb.) 1886.

476. ILLUSZTRÁCIÓ. Jelezve (Bez.): „Pólya Tibor 1904". Tus (Tusch). 23×22 cm.

tal Magyarország 1920 előtti terü-
agy őrzött, magyar és külföldi mes-
otásait értjük, tehát épületeket,
ivészeti tárgyakat, (kivéve a nép-
nyomtatott könyveket) -- Szent Ist-
50-ig, a klasszicizmus végéig. Az
glalások alapján látnak majd napvi-

állalók három hónap alatt legalább
ló feldolgozására kötelezik magukat,
táridővel összesen legfeljebb 200
topográfia irodalmi alapvetése így

gzett önzetlen munkáról a topográfia
addig is mig ez megtörténhetik, a

M.D.K.

Pólya Tibor

"Néger táncos" c. képének repr.-ját bemutatja a lap a Mücsarnokban megnyitott "Derü a művészetben" c. kiállitásról.
"Tél a falun" c. festményének repr.-ját is hozza a lap, fenti kiállitásról.

Szinházi Magazin, Bp. 1939. ápr. 2.II. évf. 14. sz. 14-15. lap.

Ernst Museum kiáll.
XXXVI
Bp. 1919. jan.

ELSŐ TEREM.

Pólya Tibor rajzai

1. Eső után . . . . . 1500.—
2. Május . . . . . 400.—
3. Gőzfürdőben . . . . . 500.—
4. Magyar-Mannheimer karrikaturája 150.—
5. Olvasó nő . . . . . 300.—
6. Hermann Lipót karrikaturája . . 150.—
7. Hermann Lipót karrikat. Magántulajdon.
8. Fényes Adolf karrikaturája . . . 150.—
9. Ülő férfi . . . . . 300.—
10. Becsületügy . . . . . 350.—
11. Br. Hatvany Ferenc karrikaturája . 150.—
12. Leányfej . . . . . 500.—
13. Éjjel az Andrássy-uton . . . . . 500.—
14. Szinyei-Merse Pál karrikaturája . . 150.—
15. Müteremben . . . . . 150.—
16. Apa és gyermeke . . . . . 300.—
17. Róna József arcképe . . . . . 300.—
18. Dr. Erdélyi Jenőné. Magántulajdon.
19. Réthei István karrikaturája . . . 150.—
20. A tanár ur . . . . . 400.—
21. Iványi-Grünwald Béla karrikaturája 150.—

Fordító

22. Kofák . . . . . 300.—
23. Csók István karrikaturája . . . . 150.—
24. Az iskolaigazgató . . . . . 500.—
25. Március . . . . . 1000.—
26. A híd . . . . . 2000.—
27. Ballerina . . . . . 1000.—
28. Szinház . . . . . 1500.—
29. Részeg parasztok . . . . . 600.—
30. Tavasz . . . . . 2000.—
31. Páholyban . . . . . 600.—
32. Cirkusz . . . . . 800.—
33. Varieté . . . . . 1500.—
34. Korcsolyázás . . . . . 1500.—
35. Parkett-tánc . . . . . 2000.—
36. Szobor előtt . . . . . 800.—
37. Temetés . . . . . 1500.—
38. Kültelken . . . . . 600.—
39. Kapuban . . . . . 800.—
40. A bölcs . . . . . 600.—
41. Artisták . . . . . 800.—
42. Az öreg korhely . . . . . 800.—
42. a. Tél . . . . . 2000.—
42. b. Politizálás . . . . . 600.—
42 c. Csend . . . . . 900.—
42. d. Veszekedő asszonyok . . . . . 500.—
42. e. A részeg és a gyerekek . . . . . 400.—

PÓLYA TIBOR

Keserves élet. Szinezett tusfestmény.

Magyar Studió II.aukció 55.oldal

M.D.K.

Pólya Tibor
grafikus

Ismeretlen rajza Somlyó Lolt áról (1919) (repro)

Helemeri János: Somlyó Lolt áról válogatott versei
Élet és Irodalom, 1961. nov. 10 - 7 lap

PÓLYA TIBOR, festő

"Pest",Krudy Gyula könyvének címlapja.-Pólya Tibor rajza. Fekete repr. 15.old

MOLNÁR AURÉL: Buda-Pesti szazadok 3.old

Muzsak, Muzeumi Magazin, 1971. 1.sz. Bp.

PÓLYA TIBOR, festő

--

Nemes Marcell 1911-ben 80 képet ajándékozott a Kecskeméti Múzeumnak.-E gyüjtemény jegyzéke:

57.-PÓLYA TIBOR: Fivérem megadül.-Papírlemez,olaj.-74,5-71 cm.-Jelezve balra lent:Pólya Tibor.-Katona József Múzeum.-Ltsz:56.58.38.sz.kép. 299.old

SZEMERE GYÖRGY: Nemes Marcell a műgyüjtő Adalékok a magyar műgyüjtés századeleji történetéhez 275.old

CUMANIA,III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei. Kecskemét, 1975

PÓLYA TIBOR, festő

Nemes Marcell 1911-ben 80 képet ajándékozott a kecskeméti Múzeumnak.-E gyüjtemény jegyzéke:
58.-PÓLYA TIBOR: Kecskeméti piac.-Papir,akvarell,[illegible]
56+43,5 cm.-Jelezve balra lent:PÓLYA TIBOR.-RégiLtsz:85/N:58/.Elveszett.
299.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a műgyüjtő Adalékok a magyar műgyüjtés századeleji történetéhez 275.old

CUMANIA,III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

Pólya Tibor

Mosonó
Szuhnoki festők } repro

Brestyánszky Ilona: Műveinkben a Tisza partján
Nők Lapja, 1978. március 25-16. lap.

Pólya Tibor

"Fejezetek a magyar cirkusz regényéből" cimmel a lap folytatólagos beszámolókat közöl a cirkuszi dinasztiák életéről és müvészetéről.
"Dinasztiák a porondon" a jelenlegi folytatás cime, amelynek keretében a lap bemutatja a hajdani "Fényes -fővárosi nagycirkusz" c. plakátot, mely cirkuszi lovarnőt ábrázol. A plakátot Pólya Tibor készitette.
Repr.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1972. juli. 1.
XVI. évf. 27. sz. 23. lap.

PÓLYA TIBOR, festő

1972-ben Lázár Bélané a pécsi múzeumra hyagyta férje 64 darabból álló képzőművészeti gyüjteményét. Nagy része a 30-as évek végén került Lázárhoz, a művészek ajándékaként Elsősorban a Római Iskolát reprezentaljak. A gyüjtemény:

48.sz.-PÓLYA TIBOR: " LÁZÁR BÉLA", cimü müve. l.p.o. 49.5+40 cm. Ltsz: 72.435. 298.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkonyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

Pólya Tibor

XXII. aukció
A Gyűjtő. 1915. 113. l.

255. PÓLYA TIBOR: Fiu-arckép . 80
Az árverésen elérendő vételár a tulajdonos, Gruber Béla József ur (Budapest) rendelkezése értelmében, a háboruban megvakult katonáknak jut.

256. — : Önarckép, tempera . . . 80
Az árverésen elérendő vételár, a tulajdonos Gruber Béla József ur (Budapest) rendelkezése értelmében, a háboban megvakult katonáknak iut.

XXIV. aukció
u. o. 1915. 174 l.

101. PÓLYA TIBOR: Gyermek tanulmányfej 80

NAGYVÁRAD

Szigligeti szülőháza.

Kép: VV 1879, 25 l.

Pólya Tibor

Lechner Ödön arcképe 1909-ből
Lovrai festőtől

Petr E. magyarúvá arcképek

S. l.

1053. Jan Scoorel

A mester a schoolban

Nagodalna:

Térdig, mely látható, és
lanta onlanak, nemes
~~valamint~~ ékesítik. Több he
veten vörös csikos fehér
gyöngyökkel és boglárokkal
~~feltig~~ balról ~~a fül körül~~ a
virágzó, ~~kunt~~ hátrább a
ten ~~koszorúval~~ és kibontott h
pászol tenyerén köti le fü
~~Olajfestés, fatá~~, me
~~Festette: J. Scorel~~
~~Másolat, vegig va~~
~~Acad. prov. 50.~~
A Mesteri Mű

az ölében bíró olajzott fedelét fogja

525

72/91 № 3.

Pólya Tibor, festő grafikus 1

KÉPZŐMŰVÉSZET

Pólya Tibor rajzai 1918–1919-ben

A Magyar Tanácsköztársaság plakátművészete — közismerten — csúcsát jelenti a magyar grafikának. Soha ilyen ragyogó termést és ilyen rövid idő alatt nem produkáltak a magyar művészek. Berény Róbert, Bíró Mihály, Kmetty János, Nemes-Lampérth József, Pór Bertalan, Uitz Béla, Vértes Marcell közt Barta Ernő, Pólya Iván, Pólya Tibor és Zádor István neve — a Szolnoki Művésztelephez kötődésük miatt is — ismerős. Plakátjaik címeinek felsorolása is elénk idézi munkájukat. *Barta Ernő:* „Dolgozzatok, mert fogy a kenyér" plakátja a termelő munka fontosságára figyelmeztet. *Pólya Iván* „A vöröskatona a proletárállam védelmezője, a bujkáló az árulója" színes plakátja a szocialista haza védelmére mozgósít. *Pólya Tibor* „Vasutasok!!! Gyertek a Vörös-vasútezredbe építeni" című plakátjával a békés építést és a szocialista honvédelem céljait egyaránt szolgálja. *Zádor István:* „Adjatok élelmet! Ha nincs erőnk dolgozni, nem kaphattok szerszámot, ruhát" plakátjával a városi és a falusi proletár egymásra utaltságára utal.

A haladó művészek — plakátjaikhoz hasonlóan — az eseményeket hírlapi rajzokkal, karikatúrákkal is kommentálták. Közülük most *Pólya Tibor,* a kiváló grafikus többnyire ismeretlen rajzaiból adunk közre néhányat.

A *„Százezrek zsúrja — százezrek zsírja"* aláírású rajzpárja nemcsak politikai töltése, társadalmi mondanivalója miatt jellemző, hanem szellemes szójátékainak is bizonysága.

S hogy az esztelen háborúvégi társadalom ellentmondásai csak megerősítették az elnyomottak érdekében kifejtett munkáját, arra elég csak egy 1907-ből származó hírlapi rajzát *(„Együnk-e, vagy fűtsünk?")* idézni. A gyárkapun kilépő munkás a hétvégi kevés bért próbálja beosztani. A rajz esetlegessége itt nem a rajztudás gyengeségére utal, hanem a környezet sivárságát, a proletársors nyomorúságát emeli ki.

Háborúellenes rajzai közül talán legkifejezőbb az 1918. május 13-án a Bolond Istók-ban megjelent rajza, amelyen a sötétbe öltözött tábornok esztelenségig hajszolja a háborút *„Előre!"* — jelszóval. Mire a halál végső kimerültségében válaszol: *„Nem bírom tovább!"*

Elég csak néhány karikatúra szövegét idézni a Virradat hasábjain megjelent, százat megközelítő rajzból, hogy a művész mondanivalóját érzékeltessük. „Rajzocska, amely nem esik kifogás alá" (1918. január 31.). „Az orosz béke" (1918. március 10.). „Pesti kép: Alagon verseny van" (1918. április 7.). „Randevú a romok között" — a „Demokrácia" megnevezésű figurát emeli ki — (1918. április 25.). „Április: Óh te szegény magyar, hát téged mindig április bolondjává tesznek" (1918. május 2.). „Május 1. a fronton" (1918. május 5.).

A közölt rajzok és szövegek magyarázzák, hogy a sajtócenzúra figyelmét is felkeltették ezek. 1918. május 19-én a lap szokott helyén csak ezt a szöveget találjuk: „Pólya Tibor rajza", a rajzot kicenzúrázták. 1918. június 20-án és szeptember 1-én nemcsak a rajzok hiányoznak, hanem a művész nevét is törölték, s csak a rajz helye tátong üresen.

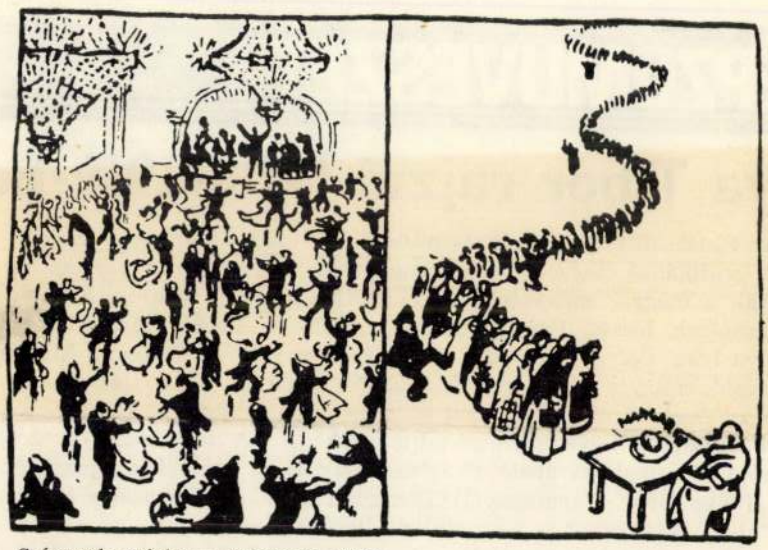

Százezrek zsúrja — százezrek zsírja

„A drágaság" (1918. szeptember 8.), „Őszi eső..." (1918. október 6.) és „A béke áldása" (1918. október 10.) rajzcímek után következzenek újra illusztrációk. Ezek mondanivalója annál plasztikusabbá válik, minél inkább magunk elé idézzük az őszirózsás forradalom hónapjait.

A nép békevágyát sugározza a *„HAZA! HAZA!"* című, 1918. november 11-én megjelent rajz. S mivel a polgári demokratikus forradalom az élet minden területére ki akarta terjeszteni a szervezettséget, ennek túlhajtásait ironizálja a *„Szervezkedés"* című megkapó rajz (1918. december 8.).

Együnk-e, vagy fűtsünk?

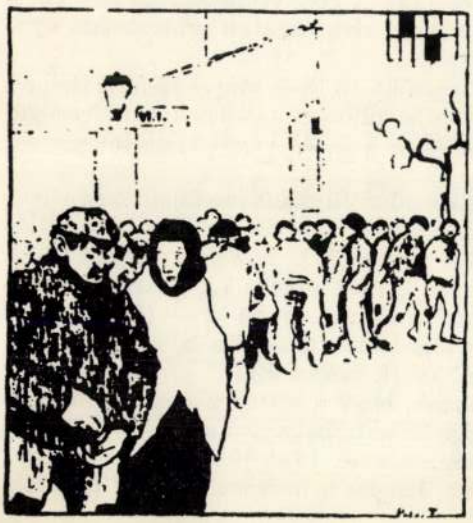

Előre! — nem bírom tovább!

Pólya Tibor

1886–1937

rajz

Farkas Károly

Szépmüvészet
1942 23 D. f.

Pólya Tibor

Fogat az erdőben
c. vers
Repr

Szépmüvészet
1943.233.l,
előtt

Erhalten

PÓLYA TIBOR

N_r. 36. Olajfestmény. Vásár. 25 x 42 cm

Budapest, I. ker. Tárnok u. 7. Esterházy palota.
Veszélyeztett Magángyűjtemények Miniszteri Biztossága.
LX. számu leltár. 1949. (Iparmüvészeti Muzeum, Adattár)

PÓLYA TIBOR

N°. 36. Olajfestmény. Vászon. 25 x 42 cm

on. Alessandro Pavolini, Presidente della Confederazione Nazionale Fascista Professionisti e Artisti, on. Antonio Maraini, Segretario Generale della Biennale e del Sindacato Nazionale Fascista delle Belle Arti.

6. Il giudizio della commissione è inappellabile, anche se i premi non vengano tutti assegnati.

7. Partecipare al concorso significa accettare questo regolamento.

CONCORSO PER LA CRITICA.

REGOLAMENTO

1. Perchè alla crescente importanza dell'Esposizione internazionale di Venezia corrisponda un adeguato interessamento della critica, ai fini di approfondire nel pubblico la conoscenza dell'arte mondiale, la Presidenza della Biennale bandisce un concorso fra i critici d'arte, con quattro premi di 5000 lire ciascuno.

2. I premi sono così suddivisi:

a) Lire 5000, per un articolo, pubblicato sopra un periodico italiano, riguardante la XXI Biennale nel suo complesso;

b) Lire 5000, per un articolo pubblicato sopra un periodico straniero, riguardante la XXI Biennale nel suo complesso;

c) Lire 5000, per un articolo, o una serie di articoli, di un critico italiano sull'arte straniera nella XXI Biennale;

d) Lire 5000, per un articolo, o una serie di articoli, di un critico straniero sull'arte straniera nella XXI Biennale.

3. Gli articoli possono essere pubblicati su quotidiani o su riviste purchè escano durante la Mostra, cioè dal 1 Giugno al 30 Settembre.

4. Gli articoli stampati dovranno essere inviati alla Segreteria della Biennale (con la soprascritta « Concorso Critica ») in cinque copie, non oltre il 30 Settembre.

5. Il concorso sarà giudicato da una commissione composta di: Ugo Ojetti Accademico d'Italia, Presidente;

Pólya Tibor

A Vörösliic
festménye repr.
Budapest
1947. 97. l.

Kovács Péter (1912, Polgár, ref.) egyetemi díjas gyakornok (gr. Teleki Pál és Győrffy István professzorok) 400 pengős ösztöndíjat kapott. Tiszafüred-Polgár közötti területegységen végzett eddigi eredményeit revideálva, a térszín természeti képének kultúrtájjá való átalakulását vizsgálta azon szempontok figyelembevételével, hogy a megnevezett terület, mint kultúrtáj a tudományos eredmények gyakorlati megvalósítása mellett nemzetpolitikai szempontból milyen lehetőséget nyujthatna.

Dr. Schweng Lóránt (1905, Besztercebánya, róm. kat.) műegyetemi adjunktus (Laky professzor), 400 pengős belföldi kutatási ösztöndíját statisztikai, közelebbről grafikus statisztikai módszerek tanulmányozására használta fel. Célja egy olyan munka megírása volt, amely egyrészt elméleti alapvetéssel, a matematikai statisztika általánosan használható módszereivel, másrészt a grafikus statisztika módszereivel is foglalkozik, és amely előadási módban a magyarországi igényekhez alkalmazkodva tárgyalja azt az anyagot, amelyre ma a gazdasági statisztika művelőinek szüksége van. A munka első része majdnem teljesen elkészült, a második résznek anyaga együtt van.

PÓLYA TIBOR / 1886 - 1937 / :

287. Miteremben. - Szin.tus- és c.rajz, p. 18.5 x 15 cm. Jelz.l.j.:" Pólya T."

288. Táncolók a Tisza-szállóban. - Vizf., p. 15 x 15 cm. Jelz.l.j.: " Pólya T."

289. Fogat az erdőben. - Vizf., p. 17 x 11 cm. Jelz. l. j.: "Pólya Tibor".

290. Juli néni főz. - C.rajz, p. 20.7 x 28.7 cm. Jelz.l.j.: " Pólya Tibor".

291. Mattyasovszky-Zsolnay László. - Tollr., p. 11.3 x 17.5 cm. Jelz.f.j.a hátlapon : " Pólya Tibor".

292. Szinyei Merse Pál. - Tollr., p. 11.2 x 17.5 cm. Jelz.l.j.: "r. Pólya T. 909".

293. Ferenczy Károly. - Tollr., 17 x 22.7 cm. Jelz.l.j.: "rajz. Pólya Tibor 1909".

Pólya Tibor
Rajzmagyarázat 1 Berlin

58283.

Kikiáltási ár pengőben

444. OLASZ FESTŐ, XVII. SZ., Bíboros képmása. Olajfestmény. 60×50 . . . . . 20.—
445. OLASZ FESTŐ, XVIII. SZ., Női képmás. Olajfestmény. 65×56 . . . . . 20.—
446. OLASZ FESTŐ, XVIII. SZ., Női képmás. Olajfestmény. 40×32 . . . . . 20.—
447. OLASZ FESTŐ, XVIII. SZ., A költészet allegóriája. Olajfestmény. 56×48 . . . . . 100.—
448. OLASZ FESTŐ, XVIII. SZ. ELEJE, Páduai Szent Antal látomása. Olajfestmény. 98×74 . . 120.—
449. OLASZ FESTŐ, XIX. SZ. ELEJE, Nápolyi látképek. Négy gouache, egy keretben . . . . 35.—
450. OLGYAY FERENC, Tájkép. Olajfestmény. 60×80. (Jelzett.) . . . . . 85.—
451. —, Hegyvidék. Olajfestmény. 22×28. (Jelzett.) . 20.—
452. OLGYAI VIKTOR, Téli táj. Rézkarc. Aláírt példány. 32×26. (Jelzett.) . . . . . 10.—
453. OPPEL MAGDA, Virágok vázában. Vízfestmény. 72×50. (Jelzett.) . . . . . 20.—
454. —, Csendélet. Vízfestmény. 62×95. (Jelzett.) . . 25.—
455. OSZTRÁK FESTŐ, XVIII. SZ., Bűnbánó Magdolna. Olajfestmény. 90×75 . . . . . 20.—
456. OSZTRÁK FESTŐ, XVIII. SZ., Lóth és leányai. Olajfestmény. 45×35 . . . . . 60.—
457. OSZTRÁK FESTŐ, XIX. SZ., Az atyaisten és a szentlélek. Olajfestmény. 62×55 . . . . . 20.—
458. OSZTRÁK FESTŐ, XIX. SZ., Ámor és Psyche. Olajfestmény. 80×65 . . . . . 120.—
459. OTTO, HEINRICH, Birkák a karámban. Eredeti rézkarc. 30×39 . . . . . 3.—
460. PAÁL LÁSZLÓ (1846—1879), Falurészlet. Olajfestmény. 45×75. (Jelzett.) . . . . . 1500.—
(Illusztrálva a III. táblán.)
461. PACZKA KORNÉLIA, Tanulmány. Algráfia. 52×35 . . . . . 8.—
462. —, A párka. Algráfia. 47×33 . . . . . 6.—
463. PALMIÉ CHARLES, J., Tájkép. Olajfestmény. 45×60. (Jelzett.) . . . . . 200.—
464. PANNINI, GIOVANNI PAOLO (1695 (?)—1768) KÖVETŐJE, Tájkép romokkal. Olajfestmény. 32×58 . . . . . 100.—
465. PAP EMIL, Szegényember konyhája. Olajfestmény. 100×75. (Jelzett.) . . . . . 50.—
466. —, Reggeli. Olajfestmény. 100×80. (Jelzett.) . . 60.—
467. PARSONS, ALFRED, Patak. Olajfestmény. 150×95. (Jelzett.) . . . . . 500.—
468. PATAKY LÁSZLÓ (1857—1912), Kasza kalapálás. Olajfestmény. 13×21. (Jelzett.) . . . . 22.—

	Kikiáltási ár pengőben
469. —, Férfi tanulmányfej. Olajfestm. vázlat. 13×13	4.—
470. PATKÓ KÁROLY, Nagybányai táj. Rézkarc. 38×28	8.—
471. —, Cefalu. Rézkarc. 30×40	6.—
472. —, Kompozíció. Rézkarc. 38×28	9.—
473. PÁLLIK BÉLA (1845—1908), Mezőn. Olajfestmény. 30×40. (Jelzett.)	500.—
(Illusztrálva a II. táblán.)	
474. —, Alkonyat. Olajfestmény. 38×55. (Jelzett.)	150.—
475. PALLYA CAROLUS, Bivalyfogat. Olajfestmény. 16×26. (Jelzett.)	24.—
476. PÁLLYA CELESZTIN, Piac. Olajfestmény. 14×14. (Jelzett.)	40.—
477. —, Lovak. Olajfestmény. 18×38. (Jelzett.)	20.—
478. PENNELL JOSEPH, Toledói részlet. Rézkarc. 35×28	6.—
479. PENTELEI MOLNÁR JÁNOS (1878—1924), Csendélet. Olajfestmény. 54×65. (Jelzett.)	70.—
480. PERLMUTTER IZSÁK, Női akttanulmány. Olajfestmény. 56×35. (Jelzett.)	120.—
481. —, Tengerparton. Olajfestm. 65×55. (Jelzett.)	600.—
(Illusztrálva a VII. táblán.)	
482. —, Tengerparton. Olajfestm. 27×35. (Jelzett.)	120.—
483. PERLROTT-CSABA VILMOS, Falusi utcarészlet. Olajfestmény. 70×86. (Jelzett.)	18.—
484. PESKE GÉZA (1859—1934), Hólabdázó fiú. Olajfestmény. 90×60. (Jelzett.)	80.—
485. PETTENKOFEN, AUGUST, VON (1822—1889), Szolnoki paraszt. Vízfestmény. 27×21. (Jelzett.)	250.—
486. PÉCHY PILCH DEZSŐ, Igás ló. Olajfestmény. 100×70. (Jelzett.)	50.—
487. PICHLER, JOHANN (1734—1791), FÜGER, FRIEDRICH HEINRICH (1751—1818) UTÁN, Phidias, Mezzotinto. 70×55	20.—
488. POELENBURGH, CORNELIS, VON (1586—1667), A menekülő szent család. Olajfestmény. 32×40. (Jelzett.)	250.—
489. PÓLYA TIBOR, Tájkép. Olajf. 50×60. (Jelzett.)	45.—
490. —, Aba-Novák fest. Tempera. 50×40. (Jelzett	80.—
491. —, Dohánylevél fűzők. Olajfestmény. 40×50	40.—
492. —, Kabaré énekesnő. Tempera. 56×41. (Jelzett.)	80.—
493. —, Ülő férfi. Tusrajz. 36×28. (Jelzett.)	12.—
494. —, Vásár. Olajfestmény. 80×100. (Jelzett.)	80.—
495. —, Színpad. Tempera. 92×60. (Jelzett.)	80.—
496. —, A boldogság szigete. Tempera. 115×145. (Jelzett.)	480.—
497. —, Zagyvapart. Olajfestmény. 72×96. (Jelzett.)	80.—

Árverési körlény 1937. okt. rk. 02.

Szüle Péter, szül. (geb.) 1886.

447. FÉRFIARCKÉP (Männliches Bildnis). Jelezve (bez.) Szüle, 924.
Vászon (Leinwand). 75×46 cm.

Szüle Péter, szül. (geb.) 1886.

448. A MODELL (Das Modell). Jelezve (bez.): Szüle, 922.
Vászon (Leinwand). 48×38 cm.

Teniers, ifj. David (d. J.) (1610—1690) **iskolája (Schule des).**

449. A KONYHÁBAN (In der Küche).
Vászon (Leinwand). 56×83 cm.

Teniers, ifj. David (d. J.) (1610—1690) **iskolája (Schule des).**

449a. A FOGHUZÁS és A KIKIÁLTÓ (Das Zahnreissen und Der Ausrufer). Két darab (Zwei Stück).
Vászon (Leinwand). 24·5×17·5 cm.

Terborch, Gerard (1616—1681).

450. QUADECKER LEMBERT DEVENTERI POLGÁRMESTER ARCKÉPE (Bildnis des Lembert Quadecker Bürgermeister von Deventer). A Kilényi-gyüjteményből (Aus der Smlg. Kilényi).
Vászon (Leinwand). 54×59 cm.

Thoma, J., XIX. sz. (Jh.).

451. A FÜRÉSZMALOM (Die Sägemühle). Jelezve (bez.): J. Thoma.
Vászon (Leinwand). 66×103 cm.

Thorma János, szül. (geb.) 1870.

452. HUSVÉTKOR (Zu Ostern). Jelezve (bez.): Thorma.
Vászon (Leinwand). 131×175 cm.

Tiarini Alessandro, (1577—1668).

453. DÁVID KIRÁLY (König David).
Vászon (Leinwand). 84×67 cm.

Tintoretto, Jacopo (1518—1594) **után másolat,** XIX. sz. **(Kopie nach,** XIX. Jh.).

454. NŐI FEJ (Frauenkopf).
Vászon (Leinwand). 49×38 cm.

Tiziano Vecelli (1477—1576) **után** XVI—XVII. századbeli **kópia (Kopie** aus d. XVI—XVII. Jh.).

455. MADONNA SZENT KATALINNAL (Madonna m. d. heil. Katharina).
Vászon (Leinwand). 88×76 cm.

Tizian-iskola, XVI. sz. **(Schule des,** XVI. Jh.).

456. ECCE HOMO. A Kilényi-gyüjteményből (Aus der Smlg. Kilényi).
Vászon (Leinwand). 71×54 cm.

Tiziano Vecelli iskolája (Schule des) XVI. sz. (Jh.).

457. KRISZTUS SIRATÁSA (Beweinung Christi).
Vászon (Leinwand). 48×91 cm. Illusztr. I. tábl.

Toorenvliet, Jacob (1635—1719) **iránya (Richtung).**

458. FURCSA TÁRSASÁG (Komische Gesellschaft).
Fa (Holz). 27×20 cm.

Strobentz Frigyes (Fritz), szül. (geb.) 1856.

435. A SEKRESTYÉBEN (In der Sakristei). Jelezve (bez.): Strobentz F. 1883.
Karton. 45×64 cm.

Stuch, Franz, szül. (geb.) 1863.

436. „GRETCHEN". Jelezve (bez.): Stuch.
Vászon (Leinwand). 75×61 cm.

Sváb mester, XV. sz. (Schwäbisch, XV. Jh.).

437. AZ ATYAISTEN (Gott Vater). Töredék (Bruchstück). Lent a mondatszalagban (Unten im Spruchbande): Pulcra es amica et macula no . . . A Kilényi-gyüjteményből (Aus der Smlg. Kilényi).
Fa (Holz). 93×111 cm.

Székely Bertalan (Bartholomäus) (1835—1910).

438. PUTTÓFRIZ (Puttenfries).
Karton. 39×197 cm.

Székely Bertalan (Bartholomäus), (1835—1910).

439. REPÜLŐ TÜNDÉREK ÉS PUTTÓK (Fliegende Feen und Putten).
Karton. 69×150 cm.

Székely Bertalan (Bartholomäus), (1835—1910).

440. FÜRDŐ NŐ (Die Badende). 1925. aktkiállitás (Aktausstellung 1925).
Vászon (Leinwand). 68×56 cm.

Székely Bertalan (Bartholomäus), (1835—1910).

441. IDILL (Idylle).
Vászon (Leinwand). 115×80 cm. Illusztr. X. tábl.

Szenes Fülöp (Philipp), szül. (geb.) 1864.

442. VÖRÖSFÁTYOLOS HÖLGY (Dame mit rotem Schleier).
Vászon (Leinwand). 100×49 cm.

Szines angol rézmetszetek, 2 drb. (2 englische Farbenstiche), XVIII. sz. vége (Ende XVIII. Jh.),

Bengo, Reaburn után:

443. AZ IJJÁSZ (Der Armschütze).

Green, Abbolt után:

A GOLFOZÓ (Der Golfspieler).

Szinyei-Merse Pál (Paul) (1845—1920).

444. GÖMÖRI TÁJ (Landschaft aus Gömör). Jelezve (bez.): Szinyei. — 1927. tájképkiállitás (Landschaftsausstellung 1927).
Vászon (Leinwand). 60×70 cm.

Szinyei-Merse Rózsi.

445. BADACSONYI TÁJ (Landschaft). Jelezve (bez.): Szinyei.
Vászon (Leinwand). 60×70 cm.

Szüle Péter, szül. (geb.) 1886.

446. A DIVÁNYON (Auf dem Sofa). Jelezve (bez.): Szüle.
Vászon (Leinwand). 51×60 cm.

Schweizi festő, XIX. sz. eleje (Schweizer Maler, Anf. XIX. Jh.).

422. ALPESI TÓ (Alpensee).
Bádog (auf Blech). 27×33 cm.

Seekatz, Johann Konrad, (1719—1768) **iránya (Richtung).**

423. VÉNUSZ ÉS ADONISZ (Venus und Adonis).
Rézlemez (auf Kupfer). 25×36 cm.

Simó Ferenc, (Franz) (1801—1869).

424. ÖREG HÁZASPÁR ARCKÉPEI (Bildnisse eines alten Ehepares.) Jelezve mindkettő (beide bezeichnet): Simó 1828. 2 db (2 St.).
Vászon (Leinwand). 22·5×19 cm.

Snyders, Franz, (1579—1657) **köre (Kreis der).**

425. VADKANVADÁSZAT (Eberjagd).
Vászon (Leinwand). 127×186 cm.

Solimena Francesco (1657—1747) **után régi másolat (alte Kopie nach).**

426. SZENT JÓZSEF HALÁLA (Tod des hl. Joseph).
Vászon (Leinwand). 76×102 cm.

Spanyol festő, XVII. sz. első fele (Spanisch, XVII. Jh.).

427. A KÁNAI MENYEGZŐ (die Hochzeit zu Kaana).
Vászon (Leinwand). 100×120 cm.

Spanyol festő, XVII. sz. (Spanisch, XVII. Jh.).

428. A KIS JÉZUS SZENT JÁNOSSAL (Das Jesuskind mit dem hl. Johannes).
Vászon (Leinwand). 83×77 cm.

Stanley, Sara, XIX. sz. II. fele (II. Hälfte d. XIX. Jh.).

429. LADY HAMILTON. Romney után (nach Romney).
Vászon (Leinwand). 50×40 cm.

Stanley, Sara, XIX. sz. II. fele (II. Hälfte d. XIX. Jh.).

430. „ROBINETTA". Másolat Reynolds után (Kopie nach Reynolds).
Vászon (Leinwand). 76×62 cm.

Stanley, Sara, XIX. sz. (Jh.).

431. MÁSOLAT ANDREA DEL SARTO ÖNARCKÉPE UTÁN (Kopie nach dem Selbstbildnis A. del Sartos).
Vászon (Leinwand). 73×57 cm.

Stanley, Sara, XIX. sz. (Jh.).

432. ÖREG RABBINUS. (Másolat Rembrandt után). Alter Rabbiner (Kopie nach Rembrandt).
Vászon (Leinwand). 79×60 cm.

Steinruker, XIX. sz. (Jh.).

433. FIATAL HÖLGY ARCKÉPE (Bildnis einer jungen Dame). Jelezve (bez.): Sternruker 831.
Vizfestmény (Aquarell). 25×20 cm.

Stella, Jacques (1596—1657).

434. A PARNASSZUS (Der Parnass).
Vászon (Leinwand). 104×126 cm. Illusztr. III. tábl.

Sacchi, Andrea iskolája (Schule des), XVII. sz. (Jh.).

410. EGY SZENT MÁRTIRUMA (Marter eines Heiligen).
Vászon (Leinwand). 95×73 cm.

Saint-Aubin, Augustin, (1736—1807).

411. LE CONCERT, LE BAL PARÉ.
Két szines rézmetszet (Zwei Farbenstiche). 35×48 cm.

Santacroce, Francesco Rizzo da, meghalt (gest.) 1548, **után (Nach).**

412. SZENT KATALIN ELJEGYZÉSE (Vermählung der heil. Katharina).
Fa (Holz). 88×126 cm.

Sárkány József szül. (geb.) 1886.

413. RENAISSANCE-FEJ (Ein Renaissancekopf). Jelezve (bez.): Sárkány, 1922.
Vászon (Leinwand). 55×45 cm.

Scarsella, Ippolido (Scarsellino), (?) (1551—1621).

414. MADONNA TÁJKÉPI HÁTTÉRREL (Madonna mit landschaftl. Hintergrund).
Vászon (Leinwand). 88×124 cm.

Schäffer Adalbert, (1815—1871).

415. CSENDÉLET GYÜMÖLCCSEL ÉS DISZTÁRGYAKKAL (Stilleben mit Obst und Schmuckgegenständen). Jelezve (bez.): Ad. Schäffer, 867.
Vászon (Leinwand). 54×43 cm.

Schiavoni Natale, (1777—1858).

416. FIATAL OLASZ LÁNY ARCKÉPE (Bildnis einer jungen Italienerin).
Vászon (Leinwand). 94×69 cm. Illusztr. IX. tábl.

Schidone, Bartolommeo, (1580—1615) **után másolat (Kopie nach).**

417. ALAMIZSNAADÓ LÁNY (Almosenspenderin). Eredetije a nápolyi képtárban (Das Original in der Galerie von Neapel).
Vászon (Leinwand). 155×133 cm.

Schindler, Johann Joseph, (1777—1836).

418. FOLYÓPARTI TÁJ (Flusslandschaft). Jelezve (bez.): Schindler.
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 45×15 cm.

Schmidt, Martin Johann (Kremser-Schmidt), (1718—1801).

419. REMETE SZENT PÁL ÉS AZ ANGYAL (Der heil. Paulus der Eremit mit dem Engel). Lent idegen kéztől származó névjelzés (Unten Namensbezeichnung von fremder Hand).
Lavirozott tollrajz (Lavirte Federzeichnung). 30×21 cm.

Schmidt, Martin Johann (Kremser-Schmidt), (1718—1801).

420. EGY APOSTOL (Ein Apostel). Lent jobbra névjelzés, későbbi kéztől (?) (Unten rechts Namensbezeichnung, von späterer Hand (?).
Tollrajz (Federzeichnung). 23×15 cm.

Schödlberger, Johann Nepomuk, (1779—1853).

421. ROMOK A TENGERBEN (Ruinen in der See).
Pergament. 10×13·5 cm.

Rozek Celesztin.

399. PAESTUM ROMJAI (Die Ruinen von Paestum). Jelezve (bez.): Rozek Coelestin.
Vizfestmény (Aquarell). 30×44 cm.

Rozek Celesztin,

400. A VEZUV KITÖRÉSE (Ausbruch des Vesuv). Jelezve (bez.): Rozek C.
Vizfestmény (Aquarell). 33×47 cm.

Rozek Celesztin,

401. A WILDBACHI VIZESÉS (Der Wasserfall von Wildbach). Jelezve (bez.): C. Rozek.
Vizfestmény (Aquarell). 22×32 cm.

Rózsaffy Dezső (Desider), szül. (geb.) 1872.

402. SZEKFÜCSENDÉLET (Stilleben mit Nelken). Jelezve (bez.): Rózsaffy.
Vászon (Leinwand). 65×54 cm.

Rubens, Petrus Paulus (1577—1640) **után régi másolat (Alte Kopie nach).**

403. ROMULUS ÉS RÉMUS A FARKASSAL (Romulus u. Remus mit der Wölfin). Eredetije a kapitóliumi képtárban, Róma (Das Original in Rom, Kapitolinische Galerie).
Vászon (Leinwand). 39×45 cm.

Rubens, Peter Paul (1577—1640) **után (nach).**

403a. MÁRIA MENNYBEMENETELE (Himmelfahrt Mariae).
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 71×49 cm.

Rudnay Gyula (Julius), szül. (geb.) 1878.

404. BARNA LÓ (Ein braunes Pferd). Jelezve (bez.): Rudnay.
Vászon (Leinwand). 45×57 cm.

Rudnay Gyula (Julius), szül. (geb.) 1878.

405. LOVAS PANDUROK (Berittene Panduren). Jelezve (bez.) Rudnay.
Vászon (Leinwand). 59×75 cm.

Rugendas, Georg Philipp (1666—1742) **iskolája (Schule des).**

406. LOVASCSATA (Reitergefecht).
Fa (Holz). 28×44 cm.

Ruggiere, Giulio de, XVII. sz. első fele (I. Hälfte d. XVII. Jh.).

407. FIATAL HARCOS ARCKÉPE (Bildnis eines jungen Kriegers). Jelezve (bez.): Giulio de Ruggiere Napoletano F.
Vászon (Leinwand). 189×113 cm.

Rumbold, XIX. sz. (Jh.).

408. KORCSOLYÁZÓK (Schlittschuhläufer). Jelezve (bez.): Rumbold.
Vászon (Leinwand). 24×29 cm.

Russo, Isidor, XIX. sz. (Jh.).

409. JÓZSEF ÉS PUTIFÁR FELESÉGE (Joseph und die Frau des Putiphar). Jelezve (bez.): Isidor Russo, 1875.
Vászon (Leinwand). 33×46 cm.

Rocca Michele (?) (1671—1751).

387. SZENT KATALIN ELJEGYZÉSE (Verlobung der hl. Katharina).
Vászon (Leinwand). 67×57 cm.

Rocca, Michele (1671—1751) **iránya (Richtung des).**

388. DÁVID DIADALA. (Restaurálva.) Triumph des David. (Restauriert.)
Vászon (Leinwand). 63·5×83 cm.

Római festő, 1720 k. (Römisch, um 1720).

389. SZENT CSALÁD (Heilige Familie).
Vászon (Leinwand). 58×42 cm.

Romanelli, Giovanni Francesco (1610—1662) **iránya (Richtung des).**

390. SZENT ÁGNES (die hl. Agnes).
Vászon (Leinwand). 53×44 cm.

Rombouts, Theodor (1597—1637) **iránya (Richtung des).**

390a. A PÁSZTOROK IMÁDÁSA (Anbetung der Hirten).
Vászon (Leinwand). 98×136 cm.

Roos, Philipp Peter (Rosa da Tivoli), (1657—1705) **iránya (Richtung des).**

391. VIASKODÓ KECSKEBAKOK (Kämpfende Ziegenböcke).
Vászon (Leinwand). 11×18 cm.

Roos, Joseph (1726—1830).

392. TÁJ ROMOKKAL (Landschaft m. Ruinen).
Vászon (Leinwand). 95×130 cm.

Roos, Philippe Peter (Rosa da Tivoli), (1657—1705).

393. KECSKEPÁSZTOR (Ziegenhirt).
Vászon (Leinwand). 112—190 cm.

Rosenburg, XIX. sz. eleje.

394. NÉGY DARAB SPORTMETSZET (Vier Stiche mit Sportdarstellungen). Pollard után (nach).

Roskovics Ignác (1854—1915).

395. NŐI ARCKÉP (Frauenbildnis).
Vászon (Leinwand). 97—68 cm. Illusztr. IX. tábl.

Rosselli, Matteo (1578—1651) **iránya (Richtung des).**

396. FIATAL LOVAG ÉS APRÓDJA (töredék) (Junger Ritter und sein Page. Bruchstück).
Vászon (Leinwand). 93×109 cm.

Rottenhammer, Johann (1564—1623).

397. A GYERMEK IMÁDÁSA (Anbetung des Jesuskindes).
Rézlemez (auf Kupfer). 27×20 cm.

Rozek Celesztin, szül. (geb.) 1859.

398. SZENT VILMOS (Salvator Rosa után) Der hl. Wilhelm (Nach Rosa). Jelezve (bez.): Rozek C. 1879.
Aquarell. 46×34 cm.

Reni, Guido (1575—1642) **után (Nach).**

374. KÉT TANULMÁNYFEJ (Zwei Studienköpfe).
Rézkarc (Radierung). 14×19 cm.

Reni, Guido (1575—1642) **után másolat,** XIX. sz. **(Kopie,** XIX. Jh.).

375. AURORA. Eredetije a római Pal. Rospigliosiban (Das Original im Pal. Rospigliosi zu Rom).
Vászon (Leinwand). 48×65 cm.

Réti István (Stefan), szül. (geb.) 1872.

376. LEÁNY A TENGERPARTON (Mädchen am Strande). Jelezve (bez.): Réti.
Vászon (Leinwand). 55×45 cm.

Réti István (Stefan), szül. (geb.) 1872.

377. TÁJKÉP (Landschaft). Jelezve (bez.): Réti.
Vászon (Leinwand). 45×54 cm.

Réti István (Stefan), szül. (geb.) 1872.

378. A MODELL (Das Modell). Jelezve (bez.): Réti. Róma, 06.
Vászon (Leinwand). 80×60 cm.

Réti István (Stefan), szül. (geb.) 1872.

379. KÉT ÖREG ASSZONY (Zwei alte Frauen). Jelezve (bez.): Réti, 1911.
Vászon (Leinwand). 60×106 cm.

Révész Imre (Emerich), szül. (geb.) 1859.

380. PARASZTASSZONY (Bäuerin). Jelezve (bez.): Révész I.
Vászon (Leinwand). 45×27 cm.

Ridinger, Johann Elias iránya (Richtung des).

381. BÖLÉNYVADÁSZAT MAGYARORSZÁGON (Jagd auf Auerochs in Ungarn).
Vászon (Leinwand). 66×75 cm.

Ridinger, Johann Elias, (1698—1767).

382. AZ UJ LOVAGLÓISKOLA. Augsburg, 1734. („Die neue Reitschul").
18 db szinezett metszet (18 Farbenstiche).

Rigaud y Ros, Hyacinthe (1659—1743) **modora (Art des).**

383. HERBERSTEIN GRÓF ARCKÉPE (Bildnis des Grafen H.).
Vászon (Leinwand). 95×72 cm.

Rippl-Rónai József (Josef), (1861—1927).

384. ARKANGYAL (ein Erzengel). Jelezve (bez.).
Pasztell 17×13 cm.

Rippl-Rónai József (Josef), (1861—1928).

385. CSALÁDI ARCKÉP (Familienbildnis). Jelezve (bez.): Rónai 1904.
Vászon (Leinwand). 11 ×150 cm.

Rippl-Rónai József (Josef), (1861—1928).

386. HÁLÓSZOBA (Schlafzimmer). Jelezve (bez.): Rónai.
Pasztell. 42×60 cm.

Ernst Museum aukciói XLV. (1930)
Gróf Zichy Béla hagyatékából stb.

Pólya Tibor, szül. (geb.) 1886.

362. FALU VÉGÉN (Dorfansicht). Jelezve (bez.): Pólya Tibor.
Vászon (Leinwand). 76×79 cm.

Porporati, Carlo Antonis, (1740—1816).

363. ÁBEL SIRATÁSA (Beweinung Abels). V. d. Werff után (nach V. d. Werff).
Rézmetszet (Kupferstich). 64×45 cm.

Priechenfried, A., XIX. sz. (Jh.).

364. A KOCKÁZÓK (Die Würfelspieler). Jelezve (bez.): A. Priechenfried.
Fa (Holz). 20·5×26 cm.

Prihoda István (Stefan).

365. A FOTELBEN (Im Foteuil). Jelezve (bez.): Prihoda I.
Vászon (Leinwand). 27×29 cm.

Pronti Cesare (1626—1708).

366. KÉT DEKORATIV PUTTÓ (Zwei dekorative Putten). Két darab (zwei Stücke).
Fa (Holz). 48 cm. magas (Höhe).

Raffalt, Ignaz, (1800—1857).

367. ALKONY (Sonnenuntergang).
Fa (Holz). 26×43 cm.

Raffaello Santi (1483—1520) **után szabad másolat,** XVIII. sz. **(Freie Kopie,** XVIII. Jh.).

368. A SZENT CSALÁD (Die heil. Familie). Eredetije a madridi Pradoban (Das Original im Prado von Madrid).
Vászon (Leinwand). 112×97 cm.

Ranftl, Johann Mathias, (1805—1854).

369. KUTYAFEJ (Hundeportrait).
Vászon (Leinwand). 54×44 cm.

Rembrandt Harmensz van Rijn (1606—1668) **után másolat,** XIX. sz. **(Kopie,** XIX. Jh.).

370. AZ ÖREG RABBINUS (Der alte Rabbiner).
Vászon (Leinwand). 100×77·5 cm.

Rembrandt Harmensz van Rijn (1606—1668) **után másolat,** XIX. sz. **(Kopie,** XIX. Jh.).

371. ÖNARCKÉP ZÁSZLÓVAL (Selbstbildnis mit Fahne).
Vászon (Leinwand). 121×96 cm.

Reni, Guido (1575—1642).

372. BŰNBÁNÓ MAGDOLNA (Büssende Magdalena). A mesternek több hasonló képe ismeretes, amelyek legnagyobbrészt tanitványok közreműködésével készültek (Verschiedene ähnliche Bilder des Meisters sind bekannt, von denen die Meisten wohl unter Mitbetätigung von Schülerhänden entstanden sind).
Vászon (Leinwand). 174×133 cm.

Reni, Guido (1575—1642) **után régi másolat (Alte Kopie).**

373. ECCE HOMO.
Vászon (Leinwand). 65×50 cm.

Pólya Tibor

Móricz Zsigmond

Légy jó mindhalálig.

4. kiadás Bp. 1946.

fenti rajzaival

RASSEGNA ITALO-UNGHERESE
Diretta da TIBERIO GEREVICH e LUIGI ZAMBRA
Direzione e amministrazione:
BUDAPEST, IV., EGYETEM-UTCA 4
Telefono : 185-618

Pólya Tibor

Újság. 1922. nov. 19.
(e.a.: A Szinyei-Társaság első kiállítása.)

Szerelők a Nemzeti Szalont c. rajzainak

ukért bármiképpen is szavatolnánk.
vevő költségére és veszélyére történik,
erés vezetősége semminemü felelősségre

negbizásokat elfogad az Ernst-Muzeum
terdi Andor és Steiner Lajos urak. Az
sára van joguk:

. . . . 1.— K
. . . . 2.— K
. . . . 5.— K
. . . . 10.— K
1000 K-ért 15.— K

oe, akinél katalógus van. Az illusztrált
, akár német szöveggel 15 K vagy

Pólya Tibor

Lod
2.

Lázárok

158, 159. l.

163. l.

A kápolnában diszes,
ványtábla Ágoston Elek pesti se
A hajó és kápolnák sz
rózsaszín műmárvány bőritását l
és Schatzl Lambert /49/, a kóru
Neuhauser Kálmán műmárványozók
1895-ben két oltárt e
ria Szivének tiszteletére és a
Greiner restaurálta /51/. Ma má
radt meg; a hajó szentélyi rész
diszes fülkében előreugró, gömb
Más, jelenleg meg nem
másunk van. A rendház kápolnájáb
a templomban állt; képe Mária e
ben állittatta Szent-Iványi Józ

47./ Historia D., Protocollum I
48./ 1894.aug.9. költségvetés. Z
49./ 1895.jan.31. sz.cs.
50./ Chronologia Conventus.... a
51./ Protocollum II.1895.§.216.

Pólya Tibor

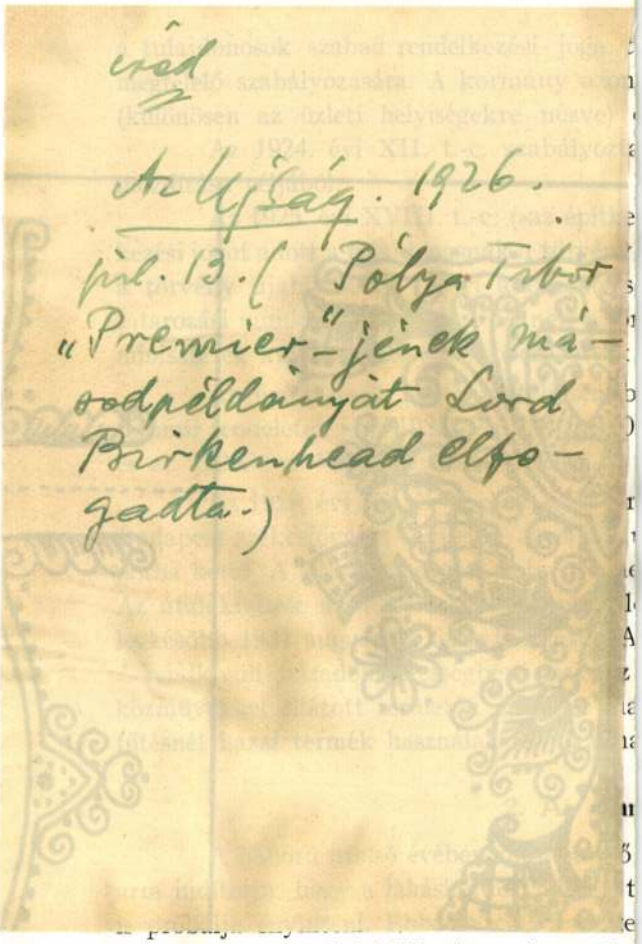

az Országos Lakásépítési Tanács-ot és annak

s után köteles a város (község) az állam-
nely összeg ezen akció céljaira fordítandó.
os kisajátítási jogát ilyen kislakások épí-
létesítendő lakásokkal a tulajdonos korlát-

adómentességet engedélyez az új, illetve
Az adómentesség a házadón felül a községi
sek 1924. évi január hó 1-je előtt lakható

minisztert, hogy az állami hozzájárulással
költségei fedezésére kötvényeket bocsásson
ntézetek által alakított szindikátust bízzon
z illető városok és községek a kibocsá-
sára lekötik azt az ingatlant, amelyen az
rjövedelmét és a városnak, községnek az
énzügyminiszter az államkincstár nevében
t arra, hogy az állam egyéb jövedelmeiből
amatainak és a tőke törlesztésének fede-
s vagy község által a lekötendő jövedel-

ínség csökkentését célozta a Fővárosi Köz-
, amellyel 1921. évi január 1-től az 1925.
zrészek építésénél számos könnyítést álla-
érvényben volt Építésügyi Szabályzat-tal.
többször meghosszabbították.
n megengedte a lakásbéreknek emelését.
égvetési év első hat hónapjában viselendő
ban kimondja, hogy az 1921. évi XXIII.

Pólya Tibor

Sógor, nagy póbor
c. kegyes repr.
Rákóczi út 24. I.

Pólya Tibor

vrd

Erdélyi Árpád:
P. T. emlékkiállítása az
Ernst Múzeumban.
Művészet · 1938. 43. l.

OSZTRÁK FESTŐ, 1400 körül

Festett szárnyasoltár: Középkép: *Mária halála.* Bal felső: *Olajfák hegye.* Alsó: *Kálvária.* Jobb felső: *Keresztvitel.* Alsó: *Feltámadás.* Külső két kép: *Angyal és Sz Mária,* együtt *Angyali üdvözlet.* Fa, tempera, középkép 119·5×83 cm, egy-egy szárny 119×35·5 cm.

Blasius Höfel 1839-ben elárverezett, bécsujhelyi, Lemann bécsi és Ipolyi Arnold gyüjteményéből. Höfel gyüjteményében a hozzá nem tartozó alábbi két szárnyképpel és predellával volt összeerősítve.

Verzeichniss einer Sammlung altdeutscher Gemählde... Bécs 1839., 17. szám. — Frimmel: Lexikon der wiener Gemäldesammlungen II. kötet, München 1914., 176., 177. l. — Genthon: RMF, 28—29. lap. — Pigler Evag 132—134. l. (Képe, nyitva 133. l.)

OSZTRÁK FESTŐ, 1440 körül

1. *Angyali üdvözlet.* (Belső bal felső.)

2. *Jézus születése.* (Belső bal alsó.)

3. *Krisztus az Olajfák hegyén.* (Külső bal felső.) 149. kép)

4. *Sz István vértanú megkövezése.* (Külső bal alsó.)

5. *Mária és Erzsébet találkozása.* (Belső jobb felső.)

6. *Háromkirályok imádása.* (Belső jobb alsó.)

7. *Kálvária.* (Külső jobb felső.)

Pólya Tibor

Gyermekarckép, repr.
Művészet. 1938. 31. l.

Boldogság útjának végső képe repr.
M. O. 32. l.

Pólya Tibor

U. 4175.

Premier c., London-
ban jegzalamu
elaszlá képének
ügyéről van szó;
a kép Cerutti grófné
Pauday Erzsi tulajdona
volt.

Nemzeti Ujság.

1926. márc. 2.
(London, Peking,
Budapest versenyez
egy magyar festmé-
nyért.)

Gyarapodás.

an és van ábrázolva
ojásdad medaillonban. Középütt elválasz-
fekete, szeme sárgás[illegible], fölfelé fé-
t. Dolmánya piros, mentéje fehér, gomb-
áza arányból valók. Felirata a kép alat-
kereten: Andreas Pálffi L. Baro S.C.

Schlesinger Károlytól 40 koronán (137/90.).
én (17/91).

(18)

1894 : III. 106.
1907 : III. 7.

97

Pólya Tibor

Pólya Tibor (1886—1937).
471. KORCSOLYÁZÓK A ZAGYVÁN. Jelezve.
Karton. 75×100 cm.

200.—

Almásy - Telekiből 1939

123. Terülközö nö. - Szobor, terr.,mag.: 68 cm. Jelz.b.h.a talapz. "Kerényi J.1939".

KERNSTOCK KÁROLY / 1873 - 1940 / :

124. Öntözés. - Olajf., v., 86 x 60.5 cm. Jelz.nélkül.

KEVICZKY HUGÓ :

125. Menyecske. - Szobor, br., mag.: 34 cm. Jelz.a talapz. "Keviczky H."

KIMNACH LÁSZLÓ / 1857 - 1906 / :

126. Haragszom rád. - Olajf., fa, 26 x 35 cm. Jelz.nélkül.

KISS JÁNOS :

127. Fülöp-szigetbeli. - Szobor,fa,mag.: 51 cm. Jelz.j.a talapz.tetején: "Kiss".

Pólya Tibor
Kép 1939/40. évben II

PÓLYA TIBOR / 1886 - 1937 / :

189. Uzsonna. - Olajf., fa l., 70 x 61 cm.
Jelz.l.b. "Pólya Tibor".

8
↑

PÓLYA TIBOR (1826—1938)
71. Borús tavaszi nap, olajf. mgt.

Nemzeti Szalon
1940. jan. febr.
Szinyei Társ.
VII. Kiáll.

Artisztikus

KÉPKERETEK

MDK

Pólya Tibor

Kergetik a szerencse-malacot, c. rajza. Repr.

Vas.Ujs. 1912. 52.sz. 1o49.lap

ИЦА

Рейф Тибор

Аспрехтик с экспансе-машсет, с. Ка̀ъка. Нерг.

Уаз.Ъ̀ъ. 1912. 52.вх. 1042.Лер

MDK

Pólya Tibor

Ülő gyermek

Szolnoki müv.telep kiáll. Vas. Ujs. 1910. 43.sz.
889-90. l.

Pólya Tibor

U. 3789

Siető nő c. festménye mutatva repr.

Pesti Hirlap. Vasárnapja

1930. jan. 12.

910. Gr. Rogendorf.

Mellig, kissé jobbra, tojásdad
szemöldöke, bajusza és körszakálla
dőjét csokorra kötötte, világos mel
fekete.

Vászon, mér. 26 : 21 cm.

17

Festette: Kakobey Károly,
Vétetett 1901 május 9-én. Ára
Szn. 26-9
Elszámoltatott 1901: XII. 31-é
Az elszámolást elfogadta 1902:
(908/902)

La rendes javadalomból

MDK

Pólya Tibor

Télen, of.,repr.

Képzőművészeti élet 1926-ban. Pesti Hirlap 1927 évi nagy naptára. 138.l.

PÓLYA TIBOR / 1886 - 1937 / :

215. Tosca. - Olajf., v. 70 x 60 cm.Jelz. l.j.: "Pólya".

216. Dizőz. - Temp., d. 40 x 55 cm. Jelz. l.j.: "Pólya Tibor".

Szépkorúv. képt. jub. kiáll. 1944.

Pólya Tibor

BORNEMISSZA GÉZA :

27. Kertben. - Olajf., v. 93.5 x 86 cm.Jelz. l.j.: "Bornemissza Géza 1933".

BORSOS MIKLÓS :

28. Mosoly. - Szobor, márv. Mag.: 25 cm. Jelz.b.a fej old.: "Borsos M."

29. Legelő bivalyok. - Dombormű, vörösréz, 46 x 34.5 cm. Jelz.l.j.: "Borsos Mik - lós 1942".

./.

MDK

Pólya Tibor

Tosca.Olajf. 70x60 cm.Jelz. l.j.: "Pólya".
Dizőz.Temp. 40x55 cm. Jelz. l.j.: "Pólya Tibor".

Fővárosi Képtár jub.kiáll. 1944.január.

MDK

Pólya Tibor

Tavasz, tempera

A Székesfővárosi Képtar és Történelmi Múzeum
kiáll.-nak katalogusa. 1937. Jan. Nemzeti Szalon.

MDK

Pólya Tibor, festö
1886-1938

Cirkuszsátor. Paszt.lp.Jelz.l.j.s."Pólya Tibor"

Fogat az erdöben. Guache,p. Jelz.l.j. "Pólya Tibor"

Nemz.Szal.Műv.Egy.-Szék.v.Kpt. és Tört.Muz. uj szerzeményei 1937/38. -1939 máj.-jun. kat.

Pólya Tibor festőművész

Tél

Budapest székesfőváros képtárának katalógusa 1934.

M.D.K.

Pólya Tibor

"Lakodalom" c. képének repr. hozza a lap a Szinyei Társaság kiállitásáról a Nemzeti Szalonban.

Szinházi Élet. Bp. 1933. nov. 26-dec. 2.
XXIII. évf. 49. sz. 37. lap.

M.D.K.

Pólya Tibor

Karikaturája önmagáról Herman Lipót: "A napos oldalon" c. tréfás irásának illusztrálására.
Karikatura Jávor Pál festőművészről.

Szinházi Élet. Bp. 1929. szept. 8-14. XIX. évf. 37. sz. 84. lap.

Pólya Tibor

„Fiú a vérében"
regény.

Színházi Élet
1925. 39. sz.

(Kiállítás a svájci
művészteleprő.)

M.D.K.

Pólya Tibor

"A husvéti tojás" c. tréfát illusztrálta a
"A hét humora" c. rovatban.

Szinházi Élet. Bp. 1930. ápr. 20-26. XX. évf.
17. sz. 41. lap.

M.D.K.

Pólya Tibor

"A modern pygmalion" cimmel tréfás rajz "A hét humora" c. rovatban.

Szinházi Élet. Bp. 1931. május 3-9. XXI. évf. 19. sz. 45-48. lap.

M.D.K.

Pólya Tibor

"Szolnok és én" c. írását illusztrálta karikaturákkal: Elek István dr. Városi főorvos, Váncza Mihály a villamosművek igazgatója, Gellért Izidor bankár, Kerekes Sándor városi főjegyző, Füredi Ferenc bankigazgató és Zábrétzky György tréfás cimekkel.

Szinházi Élet. Bp. 1932. jan. 17-23. XXII. évf. 4. sz. 44. lap.

M.D.K.

Pólya Tibor

Harsányi Zsolt: Uccai affer c. novellát illusztrálta.

Szinházi Élet, Bp. 1929. dec. 22.- XIX. évf.
52. sz. 46-48. lap.

M.D.K.

Pólya Tibor

Szép Ernő: Raszkolnyikov c. irását illusztrálta.

Szinházi Élet. Bp. 1929. január 6-12. XIX. évf. 2. sz. 10-11. lap.

M.D.K.

Pólya Tibor

"Ebéd Pólyáéknál" c. hiradás mellékleteként megjelent rajzok az ebéden részt vett müvészekről: Falus Elek, Pólya Tiborné, Fényes Adolf, Hermann Lipót, Arányi-Araquill, Lippai Gyula, Pólya Tibor és Kálmán Jenő Akos karikaturái.

Szinházi Élet. Bp. 192o. juni. 20.-26. IX. évf. 25, sz. 16. lap.

M.D.K.

Pólya Tibor

A Csáky-utca 15. sz. alatti mütermében kiállitotta festményeit. A kiállitáson körülbelül negyven kép szerepel, ezek között portré, tájkép, csendélet, rajzok és más tanulmányok vannak.
"Téli napsugár" c. festményének repr.-ját közli a lap. A beszámoló rajzait és plakátjait is kiemeli.

L-y.:Pólya Tibor kiállitása c. közl.
Szinházi Élet. Bp. 192o. juli 11-17. IX. évf.
28. sz. 16. lap.

M.D.K.

Pólya Tibor

"A piktor és a gróf" c. tréfát illusztrálta két rajzzal.

Szinházi Élet. Bp. 1921. május 22-28. X. évf. 21. sz. 24. lap.

M.D.K.

Pólya Tibor

Plakátrajza a lap Hátsó boritólapján "Medgyaszay Vilma Kabaréja" cimmel a müvésznőről készült rajzzal.

Szinházi Élet. Bp. 1913. aug. 23-3o. II. évf. 26. sz. hátsó boritólapján.

M.D.K.

Pólya Tibor

A müvészről szóló történeteket közöl a lap, de a cimet megállapitani nem lehet, mert a példány hiányos. Négy müvének repr.-ját hozza a lap: "Kisváros", "Szinházban", "Lakodalmasok" és utolsó festményének repr.-ját a "Falusi farsang" c.-t.

Szinházi Élet. Bp. 1938. jan. 23-29. XXVIII. évf. 5. sz. 17. lap

M.D.E.

M.D.K.

Pólya Tibor

Hermann Lipótról készitett karikaturát. Repr.

Szinházi Élet. Bp. 1921. juli. 3-9. X. évf.
27. sz. 23. lap.

M.D.K.

Pólya Tibor

Rajz "Veszik? Vagy nem veszik?" cimmel.

Szinházi Élet. Bp. 1921. dec. 25-31.
X. évf. 52. sz. 40. lap.

M.T.A.

M.D.K.

Pólya Tibor

Falfestménye a Nagy Endre-kabarében. Kép repr.-ját közli a lap.

Szinházi Élet. Bp. 1921. nov. 6-12.
X. évf. 45. sz. 27. lap.

M.D.K.

Pálya Tibor

Találkozunk a Nagy Budte-kabaréban. Kép
repr.-ját kérjük a lap.

Reinhart Ernst. Hp. 1921. nov. 6-12.
X. évf. 45. sz. 27. lap.

M.D.K.

Pólya Tibor

Tréfás rajz önmagáról "Pólya Tibor szerencséje" c. közl. illusztrálására.

Szinházi Élet. Bp. 1921.nov. 20.-26.
X. évf. 47. sz. 24. lap.

M.D.K.

Pólya Tibor

Tréfás rajz Ormagyról "Pólya Tibor aszerencsejáték" c. Kósi. Illusztrációhoz.

Nat.Bibl. Díst. Sp. 1921.Nov. 20.-30.
K. évf. 47. sz. 24. lap.

M.D.K.

Pólya Tibor

Iván Ede: "A nagybányaiak" c. riportját illusztrál
ta rajzaival: "Thorma János "nagy" képen dolgozik"
c. és "Réti mester női gárdája" c. tűfás rajzok.

Szinházi Élet. Bp. 1918. ~~Bp.-1918.~~ okt. 20-27.
VII. évf. 42. sz. 25-28. lap.

M.D.K.

Pólya Tibor

Karikaturák müvészekről:

Fémes Beck
Magyar-Mannheimer
Feiks Alfréd és Jenő
Koszta Viktor
Prihoda István aláirásokkal.

Lippay Gyula: 6 piktor 1 szobrász c.
Szinházi Élet. Bp. 1922. febr. 19-25.
XI. évf. 8. sz. 12-13. lap.

Pólya Tibor

Magyar kitüntetést, az Erzsébetvárosi Demokrata Kör elnökét ábrázoló díj festménye reprodukálva

Színházi Élet. 1924.

24. szám.

U. 2350.

Pólya Tibor

MDK

Udvar, olf.

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetközi kiáll.

Polya Tibor MDK

A mester korrigál, pasztell

Mücsarnok 19o6/7. téli nemzetk. kiáll.

Polya Tibor MDK

Horthy Miklós, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiáll.

Pólya Tibor MDK

Téli táj

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Pólya Tibor MDK

Hegyen-völgyen lakodalom, repr.

Mücsarnok 1927/28 téli kiállitás

Pólya Tibor MDK

Birkozók, olf.

Mücsarnok 1927/28 téli kiállitás

Pólya Tibor

MDK

Montág Ágost arcképe, olf.

Műcsarnok 1927/28 téli kiállítás

Pólya Tibor MDK

Herzfelder Pál arcképe, olf.

Hetivásár, olf.

Hegyen-völgyen lakodalom, olf.

Szolnoki müvészek, olf.

Mücsarnok 1927/28 téli kiállitás

MDK

Pólya Tibor MDK

Tavasz, olf.

Látogatás a tantinál, olf.

~~Akkor, olf.~~

~~Lámpagyujtás, olf.~~

Mücsarnok 1927/28 téli kiállitás

Pólya Tibor

MDK

Tél

Műcsarnok 1932. Budapest közönségének képzőművészeti gyüjteményéből rendezett kiállitás

.Pólya Tibor festőművész

Vásári komédia

Szüret a régi jó világban

Magyar kiállitás tárgymutatója.Műcsarnok.1934.

Pólya Tibor, festö

Lacikonyha. Olf.

Tél a falun. "

Mücs.-Az 1934.évi Magyar Kiáll. 1934.szept.27.-okt.28.
Kat. 2c.1.

MDK

Pólya Tibor, festö

Kukások. /?/ Vizf.

Mücs.-Az 1934.évi Magyar Kiáll. 1934.szept.27.-okt.28.
Kat. 18.1.

Pólya Tibor

MDK

Téli lagzi, tempera

Micsarjok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Pólya Tibor

irod

Színházi Élet 1924.
51. szám F (Arcképpel)
U. 2318

F (Pólya Tibor Amerikába megy.)

<Pólya Tibor>

<> A nagy Zárándok-
sit. c. rajzos kötete.

Erdélyi Déri: 1936. 58. l.

1936-ban Erdélyi a
Déri Múzeum tulaj-
donába Ecsedi Istvánné
dr. hagyatékából.

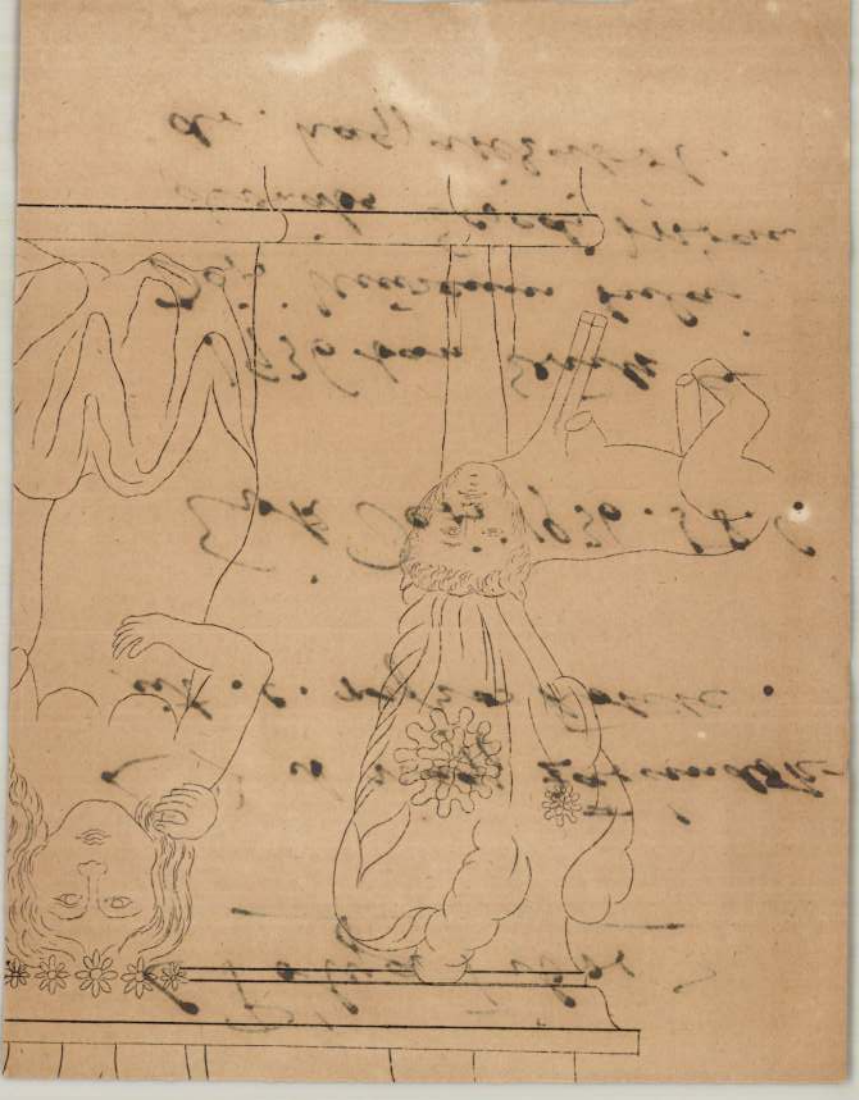

Pólya Tibor †

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1937.256.l.

PÓLYA TIBOR. A novemberi nagy Kaszás ezúttal mintha a szokottnál is sűrűbb rendet vágott volna a magyar értékek soraiban. S szeszélyes kedvében egy fiatalos, mindig derűs, mindig jókedvű művészünket is elszólította: Pólya Tibort. Talán kevés festő van ma, akinek egyéniségét, naiv emberlátását, vidám népiességét jobban ismerné a közönség, mint Pólyáét. Az ő számára Szolnok nemcsak lakóhely és tájhangulat volt, hanem egy darab magyar élet is, alföldi színes ködmönök, zsíros parasztjelenetek, jégenkopogó csizmák kedves panorámája. El lehet mondani, hogyha Pettenkofen, Szlányi, Fényes segítettek megismerni a Tiszapart igazi arculatát, Pólya ecsetjén keresztül éreztük meg az alföldi vasárnapok breugheli zsáneralakjait. De nemcsak ebben az irányban volt eredeti. Humora, jókedve kiáradt a nagyvárosi plakátjaiból is, melyek éppen azért voltak jó toborzói a hirdetett újságoknak, mert népies ízt, a jókedvű kíváncsiságot vetítették a falra és szívtől szívhez szóltak. Halála fájdalmas vesztesége a magyar grafikus-művészetnek.

niederzulegen; so nannte ich jene Protokolle, die alle biologischen Eigenschaften der Kinder erschöpfend

sie einer Gold+Malariakur zuzuführen, damit der Patient geheilt und weitere Infektionen verhütet werden können. Besonders vor dem Hochsommer sollte man diese Kranken

SCHRIFT

Braun-Seifert: Die tierischen Parasiten des Menschen, 1922. — *Brug, S. L.* u. *Rook, H. de:* Geneesk. Tijdschr. N. I. Bd. 73. S. 264. — *Brumpt, E.:* Précis de Parasitologie, 1922. — *Chabeuf, M.:* Bull. Soc. Path. exotiq. Paris, Bd. 31. S. 929. — *Darier:* Précis de Dermatologie, 1928. — *de Choisy, H.:* Rev. Med. Trop. Bd. 19, S. 294, 1938. — *Fülleborn, F.:* Handbuch der pathogenen Mikroorganismen, 1929. — *Grace, A. W.:* Trans. roy. Soc. Trop. Med., Bd. 38. S. 259, 1934. — *Keil, F.:* Arch. f. Schiffs- und Tropenhygiene, Bd. 40, S. 400,

Pólya Tibor.

Koronghi Lippich István úr.,
akinek a művésztelep ujjáépitése
köszönhető
(Pólya Tibor rajza)

Magyarország, 1927. szept.

Pólya Tibor

Lód

Herman Lipót. A művész-asztal fényben a „Japán"-ban. Pesti Napló 1933. jún. 4.

U 3603

csatolom az ülési jegyzőkönyv részére
dő válaszтervezetem indoklására mon-
ljes szövegben átvenni. Kihagytam
es müemlékek felsorolását, azoknak az
tént tanulmányozását és azon emlékek
ukat megelőző stylusokban lettek res-
tartoznak Zsámbékhoz.

O.

Szivélyesen üdvözöl:

violette

! Ambras Tibs elvedo,
Pöhe Tibsel
Mastener — mestenswiven.
= Pethfi Rhdio, 1870. X. 11.
10, 10
Kép. nek. 1—8 p.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 1
Telefon: 188-296, 188-307
PESTMEGYEI HÍRLA

Póla Tibor

MÁR 7.

1021

Nem mind Arany...

A magyar piktúra egyik igen nagy tehetségű és rendkívül rokonszenves alakjáról, a viszonylag fiatalon elhunyt Pólya Tiborról mesélte a minap egyik hajdani ezredtársa az alábbi történetet, amelynek némileg időszerűséget ad az Arany-évforduló. Pólya Tibor önkéntesi évét a híresnevezetes negyvennégyeseknél, a somogyi „rossebes"-eknél szolgálta le. Kedvence volt a regimentnek, vidám mókamester, de főleg remek karikatúráival aratott nagy sikert. Az önkéntesek tiszti iskolájának egy morva származású főhadnagy volt a parancsnoka, aki arról volt nevezetes, hogy rajongott a magyar irodalomért, tökéletesen megtanult magyarul, betéve tudta Petőfi, Arany, Tompa, Vörösmarty, Kölcsey, sőt még Berzsenyi legszebb verseit is. Másik nevezetessége pedig az volt, hogy drótszőrű foxi kutyáját mindenhová magával vitte, még a tiszti étkezdébe is. Ez ellen a tisztikar állatbarát tagjainak nem volt kifogása, de akadt néhány mogorvább természetű tiszt, aki nem jó szemmel nézte a takaros kis kutya ugrándozását a fehér abrosszal megterített tiszti asztalok között. Ügyet csináltak belőle, és az ezredparancsnok — egy szép napon kiadott napiparancsában kitiltotta a kutyát az étkezdéből.

Pólya Tibor a nevezetes parancs kiadásának napján az étkezde fehérre meszelt falára színes krétákkal nagy méretű karikatúrát pingált. A képen látható volt a monokli s morva főhadnagy nagyszerűen sikerült alakja, életnagyságban. Előtte a foxi ült, orrát gazdája felé fordítva és szájából a következő szövegű panasz áradt:

Neked két hazát adott végzeted,
Nekem csak egy volt, az is elveszett...
(Arany)

Az egész társaság izgatott kíváncsisággal leste, mit szól majd a morva főhadnagy úr, ha meglátja a tréfás rajzolatot. Nem sokáig kellett várniuk, hamarosan megérkezett, még pedig kutya nélkül. Rögtön meglátta a karikatúrát, megállt előtte, megigazította monokliját és úgy szemlélgette néhány percig. Az önkéntesek feszes haptákban álltak körülötte, köztük a művész is.

A főhadnagy a kutyapanasz figyelmes elolvasása után Pólya Tibor felé fordult, és csak ennyit mondott:

— Pólya, Pólya, nem mind Arany, ami — Tompa.

Kiderült, hogy a morva tiszt jobban ismerte a magyar költőket, mint a magyar művész-önkéntes.

m. l.

gazott szakács is vagyok. Válaszokat: „Megbízható" jeligére kérem a ceglédi hirdetőbe. Postafiók: 86.

Öregszőlőben 800 négyszögöl szőlő és 10 méter hosszú épület lebontásra eladó. Érdeklődni lehet: Cegléd, Széchenyi u. 45. szám.

Ház beköltözhetően eladó. Török Ignác utca 29. szám alatt.

Táncsics Mihály utca 4-es számú kertes ház Köztársaság utca felőli része eladó. Ára: százhatvanezer forint.

100 mázsa trágya eladó. Cegléd, Báthory utca 22. alatt.

Eladó 1400 négyszögöl szőlő lakóépülettel. Érdeklődni lehet: Zöldhalom, Révész Mihálynál.

Bakó István, Mikebuda, Dánosi út 12. sz. alatti tanyája haláleset miatt sürgősen eladó. Érdeklődni lehet a fenti címen.

Öregszőlőben (a várositól 1 kilométerre, Budai útról is megközelíthető, kocsibejárat Pesti útról) eladó 800 négyszögöl, fele puszta, fele szőlő. Érdeklődni lehet: Cegléd II. ker., Árok u. 10—14. sz. alatt.

Eladó 600-as DKW gépkocsi. Cegléd, Szolnoki út, Kísérleti Intézet. Megtekinthető bármikor.

Eladó 540 négyszögöl kenderföld (házhelynek is megfelel). Cegléd XI. Budai út 110. Makai.

Eladó 800 négyszögöl szőlő kétszobás, lakható épülettel, Örkényi úton, Oroszféle pálinkaház mellett. Értekezni: ott, vagy Kaziczy u. 2 sz. alatt.

ferrinak, Kátai 46 sz.

Eladó generá 125-ös CSEPEL torkerékpár. C IX. Gerje utca 2

Ugyer X dűlőbe négyszögöl szőlő lettel eladó. Ért ni lehet Cegléd Csokonai út 14 s

Hízók eladók. ker. Ugyer 6 Unghváriéknál.

Dobó utca 14 számú új ház 3 szoba összkomfortos, mellékhelységekkel sürgősen eladó. Értekezni lehet délelőtti órákban.

Jó állapotban levő Pannónia motorkerékpár eladó. Csemő, Alsóerdő, Kemenczés tanya, Kökény József.

Ügyer XII. dűlőben egy hold szőlő felét kiadó. Értekezni lehet Cegléd, VIII. Hattyú utca 4 szám alatt. Esti órákban

Segédmunkást állandó alkalmazásra felveszünk. **MÉH** telep. Cegléd, Külső-Jászberényi út.

Kombinált szobabútor eladó, darabonként is. Érdeklődni két óra után. Cegléd, Bajcsy Zsilinszky tér 1.

Négyszemélyes rekamé, kettő fotel, négy szék, kisipari készítésűek, sürgősen eladó, igényesnek megfelel. Kőrösi út 19 szám.

Mérnökházaspár gyermekszerető, leinformálható háztartási alkalmazottat keres. Cím a Ceglédi Nyomdában.

Alapozási kő eladó, körülbelül 200 mázsa, Petőfi utca 5.

motorkerékpár Cegléd, Mátyás utca 35.

Jó állapotban lévő mély gyermekkocsi eladó. Bajcsy Zsilinszky u 36.

Cegléden vasútállomás közelében jó állapotban lévő családi házat vennék ötvenezer forint készpénzért, többi megállapodás alapján törlesztve. Cím a Ceglédi Nyomdában.

Keresünk esti elfoglaltságra személykocsi vagy oldalkocsis motorral rendelkezőt havi 900 Ft-ért. Bővebbet Bocskai út 10.

Felsőcsemő vasútállomásnál szőlő, beköltözhető lakóházzal eladó. Pancsédiné, Eötvös tér 6. Ugyanott hálószobabútor eladó.

Ház eladó. Tél utca 12 Szolnoki út sarok.

Az Öregszőlőben 1200 négyszögöl magánterületű szőlő eladó. Érdeklődni lehet VII. ker. Nádasdy utca 23 szám.

Élelmiszeripari és Építőipari Technikust keresünk gyakorlattal a ceglédi gyáregységünkbe, vezetői beosztásba. Ceglédi Szeszipari Vállalat

Mező u 2/a sz. félház különbejárattal eladó. Leválasztható.

KÉPES PESTI HIRLAP

LX. ÉVFOLYAM, 16. SZÁM — 1938 JANUÁR 26. SZERDA

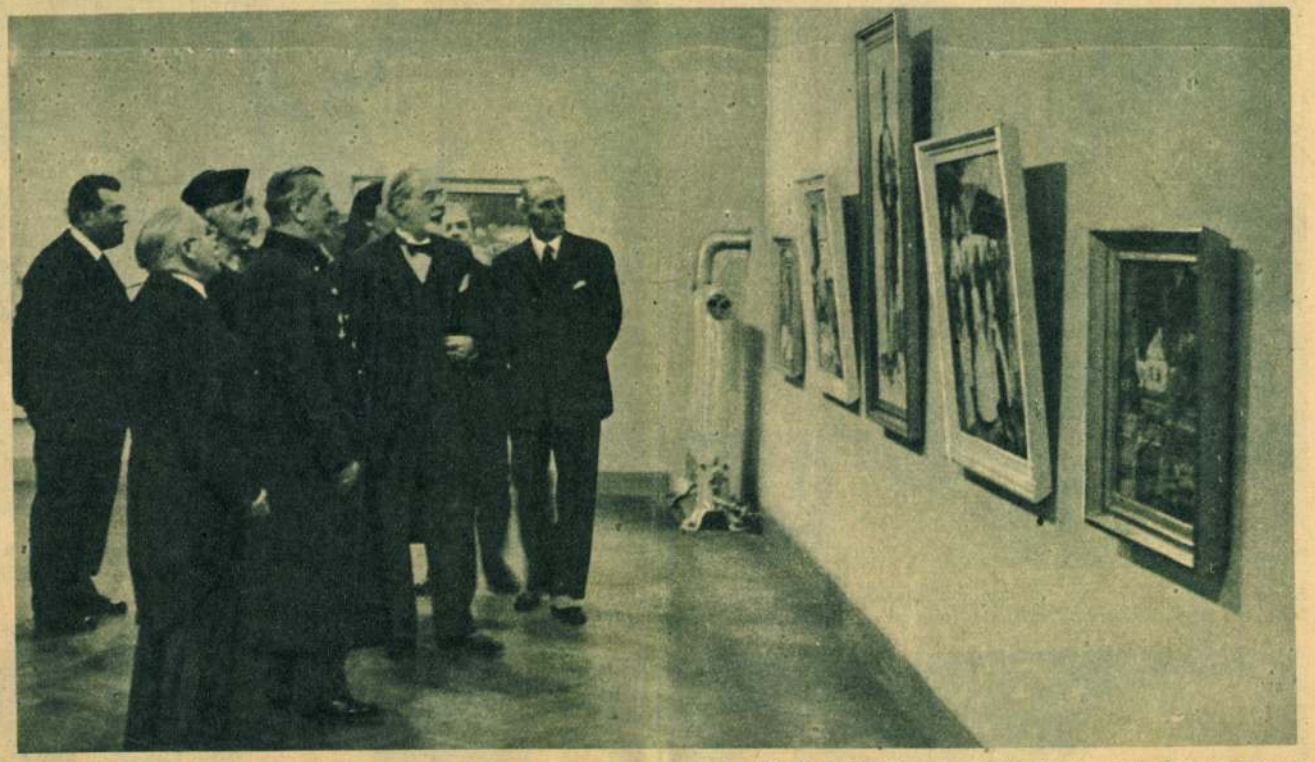

Horthy Miklós kormányzó és felesége a Pólya-kiállításon az Ernst Muzeumban. A kormányzói pár mellett balra Csók István és Hermann Lipót, jobbra Zádor István és Sidló Ferenc. Baloldali kép: a kormányzó és felesége Pólya Tibor leányával.

Pesti Hirlap

1938. január 26., szerda.

NAPI HIREK

— **A kormányzó látogatása a Szépművészeti Muzeumban és a Pólya-emlékkiállításon.** Horthy Miklós kormányzó kedden délelőtt [illegible] az Országos Magyar Szépművészeti Muzeumot, ahol megtekintette, dr. *Csánky Dénes* főigazgató vezetésével, a muzeum régi és modern képtárát. Ugyancsak a délelőtt folyamán a kormányzó megtekintette az Ernszt Muzeumban a *Pólya Tibor*-emlékkiállítást is. Itt báró *Perényi Zsigmond* koronaőr, *Jalsoviczky Károly* min. osztályfőnök, *Borbély György* szolnoki főispán, *Csók István* festőművész, *Sidló Ferenc* és *Kisfaludi-Strobl Zsigmond* szobrászművészek társaságában járta végig a kiállítási termeket. *(Felvételünk a Képes Pesti Hirlapban.)*

Pólya Tibor

Roosevelt elnök a két legnagyobb indián törzs főnökeit, a „Surranó farkast" és az „Ostoba medvét" fogadja a washingtoni Fehér Házban.

Bruno Mussolini, a Duce fia, amellyel egy repülőraj kötelé lésre

Bohle német államtitkár Kánya Kálmán külügyminiszterrel a Nemzeti Kaszinóban.

Alsó kép: Bárczy István volt főpolgármester beszél a Rotary Club ünnepi vacsoráján, amelyet tiszteletére rendeztek; mellette balra Imre József, jobbra Ripka Ferenc, Koós Zoltán, Fráter Iván, Hegedüs Loránt, Jalsoviczky Károly.

Hetek óta tartanak a kapurtalai maharadzsa uralkodói gyémán a palotája előtt felállitott trónszéke

Pólya Tibor

Esti Kurir 1938. január 23.

Pólya Tibor emlékkiállítás

Az Ernst-muzeum, hüen az intézmény hagyományos szelleméhez, megrendezte a korán elhunyt *Pólya* Tibor festőművész hagyatékából származó emlékkiállitást. *Pólya* Tibort nem halála után fedezték föl, életében érkezett be az ismert, a becsült s nagyraértékelt festők közé. Az Ernst-muzeum termeiben harmadfélszáz grafikai lap, festmény és karton hirdeti *Pólya* Tibor művészetét és mindenekfölött magyarságát. Mert magyar festő volt minden izében. Palettáján a magyar föld, levegő és élet szinei égtek, ceruzája a magyar népi sokadalmakat vázolta fel. Szolnok földjéből sarjadt, ott élt, annak izét adta minden munkáján s ezenkivül nem is volt más horizont előtte, mint a szolnoki magyar vidék. Lehet, hogy életében sajátos művészi felfogása s minden vonatkozásban értelmes, problémamentes előadása miatt más nézőpontok szerint birálták el művészetét, most, hogy ezentul csak hátrahagyott alkotásai beszélnek, magyarsága erős hangsulyt kap s ez az az uralkodó művészi tulajdonság, amely *Pólya* Tibort a magy[ar] pantheonba helyezi.

(b. m

1

2

3

1. Színes tollból szőtt takaró. Délamerikai ősindián munka. 2. Azték mozaikálarc Mexikóból. 3. Indián totemoszlopok Kanadában (restaurálva)

Pólya Tibor

Festőművész

A Corvin áruházban rendezett kiállitás zsürijében vett részt

Nemzeti Ujság
1930.IV.30.

Pólya Tibor

mintarajziskola, rendkiv. hallg. I éves.

Építész 1903/4. 15. l.

Esti Ujság

Ára 6 fillér

Budapest, 1937 április 8. Második évf., 78. sz. Szerkesztőség, kiadóhivatal, színházjegy- és utazási iroda Budapest, VIII., József-körút 5. Postatakarékpénzt. csekksz. sz. 49.927.

Csütörtök

Előfizetési ár egy hónapra 1.80 P, negyedévre 5.— P. Egyes szám ára hétköznap és vasárnap 6 fillér. A szerkesztőség, kiadóhivatal, színházjegy- és utazási iroda telefonja *1-444-00

Az önzetlenség

ritka tünet a világpolitikában s köztudomású dolog, hogy országok és országok közötti szerződések rendszerint a legszigorúbb viszonosság elvén szoktak nyugodni és a józan önzés bélyegét viselik magukon. Mintha ez a régi szokás most egyszerre megváltozott volna! Anglia és Franciaország — a hírek szerint — a legközelebbi napokban megállapodik a belga kormánnyal s a két nagyhatalom — egyoldalú kötelezettséget vállal Belgium megvédésére. Ilyen egyoldalú védelemről, ilyen egyoldalú megállapodásról nem sok példát jegyez fel a diplomácia története! Ismeretes, hogy Belgium a mult év őszén felmondta Franciaországgal kötött egyezményét és kimondta, hogy a szigorú semlegesség álláspontjára helyezkedik. A belgák nem hajlandók háború esetén a megtámadott fél hadseregét országukon keresztül bocsátani, nem hajlandók a népszövetségi alapokmány erre vonatkozó előírásainak eleget tenni, nem hajlandók a franciákkal és angolokkal előzetes katonai megállapodásokat kötni — semmire sem hajlandók tehát, amit idáig a locarnói szerződésben magukra vállaltak. Anglia és Franciaország politikáját kevés esemény érintette kellemetlenebbül, mint ez a belga lépés, amely azért következett be, mert a szélsőjobboldali agitáció gyökerében támadta meg Belgiumban a népfront Franciaországával való szövetséget. Ha egy ország nemzetközi kötelezettségeit felmondja, akkor a szembenálló felek hasonlóval szoktak válaszolni, vagy egyenesen retorziókkal élnek — s most ime: mit tesznek a franciák és az angolok? Azt mondják: tudomásul vesszük a történteket s mi mégis, egyoldalúan is megvédjük Belgiumot, bármiféle külső veszedelemmel szemben. Szinte Carmen szavai jutnak az ember eszébe: Ha nem szeretsz, úgy én szeretlek... és így tovább. Hát nem érdekes dolog-e ez?

Azt mondják, hogy Anglia és Franciaország azért teszi ezt az egyoldalú ajánlatot Belgiumnak, mert fél a rexista jobboldal győzelmétől s ezzel szemben a konzervatív, liberális és marxista politikai rendszert akarja belga földön megerősíteni. Akárhogy is van a dolog, Belgium mindenesetre jól jön ki ebből a bonyodalomból. Öt semmi kötelezettség nem terheli s Európa két legnagyobb hatalma mégis védelmet és biztonságot nyujt számára. Franciaország persze annyira félt összes ellenfeleitől, hogy az egész világot paktumokkal kuszálta össze s ezzel valósággal önmagát keritette be. Mert Belgium persze — nem apró okok miatt lépett a szigorú semlegesség útjára. A francia-orosz szövetségi rendszer veszedelme ugratta ki a kis országot eddigi fedezékéből. Ha ugyanis a Szovjet nem ágálna Európa fórumain, — rögtön nem volna többé belga probléma, nem volna spanyol polgárháború, nem volnának nehézségek a középeurópai megbékélés útjában sem és nyomban nem volna háborús veszedelem... Ez a belga esemény, mintha szimbólikus jelentőségű volna: — a nagyhatalmak most kezdenek fizetni azért a végzetes tévedésért, hogy Oroszországot európai tényezővé tették.

Négy és fél millió pengős költséggel építik fel a tabáni gyógyszállót

A polgármester kidolgoztatta a székesfőváros idegenforgalmi fejlesztésének részletes tervét

Ujabb emeletet épitenek a Gellért-szállóra

Az idegenforgalom jelentősége a főváros és az egész ország szempontjából az utolsó esztendők folyamán egyre nagyobb fontosságot nyert. Magyarország és Budapest természeti szépségei egymásután vonzották Magyarország területére a külföldi érdeklődőket és ennek következtében az idegenforgalom a gazdasági haszon mellett másik jelentős eredménnyel is járt:

az ittjárt külföldiek megismerték nemzetünket és közülük igen sokan Magyarország barátaivá és nemzeti céljaink megértésére fogékonyakká váltak.

Az erkölcsi eredmény mellett egy pillanatra sem szabad lebecsülni azt az óriási gazdasági előnyt sem, amelyet Magyarország számára az idegenforgalom jelent. A statisztikai számítások szerint

1933-ban 28.3 — 1934-ben 29, — 1935-ben pedig 32.5 millió pengő volt Magyarországnak az idegenforgalomból származó bevétele.

Az idegenforgalom *tehát valutaszerző tényező is lett* és 1933-ban, valamint 1934-ben alig volt kisebb, mint a búzakivitel értéke.

Százötven oldalas előterjesztés

Ez az egyre fokozódó jelentőség indította *Szendy* Károlyt, Budapest székesfőváros polgármesterét arra, hogy a főváros idegenforgalmának emelése érdekében megfelelő előterjesztést készíttessen és ebben gondoskodjék arról is, hogy

a fővárosi fürdők, mint az idegenforgalom fontos tényezői, hogyan fejleszthetők és a Tabánban felépítendő gyógyszállót hogyan lehet a fokozottabb idegenforgalom szolgálatába állítani.

Lamotte Károly alpolgármester és *Kovácsházy* Vilmos, a városgazdasági ügyosztály vezetője részletes, az összes szempontokra kiterjedő javaslatot, illetve előterjesztést készítettek a törvényhatóság közgyűlése számára.

Az előterjesztés ma délelőtt került nyilvánosságra és

közel 15 oldalon behatóan ismerteti a főváros idegenforgalmát, valamint gyógyfürdőinek és gyógyforrásainak történelmi áttekintését, helyzetét és a megteendő intézkedéseket.

Tudvalevő, hogy a fővárosból indult ki annakidején az idegenforgalom fellendítését irányító céltudatos akció és a főváros a természetes központja Magyarország egész idegenforgalmának.

A nyugati metropólisok minden kényelmét megtalálja a fővárosban az idegen és fokozza a főváros vonzóerejét az a számtalan gyógyfürdő és gyógyforrás, amelyeknek híre és gyógyító hatása már évszázadok óta ismeretes.

Az új előterjesztés tulajdonképpen ezeket a fontos idegenforgalmi tényezőket kivánja egybefoglalni

és racionalisabbá tenni, mikor igen életrevaló és nagy gyakorlati jelentőségű javaslatokat tesz úgy a főváros szállóinak, valamint gyógyfürdőinek modernizálására és kibővítésére.

A tabáni gyógyszálló építése

A meglévő fővárosi szállodák és gyógyforrások helyzetének ismertetése és a tennivalók felsorolása mellett az előterjesztésnek legérdekesebb része

a tabáni gyógyszálló megépítésére vonatkozik.

Ez a gyógyszálló lesz a kiindulási pontja Budapest-Fürdőváros gyakorlati megvalósításának. Régóta kísért már ez a terv és a polgármester teljes mértékben osztja azt az egyhangú véleményt, hogy

a fürdővárosrész kialakítására a Tabán területe a legalkalmasabb és ott kell megépíteni, az új hatalmas, modern gyógyszállót.

A gyógyszálló pontos elhelyezésére még nem tesz javaslatot a polgármester, hangsúlyozza, hogy szükséges azoknak az alapelveknek a megállapítása, amelyeket a gyógyszálló helyének kitűzésénél figyelembe kell majd venni.

A szálló 150 szobás és 200 ágyas lenne. 60 százalékos elfoglaltság mellett, évenként 43.000 éjjelen nyujthatna szállást vendégeinknek, ami Budapest évi körülbelül 800.000 idegenforgalmi éjszakájának több, mint öt százalékát jelentené.

A szálló gyógyberendezésének biztositania kell a kurázási lehetőséget, tehát fürdőkkel, gyógyászati segédeszközökkel és orvosi rendelőkel kell rendelkeznie.

A gyógyszálló négyemeletes lenne és felépitésének összes költsége négy és félmillió pengő.

Minden szobához fürdőszobát is építenek, az egyágyas fürdőszobák napibére 12, a kétágyas fürdőszobák napibére pedig 20 pengő. A polgármester részletes kalkulációt közöl és ebben megállapítja, hogy

pesszimista számítás mellett, tehát a szállónál csak hatvan százalékos elfoglaltságot feltételezve, körülbelül 196.000 pengő évi hiány mutatkoznak.

A tőke és a kamattörlesztés figyelembevétele nélkül az eredmény természetesen másképpen alakul. A szálló felépítéséhez szükséges négy és félmilliós összeget ugyanis a Kereskedelmi Bank ajánlotta fel tizenöt esztendőre és a kölcsön után fizetendő annuitás évenként 465.000 pengőt tenne ki, míg ennek az annuitásnak a figyelmen kívül hagyásával a tabáni gyógyszálló évi nyeresége 200.000 pengőt tenne ki.

Idegenforgalmi propaganda

A polgármester az előterjesztéssel kapcsolatban részletes javaslatot tett a közgyűlésnek az összes idegenforgalmi és fürdőkérdések tárgyában.

Hangsúlyozza a javaslat, hogy a főváros az idegenforgalom fejlesztését gazdasági és nemzeti jelentőségére való tekintettel, fontos feladatának tekinti.

Ennek következtében szükségesnek tartja, hogy a főváros minden kínálkozó propagandaalkalmat kihasználjon,

a propagandát terjessze ki a Balkánra és a távolabbi keletre, szükséges to-

vábbá a bécsi iroda mintájára új propagandairodák felállítása és a Szent István-hét programjának tökéletesítése, valamint bővítése.

A fürdőfejlesztés érdekében fokozni kell az egyes meglevő fürdők forgalmát. Az idegenforgalmat, nagy mértékben elősegitené a reuma kórház, vagy reuma-kutató intézet mielőbbi felállítása és ennek megvalósításához a székesfőváros anyagilag is hajlandó hozzájárulni.

A Szent Gellért fürdőnél és szállónál emeletráépítéssel kell a szobák számát szaporitani, a Széchenyi-gyógyfürdőben szanatóriumszerű gyógyosztály, később esetleg különálló szálló épitése szükséges.

A Rudas-fürdőnél tovább kell folytatni a helyreállitási munkálatokat, bővíteni kell az uszoda napfürdőjét.

A tabáni gyógyszálló-épités, mint legsürgősebbnek látszó idegenforgalmi és fürdőfejlesztési feladat megoldása érdekében javasolja a polgármester, hogy a közgyűlés határozza el négy és félmillió pengős költséggel a gyógyszálló felépitését, az épitéshez szükséges összegnek kölcsönből való fedezését a Kereskedelmi Bank négy és félmillió pengős ajánlatának tárgyalás alapjául való elfogadását, a szálló terveinek elkészitésére a pályázat kiirását. Végül felhatalmazást kér a polgármester arra, hogy a szálló épitésével kapcsolatos előzetes kiadásokat összesen 200.000 pengő erejéig átmenetileg a pénzkészletek terhére — de a felveendő kölcsönnel való elszámolás mellett — utalványozhassa.

Titkos ruletteződk és kártyások tömeges bünpere a bíróság előtt

A pesti kártyások és ruletteződk jólismert alakjai lepték el ma délelőtt a büntetőjárásbíróságon Vincze járásbíró előszobáját. A járásbíróság előtt ugyanis ma délelőttre több tiltott szerencsejáték ügyét, köztük a *Szemző* Gyuláét tüzte ki főtárgyalásra. Az első ügyben *Zima* Alajos magántisztviselő volt az elsőrendü vádlott, akinek

Erzsébet-körut 16. szám alatti lakásán ezév januárjában a detektivek titkos rulettklubot lepleztek le.

A földszinti lakásban nagy társaságot találtak és amikor a detektivek megjelentek a klubban, *többen az ablakon próbáltak menekülni.* A lakásban rulettgépet és 470 darab zsetónt találtak és foglaltak le. A lakás tulajdonosa, *Zima* Alajos és a többi jelenlévő ellen tiltott szerencsejáték vétsége cimén indult meg az eljárás.

A mai tárgyaláson *Zima* Alajos magántisztviselő kijelentette, hogy *kedveskedni akart barátainak* és ezért szórakoztatásuk céljából rulettgépet és zetonokat szerzett be. Kijelentette, hogy üzletszerü játék nem folyt.

A bíróság eredetileg

tizennégy vádlottat idézett meg a mai tárgyalásra, de ezek közül csak három jelent meg.

Az első két vádlott elmondotta, hogy csak véletlenül kerültek fel *Zima* Lajos lakásába, mig *Földes* Tibor ügynök előadta, hogy biztositási ügyben kereste fel *Zima* Alajost.

Az elnök erre megjegyezte, hogy *este tiz óra után nem igen szoktak biztositási ügyben eljárni a feleknél.*

A bíróság kihallgatta a detektiveket is, akik szerint a klubban üzletszerü rulettjáték folyt.

A tárgyalás lapzártakor folyik.

Tömöry Bank

Cégtulajdonos: nemes Tömöry László

Budapest, VII., Erzsébet-körút 9.

New-York palota (Telefon 1—330—33.)

Magy. Kir. Osztálysorsjáték húzása e héten, szombaton

Rendeljen telefonon, levelezőlapon vagy személyesen sorsjegyet, mert a szerencse részére utat kell nyitni

Egész **P 28**	Fél **P 14**
Negyed **P 7**	Nyolcad **P 3.50**

Ma leplezik le Gömbös Gyula arcképét a Nemzeti Egység Pártjában

A politika nagyhete, amely a tegnapi nagyjelentőségü miniszertanáccsal kezdődött meg, *ma pártértekezletekkel folytatódik.*

Egynegyed hét órára hivta össze értekezletét a Nemzeti Egység Pártja. Az *Esti Ujság* már megirta, hogy

A mai értekezlet ünnepélyes jellegü lesz, miután tárgysorozatán szerepel Gömbös Gyula arcképének leleplezése.

Pólya Tibor festőművész alkotása a jólsikerült portré, amellyet *Sztranyavszky Sándor, a képviselőház elnöke ajándékozott a Nemzeti Egység Pártjának.*

Az emlékbeszédet *Hóman* Bálint kultuszminiszter mondja, aki — értesülésünk szerint

történelmi beállitásban rajzolja meg Gömbös Gyula alakját.

Hogy az értekezlet ünnepi jellegét ezzel is kidomboritsák, a beszéd után szünetet rendelnek el és csak aztán kerül sor az értekezlet második részére, a párt belső ügyeinek és időszerü politikai kérdéseinek megvitatására.

Politikai köröben valószinünek tartják, hogy Fabinyi Tihamér pénzügyminiszter

a költségvetés egyes problémáiról tájékoztatni fogja a pártértekezletet,

igy főleg a beruházási programról remélnek tájékoztatást a párt képviselői.

Három és fél centiméteres operáló tűt hagytak a betegben

Ujpest, április 7.

Érdekes kártéritési pert indított *Molnár* Mihályné kecskeméti asszony dr. *Lőrincz* Béla 51 éves izraelita vallású gyakorló orvos, az ujpesti Szülőotthon-közkórház főorvosa és *Fritsch* Albert orvos ellen. *Molnárné,* dr. *Markos* Béla ügyvéd útján a budapesti törvényszékhez beadott keresetlevelében a következőket adja elő:

— Az újpesti Szülőotthon közkórházban 1932-ben komplikált szülésen estem át, melyet dr. *Fritsch* Albert, akkor a Szülőotthon gyakorlaton levő segédorvosa vezetett le. Az operativ beavatkozás folyamán a nevezett orvos

súlyos orvosi műhibát követett el,

mert a szükségessé vált vágást nem megfelelő helyen eszközölte és

egy három és fél cm. hosszú Bassini sebészeti tűt a varratban hagyott.

A műhibáért a segédorvossal egyetemlegesen felelősséggel tartozik dr. *Lőrinc* Béla, a Szülőotthon főorvosa is, mert a kórház vezető-főorvosának nem lett volna szabad egy nehéz és bonyolult operativ beavatkozással járó műtétet gyakorlaton levő segédorvosra bizni, ha pedig rábizta, akkor az operációnál a felügyeletet és ellenőrzést gyakorolnia kellett volna.

Az operáció előtt és után alaposan és többször meg kellett volna vizsgálnia, mindezt azonban a főorvos elmulasztotta, *sőt az operáció után sem vizsgált meg.*

Az operáció után egy hónap mulva sem volt gyógyult,

mégis, könyörgésem dacára, a főorvos elküldött és áttett a gyermekmenhelybe. Hogy mily állapotban voltam a szülőotthonból való eltávozásomkor, arra nézve csak annyit adok elő, hogy *amig a villamoshoz levezettek, ismételten elájultam.* A kórházból való távozás óta

folyton betegeskedem.

Kezelőorvosaim a helytelenül levezetett műtéttel hozták kapcsolatba betegségemet, ügyhogy 1936 január havában dr. *Jobbágy* Andor kecskeméti orvos szanatóriumában megoperáltak, ahol

megtalálták az újpesti Szülőotthonban a bennem hagyott Bassini-féle tűt.

Az operáció után még 28 napig feküdtem a szanatóriumban. A Szülőotthonból való távozás óta *teljesen munkaképtelen vagyok, ennek következtében 1935 óta férjem is elhagyott.* A kórház főorvosának hibája folytán szenvedett károm *5158 pengő,* melynek megitélését kérem.

A most megtartott törvényszéki tárgyaláson az iratok ismertetése után a bíróság elhatározta, hogy itélethozatal előtt *megkeresi az igazságügyi orvosi tanácsot.* A bírósági tárgyalás után azonban az ügynek fejleményei akadtak. *Molnárnét* két nappal ezelőtt a Bethesda-kórházban

ismételten megoperálták,

mely alkalommal egy újabb 3 mm-es tűdarabot távolitottak el testéből.

A TÁBLA ELŐTT ÁLL A SZÉP BERTÁNÉ

Már csak férjének szülei vádolják a gyilkossággal

Szeged, április 7.

Szerdán reggel kezdte meg a szegedi itélőtáblán *Kovács* Rókus fellebbviteli tanácsa annak a férjgyilkossági bünpernek tárgyalását, amelynek vádlottja *Gárgyán* Ilona. A fiatal, csinos özvegyasszony 1935 június 24-én

egyetlen revolverlövéssel megölte férjét, Berta Istvánt.

Gárgyán Ilona mint elvált asszony 1932-ben ismerkedett meg *Berta* István sofőrrel, aki udvarolni kezdett a szép asszonynak. A Gárgyán-család azonban nem nézte jószemmel ezt az udvarlást. Gárgyán Ilona egy szép napon felszólitotta a férfit:

— Berta, vegyen el engem feleségül!

Berta István örömmel hajlandó is volt erre, de a fiatal házasok csak pár hónapig éltek zavartalanul. Megkezdődött a perpatvar, civakodás, veszekedés a házasfelek között, aminek az lett következménye, hogy

az asszony kiadta útját férjének.

Berta István állandóan könyörgött a feleségének, hogy vegye vissza. Gárgyán Ilona erről hallani sem akart.

Berta a kérdéses napon felkereste feleségét és kérlelni, majd fenyegetni kezdte, hogy vegye vissza.

A következő percben lövés hangzott el és mire a házbeliek berohantak a szobába, Berta István holtan feküdt a padlón.

A rendőrség letartóztatta *Gárgyán* Ilonát, majd pár hét mulva szabadlábra helyezte *és az asszony a törvényszéki tárgyaláson szabadlábon védekezett.*

A törvényszék önvédelem cimén felmentette az asszonyt.

A törvényszéki itéletet az ügyész megfellebbezte, ezt a fellebbezést azonban a főügyészség időközben visszavonta. Igy azután a törvényszéki itélet jogerőre emelkedett volna, azonban Berta István szülei átvették a vádat s ennek következtében került szerdán az ügy az itélőtábla elé.

A táblai tárgyalás rendkivül nagy érdeklődés mellett kezdődött meg. Gárgyán Ilona fekete ruhában jelent meg a bíróság előtt. *Kovács* Rókus elnök a tárgyalás megnyitása után az iratokat ismertette.

A tárgyalás tart.

Az esős időjárás miatt emelkedett a fertőzőbetegek száma

A tiszti főorvos jelentése

Csordás Elemér tisztifőorvos ma délelőtt adta ki a főváros március havi közegészségügyi állapotáról szóló jelentését. A kedvezőtlen, esős időjárás következtében

a fertőző megbetegedések száma általában emelkedést mutat.

A kanyarónál 141, a vörhenynél 53-al emelkedett a megbetegedések száma, a februári helyzethez viszonyitva. A jelentés szerint *a szövődményes influenza megbetegedések száma márciusban 84 volt, mig februárban 147 szövődményes influenza esetet tartottak nyilván.*

A halálozásokról szóló rész szerint

tüdő- és mellhártyalobban 286-an, szervi szívbajban 273-an haltak meg.

A főváros tüdőbeteggondozó intézeteiben márciusban *2972 új jelentkező volt és* az intézetek összesen 8.566 betegvizsgálatot folytattak le. Az anya- és csecsemővédelem során 2.000 terhes, 1464 gyermekágyas asszony, továbbá több mint 15.000 kisded és csecsemő részesült gondozásban. A kerületi orvosok 31.769 szegénybeteget gyógykezeltek. Az iskolaorvosok a tanév folyamán összesen *5.570 gyermeket oltottak be difteria ellen.*

Élnek és hatnak

Végre egy őszinte vallomást olvasunk a szociáldemokrata kongresszus hivatalos jegyzőkönyvében. „Egész sor forradalom van, amelyet elvetélt forradalomnak neveznek — állapitja meg a hazai marxizmus — és ilyen a magyarországi októberi forradalom is. De ezek az elbukott forradalmak nem buktak el, mert eszméik tovább élnek, tovább hatnak."

Lám, lám! Mikor mi mondottuk ezt, akkor azt vitatták, hogy szélsőséges országháborítók vagyunk. Pedig most nyiltan bevallották, hogy csakugyan létezik egy ilyen „tovább-hatás". Az országrontó, országpusztító eszmék ott bujkálnak bizonyos sajtóorganumok hasábjain, a cseh „demokráciával" való barátkozás gondolata, mely a Felvidék elrablásához vezetett, újra itt kisért a márciusi frontok pontjaiban és a szociáldemokrata kongresszus fráziseséjében. A beteg pacifizmus, galileista szellem, amely a „nem akarok katonát látni" és „le az uniformissal" jelszó alatt összeomlasztotta az ezeréves Magyarországot, újra itt lappang, itt destruál, bomlaszt más álarcok alatt. Akkor azt kiáltották: antant-barátok vagyunk. Ma azt súgják: kisantant-barátok lettünk. Októberben népek önrendelkezési joga és nemzeti tanács volt a jelszó. Ma márciusi front és alkotmányvédelem. Csak épp a szereplők nem változtak. „Ugyanazok az ebek, más nyakörvekkel" — mondja a spanyol közmondás.

Csak azt nem értjük, ha az októberi „eszmék" valóban élnek és hatnak, miféle alkotmánysérelem lehet abból, ha a magyarság most védekezni is akar ezek ellen?!

Eltötte és az út sarában hagyta az úrvezető az áldott állapotban levő asszonyt

Szentendre, április 7.

Súlyos szerencsétlenség és egyben felháborító eset történt Budakalász község határában a szentendrei országút mentén. Egy ismeretlen rendszámú, elegáns túragépkocsi, amelyet nem sofőr, hanem láthatólag az előkelő tulajdonos vezetett,

elütötte Kádár Antalné 34 éves áldott állapotban levő asszonyt.

Kádár Antalné jobbkarja eltörött, azonkivül súlyos belső és külső sérüléseket szenvedett.

Felháborító, hogy az autó utasai,

ahelyett, hogy segitségére sietett volna a szerencsétlenül járt asszonynak, a legnagyobb sebességgel elrobogtak Budapest irányába.

Kádárnét a járókelők szedték fel az utca sarából és bevitték a lakására, ahol első segélyben részesitették, majd kórházba szállitották. A csendőrség a legnagyobb erélyel inditotta meg a nyomozást az ismeretlen autó felkutatására.

LÓSPORT

Néhány őszinte szó a többszörös sampion Feiser Sándorral

a túlszigorú vagy túlenyhe diszkvalifikálásokról...

Az ügetőpályán az utóbbi időben szokásossá vált diszkvalifikálásokról mostanában sok szó esik. A közönség egyik-másik tagja — leginkább aszerint, hogy kinek milyen tikett van a zsebében — futam közben vagy az eredmények közzététele után méltatlankodó koncertet rendez a (szerinte jogosulatlan) diszkvalifikálás ellen, sőt akadnak olyan hangok is, amelyek »példátlan szenzációként« könyvelik el azt a tényt, hogy vasárnap nyolc lovat is sujtott a versenyintézőség »diszkvalifikáló haragja«.

Ami a diszkvalifikálások »jogosságát« és »szakszerűségét« illeti, megkérdeztük a többszörös magyar sampionhajtó Feiser Sándort, hogy ebben a kérdésben mint professzionista szakértő a nagyközönség részére nyilatkozzék.

— Ahogy én láttam a diszkvalifikálásokat — kezdi Felser Sándor — a vasárnapi diszkvalifikálások szakszempontból minden egyes esetben tökéletesen helyesek voltak. A diszkvalifikált ügetők valóban tisztátlanul »ügettek«.

— Tulajdonképpen miben áll a tisztátlan ügetés?

— Az ügető ló harmonikus összhangban a következőkép mozog: Amikor az állat előrehozza a bal első lábát, ezzel egyszerre jön előre a jobb hátsó lába, amikor pedig a jobb elsőt emeli, ugyanekkor jön előre a bal hátsó lába. Ez az egyetlen szabályszerű ügetés.

Ami pedig a tisztátlan ügetést illeti, annak igen sok formája van. A leggyakoribb eset az, amikor a ló a két első lábával szabályosan üget, a hátsókat pedig egyszerre emeli, vagyis azokkal galoppozik.

— Jelent a tisztátlan ügetés valamilyen előnyt?

— Igen. A tisztátlanul ügető ló többnyire gyorsabban vagy inkább könnyebben halad, mint a szabályosan járó versenytársa. Ennélfogva nemcsak mostanában nálunk, de a külföldön mindenütt a legnagyobb szigorúsággal bírálják el a tisztátlan ügetést. Minálunk erre manapság különösen szükség van, mert talán soha annyi ló nem ment a pesti pályán szabálytalanul, mint mostanában.

— Mi ennek az oka?

— Elsősorban az, hogy a lovaktól pillanatnyi tudásuknál többet kívánnak. Ami engem illet, én lovaimat addig nem indítom a versenyben, amíg azok a szabályoknak megfelelően nem járnak. Szerénytelenség nélkül jegyezhetem meg, hogy igen-igen ritkán fordult elő az az eset, amikor általam hajtott lovat tisztátlan ügetés miatt diszkvalifikáltak. A tisztátlan ügetésen kellő tréneri munkával, főleg pedig megfelelő türelemmel többnyire lehet segíteni.

— Ön Európa majdnem minden versenypályáján hajtott már. Hogyan kezelik ezt a kérdést külföldön?

— Ahogy én láttam, mindenütt igen szigorúan. Például a versenyközbeni diszkvalifikálást Berlinben már húsz évvel ezelőtt bevezették, de ugyanígy megtalálják ezt Olaszországban és máshol is. Mint érdekességet említhetem meg, hogy Berlinben a versenybírók között két, a versenyhajtástól már visszavonult tréner, Lorenz Weiss és Hans Schleusner foglal helyet és ők ketten, az öttagú versenybíróságban a szakértői és tanácsadói szerepet töltik be. A tisztátlan ügetés kérdésében mindenhol igen szigorúan döntenek.

Mint látjuk, a »szakértői vélemény« és pedig nyugodtan mondhatjuk, *jogos szakértői vélemény*, a mostanában szokásos diszkvalifikálásokat *jogosnak*, sőt *szükségesnek* mondja. *Reméljük, hogy a versenyintézőség diszkvalifikáló szigora továbbra is megmarad, a fogadók pedig előbb-utóbb mégis csak be fogják látni, hogy a »példátlan szenzációkat« előidéző diszkvalifikálások elsősorban a nagyközönség érdekét szolgálják.* (p—y)

— **A soproni rendőrkapitányság új vezetője.** *Sopronból* még az ősszel elhelyezték a rendőrkapitányság vezetőjét, dr. *Horváth* György rendőrfőtanácsost Nagyváradra, akit most neveztek ki a nagyváradi rendőrkapitányság vezetőjévé. A soproni rendőrkapitányság vezetőjévé dr. *Galassy* János rendőrfőtanácsost nevezték ki, aki eddig is vezetőhelyettes volt a soproni rendőrségen.

SPORT

A Ferencváros a Latorca-utcában, az Ujpest Kispesten — így kezdődik a futballbajnokság tavaszi fordulója

A vasárnapi két díjmérkőzéssel *megkezdődött a tavaszi futballidény.* De ezek a mérkőzések még őszről maradtak el, a tulajdonképpeni idénykezdetet

a tavaszi futballbajnoki forduló megkezdése

jelenti. Ez pedig *most vasárnap* következik. Sok néző volt kint már most vasárnap is, de nagyon sokan voltak, akik azt mondották: mi csak a futballbajnoksággal kezdjük meg a mérkőzések látogatását.

Mingyárt az első futballbajnoki vasárnapon pikáns csemegék adódnak.

Két élcsapatunknak, a Ferencvárosnak és Ujpestnek, valamint hiveiknek is ki kell rándulniok idegenbe:

a *Ferencváros* az *Elektromosoknál* vendégszerepel *a latorcautcai oroszlánbarlangban*, míg az *Ujpest Kispesten vendégszerepel.* A harmadik helyezett Szeged ugyan odahaza játszik, ellenben a csepeli *WMFC*-nek, az Erdélyi Kupa győztesének már ismét idegenben kell játszania, a *Törekvés* vendége lesz a Hungária-úton.

A *fővárosban* kerül még döntésre a *Gamma—Haladás* mérkőzés a Lágymányoson és még két mérkőzés játszódik vidéken: a *Diósgyőr* fogadja a *Beszkárt*, a *Tokod* pedig a *SBTC*-t.

Az első futballbajnoki forduló bíráit

tegnap este jelölték ki a következőképpen:

Elektromos—Ferencváros: *Rubint*, Kispest—Ujpest: *Palásthy*, Szeged—Szolnok: dr. *Horváth*, Törekvés—WMFC: *Kékesi*, Gamma—Haladás: *Rónai*, Diósgyőr—Beszkár: *Égner*, Tokod—Salgótarján: *Szőke II.*

Vasárnap már megkezdődik a Nemzeti Bajnokság II. osztályának tavaszi fordulója is, bár

az utazási kedvezménynek elvonása miatt nagyon sok csapatunk kérte a tavaszi forduló megkezdésének elhalasztását.

Dr. *Gidófalvy* Pál, az MLSz miniszteri biztosa azonban *kötelezte az egyesületeket a játékra*, ugyanakkor azonban az OTT-vel együtt *mindent megtesz, hogy futballegyesületeink megkapják a szokásos és szükséges utazási kedvezményeket.*

Finnország megismételte staféta győzelmét Ga-Pa-ban

Garmisch-Partenkirchenben hétfőn bonyolították le az utolsó nemzetközi siversenyt, a 4×10 kilométeres staféta futást. A versenyben Finnország világbajnok csapata igazolta Cortina d'Ampezzóban aratott győzelmének reális voltát. A finnke győzelme annál értékesebb, mert világbajnok futójuk, Kurikalla, megbetegedett és a helyén a tartalék Forsselt szerepeltették. Ennek ellenére közel másfél perccel győzték le Svédország csapatát. A nap legjobb idejét Olkinuora futotta 33 p 14 mp-cel, aki Ga-Pa-ban már a 18 km-es egyéni versenyt is megnyerte. A svédeknek minden győzelmi esélyét lerontotta, hogy legjobb futójuk, Braenström egy lejtőn bukott és annyira megsérült, hogy a legrosszabb időt ő érte el a svéd staféta tagjai közül.

1. Finnország 2 ó 17 p 55 mp (részidők: Lauronen 35 p 51 mp, Forssel 34 p 29 mp, Silvennoinen 34 p 31 mp, Olkinuora 33 p 14 mp), 2. Svédország I. 2 ó 19 p 11 mp, 3. Svédország II. 2 ó 20 p 49 mp, 4. Németország 2 ó 22 p 4 mp. Összesen tizenkét csapat indult.

*

A szerdán kezdődő második részre, a műkorcsolyázó bemutatókra és jéghokkizó mérkőzésekre műkorcsolyázóink közül tegnap utazott el Kállay Kristóf, Botond György, Szekrényessy Piroska és Attila. Ma délben indulnak Ga-Pa-ba válogatott jéghokkizóink: dr. Csák, Kneusel, Pálfalvy, Gosztonyi, Helmeczy, Háray, Szamosi, Bíró, Tele, Ott és Bán, dr. Lator Géza jéghokki kapitány és vitéz Szánthó László kíséretével.

Birkózóink négy válogatott mérkőzésre készülnek Budapest bajnokságain

A *Birkózó Szövetség* február 23.-án rendezi *Budapest bajnokságait*, amelyre máris száz nevezést adtak le. Birkózóink tavasszal *Olaszország, Németország, Svájc* és *Horvátország* birkózóival vívnak válogatott mérkőzéseket. Dr. *Papp* László birkózókapitányunk közölte, hogy a válogatott keretet a tavaszi mérkőzésekre a vasárnapi *Budapest-bajnokság eredménye* alapján állítja össze.

Jól sikerült az MLSz játékos seregszemléje

Dr. *Gidófalvy* Pál, az MLSz miniszteri biztosa hétfőn este tartotta meg szokásos idényelőtti *játékos seregszemléjét*, amelyen beszélt a seregszemle céljáról: élőszóval is arra kérte a játékosokat, hogy *tavasszal ugyanolyan sportszerűen, vagy talán még sportszerűbben viselkedjenek a futballpályán, mint az elmult idényben.* Megállapította, hogy fegyelmi téren nagy a javulás. A miniszteri biztos után *Fábián* József szólal fel, aki Ginzery lemondása folytán vette át a *szövetségi kapitányi* tisztséget. Végül bemutatták a megjelent közel 500 főnyi játékos seregnek az *MLSz oktató filmjét.*

444 cm az új fedettpálya rúdugróvilágrekord

Newyorkból jelentik, hogy Bostonban Earl Meadows 444 cm-re javította a rúdugrás fedettpálya világrekordját, ugyanakkor Fred Wolcott 5.6 másodpercre javította a 45 yardos gátfutás világrekordját. Meadows szabadban már 454 cm-t is ugrott rúddal és nagyon fenyegeti Warmerdan 460 cm-es világrekordját. (Ehhez a jelentéshez megjegyezzük, hogy a nemzetközi atletikai szövetség nem tartja nyilván sem a fedettpálya világrekordokat, sem pedig az ilyen különös távolon elért futórekordokat.)

ÖKÖLVÍVÓ VÁLOGATÓ VERSENYT rendez Sulkó Béla ökölvívó kapitány vasárnap délelőtt, amelyre Kolozsvárról meghívja Daróczi I.-et és Páldit, Érsekujvárról Patyi II.-t, Debrecenből Darait.

—•—

AZ OLAJKÁR TESTVÉREK ELLEN fegyelmit indított a Kispest, mert nem jelentek meg a vasárnapi tréningen.

—•—

A WMTK BIRKÓZÓ VERSENYÉN Aranyi, Illés (Dunakeszi), Simon, Káli, Czuczi, Riheczky és Kassai nyertek az egyes súlycsoportokat.

—•—

A BUDAPESTI FUTBALLBÍRÁK RÉSZÉRE szerdán este hét órakor az MLSzben Vághy Kálmán »A testtel való játék« és Selmeczy Alajos: »A rendőrség és a játékvezetők rendfenntartó hatásköre« címmel előadást tart.

Síremléket állítanak Szolnokon Pólya Tibornak

Szolnok, február 18
(A Pest tudósítójától)

Most van negyedik esztendeje, hogy elhúnyt *Pólya* Tibor festőművész, a szolnoki művésztelep hírneves tagja. *Sírja még most is síremlék nélkül áll.* A szolnoki művészek egyesülete elhatározta, hogy *még az idén elkészittetik Pólya Tibor síremlékét.* Báró *Urbán* Gáspár főispán nagyobb összeget bocsátott az egyesület rendelkezésére, ami még hiányzik, azt társadalmi úton akarja megszerezni az egyesület.

Jancsó Lajos, az egyesület igazgatója a *Pest* munkatársának kérdésére elmondotta, hogy *a síremlék elkészítésére már ki is adták a megbizást Borbereki Kovács Zoltán szobrászművésznek.* Mészkőből készíti el a díszes síremléket, amelybe a nagy festőművész bronz reliefjét ágyazzák be. A síremléket *Pólya* Tibor halálának legközelebbi évfordulóján avatják fel.

— **Három erdélyi légivonalon leállították a forgalmat.** A Magyar Légiforgalmi rt. közli, hogy az erdélyi repülőterek hirtelen olvadásokozta talajátázása miatt a *Budapest—Marosvásárhely*, a *Kolozsvár—Marosvásárhely* és a *székelyföldi* postajárat légivonalakat további értesítésig leállította.

— **A Hungaria Magazin,** *Pilotás* Lili idegenforgalmi lapja, Erdély legszebb tájairól közöl pompás fényképfelvételeket. A turisták számára sikerült hétvégi programot nyujt s külön cikkben ismerteti a »balatoni téli napok« érdekességeit. A februári szám változatos tartalmából külön kiemeljük a »*Kincsek a kalocsai könyvtárban*« és az »*Idegenforgalmi ritkaságok*« című cikkeket, valamint a gazdag színház-, divat- és konyharovatot.

— **Ötszáz új magyar pilóta** kiképzéséről ír a Magyar Szárnyak repülésügyi folyóirat új száma. A Horthy Miklós Nemzeti Repülőalap hivatalos hírein kívül. *Bisits* Tibor légikrónikája és *Udvary* Jenő repülőhírei érdemelnek figyelmet. A lap közli még *Nagyiványi* Zoltán elbeszélését, *Magyar* Sándor óceánrepülő miskolci beszédét, *Raczkó* Lajos, *Székely* Mihály és *Sebestyén* László cikkeit. A szokásos rovatok mellett igen sok eredeti fénykép is tarkítja az új számot. *Jánosy* István szerkesztésében megjelent Magyar Szárnyak mindenütt kapható. Ára 50 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal (VIII., Üllői-út 12.) ingyen küld.

— **Állatorvos-bál.** A *József nádor műszaki és gazdaságtudományi egyetem állatorvosi osztályának hallgatói* s a *Lehel* Bajtársi Egyesület *Vendl* Aladár rector magnificus és az egyetem tanári karának fővédnöksége alatt február 22.-én, szombaton este fél 10 órakor a *Gellért* szállóban bált rendez. Jegyek a meghívó felmutatása mellett február 21.-éig válthatók a bálirodában (VII., Rottenbiller-utca 23—25, telefon: 426—768). A bál tiszta jövedelmét a szegénysorsú állatorvostanhallgatók segélyezésére fordítják.

— **A »Turisztika«** nemzetközi baráti szövetség Bécsben, *Esser* birodalmi államtitkár, a Szövetség díszelnöke, Hans Gert *Winter*, a Reichsbahnzentrale igazgatója és Hans *Blaschke*, Bécs város polgármestere vezetésével, népes ülést tartott, német, olasz, japán, szlovák és magyar turisztikai szakemberek részvételével. Az ülésen Budapestről dr. *Veress* Gábor MÁV igazgató, az IBUSZ alelnök-vezérigazgatója, *Halászy* István IBUSZ igazgató és Hans *Seelemann*, a Német Birodalmi Vasutak budapesti képviselője vett részt.

— **A Nyugalmazott Postások Országos Egyesülete** *Gazdy* Jenő ny. postafőigazgató elnökségével most tartotta XIX. évi rendes közgyülését. Az elnök kegyeletes szavakkal emlékezett meg a mult évben elhúnyt *Földessy* János kormánytanácsos, ny. postahivatali igazgatóról és *Marschalkó* Gyula ny. postafőfelügyelőről, akik hosszú időn át kiemelkedő szerepet vittek a postásság életében. Az egyesület elnökévé egyhangú lelkesedéssel újból *Gazdy* Jenő ny. postafőigazgatót választották meg. Ügyvezető elnök lett dr. Zsögön Béla, társelnökök: Dimény Mózes, Kőszegváry Ernő és Zobl Károly, főtitkár Halász Sándor.

22 év után látogatóba jött a székely hadosztály tisztjeihez a fotos-martonosi bíró

A körúti kávéház tükörfalai között *különös vendég* tartotta szóval a köréje gyülteket, akik valamennyien *a volt székely hadosztály tisztjei* közül kerültek ki. Székely háziszőttes ruhájában, panyókára vetve »bőrösét«, üldögélt a különös vendég hatalmas vackorkörte-botjával nagyokat döngetve a parketton. Havasi medve hangjára emlékeztető dörmögése messzire hallatszott a beszédmorajtól zümmögő kávéházban, ő pedig mesélt, az új székely világról azoknak, akik az életüket köszönhették neki. *Magyarósi* Károly fotos-martonosi bíró látogatott el a fővárosba, hogy felkeresse »*az ő kedves székely tisztbarátait*«.

Az 1919-es szomorú napokat nekem is elbeszélte.

Nagypénteki vendégek

— 1919 nagypéntekén történt, — mondja — hogy éjszaka bezörgettek az ablakomon. Valami *tiszt úr*, mert annak néztem, azt sugta a fülembe, hogy hallja-e bíró úr, Brassóból megérkezett harminckét székely tiszt Fotosra, *el kéne bujtatni őket*, mert nagyon kergetik a tiszteket az oláhok, meg élelem kéne és ruha, szökni akarnak tovább. No ennek fele sem tréfa, gondoltam, bíró voltam én már 1898-ban is, tudtam, mi a teendő. Van itt hely, elbujtatom őket, csakhogy vállalják ezt. *Ki a temető kriptájában*, ki a *Kicsinérben* találhat magának buvóhelyet. A többiről majd én gondoskodom. Sorra jártam a falu módosabbjait, kitől egy sonkát, kitől egy oldalszalonnát, kitől egy pár csizmát kerítettem. Valahogy el kellett azonban juttatni az ajándékokat és mivel közben megreggeledett, gondoltam egy újat.

— Van elég *gyerek* a faluban, játszanak azok a temetőben es, meg a Kicsinér nevű erdő táján es, eljuttathatják a szükségeseket feltűnés nélkül. Megmondtam az értelmesebbjének, hogy *merre menjenek játszani*, nyakukba akasztottam a szeredást, a székely tarisznyát és meghagytam, hogy eitegessék el a kripta közelében, meg az erdőben, de *nehogy ki merjenek belőle venni* akár egy almát es. A gyerekek nem tudták miről van szó, de megtették a kérést, azt pedig a legélesebb szemű román sem láthatta, amikor a kriptából *hirtelen kinyult egy kéz* és berántotta a mélybe az élelemmel teletöltött szeredást.

Igazolvány születik

— Hosszú ideig kellett élelemmel ellátni a tiszt urakat, a falu is ki volt fosztva, tehát *az özvegyasszonyokhoz* fordultam, tudván, hogy holmi özvegyasszonynak javarészt vajból van a szive, ad az, amíg valami van kamrájában. Megmondtam, hogy magyar tiszteknek kell az élelem. Lett erre nagy sírás-rívás, mind csak azért könyörgött, hogy *megnézhesse a tiszt urakat*. Visszautasítottam őket, mert egy ilyen öregasszony könnyen nyomravezetheti a román csendőrt. Igen meleg volt akkortájt a levegő, napszámban izzadtam a gondoktól. A tiszt urak szökni akartak, gondoskodni kellett valahogy *igazolványokról*. Bementem Sepsire, mert hogy ott székelt a román alispán, aki az alkalmas igazolványokat megadhatta. Jól tudtam, hogy ilyen esetben nem fordulhatok egyenesen a hivatalos fórumokhoz, vittem tehát magammal *egy mázsa búzát* a szekéren és csak úgy mellesleg közöltem az irodaszolgával, hogy övé lehet a mázsa búza, *ha száz igazolványt szerez* nekem, aláüti az alispán aláírását és elhozza egy kis időre a vármegye pecsétjét. Persze, hogy megszerezte.

— Ment minden nagyszerűen, de a falubeli románok, úgy látszik, felfigyeltek a sustorgásra, mert *egyre rosszabb híreket* hozott a polgárom arról, hogy *jelentést akarnak tenni*. Mondom neki, én vagy a bíró, *én fogok jelentést tenni*.

Hajsza az erdőszélen

— Megbeszéltük a tiszt urakkal, hogy felmennek a messze levő sűrűbe, én pedig jelentést küldök a csendőrörsre, hogy *magyar tiszteket láttam a faluszéli erdőkben*. Meg-

MAGYARÓSI KÁROLY

történt. A csendőrörs hat csendőrt küldött ki a faluba meg hat puskás embert és az én vezetésemmel *elkezdődött a kerítés*. Én igen óva intettem őket, hogy baj lehet, mert hát *én nem tudom mennyien voltak a magyar tisztek*. Ahogy megláttam őket, csak szaladtam haza jelentést írni. *Kerítgettük az erdőt, de persze hiába*, mert a tiszt urakat már régen a messze sűrűbe küldtem. *Nem tudtunk mi ugyan egyet sem megfogni*. Ahogy beszéltem a csendőröknek, hogy itt is láttam, ott is láttam őket, kijelentették, hogy *hiábavaló a keresés*, visszaindultunk a faluba. Eszembe jutott, hogy ezek a jelentéstételnél furesa dolgokat jelenthetnek, hát *megtiszteltem őket a házamban*, ami annyit jelent, hogy ezt es adtam nekik, azt es, úgyhogy a bortól meg az ennivalótól lassan megbékültek a helyzettel, amely egyre nehezebbé vált.

— Kiosztottuk tehát titokban a tiszteknek az igazolványt, ki *gidófalvinak*, ki *körösbatakinak*, ki *monokinak* volt feltüntetve. Kitanítottam őket arra is, hogy *ki az illető faluban a pap, a bíró, a jegyző, kit lehet románnak vallani*. Igen fontos volt ez akkor, mert a román csendőröket csak így lehetett rászedni, ha véletlenül elfogtak valakit.

— Nem is vártuk a csendőröket hiába, — folytatja beszédét az öreg bíró. Egyszerre csak felkapja fejét s elkiáltja magát:

— No ezt se hittem volna, kadét úr! — szól a körülöttünk sürgölődő pincérnek.

A pincér ránéz, elmosolyodik és kezetráz az öreggel; könnyes-nevető szemmel kérdezi:

— *Hát maga még él, Károly bátyám?*

Kiderül, hogy a körúti kávéház magas, sovány, feketehajú pincére, *Bakos* Gábor, 1919-ben *ugyancsak az öregbíró »vendége« volt*, mint a székely hadosztályban szolgáló nagyváradi kadét. Örül is az öreg a viszontlátásnak, hosszan rázzák egymás kezét, azután nagy hévvel folytatja az elbeszélést.

Ötvenezer lej

— Szóval nem vártuk őket hiába, jöttek másnap reggel a csendőrök *Földváry* főhadnagyért és társaiért. Földváry arról volt híres, hogy fényképe és neve *minden hivatalos épületen ki volt ragasztva, százezer lejt ígérve annak, aki élve vagy halva előkeríti*.

— Itt az idő a szökésre, mondották este a kriptában és a Kicsinérben, el kell indulnunk. No, mondok, ahogy tetszik. Hazamentem. Nemsokára jöttek a csendőrök. Annyi időm még volt, hogy értesítést küldjek a tiszteknek, hogy *más irányba* meneküljenek, én pedig a csendőrök között *megindultam Sepsiszentgyörgyre*, a gyanuba vett asszonyokkal együtt. *Jól megvertek bennünket*, azután bedobtak egy istállóba. Másnap *megkezdődött a kihallgatás*. Kérdezhetett akármit a prefekt, mi csak tagadtunk. Állítottuk égre, földre, hogy nem tudunk semmiről. Az asszonyokkal még az éjszaka, mikor összezártak, megbeszéltük hogy ne valljanak semmit, csak azt, hogy *én kértem tőlük ennivalót*. Közben fűhöz-fához fordultam az ügyben és az alispán meg is ígérte hogy *ne féljek, nem kerülök hadbíróság elé*, majd egy szürke ló farkához kötöznek és addig vágtatnak velem körbe-körbe a negyvennyolcas emlékmű körül, amíg megszünök. Mit tehettem, *pénzre fogtam a dolgot*. A csendőrparancsnok, *Minisca*, ki is jelentette, hogy ha leteszek ötvenezer lej biztosítékot, hazamehetek. Előkerítettük a pénzt, hazamentem. Az asszonyokat is hazaengedték.

— Közben a tiszt urak menekülőben voltak. Később ugyan elfogtak közülük néhányat és Piso *Pompilius* román miniszter színésznőbarátnője *véresre verette őket*.

— Odahaza is megkezdődött a kálváriajárás. Három tárgyalásom is volt, de *a tanuk jól vallottak* és szabadonengedtek. Mentem, hogy felvegyem az ötvenezer lejt, aláírtam a nyugtát, de *a pénz Miniscánál maradt* és azt mondta, csak akkor nem lesz újabb bántódásom, *ha a segédparancsnoknak is adok ötvenezer lejt*. Megadtam. Hurta román főhadnagy át is vette a pénzt. Ezzel el lett volna intézve az ügy.

— 1925-ben újra bajba keveredtem. *Ujabb feljelentések* érkeztek és velük együtt megjöttek a csendőrök is. Aluágyamból keltettek föl és mutatták a parancsot, hogy *gyalog Brassóba kell indítaniok* még az éj folyamán. Erdélyben akkor *igen hideg tél* volt. Nem csoda, hogy húzódoztam a dologtól, de tudtam, hogy az ilyen gyalogmenetel nem sok jót ígér, mert ahogy Brassó felé megyünk, a Feketeügynél biztosan meglőnek hátulról a román csendőrök, én a hídról a vízbe fordulok és mivel a holt ember nem beszél, ők azt állíthatják, hogy *szökni akartam*, kénytelenek voltak agyonlőni.

— *Az egész falu sírva búcsúzott*, gondolták, nem látják többé az öreg bírót a faluban. A fiam követett szekérrel, én pedig mendegéltem a csendőrök között. Megérkezve Gidófalvára, ottmaradtunk reggelig, a fiamat pedig elküldtem a község ügyvédjéhez, hogy *jöjjön valaki védeni a hadbíróság elé*, Brassóba. A városban, amely harminckét kilométerre volt, megkezdődött a tárgyalás. *Letettem újabb ötvenezer lejt és megint szabadlábra kerültem*. Majd a későbbi tárgyaláson újból felmentettek. *1939 március 15.-én* történt ez. Úgy látszik, a Magyarok Istene segített meg, lévén ez a nap Erdélyben akkor is az ő egyik legnagyobb ünnepe. Persze, *az ötvenezer lej megint ottmaradt* és az ügyvédek *még harmincezret, majd újabb húszezret* kértek. Tízezer lejjel ma is adós vagyok a románoknak.

— Most milyen ügyben jött bíró úr Pestre?

— Hát elsősorban meglátogattam a tiszt urakat, de szeretném elintézni a *Matild borvízügyet is*. Mert ez a kilenc székely község valóságos vagyona, ami ma román állampolgár kezébe került és nekünk alig jut belőle valami. Mindent elkövetnek most ellenem, hogy eltegyenek az útból, de nem hagyom magamat, *bebizonyítom az igazságot*, — üt nagyot vackorkörte botjával a padlóra — nem hagyom én magam, eddig mindent megnyertem, ezt is megfogom. *A borvíz a székelyeké!*

— Annak örülök csak igazán, hogy itt Pesten *minden régi székely tiszt megismert*, pedig sokból igen nagy úr lett. Méltóságos uraknál ebédeltem, vacsoráztam és elmondhatom a feleségemnek, hogy *nem hiába jártam a fővárosban*.

ifj. Bakos Ákos

Filov és Hóman ma írja alá a magyar-bolgár kulturális egyezményt

Szófia, február 18

Hóman Bálint kultuszminiszter kíséretének tagjaival együtt tegnap este érkezett meg Szófiába. A pályaudvarra begördülő vonatot a magyar Himnusz hangjaival fogadták, majd *Filov* bolgár miniszterelnök és *Jungerth-Árnóthy* Mihály követ üdvözölte a vonatról lelépő minisztert, akinek fogadására megjelent a bolgár közélet, valamint tudományos élet igen sok vezető személyisége. Ott volt a pályaudvaron a szófiai német és olasz követ, továbbá a szófiai magyar kolónia. A kultuszminiszter a kölcsönös bemutatkozások után ellépett a kivezényelt díszszázad előtt és bolgár nyelven üdvözölte őket: *Zrdavejte junaci!* (Üdvözöllek vitézek).

Hóman Bálint ma délelőtt aláírja a királyi palota vendégkönyvét, látogatást tesz *Filov* miniszterelnöknél és *Popov* külügyminiszternél, akik a látogatást a *Bulgária*-szállóban viszonozzák. Délben 12 órakor *Filov* miniszterelnök dolgozószobájában kerül sor *a bolgár-magyar kulturális egyezmény ünnepélyes aláírására*, majd a bolgár külügyminiszter villásreggelijén vesz részt a miniszter. Ezután látogatást tesz a régészeti, néprajzi és egyházművészeti múzeumokban és az Alexander Nevkszki székesegyházban. Este Filov bolgár miniszterelnök ad estebédet, amelyen mindkét részről *pohárköszöntők hangzanak el*. A vacsorát fogadás követi.

Holnap megkoszorúzza *Hóman* Bálint a szófiai gyalogezred ismeretlen katonájának emlékművét, több bolgár és magyar iskolát látogat meg, majd a magyar követ villásreggelijén jelenik meg. A nap folyamán ellátogat a miniszter a Szófia közelében fekvő *bojanai templomba*, fogadja a magyar kolónia és a magyar intézetek képviselőit, este az Opera díszelőadásán vesz részt, amelyet *fogadóest követ a magyar követségen*. Pénteken avatja *díszdoktorává* a szófiai egyetem *Hóman* Bálint minisztert, aki ez alkalommal előadást tart, majd az előadás után fogadja a sajtó képviselőit és azután hazautazik Budapestre.

LÚGKŐ

Sopron, február 18
(A Pest tudósítójától)

Ismét halálosvégű lúgkőmérgezés történt Csorna községben. *Molnár* István kétesztendős kisfia valahogyan hozzájutott a lúgkőoldatos pohárhoz és ivott belőle. Bár az anyja azonnal kórházba vitte, a szerencsétlen kisgyermeken már nem lehetett segíteni, borzalmas kínok közt meghalt. A soproni kir. ügyészség elrendelte a kisfiú holttestének felboncolását. A tragikus halálesettel kapcsolatban a hatóságok szigorú eljárást tettek folyamatba, hogy a méreggé nyilvánított lúgkő miként juthatott Molnárék birtokába.

Este 2-3 szem ARTIN reggeli normális ürítés
Enyhe, biztos hashajtó
2 szem 12 fill., 12 szem 54 fill., 20 szem 90 fill., 40 szem 2.60

Pólya Tibor

Munkamód
1924. tav. kiáll. 287
1927. magyar táj.
1927/28. téli kiáll. 102, 134, 233
242

Ingó ember, véletlenül talált,

Aulajdona VI. 39

Pólya Tibor

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 60, II, 53, II, 60, 283, 433-4
1926. 2, 27, 48, 297-9, 301-2,
1927. 52, 611, 630-1
1928. 340
1931. 9, 39, 492, 528, 536
1932. 133-143, 196

1929. 236, 306
1933. 202, 379

cserkészünk sem szabad, hogy kimarad

A mai nyomorúságos időkbe

Ezért azzal a kéréssel fordulunk Nagyméltós Méltóságod- Nagyságod- tasson közelebb célunkhoz. Kérjük, ne lapot, hanem azt az összeget, amelyet támogatására, méltóztassék a mellékelt

Szíves áldozatkészségét sok s

Budapest, 1933, junius 15-én.

Pólya Tibor

Pólya Tibor Kossuth-albuma. Pesti Hirlap 1929 okt. 22.

1928-ban egy 500 fogu magyar küldöttség indult Amerikába, hogy részt vegyen a Newyorkban felállított Kossuth szobor leleplezési ünnepségen. Ennek az utnak érdekesebb mozzanatait örökítette meg Pólya T. egy pompás albumban, mely most jelent meg.

U. 3010

Lotz Károly.

Szül. Hessen-Homburg 1833.—
Megh. Budapest 1904.

Pólya Tibor

Ujság. 1927. szept. 11.

(Írók, muzsikusok, festő- és szobrászművészek mulatnak a műhely titkairól.)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Pólya Tibor, iparmivész

Művészek, tervezők, akik az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola beiratkozott növendékei voltak 1896 és 1919 közt
Pólya Tibor, bútortervezés szakon 54.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/
oktatási rendszere és forrásai 37.old

Müv.tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Pólya Tibor

— **Gömbös Gyula arcképének leleplezése a Nep-ben.** *Sztranyavszky* Sándor, a képviselőház elnöke, mint ismeretes, megvásárolta *Pólya* Tibor kitünően sikerült *Gömbös-portréját* és a nemzeti egység pártjának ajándékozta. A festményt a szerda délután negye hétkor kezdődő pártértekezlet keretében lep'ezik le. Az arcképleleplezésen a kormánypárt *küttagjai* is részt-vehetnek.

Pesti Napló

1937. ápr. 7

T. 1643.

előingek.

, Hunyady [redacted] és Adrien
sz, belső ing, [redacted] ingváll végre
sorban elhelyezve. Felirata:

divatlap IXdik számához
Pest 1864.
én 1864.

rosnak 31.5 : 23 cm.

MEGHIVÓ

PÓLYA TIBOR

EMLÉKKIÁLLITÁSÁRA

MEGNYITÁS: 1946. NOVEMBER HÓ 24-ÉN,
VASÁRNAP DÉLELŐTT 11 ÓRAKOR A

SZALMÁSSY GALÉRIÁBAN

IV., KOSSUTH LAJOS UTCA 12. FÉLEMELET.

TISZTELETTEL:

ARÁNYI ÁRPÁDNÉ SZALMÁSSY ZSIGMOND

IGAZGATÓK.

A kiállitás megtekinthető 1946 december 4-ig bezárólag, naponta 10—5 óráig, vasárnap 10—2 óráig.

Pólya Tibor

NYOMTATVÁNY.

Nagyságos

dr. Szentiványi Gyula

úrnak
úrnőnek

Budapest

XI. *ker.*, Lágymányosi *út* / *utca* / *tér* 16. *sz.*

Felelős kiadó: Szalmássy Zsigmond.
Dr. Berkes és Gerő Merkur nyomda,
Budapest, IV., Prohászka Ottokár u. 6.

M.D.K.

Pólya Tibor

Megrendezték a művész emlékkiállitását a Szalmássy Galériában, ahol több, mint száz darab festmény és grafika, valamint karikaturák szerepelnek.
Három képének repr.-ját bemutatja a lap: "Tél", "Mosónő", "Farsang" cimüeket.

"Kiállitások" c. beszámoló
Szinház, Bp. 1946. nov. 27.-dec. 3. II. évf. 46. sz. 17. lap

M.D.R.

Pólya Tibor

Pólya Tibor (1886-1937)

„Vásári kirakat" o. 80x69 cm

j. l. f. Pólya Tibor Kikiáltási ár: 15000 ft

„Circus" o.v. 100 x 90 cm j. l. f.: Pólya T.

Kikiáltási ár: 15000 ft

BÁV 52 Képaukció katalógus Bp. 1980. szeptember

Pólya Tibor (1886-1937)

„Falusi tájtetem" Tempera 43x58 cm

J. l. j. Pólya Tibor (szemben)

Kikiáltási ára: 7000 Ft

BÁV 51.Képaukció katalógus Bp.1980.május

Pólya Tibor (1886-1937)

„Szüret" Tempera 22x24 cm

J. l. j.: Pólya T.

Kikiáltási ár: 5000 Ft.

BÁV 50.Képaukció katalógus,Budapest,1979.december

Pólya Tibor (1886-1937)

„Tél a parasztudvaron" o.v. 50x60 cm

J. l. p.: Pólya Tibor.

Ku Valtási ár: 10000 Ft.

BÁV 50.Képaukció katalógus,Budapest,1979.december

Pólya Tibor (1886-1937)

„Gulyás" Tempera 125 x 65 cm
J. l. j.: Pólya Tibor Vételár: 10000 ft

„Tiszta parti táj" o.v. 70x80
J. l. j.: Pólya T. Vételár: 6000 ft.

BÁV 47. Képaukció Bp. 1978. december

Pólya Tibor (1886-1937)

„A vadász" Vízfestmény 33x23,5 cm

J. l. j.: Pólya Tibor

Kikiáltási ár: 1500 Ft

BÁV 46. Képaukció katalógus, Bp. 1978. szeptember

Pólya Tibor

„Tél Szolnokon" o.v. 52×60 cm

J. l. j.: Pólya Tibor

Kikiáltási ár: 6000 Ft.

BÁV 46. Képaukció katalógus. Bp. 1978. szeptember

Pólya Tibor (1886-1937)

„Toli város" Tempera 30x20 cm

J. l.: Pólya Tibor

Kikiáltási ár: 4000 Ft

BÁV 44.Képaukció,Budapest 1977.december

Pólya Tibor (1886-1937)

„Hídi dombok között"

O.v. 70 x 100 J.l.p.: Pólya Tibor

Védett. Kikiáltási ár: 4000 Ft.

BAV 41. Képaukció, Budapest 1977. szeptember

Pólya Tibor (1886-1937)

„Téli falu" Tempera 78×38

J. l. j.: Pólya Tibor

a Vakfalvi ár: 2500 Ft

BAV 43. Képaukció, Budapest 1977. szeptember

Polya Tibor

„Szoluchi utca" o.v. 75x83

J. l. j.: T. Polya.

Uldalfási ár: 10000 Ft

BÁV 42. Képeslap Budapest, 1977. május

Pólya Tibor (1886-1937)

„Szoknyás bűvész" O. fa. 198×110

J. l. j.: Pólya Tibor (Sérült)

Művészi ár: 10000 Ft.

BÁV 42. Képaukció Budapest, 1977. május

Pólya Tibor (1886-1937)

„Cirkusz" o. fa. 39x42

J. l. l.: Pólya Tibor Ir. ár: 4000 Ft

BÁV 40.Képaukció katalógus 1976.szeptember

Pólya Tibor (1886-1937)

„Virágos lent" Olaj, vászon

85 X 76. Lelépve lent jobbra: Pólya T.

Kikiáltási ár: 4000 Ft

BÁV 38.Képaukció Budapest 1975 december

Pólya Tibor (1886-1937)

„Hazafelé a templomból"
Olaj, vászon 40×50 Jelzése lent jobbra:
Pólya T.
Vételi ár: 3500 ft

BÁV 37. Művészeti Képaukció 1975 szeptember

Polya Tibor

„Plakátolvasó" Tempera, 32x25

Selejtre került jobbra: Polya Tibor

Vételi ár: 3500 Ft

BÁV 36.Müvészeti Képaukció Katalógusa 1975 május

Pólya Tibor (1886-1937)

„A golnaki művésztelep"

Olaj vászon, 49x60. Jelezve lent, jobbra:

Pólya Tibor

Vételári ár: 2500 Ft

BÁV 36.Művészeti Képaukció Katalógusa 1975 május

Polya Tibor

„Budapest sétatérkel" o. karton 33x45 cm
J. l. p.: Polya Tibor.
Vételár: 4000 Ft.

BÁV 49. Képaukció Budapest, 1979. szeptember

Pólya Tibor

„Éneklő madár" Vízfestmény
19,5 x 19 cm J. l. j.: Pólya T.
Vételár: 3000 Ft

BÁV 49. Képaukció Budapest, 1979. szeptember

Pólya Tibor

„A grundon" vízfestmény 43x39 cm

J. l. b.: Pólya Tibor. Vételár: 5000 Ft.

BÁV 48. Művészeti Képaukció Bp. 1979. május

Pólya Tibor (1886-1937)

„Falu felett" Tempera 49,5 × 59,5 cm

J. l. j.: Pólya Tibor (szemb.)

Kikiáltási ár: 7000 Ft.

BÁV 49.Képaukció Budapest,1979.szeptember

Pólya Tibor (1886-1937)

„Tél Kolozson" Tempera 30x34 cm
J. l. p.: Pólya Tibor Kiállítási ár: 6000 Ft

„Falusi lakodalom" Tempera 47x78 cm
J. l. p.: Pólya Tibor Kiállítási ár: 4000 Ft.

BÁV 48. Művészeti Képaukció Bp. 1979. május

131. **PÓLYA TIBOR**
Parkban
Vegyes technika 27.5x23. Jelezve lent jobbra:
Pólya T. 5.000,-

85. Müvészeti Képaukció. Bp., 1991. aug.
BÁV

127. **PÓLYA TIBOR**
(Szolnok, 1886 – Szolnok, 1937)
Városkép
Tempera 32x50. Jelezve lent jobbra:
Pólya Tibor — 10.000,-

128. ----,
Borozgató férfi
Vegyes technika 31x22. Jelezve lent jobbra:
Pólya T. — 8.000,-

129. ----,
Borozó parasztok
Olaj, vászon kartonon 67.5x53.5. Jelezve lent jobbra:
Pólya Tibor — 30.000,-

130. ----,
Múzeumi tárlaton
Olaj, vászon 50.5x40.5. Jelezve lent jobbra:
Pólya T. — 15.000,-

MDK

Pólya Tibor

Herman Lipót 50 év mulva... Pólya Tibor igy képzelte el a "Japán" müvészasztalánál 1913-ban. Rajz, repr.

Pérely.29.1.

MDK

Pólya Tiber

Az ifju óriás: -Még alszom egy kicsit. Legfeljebb egy félórával később leszek Tizian... repr.,rajz.

Uj Idők 1931. jul. 26. 121.l.

MDK

Pólya Tibor

A madárijesztő a csőd szélén,rajz,repr.

Uj Idők 1931. szept. 20. 368.l.

MDK

Pólya Tibor

Dilemma, repr.

Uj Idők 1931. XXXVII. évf. 34.sz.

MDK

Pólya Tibor, 1886-1937.

Mindenki az Uj Nemzedéket olvassa

Modiano

Pesti Napló

Pesti Napló, Az Est, Magyarország

1885-1960. M. plakáttört. kiáll. Műcs. 1960.

MDK

Pólya Tibor, 1886-1937.

Látod, nem hallgattál rám, most rólad is gondoskodn

Magyarország, Az Est, Pesti Napló

Magyarország, Pesti Napló

A Szolnoki Müvészeti Egyesület Jub. Kiáll.

1885-1960. M. plakáttört. kiáll. Műcs. 1960.

MDK

Pólya Tibor, 1886-1937.

Vasutasok, gyertek a vörös vasut ezredbe

Reggel, Délben, Este

8 órai Ujság

Medgyaszay Vilma kabaréja

1885-1960. M. plakáttört. kiáll. Mücs. 1960.

MDK

Pólya Tibor, 1886-1937.

Palma sarok, Okma talp

Törley

Az Est
Wintertől szén...

Modiano
Törley

1885-1960. M. plakáttört. kiáll. Műcs. 1960.

Pólya Tibor MDK

Látod, nem hallgattál rám, plakát

Plakátmüvészet
Országos Magyar Tárlat
az Uj Müvészházban, 1929.

Pólya Tibor MDK

Törley, plakát

Plakátművészet
Országos Magyar Tárlat
az Uj Művészházban, 1929.

Pólya Tibor MDK

Pesti Napló-Az Est-Magyaország I-II., plakát

Plakátmüvészet
Országos Magyar Tárlat
az Uj Müvészházban. 1929

Pólya Tibor MDK

Reggel,Délben,Este, plakát

Plakátművészet
Országos Magyar Tárlat
az Uj Művészházban, 1929.

Pólya Tibor MDK

Magyarország-Pesti Napló, plakát

Plakátmüvészet
Országos Magyar Tárlat
az Uj Müvészházban, 1929.

Pólya Tibor MDK

Plakátmü Jelzése: Ady könyvek, Karinthy

Plakátmüvészet

Országos Magyar Tárlat
Az Uj Müvészházban, 1929.

Pólya Tibor

"Apróságok Pólya Tibor életéből" cimmel megemlékezés az elhunyt müvészről. Néhány képet bemutat a lap: "Pólya Tibor munkában", "P.T. temperája", P.T. plakátrajza a Tolnai Világlapjáról", "P.T. festménye előtt" és egy női portré. "Pólya festménye".
Kis jelenetek egy-egy megtörtént eseményt elevenitenek fel a müvész életéből.
Repr.

Délibáb, Bp. 1937. dec. 11. XI. évf. 5o. sz. 15-16. lap.

Pólya Tibor

Forrai Zoltán: "Müteremlátogatás két művésznél" cimmel ir Pólya Tibor és Hermann Lipót művészekkel folytatott beszélgetéséről. Pólya Tibor mütermében portrék, tájképek, csendéletek, kompoziciók, karikaturák, porcelánfestések, női szoborportrék szerepelnek. A művész elmondja, hogy a tavalyi plakát kiállitáson II. dijat nyert. Végül a lap bemutatja "A sokoldalu Pólyának a Délibáb számára rajzolt önarcképe" c. tréfás képét.
Ezután fölkereste Hermann Lipót festőművészt Kelenhegyi mütermében.

Délibáb, Bp. 1937. febr 6. XI. évf. 6. sz. 12-13. lap.

Pólya Tibor

Neve – mint Ferencz Károly tanítványa –
megemlítve.

Egy breviárium – Veszprém 1973. 130 p.

Pólya Tibor

Külön hely illeti meg a müvészt a magyar grafikusok között,-irja Kun Imre, a Müvészet c. rovatban. Párison keresztül fejlődött müvészete az impresszionizmuson át Manet és Renoirtól, egészen Toulouse-Lautrec és Pierre Bonnard-ig. Magyar témáju rajzait, zsánerképeit, biztos technikáját és karikaturáit. Ujabban szinházi dekorációkat is készit, érdeklik a mozgó tömegek, a külvárosi primadonnák, a rivaldafény.

A HÉT, Bp. 1921. május 15.
XXXII. évf. 13. sz. 222. lap.

Pólya Tibor

Szellemes, kedves képei a francia impresszszionisták szellemében finoman megfigyelt impressziókat rögzitenek meg. Igen érdekesek tömegképei, valamint zsáner festményei komoly sikert arattak, -irja a Művészet c. rovatban közölt kritika, az Ernst Muzeum csoportkiállitásáról.

A HÉT, Bp. 1921. márc. 2o.
XXXII. évf. 8. sz. 139-140. lap.

Pólya Tibor, festő- és grafikusművész

1912-ben felépültek a kecskeméti művésztelepi épületek és a művésznek beköltöztek a művésztelepre, Pólya Tibor is.

Sümegi György: Az 1910-es kecskeméti Művésztelep Ellentmondásai.
Forrás, 1980. febr. 69. old.

Pólya Tibor MDK

Kukások, vizf.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

Pólya Tibor MDK

Tél a falun, olf.

Műcsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

Pólya Tibor

C

*

Pólya Tibor a szolnoki festőkolónia egyik jelessége akit számos, aránylag fiatalon, ötvennégyéves korában ragadta el a halál. Művészeti előadása révén is a fiatal generációhoz tartozik. Aki a magyar népéletből vett témáit ismeri, amelyeket gyakran gyakorlati feladatmegoldásaiba is belevont, meggyőződhetett róla, hogy nála a magyarság nem volt frázis, hanem a lelkiséget kihangsúlyozó életszemlélet, mely alig érvényesült jobban és festői szempontból is tökéletesebben, mint éppen Pólya Tibornál. Magyaros stilusát — szemben az egyéb magyaroskodók komor felfogásával — egészséges humor hatotta át, de mértéktartó volt a vidám elem alkalmazásában is, úgy hogy legjobb festményei és grafikái a mesevilág képzeleteinek hatottak. Mert amilyen jó magyar volt, éppoly nagy volt a népe iránt megnyilvánult szeretete is, amellyel távol tudta tartani a népies formákban gyakran betolakodó szertelenséget. A francia szellem és a magyar igazi tehetség ragyogó összhangja nyilvánul meg minden alkotásában és magánemberi életében is.

Művészet

1938. 14. sz. 10. l.

BUDAPEST
42 IX 13 22

Pólya Tibor

Irod
2

Farkas Zoltán. A Becke-
rméti művészetelep. Vas.
Ujs. 1912. 705. l.

..... nevü munkás igazoltam

a müvezető aláírása.

yezem:

y helyettesének
sa.

Endrényi Imre, Szeged.

Pénzeskúti bronzkori telep V. 194

— kőkori telep V. 194

Pólya Tibor

1919. szept. kiáll.
Ernsttől.

Pólya Tibor

portréjából

1922. szept. Zürich

Konstruél.

Vénus és Diana.

682. Francia festő a XVII sz.-ból.

Pólya Tibor

— **Uccát neveznek el Szolnokon Pólya Tiborról.** *Szolnokról* jelentik: Szolnok város képviselőtestülete szerdán délután Lévay Gyula polgármester elnöklésével rendes közgyűlést tartott. Napirend előtt Kalmár György képviselőtestületi tag indítványozta, hogy *néhai Pólya Tibor festőművészről, a város szülöttjéről, Szolnok érdekében végzett érdemes munkássága elismeréséül uccát nevezzenek el.* A képviselőtestület az indítványt egyhangúan magáévá tette.

Pesti Napló
1937. dec. 30.

— **Pólya Tiborról utcát neveznek el Szolnokon.** Szolnokról jelentik: A város képviselőtestülete szerdán *Lévay Gyula* polgármester elnöklésével közgyűlést tartott, amelyen *Kalmár György* indítványára elhatározták, hogy néhai *Pólya Tibor* festőművészről, a város szülöttjéről, Szolnok érdekében végzett érdemes munkássága elismeréséül utcát neveznek el.

AZ U
RASS

Pesti Hirlap 1937. dec. 30.

egyház azért is, mert Az ország egyi
legnagyobb méretü temploma, de külö
jelentőséget kölcsönöz neki az, hog
a viszontagságos épitès és terátala
kulások ellenére is pompás arányai
megőrizte pompás arányait és klass
kus nyugalmát. Külön emlitést érde
hatalmas méretü kupoladobja, amelyn
merészen feltörő falán vágo
ablakok egyenletes, harmónikus megv
gitást nyujtanak. Érdekessége az
is, hogy főoltárát a világ egyik l
nagyobbméretü oltárképe disziti, a
nagyjából Tiziano Fraribeli Assuntá
a másolata. A főszékesegyháznak ké
telenül legnagyobb értéke a Bakócz
amelynek vörösmárványból faragott
reneszánsz falazata
és fehérmárványból, Andrea Ferrucc
által készitett oltára nemesen ill
kedik bele az egész neoklasszikus
templomkompozicióba. A jobboldali
Szent István vértanú kápolna
látjuk a gotikus stilusú, s a XV.s

PÓLYA TIBOR

91 10. 32, (95) 36, 37, 79

Új Művészet

Visconti VIII.64.

Pólya Tibor

1922. Okt. gyűjt. Erik. Ernst Museum.

Ernst Museum XXI. cop. Erik. let.

Film-Színház-Irodalom

1943. 24. sz.

Rajzos tanácsadó

Copyright by Film Színház Irodalom

»Szilágysomlyó« Fehér selyempikéjéből az 1-es rajz szerint varrasson angolos ruhát. A szoknyát elől szegőzés és két hól díszíti, hátul sima. — **»Alacsony fiatal lány«** Imprimé-ruhájához a 2-es rajzot készítettük. Angolos kihajtóját plisszírozott, húzott fodor díszíti. Szoknyája harangszabású, elől erősebben ráncolt. Burettszoknyájához inkább mintás vászonblúzokat hordjon, de jó a másik megoldás is. — **»Hadnagy A.«** Fehér selyemcsipke-blúzát fehér selyemmel kombinálva bővítesse ki. — **»Mufti, Tapolca«** Édesanyja ruhájának elküldte ugyan a rajzát, de nem jelölte meg rajta, hogyan van kombinálva, így nem adhatunk tanácsot. A sré szoknyán változtatni, sajnos, nem lehet. Halványkék-fehérpettyes muliruháját a 3-as rajz szerint alakíttassa. Fehér, a pettyes anyaggal két centiméter szélességben szegett húzott gallért tetessen rá. — **»Lickó«** Kasmir-anyagából a 4-es rajz szerinti ruhát ajánljuk. A felsőrész kötényszerű, hátul keresztbemenő pántokkal. — **»Tanárnő«** Kedves bevezető soraival örömet szerzett. Két kockás anyagához az 5-ös rajzot készítettük. Fehér gallér és manzsettát tegyen rá és kockás anyagából csíkokkal díszítse a rajz szerint. A szoknya egy darabon elől rakott. Sötétkék-fehércsíkos anyagát a 6-os rajz szerint készíttesse el. A csíkok deréknál és a szoknya beállított részén keresztbe futnak. — **»Újpesti olvasó«** Tüll-imprimé anyagából a 7-es rajz mintájára készíttesse el ruháját. Taft kombinét hordjon alatta. Délutáni vacsorázóruhának alkalmas, meleg nyári estéken nem kell feltétlenül kabátot viselnie hozzá. Sötétkék taftból csináltasson a 8-as rajz szerint kosztümöt. Csipőig érő svejfolt kabátkával. Az egyik kihajtóra színes vagy nagy fehér virágot tűzzön. A szoknya négyrészes. **»Tizenhatéves«** Fehér alapú pirospettyes anyagából a 9-es modellt ajánlom. A szoknya felszabott és hátul szalagra kötődik. — **»Sürgős«** Fekete zsorzsett-anyagához a 10-es rajzot készítettem. A szoknya hosszú darabon le van tűzve, az így keletkezett ráncok nincsenek rakásba vasalva. Miután a fekete zsorzsett elég gyászos, azt ajánlom, színes moaré-övet viseljen hozzá, vagy egy szép virágot tűzzön a ruha felső részére. — **»Vidéki szalóntulajdonosnő«** Kérésére közlöm, hogy az öt eredeti rajzból álló, kötöttszövettel kombinált ruha-kollekció magyarázó szöveggel és színtanácsadással kis albumba összefűzve 10 pengőbe kerül. Ezen a rendkívül olcsó áron eredetileg csak privát hölgyeknek készítettem a rajzokat, de több szalón kérésére ugyanezen az áron adom szalónoknak is. — **»Többeknek«** Azoknak, akik a rajzos tanácsadóhoz a szilágypéri tűzvészkárosultak részére adományokat küldtek, ezúton is hálás köszönetünket küldjük.

Pólya Gogó

Szépség és fiatalság

ellensége a fájdalom.

Fájdalmak,

rossz közérzet ellen

Pyramidon TABLETTÁK

BAYER

EGY KIS kozmetika

Aki nem szeret napozni: a fehér lábszárakat egyszerűen kenje be *Néger vízzel* természetes napbarnára és szőrtelenítsük a kitűnő *Rapiddal* Fehér Jolán kozmetikusnál. Egy ilyen kezelés rendszerint egy strandszezonra szól.

És most válasszuk ki a teintünknek megfelelő színű *Néger-tejet* vagy *poudre baset*, mert ezek púder nélkül is az arcnak gyönyörű, természetes napbarna színt adnak. E különleges kozmetikai újdonságok a *Fehér kozmetikában* kaphatók.

*

Kozmetikai kérdésekre közvetlenül és levélben is a legnagyobb készséggel válaszol: *Fehér Jolán kozmetikus*. Vilmos császár-út 15/a. Bazilikával szemben.

Morisson harisnyapótlót utánozzák csakis Morisson márkát fogadjon el az illatszertárakban

Ha kell, használjon Morisson szőrtelenítőt

Télen, nyáron, ősszel, tavasszal FÖLDES Margit-créme!

Biztos eredmény valódi hormonos- és vitaminos arcmasszázs-zsal SZIKSZAY KRISZTINA, Alse kozmetika, IV., Galamb-u. 4. Telefonbejelentés: 189-093

Szőrszálat, szemölcsöt 100% garanciával távolítja el Vajda Zsigmondné gyógykozmetikája Szent István-körút 6. Telefon: 127-675.

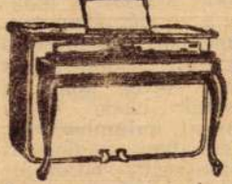

Kicsi, pompás a KLAVIANO kis zongora MOGYORÓSSY hangszergyár, Budapest, Rákóczi-út 71

„B" VITAMINOS krémünktől SZÁRAZ, fonnyadt bőre ÜDE, fiatal, bársonyos lesz S. SIMON ÁGNES FERENCIEK-TERE 4 Tel.: 186-696

Melltartó? Csak baktis

A nyak is hervad Asszonyom! Kezeltesse magát a Silan kozmetikában. Veres Pálné-utca 12. Telefon: 183-368

Hölgyeim! Egyszerre 130 kötőtű munkáját végzi el a „RAPID" SUPER KÉZIKÖTŐKÉSZÜLÉK. A XX. század szenzációja! Munkája kézimunka. Minden minta köthető. Néhány óra alatt köthet pulovert, blúzt vagy ruhát. Kezelése egyszerű. Ára P 62.10. „RAPID" (93) tável ára P 48.30. Kérje a 20.ismertetőt. ÁRUFORGALMI KFT., Budapest, IV., Sütő-utca 2. szám, félemelet 8

A férfi fellázad

REGÉNY * IRTA: EGYED ZOLTÁN

(2. folytatás.)

Krencs a lányokkal elrobogott. A soffőr hátrafordult:

— Hová megyünk, nagyságos úr kérem?

Szilvássy ránézett a képviselőre:

— Nem akarsz inkább a Csikágóba jönni? Megiszunk egy whyskit...

— Nekem mindegy, pajtikám — dadogta a képviselő — tőlem akár a pokol fészkes fenekére is mehetünk, csak ital legyen. Mert én kegyetlen módon szomjas vagyok.

— A Csikágóba — szólt Szilvássy a soffőrnek.

Az autó néhány perc mulva megállt a fényesen kivilágított híres pesti caffé-restaurant előtt. A világ legérdekesebb helye volt ez a kávéház, melyben a város valamennyi társadalmi rétege megfordult a nap különböző szakában. Reggel szolíd tisztviselők, ügynökök, kereskedők, a hotelek utasai jöttek le reggelizni, a hírlapírók is, mielőtt a délelőtti szerkesztőségek elnyelték volna őket. Tíz óra felé jöttek az állásnélküliek, várva a jószerencsét, a nyugdíjasok, akik végigböngészték az újságokat, ügyvédek, akik itt adtak randevut ügyfeleiknek, újból hírlapírók, akik valamelyik asztalnál egy pohár konyak mellett lázasan írták riportjukat. Tizenkét óra tájban seperni kezdtek. Nemsokára jött a feketézők hada. Színészek, újságírók, híres színigazgatók, rendőrtisztviselők, írók, detektívek, könyvkiadók, szabadnapos pincérek, akik elegánsabbak voltak a Váci-utca aranyifjúságánál, festők, mozirendezők, titkos drámaírók, uzsorások, artisták, parkett-táncosok, vidéki színésznők, színházi ügynökök, artistanők, nagy lapok híres szerkesztői, bukmékerek, az egész furcsa alvilági Pest, amely ilyenkor ébredt s miután otthon vagy valamelyik vendéglőben megebédelt s most idejött be feketézni. Rettenetes zaj, üvöltés, pokoli hangzavar uralkodott ilyenkor. Hordárok jöttek-mentek, üzleteket kötöttek, telefonáltak, borotválkoztak, kártyáztak, beszélgettek, vitatkoztak, itt születtek a legújabb s a leggyilkosabb viccek, darabok, könyvek sorsa dőlt itt el, itt tudtak meg mindent mindenkiről legelőször, néhány órán keresztül ott dobogott legerősebben a város furcsa, rakoncátlan szíve. Az óriási helyiség kapuin közben folyton tódultak be az emberek, lassanként megteltek az emeleti karzatok, az óriási nyitott szuterén s négy órára talpalatnyi hely nem volt az egész kávéházban. Kétszáz pincér rohant fel és alá a habos uzsonnakávékkal, zsongott és zengett az egész helyiség — egészen este hét óráig. Ekkor egyszerre, mintha egy zsúfolásig megtöltött pályaudvari váróterembe becsengetett volna a portás; néhány perc alatt kiürült az egész kávéház. Olyan alaposan és olyan tetőtől-talpig, mintahogy egy lerombolandó házból mindenn lakónak ki kellett volna költözködnie. Hét óra után néhány perccel már csak a pincérek tartózkodtak benne, kinyitották az összes ajtókat, egyszerre irtózatos légvonat támadt, asszonyok bujtak elő seprőkkel, négy vacuum cleaner kezdett dolgozni egyszerre, a fehérkabátos pincérek serege eltűnt s helyettük libériás és frakkos, hófehér nyakkendős, selyemharisnyás lakájok és pincérek új légiója támadt asztalterítők és szalvéták tornyaival, szolgák piros szőnyegeket terítettek végig a termeken s félnyolcra, mire az összes csillárok kigyultak, itt állott az alvilági, füstös, összemaszatolt, összeszemetelt börzetermek helyén egy ragyogó, világvárosi étterem, hófehér asztalokkal, csillogó ezüstneművel, olyan fényben és ragyogásban, hogy aki egy félórával ezelőtt látta, azt hihette, ha most lépett volna be az ajtón, hogy az egészet így, ahogy áll, egy süllyesztőből fordították láthatatlan

(Szabó Vladimir rajza)

gépek segítségével az előbbi helyére, amely most fejjel lefelé valami irdatlan pincébe van temetve. És most jött a krém. A vacsorázó publikum, amelynek kedvéért az óriási üzem estélyi ruhába öltözött. A legfinomabb és legelegánsabb arisztokrácia, történelmi nevek viselői és irdatlan vagyonok tulajdonosai, grófok és hercegek és bankigazgatók, híres politikusok, divatos színésznők.

Éjfél felé aztán megint gyérülni kezdett a társaság. Mentek a bárokba, mulatóhelyekre, az asztalok lassan elárvultak s három felé már alig egy-két asztalnál ültek. Három után aztán jöttek a hírlapírók a szerkesztőségekből, második vacsorára s egy órára rá jött vissza ugyanaz a társaság, amely éjfél előtt megvacsorázott. Levesre, friss reggeli kávéra, még egy üveg pezsgőre, egy pohár konyakra, whyskire, vagy feketekávéra. Idejöttek ilyenkor a bálok és az estélyek vendégei, a vacsorák jókedvű társaságai, hangosan, vidáman, önfeledten s telt, telt a helyiség, mint egy nagy bazin, amelybe öntik a publikumot. Négy órakor ugyanaz volt újból a képe a helyiségnek, mint éjfél előtt, csak a frakkok és az arcok voltak valamivel gyűröttebbek...

Ebben az órában érkezett Szilvássy a képviselővel a Csikágóba.

A szuterénben foglaltak helyet egy nagy kerek asztalnál. Rajtuk kívül lent még senkisem volt s az emeletek és karzatok is csak most kezdtek benépesedni. Szilvássy whyskit és feketét rendelt, a képviselő sört. A képviselő elázottan a választásáról beszélt, amelyről mindenki tudta, hogy a legdrágább és legpiszkosabb választás volt, amelyet valaha Magyarországon láttak.

— ...ezerhatszáz többséggel győztem, barátom, ezerhatszázzal! Tudod te, mi az, ebben a kerületben?! A főispán a haját tépte, az ellenjelöltem puskát fogott a főkortesére, a nép pedig virágokat szórt az autóm elé... Mert engem, barátom, a nép bizalma küldött a parlamentbe, nem a főispán, meg a szolgabíró... meg a csendőrszurony... De nem ám...

Itt elcsuklott a hangja, a feje félrebillent s szépen, egyenletesen horkolni kezdett. Szilvássy mosolyogva nézett rá. A következő pillanatban magától felriadt, csodálkozva nézett körül:

— Meddig aludtam? — kérdezte.

— Másfél órát — mondta Szilvássy és nevetett. A képviselő szó nélkül elhitte.

— Akkor, barátocskám, rohanok. Az appropriációs vitában okvetlenül fel akarok szólalni, korán kell kelnem.

A hangját se hallották még a Házban. Még egy közbeszólás formájában sem. Szilvássy hagyta elmenni.

Egyedül maradt. Gondolkozott az élete fölött. Eszébe jutott az apja, aki gazdát akart belőle nevelni, hogy átvegye majd a párszáz holdas birtokot, ami a hajdani kiskirályságból megmaradt. Amit elvitt az ősi virtus, a vadászat, a vendégeskedés. Egy régi emlék villant meg a szemei előtt. Látta magát, mint kisfiút, amint a szőlőlugasos verandán vacsoráznak s az apja meg az anyja csendben beszélgetnek. A nagyapjáról, aki négy lóval hajtatott be K-ra s a kocsisnak nem volt szabad a lovakat kifogni a hámból, míg az öreg úr a vendéglőben mulatott. Ott döglött meg mind a négy ló a hámban, a kapu előtt. Akkor aztán kimentek a vásárra, vettek négy új lovat, azzal hajtattak haza. Látta maga előtt a nagyapját, galambszürke, sujtásos magyar ruhában, vadonatúj lakkcsizmában, rózsaszínű, beretvált arcával, hófehér hegyes bajuszával. Minden hónapban csinált neki a híres városi suszter egy pár lakkcsizmát, egy évben összesen tizenkét párat. Elsején küldte haza s a régi ment ki a béreseknek, ajándékba. Lassanként az egész cselédség lakkcsizmában járt

ismét művészi tevékenységének él. Munkái közé tartoznak Szolnokon a templom freskófestménye és oltárképe. Magánosok tulajdonában van képeinek nagy része. A szolnoki művésztelep 1929-ben rendezett jubileumi kiállításán nagy sikert ért el „Csók" című képével. Az utóbbi időben főleg temperafestészettel foglalkozik, mivel ennek derüs színhatásai érdeklik. Tagja a Munkácsy Céhnek és több társadalmi egyesületnek.

Pólya Tibor, festőművész. Szolnokon született, 1886-ban. Középiskoláinak elvégzése után a szolnoki művésztelepen kezdte tanulmányait, első mestere Hegedüs László volt. Már egészen fiatal korában Münchenbe, majd Párisba utazott és már ekkor több nagy lap rajzológárdájához tartozott. Később az Est lapok szolgálatába lépett, de munkatársa számos külföldi lapnak is. Külföldi kiállításokon igen sok értékes díjat nyert. Sok híres portrét festett, köztük Horthy Miklós, Lord Rothermere, Bautig professzor (az insulin feltalálója) és más közéleti nagyság arcképét. Hosszabb amerikai tartózkodása alatt számos Egyesült Államokbeli és kanadai előkelőség portréját festette meg. Magyarországon több kollektiv kiállítást rendezett. A Tél című festménye az állam tulajdona. Alkotásait az egyéni meglátás jellemzi, igen sok eredetiséggel és fensőbbséges humorral. Szereti tulozni a dolgok karakterét, de iróniája sohasem bántó. Európai hirü plakátrajzoló. 1929 óta a Magyar Ujságrajzoló Művészek Egyesületének elnöke. Tagja a Színyei-Társaságnak és a Fészeknek és még számos társadalmi egyesületnek.

Pompéry Aurél, hittudor, kat. pap, iró. Született 1868-ban, Budapesten. Középiskolai tanulmányait a bécsi Theresianumban végezte. Miután önkéntesi évét leszolgálta és tartalékos cs. és kir. huszárhadnagy lett, — a kat. papi pályára lépett. A teológiát Innsbruckban és a bécsi Augustineumban végezte. Előbb mint teológiai tanár és plébános működött. 1914-ben a Budapesti Egyetemi Könyvtárba került, honnan 1921-ben, mint könyvtárőr nyugalomba vonult. Főbb müvei: a Polgári házasság 1893, ezzel a Hittudományi Folyóirattól 500 frankos pályadijat nyert, Kossuth Lajos 1837—39-iki hütlenségi pörének története, kapcsolatban Wesselényi Miklós és az Ifjak felségsértési perének történetével 1913, — Irányzatos-e a Magyar Protestáns történetirás? I. kötet 1930, — A magyar katolicizmus és protestántizmus (1521—1581) c. kötetét a Szent István Akadémia Fraknóy Vilmos püspök kérésére megbirálta és ennek alapján méltónak nyilvánította arra, hogy Fraknóy püspök költségén megjelenjék. E kötet máig is kéziratban van. Pompéry igen nagy, még kiadatlan forrásanyagot őriz levelestárában. Hirlapokban és folyóiratokban sok tanulmánya jelent meg.

Pongrácz Jenő *(szentmiklósi és óvári)*, ny. koronaügyész. Született a hontmegyei Palást községben, 1852-ben. Középiskoláit elvégezve, Pozsonyban folytatott egyetemi tanulmányokat. 1872-ben mint joggyakornok az ipolysági törvényszéken kezdte meg müködését. Itt lett aljegyző, majd a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszékre helyezték át. Ezután mint jegyző a székesfehérvári törvényszékre került. 1881-ben Veszprémben alügyész, 1887-ben ugyanitt ügyész lett. 1891-ben Debrecenbe nevezték ki főügyészhelyettessé, majd 1897-ben főügyésszé léptették elő. 1900-ban a győri, 1902-ben a budapesti kir. főügyészség vezetésével bizták meg. 1910-ben koronaügyésszé nevezték ki. 1922-ben nyugalomba vonult. A Lipót-rend lovagja és a Vaskorona-rend II. osztályának tulajdonosa. Nyugalombavonulása alkalmával a kormányzó legfelsőbb teljes elismerésében részesitette. Egyideig a Magyar Jogászegylet büntetőszakosztályának elnöke volt.

Poór Ferenc dr., m. kir. egészségügyi főtanácsos, egyetemi nyilvános rendes tanár. Született Budapesten, 1871-ben. Középiskoláit Budapesten, egyetemi tanulmányait ugyanitt végezte, s itt 1897-ben orvosdoktori oklevelet szerzett. 1897/98-ban Pertik Ottó professzor, 1898—99-ben Kéthly Károly professzor oldalán folytatott klinikai gyakorlatot, majd még ugyanezen évben hosszabb külföldi tanulmányutra indult. A boroszlói, berlini, párisi, milanói és kopenhágai klinikákon folytatott gyakorlati tanulmányokat. Hazaérkezése után 1900—1907-ig a budapesti egyetem bőr- és nemi kórtani klinikáján működött; eleinte mint klinikai gyakornok, 1902-től kezdve mint tanársegéd. 1905-ben rendelőorvos lett az Uj Szent János-kórházban. 1907-ben az egyetem magántanárává nevezték ki, ahol a bőr kórtana és gyógyászata köréből tartott előadásokat. 1910-ben a Rókus-kórház női venereás osztályán, 1917-ben a Szent István-kórház bőrgyógyászati osztályán lett osztályfőnök. 1918-ban a király egészségügyi főtanácsosi cimmel tüntette ki. 1923-ban a szegedi

dapesti Kereskedelmi Akadémián elvégezve, 1872-ben az Osztrák-Magyar Állami Vasutak szolgálatába lépett és 1882-ig különböző külszolgálati beosztási helyeken működött, igy Kecskeméten a személy- és teherkiadási pénztár főnöke, Szegeden raktárfőnök, majd Temesváron a József-városi p. u. állomásfőnök helyettese. 1883-tól az igazgatóság külföldi díjszabási osztályán teljesitett szolgálatot és 1910-ben az igazgatóság egyik visszatéritési osztályának vezetésével bizatott meg s ezt nyugalomba vonulásáig vezette. Számos külföldi díjszabási kongresszuson képviselte az Államvasutakat, a Vasut- és Hajózási Klubnak alapitásában résztvett, annak jelenleg is tagja, a Tisztviselő Egylet alapitó tagja, 1914-től 1927-ig az Osztrák Dunagőzhajózási Társaság megbizásából a Budapesti Képviseleti csoport ügyeit vezette. Érdemei elismeréséül a Ferenc József-rend lovagkeresztjét nyerte el.

Politzer Gyula, ny. postafőfelügyelő. Született Marosvásárhelyen, 1864-ben. Középiskoláit szülővárosában a református kollégiumban végezte. A postatisztképző tanfolyamon az előirt képesitést megszerezte és 1889-ben a m. kir. posta szolgálatába lépett. Budapesten az Andrássy-uti postahivatalnál a Főpostán és Budapest—Nyugati és a Keleti pályaudvaron teljesitett szolgálatot. Huszonöt évig Budapest—Keleti-pályaudvar mozgó postahivatalánál működött. A legutóbi időben a rádió befizetési osztály vezetésével volt megbizva. A háboru alatt a tábori postánál teljesitett szolgálatot. 1926-ban nyugalomba vonult. Számos társadalmi és szakegyesület tagja.

Polonyi Manó, ny. MÁV főfelügyelő. Született Soroksáron, 1855-ben. Középiskolai tanulmányait a Calvin-téri ref. főgimnáziumban elvégezve, a budapesti tudományegyetem jogi karán folytatott tanulmányokat. 1879-ben a vasuti tisztképző tanfolyam elvégzése után két évig, mint hivatalnok működött, majd India, Zombor, Nagykikinda, Kecskemét állomásokon, mint állomásfőnök működött. 1906-ban a Budapest—Lipótváros teherpályaudvar állomásfőnökévé neveztetvén ki, nyugalomba vonulásáig, 1919-ig teljesitett szolgálatot. Mint gazdasági életünk egyik kiváló szakirója élénk munkásságot fejtett ki: „A baromfitenyésztés irányitása" (1902), „Baromfitenyésztésünk, mint a mezőgazdasági és kiviteli forgalom legszámottevőbb tényezője" (1928). „A magyar parlagi baromfi védelme" (1930). Három évtizeden át a fent emlitett önálló könyvalakban megjelent munkák mellett, mint a Nemzeti Ujság, Pesti Napló, cimü napilapok mezőgazdasági rovatának állandó szakirója tevékenykedett. 1902-ben első szakmunkája megjelenése előtt államköltségen tett tanulmányutat, különös tekintettel a baromfitenyésztés nemzetgazdasági jelentőségére. Ezen tanulmányut eredményeképpen javaslatára hozattuk be a hires orpingtonokat. A Magyar Parlagi Baromfiakat Tenyésztők és Nemesitők Országos Szindikátusának alapitása nevéhez füződik, melynek jelenleg társelnöke.

Polonyi Pál dr., orvos. Született a barsmegyei Oszlány községben, 1897-ben. Középiskoláit Nyitrán, egyetemi tanulmányait Budapesten végezte, ahol orvosi oklevelet nyert. Résztvett a világháboruban, melynek során orosz hadifogságba esett, ahonnan csak évek mulva sikerült hazakerülnie. 1923 óta a budapesti tudományegyetem Szociálpolitikai Intézete egészségügyi osztályán működik. 1929-ben a székesfővárosi közegészségügyi és bakteriológiai intézethez került, ahol előbb mint oltóorvos, majd hatósági orvos, végül mint szaksegéd folytatott gyakorlatot. 1932 május 1-én az Országos Szociálpolitikai Intézet orvosi laboratóriumának vezetését vette át. Hazai szaklapok hasábjain számos cikke jelent meg. Az Országos Orvos Szövetség, a Királyi Magyar Orvos Egyesület, a Természettudományi Társulat, stb. tagja.

Pólya Iván, festőművész. Született Szolnokon, 1889-ben. Az Iparművészeti Főiskolán folytatott művészi tanulmányokat és eleinte szobrásznak készült. 1916 óta kizárólag festészettel foglalkozik. Mint festőnövendéknek Fényes Adolf és Iványi-Grünvald Béla voltak mesterei. A háboru kitörésekor bevonult és a fronton teljesitett szolgálatot. Vitéz magatartásának elismeréséül megkapta az I. o. ezüst és a bronz vitézségi érmet. A háboru befejezése után

Szálasit lázadásra való szövetkezésért tízhónapi államfogházra ítélték

Hétfőn folytatta a büntetőtörvényszék *Szemák*-tanácsa *Szálasi* Ferenc izgatási bűnügyének tárgyalását a nagy esküdtszéki teremben. A főtárgyalás megnyitása után az elnök ismertette Pest vármegye alispánjának átiratát, amely szerint *Szálasi* annak idején engedélyt kapott arra, hogy politikai tanulmányát és röplapjait a pomázi választókerületben terjessze. A bizonyításkiegészítést *egyórás zárt tárgyaláson* folytatták és ennek végeztével *Tamásy* László ügyészségi alelnök megtartotta vádbeszédét.

Kifejtette az ügyész, hogy *Szálasiék* mozgalmát, amely idegen és mesterkélt, nem történeti erők vetették felszínre, hanem *az elégedetlenség és a külföldön elért sikerek*. *Szálasi* azt hiszi, hogy elég homályos célok emlegetése, elég a küldetés hangoztatása, a zsidókérdés brutális megoldásának ígérgetése és akkor nemcsak a kalandorok, de a politikai kritikátlanok széles táborában is pártot lehet szervezni. Szálasit irreális, komolytalan célkitűzés vezeti.

„Ilyen frontális támadás régóta nem érte a magyar alkotmányt"

Felvetette a kérdést a vád képviselője: *Mit tudja a romboló, hol végződik a rombolás és hol kezdődik az építés munkája?* Mit tudták az 1918-as forradalom irányítói, hogy a proletárdiktatúrában fog végződni az, amit elindítottak. *Nem tehetünk lényeges különbséget szélsőjobb- és szélsőbaloldali felforgatás között.* Esetleg kiválthatja egy ilyen szélsőjobboldali mozgalom a baloldali erők megmozdulását is.

— Szálasi taktikai elve — folytatta az ügyészségi alelnök — sok tekintetben azonos a bolsevista taktikai elvekkel, amelyek erőszakkal, diktatórikus eszközökkel akarják megsemmisíteni a fennálló jogrendszert. A röpiratok az államfelforgatás büntettét merítik ki

és közömbös ennek elbírálásánál, hogy alispáni engedéllyel terjesztették-e a röpiratokat, vagy anélkül. Bizonyára nem öröm vádlottak padján látni egy vitéz katonát, de *vissza kell riadni attól a konok kitartástól, amellyel ez a vádlott a nemzet alkotmányos pilléreinek lerombolására vállalkozott. Ilyen frontális támadás régóta nem érte a magyar alkotmányos életet és jogrendszert.*

Utalt az ügyész arra, hogy amint *Garbai* Sándor 1919-ben, úgy most *Szálasi* a magyar alkotmány sírbatételét jelentette be. Vádbeszédét ezekkel a szavakkal fejezte be:

— A bíróságnak pontot kell tennie Szálasi Ferenc „Mein Kampf"-jának kezdő fejezetei után olyan ítélettel, amely nem mártírt avat, hanem megfelelően megbélyegzi Szálasi Ferenc bűncselekményét.

Dr *Kiss* Géza védőbeszédében epidémiának nevezte az ilyen pereket. Szerinte harcteret járt hazafias gondolkodású férfiakat nem lehet államfelforgatással, láítással vádolni A védő egyre élesebb tónusban beszélt, mire az elnök rászólt, hogy tompítsa hangjának élességét. Dr Kiss felmentő ítéletet kért, *Szálasi* pedig az utolsó szó jogán kijelentette, hogy tetteiért vállalja a felelősséget.

„Egyes, ki nem derített párttagok ..."

Délután 5 órakor hirdette ki a *Szemák*-tanács az ítéletet. A folyosókon éppen úgy, mint délelőtt, rendőrök sorfala állott őrt és jegy nélkül senkit sem engedtek a terembe. *Feltűnő volt, hogy a hallgatóság soraiban milyen sok nő ült* Negyedhat órakor vonult be a terembe a büntetőtanács és dr *Szemák* Jenő tanácselnök kihirdette az ítéletet:

— A magyar Szentkorona nevében ... A büntetőtörvényszék az április 15-étől 17-éig őrizetben és ettől április 27-éig letartóztatásban volt, azóta szabadlábon lévő

Szálasi Ferenc 41 éves kassai születésű nyugalmazott őrnagyot bűnösnek mondja ki lázadásra való szövetkezés bűntettében és ezért az enyhítő szakasz alkalmazásával tízhónapi államfogházra ítéli.

A törvényszék a vizsgálati fogsággal 12 napot kitöltöttnek vett és *elrendelte a vizsgálat során lefoglalt 450 pengőnek, egy csekkkönyvnek és számos röpiratnak az elkobzását.*

Az indokolásban előadta a tanácselnök, hogy *Szálasi* március elején megalakította a *Nemzeti Akarat* elnevezésű politikai pártot, amelynek célkitűzéseit írásban is összefoglalta és nyomtatásban is terjesztette. A pártalakítást bejelentette a belügyminisztériumban és a szervezkedés eleinte nyilvánosan folyt és arról a rendészeti hatóságok is tudtak. A vádlott az ország több vidékén alakított szervezeteket. *A pártban katonai fegyelem uralkodott, a tagok nem vitázhattak a programpontok fölött, valamennyien feltétlen engedelmességgel tartoztak a pártvezérnek.*

Egyes, ki nem derített párttagok anyagilag jelentős mértékben támogatták a mozgalmat.

A pártnak rövidesen mintegy ezer nyilvántartott tagja volt. A program úgyszólván kizárólag a vádlott alkotása. A pártcélok közt szerepel: *a történelmi alkotmány megváltoztatása, a hatalom ez idő szerinti birtokosainak eltávolítása, átmeneti parancsuralom létesítése, a zsidó lakosság jelenlegi jogi és társadalmi helyzetének megváltoztatása és népszavazás útján új kormányforma inaugurálása.*

A polgárháború árnyéka

A márciusban kiadott röplap szerint ekkor megváltozott a szervezkedés iránya és ettől fogva arra irányult, hogy

meggyőzés helyett az erőszak eszközével juttassa a vádlottat és pártját a közhatalom birtokába, a magyar kormány erőszakos eltávolításával és a magyar országgyűlés erőszakos feloszlatásával.

A vázolt jogsértő eredmény elérésére az eszközöket a vádlott olymódon teremtette meg, hogy *a pártot pártvezér utasításait gondolkodás nélkül követő szervezetté alakította át.* Az újjászervezett pártban *rajtaütési célzat rejtőzött, a párt működése az országlás rendjére állandó veszélyt jelentett és csak a pártvezér intését várta a párt, hogy nyílt erőszakhoz folyamodjék. E lehetőség kiaknázásának megengedése a törvény, a jog, a szellemi erők helyébe a polgárháborút tenné a társadalmi meggyőzés eszközévé.*

Kifejtette ezután az indokolás, az a kijelentés, hogy *„a parlament a legnagyobb népcsalás"*, a lázadásra való szövetkezés egyik előkészületi cselekménye volt. Az ügyész állításaival szemben a törvényszék az államfelforgatás büntettének tényálladékait nem látja fennforogni. A továbbiakban előadta az indokolás, hogy

a vádlott az ország történeti alkotmányának és közjogi rendjének megváltoztatására indított mozgalmat és ennek során a törvényhozótestület és a kormány, vagyis az alkotmány két főintézménye ellen követett el büntetőjogi értékelés alá eső támadást.

Enyhítő körülménynek tekintette a törvényszék azt, hogy *a mozgalom csekély eredménnyel járt,* valamint a vádlottnak a harctéren szerzett különleges érdemeit és azt, hogy *tettének indítóoka korláttalan politikai rajongás volt, amely az értelem megfontolóképességét csökkentette.* Súlyosbító körülmény, hogy *a lelki tanácstalanság, politikai könnyenhívés, elégedetlenségre hajlamosság mai korában a vádlott cselekvései a társadalmi békére fokozottabb veszélyt jelentettek.*

Az ügyészségi alelnök az eltérő minősítés miatt és az enyhítő szakasz alkalmazása miatt, a védő pedig a bűnösség megállapítása miatt *fellebbezett. Szálasi,* aki az indokolás előadása közben jegyzeteket készített csak ennyit mondott:

— *Védőmhöz csatlakozom ... Nem értek egyet az ítélettel.*

Este hat óra előtt véget ért a főtárgyalás

Merényletet követtek el Egyiptom miniszterelnöke ellen

Kairóból jelentik: *Nahasz* pasa miniszterelnök ellen vasárnap délután, amikor heliopolisi lakására tartott, revolveres merényletet követtek el. A merénylő három lövést adott le a miniszterelnök gépkocsijára. Az egyik golyó a gépkocsi ablakán átfúródott de a miniszterelnök sértetlen maradt. A merénylőt letartóztatták. *Nahasz* pasa merénylőjének neve: Izedin *Abd el Khader.*

A miniszterelnök ellen megkísérelt merénylet hírére Kairó uccáin hatalmas csoportosulások támadtak. A tömeg hangos szidalmakkal illette az ellenzéket, amelyet a merényletért felelőssé tesz. A tüntetők az ellenzék vezéreinek házai és az ellenzék sajtó épületei elé vonultak és viharosan tüntettek az ellenzék ellen.

Nahasz pasa merénylőjénél letartóztatásakor két töltött revolvert találtak.

Hangadó

lett máról-holnapra nemcsak a férfi és női divat irányításában, hanem alacsony áraival is

a „DIVATSAROK"

Ezren meg ezren csodálták kirakataink karácsonyi ajánlatait... Ezren meg ezren avatták fel vásárlásaikkal modernül átalakított sarokhelyiségeinket.

Itt találkozik mindenki, aki szereti a szépet, szereti a finom, divatos holmit – és mégis olcsón akar vásárolni!... Ezt nyujtja mindig a

MAGYAR DIVATCSARNOK

Szökött fegyencek kiirtottak egy boszniai parasztcsaládot

Belgrádból jelentik: **Breznik boszniai faluban, Banjaluka környékén hatszoros rablógyilkosságot követtek el. Ismeretlen tettesek megtámadtak egy parasztházat és baltacsapásokkal agyonverték a család hat tagját: egy öregembert, fiát és menyét, két unokáját, valamint egy fiatal szolgálóleányt. A lemészárolt család tagjai közül csak egy másféléves gyermek maradt életben, aki a bölcsőben aludt és akit a banditák nem vettek észre. A tetteseknek nyomuk veszett.**

A csendőrség azt hiszi, hogy a vérfürdőt szökött fegyencek rendezték, akik nemrégiben ugrottak meg a bosznagradiskai fegyintézetből.

Az UNITED ARTISTS az élre tör!
Korda Sándor tranzakciója sikerrel járt.

Ennek örömére a Royal Filmszinházak filmkölcsönző-osztálya **e héten 2 attrakciót hoz ki különböző szinházaiban:**

1. **A ROYAL APOLLÓBAN**
szerdán este ½10 órakor egy kislány karrier-regénye; csókokon és férfiakon keresztül
Uj csillag született...
Főszereplő: **Janet Gaynor** és **Fredric March**

2. **A DÉCSI és KAMARA**
szerdán este 10, illetve ½10 órakor a legvidámabb gangszterfilm dalokkal, humorral, szerelemmel:
Az éneklő bandita (A vén kujon)
Főszereplők: **Ida Lupino,** az „Esős délután" hősnője és **Nino Martini,** a csodatenor. Rendező: **Rouben Mamoulian**
A premiereken **Carnera** boxvilágbajnok személyesen megjelenik.

Előadások

November 30-án, kedden délután 5 órakor az *Akadémia* heti üléstermében ünnepi ülést tart a *Magyar Goethe Társaság*. A műsoron dr Johann *Klenka*, dr Ernst *Häckel*, dr *Bajza* József, Friedrich *Lam* és *Monostory* Margit szerepelnek.

Az *Országos Közegészségi Egyesület* november 30-án, kedden este ½7 órakor előadást rendez a *Tudományegyetem közegészségtani intézetének* tantermében (VIII., Eszterházy ucca 9.). Ezen a napon dr *Nónay* Tibor egyetemi tanársegéd tart előadást *A serdülő- és az öregedő kor szembetegségei* címmel.

A *Magyar Természettudományi Társulat* kémia- és ásványtani szakosztálya november 30-án, kedden este 6 órakor ülést tart a *Műegyetem nagy kémiai előadótermében*. Az ülésen *Csürös* Zoltán és *Scheiber* Gábor *Selyemmel végzett vizsgálatok*, *Urmánczy* Antal *Fémek korróziójának mechanizmusa*, *Plank* Jenő Pedig *Előadási kísérletek* címmel tartanak előadást.

November 30-án, kedden este ½7 órakor a *Szabad Egyetemen* (VIII., Múzeum körút 4.) dr *Szerb* Antal *A világváros kultúrája* címmel tart előadást.

November 30-án, kedden délután 5 órakor a *Pedagógiai Szemináriumban* (VIII., Mária Terézia tér 8., I. 67.) *Z. Séra* Lajos: *A szájról való leolvasás;* — 6 órakor *Gerliczy* Béla kerületi főtanácsos és *Magyar* László tanár, egys. titkár: *A hallókészülékekről, kapcsolatban „Sonoton" hallókészülékének ismertetésével.* (Bemutató előadás.)

A *Terézvárosi Kaszinó* helyiségeiben (VI., Nagymező ucca 22—24.), a *Terézvárosi Sakk-Kör* szertáralapja javára december 4-én, szombaton este 9 órai kezdettel zártkörű vídám *táncestélyt* tartanak. Meghívó igénylés kedd és péntek este 7—9 óráig ugyanott.

LÓSPORT

Ügetőversenyek

A keddi ügetőprogram négyes mezőnyöket és igen jó sportot ígér. A *Nemzetközi versenyben Balla Kuno, Elvira, Sa-mers* és *Bájos* között érdekes verseny alakulhat ki. Jelöltjeink:

I. *Napsugár — Nestor.*
II. *Cserebogár — Dénes.*
III. *Junak — Lasta.*
IV. *Toti — Echo fia.*
V. *Mimoza — Ond.*
VI. *Balla — Kuno.*
VII. *Tempo D. — Benedek.*
VIII. *Rejtély — Bokros.*
IX. *Hékás — Sterling.*
X. *Senki — Pasa.*

Rakovszky Iván lett az ügetőegyesület elnöke. Rendkívüli közgyűlést tartott vasárnap az ügetőegyesület, amelyen *Rakovszky* Iván volt belügyminiszterre] töltötték be a régóta üresedésben lévő elnöki állást. Az új elnök indítványára *Hedry* Béla altábornagyot és *Fáy* István zempléni alispánt alelnökökké választották.

Művészküldöttség viszi a Munkácsy-leplet Pólya Tibor koporsójára

Nagy gyásza van a magyar képzőművészvilágnak, a szolnoki művésztelepnek, sőt magának Szolnok városának is: *hétfőre virradó éjjel egy hirtelen szívroham megölte ötvenkétéves korában Pólya Tibor festőművészt.* A váratlan halál a művésztelepen lévő lakásán érte utól a kiváló piktort, aki a Szinyei Társaság tagja volt és a szolnoki művésztelep egyik kiváló vezetője.

Körülbelül tíz évvel ezelőtt kapott először szívrohamot *Pólya* Tibor, akinek az orvos azt ajánlotta, hogy tartsa magát távol a nagyvárosi élettől, kímélje magát minden izgalomtól és költözködjék vidékre. Pólya Szolnokot választotta, nyári lakását úgy alakította át, hogy az télen is lakható legyen. Itt élt harmonikus, boldog családi életet feleségével, aki *Arányi* Dezsőnek, az operaház hírneves tenoristájának leánya volt és kislányával, a tizennyolcéves *Gogóval*. Tíz évvel ezelőtt kezdődött Pólya Tibor szolnoki érája.

Pólya Tibor földbirtokos-családból származott, édesapjának Szolnok közelében volt nagyobbkiterjedésű földbirtoka. Pólya Tibornak így módjában állott, hogy a középiskolák elvégzése után *Párizsba kerüljön, ahol a Julien-akadémián folytatta tanulmányait.* 1917-ben rendezte első kollektív kiállítását az Ernst-múzeumban: a kritika, a festőtársadalom és a nagyközönség egyformán ismerte el kivételes képességeit. *Impresszionista szemléletű táj- és figurális képei elismerést szereztek számára.* Ezután úgyszólván minden évben megismételte kiállítását az Ernst-múzeumban. A szolnoki éra következményeként magyar zsánerképeket festett: *a magyar falu életét és figuráit senki sem tudta rajzban és színben jobbízűen, kedvesebben vászonra vetiteni.* Ezeket a képeit valami bájos humor is jellemezte. Mint grafikus is elsőrangú volt. Számos plakátja vált népszerűvé. Portréit nagy pénzekkel fizették meg. Gyüjteményes kiállítására most készült az Ernst-múzeum. A sors azonban úgy akarta, hogy a művész legutolsó kiállítását már nem érheti meg.

Az éjszaka folyamán *Pólya* Iván festőművész, az öccse, telefónértesítést kapott Szolnokról. Autón sietett Pólya Tibor betegágyához, de mire leérkezett, már csak a szomorú halálhírt közölték vele.

A *Magyar Hirlap* munkatársa beszélt *Herman* Lipót festőművésszel, aki *Pólya* Tibor egyik legjobb barátja volt.

— Szegény Tibor halála — mondta — mindnyájunkat lesujt. Mindig jókedvű, vidám és optimista volt, *ő az az embertípus, akiről nehéz elhinni, hogy egyszer meghalhat.* Szerdán délután 3 órakor temetik Szolnokon *Pólya* Tibort. Temetésére *Falus* Elek, *Zádor* István vezetése mellett nagyszámú művészküldöttség utazik le Szolnokra *Magunkkal visszük a Műcsarnok tulajdonát képező Munkácsy-leplet is*, amelylyel koporsóját fogjuk leteríteni. *Ez a magyar piktornak kijáró legnagyobb végtisztesség...*

Halálosvégű karambol az országúton

Győrből jelenti a Magyar Hirlap tudósítója: Halálos szerencsétlenség történt a bécs—budapesti műúton, Tóvárosnál, ahol Győr felé haladt MATEOSZ teherautón *Fekete* Mihály kispesti sofőr, az Eszterházy ucca kereszteződésénél, minden jelzés nélkül, nagy sebességgel robogott a főútvonalon át mótorkerékpárján *Barak* Endre tóvárosi fiatalember. A két jármű hatalmas reccsenéssel összeszaladt, *a mótorkerékpár pozdorjává tört és az óriási teherautókerekek átgázoltak rajta. Barak* Endre összeroppant mellel, eszméletlenül, véresen maradt a lefékezett teherautó alatt.

Orvost hívtak, de segítség már nem volt. A mótorkerékpáros *meghalt*. A vizsgálat megállapította, hogy *Fekete* Mihályt felelősség nem terheli, a szerencsétlenséget a mótorkerékpáros vigyázatlansága okozta. Ezek után a győri ügyészség megadta a temetési engedélyt.

Ma jelent meg a
Pesti Futár
december 1-i száma
Búcsú Egyed Zoltántól
Fajbiológia és szódavíz
Vastag kérdőjelek a Pártos-dráma körül
Orchideás Mandl
Ára **40** fill.

RÁDIÓ

KEDD

Budapest I. (550.5 m)

6.45: Torna, hanglemezek. — *10.20 és 10.45:* Felolvasás. — *12.05:* Szalónzenekar. — *1.30:* Ének- és zongoraszámok. — *4.10:* Asszonyok tanácsadója. — *5:* Cserkész-előadás. — *5.30:* Dalárda. — *6.30:* Felolvasás. — *7.* Cigányzene. — *8:* Északi hadjárat. — *9.30:* Tánclemezek. — *10.30:* Angol előadás. — *10.45:* Operai zenekar. — **Budapest II.** *6:* Gazdasági félóra. — *6.30:* Géczy-Fazekas Klára zongorázik. — *7:* Francia óra. — *7.30:* Felolvasás. — *8.25:* Hanglemezek. — **Érdekes külföldi műsorszámok:** *Milánó* (9): Mignon. — *Luxemburg* (10): A varázsfuvola. — *Frankfurt* (9.15): Chopin-est. — **Táncezenék:** *Belgrád* (10.20); *Deutschlandsender* (11); *Droitwich* (0.05); *Hamburg* (10.30).

— **Vérszegénységnél és sápadtságnál** reggel éhgyomorra egy kis pohár természetes **„Ferenc József"** keserűvíz szabályozza a belek annyira fontos működését, a gyomoremésztést elősegíti és az étvágyat erősen fokozza. Kérdezze meg orvosát.

Élelmiszerpiac

Az élelmiszerpiac forgalma hétfőn élénk volt, erős felhozatal folytán a narancs ára kissé csökkent

A budapesti vásárcsarnokok és nyilt placok kicsinybeni árai: Marhahús: rostélyos, felsál kg 180—320, leveshús 148—220. Borjúhús: comb kg 320—380, vesés 180—260. Juhhús: hátulja kg 148—200, eleje 116—160. Sertéshús: karaj kg 200—250, tarja, comb, lapocka 168—200, oldalas 152—180, zsírnak való szalonna 152—168, háj 170—180, zsir 164—180. Élő baromfi: csirke drb 100—240, tyúk 200—350. Tisztított baromfi: sütni való csirke kg 150—200, hizott lúd és ruca 120—160, tyúk 140—180. Tojás: tea darabja 12—14, kilója 220—230, főző és apró darabja 9—10, kilója 180—200. Halak: élő ponty kg 100—200, jegelt és nem élő 90—140. Tej literje 28, tejfel 110—120, teavaj kg 320—340, sovány tehéntúró 60—80. Kenyér: fehér kg 42—46, félbarna és félfehér 32—40, barna 20—22. Zöldségfélék: bab kg 36—52, borsó 36—56, lencse 56—96. Zöldségfélék: fokhagyma kg 26—40, vöröshagyma 18—20, fejeskáposzta 14—20, kel 16—20, tisztított karfiol 24—36, rózsaburgonya nyári 10—12, őszi 8—10, Ella 6—8, Gülbaba 10—12, savanyúkáposzta 32—36, vegyes zöldség 16—24, főzőtök 12—16, sóska 26—44, páraj 16—20, sütőtök 12—16, kalarábé 20—26, gyalult tök 20—30. Gyümölcsök: alma kg 56—72, szőlő kötözött 80—140, narancs 76—120, mandarin 100—140, gesztenye külföldi 56—96.

Agát

Két világrész harca

REGÉNY ÍRTA: FÖLDES ARTUR

104

Most valamennyien beszállnak a gépbe, hogy annak belső berendezését is megtekintsék. Még a márkinő magas tetszését is megnyeri a hálófülkének, a dohányzónak, a női szalónnak és a dolgozószobának ízléses kényelme és fényűzése. De nemcsak a fiatal pár lakosztálya, hanem a vendégek hálófülkéi és toalett-szobái és megnyerték a kis társaság tetszését.

Mikor az indulás perce elérkezik, Wartenberg Fontaine fülébe súgja:

— Minden este a szénsziget rádiója útján kimerítő értesítést kérek a londoni kongresszusról és a gáttal összefüggő eseményekről

Alighogy a hajó szalónjában egyedül maradnak: Wartenberg meghatva vonja magához a fiatal asszonyt:

— Mielőtt parancsot adnék az indulásra, előbb tudnod kell, hogy miért megyünk mi e komor, vészteljes időben repülőgépen nászútra. Nekem ismernem kell a közelgő világháború egész terepét, annak minden titkát és veszedelmét. Nekem tudnom és látnom kell, hogy az útjából kitérített Golf-áram minő éghajlati és egyéb eltolódásokat okozott Amerikában és Európában. Ez a nászút ezért nem lesz boldog elfeledkezés, hanem talán csak felébredés arra a kétségbeejtő tudatra, hogy már minden késő... Most még visszaléphetsz... Vagy ezek után is el akarsz velem jönni „boldog" nászútunkra?

Wartenberg ajkán fájdalmas mosoly vonaglik, az asszony azonban ráborul és rajongva sírja a fülébe:

— Veled mindenhová! Le a tenger alá, föl a felhők fölé. Ha veled vagyok, akkor még a halálban is — boldog vagyok!

XLIV.

A trópikus ég vörös hajnalcsíkjából röpült ki már a gépmadár, mikor a fiatal férj lábujjhegyen lopódzott ki az asszonyka lakosztályából. Odaállt a szalón ablakához, mert már a horizont szélén fölmeredt a gát végeláthatatlan hosszúságban elnyúló fala és ahogy a gépmadár hatalmas szárnyveréssel röpült feléje: az éjjel-nappal pihenést nem ismerő munkának lázas ütemverése fölpergett a fülébe.

A gépmadár rövid néhány perc alatt végigzúgott a 100 kilométer hosszú vonalon. Wartenberg megdöbbenve figyelte a nagy életakarás ritmusát, amely máris betölti a magasratörő bástyafalak közt elterülő terepet.

Wartenberg szócsövön át parancsot küld a gépházba, mire a gépmadár hirtelen átzúg a gát hátvédjéhez és lecsap alig 100 méterre a tenger színe fölé. Itt már ezer szorgos munkáskéz építi a nagy kikötő mólóit...

Wartenberg a már elkészült munkateljesítményből és a felhasználásra váró építési anyagból sejteni kezdte az épülő Golfország óriási arányait és szinte tehetetlen kétségbeeséssel sóhajtotta maga elé:

— Hogyan végezzek én a gáttal, ha vele együtt ezrek ártatlan élete röpül a levegőbe?

De még arra se volt ideje, hogy a gyötrő dilemma gondolatán végigkeseredjen, mikor háta mögött kinyílott az ajtó.

— Már fölébredtél, édes? — kérdi és ölbekapja a kissé durcás asszonybabát. — Nézd: itt a gát!

Lucy ijedt sikolyt hallat, majd elálló lélegzettel mered a lent nyüzsgő, lázas, eleven életre, amiben látszatra nincsen semmi borzalmas, csak valami gigászian nagyvonalú, majd magávalragadó lendület...

Néhány perccel később a gépmadárnak a levegőégben mozdulatlanul kimerevült szárnyai meglibbennek, majd hatalmas ívben csattogva zúgnak át a gát mellvédjének oldalára és ott hirtelen eséssel zuhannak az örök zápornak szivárvány-baldachinja alá. De a lebukó madár szárnyverése hirtelen lebegve megáll és vakítóan ragyogó teste mintha két legyezőkarjával függne a vörös, narancsárga, kék és zöld színek szalagján. Ameddig szemük ellát: örök orkán indigókék hullámhegyei tornyosodnak és iszonyatos dörgéssel csapódnak a felmeredő sziklafalra.

— Minő óriás ez a Jorgán! — sóhajtja a férfi.

— Te még nagyobb vagy! — mondja durcásan Lucy.

— Eh, ép az ellenkezője igaz! Én talán csak jobbat vagy emberségesebbet akarok. De ennél nagyobbat gyarló ember nem akarhat... Fülöp konok hajthatatlanságát lehet kárhoztatni, de emberi nagysága előtt le kell borulni!

— De hisz te is szigetet építesz az Óceánba és így előtted is le kell borulni — és a huncut kis asszonyka máris térdrehull és átölelve férje oszloplábait, kacagva néz fel rá. Annál inkább öszerezzen a ráripakodó hangra:

— Már megint frivol tréfát üzesz! Értsd meg: amit én építek: csak henye utánzás... Ő az alkotó, a lángész... én legfeljebb a munkatársa — lehettem volna... — majd mély sóhajjal hozzáfűzi —: ő akarta is, de én visszautasítottam.. Pedig ha az lettem volna, talán most nem kellene agyarkodnom a gátra.

Lucy már az első szavaknál föltápászkodik és nagy szemet meresztve néz az ura arcába, ki egyszerre csak ijedten döbben rá:

— Mi bajod? Egészen belesápadtál...

— Egy emlékbe... Fülöp mondta, rólad mondta, ép ezt mondta, hogy ő legfeljebb a te munkatársad volt, amikor fölfedeztétek a Golf-áram tűzhányóit. Eljegyzése estéjén a te dicsőségedet hirdette és poharát reád ürítette...

A férfi mohón habzsolja az asszony lihegő szavait:

— Az este, amikor ő oly boldog volt és én olyan boldogtalan?

Az asszony hevesen igenlőleg bólogat.

— Nyakába is borultam és rajongva mondtam: „Édes sógor! Nem is tudtam, hogy te ilyen igazságos ember vagy!"

— Az! Férfi! Tetőtől-talpig! Hogy mint barát mit tett értem, arról nem szabad sohasem megfeledkeznem — hirtelen elhallgat és belerévül lelkének rég elmúlt emlékeibe.

Lucy nem is sejti, hogy az urát mi bántja; de neki elég, hogy szenvedni látja. Hirtelen átöleli és míg könnyei arcán végigperegnek, lágyan suttog balzsamos szava:

— Mindketten méltók vagytok a *férfi* névre! Méltók voltatok a *barát* névre Méltók lesztek az *ellenfél* névre is! És én hiszem, én vallom, én akarom, hogy a párviadal végén Yvonne szíve és az én szívem testvércsókkal feleitsék el a sebeket, amiket adtak, a sebeket, amiket kaptak.

(Folytatjuk)

Pólya Tibor MDK

Tél. tempera

Műcsarnok 1936. máj.-jun. Jub. kiáll.

Pólya Tibor MDK

Gömöry Laiml László
Betörő
Teraszon
Borostyán-gyöngyös nő
Szinpadi tánccsoport
Műcsarnok 1939.
Derü a művészetben kiáll.

Pólya Tibor

MDK

Gerevich Tibor
Vándorcirkusz
Tárlaton
Szakácsné

Műcsarnok 1939.
Derü a müvészetben kiáll.

Pólya Tibor MDK

Paraszt pipával
Brácsás
Fiufej
Artista

Műcsarnok 1939
Derü a Művészetben kiáll.

Pólya Tibor

Iringálók
Légtornászok
Sárga artista
Néger táncos

Milcsarnok 1939.
Derü a művészetben kiáll.

Pólya Tibor MDK

Brácsás
Zoli
Előadás előtt
Artistanő

Mücsarnok 1939
Derü a Müvészetben kiáll.

Pólya Tibor

Szolnoki bucsu
Iványi Grünwald Béla
Róna József
gróf Bánffy Miklós

Miccsarnok 1939.
Derü a művésznetben kiáll.

Pólya Tibor

MDK

Tél
Szinpadi jelenet
Öregasszony
Bárban

Mücsarnok 1939
Derü a Müvészetben kiáll.

Pólya Tibor MDK

Tél a falun
Falus Elek
Rippl Rónai József
Kisfaludy Stróbl Zsigmond

Mücsarnok 1939
Derü a müvészetben kiáll.

Pólya Tibor MDK

Tavaszi nagymosás
Disznópörzsölés
Plakáttervek II.
Fiu a létrán

Műcsarnok 1939.
Derü a művészetben kiáll.

Pólya Tibor MDK

Három a kislány
Nagy cirkusz
A boldogság szigete
Kis cirkusz

Mücsarnok 1939.
Derü a müvészetben kiáll.

Pólya Tibor

MDK

Tanulmányfej
Tavasz
Mulatozó magyar
Plakát-tervek

Műcsarnok 1939
Derű a Művészetben kiáll.

Póyla Tibor MDK

Vasárnap
Magyar, gipsz

Mücsarnok 1939
Derü a müvészetben kiáll.

Pólya Tibor

MDX

A hid /Velence/. Repr.

Pólya Tibor

- Lipprich Jusztár, új főispán 1899 jún-ban igéretet tesz a közművelődés és közizlés fejlesztésére
- a „Műcsarnok" cap. műtermek építését kéri
- Rihari Sándor, Rónith Endre, Fényes Adolf, Hegedüs László, Kernstok Károly, Katona Sándor, Medgyánszky László, Mihalik Dániel, Pongrác Károly, Vaszary János nevében Olgyay Ferenc memorandumot nyújt át Wlassics Gyula miniszternek - műtermek építését, művészklub létesítését kérik
- lehetőleg magunkat érintő egy kiállítás rendezésére
- 1901 ápr. 28-án megalakul a Szolnoki Művészeti Egyesület
- első feladata - műtermek építése
- 1902. jún 29-én átadják a műtermet Rihari Sándor Fényes Adolf, Hegedüs László, Mihalik Dániel, Olgyay Ferenc, Pongrác Károly, Szlányi Lajos, Tornyay Lajos konfoglaló művészetnek.
- Szolnok jó témát nyújtott az akkori festészethez
- itt festettek azelőtt német és osztrák festők is,
- magyar művészek közül itt festett: Stercio Károly Böhm Pál, Agghazi Gyula, Deák Ébner Lajos
- Rihari Sándor a telep alapítótagja és aktív művészete haláláig
- Fényes Adolf az első korszakban a „Szegény emberek" sorozatát készíti el.
- Szlányi Lajos, Olgyay Ferenc, Mihalik Dániel a szolnoki táj rajongói, Tornyay Lajos főleg állatfestőként ismert, Szüle Péter „alakos kompozíciókat, portrékat fest, Deák Ébner István csendéletekkel foglalkozik
- gyakran megfordult Szolnokon Koszta József is
- Nagybányáról telepszik ide majd Szenteste
- Barta Ernő", Deák Ébner István Pólya Tibor is Iván plakátokkal segítik a Tanácskormányt
- 1919-ben részt a művészet a telepre akol kórházat rendeztek be.
- a két világháború között jelentős szerepet vállal a két Pólya testvér
- Aba-Novák Vilmos művészetét is jelentős évek kapcsolják Szolnokhoz
- az nyomán érkezetteket, az első időszakban Fényes

Pólya Tibor és Ivánu

Adolf és Szlányi Lajos tanítványai majd a 40-es
években Balla Tibor foglalkozik velük.
-Ehhez az időszakhoz tartozik még Udvary Dezső"
Klein János, Vidovszky Béla, Gábor Pál, Olgyay
Ferenc tevékenysége
- az alkotók többsége csak nyáron van a telepen
- évenként közös tárlatokat rendeznek
- 1926 óta tagja a telepnek Chiorini Ferenc a
30-as évek végétől Patay Pál, Gáborjáni Szabó,
Kálmán, Mattioni Eszter, Basilides Bánna, Bernáth
Aurél, Borsos Miklós Zoltán Zoltán.
1943-ban Kerényi Jenőt is rendes taggá fogadják
- a háború után kimarad a telepről: Fényes
Adolf, Révész Péter Pál, Aldor László, Forstner Dénes
- megrongálódnak az épületek
- 1948-tól kezdenek visszaköltözni az épületekbe:
Chiorini Ferenc, Benedek Jenő, Pátzay Pál, Patay
Mihály
1953-58 között itt fest P. Bak János és a telepen kívül
itt dolgozik Baranyai Sándor, Antal Nóra is
1965-ig, Paizs József és Gáspár Mihály 1974-ig,
Menyhárt Lajos 1971-ig
-Mai közkedvelt művészek: Chiorini Ferenc, Baranyai Sándor, Berényi Ferenc, Borsos László, Farkas Magdolna, Meggyes László festőművész, Nagy István, Simon Ferenc, Szabó László szobrászok, Borsos Júlia keramikus.
- a művésztelep nem közös vonások kialakításával jelesredett de otthont adott a művészeknek.

Egri Mária: Művésztelep Szobon

Izzumi Magazin 1977/2 3-4 old

Pólya Tibor

MDK

Pólya Tibor

Tél, repr.

Magyar Művészet 1931. 1. sz.

MDK

Pólya Tibor, festöm.

" A Japán-asztal Andrássy-utra nézö tükörablaka elött ülö müvésztársaságot /Szinyei-Merse Társ./ pingálta le, a derült csoportképet az Ernst-Muzeum örizetbe vette."

Magyar Müvészet. 1931. 39-40.l.

MDK

Pólya Tibor

A falu télen

-A Szinyei Merse Pál Társaság kiállitása Brüsszelben. Magyar Müvészet 1926. 5. sz. /Standaard. 1926.máj.31./ 298,299.l.

Pólya Tibor (Szolnok, 1886 - Szolnok, 1937)

„Korcsolyázók" o.v. 80x60 cm J.l.j.: Pólya T.
Kikiáltási ár: 12000 ft.

—

„Szolnok felett" o.v. 70x80 cm J.l.j.: Pólya T.
Kikiáltási ár: 15000 ft.

—

„Korcsolyázók" o. karton 51x62 cm J.l.j.: Pólya Tibor
Kikiáltási ár: 8000 ft.

—

BÁV 57.Képaukció Bp.1982.május

Pólya Tibor

„Falumajális" o. v. 100 x 139 cm

J. l. f.: Pólya Tibor Védett

Ft. Kalkulált ár: 12000 Ft.

BÁV 57. Képaukció Bp. 1982. május

Pólya Tibor (Szolnok, 1886 - Szolnok, 1937)

„Szolnok télen" o.v. 58×76 cm
J.l.j.: Pólya Tibor
Kikiáltási ár: 12000 Ft.

„A művész családját festi" o.v. 60×90 cm
J.l.j.: Pólya Tibor Kikiáltási ár: 12000 Ft

BÁV 58.Képaukció Bp.1982.szeptember

Pólya Tibor (Szolnok, 1886 - Szolnok 1937)

„Falusi udvar télen" o.v. 60x70 cm

J. l. j.: Pólya T. Kikiáltási ár: 15000 ft.

—

„Falu télen" kompera 11x24,5 cm J. l. j.: Pólya Tibor

Kikiáltási ár: 4000 ft.

BÁV 56. Képaukció Bp. 1981. december

Perlmutter 1998

Pólya Tibor (Szolnok, 1886 - Szolnok, 1937)

„Kereslyatok" o. v. 80 x 68 cm
J. l. j.: Pólya Kiállítási ár: 18000 ft

—

„Falusi örömök tetén" o. v. 60 x 50 cm
J. l. j. Pólya T. Kiállítási ár: 8000 ft.

MÉV 55. Képcsoport Budapest, 1963. szeptember

Polya Tibor (1886-1937)

„Sóvárgás" vegyes technika 61x60 cm

J.k.j.: Polya Tibor (Szerelt)

Kiállítási ár: 6000 Ft.

BÁV 54.Képaukció Bp.1981.május

Pólya Tibor (1886-1937)

„Téli táj templomból kijövő alakokkal"
o.v. 111 x 100 cm j. l. f.: Pólya T.
Ex Vatikán ár: 20000 ft

„Szabadban mulatozók" Tempera 48 x 35 cm
j. l. f. Pólya Tibor Ex Vatikán ár: 6000 ft.

BÁV 54. Képaukció Bp. 1981. május

Pólya Tibor (1886-1937)

„Tél Stolunban" o. karton 28 x 38 cm

J. l. j.: Pólya T. 1920.

kikiáltási ár: 8000 Ft

BÁV 53. Képaukció Bp. 1980. december

Polya Tibor

„Aba Novák Vilmos és felesége Solymon"

O.fa, 50 x 60,5 cm J.l.f.: Polya Tibor

(Restaurált) Kikiáltási ár: 8000 ft.

BÁV 52.Képaukció katalógus Bp.1980.szeptember

Pólya Tibor MDK

Favágó, tempera

Műcsarnok 1936. máj.-jun. Jub. kiáll.

M.D.K.

Pólya Tibor

Mark Twain: "Tamás urfi mint detektiv" c. müvét illusztrálta.

Halló, mi ujság? c. rovat hiradása.
Szinházi Élet. Bp. 1919. dec. 28.- január 3.
VIII. évf. 54. sz. 35. lap.

PÓLYA TIBOR

Fiumei nemzetk. kiáll. 1927. 86-88.l.

Pólya Tibor
festő

M.D.K.

Méltatás.

Kaposváry Gyula: Négygyűrű egy katalógus előszavával
Művészet, 1962. április — 47 l.

MDK

Pólya Tibor

Herman L: A művészasztal. Bp. 1958.

21,22,38,4o,5o,54,56,6o,61,74-77,8o, 83-84,98, 1o7-116 arck. 13o,131,136. l.

MDK

Pólya Tibor

a Céh müvésztagja, festő

Munkácsy Céh 8. repr. kiáll. N.Szal. 1935. márc. 4.l.

M.D.K.

Pólya Tibor

Az Ernszt-muzeumban kiállitott képeivel "..olyan országos sikert aratott...amellyel...az egész magyar sajtó véleménye szerint a legnagyobb magyar festők közé emelkedett."- irja a kritika. A müvészről a kritika megirja, hogy munkatársa a Szinházi Életnek is.

Három magyar festő c.
Szinházi Élet. Bp. 1921. márc. 27-ápr. 2.
X. évf. 13. sz. 19. lap.

MDK

Pólya Tibor

Nürnbergi magy.kiáll.kat. 1929.
Életrajzi adatokkal.

M.D.K.

Pólya Tibor

A "maga csak tudja..." c. rovat közli, hogy a művész meghizást kapott a Szépművészeti Muzeumtól, hogy száz karikaturát készitsen „a magyar irodalmi és művészi élet reprezentánsairól."

Szinházi Élet. Bp. 1929. márc. 10-16. XIX. évf. 11. sz. 18. lap.

PÓLYA TIBOR

Új művészet

1997. dec.

8.o.

PÓLYA TIBOR

Új művészet

1997. március

41.o.

PÓLYA TIBORRÓL

HERMAN LIPÓT:
PÓLYA TIBOR ARCKÉPE. 1911

Három hónapig mulattatta a Japán-kávéház régi művészasztalát az a tréfa, melyről *a piros autó története* címen azután is sokáig esett szó a vidám társaságban. Pólya Tibor műve volt ez a jókedvű ugratás, ő indította meg, ő fejlesztette s ő tüzdelte tele a történetet újabb és újabb mókás epizódokkal. De résztvett benne mindenki ott a művésztársaságban, kezdve Szinyein s Lechneren, végig a kávéház 10 esztendős piccolójáig. Áldozata, illetőleg alanya az ártatlan tréfának egy, azóta igen szép karriert befutott művésztársuk volt, a sok kifigurázás persze nem volt fölfelé ívelő pályájának kárára. A *vörös autó* története röviden az, hogy egy, Pólya által felbérelt, mindvégig ismeretlennek maradt nő telefonon keresztül bolondította a történet fiatal hősét, ki a szerelmi vallomást készpénznek véve, — vagy a tréfába színleg belemenve — azt még hozzáadásaival meg is toldotta. A „költészet" és valóságnak olyan mulatságos szövevénye támadt ebből, melyet alig lehetett kibogozni. Nem ártott neki sem, úgymint Csontváry-nak sem a sok tréfa, móka, — nagyrészük apja szintén Pólya Tibor volt, — amellyel a vidám művésztársaság traktálta, nem Donáthnak, Rippl-Rónainak, Fényesnek és nem magának Pólya Tibornak sem; egészen természetes, hogy aki annyi élcet termel, annyit mulat a más rovására, az elég gyakran maga is szenvedő alanya a humoros történeteknek, célpontja a szatíra nyilainak.

A vidámság, élcek s humoros történetek költése nemcsak magánmulatsága Pólyának, — hanem, mert karikaturistának, humoros rajzolónak s illusztrátornak indult, — mesterségének alkatrésze is. Igaz, vannak karikaturisták és humoristák, akik az életben eléggé komor kedélyűek, vagy ahogy pestiesen nevezik, — „savanyú emberek". De ez nem törvény. Ime: Pólya Tibor művészetének jókedvű része nem általtás, ennek forrása alkotójuk vidámsága és kedvessége s minthogy bőven buzog e forrás, jut a fölöslegből a mindennapi életre is.

Meglehetősen ismert Pólyának egy karikatúrája, mely 1912-ben jelent meg a Borsszem Jankóban s ezt a címet viseli: *Akik nem mennek a Műcsarnokba.* A régi Japán-kávéházi művészasztalt ábrázolja, Szinyei, Csók, Fényes, Iványi-Grünwald, Mannheimer, Róna, Kernstock, Rippl-Rónai, Ernst Lajos, Lázár Béla, s az ablakot

Magyar Művészet
1932. 5-6 sz.

zsebkendőjével törülgetve, hogy jobban lássa az utcának forgatagát, Lechner Ödön; Falus Elek és Pólya ülnek, állnak az asztal körül, hallgatván — vagy nem is — e sorok az asztal végén ülő íróját, ki 20 év előtt tüzesen vett részt a művészpolitika harcaiban. E rajz azután az Ernst-múzeum gyüjteményébe került, — nemcsak mint művészi, hanem művészettörténeti dokumentum. De a művészasztal nemcsak abból a 14 tagból állott, kik e rajzon szerepelnek. Hozzávetőleges becslés szerint 60—80 művész és laikus tartott igényt arra, hogy mint az asztaltársaság tagja vétessék számba. Lehet-e rossznéven venni Pólyától, hogy egyikmásik, ilyen vággyal telített, outsider ambícióját akkori anyagi ínségében művészileg is kihasználta? E téma különböző variációi találhatók ennek következtében különböző magántulajdonokban. Egy nyomdaigazgató, egy orvos, egy ügyvéd, egy gabonakereskedőföldbirtokos lakásának falát díszíti többek közt ez az emléklap — néhol aquarellel kiszínezve — azzal az eltéréssel, hogy ezeken a lapokon nem e sorok írója ad elő, hanem mindig a *megrendelő:* a nyomdaigazgató, az ezredorvos, az ügyvéd, a földbirtokos stb. és őt hallgatja az illusztris társaság. Rossz nyelvek azt is állítják, hogyha az illető nagyobb honoráriumot helyezett kilátásba, úgy még Lechner bácsi közönye is megtört (a rajzon) s az előadó-tulajdonos felé fordulva integetett a zsebkendőjével.

Nem kell itt külön hangsúlyoznom, hogy Pólya Tibort nemcsak mint sok évtizedes jóbarátot és cimborát, hanem mint igen tehetséges művészt is szeretem és becsülöm. Ez annál is természetesebb, mert számtalan munkáját ismerem s a rengeteg rajzból, plakátból, illusztrációból, festményből nem okoz nagy fáradságot kiválogatni igen sok elsőrendű alkotását. Nagy kár, hogy a gyorsan és rendelésre készült munkái közül sok pusztulásra van ítélve. (A New-York-kávéház bárjában festett kitűnő faliképek az átalakítás következtében megsemmisültek, ami komoly veszteségе az ilyfajta magyar dekoratív művészetnek.) A jelenlegi *Orion* mozi pincebuffetjében is pusztulnak a falképek, de ezekből mégis bemutathatunk reprodukcióban néhányat. Rengeteg sok karikatúra, festmény, artisztikus firka kallódik el ilyen bohémtermészetű művésznél a nélkül, hogy le volna fotografálva. De a művész különben maga sem tudja előre vagy munkaközben, hogy melyik munkája lesz sikerültebb vagy szerencsésebb és így bizony egy későbbi életrajzírójának, — bizton hisszük, hogy majd akad ilyen, — nagy munkája lesz összeszedni a fontosabb dolgokat. De hát a szájról-szájra terjedő jó mondásai, élcei, történetkéi is szerzőt változtatnak vagy mint ismeretlen szerzőtől származók szerepelnek. Szabad prédája a pesti társaságok humoros előadójának a sok jóízű történet, mely pedig, mint Fényes Adolf mondja: a „Pólya Tibi szemétdombján termett". Mikor említettem valakinek jóbarátai közül, hogy Pólyáról és művészetéről kedvem lenne egyszer írni, az illető aggodalommal jegyezte meg, kár, hogy mikor Pólya végre — jogosan — elérkezik ahhoz az időponthoz, mikor kellő komolysággal tárgyaltatnék „művészete és pályafutása", — éppen az egymáshoz való pajtási viszony révén, ezt az írást is elmókázzuk. Nos, hát nem. Mert még ha fel is említenénk pár humoros történetet a sokszáz közül, vicces túlzásait, hajmeresztő, s a valóságot néha megrugdosó kreációit, ezeket, — bár hiszen hozzátartoznak művészi egyéniségéhez, — gondosan el akarnók választani egy csillaggal tanulmányunk ama részétől, melyben Pólya munkáival komolyan kell foglalkoznunk.

*

Pólya Tibor sikerültebb műveiben (s ilyenek nagy számban vannak) a „Kunszt"-ot tartom a legfontosabbnak s különösen figyelemreméltónak. A „Kunszt", az e helyen nemcsak művészetet jelent (ami a szószerint való fordítása lenne), hanem az, ami a művészi

PÓLYA TIBOR: TÉL
Dr. Pollatschek Elemér úr tulajdona

PÓLYA TIBOR: A KORCSOLYÁZÓK
Benes Imre úr tulajdona

PÓLYA TIBOR: TÁJKÉP
Miklós Andor úr tulajdona

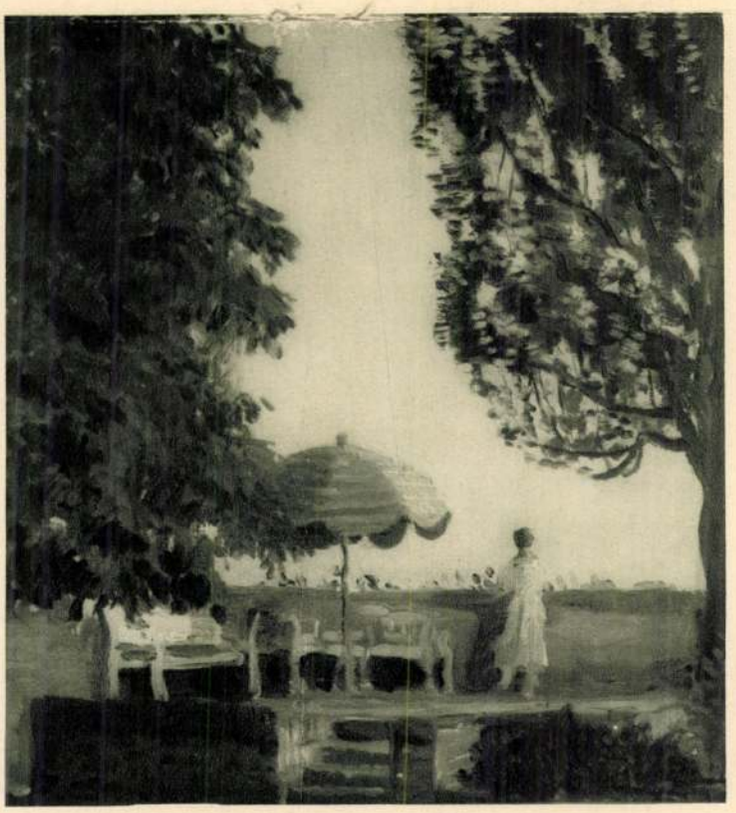

PÓLYA TIBOR: ALKONYAT
Dr. Karczag László úr tulajdona

PÓLYA TIBOR: MŰTEREMBEN
Falus Elek úr tulajdona

PÓLYA TIBOR: CSONTVÁRY (KOSZTKA)
MIHÁLY TIVADAR (1853—1919)
Az Orsz. M. Szépművészeti Múzeum metszetosztályának birtokában

PÓLYA TIBOR RAJZAI
Falus Elek úr tulajdonában

mesterségben a bűvészkedő ügyesség, a tulajdonképpen meg nem tanulható, a veleszületett csoda. Az igazi érték, igazi művészet, az öntudatlanba ágyazva. Ezt nem is csinálja fáradsággal az igazi művész, ez valahogyan akkor fejeződik ki, mikor könnyen dolgozik s csak úgy „kifolyik" az ujjaiból. Gyakran meg is tréfálja a festőt, nem akkor jelentkezik, amikor szeretné. Ilyenkor nem is sikerül az igazán jó kép. Máskor meg csak alig figyelve oda, siet: no még egy pacnit a képre, egy színt, egy tónust, egy kontúrt, — hát hirtelenében a legjobb dolog jött létre, amire a festő csak képes. Ilyenkor persze a „kunszt" érvényesült, ami az idegekben, az agy elrejtett tekervényeiben bujkál, — megállapíthatatlan, mikor kerül oda, hogy raktározódott el. Talán már évezredek óta rejtőzködik valamilyen őssejtben, alakul, rakódik össze, fejlődik s kivirágzik, ha valami enyhe megfigyelés, élmény, futólagos meglátás érinti.

Pólyának fejből festett dolgain, hol rendszerint felüllátásos falusi vásárt, lakodalmat, búcsút, körmenetet, azután beszélgető parasztokat, mulatókat, korcsolyázókat, kisvárosi artistákat, toronyból nézett járókelőket fest, ez a bűvészi készség mindig belekerül. (Naturalista és impresszionista tanulmányain, lefestésein mintha kissé kötve lenne a fantáziájának szárnya.) Ezek a szűrök, subák, hegyes süvegek, csizmák, fejkendők, parasztasszonyok, lányok, gyerekek, jegyzők, csendőrök, kisbírók, kisgazdák, koldusok, — ezek az apró, színesre festett házak, piros kukoricakoszorúk az ereszek alatt, kenyérsütő kemencék, kerekes- és gémeskutak, fészerek, kocsik, szerszámok, ócska kerítések, galambdúcok, kiscsirkés, hegyes kosarak, baromfiak, háziszerszámok, épületrészek, esővízcsatornák, hordók, vödrök s minden, ami a faluban, kisvárosban az utcán és a ház körül van, — igazán zamatosak, földszagúak, ezeket csak igazi átélés, ősi megérzés és elbeszélési kedv és készség teremtheti meg. Kvalitásukat nemcsak a puszta ábrázolási képesség, a hideg konstatálás, száraz leírás, hanem festői látás adhatja. Itt azután vissza kell térnünk a sokak által talán le is nézett viccelődésre, mert eljutottunk a közös forráshoz, amelyből mindkettő fakadt, — az istenáldotta *kedélyhez*, melyből a jó humor meg a jó művészet is származik.

A l'art pour l'art időszakában divat volt a témával bíró művészeti zsánert lenézni. Miért van a „szakmában" mégis nagy sikere Pólya témás képeinek? Miért gyönyörködnek művészek és publikum egyaránt abban, amit ez a vérbeli művész nyujt? A felelet egyszerű. Pólya ilyfajta műveiben megtalálta azt a kifejezési formát, mely az ő kedve szerint való témát festőileg a legjobban adja. Ezek az akadémiai értelemben grafikainak vehető témák a festőiségnek azzal a mértékével kapnak helyes és értelmes formát, — a művésznek mondanivalója így érvényesül teljesen, — ahogy éppen megszületett. Ilyen szabályon kívüli új zsáner életre kívánkozott, mert a művész őszintén fejezi ki azt, amit érez, szeret és akar.

Vegyünk csak közelebbről szemügyre egy ilyen zsánerképet. Elől a sok színes és festői figura, a mulattató jelenetek láncolata, — egész regény a falusi vagy kisvárosi életből, — színes ruháikban a beszélgető parasztasszonyok, az elszabadult malacot kergető civisek, a cipőzsinórt ajánló árus beszédét hallgatók, a mézeskalácsot áruló kofa szerény alkalmatossága, a vidéki kereskedőnek jól megfigyelt bódéja vagy sátra, — aztán a hintón a városba igyekvő uraság, a parasztkocsi, sétálók, bámészkodók, rohanó gyerekek. Mögöttük a falusi házak s házfedelek változatos sora. Az udvarok tarka életükkel s ott hátul a falu mögött a mező a hófedte szélmalommal, a havas mező, melyre a felhős égből lesugárzó nap vet világos, színes foltot s még messzebb a láthatáron a szürkeségbe vesző vonat, — mindez a vidék teljes romantikája. Részleteiben s egészében pedig a legtöbbet a legkevesebbel adó, remek festői előadást kifejező

PÓLYA TIBOR FALKÉPEI A ORION MOZGÓKÉPSZÍNHÁZ BUFFETJÉBEN

nialitásommal s egy rongyos vasam sincsen!"

Engedd meg, hogy egy hasonlattal fejezzem be a levelemet. A napokban jöttem a gyorssal Pestre, szörnyen rázott mindenkit a kocsi, csak úgy dülöngéltek jobbra-balra az emberek. De az étkezőkocsiba érve, egyetlen ember járt nyílegyenesen — egy holtrészeg ember. Ennél kiegyenlítődött a dolog. Ebben éreztem valami jó hasonlatot a gazdasági bajokkal meg a jó művészkedélyel, — ami kiparalizálja egymást — majd dolgozd ki ezt a témát . . ."

*

Pólya vérbeli piktor, tehát nem kell azon adatainak utánajárnunk, amelyekből művészi egyéniségét elméletileg összeállíthatnók. Ösztönös művész, ez felment bennünket az alól, hogy fejlődési vonalával törődjünk.

Ha majd valaki megírja a mi művészgenerációnk köznapi életének legszebb és legkedvesebb időszakát, Pólya Tibornak ebben majd nagy szerep jut. A japánkávéházi művészasztal hőskorában (1910—1918.) a Pólya szállította humornak nagy fogyasztója volt. Mi, akik ismerjük művészi munkáit, illusztrációit, karikatúráit, plakátjait, dekoratív festményeit, képeslevelezőlapjait s egyéb festményeit, meg vagyunk győződve arról, hogy ha az utolsó 20 év magyar művészetéből az ő munkáit kihagynók, úgy az egy nagyon értékes részétől lenne megfosztva, — ha e tényt művészettörténeti boncaink egy része nem is sietett megállapítani. De ezirányban Pólyának nincs panaszra oka. A népszerűség mellett, melyet közismert munkáival szerzett, igazi hívei vannak a művészek között, akik a köztudat számára nehezebben hozzáférhető kvalitásaiért becsülik. Tanulmányunkat idézettel fejezzük be Az Est 1923-as Hármaskönyvéből, hol Pólya Tibornak egy méltatója a következő sorokat írja:

„Nevét különösen grafikai munkáival tette ismertté, amelyekben színes elevenséggel érvényesülnek a magyar népies motívumok. Zamatos paraszt zsánerképei a legjobbak, amiket az utolsó évtizedben nálunk produkáltak . . ."

HERMAN LIPÓT

PÓLYA TIBOR RAJZA
Herman Lipót úr tulajdonában

NYOMDÁSZMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS

A Magyar Bibliophil Társaság tizenegy évi fennállása óta m... net könyvkiállítást rendezett. Emlékezetes az ifjúsági- és gyermekképeskönyv-, a régi Buda és Pest könyvekben, képekben-, a fametszet- és a Vigyázó-könyvtár kiállítása.

Ezúttal a kiállítás a világ nyomdaművészetének és grafikájának legmodernebb termékei fölött tartott szemlét. Tulajdonkép ugyanezzel a tárggyal foglalkozott a Társaság 1921-ben rendezett első kiállítása is, mely a XX. század könyvművészetének ismertetését tűzte volt programmjára.

Csakhogy míg akkor kizárólag a kevesek számára készült bibliofil-kiadások, a „Presse-druck"-ok és luxus-könyvek szerepeltek a kiállításon, bizonyos történelmi visszapillantással a tipografiailag szép könyvnek századunk elejétől számított újjáébredésére, addig a mostani kiállítás csak az utolsó huszonkét év termeléséről adott átmetszetes képet, mégpedig a könyvművészetben mindfontosabb szerephez jutó tömegprodukció, a folyóiratok és olcsó könyvek, főleg pedig a korunkra jellemző reklám-nyomtatványok hangsúlyozásával. Ezért volt olyan tarka, olyan lármás, olyan nyugtalan ez a kiállítás, — akárcsak a mai élet.

Nem neveztük a kiállítást „nemzetközi"-nek, mert ezt a nagyhangzású, kissé bizalmatlanságot keltő jelző azt a vélelmet kelthette volna, hogy itt a világ népei hivatalosan jelentek meg repraesentatív anyagukkal, holott a kiállítás rendezője ezúttal minden hivatalos szerv elkerülésével, közvetlenül a kiadóktól és művészektől kérte el a kiszemelt nyomtatványokat. Az egyik küldött, a másik nem, az egyik sokat küldött, a másik keveset, az egyik jót, a másik silányat. Innen van az, hogy nagyon egyenlőtlenül mutatkoztak be a kiállításon úgy a külföldi nemzetek, mint hazai kiadóink és művészeink is.

De ha az aránytalanul gazdagabb eszközökkel megszervezett lipcsei vagy párisi könyvkiállítások mellett a mi szerény kiállításunk nem is adhatta a nyomdászművészet mai állásának teljes képét, azért az egyes csoportok mégis eléggé jellegzetesek voltak ahhoz, hogy belőlük a különböző nemzetek stílusára, művészetük fejlődésének irányára következtetni lehessen.

Itt volt például a két nagy angolszász nemzet: az angol és az amerikai. Anglia a hagyományok tiszteletének hazája. Az angol nyomtatványt messziről fel lehet ismerni, mint angolt, mert mai napig szervesen tovább élnek benne Caxton, Morris, Walter Crane tradíciói. Azért nem mondható elmaradottnak, sőt a könyvművészetben sok esetben éppen Angliából indult ki az újítás, mely azonban itt minden ízében angol maradt, szolid, konzervatív, kissé puritán.

Ezzel ellentétben az amerikai Egyesült-Államok, történelmi hagyományok

PÓLYA TIBOR EGYIK FALKÉPE AZ ORION MOZGÓKÉPSZÍNHÁZ BUFFETJÉBEN

színfoltok, magyarázó kontúrok, — ez a lényeg, amit a néző nem is analizál, csak összbenyomásként élvezi a mű magától értetődő hatását. Lehet-e kicsinyelni a művészt, amiért nem gondol a ma divatos dogmákra? Elbeszél, mesél, ahogy a „csőre nőtt". Műve sikeres, mert meggyőző.

Pólyánál megfigyeltem, hogy nagyon ügyetlen kezű, — de csak három dimenzióban az. Könnyen töri össze a poharakat, dönti a kávét a ruhára, nekimegy asztalnak, széknek. De két dimenzióban: a vásznon vagy papíron azután a legügyesebb! Arra mutat ez is, hogy csakis a művészetre van predesztinálva. Ha nem lesz művész, ügyetlensége következtében talán éhenhal. Ilyen a „született" művész, ahogy a közmondás tartja. S bár rendszertelennek mondják s a mindennapi életben nem is törődik sok fontos dologgal, — ha vászon vagy a papírlapja elé ül, öntudatlanul rendszeres. Sokszor gyönyörködtünk benne, ha dolgozni láttuk, hogy milyen logikus a munkarendje ennek az igazi autodidaktának. (Egy esztendő az iparművészeti iskolában, egy félév a mintarajziskolában az egész előtanulmánya. A többit magától tanulta.)

*

Idézzük Pólya egyik leveléből:

„*Pályám etapjai:* 1886 április 26-án születtem, Szolnokon. 16—17 éves koromban Szolnokon Fényes bácsi a mesterem, pofonok és magánzárka segítségével tanít. (Kereszténynyüldözés!)

Iparművészeti iskolából repültem. Utána a mintarajziskolába kellett volna járnom. Rövid ideig Münchenben (a Fliegende-be rajzoltam). Szolnokon, majd Párizsban. Egyéb tanulmányok ezidőben az akácfa-utcai bohémtanya, a Casino de Paris, a Palermo- és Japán-kávéházak, aztán a kecskeméti művésztelep.

Világháború, megnősültem. Ernstben kollektív kiállítás. Lázár bőszítése. Akkori titkárom: Ödön szerint a legnagyobb művészeti szenzáció az utóbbi 500 évben. (Mióta kilépett tőlem, már más a véleménye.)

Nyaralás Grossgmain-ban, festés, — de nem igazán jó eredménnyel, — ezért vágyakozás vissza a magyar Alföldre.

Résztvettem a Szinyei-Társaság megalakításában. E Társaság nagysikerű londoni kiállításán *Rivalda* című képemnek nagy a sikere.

Ujra kiállítás Ernstnél. A híres papírmassé-vicc Lázárral egy nevezetes kép előtt.

Szolnok mint állandó nyári dolgozóhely. Veszekedések a törzstagság miatt s sok munka.

Amerikába utazás. Portrék Bantingról, Massey Harisról, Fergussonról, a kanadai miniszterelnökről, stb. Kollektív kiállítás és siker Torontóban (tanum Karczag László tanár, aki velem volt).

Budapesten sok munka, portrék. Plakátok, könyvillusztrációk. Lapszerkesztés és rajzolás.

Ujra Amerikába a zarándokokkal. Albumkiadás az útról, ráfizetés — de azért szépen hozott.

Magyar Ujságrajzolók Egyesülete. Elnökké választatásom, utána rögtön az Egyesület bomlása.

Corvin kirakatai és belső dekorációi. Az elárusítólányok nagyon szépek voltak, de X.-re haragszom s nem sok jót kívánok neki.

Állandó tartózkodás Szolnokon, sok munka, délben sörözés a város s a megye notabilitásaival és egyszerű polgáraival. Fényes bácsi sokat nevet.

Soha semmiféle ösztöndíjat, sem kitüntetést nem kaptam.

Ez a mondanivalóm kronologikus sorrendben. Az évszámok kikeresését az utókorra hagyom. Dolgozzanak ők is.

Még csak annyit: Szeretnék olyan nagy ember lenni, mint Y., akkor aztán írhatnék többet magamról. Pedig ha olyan buta volnék, mint Y., — az én eszemmel milyen karriert csinálhatnék. Vagyont nem gyüjtöttem — pedig a Hegedüs-érában folyton tanácsolták, hogy tartsam a koronát. De hát mindig elvacsoráztam. Úgy jártam egészen fiatal koromban is — akkor gyakran igaz volt a sóhajom: „Itt állok a zse-

PÓLYA TIBOR

ATHENAEUM NYOMDA
1938 Jan. 20.
NYOMDAVEZETŐ

PÓLYA TIBOR
(1886—1937)

Egy lezárt művészi élet után a produkció, az œuvre kell hogy beszéljen magáért. A művész élete, termése létrejöttének körülményei nem tartoznak az esztétikai méltatás körébe. Az oly fájdalmas gyorsasággal eltávozott kitűnő kollégánk és szeretett barátunk, *Pólya* Tibornál talán nem áll egészen ez a tétel. Mert a képein elömlő báj és vidámság oly harmonikusan fejezte ki lényének utólérhetetlen kedvességét, hogy érdemes néhány ponton az ember és munkája közti kapcsolatra fényt deríteni.

E sorok írója nagyon szerette *Pólya* Tibort és még életében is rendkívülien sokra becsülte művészi képességeit. Csodálta Pólya zseniját, szinte irígyelte is — mert sok olyat tudott ösztönösen a mesterségből, amit sem egyéb művésztársainál, sem önnönmagánál nem talált. Itt csak fájlalja, hogy hiányzik belőle a kifejezési képesség a szeretettől és elragadtatástól kicsorduló lelkesedés hatását éreztetni. E néhány — talán elfogultnak tetsző szó után mégis azt hiszi: nem túloz, ha a mai magyar művészetnek egyik karakterisztikus és nagyértékű művészeként dícséri őt. A következőkben igyekszik adatokkal igazolni ez állítást.

Pólya Tibor páratlan kedélyű bohém volt. Mi manapság a bohém? Külsőségeiben már nem az, akit *Murger* írt le — de lényegében még mindig az. Az élet dolgaiban ügyetlen és könnyelmű; egy jó ötletért, sikerült viccért nagy előnyöket elmulaszt, az életet és művészetet előítélet és nagyképűség nélkül élvezi a „rendes" élettől százszor a földre sujtott, de mindig új erővel feltápászkodó isteni természet. Optimista, gazdaglelkű és vígkedélyű. Másokba is bele tudja szuggerálni az életben, a jóságban, a jókedvben való hitet. Remek kedélyének gyümölcseit bőven és könnyű szívvel osztja szét az embertársai között. De hiszen könnyű volna a bohém művész természetrajzának minden ismertető jelét leírni, nem kell másra gondolni, csak erre a remek, kedves, jókedvű barátra: *Pólya* Tiborra. Akit mindenki megsiratott, mikor olyan hirtelen eltávozott közülünk, de akit a barátai — mint ahogy valaki oly vakmerő merészséggel megjegyezte — *kacagva siratnak*. Mert elkerülhetetlen, hogy róla beszélvén, rögtön a legkitűnőbb humoros történetek ne jussanak eszünkbe, azokat el ne mondjuk, azokon ne nevessünk — ha végül könnybe is lábad a szemünk, hogy a kegyetlen sors földi életét ily rövidre mérte.

Pólya Tibor művészi pályafutása lényegesen eltér a sablontól. Más művésznél pontosan le lehet írni a művészi hajlam első jeleit, az oroszlánkarmok megmutatkozását, a tanulmányok kialakulását, a képesség fejlődését. Az iskolai kitüntetéseket, az első kiemelkedő munkákat, melyeket díjak, remek méltatások és kritikák, állami megrendelések vagy vásárlások tesznek emlékezetessé. Más művészeknél vannak korszakok, kisebb-nagyobb hatások, irányzatváltozások, érdekes különcködések, pálfordulások és a normális útra való visszatérések.

Pólya Tibor művészi pályája nem ilyen szokványos. Furcsának lehetne jellemezni, ha nem volna a normálisnál egyenletesebb és magától értetődőbb. Pólya tulajdonképpen autodidakta, alig végzett művésziskolát, alig tanult mesterektől. Mihelyt a művészi pályára lép (ennek dátuma alig állapítható meg), máris rajzoló, karikaturista, festő. *Készen* van rögtön és egyformán termeli, alkotja a dolgait, ahogy a sors megáldotta a nagy tehetségével. De milyen nagyszerű tehetséggel: szín- és formamemóriája bámulatos, stílusérzéke teljes, minden kor építészi stílusa a kisujjában van. Kosztümöket, épületeket, típusokat remekül ért — mindez nem is tanulható. Kvalitásban alig van különbség a pályája elején s a végén készült sikerültebb dolgai között. Éppen csak témában változnak, gazdagodnak kissé. Művészi értékben, invencióban, kifejezési készségben egyformák. Még gyakran oly rendetlen (s főleg anyagiakban beálló zavarok következtében oly viszontagságos) életmódjával annyira ellenkező *nagyszerű rendszerű munkamódja* sem változott. Emlékszem rá, mikor vagy 28 év előtt a Japán kávéház márványasztalán alkotja *hóban didergő csavargóit* (hogy az értük járó pár koronáért megvacsorázhasson) — rajzolási és festési módszere szinte ugyanaz, mint mikor még nem is régen, kellemes műtermében vagy Royal-szállodai munkaszobájában ötletes plakátjait vagy remek, ízes népéletképeit festi. Ha páratlanul groteszk humorú, barátait kifigurázó apró színes karikatúráit rajzolja (melyek alá sokszor szellemes verssorokat költ), vagy nagy panneau-kat fest bárok, vendéglők, kávéházak díszítésére. Pólya egyformán kész művész 17—18 éves korában — és halálélszakáját megelőző délutánján (mikor egyik

Pólya Tibor : Rajz

Pólya Tibor : Rajz

41

Pólya Tibor : Veranda télen

MFI, Petrás felv.

legkitűnőbb művén, a *Parasztfarsang*-ján dolgozott). *Pólya* Tibor igen keveset vett át más mesterektől, még azoktól sem, akiket sokra becsült. (Ilyenek nem voltak számosan.) Öntudatos, magában bízó, értékes tulajdonságait ismerő művész volt — de nem önhitt. A művészi ideálja valahol jó magasan lebeghetett a térben, a köznapi kis tehetségek s divatos öntömjénezők fölött. Szigorú volt mikor meghitt beszélgetésben sorra kerültek a „nagyképűek, a sikeresek". A maga művészetét úgy űzte, mint a mulató ember — aki énekel, nevet, sír és kacag. Önmagától kérdez s saját magának válaszol. Énekel „ahogy a csőre nőtt", mert szép hangot és jó kedvet adott neki Istene.

Munkáiból nagyjában mégis kétféle csoportot lehet alkotni. A természet után ábrázolt tanulmányokét: rajzok, karikatúrák, tájképtanulmányok, interieurök, életképek és arcképek — és a fantáziával alkotott szabad témákét: plakátok, illusztrációk, mulatságos jelenetek, falusi zsánerek s Brueghel-szerű életképek kisvárosi tájképháttérrel. Az első csoport munkái rendszerint sötétebbek, nehezebbek, a természeti jelenségek őszinte, néha kissé fanyar megfigyelését és visszaadását mutatják, a második csoportéi mozgásban, életteljességben könnyebbek és biztosabbak. Nem tudnám hamarosan megítélni, munkásságának melyik fele áll közelebb a kívánt művészi nívóhoz, de más oldalát mutatja a művésznek, szinte össze sem hasonlíthatók. Képei — melyek így egymástól is eltérnek — az ember fantáziacsapongásaitól, mulatságos túlzásaitól is mentesek. Ha ezek alapján kellene az embert megkonstruálni — egészen más figura jönne létre, mint az, kit általában ismerünk. A kedvessége, egyszerűsége, pózmentessége, gyermeteg kedélye természetszerűleg jelentkezik bennük, de mégis vannak jellemvonások a képeiben, melyek művészi szempontból nagyon fontosak, de emberi életmegnyilatkozásaiban nem voltak észrevehetők.

A teljes művészet mélyen lakott benne, a

42

Pólya Tibor : Rajz

43

Pólya Tibor : Önarckép — MFI, Petrás felv.

34

Pólya Tibor : Szivárvány — MFI, Petrás felv.

Pólya Tibor : Ködben — MFI, Petrás felv.

35

1*

Pólya Tibor : Kisváros — MFI, Petrás felv.

36

Pólya Tibor : Tél vidéken — MFI, Petrás felv.

37

...udvar télen — MFI, Petrás felv.

MFI, Petrás felv.

3

MFI, Petrás felv.

Pólya Tibor : Baron[illegible]

Pólya Tibor : Parasztfarsang

3

Pólya Tibor : Lakodalmasok

Pólya Tibor : Körmenet

3

Pólya Tibor : Konyhakert

Pólya Tibor : Plakátolvasó

4

Pólya Tibor : Koszta József MFI, Petrás felv.

mindennapi érintkezésben alig jutott kifejezésre, műveiben azonban őszintén megnyilatkozott.

Hacsak egyetlen sikerült népéleti falusi csoportját elemezzük — az egész *Pólya* Tibor művészetét megismerhetjük. Elképzelésének gazdagsága, realizálásának szellemesen sokfélesége, a részletekbe való elmerülés nagy képessége, emellett az egész képnek együttlátása, együttartása, a határozott rajz, értelmes formameglátás és kifejezés azok a nagy kvalitások, melyek mindig visszatérnek. Munkái sokrétűek, nem ismétlődnek meg még hasonló téma feldolgozásakor sem, — fantáziájának boldog játéka mindig újat és érdekeset eredményez. Szívesen hallgatjuk remek elbeszéléseit a színpadok, cirkuszok világából, a képzelt kisváros templomairól, utcasorairól, boltjairól, kerítéseiről, udvarairól (rendszerint felülállással ábrázolja őket, csakhogy többet mesélhessen róluk), az egyszerű nép utcai életéről, a búcsún, processziókon, a nagyvásáron, lakomákon, disznóöléskor, a korcsolyapályán, hirtelen támadó viharban, a kocsmában, a falusi szekereken járva, házi munka közben, trécselve s komoly tanácskozásokban elmerülve, játékban és munkában. Mennyire kellett ismernie a népét, mennyire együtt kellett vele éreznie, mennyire belehelyezkedni tudni figurái életébe, mozdulatába, gondolkozásába (a legmagasabb művészi tulajdonságok), hogy ily tősgyökeres módon tudjon ábrázolni. Milyen karakterérzékkel kellett bírnia, hogy körömnagyságú arcocskában fajt, kifejezést, lelket, kedélyt tudjon ábrázolni! *Nemzeti művészetünknek* nem eléggé méltányolt nagy értéke az ő művészete. Elérte őt is kis nemzetek nagy fiainak a végzete, hogy csak akkor látják méretét, értékét, mikor testi mivoltában eltávozott. De megvan a bármennyire félreismert igaz művészeknek boldog jutalma abban, hogy műveiben tovább él, gyönyörködtet, mulattat s zavartalan élvezetet nyujt.

HERMAN LIPÓT

PÓLYA TIBOR
(1886—1937)

Egy lezárt művészi élet után a produkció, az œuvre kell hogy beszéljen magáért. A művész élete, termése létrejöttének körülményei nem tartoznak az esztétikai méltatás körébe. Az oly fájdalmas gyorsasággal eltávozott kitűnő kollégánk és szeretett barátunk, *Pólya* Tibornál talán nem áll egészen ez a tétel. Mert a képein elömlő báj és vidámság oly harmonikusan fejezte ki lényének utólérhetetlen kedvességét, hogy érdemes néhány ponton az ember és munkája közti kapcsolatra fényt deríteni.

E sorok írója nagyon szerette *Pólya* Tibort és még életében is rendkívülien sokra becsülte művészi képességeit. Csodálta Pólya zseniját, szinte irígyelte is — mert sok olyat tudott ösztönösen a mesterségből, amit sem egyéb művésztársainál, sem önnönmagánál nem talált. Itt csak fájlalja, hogy hiányzik belőle a kifejezési képesség a szeretettől és elragadtatástól kicsorduló lelkesedés hatását éreztetni. E néhány — talán elfogultnak tetsző szó után mégis azt hiszi: nem túloz, ha a mai magyar művészetnek egyik karakterisztikus és nagyértékű művészeként dícséri őt. A következőkben igyekszik adatokkal igazolni ez állítást.

Pólya Tibor páratlan kedélyű bohém volt. Mi manapság a bohém? Külsőségeiben már nem az, akit *Murger* írt le — de lényegében még mindig az. Az élet dolgaiban ügyetlen és könnyelmű; egy jó ötletért, sikerült viccért nagy előnyöket elmulaszt, az életet és művészetet előítélet és nagyképűség nélkül élvezi a „rendes" élettől százszor a földre sujtott, de mindig új erővel feltápászkodó isteni természet. Optimista, gazdaglelkű és vígkedélyű. Másokba is bele tudja szuggerálni az életben, a jóságban, a jókedvben való hitet. Remek kedélyének gyümölcseit bőven és könnyű szívvel osztja szét az embertársai között. De hiszen könnyű volna a bohém művész természetrajzának minden ismertető jelét leírni, nem kell másra gondolni, csak erre a remek, kedves, jókedvű barátra: *Pólya* Tiborra. Akit mindenki megsiratott, mikor olyan hirtelen eltávozott közülünk, de akit a barátai — mint ahogy valaki oly vakmerő merészséggel megjegyezte — *kacagva siratnak*. Mert elkerülhetetlen, hogy róla beszélvén, rögtön a legkitűnőbb humoros történetek ne jussanak eszünkbe, azokat el ne mondjuk, azokon ne nevessünk — ha végül könnybe is lábad a szemünk, hogy a kegyetlen sors földi életét ily rövidre mérte.

Pólya Tibor művészi pályafutása lényegesen eltér a sablontól. Más művésznél pontosan le lehet írni a művészi hajlam első jeleit, az oroszlánkarmok megmutatkozását, a tanulmányok kialakulását, a képesség fejlődését. Az iskolai kitüntetéseket, az első kiemelkedő munkákat, melyeket díjak, remek méltatások és kritikák, állami megrendelések vagy vásárlások tesznek emlékezetessé. Más művészeknél vannak korszakok, kisebb-nagyobb hatások, irányzatváltozások, érdekes különcködések, pálfordulások és a normális útra való visszatérések.

Pólya Tibor művészi pályája nem ilyen szokványos. Furcsának lehetne jellemezni, ha nem volna a normálisnál egyenletesebb és magától értetődőbb. Pólya tulajdonképpen autodidakta, alig végzett művésziskolát, alig tanult mesterektől. Mihelyt a művészi pályára lép (ennek dátuma alig állapítható meg), máris rajzoló, karikaturista, festő. *Készen* van rögtön és egyformán termeli, alkotja a dolgait, ahogy a sors megáldotta a nagy tehetségével. De milyen nagyszerű tehetséggel: szín- és formamemóriája bámulatos, stílusérzéke teljes, minden kor építészi stílusa a kisujjában van. Kosztümöket, épületeket, típusokat remekül ért — mindez nem is tanulható. Kvalitásban alig van különbség a pályája elején s a végén készült sikerültebb dolgai között. Éppen csak témában változnak, gazdagodnak kissé. Művészi értékben, invencióban, kifejezési készségben egyformák. Még gyakran oly rendetlen (s főleg anyagiakban beálló zavarok következtében oly viszontagságos) életmódjával annyira ellenkező *nagyszerű rendszerű munkamódja* sem változott. Emlékszem rá, mikor vagy 28 év előtt a Japán kávéház márványasztalán alkotja *hóban didergő csavargóit* (hogy az értük járó pár koronáért megvacsorázhasson) — rajzolási és festési módszere szinte ugyanaz, mint mikor még nem is régen, kellemes műtermében vagy Royal-szállodai munkaszobájában ötletes plakátjait vagy remek, ízes népéletképeit festi. Ha páratlanul groteszk humorú, barátait kifigurázó apró színes karikatúráit rajzolja (melyek alá sokszor szellemes verssorokat költ), vagy nagy panneau-kat fest bárok, vendéglők, kávéházak díszítésére. Pólya egyformán kész művész 17—18 éves korában — és halálélejszakáját megelőző délutánján (mikor egyik

Magyar Művészet 1938, 2. f.

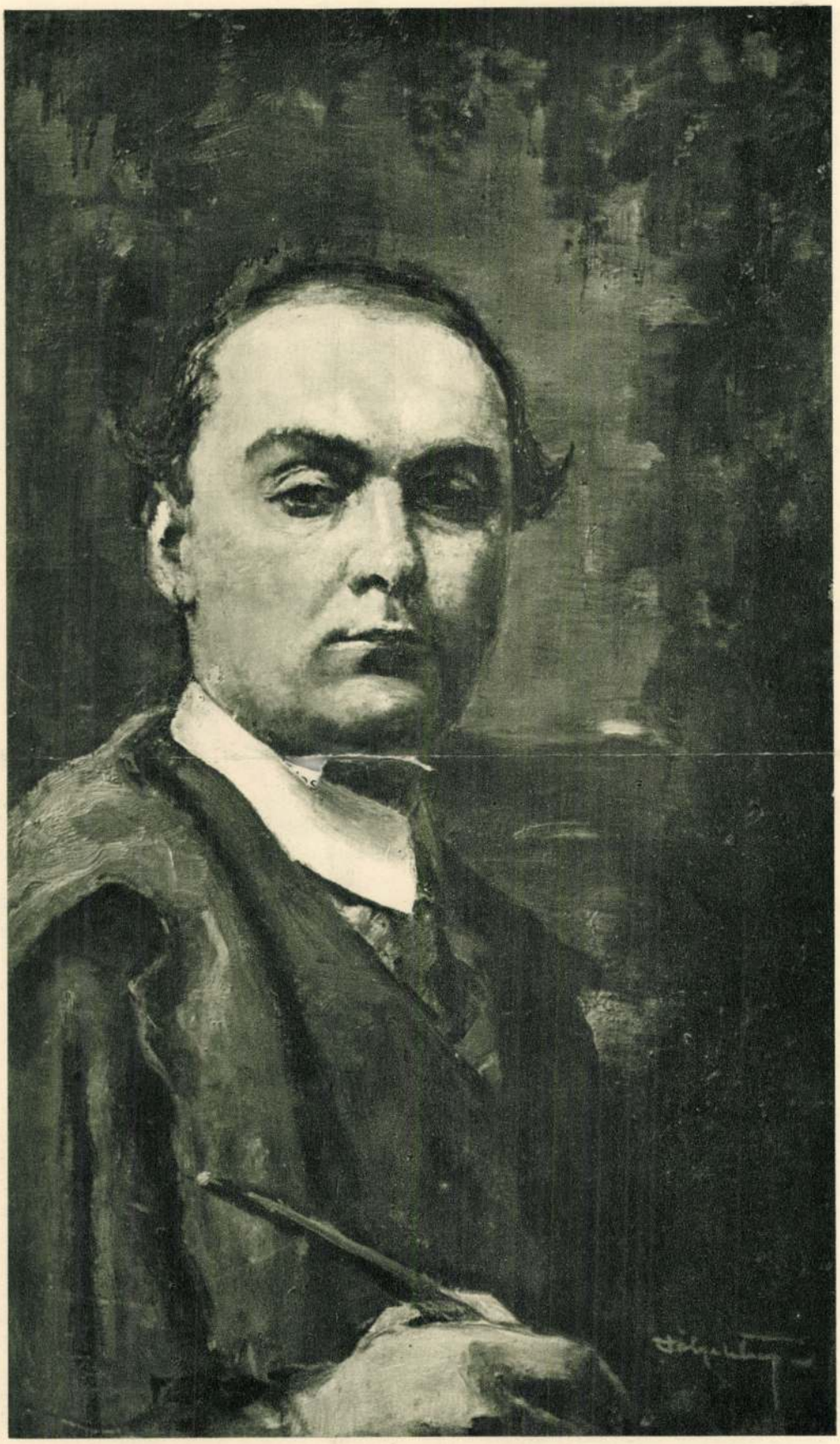

Pólya Tibor : Önarckép MFI, Petrás felv.

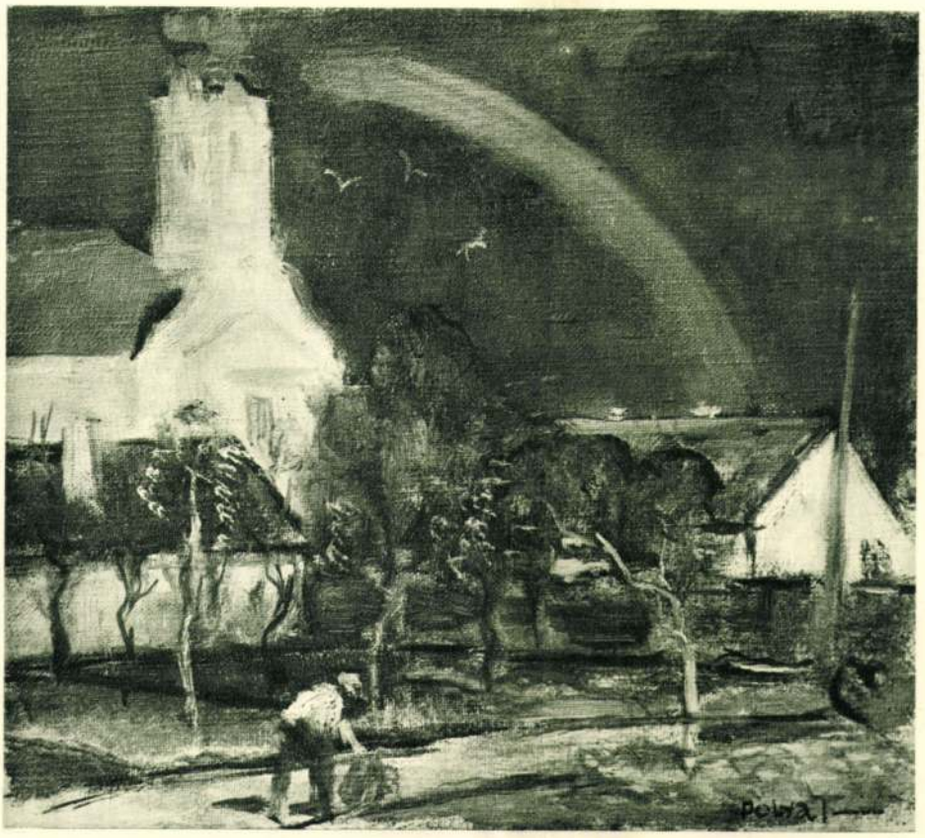

Pólya Tibor : Szivárvány MFI, Petrás felv.

Pólya Tibor : Ködben MFI, Petrás felv.

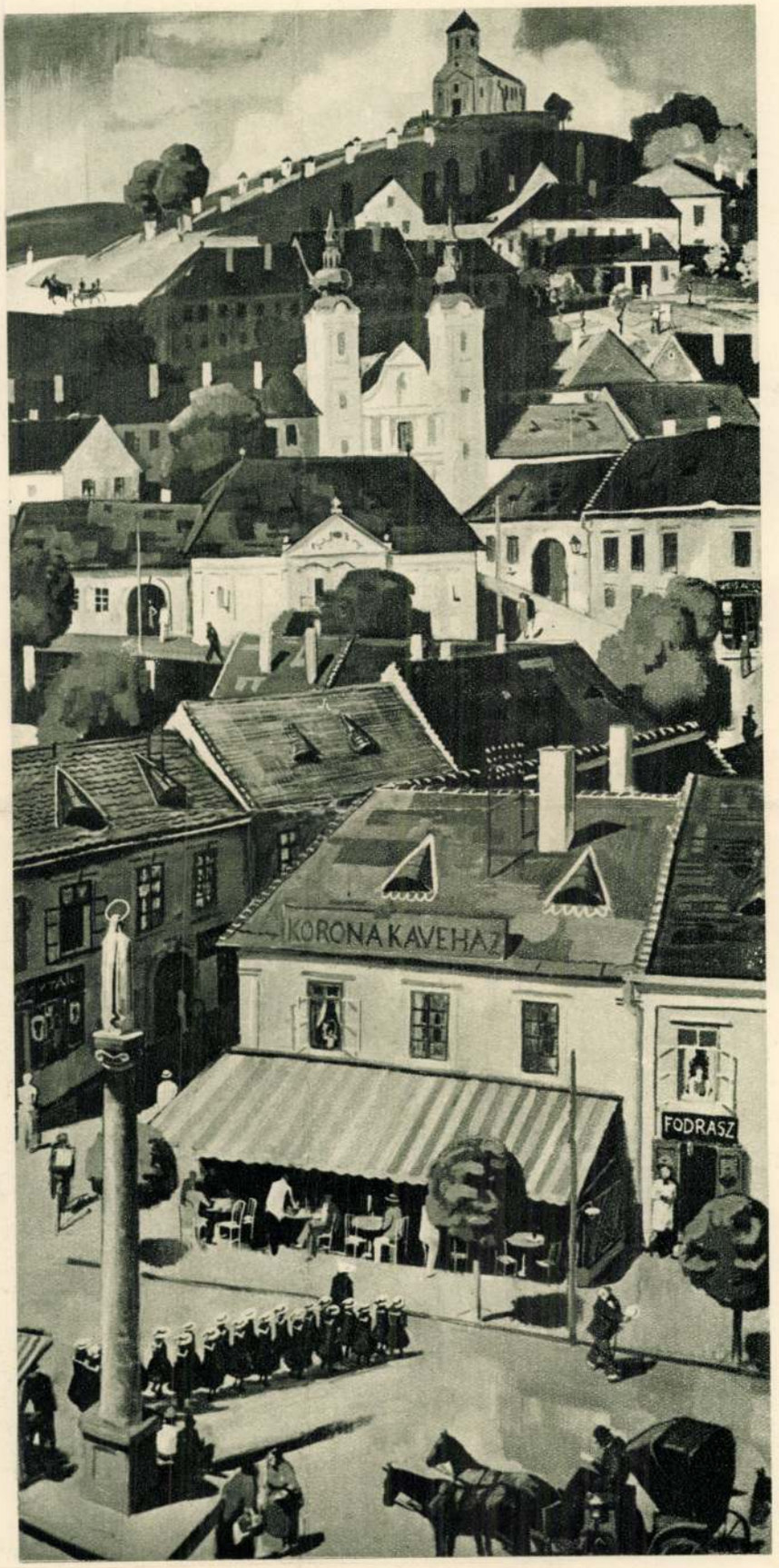

Pólya Tibor : Kisváros MFI, Petrás felv.

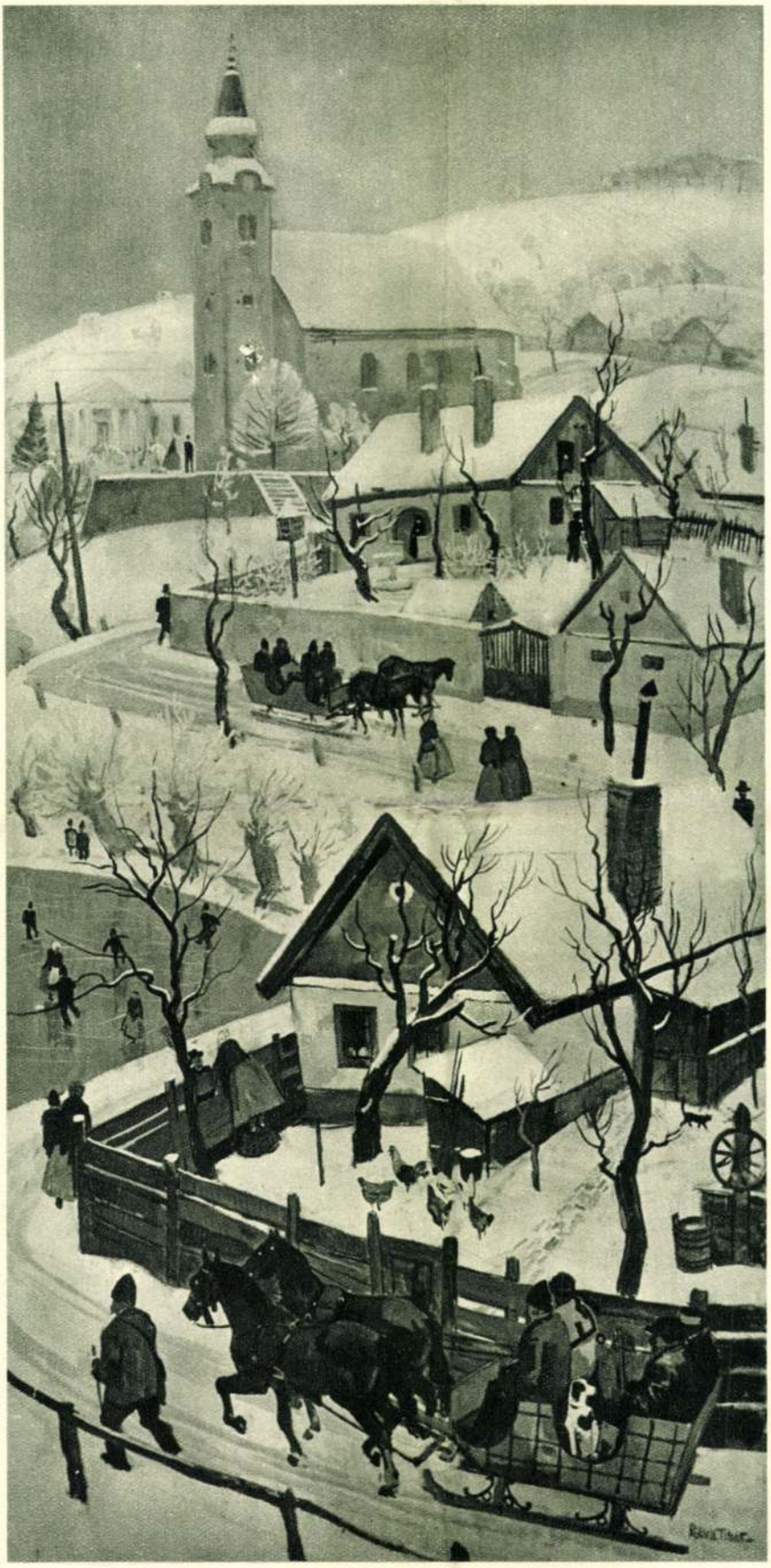

Pólya Tibor : Tél vidéken MFI, Petrás felv.

Pólya Tibor : Baromfiudvar télen MFI, Petrás felv.

Pólya Tibor : Parasztfarsang MFI, Petrás felv.

Pólya Tibor

Pólya Tibor : Lakodalmasok MFI, Petrás felv.

Pólya Tibor : Körmenet MFI, Petrás felv.

PÓLYA TIBOR

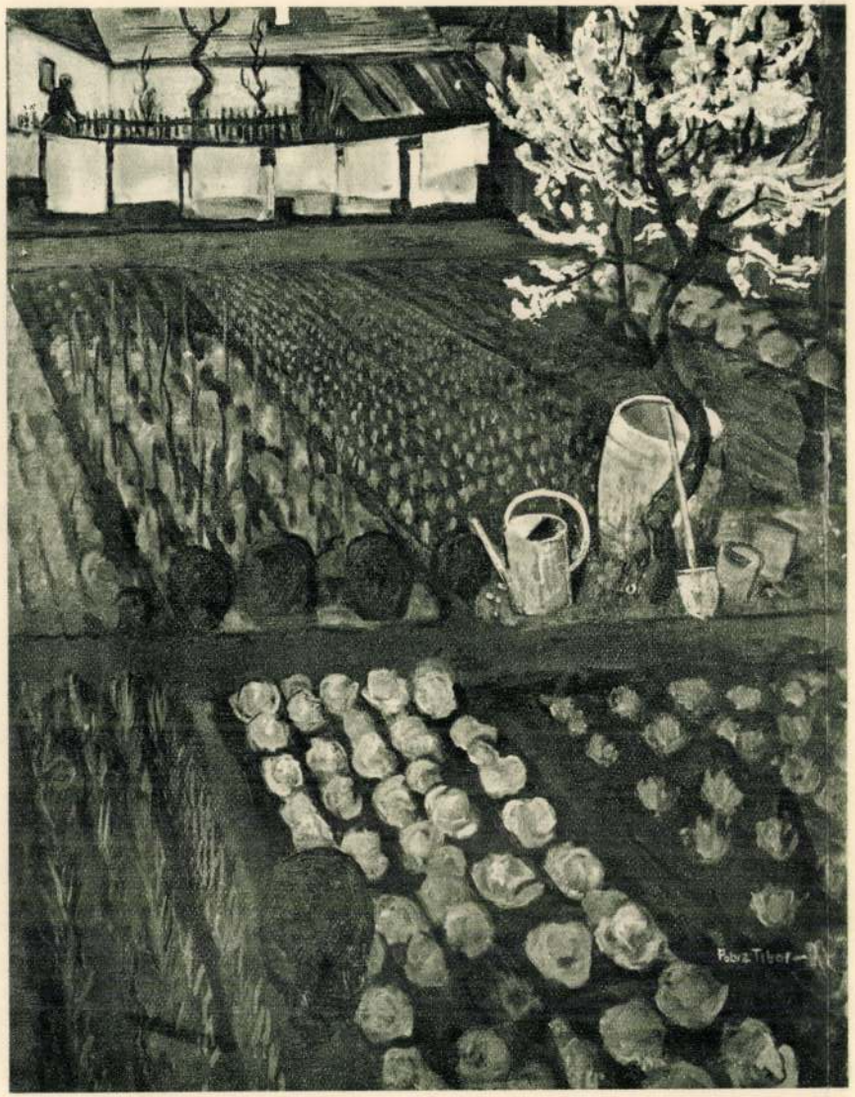

Pólya Tibor : Konyhakert MFI, Petrás felv.

Pólya Tibor : Plakátolvasó MFI, Petrás felv.

Pólya Tibor : Rajz

Pólya Tibor : Rajz

Pólya Tibor : Veranda télen MFI, Petrás felv.

legkitűnőbb művén, a *Parasztfarsang*-ján dolgozott). *Pólya* Tibor igen keveset vett át más mesterektől, még azoktól sem, akiket sokra becsült. (Ilyenek nem voltak számosan.) Öntudatos, magában bízó, értékes tulajdonságait ismerő művész volt — de nem önhitt. A művészi ideálja valahol jó magasan lebeghetett a térben, a köznapi kis tehetségek s divatos öntömjénezők fölött. Szigorú volt, mikor meghitt beszélgetésben sorra kerültek a „nagyképűek, a sikeresek". A maga művészetét úgy űzte, mint a mulató ember — aki énekel, nevet, sír és kacag. Önmagától kérdez s saját magának válaszol. Énekel „ahogy a csőre nőtt", mert szép hangot és jó kedvet adott neki Istene.

Munkáiból nagyjában mégis kétféle csoportot lehet alkotni. A természet után ábrázolt tanulmányokét: rajzok, karikatúrák, tájképtanulmányok, intérieurök, életképek és arcképek — és a fantáziával alkotott szabad témákét: plakátok, illusztrációk, mulatságos jelenetek, falusi zsánerek s Brueghel-szerű életképek kisvárosi tájképháttérrel. Az első csoport munkái rendszerint sötétebbek, nehezebbek, a természeti jelenségek őszinte, néha kissé fanyar megfigyelését és visszaadását mutatják, a második csoportéi mozgásban, életteljességben könnyebbek és biztosabbak. Nem tudnám hamarosan megítélni, munkásságának melyik fele áll közelebb a kívánt művészi nívóhoz, de más oldalát mutatja a művésznek, szinte össze sem hasonlíthatók. Képei — melyek így egymástól is eltérnek — az ember fantáziacsapongásaitól, mulatságos túlzásaitól is mentesek. Ha ezek alapján kellene az embert megkonstruálni — egészen más figura jönne létre, mint az, kit általában ismerünk. A kedvessége, egyszerűsége, pózmentessége, gyermeteg kedélye természetszerűleg jelentkezik bennük, de mégis vannak jellemvonások a képeiben, melyek művészi szempontból nagyon fontosak, de emberi életmegnyilatkozásaiban nem voltak észrevehetők.

A teljes művészet mélyen lakott benne, a

Pólya Tibor : Rajz

Pólya Tibor : Koszta József MFI, Petrás felv.

mindennapi érintkezésben alig jutott kifejezésre, műveiben azonban őszintén megnyilatkozott.

Hacsak egyetlen sikerült népéleti falusi csoportját elemezzük — az egész *Pólya* Tibor művészetét megismerhetjük. Elképzelésének gazdagsága, realizálásának szellemesen sokfélesége, a részletekbe való elmerülés nagy képessége, emellett az egész képnek együttlátása, együttartása, a határozott rajz, értelmes formameglátás és kifejezés azok a nagy kvalitások, melyek mindig visszatérnek. Munkái sokrétűek, nem ismétlődnek meg még hasonló téma feldolgozásakor sem, — fantáziájának boldog játéka mindig újat és érdekeset eredményez. Szívesen hallgatjuk remek elbeszéléseit a színpadok, cirkuszok világából, a képzelt kisváros templomairól, utcasorairól, boltjairól, kerítéseiről, udvarairól (rendszerint felülláttással ábrázolja őket, csakhogy többet mesélhessen róluk), az egyszerű nép utcai életéről, a búcsún, processziókon, a nagyvásáron, lakomákon, disznóöléskor, a korcsolyapályán, hirtelen támadó viharban, a kocsmában, a falusi szekereken járva, házi munka közben, trécselve s komoly tanácskozásokban elmerülve, játékban és munkában. Mennyire kellett ismernie a népét, mennyire együtt kellett vele éreznie, mennyire belehelyezkedni tudni figurái életébe, mozdulatába, gondolkozásába (a legmagasabb művészi tulajdonságok), hogy ily tősgyökeres módon tudjon ábrázolni. Milyen karakterérzékkel kellett bírnia, hogy körömnagyságú arcocskában fajt, kifejezést, lelket, kedélyt tudjon ábrázolni ! *Nemzeti művészetünknek* nem eléggé méltányolt nagy értéke az ő művészete. Elérte őt is kis nemzetek nagy fiainak a végzete, hogy csak akkor látják méretét, értékét, mikor testi mivoltában eltávozott. De megvan a bármennyire félreismert igaz művészeknek boldog jutalma abban, hogy műveiben tovább él, gyönyörködtet, mulattat s zavartalan élvezetet nyujt.

HERMAN LIPÓT

ketreczéből szabadult volna ki. Ő, a ki tizenhét éves volt, megfogta a kis tizenhárom évesnek a kezét és szilaj ugrásokban száguldottak lefelé, míg nem a dombaljában a hóban elterültek és úgy kaczagtak.

Alig volt egy óra, mire megérkeztek Svanskogba. Szerencséjük volt, hogy csak a fele uton kellett gyalogolniok. Brobynél ugyanis egy svanskogi kocsis vette fel őket, a ki vitt valakit reggel és most üres szánkóval ügetett hazafelé.

A vendéglő Svanskogban megközelítőleg sem volt oly nagy, mint Brobyben, a hol állandóan jöttek-mentek az idegenek. Svanskogba, mely a kerület északi felén feküdt, legföljebb egy utas érkezett napjában, de néha egy hét is elmúlt a nélkül, hogy valakinek kocsira lett volna szüksége.

Minden a régi volt. Sem a nagynéni, sem pedig valamelyik szolgáló nem jött, hogy kisegítse a papkisasszonyt és Csöppséget a szánkóból. Ah, ah! Most szorult el csak Maja Liza szive, úgy érezte, mintha mellkasát összefűzték volna és nincsen elég helye a szivének dobogni. Az úton volt még egy kis reménye, de midőn kiszállt a szánkóból, érezte, hogy a nagynéni nem fog rajta segíteni.

Nagy épület volt a svanskongi lakóház és a közepén volt a bejárat, nem pedig az egyik szögleten, mint a többi paraszthazaknál. A bejárat előtt kiugró volt, nem egész olyan nagy mint Lövdalában, de hasonló tetővel és oszlopokkal.

Mégis csodálatos volt! Hányszor volt már itt ezelőtt a papkisasszony és még sohasem törődött a kiugróval. Bizonyára szükségét érezte, hogy megpihenjen és megnézzen egyet-mást.

Rippl-Rónai József.

Itt már semmi sem volt, a mi Lövdalára emlékeztetne, hanem az egész egy egyszerü parasztszoba. Maja Lizának mindig úgy tetszett azelőtt, hogy ez egy igen szép és tekintélyes szoba, azokkal a mennyezetig érő szekrényekkel, a hatalmas függönyös ágygyal és a falhoz erősített lóczákkal. Most azonban a ruhamosás minden szépséget kiűzött belőle.

A nagynéni a teknő előtt állott háttal az ajtónak és teljes erejéből csűrte-csavarta a ruhát. Maja Liza sokszor hallotta az anyjától és nénjeitől, hogy olyan magas és karcsú növésű volt mint ő, pedig most a nagynéni ugyancsak erős és termetes volt és egy csöppet sem látszott gyöngének. Fekete posztószoknya volt rajta és vörös pruszli, fehér ujjassal. A fehér bárányból ujjast, a mi szintén a viselethez tartozott, munka közben ledobta magáról.

Nem is fordult az ajtó felé, mikor kinyilott és nem szólt egy szót sem. Maja Liza pedig azt kivánta, vajha néhány mérföldnyire lenne innen. De hát mit volt mást mit tenni; odament hozzá és a kezét nyujtotta, hogy köszöntse.

A nagynéninek mindkét keze bent volt a vizben. Az egyiket kihúzta, de nem gondolt azzal, hogy talán meg kellene törülni, hanem csak úgy nyujtotta a huga felé.

— Úgy hát csak te jöttél — mondta. — Az új tiszteletesné nagyon is finom ahhoz, hogy minket parasztokat meglátogasson.

Bár alig mondott mást és barátságtalanabbul, mint a hogy szokta, de Maja Liza most nem volt olyan türelmes, mint máskor és keserves sirásba tört ki. Lehet, hogy keservesen érezte magát, mert koldulni indult és most nem mer előhuzakodni. **(Folytatása következik.)**

Pólya Tibor és a modellje.

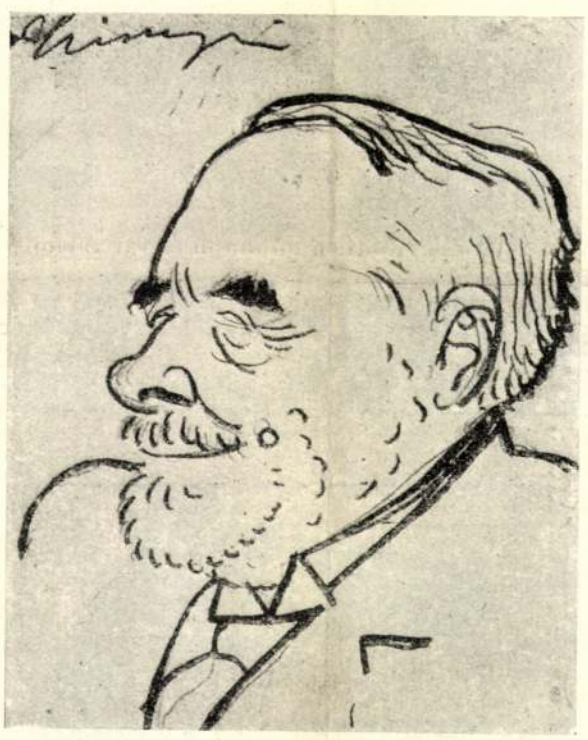

Szinnyei-Merse Pál.

Iványi-Grünwald Béla.

MŰVÉSZEK KARRIKATURÁI ÖNMAGUKRÓL. — Tábori Kornél „A revető világ" czímű, az Urániában előadott darabjából

A lakóház régi volt, de a nagynéni újra javíttatta és átalakíttatta, a mihez a gyermekkori otthon szolgált mintául. Épen annyi táblás volt az ablak, mint ott, a padlásablakokat pedig bátran ki lehetett volna cserélni, a nélkül, hogy a különbséget észrevennék.

Lassankint tágulni kezdett a mellkasa. Talán mégsem volt olyan nagy bolondság idejönni? Talán az egykori papkisasszony még sem tünt el teljesen, mint a hogy feltüntetni akarja?

Az előszoba kisebb volt, mint Lövdalában. De a sarkokban ép olyan félkörü szekrények terpeszkedtek és a falak szürkére voltak festve fehér és fekete pontokkal. A lépcső fala vastag gerendákból állott, mint otthon és a padrajáró veszedelmesen meredek volt. Bizonyára itt is oly jól lehet nekidülni a lépcsőkorlátnak, mint Lövdalában és lecsúszni a nélkül, hogy földet érne a lába.

Az előszobából vezetett egy ajtó a nagyszobába, a mely csak a vendégeké volt. Itt soha senki sem tartózkodott a házbeliek közül. A papkisasszony azonban fordított egyet a kulcson és betekintett. Olyan volt, a milyennek várta: sárga nyirfaszékek, nagy fehér asztal, épen mint Lövdalában. Még csak a nagyvirágú «kalla» sem hiányzott az egyik ablak mellől. De mégis valami máskép volt. Itt is kék futószőnyegek voltak, de más mintával. Midőn Maja Liza ezen elgondolkozott, hamarosan megértette, hogy ez nem a nagynéni hibája. Ő a régi szőnyegek után szőtt, melyeket az ő fiatalkorában használtak. Otthon változtatták meg a mintát.

A papkisasszony becsukta az ajtót és csöndesen megállott az előszobában. Könnyek tolultak a szemébe. De nem hitte, hogy a nagynénit meghatja az érzékenykedés. Nyugodt és vidám akart lenni, ha majd bemegy hozzá.

Ez volt Maja Liza rendes útja! Midőn benyitott a szobába, látta, hogy a nagynéni épen nagymosást tart. Hatalmas üst forrt a tüzön és a szoba közepén állott a mosódézsa tele ruhával, úgy hogy a lugos-viz csak úgy csurgott felülről. Most a nagynéni még inkább haragos, mint barátságos lesz a jövevényekkel szemben. A padló egészen vizzel leöntve és egy hosszú padon voltak a kimosott ruhák kiteregetve. Maja Liza belátta, hogy nem nagy öröm ilyen rendetlenségben vendégeket fogadni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Ki látott engem? *Ady* Endre új könyvének czíme ez a kérdés. Ki látta a költőt? Egyáltalán ki látott már embert, igazán, belülről, ki tekintett be lelkének rejtelmeibe és ki tudja megfogni érzékeivel azt az elzárt, titokzatos, megfoghatatlan valamit, a mi egy másik ember egyéniségének lényege? Próbálgatjuk, ki több, ki kevesebb intuitióval egész életünkön át és nem jutunk sokkal tovább a végén, mint a mennyire a kezdetén voltunk. Még a költőt tudhatnók legjobban megközelíteni, mert minden emberek közül ő mutat meg legtöbbet magából s érzését, gondolatát nemcsak tartalmában, hanem szinében is kinyilvánítja verseiben. És mégis, ki mondhatja, hogy látta a költőt? Az ember örök magánossága jajdul ki Ady kérdésében s a költőé, a kit az önkinyilatkoztatás ösztöne hajt. Ez az ösztön épen Adyban példátlanul erős s szinte elemi természetű, senki nem adja magát költői munkáiban teljesebben és közvetlenebbül, mint ő. Mintha az ő személye csak közlő szerve volna a valahonnan rejtelmes messzeségben támadó gondolatoknak s teljesen átbocsátaná őket, csorbítás nélkül. Nála a vers nem csupán művészi munka, hanem a szó szoros értelmében életjelenség, még pedig a költő életének legfontosabb — talán egyedül fontos — jelensége

lényének igazi lényege. Teljes valójával éli a költészetet s minden, a mi az életből hat rá, költészetté válik benne, abban a rejtelmes valójában, a mely az élet minden igazi nagy dolgát első szempillantásra chaotikusnak tünteti fel s csak a mélyebb belátás és erősebb átélés által oldódik fel és egyszerűsödik kézzel megfogható, szemmel megláthatő valósággá. Ady lirájának nem a tartalma a lényeges, nem is formáinak sajátságos, egészen egyéni és minden vonalában új művészete, hanem az a lendület, a melylyel az életbenyomás verssé záródik össze s a melynél fogva a vers intenziv és konczentrált élettel telik meg. Abban a fejlődési fokában, melyet új könyve jelent, a magyarság sorsa foglalkoztatja legerősebben: a könyv túlnyomó része elkeseredett, szenvedélyes viaskodás a magyar élet mai hatalmaival szemben. A kép, melyet a magyarság jövőjéről lelkébe vetít jelenének szemlélete, ijesztő és félelmetes, a komor, elkeseredett hang emlékeztet az ótestámentomi prófétákra, de időnkint egy eredeti magyar hang, talán az ázsiai puszták szelének süvítéséből támadt, vegyül bele a sötét zengésbe: az *eb ura fakó* históriai kiáltása, a melyben a magyarság minden históriai szenvedése, önmagával és az egész világgal való meghasonlott birkózása sűrűsödik össze. A költő rendkívüli intenzitással éli faja életét s szava néha úgy hangzik, mint az önmarczangolás sikoltása. Máskor — ez is mennyire magyar vonás! — a búsongó ellankadás, a «minden mindegy» fáradt, reménytelen filozofiája fogja el, kesergő kurucz vitézek panaszkodása, aggódása sír ki a versből, különös, szivet fájdítóan zokogó hangokon, a milyennek régesrég elhallgatott tárogatók hangját elképzeljük, mikor a lengyel határ közelében menekülő kuruczok lehelletétől felrikoltottak. Ha az ember beleolvassa magát ezekbe a versekbe, csakhamar elfelejtődik minden aktuális motivumuk s az átkozódó, haragos és elkeseredett hangokból a magyarság ezeréves tragédiájának izgatott, sötét körvonalai bontakoznak ki. Minden egyébnek — ezt már tavalyi könyvében is éreztük — fölébe tudott emelkedni, eljutott az egész élettel szemben arra a magasabb szempontra, a melyből az ember már mintegy csak szemlélő módjára, széles ivben tekint át mindent s bizonyos fölényes érzéssel tudja kihelyezni magából az életjelenségeket. Ezzel az egy dologgal, a magyarság problémájával nem tud ebbe a hűvösebb viszonyba jutni, ez mindig fölzaklatja, szélsőségig izgatja egész valóját, ezt mindig teljes zuhanó súlyában éli át.

A «Budapesti Szemle» most megjelent márcziusi száma nagy részben Kemény Zsigmond emlékezetének van szentelve: a Kisfaludy-Társaság Kemény-ünnepén tartott beszédek és felolvasások vannak benne összegyűjtve: *Berzeviczy* Albert megemlékezése, *Beöthy* Zsolt és *Rákosi* Jenő tanulmányai, *Hegedüs* István ünnepi verse. A többi közleményekben *Wlassics* Gyula *Nemzet és állam* czímen szól egy e tárgyról most megjelent könyvről, *Méhely* Lajos zoologiai oktatásunk reformjáról értekezik, *Divald* Kornél a hires régi nürnbergi szobrásznak, Veit Stósznak magyar származására vonatkozó kutatásait közli. A szépirodalmat *Keller* Gottfried egy szép novellája képviseli, a *Szemle* rovat a Nobel-díj legutóbbi nyerteseiről ad ismertető czikkeket, az *Értesítő* rovat magyar és német könyveket birál. A *Budapesti Szemle* *Voinovich* Géza szerkesztésében és a Franklin-Társulat kiadásában jelenik meg, előfizetési ára egész évre 24 korona, egyes szám ára 2 korona.

Széchenyi eszmevilága. A *Kultura és Tudomány* vállalatnak, melynek újabb kötetei egyre szélesbedő körben terjesztik a nagyközönség között a tudományos ismereteket, legújabb kötete folytatása annak a sorozatnak, melyben tudományos és közéletünk kiválóságai mondják el Széchenyi egyéniségéről és eszméiről való gondolataikat. Az új kötet is, mint az előbbi, rendkivül sok becses eszmét, szempontot és adalékot nyújt Széchenyi szellemének ismeretéhez. *Apáthy* István az emberi továbbfejlődés szempontjából szól Széchenyiről és a benne testet öltött nemzeti sajátságokról, *Imre* Sándor *Széchenyi és a magyar nevelés jövője* czímmel Széchenyi eszméinek a nevelés ügyében való továbbhatását fejtegeti, *Pauler* Akos társadalmi erkölcstanáról ad képet, *Zsilinszky* Mihály nemzetiségi politikáját fejti ki, *Márki* Sándor a társadalmi igazságszolgáltatásról való felfogását és végül *Gaal* Jenő, ki a kötet előszavát is irta, Széchenyi-társadalmi politikáját foglalja össze. Mind a hat tanulmány a gondolatokban leggazdagabb munkák közé tartozik, melyeket Széchenyiről irtak.

A «Jó Pajtás», *Sebők* Zsigmond és *Benedek* Elek képes gyermeklapja márczius 8-iki legújabb számába *Lampérth* Géza és *Benedek* Elek irtak verseket, *Szabóné Nogáll* Janka elbeszélést, *Sebők* Zsigmond folytatja *Az arany czipő*, *Benedek* Elek *Oh, szép ifjúságom* czímű regényét, *Zuboly* kedvesen irja le *Petőfi* mulatozását az egri kispapokkal, *Faragó* Géza pompás képet rajzolt, *Szebenyei* József érdekes történetet mond el, *Zsiga bácsi* elmondja egyik legkedvesebb mókáját. A rejtvények, szerkesztői izenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A «*Jó Pajtás*»-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatványszámot kivánatra ingyen küld a kiadóhivatal (IV. ker., Egyetem-utcza 4.).

Új könyvek.

Ki látott engem? Ady Endre verseskönyve. Budapest, a Nyugat kiadó-részvénytársaság.

Széchenyi eszmevilága. Második kötet. *Apáthy* István, *Imre* Sándor, *Pauler* Ákos, *Zsilinszky* Mihály, *Márki* Sándor és *Gaal* Jenő tanulmányai. Budapest, Franklin-Társulat; (Kultura és Tudomány.) ára 1·60 K.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Árvay Sándor, 48-as honvédhadnagy, nyug. járásbiró, 88 éves korában Zalaegerszegen. — Chmel Gusztáv, kereskedelmi tanácsos császári és királyi udvari zongoragyáros, 70 éves korában Budapesten. — Friedreich István, (Görcsöni Dénes) főgimnáziumi tanár Budapesten. Az elhunyt régebben ujságiró volt és alelnöke a katholikus irók és hirlapirók országos Pázmány-egyesületének. — Velétei dr. Zsiga Mór, nyug. bányafőorvos, 72 éves korában Máramaros-szigeten. — Hódosi Bende Andor, okl. mérnök, máv. fölügyelő, 71 éves korában Gödöllőn. — Zborai Zboray Béla, 69 éves korában Szolgaegyházán. — Matók István, Hódmezővásárhely árvaszéki elnöke, 66 éves korában. — Nagyilosvai Ilosvay Ferencz, Szatmár vármegye árvaszéki elnöke, 65 éves korában Nagykárolyban. — Jeszeniczei Jankovich Ottó, 63 éves korában Mátraszőllősön. — Báró Gedult-Jungenfeld Károly, 58 éves korában Falstinban. — Felsőeőri Bertha István, római katholikus kántor, elemi iskolai igazgatótanító, 55 éves korában Szécsényben. — Dr. Mihálovics Béla, királyi tanácsos, ügyvéd, az Ügyvédi Kamara választmányi tagja Budapesten. — László István, cz. kanonok, 68 éves korában Istensegítsen. — Dr. Perényi Adolf, a budapesti I. kerületi állami főgimnázium tanára, 58 éves korában Budapesten. — Hegyeshalmi Fischer Károly, Veszprém vármegye törvényhatósági bizottsági tag, a Veszprém vármegyei Gazdasági Egyesületi igazgatósági tagja, a veszprémi Közgazdasági Bank és Takarékpénztári r.-t. elnöke, közalapítványi uradalmi bérlő, 61 éves korában Győrött. — Székelykocsárdi Kónya

SALVATOR

a kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás, vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, czukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitünő hatásu.

SCHULTES ÁGOST Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat Budapest V. Rudolf-rakpart 8.

Vegyen Schweizer's Selymet

Kérjenek mintát a mi ujdonságainkból fekete, fehér, vagy szinesben: crêpon, façonnés, chinés, ottoman, messalin stb. mousseline 120-cm. széles, méterje K. 1.20-tól kezdve, bársony ruháknak, és bluzoknak, plüs, kabátoknak és köpenyeknek, valamint bluzok varratlan és ruhák valódi svájczi himzéssel batist, -gyapju, és selyemben.

Mi csakis kezeskedett szolid selyemszövetet árulunk, közvetlenül magánvevőknek, póstaköltség, és vámmentesen a házhoz. (Dupla levélbélyeg.)

Schweizer és Tàrsa, Luzern U 23 (Svájcz)

ERDŐSITÉSRE

alkalmas minőségben (dijmentesen csomagolva és a kótaji vasuti állomásra feladva) Mauthner-magból kelesztett akácz-csemete 1—3 éves, ezrenkint 5—40 K-ért. Cvedicsia-csemete 1—2 éves, ezrenkint 4—10 koronáért kapható: DOBOS IMRE ny. főszolgabiró utóda, DOBOS LASZLÓ facsemete telepén, KÓTAJ, Szabolcs m. (vasut, posta, telefon helyben). Árjegyzék kivánatra ingyen küldetik.

Van-e homokja?

ha igen, akkor keverje czementtel és készitsen **falitéglákat, fedőcserepeket, ürtömböket, padló- és járdalapokat, csöveket, lépcsőfokokat, oszlopokat** stb. belőle. — Szállitjuk **az összes gépeket és formákat ezen jövedelmező iparághoz.**

Dr. Gaspary & Co. gépgyára **Markranstädt,** Leipzig mellett.

Kérjük gyárunkat meglátogatni.

228. számu árjegyzék ingyen.

EZÜST! DRÁGAKŐ! ÉKSZER! gyári áron beszerezhető:

SÁRGA JÁNOS

cs. és kir. udv. szállító, ékszerész, műötvösnél.

Bpest, IV., Kigyó-tér 5.

Ezüst evőeszközök, grammja munkával együtt 12 f. Ezüst tálczák, tálak stb. grammja 15 fill. Ezüst czukortartók, kosarak, zsardinető-állványok stb. gr.-ja 16 fill. Elsőrendü uj áruk! Legujabb árjegyzék ingyen és bérmentve. Vidékre választékot küldök!

Orr-alakitó!

«Zello» orthop. készülék, mellyel minden nem szép orrforma szavatosság mellett alakitható. (Csonthibák nem.) 50,000 darab használatban. (Megrendelések fejedelmektől.) A készüléket vámmentesen szállitjuk és a postadijjal együtt **3·90 koronába** kerül, jobb és élesen beállitható **K 6·60,** kaucsukkal **K 8·90.** Éjjel viselhető. — Orrspeczialista-orvosok által ajánlva. (13 szabadalom.) Homlokránczsimitó **K 4·20. L. M. Baginski,** speczialista **Berlin 275. W. 57. Winterfeldstr. 43**

Gulliver

A prima kaucsuk cipősarok a kaucsuk sarkok királya

rendkivül olcsó, mert kaucsukból készült.

A JAPÁN-ASZTAL MŰVÉSZEI.

Az Andrássy-úti Japán-kávéház utczai szögletében, két nagy sarokablak közt, három-négy asztal körül hangoskodik a Japán-asztal társasága. Hol tréfálkozik, hol háborog. Hangossága végighallatszik a magyar képzőművészeten és sok mindenféle rezonanczát kelt benne. Akárhányszor olyan nemtörődést, a melynek az erőszakolása az érdeklődés izgalmával is fölér. A mi egyesületi, társulati, testületi, pályázati, üzleti baja, szándéka, haragja, reménykedése van a magyar festők, szobrászok, építészek világának, mind itt válik hangossággá.

A mikor pályázatok, díjak, megbizatások, választmányi vagy zsüri választások körül nagyobb bajok gomolyognak: nagyobb a sürgésforgás, háborgóbb a társalgás, indulatosabb még a tréfálkozás, kiabáló még a suttogás is az asztalok körül. Mert suttogás is bőven folyik Japánéknál. Külön suttogó asztalok van[illegible]

nemcsak képzelt missziója és művészet-politikai nevezetessége. Vagy hárman-négyen voltunk, a kik az összejöveteleket megkezdtük. *Lechner* Ödön mester, *Diner-Dénes* József, szegény *Kardos* Gyula s jómagam. És nemcsak művészek, hanem tudósok és irók is elpikolóztak a Japán sarkában. Még a szociologia is szolgáltatott nekik témát. A szomszéd asztalnál pedig egyenesen a szoczializmus telepedett le. Nemcsak mint téma, hanem mint fejtegető. Még akkor kevesen voltunk, s a művészeket is a művészet inkább érdekelte, mint a művészeti politika. *Fényes* Adolf és *Kernstock* Károly máig is hivek maradtak ehhez a régi szokáshoz. Őket máig sem izgatják a választások, pályázatok, díjak. Ők is régi Japán-beliek. A honalapítók közül valók. Fényes a tréfálkozóknak is mestere. Ő nem élczelődik, hanem a tréfát szövi.

És évek folyamán a társaság kicserélődött. [illegible] eltávoztak. A szorók jórésze másfelé [illegible]gynehány meghalt. [illegible]szomorúbban meg-[illegible]máth Gyula jellegSzomorú halállal . Mind a kettőből [illegible]ükről már alig esik [illegible]da nap-nap mellett

[illegible]s ma is a Japán-[illegible]t büszkesége. Vele rajta, mindig csak mókázó asztalnál. [illegible]k, *Szinnyei-Merse* [illegible]ejedelem. És elnök [illegible]ozik a hatalomban [illegible]ó tekintélyek ebben is megbácsizza a [illegible]csinál is több. Ő a [illegible]len *papszinak* hív-[illegible]espektálja, Pali bá-

[illegible]gyenlő. A többinek [illegible]fiatalok vélekedése [illegible]n nincs tehetsége [illegible]győződése szerint.

séget elismer. Fényes Adolf a leglelkesebb tehetség elismerő, s ezért mindenki bácsinak szólítja. Pedig az ifjaknál is fiatalabb, s azonkívül igazán is fiatal.

Ferenczy Károlylyal sem tréfálkoznak. Őt nem is eleven embernek, hanem elvont fogalomnak tartják. Csillogó, tündöklő, de nem melegítő fogalomnak. Ő az, akihez senki sem mer közel férni, talán azért, mert mindig mindenki fölött van. Az elvek magaslatán. Talán ő az egyetlen, a kinek még a Japán-asztalnál is művészeti elvei vannak. A többiek otthon hagyják őket. Csak *Kosztolányi* Gyula és *Ligeti* Miklós hoz el egy-kettőt magával, s szenvedelmesen helyt áll értük. *Magyar-Mannheimer* Gusztáv csak malicziát hoz magával. Szójátékokat farag, de olyanokat, a melyeknek élük van. Valakit meg-meg karczolnak. *Róna* József az egyesületi elnök. Ő a mozgalmak intézője. Finom diplomata, ellentéteket kiegyenlítő. Vele szemben vagy mellette az anarkista mozgalmaknak *Hermann* Lipót a mozgatója. Ő a testté vált kaczagás. *Faragó* Géza a másik kaczagó. A hivatalos mókázó, a szabadalmazott enfant terrible. És mókázik szóban és rajzban egész sor ifjú. *Pólya* Tibor mélázva tréfálkozik s alattomosan mindenkit lerajzol. Letorzrajzol. Valamikor *Márk* Lajos volt a főkarikaturista. Most pénzt csinál kint Amerikában, még pedig sokat.

Rippl-Rónainak csak évadjai vannak. Magát az évet Kaposváron tölti. Sohasem tréfál, mindig komoly és mindig udvarias. Mindenkinek igazat ad, és mindig a maga igazát érzi. És eljön a Japánba Páris és Szeged, München és Nagybánya, Kecskemét és a Stefánia-út. Eljönnek a «palermóiak» is. Csak «Tintorettóék» nem jönnek: — a legnagyobb képűeket nevezték el Tintorettónak. A nagyképűek, a hivatalosak soha sem tévednek el Japánba, pedig még őket is szivesen látnák ott a nagy asztalnál és a kis asztaloknál. Még az építészek asztalánál is, a mely mellett mindig ütközetre készen ül a csapat. A modernek hadakozó népe. Ők sem sajnálnának néhány jó tréfát a látogatóktól. Pedig ha másért nem, a Lechner mestert ért bántalmakért, egy-egy rosz tréfába

Szinyei Merse Pál

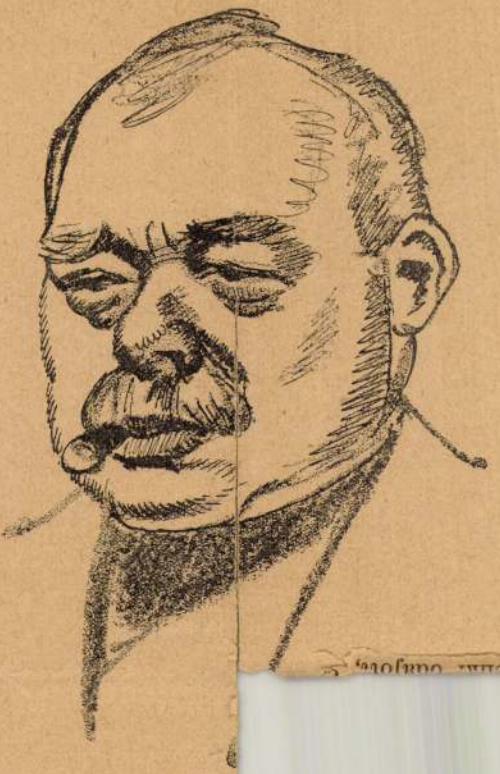

Lechner Ödön

Pirnyl Rónai

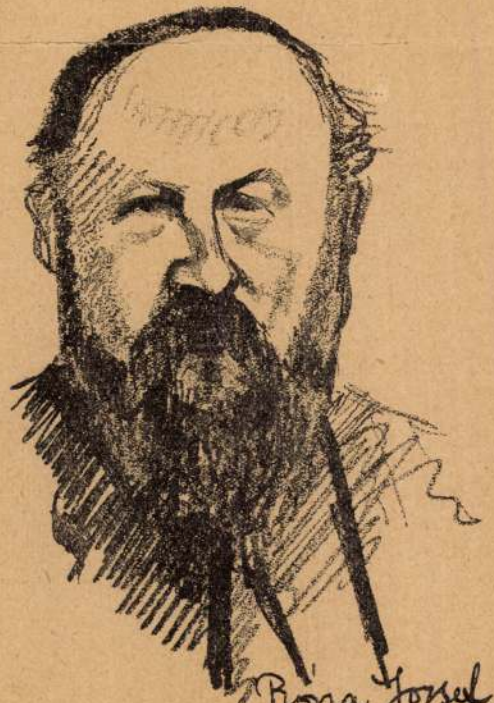

Róna József.

Falus Elek

A JAPÁN-ASZTAL MŰV

almat akart, mű-
Ezt kétségtelenül
őnél lakott, a ki
étált minden nap
yokat unatkozott
ettel.
ányok természe-
és e pillanattól
nal. Ha sohase
r is azt szugge-
y régen ismerik.
és komolyabb,
s ujságban meg-
mellette kiváló
borműnek ieprо-
esedés ezzel még
ıy falusi ablakok
yok a szobrászt,
oltak tőle ragad-
n tiszta, szőke,

A kisebb lány, a lágyszivű Zsuzsi szinte sirni szeretett volna.

— A télen — gondolta — talán küldhetnénk neki egyet-mást. Mert Budapest ugyan nem Páris, de majdnem Páris. Ki tudja, nem kell-e neki sétálni néha, ebéd helyett.

A művész egyébként szerény és illedelmes volt és kissé elfogult. A mondanivalókból csakhamar kifogyott és jobb híján kijelentette, hogy szeretne egy portrét mintázni Zsuzsiról... olyan érdekes feje van. Sablónosabb, megszokottabb kijelentés szobrásztól vagy festőtől valóban nem várható. Zsuzsi azonban elpirult a boldogságtól és mikor Domány, a csakugyan kedves leányfej szépségének némi részletezése után hozzátette, hogy itt nem lehet ám dolgozni, mert nincs agyag és különben is pihenni jött, akkor a kislány megint sirni szeretett volna.

A társalgás csakhamar teljesen megszakadt és Domány távozott. Faludy ekkor találta meg

Pólya Tibor

P.H.9

és (lent) Pólya Tibor „Tavasz" cimu képe a Lady Chilston által alapitott magyar müvészeti sorsjátékon, amelynek március 31-én lesz a huzása.

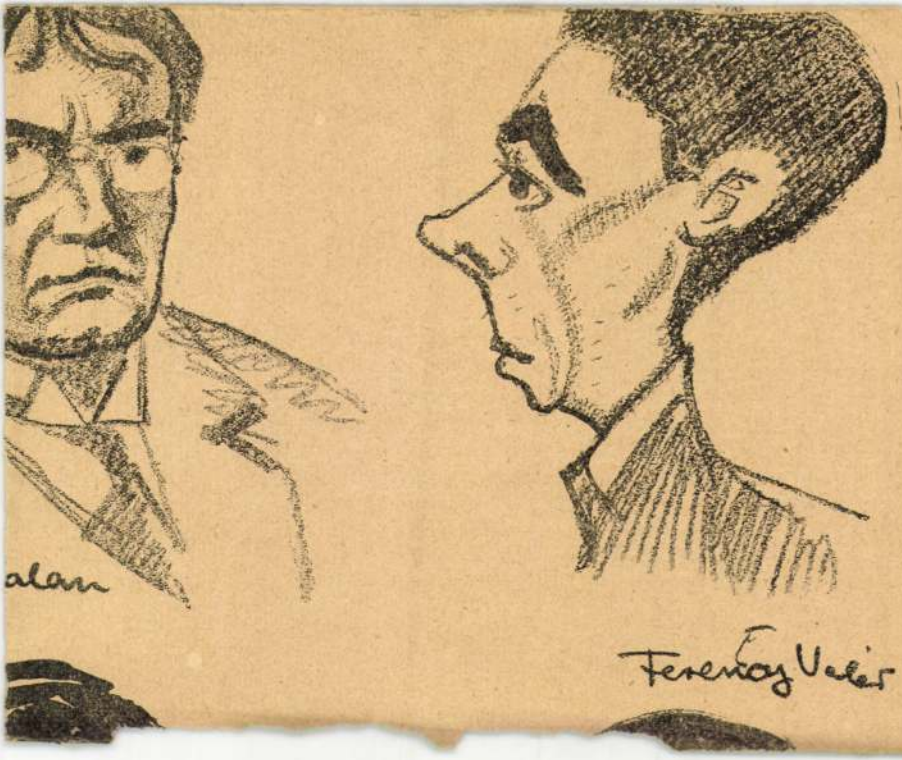
alan
Ferenczy Valér

A VÁLYOGVETŐ.

A szobrász, vagy, a hogyan az öreg Faludy bácsi nevezte, a vályogvető, az egész nyáron át kétszer látogatott el csak az öreg falusi házba, de ez épen elég volt ahhoz, hogy az egészet felforgassa. Faludy bácsinak alapjában nagyon zavaros fogalmai voltak a képzőművészetről, művelői közül kevéssel találkozott életében és ezeket aztán enyhe lenézéssel illette, annyit azonban hallott valamikor, ifjú éveiben, hogy a szobrász agyagból készíti el mintáit és e művelet közben olyan sáros lesz a keze, akár a vályogvető czigányé. Ezért adományozta Domány Jánosnak a vályogvető czímet, a melyben bennfoglaltatik az is, hogy az illető megbízhatatlan, nomád életmódú, keresetű, egyszóval czigány.

Úgy külső szerint, a vályogvető erre a czímére igazán nem szolgált rá. Gondosan borotvált arcza szinte rózsás, nyirott bajusza és irigylendő mennyiségű haja szőke, — Faludy bácsi azonban vörös czigányt

készült homályos klisé nyo
nek, sem negyvenöt évesnel
mek atyjának nem képzeltél
sóhajjal napirendre tértek t
lett és tovább érdeklődtek
a legkülönfélébb művésznép
ismerte ezt a gyöngeségük
keserítette őket, hogy a hiv
rovatából kikereste egy-egy
és megmutatta, hogyan fe
bizonyos háromszáz korona
prózai szomszédságában. Ké
landó fiatal lány nézeteit p
ságok meg nem zavarják.
néhány hetet Budapesten
rokonaikat művész-ismerősö
ták, sajnos, hiába, mert
ilyen bizonytalan néppel
köttetésben. A nyáron

Pólya Tibor: Képátadás

Perely

Pólya Tibor

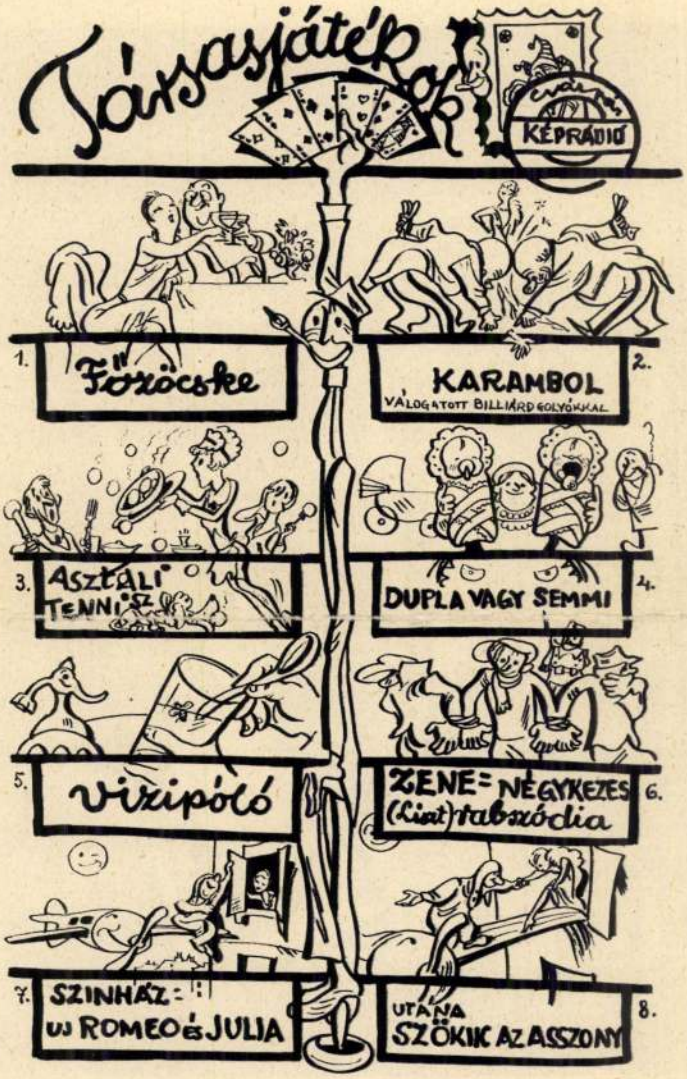

Gáspár Antal rajza

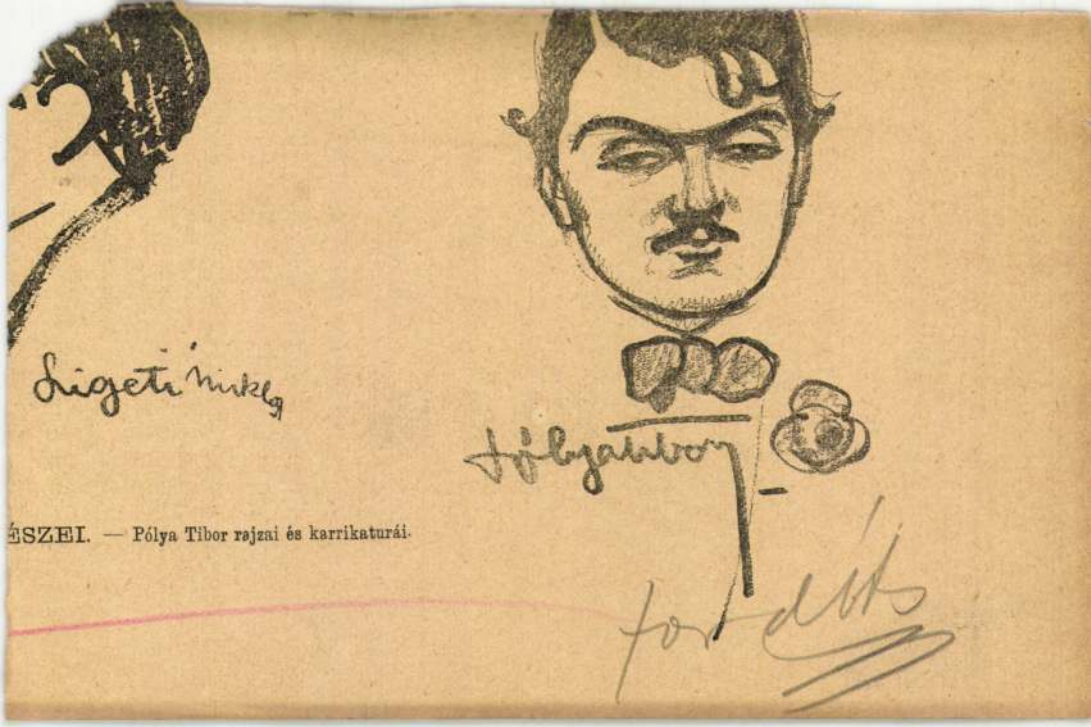

ÉSZEI. — Pólya Tibor rajzai és karrikaturái.

vékony ujjai fehérek és minden nap más, nagyszerűen vasalt ruha van rajta. A két Faludy-lány tehát, Magda és Zsuzsi, ezen a ponton sem volt egy véleményen az apjával. Ezekben a feketehajú, piros arczú, eleven, vidám teremtésekben a viszonyokkal nem ismerős szemlélő talán több czigányos vonást talált volna, mint a csendes, szőke szobrászban. A féktelenségre is több hajlandóságuk volt és a mi ezzel többnyire együtt jár, a romantikára is. A falusi csendben sokat olvastak, minden jelentéktelen lapot igen alaposan, az utolsó betűig és ők voltak azok, a kik fantasztikus álnevek alatt a leggyakrabban kaptak ilyen szerkesztői üzeneteket.

— Az illető negyvenöt éves, nős, négy gyermek atyja. Arczképével nem szolgálhatunk.

Az illetőt persze, a ki vagy szinész volt, vagy iró, vagy festő, valami régi arczkép után

s csen
veszektől mentes környe
megtalálta Sóskúton. A je
távoli rokona volt, egyedül
órák hosszat az erdőben, na
és meg volt elégedve a hely

Megérkezéséről a Faludy
tesen még aznap értesültel
kezdve tele voltak izgalom
hallották volna a nevét, akk
rálták volna maguknak, ho
Magda azonban, az idősebl
alaposabb kisasszony egy kép
találta Domány arczképét é
alkotásának, egy viczinális sz
dukcióját. Az öröm és a lel
magasabbra hágott. Az alacs
függönyei mögül lesték a lá
a mikor sétára indult, és el
tatva. Fiatal, finom, ragyogó

ám.....

Pénztári szám.....

talvány.

.....*nak, címe:*.....
(esetleg postatakarékpénztári számlájának száma)

al .....

.....*ért*

[redacted]

[redacted]

[redacted] *fizetendő.*

....*bélyeg* .....*nyugta* .....*bevonandó.*

.....

.....

.....

Ellenjegyzi «.....» főosztály:

.....

N. N. 929. XI. 3.

...Kovács Terus.

Ma, vasárnap délután ½4 órakor:

A nagy börtön

Mérsékelt helyárak.

Fővárosi Operettszínház.

Az igéret földje

Magyar operabemutató a Városi Színházban — pénteken, november 8-án

Érdekes bemutatót tart pénteken, november 8-án a Városi Színház, *Bródi* Miklós dr. a kiváló karmester és zeneszerző operája „*Az igéret földje*" kerül bemutatásra. A gyönyörű zenéjű és érdekes cselekményü opera főszerepeit: *Radnai* Erzsi, *Kovács* Dezső *Szabó* László, *Welser* Tibor, *Ekker* Szidi és *Gerő* Margit éneklik. Az előadást vezényli: *Komor* Vilmos. Rendező: *Keleti* Márton. Nembérlők részére legdrágább...

stb. stb. (9 órakor). Minden vasárnap délután fél 4 órakor igaz! gyermekszínház.

Bechstein vezet

a metropolisok koncert-termeiben és az előkelő családok gyermekszobáiban. Mechanizmusa a művész titáni erőkifejtéseihez van méretezve: a gyermek próbálgatásai sem árthatnak tehát páratlan kiegyensulyozottságának. Jó zongorán gyorsabban megy a tanulás, öröm a gyakorlás. — Kizárólagos vezérképviselet:

Hangversenynaptár

Vasárnap: Uday Shan Kar táncmatinéja (d. e. fél 11. Orion-mozi.) — K. Fischoff grafológus előadása (d. e. 11. Z.) R. — Lantos szerzői estje (fél 9. Z.) — *Hétfő:* Dohnányi Ernő zongoraestje (½8. V.) R. — *Kedd:* Spencer Eleanor zongoraestje (fél 8. V.) R. — Zsámboky Miklós gordonkaestje (½9. Z.) K. — *Szerda:* Waldhauser—Kerpely-vonósnégyes kamarazeneestje (fél 8. Z.) R. — *Csütörtök:* Plán Jenő hegedüestje (fél 8. V.) K. — Gergely László zongoraestje (fél 9. Z.) K. — *Péntek:* Balázs Árpád nótaestje (fél 6. Z.) R. — Sauer Emil zongoraestje (8. V.) K. — *Szombat:* Nagy Izabella és Cselényi József nótaestje (fél 6. Z.) K. — Komor kamarazenekarának hangversenye (fél 9. Z.) — *Vasárnap:* Filharmonia főpróbája (d. e. 11. Z.) R. — Nádor Jóska nótaestje (fél 6. Z.) B. — Ákom Lajos orgonaestje (fél 9. Z.) B.

Mielőtt

Ezek a Turcsa felfogásból készült képek arra a gondolatra ösztökélnek, hogy talán éppen azért tudja Pólya Tibor olyan derüs fölénnyel és jóizü zamatossággal ecsetvégére fogni az élet apró eseményeit, mert mint a bölcsek távolról és felülről nézi őket. Távolról nézi, milyen kedvesen kómikus igyekezettel népesiti be a kicsinyes élet az álmodó természet monumentális némaságát — ez nemcsak festői érdekessége, hanem költői értéke Pólya Tibornak. Ismert festői értékei mellett ez a költői érték most már teljes jelentőségre emeli ezt az irányt, amelyet egyedül *Pólya* Tibor képvisel ma a magyar festőművészetben.

•

Cselényi Walleshausen Zsigmond fokozatos fejlődéssel jutott el művészetének mai magaslati pontjára. A *Tamás-galériában* kiállitott uj gyüjteményét szándékosan nevezzük magaslati pontnak, mert a művész változatos

Pólya Tiborné

Pólya Tiborné özv., IV. Kaas
Ivor-u. 10. 388-088

Bptávb 1940 szept.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"**
címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Pólya Tibor

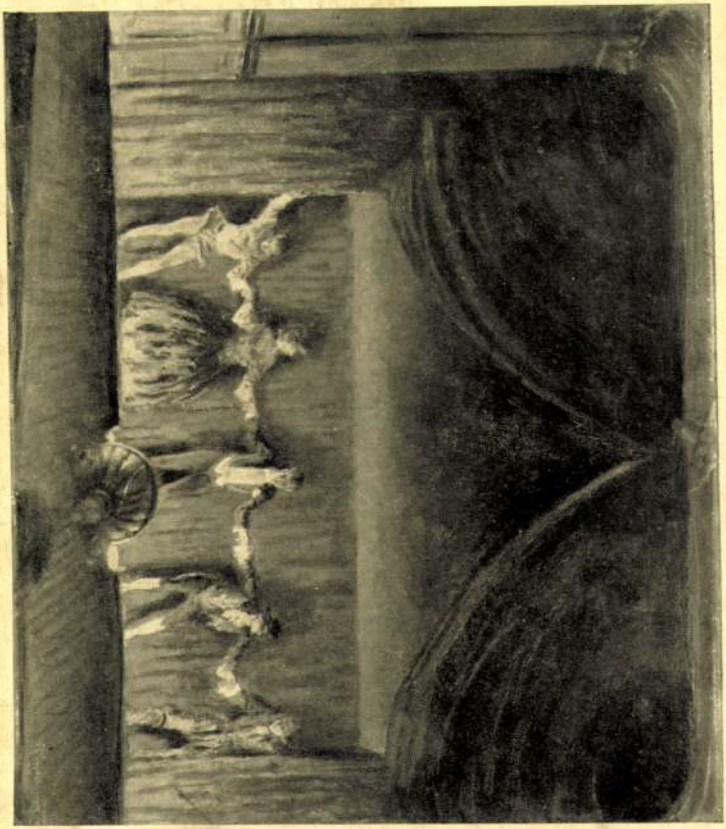

CÍMLAPUNKON *Pólya Tibor* „Première" című festményét reprodukáljuk. E kép Bún József úr tulajdona.

Magyar Művészet 1932. 5-6. 22

Pólya Tibor

Ernst Museum, Budapest. Kiáll.

Pólya Tibor szintén impresszionista és pleinair festő. „Társaság" és a „Parkban" című képein Manet festésmódja elevenül fel, „Tanyá"-ján Manet merész szineit harsogtatja és a „Jászapati toronyőr" Sisley finom kontrasztjaira emlékeztet. Festőnkja sok remineszcencia között szinte elfeledkezik saját egyénisége kifejtéséről. Meglehetősen torz, karrikaturába hajló dekorativ dolgai (Vadászat, Életöröm, Szüret, Tánc) nem sok jót igérnek ebből a szempontból. Pólyának még a zsánerképekhez van leginkább tehetsége. Ezek a képei beható tanulmányról és tisztult szin és formafelfogásról tanuskodnak. Tájképei közt nem igen akad sikerült. „Közelgő vihar" című egészen megoldatlan, „Gémes kutnál"-ja pedig kifejezéstelen. Hanem van Pólyának egy erősen átérzett, vázlatosságában is érté-

kes, mély harmóniával zengő képe. A „Szürke hangulat" egy falusi uriház, alkonyatkor, sötétlő fáktól övezve, az ajtóban egy téveteg női alak. Az egészből valami nagy sóvárgás, valami nagy vágyódás árad szét . . .

Uj Kultura 1922. 204-l.

VASÁ

Pólya Tibor

Vasárnapi Ujság az Uj Magyarság képes melléklete, 1937. okt. 24.

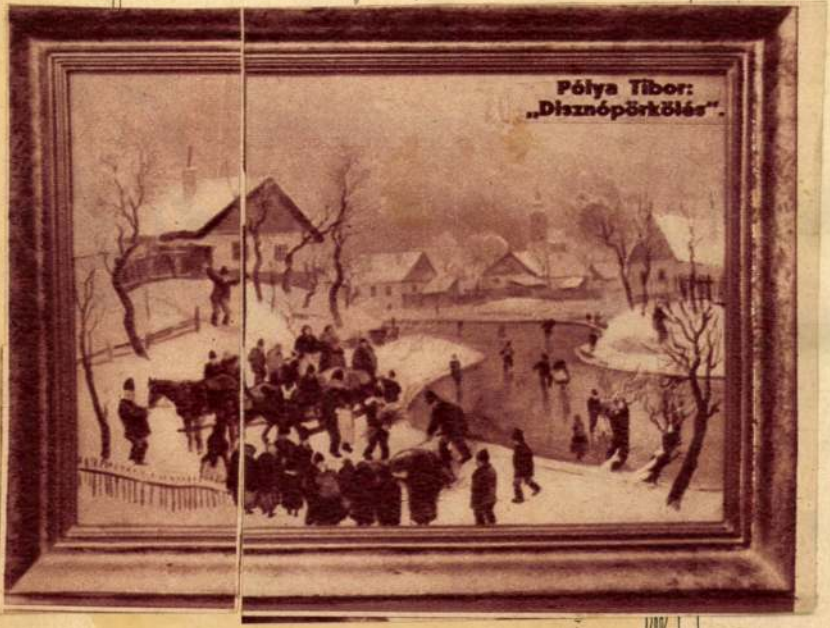

na tüzér altisztet,
tt volna adni, az
ijedt és csupa ki-
a szűk utczából

ajos főherczegnek
ésért fejbe nem

rkezése előtt pa-
nyság csakis meg-
tt és akkor is csak
ehessen ki napi
is más szavakkal,
n tulajdon érde-
t tettünk, s habár
tartásáért kezes-
r-ellenes áramlat
nérintett parancs
naradt.
mely a katonaság
szerű tábornok az
lfojthatta volna.
k ezen irányban,
t, és minden eré-
és árulás jellegét

lépten-nyomon magas állású tábornokokkal és más főtisztekkel találkoztam. Mindannyian fontos képpel beszélgettek egymással, néha oly forma szavak ütötték meg fülemet, hogy a veszély napról-napra közelebb ér, stb.

Az elnök előszobájában valóságos tolongás lévén, csak nagy nehezen jutottam a segédtiszthez, ki azonnal bejelentett, mivel — a mint mondá, — ő exczellenciája már kétszer tudakozódott a futár után, kit a józsefvárosi lovassági laktanyából ide rendelt.

Ficquelmont gróf természetesen németül szólított meg.

— Hadnagy úr tüstént Komáromba fog indulni, hol *Mercz* altábornagy és ottani várparancsnoknál kell jelentkeznie. Az altábornagynak ön levelet nem visz, hanem tőle irásbeli és szóbeli jelentést fog hozni. Meglehet, hogy csak szóbeli jelentéssel fogja önt megbizni, s miután *Mercz* altábornagy izenete, illetőleg jelentése, hosszú semmi esetre sem leend, ezt, úgy hiszem, könnyen fejében tarthatja. Komáromban *senkivel*, — érti: *senkivel* sem kell beszélnie, és *Mercz* altábornagy úr által elindittatván, tüstént térjen vissza. Legjobb szerettem volna, ha ön lóháton

Pólya Tibor

Művészet Kunst

1938. 1–2. sz. 22. l.

Pólya Tibor emlékkiállítása. A napilapok hasábjain már eléggé kimerítően és érdemlegesen méltatták munkásságát. A művészt halála után nem állítjuk világnézeti megvilágításba: úgy természetének, mint igazi alkotásainak magyaros szellemével úgyis oda tartozott, ahol a helye lett volna. Pólya tős-gyökeres szolnokiságának nem ártottak az életében körülötte viharzó kisérleti pikturák. Plakátgrafikái egyedül álltak e nemben. Kisebbs középméretű művein domborodott ki legjobban egyénisége. Nagyobb vásznain azonban még ő maga sem érezte erősnek és biztosnak célját és eszközeit.

Hagyik István.

VES

Pólya Tibor festménye az Ernst-muzeum csoportos kiállításából

Pólya Tibor

Pólya Iván festménye az Ernst-muzeumban
(Révész felv.)

szor fogunk találkozni.

Intervjut nem ad:

— Nem vagyok én még olyan hires ember, kérem, — szabadkozik. — Beszéljenek helyettem a képeim. Sokat küzködik magával és az anyaggal a festő, mig végre maga is ugy találja, hogy legalább megközelitőleg vissza tudta adni, amit érez és akar.

És már el is tünik az elő kelő sokadalomban. Azt hi szem, legszivesebben itt sen lenne, hanem Tudor-utca bájos mütermében a nag festőállvány előtt.

Pólya Iván első bemuta kozása már nem is igéret, egy csodálatos zseni mé kibontakozása.

Pólya Tibor
festőművész

— (A Corvin magyar hete), amely kedden este végződik, ma is épp oly nagy vonzerőt gyakorol a látogatókra, mint kezdetben. A 26 kirakat, melyekben kizárólag magyar származásu árukat mutatnak be, valamint a rendkivül olcsó árak csodálatba ejtették a 25. Budapesti Nemzetközi Vásár látogatására ugy vidékről, mint külföldről ideérkezett vendégeket. Különös figyelmet érdemelnek a *Pólya* Tibor festőművész tervei alapján készült belső diszitések, a fiatal magyar festők képkiállitása a III. emeleten (mely olcsó árai révén gyönyörü eredményeket mutat fel) és a Teaszalonban (II. emelet) naponta délután pontosan 4 órakor rendezett Divatbemutatók. A bemutatott ruhák kizárólag a hires és utánozhatatlan Goldberger—Bemberg-anyagokból készültek és mind a 20 mannequin G. F. B. márkás Bemberg-harisnyát visel.

Nemzeti Ujság
1930.V.10.

utak igazgatósága.

sztázta: ----------

szeolvasta: ----------

adta: ----------

őirat száma: ----------

óirat száma: ----------

szefüggésben ---------- számmal.

yuttal elintézett szám: ----------

Előterjesztés előtt

Pólya Tibor

Pólya Tibornak, ennek a bűbájos embernek és nagyszerű festőnek képeit néztük az Ernszt-ben vasárnap délben. Rajzai, plakátjai és festményei megint arról beszélnek, amit tudtunk róla életében is: zseniális ember volt, majdnem zseni, akinek minden alkotásában van valami a remekműből. Milyen magyar volt, mennyire magyar! — gondoltuk, ahogy jártunk a képei között, melyeken még »a nyárfa is magyar« s néztük havas falvait a szánkókról integető parasztokkal, meg a cirkuszképeket, melyeken annyira meg tudta festeni a parasztok arcán az örömöt. Tájképein a délutáni napsütés olyan hamisítatlanul magyar, hogy nem is lehetne másutt a világon! És olyan hamisítatlanul Pólya Tibor, ahogyan az egyik faluképére odafesti két cégtáblára: *Fényes Adolf vegyeskereskedő, Falus Elek cipészmester*... A látogató erről a kiállításról úgy jön el, mintha magával hozna onnan valamit: kis havas téli örömet, vagy egy napsugarat, mely narancssziinüen süt be egy műterembe. Kicsit vidámabban jön ki az ember az Ernszt-múzeumból, mint ahogy bement. Mert kedves ajándékot kapott Pólya Tibortól, akit abban, hogy ajándékozzon és örömet szerezzen, a halál se tudott megakadályozni...

*

A Reggel, 1938 január 24.

Los Angeles, 1937 január.

Átnevettük a napokat

Elmondja: PÓLYA TIBOR festőművész

Születtem Szolnokon 1886-ban, atyám a vármegyének tekintélyes egyénisége volt, vagyonos ember s így ifjúságomban nem sokat gondoltam az élet küzdelmeire, melyek később rámszakadtak. Atyám korai halála és

PÓLYA TIBOR (o éves)

családunk teljes vagyoni összeomlása hamarosan megismertettek az élet bajaival. Nagyon nehezemre esett, mint fiatal művésznövendéknek, kenyeret keresni és még az öcsémet is támogatni. De mind a kettőnknek egészséges szervezetünk mellett az egészséges kedélyünk is megvolt, amit csak most látok, hogy a természetnek mily fontos adománya.

Nem csüggedtünk el, hanem humoros oldaláról fogván fel a dolgokat, *nagy szegénységünkben átnevettük a napokat.* A szolnoki művésztelepen kezdtem tanulmányaimat. Bihari Sándor fedezett fel, majd Fényes Adolf vett pártfogásába, nemcsak mesterem, de atyai jóakaróm is volt. Később vig cimborák közé keveredtem és a munkát kezdtem elhanyagolni. Ezen körülmény hozott aztán abba a helyzetbe, hogy kiváló mesterem kezének súlyával is megismerkedtem, mely kissé magamhoz térített. Szolnokról aztán a pesti iparművészeti iskolába kerültem, de csak egy félévet töltöttem itt, mert hogy enyhén fejezzem ki magam, *tanáraim az iskolából elhanácsoltak.* Félév után hasonló sors várt rám az Akadémián is. Igy jutottam ki aztán Münchenbe, hol Franz Stucknak lettem a növendéke és mint fiatal gyerek, a Fliegende Blätter művészgárdájába sikerült bejutnom.

Innen vágyam Párisba vitt. Itt Steinlein iskoláját látogattam. Magamról a párisi tartózkodásom alatt nélkülöznöm kell a meleghangú megemlékezést, mert nem tanulmányaimban, hanem éjjeleimet nappallá téve, inkább Páris könnyelmű világában igyekeztem virtusokat elérni. Visszakerülve Budapestre, lapoknak dolgoztam, majd a nyarakat Szolnokon töltve, viszonyom a művészettel mindinkább elmélyült.

Na és aztán jött a háború, a műteremből engem is kicibált és kedélyemet kikezdte, vagy mondjuk megkomolyított. Polgári hajlamaim kezdtek felébredni és megházasodtam. Innen egy új életem kezdődött. Ez az új életem, melyet már a munkának szenteltem, érdemesített arra, hogy e kiváló társaságban szerepeljek. Most már a családomnak és a munkának élek. Munkásságomra bizonyságaim kollektív kiállításaim az Ernst-múzeumban, külföldi sikereim és a többi kiállítások, ahol résztveszek, plakátjaim, illusztrált könyveim, portáljaim és a helyiségek, melyeket rajzaim díszítenek. Amerikai útjaim alatt is szakadatlanul dolgoztam, így Newyorkban és Torontóban, mely Canadának legnagyobb városa, kollektív kiállításaim voltak.

Ez az én életem története dióhéjban. Tanulság belőle az, hogyha komolyan meg nem fogja az ember, bármely hivatása is van, nem viheti semmire.

Vádas Sándor: Magyar selfmademanek. Bpest, 1928. Pesti Futár kiadása.

Atyám, Székely Bertalan tanácsára, a »mintarajz tanodába« küldött. Azt mondta Székely, tehetséges vagyok, nagy figuralista lesz belőlem.

— Az atyám következő kérdése ez volt: Lesz-e belőle Rafael? Nem kapott biztos választ, erre jogásznak adott. Bécsben államvizsgát tettem és a váltótörvényszékre kerültem joggyakornoknak. Az életem krízise 20 éves koromban volt: az olasz-osztrák határ vonalán az apám azt magyarázta, hogy az egyik országban van halálbüntetés, a másikban nincs. Ha a határra állok és az egyik kezemmel gyilkolok, felakasztanak, ha a másikkal, akkor nem. Ebben a pillanatban éreztem, hogy a jog is relatív fogalom, otthagytam a jogot. Megtanultam spanyolul, majd Párisba kerültem és ott lettem író. Mednyánszky László 1896-ban kérve-kért, hogy legyek festő, de én akkor már csak írni akartam. Ettől az időtől kezdve humanista vagyok, éppen annyira érdekel az irodalom, a filozófia, a politika, mint például a sport. Az apám még felnőtt koromban is azt kívánta, hogy tanuljak tovább és legyek egyetemi tanár. Nem teljesíthettem a kérését, pedig nagyon szigorú tudott lenni hozzám, ha megharagudott valamiért, félesztendőn át szóba sem állt velem. Később, nagynehezen belenyugodott, hogy író lesz a fiából, és ezt mondta: »Ha már erre a bitang pályára mégy, úgy írjál legalább, hogy az emberek megértsék és ne feledd el, hogy mielőtt íróvá lettél, úriember voltál.« Most karácsonyra jelenik meg a hetvenegyedik művem, dráma a kínai falról. A karrierem különben olyan, mint a legtöbb karrier »le grand Dieu hasard«, a nagy Isten a véletlen. Véletlen az is, hogy kegyelmes úr vagyok. A napsugár kévéjén egyszer mindenki átmegy, ha csak nem szamár. Ezenkívül csak a véletlen, az élet sikerének legnagyobb titka.

Huszonhárom éves koromban evezős lettem, ebből élek azóta. Sportolok rendületlenül, az idén november 8-án még fürödtem a Dunában. Ha fitt vagyok, 76 métert úszom a víz alatt, a tengerben 14 méter a mélységi rekordom. Majdnem világrekord. Most szeptemberben nyolc méter mélységig jutottam le. 61 esztendős vagyok.

Dr. Márton Miska

Születtem korán reggel, Budapesten, a Zerge- (most Horánszky Nándor-) utca egy földszintes házában, ahol nagyapámnak pipagyára volt. Kancsalba én voltam a város legszebb gyermeke. Rohamosan felnőttem, zenei csodagyermek voltam, minélfogva boldogult édesapám a jogi pályára parancsolt, amellyel szemben undorom egy immár hosszúra nyúlt élet során állandó maradt. Meggyőződés és készültség nélkül doktor, majd ügyvéd lettem. Közben újságíró voltam, színházi ügynök, értékpapir — áldozat és — kereskedő. Szelfmédmen vagyok a javából. Mert amikor rengeteg évvel ezelőtt az ügyvédi vizsgát ledadogtam, egész vagyonomat a szolgának adtam, aki a diplomámra a pecsétet illesztette. Egy vas nélkül vágtam neki a komoly életnek. Most, kedves és tarka életem szomorú alkonyán, az vagyok, aki az ügyvédi vizsga napján voltam. Szegény és kancsal.

KÉPZŐMŰVÉSZET

KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSOK BUDAPESTEN. 1938 február. *Pólya Tibor emlékkiállítása az Ernst-Múzeumban.* Pólya Tibor 1886-ban született Szolnokon és most az ősszel halt meg. Fiatal fiú korában kezdett festeni, egy ideig járt Pesten az Iparművészeti iskolába, aztán az Iparrajziskolába, volt később Münchenben, Párizsban, de életének legnagyobb részét a szolnoki művésztelepen töltötte. Elragadó vidám, kedves, szellemes ember volt, mindenki kedvence, mindenki pártfogója és barátja. Adomák, játékok, meleg hangulatok végtelensége füződik ehez az aranyos bohémhez, aki tükre volt egy művészi korszak hangulatának. A szolnoki művésztelep megalapítói és stílusformálói tanitották: Iványi-Grünwald, Herman Lipót, Fényes Adolf, Falus Elek és a többi magyar művész, akik haza jártak Szolnokra magukat jólérezni és dolgozni. Az utolsó években már Pólya volt a szolnoki vezér, a törzsfőnök, aki lelket tartott a művésztelep szétszivárgó életében.

275 festmény, rajz, karikatura függ az Ernst-Múzeum falain. Csupa játék, szín, hangulat, ötlet, gonoszkodó bájos bolondozás és komoly festői problémák kisérletei: Pólya Tibor hagyatéka. Munkái három csoportra, három műfajra bomlanak szét: első, legszemélyesebb és legaranyosabb csoport a karikaturák és skiccek erdeje. Könnyen futott a ceruzája és mindig nevetés kisérte, elsősorban a saját gyerekesen őszinte kacagása, aztán mindenkié, aki bűvkörébe ütközött. Legjobb karikaturái azok, amiket jó barátairól rajzolt.

A második csoport Pólya Tibor igazi művészi teljesítménye, egy képkompozició variációi. Majdnem mind — és sok van belőle — téli, falusi vagy kisvárosi tájkép. Felülnézetből messzi vidéket láthatunk, mely csupa élet, benne van, novellisztikus elevenséggel az egész falu történetkéje. Havas tél, apró parasztházak, udvarok, kanyargó uccák, s mindenütt apró emberek, akik dolgoznak, játszanak, a gyerekek a befagyott patakon korcsolyáznak, a felnőttek a fehér udvarokon disznót pörkölnek, lakodalmas menetek ömlenek ki a domboldalon álló templom kapujából, tarka farsangos csapatok bolondoznak, táncolnak, részegek lobogtatják a borosflaskót és asszonyok lármáznak utánuk. Csupa apró részlet, cikcakosan be van osztva a vászon síkja, és az utak és házak kalickáiba külön kis mesék illusztrációi férnek bele. Nem a pontos valóság a modell, hanem az a fogalom, amilyennek a festő látni kivánja és tudja a falusi életet. Ezek a képek, mint általában Pólya képei, nem monumentálisak, nem is eszményiek, — kedvesek és változatosak, jók és boldogok. Remek perspektívával rajzolt és tiszta ecsettel festett. Kompozíciója fölényes, szinte sablonos. Ceruzával felosztja a síkot kockákra, háromszögekre és az így megszerkesztett egyensúlyt kitölti élettel. Nagyon kellemesen. Az utókor számára ezek a képek fogják Pólya Tibor művészetét képviselni.

Festményeinek harmadik csoportja tarka és vázlatos csokor. Idillek, tavaszi, nyári, téli hangulatok, falusi epizódok, színpróbálgatások, portrék, dekoratív színfoltok. Egyénisége ezeken is ott van, de nem oly önálló és határozott, mint téli életképein. Rengeteg kisméretű képet festett, a fürge, gyorskezű és gyors észjárású művész játékos erejével. Van köztük, amely eléri a magas művészet iskoláját, van, ami félbenmaradt, vagy esetleg sikerült ötletet jelent csak. Pólya legnagyobb érdeme a változatos, egészséges, játékos kedély, mely egyetlen képéről sem hiányzik. Nem igen van szomorú tárgyú képe, elnézett a bánat fölött, optimista kedvű magyar festő volt. 52 éves korában, legnagyobb munkakedvében, élete közepén halt meg.

Basch Andor csoportkiállítása a Fränkel-szalonban egész más világ. Az egocentrikus, gondtalan és kifinomodott ízlésű európéer képei ezek. Ez a festő hozzájutott, hogy csak a legtehetségesebb és legdivatosabb, legfémjelzettebb művészektől és művészettől tanulhasson, ideje, s mindenképen módja volt rá, hogy megtanuljon festeni és úri passzióval szinte, mint szenvedélyének hódolhasson a festés passziójának. Képei jók, dekoratívek, kompozíciója »hanyag eleganciával« kellemes. Keresett egyszerűség, válogatott ízlés jellemzi, minden képe olyan, mint egy estélyi ruhás szépasszony, aki a leg-

Tátra. 1938. II. 2.

gazdagabbak legszebb szalonjában is méltán aratja sikereit. Talán nem is reflektál kritikára, meg van felőle győződve, s így is van, jót akar, s munkája az ízléses és szellem nemesítését szolgálja. Nem fölösleges festő, része egy civilizált világnak, ahol ilyen kellemes foltokkal díszítik a pénz egyhangú életét.

A *Nemzeti Szalon Művészeti Egyesület Téli Tárlatán* rengeteg pesti festő vesz részt. Tarka kavargás, melyből nehéz volna akkor is sok egyéniségnek kitünni, ha több képpel szerepelne. A középső nagy teremben ott vannak a társaság dísz tagjainak dísz-képei, s enyhe gunnyal szórakoznak a jelentéktelenség egyszerű s elégedett táborában. Mesterség a festés is, sok a mestere, akik megtanulták a dolgukat, kijárták az inaséveket és egy-egy sikerült percükben kiérdemelték a művész nevet. Dehát a középszerűség félelmes hatalom, mely kemény ököllel veri agyon azokat, akik hütlenül ki akarnak lépni büvköréből. Tisztességes, kellemes és derék kétszáz kép, szobor gyült egybe ezen a vásáron, s lehet köztük válogatni, kinek melyik tetszik, kinek melyik illik az életébe és lakásába.

Ugyanilyen vegyes a *Tamás Galéria kisplasztikai kiállítása*. Huszonkét szobrász kisméretü szobra a mai magyar szobrászat egész skáláját mutatja be. Sok köztük az antikizáló, akik azelőtt kubisták, futuristák lettek volna, ma Egyiptomot vagy Athént próbálgatják — a torz, a szomorú innen is kiküszöbölödik, s helyet ad az egészségesebb és optimistább korszellemnek. A szobrászat még sokkal kényesebb fogalom, mint a festészet. A laikus válogatónak idegenebb a szobor, mint a kép, ami már szinte hozzá nött az életéhez, illetőleg lakásához. A szobor másképdíszít, mint a kép, kényesebb és nehezebb jó lakás-szobrot találni, s eltalálni, mint lakás-képet. A kerámia népszerüsítette ugyan a szobrot, de el is rontotta felsőbbrendüségi hatalmát, tekintélyét. Ez az ötven apró szobor bármennyire különbözik egymástól, szinte mind megegyeznek abban, hogy a kép sikereire aspirálnak. Valamennyi közül elragadóan és hatalmasan válik ki *Medgyessy Ferenc* női akt vázlata, melv Medgyessy utolsó éveinek legremekebb szobra. *Vedres Márk* két szép figurája, *Varga Oszkár* népies alakjai, *Beck Ö. Fülöp* apró vázlatai válnak ki a különben igen derék és tehetséges szobrász társaság munkái közül.

Dr. Móricz Virág

MAKOVICS JENŐ KIÁLLÍTÁSA RIMASZOMBATBAN. Hosszabb szünet után januári kiállításával lépett a nyilvánosság elé Makovics Jenő, melyen az elmúlt három év terméséből kiválasztott negyven képpel adott számot pályája legutóbbi szakaszáról.

Makovics Jenő szlovenszkói festő. Ez azt jelenti, hogy mondanivalója — az örök piktori tematika: föld és ember — a szlovenszkói tájélmény és a szlovenszkói kollektíva hatásának színszürőjén át jelentkezik. A Felsőgaram dobjainak friss zöldje, a búzátérlelő Rimavölgy sárgája, magyar és szlovák parasztasszonyok hétköznapi öltözetének szürkéje és vasárnaposan pompázó színfoltjai, a falusi templom pirostetejü tornya fölé domboruló kék égbolt (Vasárnap délután) jelentkezik a festő ecsetjén.

Azonban a szlovenszkóiság maga után vonja a motívumok kibővítését más irányban is, a jellegzetesen szlovenszkói kisvárosok életformájának reprodukálásában. Sőt a falusi-népi témakör rovására erősebb eltolódást észlelhetünk ez irányban. A kisváros jellegzetes alakjai: az uccán kóborló, félbolond, álomvilágban élő cigánylegény (Éneklő cigány), a sarki koldusasszony kerültek most vászonra.

Portréi a városi ember szemléletét, a látásmód gyakran már bántó megkötöttségét viselik magukon. A művészethez keveset értő kisvárosi »megrendelő« az arckép kivitelének előfeltételeként megkívánja, hogy a kép a valóság fotografikus reprodukálásában készüljön, vagyis a modell »élethü« mását nyujtsa. Makovics portréinak egyrésze túlságosan eleget tesz ennek a kívánságnak.

Táj- és népi-témájú képeit ezzel szemben már a látásmód és forma egyre erősebb felszabadadultsága jellemezi (Vásár). És itt jelentős fejlődésről számolhat be. A vizuális látás mentességét mutatja két falusi zsánerképe (A dolgozó falu, Terefere); a tartalom és forma összhangja mellett a falu életének kritikus szemmel történt megfigyelését tükrözik. Két legutolsó tájképe a színhasználat új módozatainak keresését mutatják.

Szántó Andor

R. SZENTPÁL OLGA TÁNC-ESTJE

A művészet nevére számottartó tánc iskoláinak általában talán éppen az róható fel hibájául, hogy hamar építettek még tökéletlen és megingatható alapokra. A tánc térbeli és egyben időbeli voltából ugyanis kétféle iskola sarjadt: a térbeliségből kiinduló, tehát a plaszticitásé, a képzőművészetek mankóján és az időbeliségből kiinduló, többnyire a zene mankóján.

A mankók azonban túlnőttek a táncolón, az alárendelt viszonyból lett mellérendelt, majd fölöttes viszony, holott éppen táncolni lehet legkevésbbé — mankókkal. A test kezdi követelni törvényeit.

Csupáncsak ezek a törvények adhatják meg a táncnak különállását. Anyaga az eleven test lévén, nem kölcsönözhet a képzőművészet más és nem természeti világából, s a zene is csak mint valami azonos inger szerepelhet, a táncoló érzéseinek megrögzitője, amely fejlett szerkezetével egységben tartja a kusza mozgást.

A komoly ízlésű R. Szentpál Olga sokat valósított már meg abból a még-többől, ami a táncnak ideálja.

A XVIII-ik század zenéjére komponált műsora néhány nagyon nemes törekvéssel és egy-egy végső megoldású darabbal tette tánc-estjét az átlagon jóval fölülállóvá. Mozdulatai sohasem maradnak meg a külső átélésnél — ez legnagyob érdeme — és kompoziciói is mindinkább távolodnak az egy-ötletűségtől a változatosság felé. Az olcsó eszközöknek teljes elvetése sokkal nehezebbé, de annál értékesebbé tette munkáját. Kivált a többi közül Foerster Sarabandejának tökéletes szerkezetű, klasszikus ábrázolása, egy Fischer Echojára épített tánc s az erővel teljes csoportos, Rameau dallamaira. A zene szelleméhez mindenütt megfeleltek a Jaschik Álmos tervezte ruhácskák.

R. Szentpál Olga nevelt művésznövendékei megannyi tehetség, különösen egy Láng Rózsi nevű, aki érzéseinek hiánytalan, bátor kiélésével legközelebb jutott a célhoz.

SZEDŐ MIHÁLY

AZ ÖNGYILKOSSÁG ÜGYÉBEN

A neo-hegelismusnak, mely mostanában «nálunk úgy, mint más nemzeteknél» éli virágkorát, nem utolsó sorban azért, mert barátságosan kebelébe fogadja, avagy legalább is legyezgeti a régi spiritualismust és egyéb reactiókat, — ennek az iránynak, melynek tudvalevőleg Bergson a legkiválóbb alakja, egyik ismeretes vonása az is, hogy érzelmi kifakadásokkal pótolja az objectiv döntő okok hiját. Igy tesz Füst Milán is, amikor azt mondja, ne bántsuk az öngyilkosnak illusióját, mert hisz az élet csupa illusió, vanitatum vanitas, sat. Ez az ő szemében is csak efféle nem szó szerint értendő érzelmi felsóhajtás lehet, mert hogyne látná, hogy ezt a mondását csőstül elfújja annak a másik sóhajtásnak szele ‹egy a sok közül›: bár volna illusió s nem szomorú valóság, hogy a háborút elvesztettük s most a drágaságot nyögjük! Azt is talán megengedi, hogy hasznos szolgálatot tesz, aki a parasztot, mikor kigyózsírt meg békakövet kér a patikában a baja ellen, felvilágositja az illusiójáról, szóval, hogy az illusiók ellen küzdeni helyes dolog, pláne az olyan veszedelmes illusiók ellen, melyek, mint az öngyilkoséi, alkalmasok arra, hogy a társadalmat hasznos munkaerőktől segítsenek megfosztani. Azt sem mondanám, hogy ne bántsuk azt az illusiót, mellyel jól érzi magát, aki hozzá ragaszkodik, vagy amely, mint «az öngyilkosság lehetősége» egy alább említett olvasóm szerint, «mint vigasztalás szerepel.» Hiába, én még annak a régi iskolának vagyok a híve, amely azt tartotta, hogy a hazugság, az ámítás, tehát önmagának is az elámítása sohasem jó, legföllebb csak látszólag. Veszedelmes is ez az elv, mert ha nem szabad bántanom azt a balhitet, mely valakinek jól esik, akkor nem szabadna bántanom a váltóhamisitónak sem azt a szintén nyugasztaló, bátorító egyéni meggyőződését, hogy egy kis név-odakanyarítással az ember mindig segithet a szorultságán. Az továbbá, hogy az öngyilkos-illusióra annyival is nagyobb szükség volna, mert «életünknek talán legpozitivabb tartalma» a fájdalom, schopenhauer-ul van ugyan, de nem igaz, sőt ha igaz lenne, akkor is csak az következnék, hogy annak a sok fájdalomnak gyógyitás kell, de nem illusió. Aki végül ez illusió ellen való küzdelmet helyteleniti azért, mert nemcsak ez, hanem sok más illusió is van, az mintha csak azt mondaná: úgysem tudjuk meggyógyitani az összes betegségeket, tehát azokat se bántsuk, melyekhez hozzá tudunk férni.

Meglehet, hogy Füst erre azt fogja mondani, hogy ez csak afféle logikázás, mert a logikáról neki ugyanaz a rossz véleménye van, ami Bergson-nak és tovább Hegel-nek, t. i. hogy a logika csak mesterségesen egyszerüsíti a maga számára a feladatokat, mikor maga az élet tele van logikátlansággal sat. ‹Hegelnek még az volt a jelszava: «das Wirkliche ist vernünftig», az utódaié már: «das Unvernünftige ist wirklich.»› En sem állitom, hogy a logika elég volna minden ismeret megszerzésére, s azt is tudom, hogy van logikátlanság azon kivül is, mely ellen a cikkemben küzdöttem. De meg

szárnyán a legsúlyosabb igazságokat vagdalja a fejünkhöz négy felvonáson keresztül, de annyi gonosz szeretetreméltósággal, hogy a fejünket sem kapkodjuk el. És nem unjuk el, nem bánjuk, hogy Shaw úgy kezel minket, mintha népgyűlési hallgatóság lennénk, amelyet azért hivott meg, hogy meggyőzzön a maga igazáról. Igen, mert az ő tiszta okossága a szellemesség nagy ékesszólásával mindjárt meg is győz és — észre sem vesszük — már mi is az agitátorai vagyunk, akik pontosan azt a kifejlődést várjuk a mesétől, amit ő, és ezzel azokat az igazságokat valljuk, amelyeket el akart hitetni velünk.

A legigazibb és egyuttal az egyetlen kedves szocialistája a szinpadnak, aki nem sötétít el semmit, hanem egészen barátságosan, a maga csillogásába fojtja bele a kapitalista rendszert. A történet csak azért kell neki, hogy változatosabb koncertje legyen az agitáláshoz. Ezt teljesen nyiltan csinálja, de viszont titokban egészen komolyan vigyáz arra, hogy a nem fontosnak vallott történet mégis csak érdekes legyen. Ez ezért érdeklődve is kisérjük Tanner Johnt, a hőst, az élő filozófiát, aki az iró instrukciója szerint «tulzásokra hajló, nagyon komoly uriember, aki nagyzási hóbortban szenved és el volna veszve, ha nem volna érzéke a humor iránt». A maga gazdasági és erkölcsi igazságai mellett a szabadságát is védi és ezért fél a nőtől, akit a természet ereje önzőnek teremtett annyira, hogy talán csak a művész tud olyan önző lenni a művészete védelmében. A kettőnek a harca a legérdekesebb látványosság s ő, a filozófia művésze, ezt a harcot vívja meg előttünk szép és ösztönösen ravasz ellenfelével. Öntudatosan esik el és a legkedvesebb csatavesztés közben omlik az ölelő karok boldogságába. Mi pedig még el is érzékenyülnénk, ha az iró ezt is programmjába vette volna, de ő megelégedett azzal, hogy kioktatott. Csak úgy tréfából, de annál alaposabban. És ez egészségünkre vált, amit talán csak azért állapitunk meg boldogan, mert közvetlen közelségben Strindberg el akarta hitetni velünk, hogy betegek vagyunk.

A Nemzeti Szinház erőteljes és fiatalos frissességgel hozta szinre ezt a komoly játékot. Odry Árpád nemcsak kitünő rendező volt, hanem meggyőző és nagyon rokonszenves filozófus, aki tiszteletreméltó virtuozitással tudott ura lenni annak az áradva ömlő, sok szónak, amelyet a szerep rázudított. Szines, okos és illuziót keltő volt Paulay Erzsi, aki mellett még Horváth Jenőt kell megdicsérni egy jól megrajzolt figuráért.

LOSONCZY ZOLTÁN

HÁROM MŰVÉSZ

Az Ernst-muzeum kiállítása

Batthyányi Gyula gróf. Szerelmese a rajzolásnak, úgy hiszem hajnaltól napestig ceruza vagy ecset van a kezében és még a hangokat, az illatokat is vonalban érzi. Az angolok tanitványa, de neki is három életre való mondanivalót plántált agyába a kiszámithatatlan végzet. Az angoloktól csupán a megnyilatkozás készségét vette át. Fantáziája hallatlanul gazdag és csapongó, a jelent, a körülötte lüktető életet nem látja, a multba merül vagy pedig álomlátta ismeretlen vidékekre menekül. Unja a szürkeséget, színes ruhákban pompázó emberek örök ünnepe zajong alkotásaiban, a háttér: buja lombok, virágfüzérek fonadéka, rokokó kastélyok. Olthatatlan vágyban éghet e művész, az élet nyilván nem elégíti ki, nyugtalan idegenséggel fordítja el a fejét mindentől, ami a jelenre emlékezteti, túlfinomult formaérzéke, mely már szinte egy a dekadenciával, lázas munkára serkenti, önmagába temetkezik. E cizellált művészet aljáu fanyar humor parázslik, olykor-olykor megdöbbentő arcokra, elképesztő idomokban kiformált tömegekre, emberbolyokra bukkanunk. A régi magyar világ kísérteties közelséggel tér vissza lapjain. Csokonai Dorottyájának illusztráció-sorozata megérdemli, hogy minél előbb, minél szélesebb körben elterjedjen.

Pólya Tibor. Batthyányi Gyula gróf bizonyára tudatos és tisztánlátó művész, viszont Pólya Tibort teljesen ösztönei vezetik. Sokfelől jövő hatás üt ki képein, de e hatások feloldódnak a művész őserejének tüzében. A viaskodás című képe Daumierra való emlékezés jeleit mutatja, de hallatlan erő tobzódik a két figurában. Könnyen meglehet, hogy az élő természet irányitását mellőzte, modellt nem használt, mikor e nagyszabású művét alkotta, de a belső látás parancsoló ereje hatalmas lendülettel hajszolta, a formák szinte önmaguktól alakultak ki, megfontolás, töprengés helyébe maga a teremtés lépett. Tosca című képe ugyancsak nem hosszú tervezgetés terméke, egy operai est inspirációja vezette, mikor e zseniális művét úgyszólván a semmiből kiformálta.

Gara Arnold. Mindössze tiz-tizenöt festett porcellánnal, disztűvel szerepel. Egy kis szekrény alig telik meg munkáival. Gara lassan dolgozik, minden formát, díszitő motivumot újra meg újra átél, a hajszálfinom vonalak szeszélyes iramában magasfokú dekorativ kultura nyilatkozik meg. A technikája szinte tökéletes. Nagyon meg kell becsülni azt a művészt, aki ennyit tud és ennyire érzi az ornamens titkos szépségeit.

BÁLINT ALADÁR

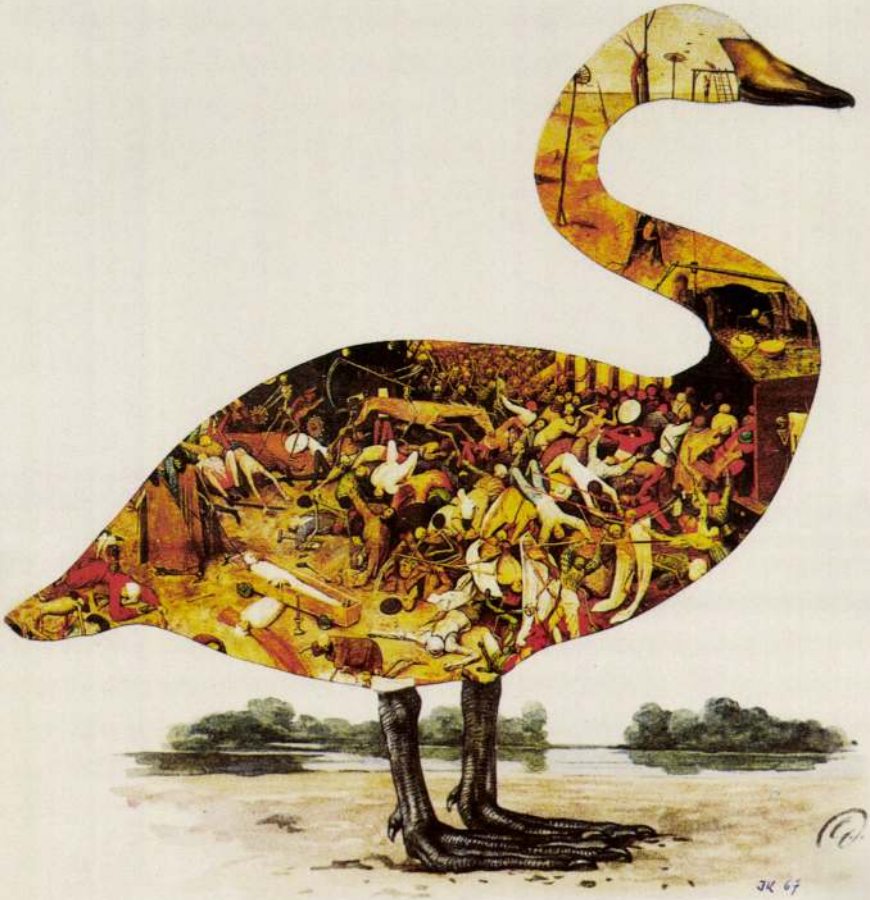
JK 67

A Kortárs Művészeti Múzeum – Ludwig Múzeum Budapest
The Museum of Contemporary Art – Ludwig Museum Budapest

tisztelettel meghívja Önt
requests the pleasure of your company at the opening of the exhibition

Jiří Kolář
KOLLÁZSOK
COLLAGES

Jan és Meda Mladek gyűjteményéből
in the collection of Jan and Meda Mladek

című kiállításának megnyitójára,
on 22 October, 1998 at 6 p.m.
1998. október 22-én 18 órakor

Works by Jiří Kolář in the collection of
A kiállítás anyaga válogatás Jan és Meda Mladek gyűjteményéből.
Jan and Meda Mladek

Kortárs Művészeti Múzeum – Ludwig Múzeum Budapest
Museum of Contemporary Art – Ludwig Museum Budapest
1998. október 22–november 29.
22 October–29 November, 1998

Nyitva hétfő kivételével naponta 10-18 óráig
Open daily from 10 a.m. to 6 p.m., except Mondays

LUDWIG KORTÁRS MŰVÉSZETI MÚZEUM BUDAPEST

Budapesti Őszi Fesztivál

BÁNATOS BOHÓCOK

Népszabadság
987. VIII. 4

Pólya Zoltán képei az Ernst Múzeumban

Enyém a cirkusz, hirdeti a sokszoros díjnyertes sajtófotós, és valóban, három cirkusza is van: egy utazócirkusz — nevezzük talán kevésbé hivatalos nevén vándorcirkusznak —, egy liliputiakból verbuvált társulatú cirkusz, meg egy kínai cirkusz.

A cirkuszt gyerekek és gyerekszívű felnőttek nézik, bár köztudomásúlag nem gyerekjáték: az artistának a társával való összekapcsolódása Garai Gábor számára a jó emberi kapcsolatok jelképe volt; Szabolcsi Miklós könyvnyi tanulmányban bizonyította be, hogyan lesz a bohóc a modern művész önarcképévé; a századforduló francia festői ujjongva fedezték fel a kötéltáncosnők, parádés lovak, akrobaták képi világát: Degas, Lautrec, Seurat... A kavargást, a színpompát mutatták be ők. Csak ifjabb hispániai kortársuk lesett a ponyvák mögé, és látta meg a gömbön hosszú órákon át gyakorló akrobatát, a beteg harlekint, a csenevész testű kis táncosnőt: Picasso. S ezt a hagyományt folytatták a filmesek — Chaplin, vagy épp a magyar mozi, amely többször kimutatta, hogy szegény nevettetők sorsa a valóságban milyen szomorú, s mennyire elérhetetlen számukra a szokványos, „kispolgári" boldogság.

Pólya Zoltán, akár akarta, akár nem, a cirkusz szomorú arcát bemutató művészek nyomába szegődött. Kísértetiesen fehérre púderezett arcú kínai artistái a nagyváros árnyait bemutató nyugati dokumentumfilmek „harmadik nemű" félfiúit juttatják a néző eszébe (már persze, ha látott ilyen filmet...); a liliputi kisasszonyok magukkelletése meg egyszerre felemelő és szívfacsaró, s felvillant egy kérdőjelet is — meddig lehet elmenni az emberi gyengeség megmutatásában? De talán nincs is itt gyengeség: csak a 170-180 centi magasak előítélete, hogy furcsán hatnak a mindössze méteresre nőtt hölgyek kecsesnek szánt mozdulatai. Hiszen megszokták egymást és magukat, miért viselkednének másképpen a fotós kamerája előtt? S apró megnyilvánulásaikban mintha valami többlet is volna, a mindennapokban való tülekedést megszokó „nagyok" gesztusaitól eltérő vonás: ahogy a férfi odatartja esernyőjét a kilépő asszonyka fölé, vagy ahogy a galambokat felrepítő artistanő felejthetetlen pillantással néz a magasba szárnyaló madarakra.

Filozofikus töltésű kompozíciók és ironikus felhangú riportképek keverednek itt egymással. Hiszen más a „poénja" a kétfejű nőnek tetsző kínai artistalány párosnak, az „igazgató" feliratú ócska lakókocsinak, a lófejjelzéssel ellátott, valóban lovakat szállító vagonnak, vagy annak a járműnek, amellyel elefántok utaznak. S merőben más jellegű — inkább önállóan, mint sorozat tagjaként érvényesülő kép — az a portré, amelyen az idős mutatványosnő múltjának húsz-harminc éves dokumentumait, régi fényképeit tárja elénk, vagy az, amelyen a kínai cirkusz több szereplő által mozgatott oroszlánjának „közreműködői" pihenik ki fáradalmukat a fenevad sok évszázados hagyományú alkatrészei között. Látszat és valóság, művészet és ember nagy kérdéseit boncolgatja ez a kép; a tárlat egyik legérdekesebb felvétele.

Pólya fotói színesek, bár kevéssé élnek a szín lehetőségeivel — a szín nem különleges kifejezőeszköz, hanem természetes megnyilvánulás rajtuk. Magától értetődően színesek, akár a világ.

Székely András

Valutaárfolyamok

(bankjegy és csekk)

Érvényben: augusztus 4-től 10-ig

Pénznem	Vételi	Eladási
	árfolyam 100 egységre forintban	
Angol font	7455,57	7916,73
Ausztrál dollár	3283,80	3486,92
Belga frank	121,45	128,97
Dán korona	663,48	704,52
Finn márka	1038,66	1102,90
Francia frank	756,76	803,56
Görög drachma*	33,36	35,42
Holland forint	2237,34	2375,74
Ír font	6745,87	7163,15
Japán jen (1000)	312,18	331,50
Jugoszláv dinár	6,90	7,32
Kanadai dollár	3529,22	3747,52
Kuvaiti dinár	16482,52	17502,06
Norvég korona	689,22	731,86
NSZK-márka	2518,05	2673,81
Olasz líra (1000)	34,78	36,94
Osztrák schilling	358,09	380,23
Portugál escudo	32,20	34,20
Spanyol peseta	37,08	39,38
Svájci frank	3040,79	3228,87
Svéd korona	722,39	767,07
USA-dollár	4684,33	4974,09
ECU (Közös Piac)	5225,72	5548,96

* Vásárolható legmagasabb bankjegycímlet: 500-as.

Az államközi megállapodásokon alapuló hivatalos árfolyamok változatlanul az 1987. június 2-i közlésnek megfelelően vannak érvényben. (MTI)

MŰSOROK

Pesti Vigadó hangversenyterem: Idriart nemzetközi zenei fesztivál (A Vigadó valamennyi termében és a Vörösmarty téren egész napos programok). **Vidám Színpad:** Good-bye, Charlie (Hild-udvarban, este fél 9). **Hilton Dominikánus-udvar:** Don Quijote (este fél 9). **Lézerszínház:** Lézerock (fél 8). Pink Floyd (este 9).

A rendszeres nevelési segély a nagykorúság elérése után is folyósítható, addig az időpontig, ameddig a segélyezett tanulói, illetve

miniszter 8/1987. (VI. 29.) MM számú rendelete intézkedik. Megtalálható a Magyar Közlöny 1987. évfolyamának 25. számában. *(Tóth Péternek, Tata.)*

Az Autóker

kiskereskedelmi üzletága
1987. harmadik negyedévi szállítási határidőre

megrendelést vesz fel

az NDK-gyártmányú, négyszemélyes

QEK–AERO lakókocsira.

Irányára (elősátorral): 115 000 Ft.

AUTÓKER

Megrendelhető:
az Autóker kiskereskedelmi üzletágánál
(Budapest, Rákóczi út 45. 1088).
Vevőszolgálat:
Budapest, Népköztársaság útja 14. 1061

Pólya Zoltán

• Pólya Zoltán festőművész kiállításának megnyitása csütörtök délután öt órakor lesz az Ernst Múzeumban.

Népszabadság, 1987. VII. 8

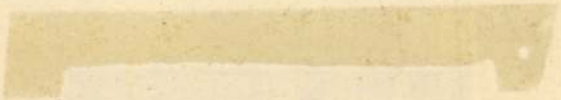

PÓLYA Zoltán (fotó)

"A többi portré nem éri be a modell arcának tekintetének jellemző erejü bemutatásával: Gross Arnoldnak e tekintetét sem látjuk a képen őt hires villynavonatai és képei hivatottak jellemezni."

Kép: 19.p.

FORGÁCS Éva: Könnybelábadt szemmel. = Fotóművészet, 1985/4. 17.p.

PÓLYA ZOLTÁN (fotó)

Pólya Zoltán a közve
tett portrét közvetlenre váltotta á
Gross Arnold portréján. Azok a
tízezrek, akik ismerik ezt a mű-
vészt, a grafikából és a játékvona-
tokról is tudják, kiről van szó; a
kép felső fele azokhoz szól, akik
még sohase találkoztak Gross ne-
hezen feledhető vonásaival. Pólyá-

tól más jeles portrék is láthatók, így
Gromiko és *Romes Csandra* nagy
sikerű képmása

SZÉKELY András: Tárlat Tatán és Tatabányán. =
Fotóművészet, 1985/4. 49.p.

Pólya Zoltán

TÚRA

1996. DECEMBER 4., SZERDA

MAGYAR HIRLAP

Falak és emberek

Pólya Zoltán és Pető Zsuzsa fotókiállítása

A fotográfia egy múltbeli pillanat lenyomata. Olyan, mint a Mindenségben rég bolyongó fény, ami egyszer csak megjelenik a csillagászati teleszkóp látóterében. S ahogy nézzük, elemezzük, csodáljuk, megborzongunk tőle: látjuk azt, ami már nincs. A fénykép segít legyőzni az elmúlást, de mindig figyelmezteti is rá a nézőjét.

Vannak olyan fotográfusok, akiket legjobban a fényképnek ez az elmúláson győzedelmeskedő képessége ejt rabul. A fényképezőnek az a varázslatos ereje, amellyel a sokszor szinte észrevétlenül eltűnő, átalakuló világok előző arcait újra felidézi nekünk. Segít a furcsán szelektáló emberi emlékezet hiányosságait bepótolni, de többet ad puszta emlékeztetőnél. Olyan mementóval szolgál, amely a kollektív emlékezetet a saját személyes lelki szűrőjén át gazdagíthatja. Az sem biztos, hogy véleményt mond, nem ítélkezik feltétlenül.

Pólya Zoltán és alkotótársa, Pető Zsuzsa ötvenöt szép színes felvétele minden harsányságot nélkülözve mond

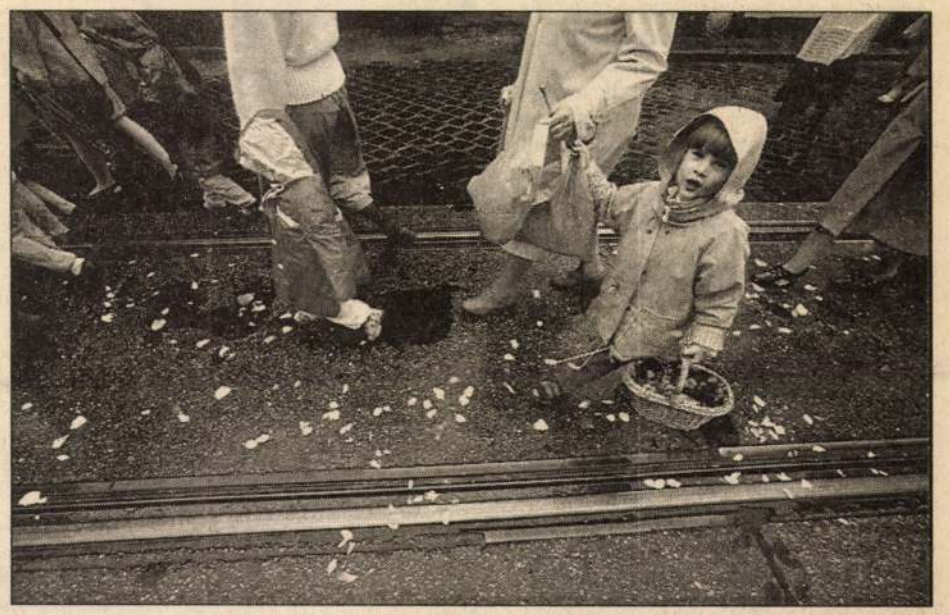

Körmenet – egy kép a kiállításról

szelíd búcsút Budapestünk egyik régi-régi negyedének, az öreg Óbudának. Nem most kezdődött a városrész lassú halála, már vagy évszázada gázol át rajta az idő – ahogyan Gera Mihály írta a szerzőpáros kiállításához –, ám a végső búcsút Óbudától e század végén kell vennünk. Pólya és Pető nem érzeleg, nem nosztalgiázik, ám az omladozó, gazos, a múlt ezer emlékével terhes, lebontásra ítélt falak látványa mégis felkavarja a nézőt.

A réginek, a megszokottnak még a hibáit is megszoktuk, talán meg is szerettük. De legalábbis otthonosan eligazodtunk benne. Itt van az új is, frissen, színesen. Még nem tudjuk, hogy mit gondoljunk róla, még csak ismerkedünk vele. Ahogyan a tétova óbudai polgárok is Pólya Zoltán és Pető Zsuzsa képein.

A szerzőpáros fotókiállítása február 9-éig látható az óbudai Kiscelli Múzeumban.

• Sz. K. J.

EBESZ-siker

Jelentős eredménnyel zárult az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet lisszaboni csúcsértekezlete. Sikerült megállapodni arról, hogy újratárgyalják az európai hagyományos fegyverzetek csökkentéséről kötött szerződést. Ez valószínűleg nem fogja tovább csökkenteni az egyes országok katonai erejét, csupán alkalmazkodik a dokumentum aláírása óta eltelt évek változásaihoz – a Varsói Szerződés és a Szovjetunió, valamint a régi Jugoszlávia megszűnéséhez. A dolog közvetve ugyan, de bennünket is érint. Ezzel ugyanis régi orosz követelés teljesül, s nyilván ennek is része volt abban, hogy a csúcstalálkozón a NATO-bővítéssel szemben Moszkva a vártnál kevésbé keményen lépett fel.

Ezzel együtt valószínűtlen, hogy az oroszok valaha is áldásukat adják volt szövetségeseik NATO-tagságára. A lisszaboni tanácskozáson is megmutatkozott, hogy az oroszok ellenállása nem marad hatástalan. Nem sikerült elfogadtatniuk ugyan azt az elképzelésüket, hogy az új európai biztonsági rendszer legfőbb letéteményese a NATO helyett az EBESZ legyen, de az eddiginél óvatosabb állásfoglalásra késztették a bővítés kérdésében az olasz miniszterelnököt, s még nagyobb hatást értek el a francia elnöknél. Jacques Chirac, aki a NATO új parancsnoki rendszerének kérdésében kemény harcot kezdett az amerikaiakkal, tulajdonképpen az oroszok mellé állt. Azzal, hogy az EBESZ olyan megerősítése mellett szólt, amely valamiféle katonai funkciót is adna a szervezetnek, voltaképpen a NATO-bővítés ellenzőinek kezébe adott új érveket. Ez még akkor is sajnálatos, ha állásfoglalásával elsősorban csak jobb alkupozíciót akart kivívni magának a NATO parancsnoki posztjaiért vívott küzdelmében.

Kun István

Paprikás kru pokoljárása

Már tíz forintért is adják kilóját Krumpliország (Szabolcs) útjainak padkapiacain a burgonyának. E ténynek vannak nyertesei, méghozzá a vevők. Nyereségük azonban kicsi és átmeneti, a nagy olcsóságnak ugyanis nagy böjtjei szoktak következni. A világ már a tavasszal tótágast állott, amikor olcsóbban kínálták e népélelmezési terméket, mint ősszel, a betakarításkor. Se jószág nem volt elegendő a feletetéséhez, se vevő a pénzzé tételéhez, ezért aztán mindent elültettek, ami gömbölyűnek és kellően rücskösnek látszott. Csak néhány kiadós eső kellett virágzáskor, és most Dunát lehetne rekeszteni vele. Eladni amúgy szinte lehetetlen.

A termesztésben egyébként ma föifedezhető mind a IX., mind a XX. század technológiája, az ekekapás töltögetéstől kezdve minden változat. Az előző kormányzat osztogatta fejlesztési alap csupán arra volt elegendő, hogy telehintsék az országot agrármúzeumba illő FÁK-beli (meg hát román) gépekkel. Ezek aztán kíméletlenül megtapossák a termelés gazdaságosságát, tervolna az értelmes és indokolható politika?...

E sorok írásakor még nem derült ki, vajon kijárják-e a burgonya tárolási támogatását, akiknek erre nagyon fáj a foguk. Ha másként nem megy, a paprikás krumplisok pokoljárása közben beígérnek majd egy csúnya tüntetést, és akkor pillanatokon belül kapnak pár száz millió forintra legalább ígéretet, az adófizetők pedig elkönyvelhetik, hogy

„A mezőgazdaság évek óta remén csodára vagy megváltásra, holott megte gazdaságpolitika is, amely a látszatérd az asztalról. Így, és csakis így képzelhet felzárkózásunk ahhoz az Európához csatlakozni szeretnénk, amelyiknek jóm viszont képtelenek vagyunk honunkban

megint jóltartanak néhány tucat kereskedőt. (A támogatások igencsak ritkán jutnak el a megcélzott termelőkhöz.) Alamizsna tehát valószínűleg ismét lesz, és éppúgy nem segít a bajokon, suló anarchiá kolja a kister Mert valljuk dott gyerme csak olyasfaj zásnak, mint olajjegy volt.

Akadt má gyűlési képvi indokokkal n teletünk jelé noman: az in nek szociális

sége, az a föl szántani. Pe és konyhájá önellátó egy de akkor ne con! Ha visz

MAGYAR HIRLAP
2001. január 18., csütörtök

6. o.

Etűdök villanygépre

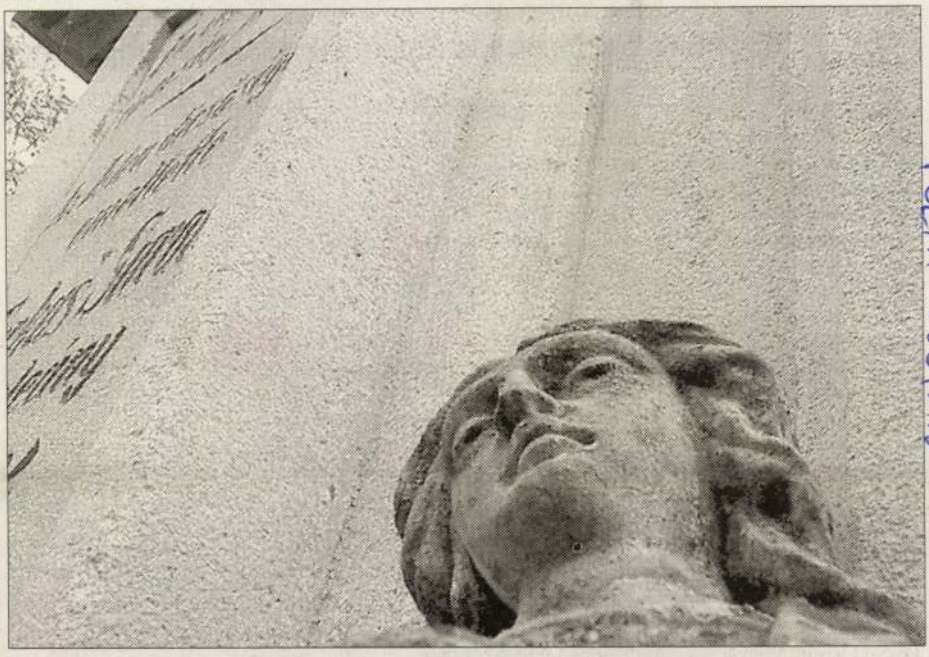

PÓLYA ZOLTÁN

Pólya Zoltán Temetőben című alkotása

Szarka Klára

Pólya Zoltán a magyar fotográfusnemzedék középgenerációjához tartozik. Azok között is a kísérletezők, az új iránt fogékonyak, a fényképészet több műfajában is sikerrel tevékenykedők között tartják számon.

Nem olyan meglepő hát, hogy most egy kamarakiállítás erejéig a villanygép, ahogyan ő nevezi, vagyis a digitális kamera, az új fotográfiai technika eszközével kísérletezik. Etűdöket fotózott villanygéppel. Etűdöket, vagyis vázlatokat, tanulmányokat készített, afféle készségfejlesztő kísérleteket végzett, amilyeneket egy komolyabb nagy munka előtt érdemes és szokás. Ebben sincs sok meglepő, hiszen többször előfordult már, hogy egy-egy merészebb újító az első pillanatban művészeti célra használhatatlannak, vagy legalábbis vitathatónak látszó eszközzel, matériával hozott létre műalkotást.

A fotó történetében is van erre jó néhány példa, az 1960-as években például az addig megvetett és hobbifényképészeknek szánt polaroiddal a kor legnevesebb fotóművészei kísérleteztek – nagyszerű eredménnyel. Érthető, hogy a ma annyi vitát, kételyt, ünneplést és szorongást kiváltó digitális eszközökkel is elvégzik az efféle ujjgyakorlatot némelyek.

Pólya Zoltán szép és reményekre jogosító eredményre jutott. Képei bizonyítják, hogy legyen bármilyen is a fénnyel „rajzolt" kép keletkezésének mikéntje, a lényeg ugyanaz. Sötét és világos, fény és ellenfény, árnyék és ragyogás, tónusok, kompozíció, színek tartalmas, világot kifejező dinamikája adja a fénykép lényegét. A villanygéppel készül képekét is. Pólya finom, bensőséges, emberi léptékű képi világot teremtett a lelketlennek szidott új technológiával. Sokan fogják követni még. Az Etűdök villanygépre (I–XX.) című kiállítás január 28-áig látható a Mai Manó Galériában.

Mindenütt türelmi

Tüntetésre készülnek a budapesti prostituáltak – Joghézag a

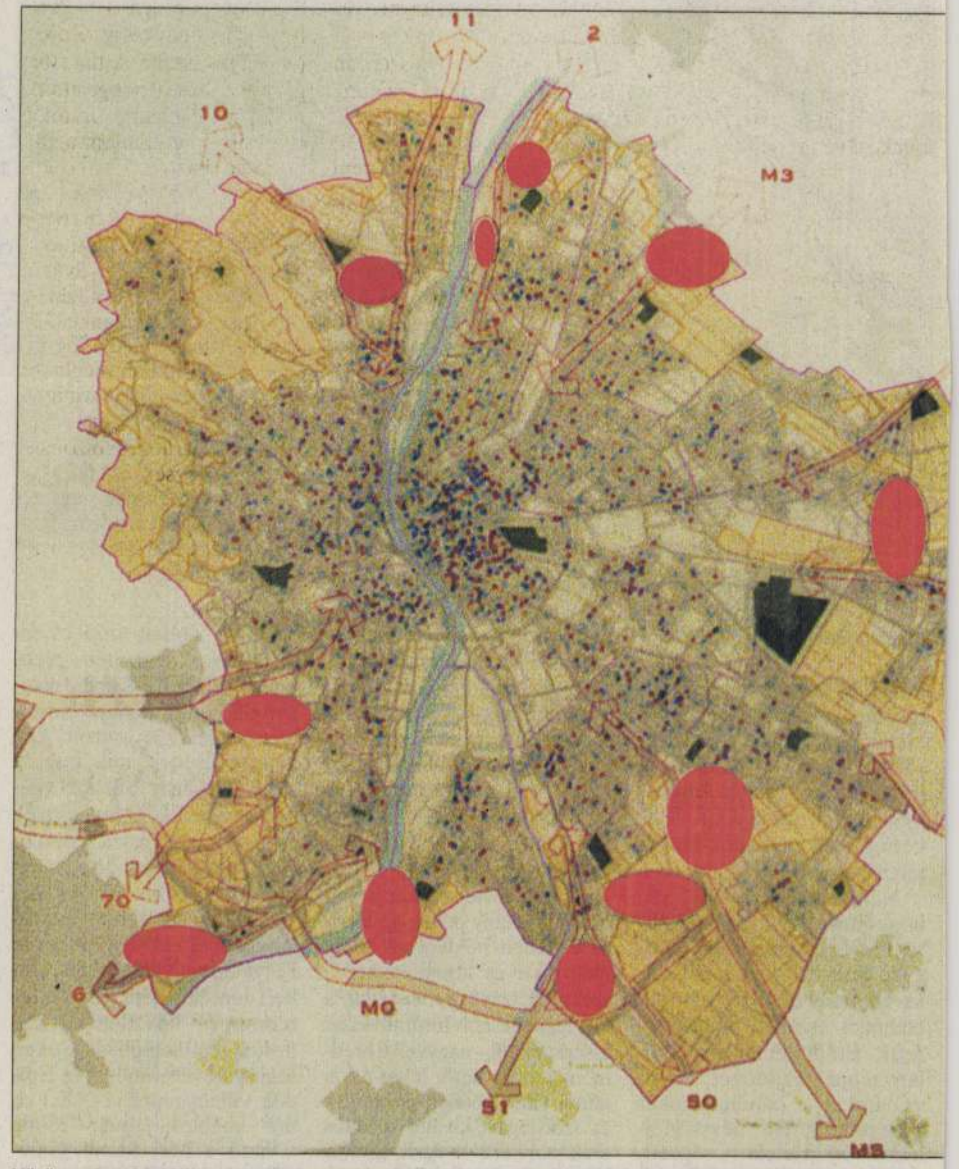

Vörös színnel jelölik a legalkalmasabb zóna helyszíneit. Egyébként a sűrűn pöttyözött területeke

A Magyar Fotográfusok Háza tisztelettel meghívja Önt és barátait

PÓLYA ZOLTÁN

FOTÓMŰVÉSZ

Etűdök villanygépre (I-XX.)

című kiállításának megnyitójára

2001. január 8-án délután 5 órára a félemeleti Mai Manó Galériába

A kiállítást megnyitja **BÖLCS ISTVÁN** újságíró

A kiállítás megtekinthető 2001. január 28-ig
minden nap 14 és 19 óra között, hétvégén 11.00 és 19.00 óra között

MAI MANÓ HÁZ 1065 Budapest-Terézváros, Nagymező utca 20.
Telefon: 473-2666 Fax: 473-2662 E-mail: maimano@matavnet.hu

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

A Magyar Fotográfusok Háza támogatói

Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma • Nemzeti Kulturális Alapprogram • Soros Alapítvány • Fenyő János Alapítvány
SIEMENS • Westel 900 • Budapest Főváros Önkormányzata • AGFA Hungária Kft. • Fujifilm Magyarország Kft. • Nikon Kft.
Kodak Magyarország Kft. • Fővárosi Idegenforgalmi Alap • Canon Hungaria Kft. • Dr. Ladányi Jenőné örököse • AB-Aegon Általános Biztosító Rt.
Olympus Kft. • Heti Világgazdaság Kiadói Rt. • Reafotó Kft. • Tripont Kft. • Inter-Európa Bank • Fotex 2000 Fotószolgáltatási Kft.
Zsigmond Vilmos / Cam 35 Kft. • Forte Fotokémia Rt. • Pannonia Hotels • Marriott Budapest Hotel • Jack Klein (Boca Raton, Fl., USA) • Émix Kft. • Tiara Rt.

A ház újjáépítésének támogatói

Terézvárosi Önkormányzat • Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma • Nemzeti Kulturális Alapprogram
Országos Műemlékvédelmi Hivatal Műemlékfelügyeleti Igazgatóság • Budapest Bank Budapestért Alapítvány
Özv. Pécsi Józsefné • ÁJK-SATEC Gyengeáramú Építő Kft. • Szántó és Mikó Építészek Kft.

PÓLYA ZOLTÁN

2001. 1. 19

Etűdök villanygépre

Pólya Zoltán kiállítása a Mai Manó Galériában

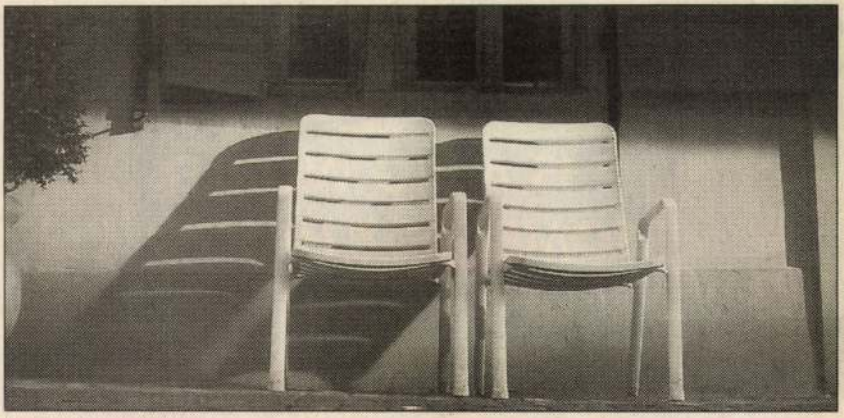

A tárlat meghívója

Kezdjük egy erős közhellyel: a fotográfus érzékeny ember. Folytassuk érdekesebb fordulattal: sokszor érzékenyebb, mint a negatív, amire dolgozik. Ha pedig ez így van, akkor csendes iszapbirkózás kezdődik: képes-e az alkotó álmait, finom megfigyeléseit rögzíteni, és értékvesztés nélkül továbbadni mások számára. Pólya Zoltán Mai Manó Galériában kiállított és január 28-ig látható képeit nézegetve az ember úgy érzi: neki a legtöbb esetben sikerült. Puha felhőkből fölhabzó lányfej, krétarajzszerűen szétmaszatolt táj, páracsíkokon keresztül felsejlő utcarészlet, homályos elmozdulások, aluljáróba becsurgó fények, mint megannyi álom, szavakba nem önthető személyes érzés. Jellemzően olyan sorozat, amelyről nem szívesen beszél az ember. Mert ha szavak segítségével próbálja meg közvetíteni a látottakat, előbb-utóbb érzi, hogy a jelzők hamisak, a hasonlatok üresek, és hát persze: éppen azért készültek a fotográfiák, mert Pólya álmainak, gondolatainak, érzéseinek közlésére ezek a legalkalmasabbak.

T. Z.

's largest home furnishing retailer with 157 outlets in spite our growth into a multinational corporation, ill the same small, unconventional, Swedish company irst store over 50 years ago. We believe in d work, honesty and simplicity, and are looking for viduals to grow with us.

urce Manager

or a qualified Human Resource Manager.

pplicant will possess a few years of relevant e field of Human Resources, a degree and knowledge of spoken and written English.

t Trainees

o fill several openings within its

ystems B.V. 2001

SZALON

Dobszó és önkívület

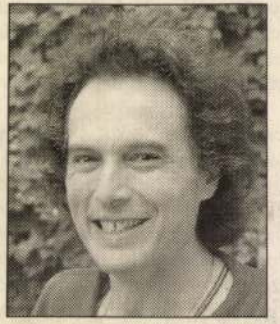

Laár András
előadóművész

Rendkívül szuggesztívek az Amadinda ütőegyüttes koncertjei. Nagykovácsiban, az újonnan épült amerikai iskolában rendeznek ismeretterjesztő-művészi sorozatot, amelyben a világ különböző etnikai régióinak zenéjét mutatják be. Először Afrika és Dél-Amerika muzsikájából adtak ízelítőt, Európa múlt pénteken került sorra; február 28-án Ázsia és Ausztrália következik. A különböző ütőhangszerek mellett, mint a dob, xilofon, csőharang, legutóbb még az asztallapot is felhasználták a produkcióhoz. A közönségnek tátva maradt a szája, amikor a négy ember lejött a mikrofonok

Zongorista partnerek

A Nádor teremben (XIV. kerület, Ajtósi Dürer sor 39.) az Egri Mónika–Pertis Attila zongoraművész házaspár, a Zeneakadémián pedig a zongoraművész Klukon Edit és az énekes Ruth Ziesak közös koncertje lesz vasárnap este.

Örvendetesen gyarapszik Egri Mónika és Pertis Attila budapesti fellépéseinek száma. A fiatal zongoraművész házaspár a Liszt Ferenc Zeneakadémián szerezte meg első diplomáját, majd Bécsbe költözött, és az ottani Zeneművészeti Főiskolán szerzett Magister Artium címmel járó másoddiplomát. Első külföldi bemutatkozásuk még főiskolás idejükre esik, 1989-ben Londonban játszottak. Az első meghívást mind több követte, koncerteztek Angliában, Írországban, Németországban, Olaszországban, Svájcban és Ausztriában. Két zongorára kiírt nemzetközi versenyt nyertek 1990-ben Finale Ligurében (Olaszország), ahol a kötelező kortárs mű legjobb előadásáért a zsűri különdíját is megkapták. 1996-ban került tulajdonukba egy hangszer-különlegesség, egy Pleyel duplazongora, amellyel 1997-ben debütáltak a bécsi Musikvereinben. A Hungarotonnál is készültek az egytestű, két zongorára (Örvény »in memoriam Lutovslawski«, Palimpsest, Pentium), ez magyarországi bemutató, a koncertet Liszt-darabok zárják.

Az érzékenység, a felfokozott, romantikus érzelmek fűzik össze Ruth Ziesak és Klukon Edit vasárnapi zeneakadémiai koncertjének műsorrészeit. A német szoprán Robert Schumann Lenau költeményeire, Hugo Wolf Mörike-versekre írt dalait adja elő, és néhány Liszt-művet is megszólaltat. Nikolaus Lenau, egy lecsúszott német nemesi família sarja Széchenyi Istvánnal egy fedél alatt fejezte be életét a döblingi elmegyógyintézetben. Lenau verseiből Liszt is megzenésített. A dalszerzés egész alkotói pályáját végigkísérte. Goethe és Heine magasrendű lírájából többször választott, és egészen egyszerű szövegeket is művészi szférába emelt.

Eduard Mörike költészetében a német népdal éledt fel, ez jó lehetőséget adott Hugo Wolfnak, hogy a dalokhoz olyan zongoraszólamokat alkosson, amelyek méltó kamarazenei feladatokat adnak a kísérőnek. Klukon Edit egyébként – legyen szó Wolfról, Schubertről, Richard Straussról, Wagnerről – nem kísérőként, hanem valódi partnerként dolgozik az énekesekkel. Ezért is olyan ritkák, de mindig rendkívüli élménnyel szolgál-

IKEA is the world's largest home furnishing retailer with 157 outlets in 30 countries. Despite our growth into a multinational corporation, today's IKEA is still the same small, unconventional, Swedish company that opened its first store over 50 years ago. We believe in enthusiasm, hard work, honesty and simplicity, and are looking for like-minded individuals to grow with us.

Human Resource Manager

IKEA is looking for a qualified Human Resource Manager.

The successful applicant will possess a few years of relevant experience in the field of Human Resources, a degree and a good working knowledge of spoken and written English.

Management Trainees

IKEA is looking to fill several openings within its management-training program.

EA Systems B.V. 2001

Etűdök villanygépre

Pólya Zoltán kiállítása a Mai Manó Galériában

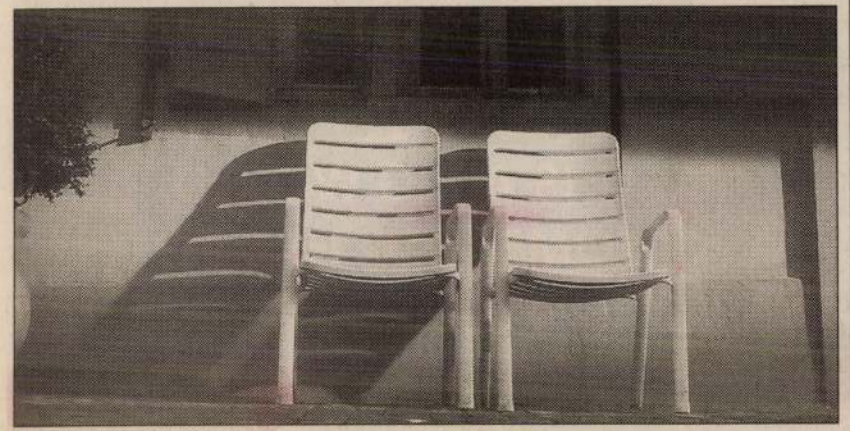

A tárlat meghívója

Kezdjük egy erős közhellyel: a fotográfus érzékeny ember. Folytassuk érdekesebb fordulattal: sokszor érzékenyebb, mint a negatív, amire dolgozik. Ha pedig ez így van, akkor csendes iszapbirkózás kezdődik: képes-e az alkotó álmait, finom megfigyeléseit rögzíteni, és értékvesztés nélkül továbbadni mások számára. Pólya Zoltán Mai Manó Galériában kiállított és január 28-ig látható képeit nézegetve az ember úgy érzi: neki a legtöbb esetben sikerült. Puha felhőkből fölhabzó lányfej, krétarajzszerűen szétmaszatolt táj, páracsíkokon keresztül felsejlő utcarészlet, homályos elmozdulások, aluljáróba becsurgó fények, mint megannyi álom, szavakba nem önthető személyes érzés. Jellemzően olyan sorozat, amelyről nem szívesen beszél az ember. Mert ha szavak segítségével próbálja meg közvetíteni a látottakat, előbb-utóbb érzi, hogy a jelzők hamisak, a hasonlatok üresek, és hát persze: éppen azért készültek a fotográfiák, mert Pólya álmainak, gondolatainak, érzéseinek közlésére ezek a legalkalmasabbak.

T. Z.

Újpest művészeti vidámparkja

Kortárs képzőművészeti múzeum nyílik áprilisban Újpesten. Régi álma ez Kováts Lajosnak, a Blitz Galéria és Winkler Mártonnak, az AMMA Rt. tulajdonosának. A József Attila utcai egykori gyárépületben a fiataloknak oktatóprogramokat, a művészettörténészeknek előadásokat szerveznek, és festhetnek is ott. A kiállítások aktív szereplője lesz a közönség.

Az Újpesten épülő kortárs képzőművészeti múzeumot *Kováts Lajos,* a Blitz Galéria és *Winkler Márton,* az AMMA Rt. amerikai–magyar bőrkereskedelmi vállalat tulajdonosa alapította. A kiállítások háromezer négyzetméteren kapnak helyet, két felújított, háromszintes gyárépületben, amelyekhez modern fogadóépület csatlakozik. A tetőre teraszt építenek, a művészek itt találkozhatnak barátaikkal és az érdeklődőkkel.

– Közhasznú társaságként működik majd az intézmény – derült ki Kováts Lajos elbeszéléséből. – A Várfok, az XO és a Spiritusz Galéria tulajdonosa, *Szalóky Károly* lesz a gazdasági igazgató, mivel ismeri az üzletágat és tudja, hogyan kell szponzorokat találni. A Blitz Galéria Kossuth Lajos utcai kiállítóterme megszűnik.

A termekben kap helyet a két múzeumalapító gyűjteménye, amelyet folyamatosan bővíteni szeretnének. A művészeti igazgató a Műcsarnok korábbi kurátora, *Tímár Katalin* művészettörténész lesz. A kiállítók között megjelenik *Komorócky Tamás, Bak Imre, Keserű Ilona, Baranyai Levente* és *Tót Endre.* Az intézmény távolabbi célja a művészek tárlatainak külföldi bemutatása és a múzeum nemzetközi gyűjteménnyé fejlesztése.

– Csak a minőség és a korszerűség fontos, minden érdekes ötlet helyet kaphat – hangsúlyozta Kováts Lajos. – Kortárs művészettel szeretnék elsősorban foglalkozni, mivel a figyelemre méltó régi mesterek anyaga egyre kevesebb.

A múzeumban könyvesbolt, könyvtár és kávézó is működik majd, az iskolásoknak lakberendező és művészeti tanfolyamokat tartanak. A műgyűjtőknek és a művészettörténészeknek festészeti kurzust szerveznek, így megismerkedhetnek a művészet elmélete mellett a gyakorlattal is, kipróbálhatják magukat a festővászon előtt.

– Művészeti vidámparkot szeretnénk, amely közelebb hozza a közönséget a kortárs művészethez. Nem halott múzeumot tervezünk, ahol csendben körbemennek a művek előtt az emberek. A látogatók is beléphetnek majd az alkotás folyamatába. Szeretnénk, ha a modern műtárgyak előtt nem mondanák: Erre egy gyermek is képes!

Rumpler György

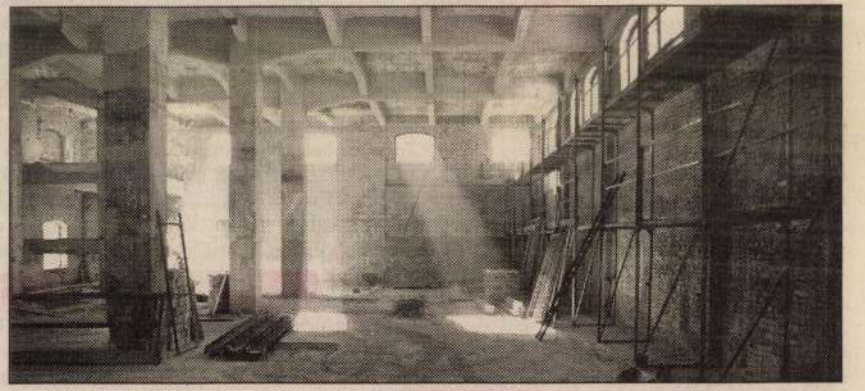

Gyárépületből kortárs múzeum válik

MAGYAR HÍRLAP,
2001. január 18., csütörtök

6.0.

Etűdök villanygépre

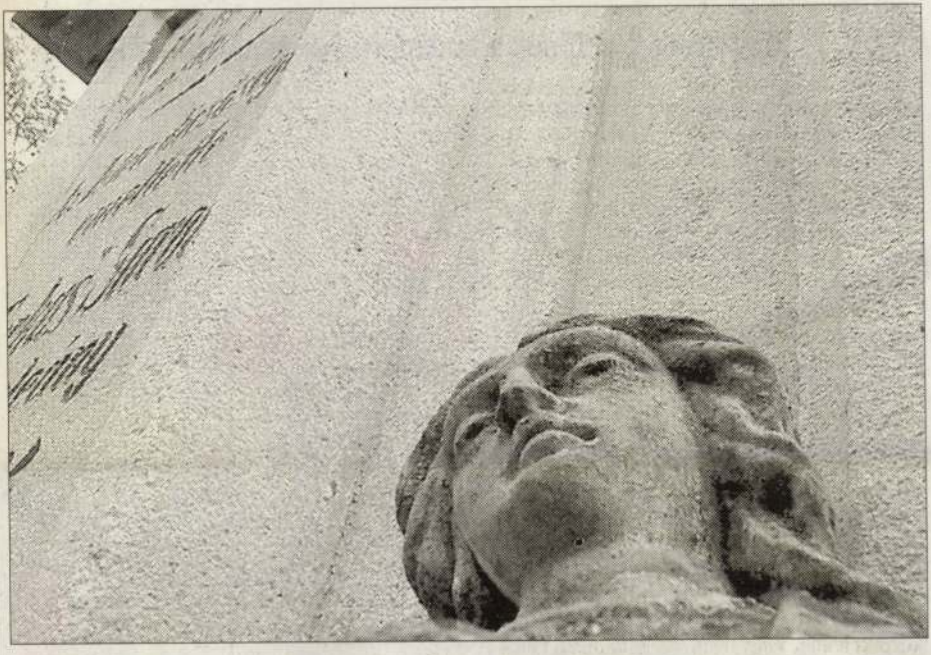

PÓLYA ZOLTÁN

Pólya Zoltán Temetőben című alkotása

Szarka Klára

Pólya Zoltán a magyar fotográfusnemzedék középgenerációjához tartozik. Azok között is a kísérletezők, az új iránt fogékonyak, a fényképészet több műfajában is sikerrel tevékenykedők között tartják számon.

Nem olyan meglepő hát, hogy most egy kamarakiállítás erejéig a villanygép, ahogyan ő nevezi, vagyis a digitális kamera, az új fotográfiai technika eszközével kísérletezik. Etűdöket fotózott villanygéppel. Etűdöket, vagyis vázlatokat, tanulmányokat készített, afféle készségfejlesztő kísérleteket végzett, amilyeneket egy komolyabb nagy munka előtt érdemes és szokás. Ebben sincs sok meglepő, hiszen többször előfordult már, hogy egy-egy merészebb újító az első pillanatban művészeti célra használhatatlannak, vagy legalábbis vitathatónak látszó eszközzel, matériával hozott létre műalkotást.

A fotó történetében is van erre jó néhány példa, az 1960-as években például az addig megvetett és hobbifényképészeknek szánt polaroiddal a kor legnevesebb fotóművészei kísérleteztek – nagyszerű eredménnyel. Érthető, hogy a ma annyi vitát, kételyt, ünneplést és szorongást kiváltó digitális eszközökkel is elvégzik az efféle ujjgyakorlatot némelyek.

Pólya Zoltán szép és reményekre jogosító eredményre jutott. Képei bizonyítják, hogy legyen bármilyen is a fénnyel „rajzolt" kép keletkezésének miként je, a lényeg ugyanaz. Sötét és világos, fény és ellenfény, árnyék és ragyogás, tónusok, kompozíció, színek tartalmas, világot kifejező dinamikája adja a fénykép lényegét. A villanygéppel készül képekét is. Pólya finom, bensőséges, emberi léptékű képi világot teremtett a lelketlennek szidott új technológiával. Sokan fogják követni még. Az Etűdök villanygépre (I–XX.) című kiállítás január 28-áig látható a Mai Manó Galériában.

Mindenütt türelmi

Tüntetésre készülnek a budapesti prostituáltak – Joghézag a

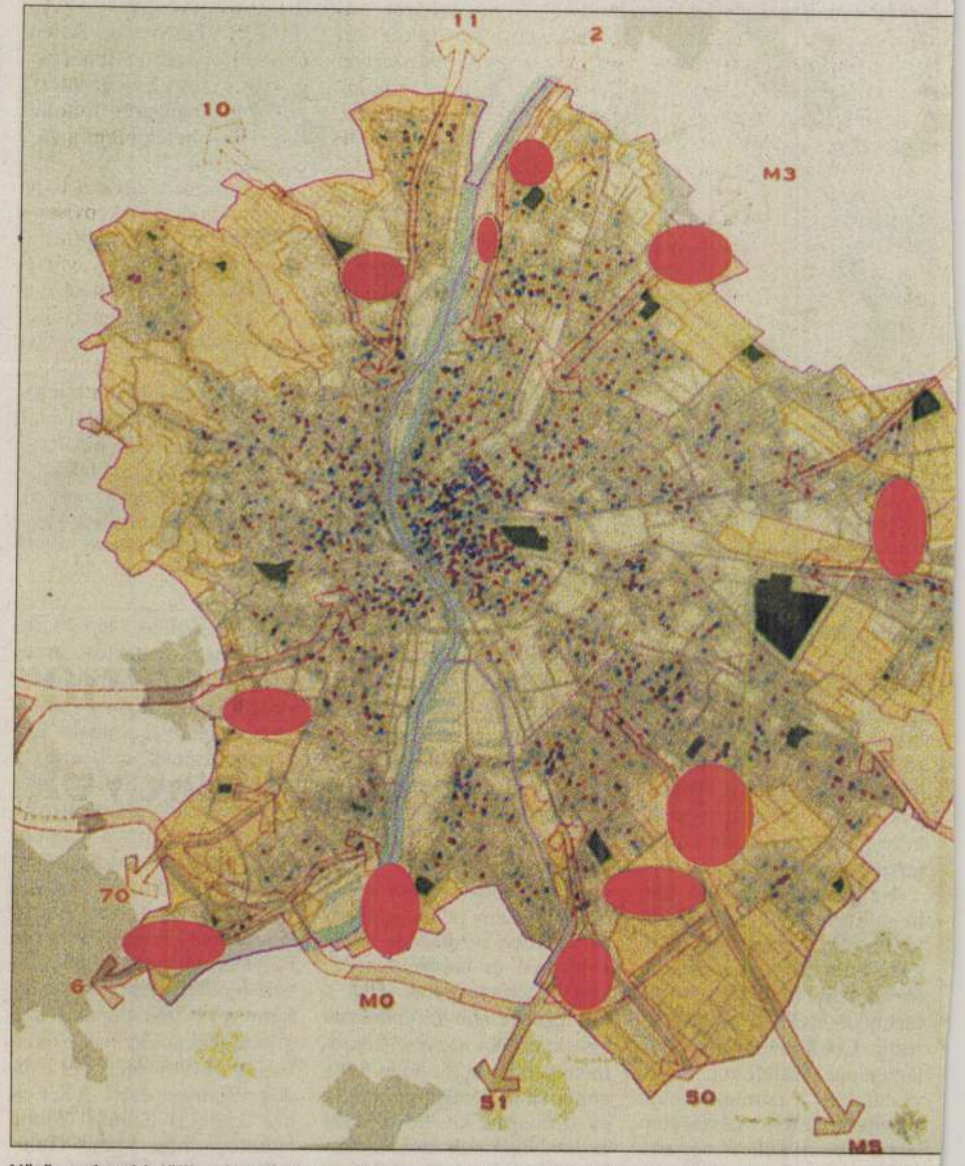

Vörös színnel jelölik a legalkalmasabb zóna helyszíneit. Egyébként a sűrűn pöttyözött területeke

PÓLYA Zoltán (fotó)

Fotóművészet, 1985/3.sz. 7.p.

Pólya Zoltán : Gromiko

Pólya Zoltán : Romes Csandra

Friedmann Endre : A tábornok és a katonák

